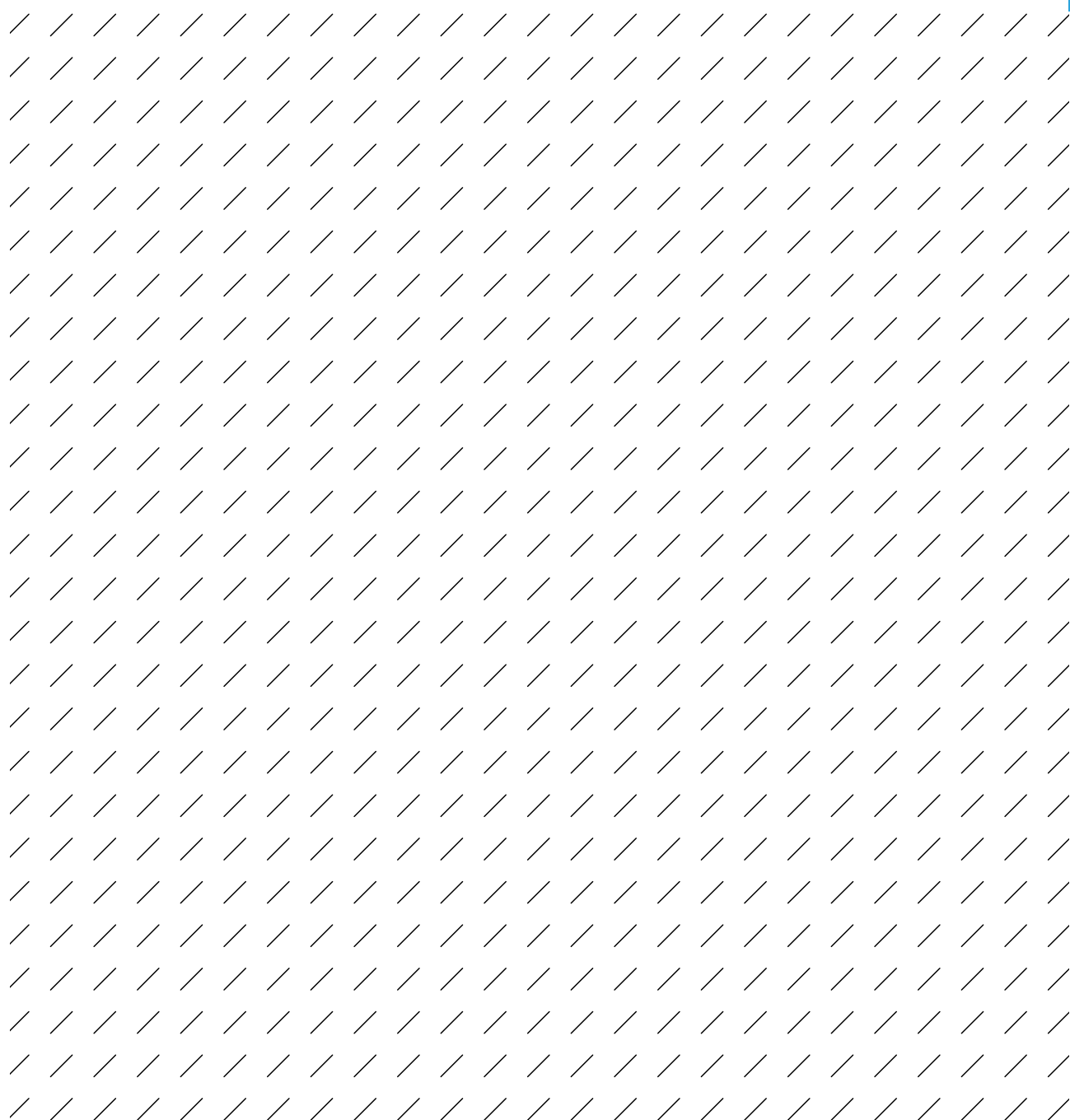

HAŠKE SVESKE

Ante Gotovina

Sadržaj

HAŠKE SVESKE	17
1999-09-28	18
HAŠKI TRIBUNAL POTVRDIO DA JE TRAZIO "INTERVJU" SA GENERALOM GOTOVINOM	
2000-07-25	18
ISTRAGE O "OLUJI" SU U TOKU	
2001-07-26	18
TUĐMAN - SAUČESNIK OPTUŽENOG GENERALA GOTOVINE	
2003-06-10	19
HAŠKI POZIV GOTOVINI	
2003-06-18	19
NEGATIVAN ODGOVOR MESIĆU	
2003-10-09	20
PET MILIONA DOLARA ZA GOTOVINU	
2003-10-13	20
GOTOVINA U HRVATSKOJ?	
2003-11-28	20
GENERAL GOTOVINA IMA FRANCUSKI PASOŠ	
2004-03-08	21
SKINUT PEČAT SA OPTUŽNICE PROTIV HRVATSKIH GENERALA	
2004-03-11	22
ČERMAK I MARKAČ U PRITVORU TRIBUNALA	
2004-03-12	22
IVAN ČERMAK I MLADEN MARKAČ: "ČASNI SUDE, NISAM KRIV"	
2004-03-17	23
ZAHTJEVI ZA PRIVREMENO OSLOBADJANJE ČERMAKA I MARKAČA	
2004-04-01	23
MOGU LI ČERMAK I MARKAČ NA SLOBODI ČEKATI SUDJENJE?	
2004-05-03	24
ČERMAK I MARKAČ OSTAJU U PRITVORU TRIBUNALA	
2004-06-24	24
USKORO NOVI ZAHTJEV ZA PRIVREMENO OSLOBADJANJE	
2004-07-28	25
NOVI ZAHTJEVI ČERMAKA I MARKAČA ZA PRIVREMENO OSLOBAĐANJE	
2004-09-15	25
PONOVRNO ODBIJEN ZAHTJEV ZA PRIVREMENO OSLOBADJANJE ČERMAKA I MARKAČA	
2004-09-24	26
OBRANA: ČERMAK I MARKAČ SU "TAOCI TRIBUNALA"	
2004-10-12	26
PRIPREME ZA SUDJENJE ČERMAKU I MARKAČU	
2004-10-15	26
ČERMAKU I MARKAČU DOPUŠTENI ŽALBE	
2004-11-03	27
TUŽITELJ PODRŽAVA ŽALBU ČERMAKA I MARKAČA	
2004-12-02	27
ČERMAK I MARKAČ NA SLOBODI DO POČETKA SUĐENJA	
2005-05-11	28
OPTUŽNICA ZA "OLUJU": NOVI FORMAT, STARE ČINJENICE	
2005-05-11	28
OPTUŽNICA S "VIŠE INFORMACIJA"	
2005-05-25	29
OBRANA PROTIV IZMJENA OPTUŽNICE ZA "OLUJU"	
2005-06-01	29
SPORI NAPREDAK	
2005-10-21	30
ODOBRENE IZMENE OPTUŽNICE ZA "OLUJU"	

2005-12-08	GOTOVINA USKORO U HAGU	30
2005-12-10	GOTOVINA U HAGU	31
2005-12-12	GOTOVINA SE IZJASNIO DA NIJE KRIV	31
2006-01-20	JEDINSTVENO SUĐENJE ZA "OLUJU"	32
2006-04-07	GOTOVINA ČEKA ODLUKU O IZMENI I SPAJANJU OPTUŽNICE	33
2007-01-17	SUĐENJE ZA "OLUJU" POČINJE 7. MAJA	33
2007-01-22	TUŽILAŠTVO PROTIV SMANJIVANJA OBIMA OPTUŽNICE ZA "OLUJU"	34
2007-02-09	ČERMAK DO DALJNJEG U PRITVORU TRIBUNALA	34
2007-02-15	TUŽILAC POZIVA NA "PREVENTIVNU REAKCIJU"	35
2007-02-15	ČERMAK OD SUTRA PONOVO NA PRIVREMENOJ SLOBODI	35
2007-02-27	ADVOKAT ŠEPAROVIĆ U "SUKOBU INTERESA"	36
2007-02-28	ŠEPAROVIĆ NEGIRA «SUKOB INTERESA»	36
2007-03-06	ŠEPAROVIĆ «NEPODOBAN» DA ZASTUPA MARKAČA	37
2007-03-13	MARKAČ ĆE SE BRANITI SAM?	37
2007-03-19	ODBAČENI PRIGOVORI NA NADLEŽNOST TRIBUNALA U PREDMETU "OLUJA"	38
2007-03-20	"KOZMETIČKE" PROMENE OPTUŽNICE ZA OLUJU	38
2007-03-26	ŠEPAROVIĆ BRANI MARKAČA DO ODLUKE O ŽALBI	39
2007-03-30	MARKAČ TRAŽI ODGODU SUĐENJA	39
2007-04-03	ODLAŽE SE POČETAK SUĐENJA ZA "OLUJU"	39
2007-04-05	I ČERMAK BEZ ODBRANE	40
2007-04-19	SUDIJA ORI: ČERMAKOVI BRANIOCI NISU U SUKOBU INTERESA	41
2007-04-20	GOTOVINA TRAŽI ŽALBENU RASPRAVU	41
2007-08-23	TUŽILAŠTVO NE VERUJE GOTOVINI	41
2007-10-10	ČERMAKU I MARKAČU SUSPENDOVANA PRIVREMENA SLOBODA	42
2007-10-26	PREDSTAVLJENI NOVI BRANIOCI ČERMAKA I MARKAČA	43
2007-11-28	ODBAČEN ZAHTEV GOTOVINE ZA PRIVREMENU SLOBODU	43
2007-11-30	BRANILAC ANTE GOTOVINE NIJE U SUKOBU INTERESA	44
2007-12-06	ODBRANA: TUŽILAŠTVO "NEMA SLUČAJ" PROTIV GOTOVINE	44
2008-01-17	GOTOVINA OSTAJE U PRITVORU	45
2008-01-18	SUĐENJE ZA "OLUJU" U MARTU	45

2008-02-06	SUĐENJE ZA "OLUJU" I ZVANIČNO POČINJE 11. MARTA	46
2008-03-10	OPTUŽBA IZVODI 134 SVEDOKA PROTIV GOTOVINE, ČERMAKA I MARKAČA	46
2008-03-11	TUŽILAC: NEMA VOJNOG OPRAVDANJA ZA ZLOČINE NAD CIVILIMA	46
2008-03-12	ODBRANA: GOTOVINA PORAZIO MLADIĆA I DONEO MIR BOSNI	47
2008-03-13	PRVI SVEDOK OPTUŽBE NA SUĐENJU ZA "OLUJU"	48
2008-03-14	VOJSKA "STRAŠNIJA" OD POLICIJE	49
2008-04-07	SLIKOM NA SLIKU NA SUĐENJU ZA "OLUJU"	49
2008-04-08	JEDAN OBLAK DIMA IZ SEDAM RAZLIČITIH UGLOVA	50
2008-04-09	SISTEMATSKA KAMPANJA PALJENJA I RAZARANJA	51
2008-04-10	ODBRANA: ČERMAK JE "KOORDINIRAO" A NE NAREĐIVAO	51
2008-04-11	"ORGANIZOVANO" ILI "UREDNO" KRETANJE IZBEGLICA	52
2008-04-14	KOLIKO JE MRTVIH BILO U KNINSKOJ BOLNICI	53
2008-04-15	KO JE SVE GRANATIRAO KNIN?	54
2008-04-16	VLASTI SU MOGLE DA SPREČE PALJEVINE I PLJAČKE	54
2008-04-17	TENKOM PREKO LEŠEVA	55
2008-04-22	"INDISKRIMINATIVNO I NAMERNO" GRANATIRANJE KNINA	56
2008-04-23	GENERAL LESLI POD PALJBOM ODBRANE GENERALA GOTOVINE	56
2008-04-24	ZBUNJUJUĆA HRVATSKA ARTILJERIJA	57
2008-04-25	OCA PREPOZNAO PO TABAKERI	58
2008-04-28	"AROGANTNI" ILI "NEMOĆNI" GENERAL	58
2008-04-29	DA LI JE GRANATIRANJE KNINA BILO "NEZAPAMĆENO"	59
2008-05-01	13.000 SPALJENIH KUĆA U KRAJINI	60
2008-05-02	PRE I POSLE "OLUJE"	61
2008-05-13	SELO OPUSTOŠENO PO ULASKU HRVATSKE VOJSKE	61
2008-05-14	BOMBARDOVANJE IZBEGLIČKE KOLONE	62
2008-05-15	MATEMATIKA GRANATIRANJA	63
2008-05-15	PRVI "HRVATSKI INSAJDER" SVEDOČI NA SUĐENJU ZA "OLUJU"	63
2008-05-16	DA LI JE SVEDOK BIO U "OLUJI".	64
2008-05-19	GOJANOVIĆ BRANI "ČAST, DOSTOJANSTVO I DIGNITET"	65
2008-05-20	IMA LI UBISTVA AKO NEMA SVEDOKA?	65

2008-05-21	ŽETVA POD ZAŠTITOM UN ILI SA ODOBRENJEM GOTOVINE?	66
2008-05-22	(NE)VIDLJIVA ISTRAGA ZLOČINA	67
2008-05-23	ODBRANA: CIVILI ODGOVORNI ZA ZLOČINE	67
2008-05-26	KADA SU I ZAŠTO SRPSKI CIVILI NAPUSTILI KRAJINU	68
2008-05-27	KNIN POD "STOTINAMA I STOTINAMA" GRANATA	68
2008-05-28	HRVATSKI VOJNICI JEDINI STANOVNICI	69
2008-05-28	KOLIKO JE "STOTINE I STOTINE"?	70
2008-05-29	VOJSKA I POLICIJA NISU ŽELELI SVEDOKE	70
2008-06-02	HRVATI KAO SRBI	71
2008-06-03	UZALUDNI PROTESTI GENERALA FORANA	72
2008-06-04	"SRDAČNOST I CIVILIZOVANOST" BEZ REZULTATA	72
2008-06-05	"PAPIRNO" SPREČAVANJE ZLOČINA	73
2008-06-06	ODBRANA: KANADSKES SIMPATIJE ZA KRAJINSKE SRBE	74
2008-06-09	SVEDOK: UBIJALE "BUDALETINE" A NE VOJNICI	75
2008-06-10	"GUSARI" NESMETANO PLJAČKALI PO KRAJINI	75
2008-06-11	ODBRANA: "SRBE PLJAČKALA ARMIJA BIH A NE HRVATSKA VOJSKA"	76
2008-06-12	ŽIVA LOMAČA U SELU ĐURIĆI	77
2008-06-17	TUŽILAC: HRVATSKA NE DOSTAVLJA DOKUMENTE O "OLUJI"	77
2008-06-23	GALBRAJT: ZLOČINI PO NAREĐENJU ILI UZ ODOBRENJE VLASTI	78
2008-06-24	ŠTA JE TUĐMANA ČINILO SREĆNIM	79
2008-06-25	GALBRAJT: "ZAVRNULI SMO TUĐMANU RUKU"	80
2008-06-26	ŠARINIĆ: «IZBEGLICE SE NIKAKO NE SMEJU VRATITI»	80
2008-06-30	ODBRANA: "SRPSKE KUĆE DEZINFIKOVANE, A NE PLJAČKANE"	81
2008-07-01	(NE)POSTOJEĆI PLAN EVAKUACIJE	82
2008-07-02	NALOG HRVATSKOJ DA SE IZJASNI O DOKUMENTIMA IZ "OLUJE"	82
2008-07-07	"NAMERNA MALTRETIRAJUĆA PALJBA" NA KNIN	82
2008-07-08	SPONTANO ILI ORGANIZOVANO BEKSTVO IZ KRAJINE?	83
2008-07-09	SVEDOK NIJE ZNAO, MARKAČ NIJE PITAO	84
2008-07-10	KUĆE GORELE, ALI NISU ZAPALJENE	84
2008-07-11	NEVOLJNI SVEDOK OPTUŽBE BRANI MARKAČA	85

2008-07-14	SVEDOK: NASUMIČNA PALJBA PO KNINU	86
2008-07-15	ŠUŠAK NEZADOVOLJAN, TUĐMAN NEZAINTERESOVAN	86
2008-07-16	O GRUBORIMA NI REČI	87
2008-07-17	OSUJEĆENO BEKSTVO IZ KRAJINE	88
2008-07-18	HRVATSKA U KLIN, TUŽILAC U PLOČU	88
2008-07-21	SVEDOK: "GOTOVINU JE NERVIRALO MOJE PONAŠANJE"	89
2008-07-22	"ŠPIJUN" POD KONTROLOM KRAJINSKIH OBAVEŠTAJACA	90
2008-07-23	"STUDENT" POD KIŠOBRANOM UN	90
2008-07-24	KRAJINA U PLAMENU	91
2008-07-25	"JAK OTPOR" SLOMLJEN ZA DVA DANA	92
2008-08-25	VOJNI KAMIONI PUNI OPLJAČKANE ROBE	92
2008-08-26	ONI KOJI SU ČEKALI NISU DOBRO PROŠLI	93
2008-08-28	OSAM METAKA ZA ČETVORO STARACA	94
2008-09-01	SPREČITI POVRATAK "ČETNIKA"... ODNOSNO SVIH SRBA	94
2008-09-02	LOGIČNO OBJAŠNJENJE "NELOGIČNOG PONAŠANJA"	95
2008-09-03	ČERMAK I MARKAČ SE ODRIČU MAJORA JURIĆA	96
2008-09-04	FABRIKOVANJE IZVEŠTAJA U VRHU HRVATSKE SPECIJALNE POLICIJE	96
2008-09-05	NA TERENU DAN, U IZVEŠTAJU NOĆ	97
2008-09-08	MRTVI POD ZAŠTITOM POLICIJE	98
2008-09-09	KO JE "PROFESIONALNIJE" PALIO KUĆE	98
2008-09-11	"RAZGOVOR ČUTANJEM" SA GENERALOM GOTOVINOM	99
2008-09-11	GOTOVINA SE BRANI "ANARHIJOM"	100
2008-09-12	KAKO PRIJAVITI PALJEVINE ONIMA KOJI SU PALILI?	101
2008-09-15	ZLOČIN U GRUBORU KROZ OBJEKTIV KAMERE UN	101
2008-09-16	PRILOZI ČERMAKOVJOJ POSLOVNOJ BIOGRAFIJI	102
2008-09-16	HRVATSKOJ PRODUŽEN ROK ZA PRONALAŽENJE DOKUMENATA IZ "OLUJE"	103
2008-09-17	KOME JE BILA PODREĐENA VOJNA POLICIJA	103
2008-09-18	"NOVO SHVATANJE" ČERMAKOVE ULOGE	104
2008-09-19	"KRAJINA – ZEMLJA BEZ LJUDI"	104
2008-09-22	KAKO SU "DRSKI" POSTALI "SREĆNI"	105

2008-09-23	LEPE REČI O VOJNICIMA KOJIH SE PLAŠIO	106
2008-09-24	KAD KOZA ČUVA KUPUS	106
2008-09-25	TV U RUKAMA HV	107
2008-09-26	SAMO PRAZNA OBEĆANJA	108
2008-09-29	HRVATSKE VLASTI U KRAJINSKOM VAKUUMU	108
2008-10-01	ČASNI SUSEDI I NEKI DRUGI HRVATI	109
2008-10-06	"NISAM MISLIO, IAKO SAM REKAO"	110
2008-10-07	VRH POLICIJE SPREČIO ISTRAGU O UBISTVU U GRUBORIMA	110
2008-10-08	"VRLO VELIKE" POTREBE HRVATSKE VOJSKE	111
2008-10-09	"OBJAŠNJENJA" I "DODATNA OBJAŠNJENJA"	112
2008-10-10	KAD OPLJAČKANA ROBA NIJE DOKAZ PLJAČKE	112
2008-10-13	"ORGANIZOVANO RASKLAPANJE GRADA"	113
2008-10-14	PLJAČKA ILI PLENIDBA ?	114
2008-10-15	KAKO PREPOZNATI OPLJAČKANU ROBU	114
2008-10-16	"NISAM RAČUNAO DA ĆU OSTAT' ŽIV"	115
2008-10-21	TUŽILAC TRAŽI DOKUMENTE KOJE POSEDUJE?	116
2008-10-29	SVEDOČENJE POMOĆNICE GENERALA GOTOVINE	116
2008-10-30	GENERAL GOTOVINA I VOJNA POLICIJA	117
2008-10-31	ZAŠTITA VOJSKE PRE SVEGA	118
2008-11-06	SVEDOK NEGIRA DA JE "NEKOREKTNO OPTUŽIO" ČERMAKA	118
2008-11-10	ISTRAGA O GRUBORIMA BEZ MARKAČEVE POMOĆI	119
2008-11-11	PRIZNANJE NIJE BILO DOVOLJNO	120
2008-11-12	ISTRAGA - ŠEST GODINA POSLE UBISTVA U GRUBORIMA	120
2008-11-13	EVAKUACIJA UNUTAR ILI VAN RSK	121
2008-11-14	GOTOVININA ODBRANA SE POZIVA NA MARTIĆA I ŠTRPCA	121
2008-11-17	DA LI JE KASARNA LEGITIMNI VOJNI CILJ	122
2008-11-18	"ČERMAK NIJE REAGOVAO NA DOJAVE O ZLOČINIMA"	123
2008-11-19	ODBRANA OSPORAVA STRUČNOST VOJNOG VEŠTAKA OPTUŽBE	123
2008-11-21	VOJNI VEŠTAK OPTUŽBE: "GOTOVINA JE ZNAO ZA ZLOČINE"	124
2008-11-24	OPTUŽBA: GOTOVINA NEČINJENJEM "DAO PODSTICAJ" ZLOČINIMA	125

2008-11-25	“OPERATIVNA” I “STRUČNA” LINIJA KOMANDOVANJA	125
2008-11-26	ODBRANA NEGIRA GOTOVININU VEZU SA VOJNOM POLICIJOM	126
2008-11-28	TANKA LINIJA IZMEĐU “VISOKOG MORALA” I “ŽELJE ZA OSVETOM”	126
2008-12-01	GOTOVININA NADLEŽNOST NAD HV(O)	127
2008-12-02	SVEDOK: “ČERMAK SE NIJE ŽALIO”	128
2008-12-03	SPORNI SASTANCI U TUŽILAŠTVU	128
2008-12-04	ŠIROK SPEKTAR ČERMAKOVIH «CIVILNIH» ZADUŽENJA	129
2008-12-05	ODBRANA: ČERMAK “VAN LINIJE IZVEŠTAVANJA”	130
2008-12-09	ČERMAKOVE RUKE «VEZANE»?	130
2008-12-10	MARKAČEVA (NE)NADLEŽNOST NAD SPECIJALNOM POLICIJOM	131
2008-12-11	GOTOVINA SE OGRAĐUJE OD ČERMAKA	131
2008-12-12	NOVI DOKAZI FABRIKOVANJA IZVEŠTAJA O GRUBORIMA	132
2008-12-15	ODBRANA NEGIRA ZATAŠKAVANJE ZLOČINA U GRUBORIMA	132
2008-12-16	SVEDOK: “U KRAJINI SE VIŠE NIJE IMALO ŠTA ZAPALITI I OPLJAČKATI”	133
2008-12-17	“VIRTUALNO RUKOVANJE” U HAŠKOJ SUDNICI	134
2008-12-18	KOLIKO JE DVA I DVA	134
2009-01-12	FORENZIČKI NALAZI SA KNINSKOG GROBLJA	135
2009-01-13	CIVILI ILI VOJNICI U CIVILNOJ ODEĆI?	136
2009-01-14	SVEDOK: “KNIN KAO SARAJEVO”	136
2009-01-15	GOTOVINA SE BRANI AMERIČKIM ZAKONIMA	137
2009-01-16	PANIKA MEĐU VOJNICIMA ILI CIVILIMA?	138
2009-01-19	NAJBOLJA ILI NAJLOŠIJA TAKTIKA ZA NAPAD NA KNIN?	139
2009-01-20	“NEODREĐENO” NAREĐENJE GENERALA GOTOVINE	139
2009-01-20	HRVATSKA DOSTAVILA POLICIJSKE, ALI NE I VOJNE DOKUMENTE	140
2009-01-22	DANSKI POSMATRAČ: CILJ “OLUJE” – KRAJINA BEZ SRBA	140
2009-01-23	PRAVDANJE ZLOČINA “LJUDSKIM OSEĆANJEM MRŽNJE”	141
2009-01-26	GENERAL LAUŠIĆ: OD OSUMNJIČENOG DO SVEDOKA I NAZAD	142
2009-01-27	“JADNA VOJSKA” GENERALA GOTOVINE	142
2009-01-28	KAKO JE GOTOVINA MOGAO DA SPREČI ZLOČINE	143
2009-01-29	ODBRANA: “GOTOVINA NIJE ZNAO ZA ZLOČINE”	144

2009-01-30	DA JE GENERAL LAUŠIĆ IMAO AUTOBUS...	144
2009-02-02	SVEDOK: "VOJNOM POLICIJOM KOMANDOVAO I ČERMAK"	145
2009-02-03	KRAJ LAUŠIĆEVOG ISKAZA "U ULOZI SVEDOKA"	146
2009-02-04	SVEDOČENJE O ŽRTVAMA IZ KORENICE I GRAČACA	146
2009-02-12	TUŽILAC TRAŽI DA SE IZJAVE ČERMAKA I MARKAČA UVRSTE U DOKAZE	147
2009-02-12	PUHOVSKI: "EFEKTI 'OLUJE' JEDNAKI ETNIČKOM ČIŠĆENJU"	148
2009-02-13	REALAN STRAH NA POGREŠNIM PREMISAMA	148
2009-02-16	ODBRANA GOTOVINE: "ZA UBISTVA SU KRIVI DRUGI"	149
2009-02-17	ODBRANA: "IZVEŠTAJ HHO O ZLOČINIMA KROJILI STRANI DONATORI"	150
2009-02-18	"MOŽEBITNO VEROVATNI" RIZIK PO CIVILE U KNINU	151
2009-02-19	SVEDOK: GRANATIRANJE SPROVODILA "DISCIPLINIRANA VOJSKA"	151
2009-02-20	GRANATAMA TRAŽILI MARTIĆA PO KNINU	152
2009-02-23	SVEDOK OSPORAVA BRIJUNSKJE TRANSKRIPTJE	153
2009-03-02	"PRIVREMENA EVAKUACIJA" BENKOVCA	153
2009-03-03	PREMERAVANJE META HRVATSKE ARTILJERIJE	154
2009-03-05	OKONČAN DOKAZNI POSTUPAK OPTUŽBE NA SUĐENJU ZA "OLUJU"	155
2009-03-16	GOTOVININA ODBRANA TRAŽI DOKUMENTE OD EU	155
2009-03-19	ODBRANA: GOTOVINU OSLOBODITI SVIH OPTUŽBI	156
2009-03-20	BRANIOCI TRAŽE SLOBODU ZA ČERMAKA I MARKAČA	157
2009-03-23	TUŽILAC: DOVOLJNO DOKAZA PROTIV HRVATSKIH GENERALA	158
2009-03-24	ODBRANA: "TUŽIOČEV PRAVNI ČUŠPAJZ"	159
2009-03-25	PAUZA ILI KRAJ SUĐENJA ZA "OLUJU"?	159
2009-04-03	ODBAČEN ZAHTEV ZA OSLOBAĐANJE HRVATSKIH GENERALA NA POLUVREMENU SUĐENJA	160
2009-04-06	TRIBUNAL "PROZIVA" EVROPSKU UNIJU	161
2009-04-22	SOLANA ODBACUJE OPTUŽBE GOTOVININE ODBRANE	161
2009-04-24	GOTOVININA ODBRANA NE ODUSTAJE OD SOLANINIHI DOKUMENATA	162
2009-04-27	DOPUNSKO SVEDOČENJE BIVŠEG ZAPOVEDNIKA HRVATSKOG TOPNIŠTVA	163
2009-05-25	KONKRETNI CILJEVI U "ŠIRIM PODRUČJIMA"	163
2009-05-27	PET MESECI ZA ODBRANU HRVATSKIH GENERALA	164

2009-05-28	ODBRANA: ČERMAK JE BIO "CIVIL U VOJNOM ODELU"	164
2009-05-29	MARKAČEVA ODBANA: KRAJINSKI EGZODUS PO OBRASCU BEOGRADA	165
2009-06-02	SRPSKI OBAVEŠTAJAC PRVI SVEDOK GOTOVININE ODBRANE	166
2009-06-03	ČIJA JE PROPAGANDA PLAŠILA SRBE	167
2009-06-04	SVEDOKINJA: TUĐMANA SU LJUTILE KRAJINSKE PLJAČKE I PALJEVINE	168
2009-06-05	TUĐMAN: "SRBA U KRAJINI NE SME BITI NI DESET ODSTO"	168
2009-06-08	LINGVISTIKA BRIJUNSKOG SASTANKA	169
2009-06-09	ŠTA JE TUĐMANA NAVELo NA «KIKOT»	170
2009-06-12	RASPRAVA O ZAHTEVU ZA IMUNITET GOTOVININOM ISTRAŽITELJU	171
2009-06-15	PLAN NA PAPIRU, PANIKA U PRAKSI	171
2009-06-16	MILE MRKŠIĆ NEVOLJNI SVEDOK GOTOVININE ODBRANE	172
2009-06-17	POČELO SVEDOČENJE MRKŠIĆA "U ODBRANU" GOTOVINE	172
2009-06-18	UVEŽBAVANJE BEŽANIJE U ŠUMU, A NE ZA SRBIJU	173
2009-06-19	PRECIZNO PO VOJSCI, NASUMICE PO CIVILIMA	174
2009-06-22	MRKŠIĆ: GRANATIRANJE U SVRHU "IZLUĐIVANJA STANOVNIŠTVA"	175
2009-06-23	IZGUBLJENO NAĐENO	176
2009-06-23	"ZLATNI MOST" ZA KRAJINSKE SRBE	176
2009-06-24	KOLIKO TREBA SPALITI DA BI BILO "MASOVNO SPALJIVANJE"	177
2009-06-25	IMPRESIVNIJE NIJE MOGLO	178
2009-06-26	GOTOVINA PROTIV HRVATSKE DRŽAVE	179
2009-06-30	MNOGI OPTUŽENI, NIKO OSUĐEN	179
2009-07-01	"KRIMINALAC I UBOJICA" U ODBRANU GOTOVINE	180
2009-07-02	HRVATSKO PRAVOSUĐE PROTIV "FENOMENA STAMPEDO"	181
2009-07-03	HILJADU PITANJA O HILJADU KRIVIČNIH PRIJAVA	182
2009-07-07	ŠTA JE I KAKO «ASANIRANO» NAKON "OLUJE"	182
2009-07-08	PRIHVATNI ILI PRINUDNI CENTRI?	183
2009-07-09	AMERIČKI VOJNI ATAŠE U ODBRANU GOTOVINE	184
2009-07-13	GENERAL SE ZAKLANJA IZA DOČASNIKA	184
2009-07-14	KOLIKO JE SRBA IZBEGLO IZ KRAJINE NAKON "OLUJE"	185
2009-07-15	ODBRANA: "SRBI NISU ŽELELI DA SE VRATE U KRAJINU"	186

2009-07-17	KAD SE "MALA DECA" IGRAJU RATA...	186
2009-07-21	"SAMOSPALJIVANJE" KUĆA U KRAJINI	187
2009-07-23	GOTOVININ VOJNI VEŠTAK O "PRETPOSTAVLJENIM ČINJENICAMA"	188
2009-07-24	BEZ IMUNITETA ZA GOTOVININOG ISTRAŽITELJA	188
2009-08-24	DRŽAVNI TUŽILAC SVEDOČI ZA GOTOVINU	189
2009-08-25	SVEDOK ODBRANE: "PLJAČKA JE BILA PRIHVATLJIVA I DOZVOLJENA"	190
2009-08-31	VEŠTAK ODBRANE: "GOTOVINA PREDUZEAO SVE DA SPREČI ZLOČINE"	190
2009-09-01	"DUALNI FOKUS" GENERALA GOTOVINE	191
2009-09-07	VEŠTAKOM NA VEŠTAKA	192
2009-09-08	"DVOSMISLENO" NAREĐENJE GENERALA GOTOVINE	193
2009-09-09	ČETVORICA NA JEDNOG	193
2009-09-10	ŠIZOFRENIJA ILI NAMERA PREDSEDNIKA TUĐMANA	194
2009-09-11	DA LI JE KNIN MORAO BITI GRANATIRAN	195
2009-09-15	JASUŠI AKAŠI O POSLEDICAMA "OLUJE"	196
2009-09-16	KRAJ DOKAZNOG POSTUPKA ODBRANE ANTE GOTOVININE	196
2009-09-22	POČEO DOKAZNI POSTUPAK ODBRANE GENERALA IVANA ČERMAKA	197
2009-09-24	"INFORMATIVNA NAREĐENJA" GENERALA ČERMAKA	198
2009-09-25	KO JE KUPOVAO DOKUMENTE NA "CRNOM TRŽIŠTU"?	199
2009-09-28	CIVILNI ZAPOVEDNIK U VOJNOJ UNIFORMI	200
2009-09-29	"MULTIDIMENZIONALNI" IVAN ČERMAK	201
2009-09-30	NEEFIKASNA NAREĐENJA ZARAD BOLJE EFIKASNOSTI	201
2009-10-01	GENERAL SA NADLEŽNOSTIMA CIVILA	202
2009-10-05	KAKO JE ČERMAK "POMEŠAO PODATKE" O ZLOČINU U GRUBORIMA	203
2009-10-06	ČERMAK BIO U «ZABLUDI» U POGLEDU SVOJIH OVLAŠĆENJA	204
2009-10-07	PSIHIJATAR ZA ZLOČINE OPTUŽUJE PSIHOPATE	204
2009-10-08	KAKO SU "PLANIRANI ZLOČINI" POSTALI "IZOLOVANI INCIDENTI"	205
2009-10-09	DA LI JE PESMA O JURI I BOBANU USTAŠKA ILI DOMOLJUBNA	206
2009-10-12	OD 90 ODSTO SRBA DO 90 ODSTO HRVATA	207
2009-10-13	SUDIJA: DA LI JE POVRATAK 0,25 ODSTO IZBEGLIH "VREDAN POMENA"	207
2009-10-14	SVEDOK: NIKAKVE NADLEŽNOSTI ČERMAKA NAD POLICIJOM	208

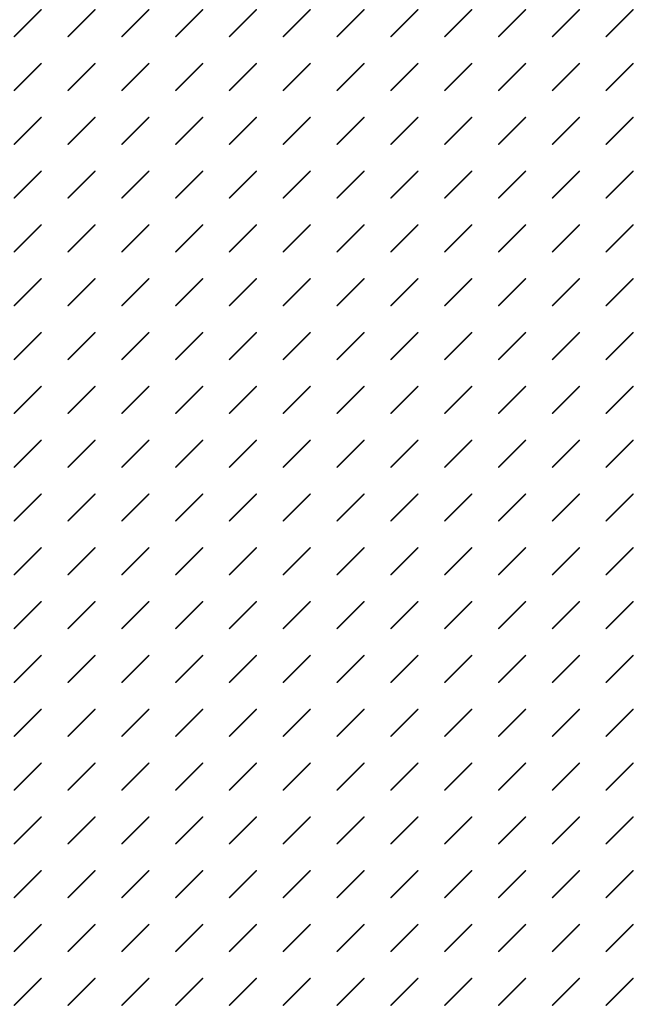
2009-10-15	“NADREĐENI NE SARAĐUJE, NEGO NAREĐUJE”	209
2009-10-26	ČERMAKOVE NADLEŽNOSTI OD UKLANJANJA MINA DO UZGOJA RIBE	209
2009-10-27	SVEDOK: “ČERMAKOVO NAREĐENJE MRTVO SLOVO NA PAPIRU”	210
2009-10-29	POLICIJA HAPSILA SAMO KAD JE SMELA	211
2009-10-30	ČERMAKOVE “ZAMOLBE” POLICIJI	212
2009-11-02	HRVATSKI PRIVREDNICI U ČERMAKOVU ODBRANU	212
2009-11-03	ČERMAK PRIJAVLJIVAO ZLOČINE KAO «OBIČNI GRAĐANIN»	213
2009-11-04	SLIČNOSTI I RAZLIKE IZMEĐU KRAJINE, KOSOVA I NJU ORLEANSA	214
2009-11-05	ČEGA SE PLAŠILA HRVATSKA POLICIJA	215
2009-11-06	“NEVEROVATNO NEKVALIFIKOVANI” GENERAL ČERMAK	215
2009-11-09	ČERMAK IZVEŠTAVAN «IZ LJUBAZNOSTI»	216
2009-11-10	KRAJ DOKAZNOG POSTUPKA ODBRANE IVANA ČERMAKA	217
2009-11-16	POČETAK MARKAČEVE ODBRANE NA SEDNICI ZATVORENOJ ZA JAVNOST	217
2009-11-17	MATE GRANIĆ U ODBRANU MARKAČA	218
2009-11-18	MATE GRANIĆ: “HRVATSKA NIJE SPROVODILA ETNIČKO ČIŠĆENJE”	219
2009-11-19	“PREDIMENZIONIRANE” SRPSKE PRITUŽBE I MEĐUNARODNE KRITIKE	220
2009-11-20	DVE STRANE TUĐMANOVE LIČNOSTI	221
2009-11-23	USLOVI ZA POVRATAK SRBA TRI GODINE NAKON “OLUJE”	221
2009-11-24	KOLIKO JE SRBA NAPUSTILO KRAJINU?	222
2009-11-25	PUTEVIMA HRVATSKE SPECIJALNE POLICIJE	223
2009-11-26	SPECIJALCI KAO AUTOMEHANIČARI	223
2009-11-26	HRVATSKA POZVANA NA RASPRAVU O NEDOSTAJUĆIM DOKUMENTIMA	224
2009-11-30	KAKO SU POGINULI STARCI U GUBORIMA?	225
2009-12-01	POLICAJAC PREBACUJE ODGOVORNOST NA VOJSKU	225
2009-12-01	NEMA PREPREKA DA TUŽILAC PRIJAVI HRVATSKU SAVETU BEZBEDNOSTI	226
2009-12-02	NAKON OLUJE... “POPLAVA ŠTETNIH DOGAĐAJA”	227
2009-12-03	DA LI JE ČERMAK BIO “SVI” ILI “NIKO”?	227
2009-12-04	MUKE HRVATSKE POLICIJE SA STOKOM	228
2009-12-07	PRIKRIVANJE ZLOČINA ILI “SUKOB STRUČNOG MIŠLJENJA”?	229
2009-12-08	BROJNI PROBLEMI HRVATSKE POLICIJE	229

2009-12-09	VITEZ U ODBRANU MARKAČA	230
2009-12-10	GOTOVINA I MARKAČ ODBILI DOLAZAK U SUDNICU	231
2009-12-11	GOTOVINA I MARKAČ PROTIV REPUBLIKE HRVATSKE	232
2009-12-14	HRVATSKA POLICIJA U POTRAZI ZA VLASNICIMA VOZILA	232
2009-12-16	“RAČUNOVODSTVENO ROČIŠTE” O TOPNIČKIM DOKUMENTIMA	233
2009-12-17	EU POZVANA DA DOSTAVI “KNINSKI DNEVNIK”	234
2009-12-18	SVEDOK: “PALILE VOJSKE, NE I POLICIJA”	234
2009-12-18	HRVATSKA MOŽE DA NASTAVI POTRAGU ZA TOPNIČKIM DOKUMENTIMA	235
2010-01-11	“REVOLUCIONARNA PRAVDA” ILI ZAŠTITA SRPSKE IMOVINE?	236
2010-01-12	DOBRO ZAMIŠLJENO ALI PONEKAD NEUČINKOVITO	237
2010-01-13	VEŠTAK ODBRANE: “SPECIJALCI NISU KONTROLISALI TERITORIJU”	237
2010-01-14	MALO INCIDENATA U VELIKOJ PRETRAZI TERENA	238
2010-01-18	NOVE ILI IZMIŠLJENE ČINJENICE O GRUBORIMA?	239
2010-01-19	ZAVRŠEN DOKAZNI POSTUPAK MLADENA MARKAČA	240
2010-01-27	VEĆE POZIVA SVEDOKE NA SUĐENJU ZA “OLUJU”	240
2010-02-03	SEDAM SVEDOKA VEĆA NA SUĐENJU ZA “OLUJU”	241
2010-02-05	PRETRESNO VEĆE: “EU DA DOSTAVI DETALJNIJI IZVEŠTAJ”	241
2010-02-18	DNEVNIK KNINSKIH POSMATRAČA NIJE U ARHIVAMA EU	242
2010-02-24	KAKO SU SRBI, HRVATI I BOŠNJACI POSTALI – HRVATI	242
2010-02-25	DA LI JE “KROATIZIRATI” ISTO ŠTO I “EUROPIZIRATI”?	243
2010-02-26	MINE KOJE UBIJAJU SAMO SRBE	244
2010-03-04	“MISTERIJA” ZLOČINA U KISTANJU	245
2010-03-05	NEZNANJE ENGLESKOG KAO ALIBI	245
2010-03-15	HRVATSKOJ “TRAJNO” ODREŠENE RUKE	246
2010-03-19	GOTOVINA TRAŽI ODOBRENJE ZA ŽALBU	247
2010-03-23	“OTVORENO” SVEDOČENJE MARKAČEVOG ZAMENIKA	247
2010-03-24	SACIĆ ZAHVALAN ZBOG “OSVEŽAVANJA PAMĆENJA”	248
2010-03-26	SACIĆ O MARKAČEVOJ HUMANOSTI	249
2010-04-14	RAZJAŠNJAVANJE “MISTERIJE” O GRUBORIMA	250
2010-04-15	PROMENIO MIŠLJENJE POŠTO JE “MALO RAZMISLIO”	250

2010-04-19	HRONOLOGIJA ZLOČINA U GRUBORIMA	251
2010-04-20	SPECIJALCI "NEVIČNI PISANJU"	252
2010-04-22	NI REČ O GRUBORIMA	253
2010-06-02	"PRIVREMENO POVERLJIVA" SVEDOČENJA	253
2010-06-03	OKONČANA "PRIVREMENO POVERLJIVA" SVEDOČENJA NA SUĐENJU ZA "OLUJU"	254
2010-06-10	JAVNI ODGOVOR NA TAJNE ISKAZE	255
2010-06-11	KO JE OD MRTVIH CIVILA U GRUBORIMA PRAVIO VOJNIKE?	255
2010-06-11	KRAJ IZVOĐENJA DOKAZA NA SUĐENJU ZA ZLOČINE U "OLUJI"	256
2010-06-17	ZAVRŠNE REČI U PREDMETU "OLUJA" KRAJEM AVGUSTA	257
2010-07-05	ODBAČENA ŽALBA MARKAČEVE I ČERMAKOVE ODBRANE	257
2010-07-08	KRAĆE ODLAGANJE ZAVRŠNIH REČI NA SUĐENJU ZA "OLUJU"	258
2010-07-20	NOVA OPSEŽNA PRETRAGA ARHIVA EU BEZ REZULTATA	258
2010-08-30	TUŽILAC: "SPORNI SU ZLOČINI, A NE OLUJA"	259
2010-08-31	ODBRANA: "SVET DUGUJE ZAHVALNOST GOTOVINI"	260
2010-09-01	ZAVRŠENO SUĐENJE HRVATSKIM GENERALIMA	261
2011-02-15	ŽALBENO VEĆE: "OBUSTAVITI KRIVIČNO GONJENJE ČLANOVA GOTOVININOG TIMA"	262
2011-03-14	PRESUDA HRVATSKIM GENERALIMA 15. APRILA	263
2011-03-18	JAVNA STRANA POVERLJIVIH DOKUMENATA	264
2011-03-22	GOTOVINA PROTIV POVERLJIVOSTI IZVEŠTAJA EVROPSKIH POSMATRAČA	264
2011-04-15	GOTOVINI 24, MARKAČU 18 GODINA, ČERMAK SLOBODAN	265
2011-04-18	ANALIZA BRIONSKOG TRANSKRIPTA	266
2011-04-19	TUĐMANOVI STAVOVI O SRBIMA	267
2011-04-20	DISKRIMINATORSKI ZAKONI NAKON "OLUJE"	268
2011-04-21	"OGRANIČENI REZULTATI" ISTRAGA ZLOČINA NAKON "OLUJE"	269
2011-04-27	GRANATIRANJE, IPAK, NESELEKTIVNO	270
2011-04-29	DEPORTACIJA A NE EVAKUACIJA	271
2011-05-03	GOTOVININ DOPRINOS UDRUŽENOM ZLOČINAČKOM PODUH VATU	272
2011-05-06	MARKAČEVO (NE)ČINJENJE TOKOM OPERACIJE "OLUJA"	273
2011-05-10	ZAŠTO JE OSLOBOĐEN IVAN ČERMAK	274
2011-05-17	GOTOVINA I MARKAČ SE ŽALE NA PRESUDU, ALI NE I TUŽILAC	275

2011-05-23	IMENOVANO ŽALBENO VEĆE U PREDMETU HRVATSKIH GENERALA	275
2011-06-23	GOTOVINA TRAŽI POMOĆ OD SRBIJE	276
2011-09-07	OBNOVLJEN ZAHTEV GOTOVININE ODBRANE ZA POMOĆ SRBIJE	277
2011-09-20	TUŽILAC: "ODBACITI GOTOVININ ZAHTEV ZA OBAVEZUJUĆI NALOG SRBIJI"	277
2011-09-27	GOTOVINA SE TUŽI NA HRVATSKU	278
2011-09-29	GOTOVINA I MARKAČ U SUDNICI PRVI PUT NAKON PRESUDE	278
2011-09-30	TUŽILAC: "POTVRDITI KAZNE GOTOVINI I MARKAČU"	279
2011-10-03	ODBRANA: "OSLOBODITI GOTOVINU UPKOS TUŽIOČEVOM PROTIVLJENJU"	280
2011-11-16	ODBIJEN GOTOVININ ZAHTEV ZA OBAVEZUJUĆI NALOG SRBIJI	281
2011-12-05	GOTOVINA TRAŽI "TOPNIČKE DNEVNIKE" OD UN	281
2012-01-13	AMERIČKI EKSPERTI: "ODBACITI NAVODE O PROTIVPRAVNOM ARTILJERIJSKOM NAPADU NA KRAJINU"	282
2012-01-24	TUŽILAC: ODBACITI ZAHTEV AMERIČKIH EKSPERATA	283
2012-01-26	NA PROLEĆE ŽALBENA RASPRAVA U PREDMETU HRVATSKIH GENERALA	283
2012-01-30	GOTOVININA ODBRANA: "PRIHVATITI STAVOVE AMERIČKIH EKSPERATA"	284
2012-02-08	ŽALBENO VEĆE: PRESUDA GENERALIMA NIJE OSUDA HRVATSKE	284
2012-02-14	ODBAČEN PODNESAK "PRIJATELJA SUDA" U PREDMETU HRVATSKIH GENERALA	285
2012-04-05	ŽALBENA RASPRAVA U PREDMETU GOTOVINE I MARKAČA 14. MAJA	286
2012-04-20	GOTOVINA I MARKAČ U SUDNICI UBRZO NAKON ŽALBENE RASPRAVE	286
2012-04-24	DEFINISANA KLJUČNA PITANJA ZA ŽALBENU RASPRAVU U PREDMETU "OLUJA"	287
2012-05-14	ODBRANA GOTOVINE NEGIRA NEZAKONITE NAPADE NA CIVILE	287
2012-05-14	MARKAČEVA ODBRANA RUŠI "KULU OD KARATA"	288
2012-07-20	KOJI OBLIK ODGOVORNOSTI ZA GOTOVINU I MARKAČA?	289
2012-08-11	ODBRANA: "GOTOVINA NE MOŽE BITI OSUĐEN PO ALTERNATIVNIM OBLICIMA ODGOVORNOSTI"	289
2012-08-14	TUŽILAC: NE SMANJIVATI KAZNE GOTOVINI I MARKAČU	290
2012-09-04	GOTOVINA I MARKAČ NI PO INDIVIDUALNOJ NI PO KOMANDNOJ ODGOVORNOSTI	291
2012-09-18	GOTOVINA I MARKAČ NAKRATKO U SUDNICI	291
2012-11-02	KONAČNA PRESUDA GOTOVINI I MARKAČU 16. NOVEMBRA	292
2012-11-16	SUDIJE PODELJENE, GOTOVINA I MARKAČ OSLOBOĐENI	292
2012-11-19	ŠTA MANJINA ZAMERA VEĆINI	293

2012-11-20		295
	OTVORENO PITANJE O NAMERAMA	
2012-11-21		296
	ZAŠTO MORA "IZRIČITO" AKO JE "OČIGLEDNO?"	
2012-11-21		297
	TUŽILAŠTVO ĆE RAZMISLITI O ZAHTEVU ZA REVIZIJU PRESUDE GOTOVINI I MARKAČU	
2012-11-30		297
	KAKO IZBJEĆI DA NAS PRESUDA NE OSUDI NA SUKOB	

HAŠKE SVESKE

SENSE je tokom gotovo 20 godina izveštavanja iz Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) prikupila opsežnu arhivu koju, pored ostalog, čine hiljade stranica svojevrsne hronike haških suđenja. Edicijom PDF publikacija pod nazivom HAŠKE SVESKE, SENSE Centar sistematizuje arhivu svojih izveštaja po predmetima vođenim pred MKSJ, od podizanja optužnica do konačnih presuda.

Svaka sveska sadrži zbirku hronološki poređanih izveštaja o pojedinom suđenju pred MKSJ, onako kako su napisani dok je postupak još bio u toku. U tim se izveštajima citiraju izjave žrtava i svedoka, insajdera, forenzičkih i drugih veštaka i ukazuje na dokumente uvrštene u dokazni material.

HAŠKE SVESKE nude mogućnost da se kroz objedinjene i hronološki poređane izveštaje po predmetima stekne uvid u celo jedno suđenje, ključna svedočenja, nalaze i činjenice utvrđene tokom dokaznog postupka. Objedinjeni u Haškim sveskama SENSE izveštaji postaju i svojevrsni putokaz za dalja istraživanja celokupne MKSJ arhive sudski utvrđenih činjenica o ratovima u bivšoj Jugoslaviji.

1999-09-28

HAG/DEN HAAG

HAŠKI TRIBUNAL POTVRDIO DA JE TRAŽIO "INTERVJU" SA GENERALOM GOTOVINOM

Poziv na razgovor, kaže portparol tužilaštva Pol Rizli, "ne implicira da će ta osoba biti optužena, niti da neće biti optužena".

Predstavnik za štampu tužilaštva Haškog tribunala, Pol Rizli/Paul Risley, potvrdio je agenciji SENSE da je tužilac Luiz Arbur/Louise Arbour "pre otprilike dve godine tražila intervju sa hrvatskim generalom Antom Gotovinom", ali da - do danas posle podne - "u Hag nije stigao nikakav odgovor hrvatske vlade". Nakon što je, juče, hrvatski šef diplomatije Mate Granić izjavio da je vlada u Zagrebu "odbila taj zahtev", u tužilaštvu očekuju da će o tome uskoro biti i zvanično obavješteni, kako bi mogli da preduzmu odgovarajuće korake.

Pozivanje na intervju, tj. "informativne razgovore", ličnosti koje bi mogle da raspolažu određenim informacijama od značaja za istrage koje vodi tužilaštvo je, objašnjava Rizli, "rutinska praksa", kroz koju je do sada prošlo na stotine osoba ne samo iz bivše Jugoslavije, već i iz drugih zemalja. Takav poziv, dodaje portparol tužilaštva, "ni na koji način ne implicira da će ta osoba biti optužena, niti da neće biti optužena".

Na pitanje da li takvi pozivi uključuju i garancije "slobodnog prolaza", tj. da pozvani neće biti uhapšen jednom kada se pojavi u Hagu, Rizli je odgovorio da je tužilaštvo, u prošlim istragama, "davalo ograničene garancije osobama koje su pozvane", kao i da se to pitanje "rešava od slučaja do slučaja".

2000-07-25

HAG/DEN HAAG

ISTRAGE O "OLUJI" SU U TOKU

Paul Risley napominje da istrage "vjerojatno neće biti zaključene prije no što tužitelji prikupe sve relevantne informacije iz arhiva u Hrvatskoj". Zamjenik glavne tužiteljice prošlog tjedna posjetio Zagreb kako bi razgovarao o procesu pretrage arhiva.

Istrage Haškog tužiteljstva o operacijama "Oluja" i "Bljesak" su u toku, ali "vjerojatno neće biti zaključene prije no što tužitelji prikupe sve relevantne informacije iz različitih arhiva" u Hrvatskoj, rekao je za agenciju SENSE Paul Risley/Pol Rizli, glasnogovornik Ureda tužitelja.

Povodom pisanja u hrvatskom tisku o mogućem podizanju optužnica već ovog ljeta protiv jednog ili više generala Hrvatske vojske (HV) zbog zločina počinjenih nad Srbima u vrijeme i nakon tih operacija, Risley napominje da će ipak "proći neko vrijeme" prije no što se zaključe ove i sve druge istrage o zločinima koje su počinili pojedinci iz HV.

Za dovršenje istraga i podizanje mogućih optužnica treba vremena ne samo zato što tužitelji žele prije toga temeljito pretražiti arhive u Hrvatskoj, već i zbog sporosti pretraga. "To je spor, a na trenutke, i težak proces", kaže glasnogovornik.

Zamjenik glavne tužiteljice Graham Blewitt/Grejem Bluit prošlog je tjedna posjetio Zagreb gdje je s hrvatskim predsjednikom, premijerom i članovima vlade razgovarao o procesu pretrage arhiva, izvijestio je danas Risley. "Hrvatska, s kojom imamo odlične odnose, iskreno želi pomoći da se taj proces ubrza", dodao je on.

2001-07-26

HAG/DEN HAAG

TUĐMAN - SAUČESNIK OPTUŽENOG GENERALA GOTOVINE

U Hagu objavljena optužnica protiv Ante Gotovine, penzionisanog generala Hrvatske vojske optuženog za zločine tokom i nakon operacije "Oluja", od avgusta do novembra 1995. U optužnici se, na tri mesta, navodi da je zločine za koje se tereti general Gotovina počinio u sprezi sa drugima, "uključujući i predsednika Franju Tuđmana".

Zbog kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena tokom i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. penzionisani general Hrvatske vojske Ante Gotovina optužen je za zločine protiv čovečnosti i kršenja zakona ili običaja ratovanja. U optužnici koju je 8. juna 2001. potvrdio sudija Fuad/Fouad Riad, a sa koje je danas, na zahtev tužioca Karle/Carle del Ponte, skinut pečat Tribunala, na tri mesta se - kao saučesnik optuženog Gotovine - pominje bivši hrvatski predsednik Franjo Tuđman. U optužnici se, naime, navodi da je zločine za koje se tereti - a posebno za progon krajinskih Srba na političkim, rasnim i verskim osnovama, kao i za njihovu deportaciju i prinudno raseljavanje - optuženi Ante Gotovina počinio u sprezi sa drugima, "uključujući i predsednika Franju Tuđmana".

Kao komandant Splitske vojne oblasti i zapovednik snaga HV koje su u operaciji "Oluja" učestvovali u Sektoru Jug, general Ante Gotovina je optužen za progone krajinskih Srba na političkim, rasnim i verskim osnovama kao i za ubistvo najmanje 150 civila i nestanak stotina drugih. Slede, zatim, optužbe za pljačku imovine, bezobzirno razaranje gradova, naselja i sela; deportaciju i prisilno raseljavanje stanovništva čiji je ukupni rezultat, kako se navodi u optužnici, izmeštanje između 150 i 200 hiljada krajinskih Srba u BiH i Srbiju. Konačno, Ante Gotovina je optužen i za druga nehumana dela: nečovečno postupanje, ponižavanje i degradiranje krajinskih Srba. U pet tačaka optužnice ova se dela pravno kvalifikuju kao zločini protiv čovečnosti, a u tri kao kršenja zakona ili običaja ratovanja. Ta dela su, precizira se u optužnici, izvršena u periodu od 4. avgusta do 15. novembra 1995.

General Gotovina je optužen po oba osnova odgovornosti: ličnom - zato što je, u sprezi s drugima, planirao, podsticao ili naredio zločine - kao i po osnovu komandne odgovornosti, jer nije sprečio potčinjene da vrše te zločine, niti ih je zbog toga kaznio.

Zapečaćeni nalog za hapšenje generala Gotovine je u junu ove godine dostavljen hrvatskim vlastima. Pošto taj nalog još nije izvršen, tužilac je zatražila skidanje pečata sa optužnice i izrazila, u današnjem saopštenju, očekivanje da će hrvatske vlasti "odmah preduzeti korake za hapšenje optuženog".

Osvrćući se na reakcije koje su u Hrvatskoj izazvale optužnice protiv generala Gotovine i Ademija, glavni tužilac Karla/Carla del Ponte je danas podsetila da je Tribunal nadležan za krivično gonjenje pojedinaca odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava, a ne za prosuđivanja imaju li države pravo da u određenim okolnostima koriste silu za ostvarenje svojih ciljeva. Međutim, ističe Del Ponte, važno je imati na umu da "čak i u zakonitim oružanim sukobima - pojedinci mogu počinuti teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava, kao što su ratni zločini ili zločini protiv čovečnosti".

2003-06-10

HAG/DEN HAAG

HAŠKI POZIV GOTOVINI

U prvoj reakciji na javni istup generala Gotovine, haško tužiteljstvo poziva optuženog da u sudnici dokaže neosnovanost optužbi za ratne zločine.

Haški tužitelji su spremni da saslušaju optuženog Antu Gotovinu, ali u Hagu, poručeno je iz Tribunala na javni istup nekadašnjeg generala hrvatske vojske, optuženog za zločine nad Srbima u Hrvatskoj u operaciji "Oluja".

Za Haški sud, dodaje se u reakciji na intervju koji je Gotovina dao listu "Nacional", on je, kao i za cijelo međunarodno pravosuđe, bjegunac od pravde koji se tereti za teške povrede ratnog i humanitarnog prava.

Umjesto stranica lista, Gotovini se preporučuje haška sudnica kao "najbolje mjesto" na kojem će dokazivati tvrdnje o tome da nije aktivno sudjelovao u Oluji i u nasilju nad civilnim stanovništvom. "Čim dodje u Hag, glavna tužiteljica ga je spremna saslušati i na osnovu toga poduzeti potrebne mjere", rekla je glasnogovornica Carle/Karle del Ponte, Florance Hartmann/Florens Hartman.

Komentirajući zahtjev Gotovine da mu se status optuženog izmijeni u osumnjičenog, ona je dodala kako bivši general pred sobom više nema opcija: može samo ili se predati ili očekivati hapšenje i transfer u Hag.

Međutim, na neki način je potvrđena izjava optuženog da mu bivše hrvatska vlast nije uručivala pozive na saslušanja koji su pristizali iz Haga u Zagreb. Tribunal je potvrdio, naime, da su se tadašnje vlasti oglušile o njihove pozive za saslušanje generala Ante Gotovine, poslana u aprilu i maju 1998. godine.

2003-06-18

HAG/DEN HAAG

NEGATIVAN ODGOVOR MESIĆU

Glavni tužilac Haškog tribunala nije spremna da promijeni status generala Gotovine.

Ured za informisanje Haškog tribunala najavio je da će hrvatskom predsjedniku Stjepanu Mesiću danas biti upućen negativan odgovor glavnog tužioca Karle/Carla del Ponte na njegov nedavni prijedlog da se generalu Anti Gotovini status "optuženi" promijeni u "osumnjičeni".

Prema tumačenju hrvatskog predsjednika, pod tim uslovom general Gotovina, koji je još u bjekstvu, bi se vjerovatno predao Tribunalu.

Mesić je takav prijedlog uputio glavnom tužiocu u Hagu nakon prvog javnog obraćanja generala Gotovine posredstvom jednog hrvatskog nedjeljnika.

Hrvatska Vlada kasno u utorak je objavila da je odgovor haškog tužioca predsjedniku Mesiću "očekivan" i u skladu sa stavom Vlade da se general Gotovina mora pojaviti u Hagu.

2003-10-09

PARIZ/PARIS

PET MILIONA DOLARA ZA GOTOVINU

Francuski mediji prenose pisanje zagrebačkog "Jutarnjeg lista" da su Amerikanci spremni platiti toliko za informaciju o tome gdje se krije ovaj haški optuženik.

"Spremni smo pomoći hrvatskoj vladi da uhapsi Gotovinu, nudeći nadoknadu od pet miliona dolara svakoj osobi koja da informacije o mjestu gdje se nalazi", citiraju francuski audiovizuelni mediji izjavu američkog "putujućeg ambasadora za ratne zločine" Pjera-Rišara/Pierre-Richard Prosper, koju je dao zagrebačkom dnevniku.

U informaciji se dodaje da su Sjedinjene Države uvjerenе da se general krije u Hrvatskoj i da ga "štite snage koje imaju veze sa organiziranim kriminalom".

"Ako Hrvatska smatra da nema tehničkih sredstava da identifikuje mjesto gdje se krije Gotovina, mi smo spremni da prodiskutujemo o načinu na koji možemo pomoći", rekao je ambasador Prosper, a prenijeli francuski audiovizuelni mediji, napominjući da je Haški tribunal optužio Gotovinu 2001. godine zbog odgovornosti za masakre nad Srbima u Hrvatskoj krajem rata 1991-1995. godine i da se on otad krije.

Radio Frans-enter/France-inter podsjeća da je puna saradnja sa sudom u Hagu najznačajniji kriterijum za prihvatanje hrvatske kandidature za prijem u Evropsku uniju. Gotovina je "pitanje broj jedan" hrvatske vanjske politike, ali Zagreb i dalje uporno tvrdi da optuženi general nije u zemlji, komentariše taj radio.

2003-10-13

LUKSEMBURG/LUXEMBURG

GOTOVINA U HRVATSKOJ?

Odbjegli general nikada nije ni napuštao Hrvatsku, tvrdi glavna tužiteljica Haškog suda.

Svo vrijeme vrlo intenzivne "potrage" za njim, general Ante Gotovina se krio u Hrvatskoj, ustvrdila je danas glavna tužiteljica Carla/Karla del Ponte. Ona je novinarima, nakon ministarskog skupa u Luxembourg, iznijela i pojedinosti saznanja do kojih je došlo haško tužiteljstvo: bjegunac je prošlo ljeto proveo spokojno na jednoj jahti, krstareći Jadranom.

Carla del Ponte tvrdi da odbjeglog generala štiti "široka meža pomagača", uključujući, prema njenim riječima, i "ljude u državnim institucijama".

Sa druge strane, ona nije uvjerenja da iza skrivanja Gotovine stoji najviši hrvatski vrh: "Mislim da Račan govori istinu, on vjerovatno ne zna gdje se skriva Gotovina", rekla je novinarima glavna tužiteljica.

Ona očekuje da će najavljeno intenziviranje suradnje, razmjena podataka na relaciji Zagreb-Hag, konačno dati rezultat - transfer u haški pritvor nekadašnjeg hrvatskog generala, kojeg je Tribunal optužio za ratne zločine.

Hvale vrijedno je, po glavnoj tužiteljici, i to da je Amerika ponudila 5 miliona dolara za Gotovinu, kao i objavljivanje "hrvatskih adresa" odbjeglog generala u hrvatskim medijima.

2003-11-28

PARIZ/PARIS

GENERAL GOTOVINA IMA FRANCUSKI PASOŠ

To je izjavila predsjednica Delegacije Evropskog parlamenta za jugoistok Evrope Doris Pak, a prenijeli francuski mediji.

U informativnim emisijama francuskih audiovizuelnih medija danas se ponavlja izjava koju je Doris Pak/Pack dala "jednom hrvatskom lokalnom listu" da je general Ante Gotovina "više godina" bio u sastavu francuske Legije stranaca i da je zbog toga dobio francuski pasoš. Predsjednica Delegacije Evropskog parlamenta za jugoistok Evrope je, prema ovdašnjim medijima, rekla da "bi bila zahvalna francuskim vlastima ako bi Gotovinu uhapsili u slučaju njegovog eventualnog ulaska u tu zemlju".

Ona je istakla da vjeruje u iskrenost vlasti u Zagrebu kad kažu da ne znaju gdje se krije general Ante Gotovina, kojeg je 2001. Haški tribunal optužio za ratne zločine, zbog odgovornosti za masakr Srba u Hrvatskoj krajem rata 1991-1995.

2004-03-08

HAG/DEN HAAG

SKINUT PEČAT SA OPTUŽNICE PROTIV HRVATSKIH GENERALA

Ivan Čermak i Mladen Markač optuženi da su - zajedno sa pokojnim predsjednikom Franjom Tuđmanom i odbjegli generalom Antom Gotovinom - sudjelovali u "udruženom zločinačkom poduhvatu" tokom i nakon operacije Oluja.

◀ Ivan Čermak i Mladen Markač

Bivši zapovjednik Kninskog garnizona HV Ivan Čermak i bivši zapovjednik Specijalne policije MUP-a RH Mladen Markač optuženi su da su, zajedno s Antom Gotovinom i Franjom Tuđmanom, sudjelovali u "udruženom zločinačkom poduhvatu" kojemu je svrha bila da se "nasilno i zauvijek" ukloni srpsko stanovništvo s područja Krajine, navodi se u danas objavljenoj optužnici protiv dvojice hrvatskih generala. Ona je skoro identična s novom, izmijenjenom optužnicom protiv generala Ante Gotovine, najvišeg zapovjednika HV u području južne Krajine u vrijeme na koje se odnosi optužnice, dakle tokom i nakon operacije Oluja.

Optuženi se terete za progone srpskog stanovništva u južnom dijelu "Krajine" u periodu od 4. augusta do 15.

novembra 1995. Ti su progoni, navodi se u prvoj točki optužnice, provedeni kroz sistematsko pljačkanje i uništavanje imovine krajinskih Srba, ubojstva, nehumana djela i ponižavanja, te kroz deportacije i nasilno premještanje stanovništva.

Nakon što su navedena kao sastavni dijelovi zločina progona na političkim, rasnim i vjerskim osnovama, sva ta djela su izdvojena u posebne točke optužnice, kojih je ukupno sedam. U točki 2 koja se odnosi na ubojstva stoji da su od 4. augusta do 15. novembra 1995. "hrvatske snage ubile najmanje 150 krajinskih Srba, među kojima su neki ustrijeljeni, drugi spaljeni ili izbodeni". U prilogu optužnice se navode imena 30 ubijenih u općini Knin, te po jedna ubijena osoba u općinama Benkovac i Korenica.

Treća točka optužnice odnosi se na "sistematsko pljačkanje kuća, štala i stoke u mjestima općina Benkovac, Donji Lapac, Drniš, Gospić, Gračac, Knin, Korenica, Obrovac, Šibenik, Sinj i Zadar".

U istom periodu - od 4. augusta do 15. novembra - hrvatske snage su, kako se navodi u četvrtoj točki optužnice, "sistematski palile i na druge načine uništavale" naselja i kuće krajinskih Srba u spomenutim općinama južne Krajine.

Nasilje izvršeno nad srpskim stanovnicima je, prema optužnici, imalo za cilj da "obeshrabri i spriječi povratak onog dijela stanovništva koji je pobjegao uoči ili tokom operacije Oluja". "Posljedica tih nasilnih djela i zastrašivanja je bila deportacija ili premještanje desetina tisuća krajinskih Srba u BiH i Srbiju", zaključuje se u točkama 5 i 6. Optuženi su, "djelujući pojedinačno ili u dogovoru, među ostalima i s Franjom Tuđmanom", planirali, poticali, naredili ili počinili deportacije i premještanje krajinskih Srba.

"Nehumano postupanje, ponižavanje i degradacija kroz premlaćivanje" čine posljednju točku optužnice koja bivše zapovjednike hrvatskih snaga na tom prostoru tereti za "nehumana djela".

Generali Čermak i Markač se u pet točaka optužnice terete po oba osnova odgovornosti - individualnom i zapovjednom - dok su u dvije točke, koje se odnose na ubojstva i nehumana djela, optuženi samo po načelu zapovjedne odgovornosti: zato što ih nisu spriječili ili kaznili. Progoni i deportacije kvalificiraju se kao zločini protiv čovječnosti, dok su ubojstva, pljačke, uništavanja i nehumana djela kvalificirana kao kršenje zakona i običaja ratovanja.

Zajedno sa optužnicom protiv Čermaka i Markača objavljena je i izmijenjena optužnica protiv Ante Gotovine. U odnosu na prvobitnu optužnicu iz juna 2001., izmijenjena optužnica tereti generala Gotovinu za novi vid krivične odgovornosti - sudjelovanje u udruženom zločinačkom poduhvatu - pa je tako i činjenično i pravno uskladjena sa optužnicom protiv generala Čermaka i Markača. Za razliku od prvobitne optužnice, u kojoj su ubojstva bila kvalificirana kao zločin protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja, u novoj je optužnici izostavljena prva kvalifikacija. Konačno, izmijenjen je i broj deportovanih ili prisilno premještenih krajinskih Srba: dok se u prvoj optužnici procjenjivalo da ih je bilo "od 150.000 do 200.000", u novoj optužnici se navode "desetine tisuća" prognanika.

Prema najavama iz Zagreba, generali Čermak i Markač će se predati Tribunalu tokom ove sedmice, dok je general Gotovina i dalje u bjekstvu.

2004-03-11

HAG/DEN HAAG

ČERMAK I MARKAČ U PRITVORU TRIBUNALA

Umirovljeni hrvatski generali Ivan Čermak i Mladen Markač doputovali u četvrtak prijepodne redovnom linijom Croatia Airlines-a i prebačeni u Pritvorsku jedinicu UN u Den Haagu.

Nakon što je početkom ove sedmice objavljena optužnica koja ih tereti za zločine počinjene tokom i nakon operacije Oluja 1995. godine, umirovljeni hrvatski generali Ivan Čermak i Mladen Markač predali su se danas Haškom tribunalu

Dvojica optuženika, koji su doputovali u četvrtak prijepodne redovnom linijom Croatia Airlines-a, su sa amsterdamskog aerodroma u pratnji nizozemske policije prebačeni u Pritvorsku jedinicu UN u Den Haagu, gdje će, prema utvrđenoj proceduri, biti provjeren njihov identitet i psihofizičko stanje.

Neuobičajenom brzinom, već sutra poslijepodne, Čermak i Markač će biti izvedeni pred suca kako bi se izjasnili o navodima optužnice koja ih, po individualnoj i zapovjednoj odgovornosti, tereti za progon srpskog stanovništva u južnom dijelu "Krajine" u periodu od 4. augusta do 15. novembra 1995. Ti su progoni, kako se navodi u optužnici, provedeni kroz sistematsko pljačkanje i uništavanje imovine krajinskih Srba, ubojstva, nehumana djela i ponižavanja, te deportacije i nasilno premještanje stanovništva.

Ivan Čermak je u tom periodu bio zapovjednik kninskog zbornog područja, a Mladen Markač zapovjednik Specijalne policije hrvatskog MUP-a. Tužiteljstvo navodi da su Čermak i Markač, zajedno s generalom Antom Gotovinom koji im je bio nadređen i koji je optužen za ista djela, kao i s pokojnim hrvatskim predsjednikom Franjom Tuđmanom, sudjelovali u "udruženom zločinačkom poduhvatu" kojemu je svrha bila da se "nasilno i zauvijek" ukloni srpsko stanovništvo s tog područja.

2004-03-12

HAG/DEN HAAG

IVAN ČERMAK I MLADEN MARKAČ: "ČASNI SUDE, NISAM KRIV"

Hrvatski generali, optuženi za zločine tokom i nakon operacije Oluja, danas se izjasnili da nisu krivi ni po jednoj točki optužnice.

◀ Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Na prvom pojavljivanju pred sucem Haškog tribunala, generali Ivan Čermak i Mladen Markač danas su se izjasnili nevinima po svim točkama optužnice koja ih tereti za zločine tokom i nakon operacije "Oluja".

Umirovljeni hrvatski generali odrekli su se prava da im se prije izjašnjavanja pročita cijela optužnica navodeći da su je proučili i dobro razumjeli. Tužitelj ih – po načelu individualne i zapovjedne odgovornosti - tereti za progon Srba s područja 11 općina južnog dijela Krajine u period od 4. augusta do 15. novembra 1995.

Čermak i Markač predali su se Tribunalu jučer, tri dana nakon što je skinut pečat s njihove optužnice. U periodu na koji se odnosi optužnica, Čermak je bio zapovjednik

Kninskog zbornog područja, a Markač zapovjednik Specijalne policije hrvatskog MUP-a. Tužitelj ih tereti za sudjelovanje u "udruženom zločinačkom poduhvatu" kojemu je cilj bilo nasilno i trajno uklanjanje srpskog stanovništva iz tog dijela Hrvatske. Zločin deportacije je proveden, kako se navodi, kroz sistematsko pljačkanje i uništavanje imovine Srba, ubojstva i nehumana djela kojima je svrha bila da "obeshrabri i spriječi povratak srpskog stanovništva koje je pobjeglo uoči i tokom 'Oluje'".

Na današnjem saslušanju, u timu optužbe je uz tužitelja Kennetha Scotta/Keneta Skota sjedila je i glavna tužiteljica Carla/Karla Del Ponte. Čermakov branitelj Čedo Prodanović i Markačev Goran Mikuličić najavili su da će uskoro uputiti Vijeću, koje vodi malteški sudac Carmel/Karmel Agius, podneske za privremeno puštanje optuženih na slobodu. Do odluke o tom zahtjevu, oni ostaju u pritvorskoj jedinici UN. Optuženi su danas naveli da nemaju primjedbi na prijem i smještaj u pritvoru i da je tamošnje osoblje, prema riječima Čermaka, "više nego ljubazno".

2004-03-17

HAG/DEN HAAG

ZAHTJEVI ZA PRIVREMENO OSLOBADJANJE ČERMAKA I MARKAČA

“Puna suradnja s Tribunalom predstavlja ne samo nacionalni interes već i odgovornost svakog optuženog pojedinca” - navodi se u zahtjevu za privremeno oslobađanje hrvatskih generala optuženih za zločine u “Oluji” i nakon nje.

Istog dana kada su se generali Ivan Čermak i Mladen Markač izjasnili da nisu krivi ni po jednoj točki optužnice koja ih tereti za zločine počinjene u toku i nakon operacije “Oluja”, njihovi su branitelji podnijeli zahtjeve za privremeno oslobađanje optuženih do početka sudjenja.

Zahtjevi su gotovo identični i razlikuju se samo u opisima osobnih prilika optuženih i u broju intervjua koje su dali istražiteljima Tribunala: Ivan Čermak četiri (od 1998. do 2000.) a Mladen Markač dva (2002. i 2003. godine). Čermak, uz to, navodi da je uredu tužitelja u dva navrata dostavio više od 130 dokumenata do kojih je “uspio doći”, dok se u Markačevom zahtjevu ne spominje taj vid suradnje s tužiteljstvom.

Oba optužena se pozivaju na svoju vojničku, odnosno policijsku, čast kao garanciju da će se vratiti u Den Haag na sudjenje i da, dok su na privremenoj slobodi, neće predstavljati nikakvu opasnost za žrtve, svjedoke ili bilo koje treće osobe. Obojica to potkrepljuju istim argumentima: većina žrtava i svjedoka srpske nacionalnosti ne živi na teritoriji Republike Hrvatske te su nedostupni optuženima, baš kao i bivši pripadnici mirovnih snaga UN ili drugi međunarodni svjedoci koji bi mogli biti pozvani da daju iskaze o događajima tokom i nakon “Oluje”.

U zahtjevima za privremeno oslobađanje i Čermak i Markač ističu da priznaju autoritet Tribunala kao “jedinog međunarodno priznatog foruma pred kojim se mogu braniti i odgovoriti na optužnice”. Njihov je stav, kako navode, da “puna suradnja sa Tribunalom predstavlja ne samo nacionalni interes već i odgovornost svakog optuženog pojedinca”.

Uz zahtjeve advokata, priložene su i dvije identične izjave pod zakletvom koje su potpisali sami optuženi. U njima se Čermak i Markač obavezuju da će “nastaviti suradnju sa Tribunalom; pojaviti se na sudjenju i odgovoriti na svaki poziv iz Tribunala; neće pokušati utjecati na svjedoke niti na bilo koji način ometati pravdu; te da će poštivati svaki nalog” koji bi im Tribunal mogao nametnuti.

Identična su, konačno, i pisma s garancijama hrvatske vlade, koje je potpisala ministrica pravosudja Vesna Škare-Ožbolt. Vlada se obavezuje da će se generali Čermak i Markač, u slučaju privremenog puštanja na slobodu, vratiti u Den Haag na sudjenje te da, tokom eventualnog boravka u Hrvatskoj do početka sudjenja, neće predstavljati opasnost po žrtve i svjedoke.

2004-04-01

HAG/DEN HAAG

MOGU LI ČERMAK I MARKAČ NA SLOBODI ČEKATI SUDJENJE?

Pred Raspravnim vijećem održana rasprava na kojoj su branitelji tražili, a tužitelji se protivili, privremenom oslobađanju hrvatskih generala Ivana Čermaka i Mladena Markača.

Branitelji generala Ivana Čermaka i Mladena Markača danas su pred Raspravnim vijećem usmeno argumentirali zahtjeve za puštanjem optuženih na slobodu do početka sudjenja. Tužitelji su, sa svoje strane, argumentirali zašto se protive tom zahtjevu.

Već dan nakon njihovog prvog pojavljivanja pred sudom, 12. marta ove godine, advokati optuženih generala predali su Vijeću pisane podneske za privremeno oslobađanje optuženih. Prije donošenja odluke, Vijeće je na usmenu raspravu pozvalo ne samo advokate optužbe i obrane, već i predstavnike Hrvatske vlade od koje se očekuju garancije da će uhapsiti Čermaka i Mrkača ako se odbiju odazvati na poziv suda kao i garancije da - dok su na privremenoj slobodi - optuženi neće predstavljati opasnost za žrtve ili svjedoke.

Hrvatska ministrica pravosudja Vesna Škare Ožbolt te je garancije iznijela Vijeću ocjenjujući kako nema poteškoća u suradnji Hrvatske s Tribunalom, te da stoga sud ne treba sumnjati u data obećanja.

Tužiteljica Carla Del Ponte, međjutim, ima rezervi po tom pitanju. Na današnjoj je raspravi podsjetila da je Ante Gotovina - treća osoba s iste optužnice za zločine počinjene tokom i nakon operacije “Oluja” - “nestao, i da Vlada tu ne može ništa, te da postoji mogućnost da i ova dva optuženika tako nestanu”.

Advokati obrane, međjutim, ističu da su se, za razliku od Gotovine, Čermak i Markač predali sudu odmah nakon objave optužnica te da su i proteklih godina suradjivali s Tribunalom dajući intervjue a u slučaju Čermaka i dokumente istražiteljima Tribunala. Advokati smatraju da Čermak i Markač ne trebaju biti “kažnjeni zbog ponašanja Gotovine”.

Tužitelji se u svom protivljenju privremenom oslobađanju oslanjaju na argumente da optuženi imaju motivaciju da se ne vrate pred Tribunal jer su optužbe protiv njih ozbiljne i mogle bi nositi visoke kazne, te da će, kao drugo, nakon

obelodanjivanja dokaznog materijala optužbe, imati uvid u imena svjedoka i žrtava te će moći na njih utjecati.

Čermakov advokat Čedo Prodanović je ocijenio da su argumenti optužbe «rutinske» prirode i smatra da je dosadašnje ponašanje optuženika, koji proteklih godina nisu pokušavali utjecati na žrtve ili svjedoke, premda su bili na visokim položajima i svjesni da bi mogli biti optuženi.

Na pitanje suca Carmela Agiusa/Karmela Adjijusa da li je stajalište optužbe podložno promjeni, tužitelj Mark Ierace/Ajrejs je primjetio da je "moguće da bi tužiteljstvo kasnije zauzelo drugačiji stav, u slučaju da optuženi daju intervju uredu Tužitelja te ako dodje do nekih drugih promjena". Obrana, sa svoje strane, smatra da davanje intervju ne smije biti preduvjet za privremeno oslobađanje optuženih.

Vijeće je najavilo da će odluku donijeti u što bržem roku.

2004-05-03

HAG/DEN HAAG

ČERMAK I MARKAČ OSTAJU U PRITVORU TRIBUNALA

Odbijeni zahtevi hrvatskih generala da početak sudjenja sačekaju na slobodi.

Pošto nije uvereno da bi se generali Ivan Čermak i Mladen Markač vratili u Hag na sudjenje, Pretresno veće je odbilo njihove zahteve za privremenim puštanjem na slobodu - saopšteno je danas u Tribunalu.

Kao glavni razlog za odbijanje zahteva, u odluci se navodi da su bivši generali HV optuženi za izuzetno teške zločine - počinjene tokom na nakon operacije "Oluja" u leto 1995. - za koje bi, ukoliko budu proglašeni krivim, mogli da budu osudjeni na veoma duge zatvorske kazne.

Činjenica da su se Čermak i Markač dobrovoljno predali čim su saznali da su optuženi, smatra sudsko veće, nije pouzdan dokaz da bi se oni vratili u Hag na sudjenje i da na privremenoj slobodi ne bi predstavljali opasnost po žrtve i svedoke. Sudije su prihvatile argument tužilaštva da bi optuženi - nakon što su im u medjuvremenu obelodanjeni dokazi kojima raspolaže optužba - ukoliko budu oslobodjeni mogli da se predomisle i da nestanu kako bi izbegli povratak u Hag na sudjenje.

Mada odaju priznanje hrvatskim vlastima na poboljšanoj saradnji sa Tribunalom, sudije smatraju da "nedavna iskustva sa slučajem Gotovina" ukazuju da postoje granice do kojih te vlasti mogu da ispune obaveze koje preuzimaju. U sadašnjim okolnostima, zaključuje se u odluci, veće mora sa oprezom da pristupa garancijama koje su za optužene generale ponudile hrvatske vlasti.

2004-06-24

HAG/DEN HAAG

USKORO NOVI ZAHTJEV ZA PRIVREMENO OSLOBADJANJE

Obrana Ivana Čermaka i Mladena Markača će uskoro zatražiti novu raspravu o privremenom oslobađanju optuženih, a očekuje se da se tužiteljstvo više neće tome protiviti. Tužiteljstvo je ovog mjeseca završilo proces predaje dokaznog materijala obrani čime je i formalno otvorena faza priprema za sudjenje.

Tužiteljstvo je ovog mjeseca završilo proces predaje dokaznog materijala obrani generala Ivana Čermaka i Mladena Markača čime je i formalno otvorena faza priprema za sudjenje za zločine počinjene tokom i nakon operacije "Oluja", najavio je danas sudac Kevin Parker na redovitoj konferenciji o stanju u postupku.

U periodu od 4. augusta do 15. novembra 1995, Čermak je bio zapovjednik Kninskog zbornog područja, a Markač zapovjednik Specijalne policije hrvatskog MUP-a. Tužitelj ih tereti za sudjelovanje u "udruženom zločinačkom poduhvatu kojemu je cilj bilo nasilno i trajno uklanjanje srpskog stanovništva" s područja 11 općina južnog dijela Krajine.

Na današnjoj statusnoj konferenciji utvrđeno je da je 16. jul. posljednji rok do kojeg obrana treba podnijeti eventualne prigovore na otpužnicu. Strane u postupku danas nisu pokretale pitanje privremenog oslobađanja optuženih. Prvobitni zahtjev Čermaka i Markača da im se dopusti da početak sudjenja čekaju u Hrvatskoj je odbijen, prije svega zbog protivljenja glavne tužiteljice koja je tražila da oni u pritvoru obave intervju s istražiteljima. Budući da su ti intervju obavljeni ovog mjeseca, obrana će uskoro ponovno zatražiti raspravu o privremenom oslobađanju, a očekuje se da se tužiteljstvo više neće tome protiviti. Ta bi se rasprava mogla održati prije avgustovske pauze u radu Tribunala.

2004-07-28

HAG/DEN HAAG

NOVI ZAHTJEVI ČERMAKA I MARKAČA ZA PRIVREMENO OSLOBADANJE

Ivan Čermak i Mladen Markač - koji se terete za zločine tokom i nakon operacije "Oluja" - uložili nove zahtjeve za privremeno oslobađanje nakon što su im prvi takvi zahtjevi početkom maja odbijeni.

Ivan Čermak i Mladen Markač uložili su nove zahtjeve za privremeno oslobađanje nakon što su im prvi takvi zahtjevi početkom maja odbijeni, među ostalim, i zbog protivljenja optužbe.

Glavna tužiteljica je tražila da optuženi u pritvoru obave intervju s istražiteljima, što je prošlog mjeseca i obavljeno. Smatra li Carla Del Ponte da su sad ispunjeni svi preduvjeti za privremeno oslobađanje Čermaka i Markača - zasad nije poznato, budući da odgovor tužiteljstva na njihov ponovljeni zahtjev još nije objavljen.

Raspravno vijeće je, kao jedan od razloga za odbijanje privremenog oslobađanja, navelo kako nije uvjereno da bi se generali vratili u Den Haag na sudjenje, budući da su optuženi za izuzetno teške zločine - počinjene tokom i nakon operacije "Oluja" u ljeto 1995. - za koje bi, ukoliko budu proglašeni krivim, mogli biti osudjeni na duge zatvorske kazne.

U svom ponovljenom zahtjevu, optuženi ističu da su za vrijeme istraga, kao i nakon podizanja optužnice i dobrovoljne predaje, bez rezervi suradjivali s Tribunalom, iako su znali da ih se sumnjičilo, i kasnije teretilo, za teške zločine.

Čermak i Markač smatraju da je Tribunal «jedino međunarodno priznato pravno tijelo pred kojim se mogu braniti i odgovoriti na optužnicu», navodi se u podnescima obrane. Optuženi su «svjesni političkih i ekonomskih problema kojima bi bio izložen njihov narod, ako se optuženici koji borave u Hrvatskoj ne bi pojavili pred Tribunalom».

Priložene su garancije optuženih da neće pokušati utjecati na svjedoke i žrtve, kao i garancije hrvatske Vlade da će biti provedeni svi nalozi Tribunala u vezi s optuženima.

U periodu od 4. augusta do 15. novembra 1995, Čermak je bio zapovjednik Kninskog zbornog područja, a Markač zapovjednik Specijalne policije hrvatskog MUP-a. Tužitelj ih tereti za sudjelovanje u "udruženom zločinačkom poduhvatu kojemu je cilj bilo nasilno i trajno uklanjanje srpskog stanovništva" iz južnog dijela Krajine.

2004-09-15

HAG/DEN HAAG

PONOVNO ODBIJEN ZAHTJEV ZA PRIVREMENO OSLOBADANJE ČERMAKA I MARKAČA

Raspravno vijeće smatra da u ponovljenom zahtjevu iz jula nema novih argumenata koji bi naveli vijeće da promijeni prvobitnu odluku donesenu u aprilu 2004.

Raspravno vijeće, koje vodi predmet protiv Ivana Čermaka i Mladena Markača, odbilo je i drugi zahtjev hrvatskih generala za privremeno puštanje na slobodu, ocijenivši da u ponovljenom zahtjevu nema novih argumenata koji bi naveli vijeće da promijeni prvobitnu odluku.

Tužiteljstvo se nije protivilo drugom zahtjevu optuženih za privremenim oslobađanjem, što je povećalo očekivanja da će suci tokom ili nakon ljetne pauze odobriti taj zahtjev. No, Raspravno vijeće je ocijenilo da je tužiteljstvo "prilično dvosmisleno", budući da se ono "ne protivi", ali "niti zagovara oslobađanje". Suci dodaju da su argumenti protiv oslobađanja koje je tužiteljstvo iznijelo na prvom saslušanju o tom pitanju, "bili vrlo uvjerljivi".

"Optužbe (za zločine nad srpskim civilima tokom i nakon "Oluje") su i dalje teške", a to bi, smatra Vijeće, moglo utjecati na spremnost optuženih da se vrate u pritvor. K tome, "nisu izneseni novi argumenti" koji bi promijenili prethodne zaključke sudaca "da bi optuženi mogli predstavljati opasnost za žrtve i svjedoke, što je važno pitanje", zaključilo je vijeće, kojim predsjedava australski sudac Kevin Parker.

U pogledu garancija hrvatske vlade da će se optuženi, u slučaju privremenog oslobađanja, pojaviti u Haagu kad to vijeće zatraži, vijeće ukazuje kako Hrvatska još uvijek nije uhapsila Antu Gotovinu, optuženog za iste zločine. Iako prihvaća da se suradnja Hrvatske s Tribunalom poboljšala, vijeće smatra da će se ta suradnja moći procijeniti tek "s vremenom".

U periodu između odbijanja prvog zahtjeva za oslobađanje i ulaganja drugog, Čermak i Markač su u pritvoru dali intervju istražiteljima - što je bio jedan od preduvjeta da se tužitelji prestanu protiviti privremenom oslobađanju. Međutim, za suce Parkera, Carmela Agiusa/Karmela Adjijusa i Jean-Claude Antonettija/Žan-Klod Antonetija to ne predstavlja "značajnu promjenu" koja bi ih navela da promijene svoja stajališta.

Advokati optuženih će sada, kako najavljuju hrvatski mediji, tražiti od Žalbenog vijeća da im dopusti ulaganje žalbe na odluku sudaca.

2004-09-24

HAG/DEN HAAG

OBRANA: ČERMAK I MARKAČ SU “TAOCI TRIBUNALA”

Pitanje privremenog oslobadjanja hrvatskih generala Ivana Čermaka i Mladena Markača pred panelom Žalbenog vijeća – Obrana traži dopuštenje da uloži žalbu

Advokati Ivana Čermaka i Mladena Markača zatražili su ove sedmice dopuštenje da ulože žalbu na odluku prvostupanjskog vijeća koje je odbilo pustiti optuženike na slobodu do početka sudjenja.

Prvostupanjsko vijeće je dva puta (u aprilu i u septembru) odbilo zahtjeve za privremeno oslobadjanje hrvatskih generala, optuženih za zločine nad srpskim civilima tokom i nakon operacije “Oluja”.

Njihovi advokati, međjutim, drže da je prvostupanjsko vijeće pogrešno procijenilo da bi optuženi mogli predstavljati opasnost za žrtve i svjedoke te da bi mogli odbiti da se vrata u pritvor. Obrana takodjer drži da Tribunal nema razloga da ne vjeruje garancijama hrvatske vlade. “Činjenica da Ante Gotovina (koji je optužen za iste zločine) još nije uhapšen, ne znači da je suradnja Hrvatske nezadovoljavajuća”, kaže se u podnesku obrane koja drži da su Čermak i Markač postali “taoci Tribunala” i to sa “svrhom da se preko njihovog statusa osigura predaja Gotovine”.

Tužitelji su se protivili prvom, ali ne i drugom zahtjevu optuženih za oslobadjanje – a prvostupanjsko vijeće je njihov stav ocijenilo “dvosmislenim”. No obrana drži da je tužiteljstvo jasno artikuliralo da se “ne protiviti” privremenom oslobadjanju nakon što su optuženi u pritvoru pokazali punu suradnju s tužiteljstvom.

Konačno, obrana je ukazala na druge slučajeve pred Tribunalom u kojima su okolnosti bile slične, a optuženicima je odobreno privremeno oslobadjanje - slučajeve “Prlić i ostali”, Rasim Ademi te Enver Hadžihasanović. Radi se o optuženicima višeg ranga, koji su se dobrovoljno predali i bili privremeno pušteni. U slučaju “Prlić i ostali” odobreno je oslobadjanje premda mu se tužiteljstvo protivilo, upozorava obrana Čermaka i Markača i ocjenjuj kako “postoji očita i bitna nedosljednost izmedju odluka u ova dva predmeta”.

Na temelju ovih argumenata, tročlani panel sudaca Žalbenog vijeća će odlučiti hoće li dopustiti ulaganje žalbe, a nju će, ako bude odobrena, razmatrati Žalbeno vijeće u punom sastavu.

2004-10-12

HAG/DEN HAAG

PRIPREME ZA SUDJENJE ČERMAKU I MARKAČU

U toku je objelodanjanje tužiteljevog obimnog dokaznog materijala obrani – Obrana Mladena Markača upozorava na zdravstvene probleme optuženog.

Dok hrvatski generali Ivan Čermak i Mladen Markač čekaju da panel Žalbenog vijeća odluči mogu li podnijeti žalbu na odbacivanje njihovog zahtjeva za privremenim oslobadjanjem, odvijaju se uobičajene pripreme za sudjenje o kojima je raspravljano na današnjoj redovitoj konferenciji o stanju u postupku.

U toku je objelodanjanje dokaznog materijala optužbe timovima obrane. Raspravno vijeće trenutno razmatra prigovor obrane na formu optužnice o kojemu će uskoro biti objavljena odluka, najavio je sudac Kevin Parker. Ako pripreme za sudjenje budu tekle bez problema, glavna rasprava bi mogla početi u prvom dijelu sljedeće godine, ocijenio je Parker.

U pogledu zdravstvenog stanja optuženih, Markačev advokat Miroslav Šeparović izvijestio je vijeće da je njegov klijent nedavno operiran zbog problema na srcu, te da se ne osjeća dobro. Obrana predlaže da, uz nizozemske liječnike, Markača pregledaju i liječnici iz Hrvatske koji su ga prije liječili.

Od svoje predaje u aprilu ove godine, Čermak i Markač – koji se kao bivši zapovjednici Kninskog zbornog područja i specijalne policije terete za zločine počinjene nad Srbima tokom i nakon operacije “Oluja” – dva puta su podnosili zahtjeve za privremeno oslobadjanje, ali ih je Raspravno vijeće odbilo. Obrana je stoga zatražila od Žalbenog vijeća dopuštenje da uloži žalbu na ta odbijanja. Odluka o tome očekuje se u dolazećim sedmicama.

2004-10-15

HAG/DEN HAAG

ČERMAKU I MARKAČU DOPUŠTENNO ULAGANJE ŽALBE

“Postoji mogućnost da je Raspravno vijeće pogriješilo u procjeni garancija Republike Hrvatske”, navodi panel Žalbenog vijeća koji je dopustio hrvatskim generalima da ulože žalbu na odbijanje njihovog zahtjeva za privremenim oslobadjanjem.

Tročlani panel Žalbenog vijeća dopustio je Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču da ulože žalbu na odbijanje njihovog zahtjeva za privremeno oslobađanje.

Hrvatski generali - koji se terete za zločine počinjene tokom i nakon operacije "Oluja" - u dva su navrata tražili da početak sudjenja čekaju u Hrvatskoj, ali je Raspravno vijeće oba puta odbilo te zahtjeve. Obrana je, stoga, prošlog mjeseca tražila dopuštenje da to pitanje prenese na višu instancu.

Panel Žalbenog vijeća je ove sedmice dopustio podnošenje žalbe zaključivši da "postoji mogućnost da je Raspravno vijeće pogriješilo u procjeni garancija Republike Hrvatske". Pravila Tribunala predviđaju da vlasti zemlje u kojoj optuženi borave daju garancije da će optuženi biti vraćeni u pritvor i da neće ugrožavati žrtve i svjedoke, a prvostupanjsko vijeće je imalo sumnje u pogledu djelotvornosti garancija Zagreba.

Tražeci dopuštenje da ulože žalbu, advokati Čermaka i Markača su istakli da je u slučaju "Prlić i ostali" drugo raspravno vijeće prihvatilo garancije hrvatske vlade i oslobodilo šestoricu optuženih bez obzira na protivljenje tužitelja - a tu je odluku u augustu potvrdilo i Žalbeno vijeće.

Ove je argumente Žalbeno vijeće uzelo u obzir kad je dopustilo žalbu Čermaka i Markača, dodajući, k tome, da se ni tužiteljstvo ne protivi privremenom oslobađanju hrvatskih generala.

2004-11-03

HAG/DEN HAAG

TUŽITELJ PODRŽAVA ŽALBU ČERMAKA I MARKAČA

Tužiteljstvo smatra da "okolnosti ne opravdavaju" da hrvatski generali Ivan Čermak i Mladen Markač početak sudjenja čekaju u pritvoru, dok je šestorici optuženih u predmetu "Prlić i ostali" dopušteno da budu na slobodi.

◀ Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Tužiteljstvo drži da "okolnosti ne opravdavaju" da hrvatski generali Ivan Čermak i Mladen Markač početak sudjenja čekaju u pritvoru, dok je šestorici optuženih bosanskih Hrvata u predmetu "Prlić i ostali" dopušteno da budu na slobodi do početka glavne rasprave. Taj je zaključak tužitelj Kenneth Scott/Kenet Skot iznio u podnesku Žalbenom vijeću koje trenutno razmatra pitanje privremenog puštanja Čermaka i Markača.

Raspravno vijeće koje vodi slučaj protiv Jadranka Prlića i ostalih bivših čelnika Herceg-Bosne prihvatilo je u augustu ove godine njihove zahtjeve za privremenim oslobađanjem, kao i garancije koje je u tom pogledu dala hrvatska vlada. No, drugo vijeće, koje vodi pred-

raspravni postupak u predmetu protiv Čermaka i Markača, u dva je navrata proteklih mjeseci odbilo njihove zahtjeve, kao i garancije koje je ponudila hrvatska vlada.

Tužitelj se protivio privremenom oslobađanju u slučaju "Prlić i ostali", no njihove su argumente suci odbacili. U slučaju Čermaka i Markača, tužitelj se u početku protivio da bi kasnije dao podršku njihovom oslobađanju do početka sudjenja, ali ta promjena u stavu tužiteljstva nije imala utjecala na vijeće koje ocijenilo da garancije Zagreba nisu dovoljno pouzdane.

Žalbeno vijeće je prošlog mjeseca prihvatilo razmotriti slučaj Čermaka i Markača držeći da "postoji mogućnost da je Raspravno vijeće pogriješilo u procjeni garancija Republike Hrvatske".

2004-12-02

HAG/DEN HAAG

ČERMAK I MARKAČ NA SLOBODI DO POČETKA SUĐENJA

Žalbeno vijeće danas je odobrilo privremeno puštanje na slobodu optuženih generala Hrvatske vojske Ivana Čermaka i Mladena Markača.

Žalbeno vijeće danas je odobrilo privremeno puštanje na slobodu optuženih generala Hrvatske vojske Ivana Čermaka i Mladena Markača, zaključivši time «proces» započet u martu, kad su oni uložili svoj prvi zahtjev za privremeno oslobađanje.

U današnjem priopćenju Tribunala ne preciziraju se argumenti na kojima Žalbeno vijeće temelji svoju odluku i oni će biti objavljeni naknadno.

Hrvatski generali - koji se terete za zločine počinjene tokom i nakon operacije "Oluja" - u dva su navrata, nakon

dobrovoljne predaje, tražili da početak sudjenja čekaju u Hrvatskoj. No, prvostupajnsko vijeće je oba puta odbilo te zahtjeve. Obrana je u septembru tražila da to pitanje prenese na višu instancu, što joj je odobreno jer je Panel Žalbenog vijeća zaključio da "postoji mogućnost da je Raspravno vijeće pogriješilo u procjeni garancija Republike Hrvatske". Pravila Tribunala predviđaju da vlasti zemlje u kojoj optuženi borave daju garancije da će optuženi biti vraćeni u pritvor i da neće ugrožavati žrtve i svjedoke, a prvostupajnsko vijeće je imalo sumnje u pogledu djelotvornosti garancija Zagreba.

U svojoj žalbi, advokati Čermaka i Markača su isticali da je u slučaju "Prlić i ostali" drugo raspravno vijeće prihvatilo garancije hrvatske vlade i bez obzira na protivljenje tužitelja oslobodilo šestoricu bivših političkih i vojnih lidera takozvane Herceg-Bosne. Te je argumente Žalbeno vijeće uzelo u obzir kad je dopustilo žalbu Čermaka i Markača. Uvažilo je i činjenicu da je tužiteljstvo, nakon prvobitnog protivljenja, podržalo zahtjeve Čermaka i Markača.

2005-05-11

HAG/DEN HAAG

OPTUŽNICA ZA "OLUJU": NOVI FORMAT, STARE ČINJENICE

Tužitelj u predmetu Čermak-Markač u prijedlog dopunjene optužnice unio pojašnjenja koja je na zahtjev obrane naložilo Sudsko vijeće - među ostalim i o odgovornosti u okviru "udruženog zločinačkog poduhvata" - ali ocjenjuje da se ne radi o "bitnim promjenama".

◀ Kenneth Scott

Tužiteljstvo je predložilo drugačiji "format" optužnice protiv Ivana Čermaka i Mladena Markača, ali činjenice u optužnici ostaju iste, navodi tužitelj Kenneth Scott/Kenet Skot u podnesku kojim traži da mu suci odobre te izmjene. "Dopunjena optužnica se bavi istim predmetom, operacijom Oluja u području Krajine u Hrvatskoj...i istim optuženicima" - Čermakom kao zapovjednikom Kninskog zbornog područja, i Markačem, kao zapovjednikom Specijalne policije hrvatskog MUP-a, koji se terete za sudjelovanje u "udruženom zločinačkom poduhvatu kojemu je cilj bilo nasilno i trajno uklanjanje srpskog stanovništva".

Sudsko vijeće je u martu ove godine naložilo tužiteljstvu da unese promjene u optužnicu nakon što su branitelji prigovorili na njen oblik i tražili pojašnjenja nekih navoda. U skladu s nalogom sudaca, tužitelji su, među ostalim, detaljnije identificirali snage pod kontrolom optuženih i naveli što - po njihovom mišljenju - ukazuje da su optuženi znali za zločine. Također su opširnije naveli što podrazumijevaju pod odgovornošću u okviru "udruženog zločinačkog poduhvata", te su "iznijeli podrobniju identifikaciju navodnih sudionika udruženog zločinačkog poduhvata". Njihova imena nisu navedena u podnesku, već u predloženoj dopunjenoj optužnici.

Nekoliko je dopuna uneseno na inicijativu tužiteljstva, dakle nije ih naložilo vijeće, te zbog njih tužitelj Scott traži odobrenje sudaca. Te se promjene odnose na vremenski okvir optužnice, čiji je početak s 4. augusta 1995. godine pomaknut na jul iste godine. Također su unesene geografske korekcije, budući da je u prvoj optužnici tužitelj navodio općine koje su postojale 1991. godine. Unesene su dvije nove točke optužnice, ali ubojstva i okrutni postupci koji se u njima navode bili su navedeni u i prvobitnoj optužnici, samo pod drugim točkom. Konačno, dva incidenta ubojstava su izbrisana, a dva nova unesena u dopunjenu optužnicu.

Tužitelj smatra da "ovim promjenama neće biti nanesena šteta obrani... pogotovo s obzirom na to da početak suđenja nije zakazan u bliskoj budućnost".

Premda je tužitelj prije najavio da razmišlja o spajanju optužnice protiv Čermaka i Markača s optužnicom protiv Ante Gotovine - zasad od toga odustaje. "Time ćemo se baviti kad optuženi Gotovina dođe pred Tribunal", navodi Scott.

2005-05-11

HAG/DEN HAAG

OPTUŽNICA S "VIŠE INFORMACIJA"

"Navodi o udruženom zločinačkom poduhvatu postoje i u sadašnjoj optužnici protiv Čermaka i Markača (za operaciju "Oluja"), a u prijedlogu nove optužnice smo o tom pitanju samo dali više informacija", kaže glasnogovornica tužiteljstva Florence Hartmann/Florans Artman.

Dopunjena optužnice protiv Ivana Čermaka i Mladena Markača, koja je predana sucima na razmatranje, "nije bitno drugačija od postojeće optužnice", kazala je danas Florence Hartmann/Florans Artman, glasnogovornica tužiteljstva, na konferenciji za novinare.

◀ Florence Hartmann, glasnogovornica tužiteljstva u haškom Tribunalu

Reagirajući na brojne napise u hrvatskim medijima povodom dopune optužnice i navođenja imena vojnih i političkih dužnosnika koji su, prema tužitelju, sudjelovali u udruženom zločinačkom poduhvatu za protjerivanje Srba, Hartmann je naglasila da tužiteljstvo "niti je kritiziralo Domovinski rat", "niti je sugeriralo da su svi u Hrvatskoj vojsci bili ratni zločinci".

"Navodi o udruženom zločinačkom poduhvatu postoje i u sadašnjoj optužnici, a u prijedlogu nove smo o tom pitanju samo dali više informacija", dodala je. Na pitanje novinara kakva je razlika između osoba protiv kojih su podignute optužnice i onih koji su navedeni kao sudionici

nekeg udruženog zločinačkog poduhvata, ali nisu optuženi, Hartmann je odgovorila da mandat tužiteljstva ne nalaže da ono podiže optužnicu protiv "svake osobe koja je sudjelovala u ratnim zločinima". Tribunal je stvoren da "sudi onima koji su najodgovorniji, ali i da istovremeno potakne lokalno pravosuđe da nastavi s krivičnim gonjenjima" za ratne zločine, dodala je glasnogovornica tužiteljstva.

2005-05-25

HAG/DEN HAAG

OBRANA PROTIV IZMJENA OPTUŽNICE ZA "OLUJU"

Advokati Ivana Čermaka i Mladena Markača protive se "značajnim izmjenama" koje je tužiteljstvo predložilo u optužnici za zločine tokom i nakon operacije "Oluja".

Obrana hrvatskih generala Ivana Čermaka i Mladena Markača protivi se izmjenama optužnice za zločine tokom i nakon operacije "Oluja" koje je tužiteljstvo predložilo početkom ovog mjeseca.

Kao sudionici "udruženog zločinačkog poduhvata" (za progon Srba iz Krajine) navedeno je "toliko osoba da to onemogućava pripremu obrane. Sve imenovane osobe su mrtve (osim trojice optuženih, uključujući Gotovinu), a ostale nisu precizirane", navodi se u podnesku obrane sucima. Među sudionicima su imenom spomenuti političari Tuđman i Šušak te generali Bobetko i Červenko.

Obrana nadalje navodi kako je u prvoj optužnici "jasno navedeno da je 'Oluja' bila legitimna operacija", a u prijedlogu nove optužnice tužitelj "očito smatra da je cijela operacija bila zločinački poduhvat, a svaki sudionik zločinac". "Taj pristup nije prihvatljiv jer ne poštuje princip utvrđivanja individualne krivične odgovornosti", smatraju advokati. Obrana dodaje da je tom operacijom za povratkom kontrole nad državnim teritorijem Hrvatska ostvarila prava koja joj je garantirao UN rezolucijom iz decembra 1994. godine.

Nadalje obrana drži da je tužitelj prekršio proceduru kad je predložio izmjene optužnice bez prethodnog odobrenja sudaca da pristupi takvim izmjenama. Vijeće je prethodno (nakon prigovora obrane u vezi optužnice) naložilo tužitelju određena pojašnjenja, ali tužitelji su, umjesto toga, "značajno izmijenili optužnicu", ocjenjuje obrana.

Predlažući izmjenu optužnice, tužitelj je naglasio da će joj time dati novi "format", ali da će činjenice ostati iste.

2005-06-01

HAG/DEN HAAG

SPORI NAPREDAK

Predraspravni sudac pozvao da se ubrzaju pripreme za suđenje Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču; Vijeće će "uskoro" odlučiti o zahtjevu tužitelja za izmjenu optužnice za "Oluju".

Suci će "uskoro" donijeti odluku o predloženoj izmjeni optužnice protiv Ivana Čermaka i Mladena Markača, najavio je danas sudac Kevin Parker na redovitoj statusnoj konferenciji u ovom predmetu. Umirovljeni generali HV optuženi su za zločine tokom i nakon operacije "Oluja".

Tužitelj je prošlog mjeseca predložio određene izmjene "formata" optužnice za koje smatra da ne unose činjenične promjene. Međutim, obrana se oštro protivi prijedlogu tužitelja, tvrdeći da se radi o "značajnim izmjenama".

Nastojeći utvrditi kako napreduju pripreme za suđenje, sudac Kevin Parker je danas ispitivao tužitelja Kena Scotta/Skota o objelodanjivanju dokaznog materijala obrani i usuglašavanju o činjenicama, te je zaključio da nije učinjeno puno od prošle statusne konferencije. "Čitav predmet malo izmiče kontroli", upozorio je sudac tužitelja pozivajući da do sljedeće statusne konferencije dođe do "značajnijeg napretka" u predraspravnim pripremama.

Optuženi Čermak i Markač na privremenoj slobodi čekaju početak suđenja te nisu bili prisutni današnjoj raspravi.

2005-10-21

HAG/DEN HAAG

ODOBRENE IZMENE OPTUŽNICE ZA "OLUJU"

Dopunjena optužnica protiv generala HV Ivana Čermaka i Mladena Markača biće dostavljena Veću do 10. novembra ove godine. Novi navodi o "kolonizaciji Krajine" i planu "psihološkog zastrašivanja" Srba. Pitanje legalnosti "Oluje" je, smatraju sudije, "irelevantno" za slučaj optuženih generala.

Sudija Carmel Agius/Karmel Ađius je odobrio zahtev optužbe da izmeni i dopuni optužnicu protiv bivših generala Hrvatske vojske Ivana Čermaka i Mladena Markača, optuženih za zločine počinjene u toku i nakon operacije "Oluja" 1995. godine. Tužilaštvo je, kako se navodi, u obavezi da dopunjenu optužnicu dostavi Veću najkasnije do 10. novembra.

Pored izmena koje su naložile sudije, dopunjena optužnica će sadržati i nove navode: o postojanju plana da se "Krajina hitno kolonizuje Hrvatima", kao i o korišćenju propagande u cilju "psihološkog zastrašivanja srpskog stanovništva".

U skladu sa prethodnim zahtevima Veća, u izmenjenoj optužnici se proširuje i detaljnije navodi lista učesnika u udruženom zločinačkom poduhvatu. Pored Franje Tuđmana, Janka Bobetka, Gojka Šuška, Zvonimira Červenka i Ante Gotovine, navode se još i "razni zvaničnici, članovi hrvatske vlade i političkih struktura na svim nivoima, (uključujući i opštinske i lokalne vlasti), potom lideri i članovi HDZ, oficiri HV, vazduhoplovstva, Specijalne policije i obaveštajnih službi, kao i druge znane i neznanne ličnosti".

Preostalo je da se tužilaštvo, u konačnoj verziji optužnice izjasni da li su, po njemu, u udruženom zločinačkom poduhvatu učestvovala sve hrvatske snage uključene u «Oluju» ili samo jedinice pod komandom Čermaka i Markača. Odbrana se žalila na formulaciju iz prvobitne optužnice, tvrdeći da se, njome, "čitava operacija Oluja proglašava za zločinački poduhvat, a svaki njen učesnik za zločinca", ali je Veće tu tvrdnju odbrane ocenilo kao "preuranjenu" a pitanje legalnosti "Oluje" kao "irelevantno" za konkretan slučaj.

Dopunjena optužnica će bliže objasniti veze Ivana Čermaka sa Franjom Tuđmanom, ovlašćenja i odgovornosti koje je Mladen Markač kao komandant specijalnih policijskih snaga imao na podređene i preciziraće kojim je radnjama doprineo ostavriivanju udruženog zločinačkog poduhvata.

Izmenjeni su, takođe, i vremenski i geografski okvir optužnice. Početak udruženog zločinačkog poduhvata se sa 4. avgusta 1995. pomera na juli iste godine, a broj opština u kojima su počinjeni zločini smanjen je sa jedanaest na sedam.

U skladu sa pravilima postupka, optuženi će imati priliku da se izjasne o novim optužbama.

2005-12-08

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA USKORO U HAGU

Nakon što je sinoć uhapšen na Kanarskim ostrvima, general Ante Gotovina bi, kako se očekuje, trebalo da u naredna 72 sata bude u pritvoru Tribunala. Još samo šest begunaca od međunarodne pravde.

Ante Gotovina, jedan od najtraženijih haških begunaca, trebalo bi da u naredna 72 sata bude u pritvoru Tribunala. Gotovina je prošle noći uhapšen na Kanarskim ostrvima, u Španiji, a vest o tome je, igrom slučaja, glavna tužiteljica Haškog tribunala Karla/Carla del Ponte saopštila u Beogradu. U toku su, kako je saopšteno, pripreme za njegov transfer u Hag.

Ukoliko ne bude neočekivanih komplikacija u njegovom transferu, Gotovina će se sledeće sedmice pojaviti pred sudijom Tribunala, kako bi se izjasnio o navodima optužnice kojom se – zajedno sa generalima Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem – tereti za zločine koji su, prema tužiocu, počinjeni u toku i nakon operacije "Oluja", u periodu od 4. avgusta do 15. novembra 1995. godine.

Trojica generala Hrvatske vojske se terete da su, zajedno sa pokojnim predsednikom Tuđmanom, Bobetkom, Šuškom, Červenkom i drugim "znanim i neznanim ličnostima", učestvovali u "udruženom zločinačkom poduhvatu" sa ciljem da se "nasilno i trajno" ukloni srpsko stanovništvo sa područja Krajine. U nastojanju da krajinske Srbe prisile da napuste to područje hrvatske snage su, navodi se u optužnici, počinile brojna kršenja međunarodnog humanitarnog prava, uključujući ubistva najmanje 150 Srba, kao i pljačku i uništavanje imovine.

U optužnici se navodi da je Ante Gotovina, kao zapovednik Operativne zone Split Hrvatske vojske od oktobra 1992. do marta 1996. godine bio je glavni operativni zapovednik hrvatskih snaga u južnom sektoru operacije "Oluja".

Generali Čermak i Markač su se, nakon dobrovoljne predaje Tribunalu u martu prošle godine, izjasnili da nisu krivi za dela kojima ih tereti tužilac i trenutno na privremenoj slobodi čekaju početak suđenja.

Nakon hapšenja Ante Gotovine, na poternici Haškog tribunala ostala su još samo šestorica optuženih: Radovan Karadžić, Ratko Mladić, Vlastimir Đorđević, Goran Hadžić, Stojan Župljanin i Zdravko Tolimir.

2005-12-10

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA U HAGU

Optuženi hrvatski general Ante Gotovina koji je popodne prebačen u pritvorsku jedinicu u ponedjeljak će se izjasniti o optužbama za zločine počinjene u operaciji "Oluja".

◀ Ante Gotovina

Ante Gotovina prebačen je danas u pritvorsku jedinicu UN u Sheveningenu/Scheveningen, a pred sudijom Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju pojavio se u ponedjeljak u 12:45, potvrđeno je u Tribunalu.

Vojnim avionom NATO Gotovina je iz Španije, gde je uhapšen u sredu uveče, sproveden najpre na vojni aerodrom u Rotterdamu/Rotterdam a zatim, u pratnji holandske policije do Haga/Den Haag, odnosno Sheveningena, gde je smeštena pritvorska jedinica.

Hrvatskog generala su dočekali predstavnici Tribunala, nakon što je, prema uobičajenoj proceduri, utvrđen njegov identitet, obavljen lekarski pregled i optuženom omogućeno da telefonom obavesti porodicu i predstavnike ambasade svoje zemlje u Holandiji o tome gde se nalazi.

Ante Gotovina je bio nedostupan Tribunalu više od četiri godine, odnosno od jula 2001. kada je u Hagu podignuta optužnica koja ga tereti za zločine počinjene tokom i nakon operacije "Oluja" koju je Hrvatska vojska (HV) sprovela od 4. avgusta do 15. novembra 1995. godine u Krajini.

Pre nego što je uhapšen, odbegli hrvatski general je prema jednoj verziji objavljenoj u španskim medijima, boravio u Argentini, Čileu, na Mauriciusu i Tahitiju, putujući, navodno, sa lažnim malteškim pasošem. Druga

verzija, prema kojoj se Gotovina služio hrvatskim dokumentima na ime Kristijan Horvat, ne ide u prilog izgrađenom mitu o neuhvatljivosti hrvatskog generala, jer suviše očigledno sugeriše njegov identitet, a praktično potvrđuje da je u svom delovanju bio motivisan "nacionalnim i verskim" razlozima na čemu se i baziraju optužbe haškog tužilaštva.

Ante Gotovina će se u ponedjeljak izjasniti o navodima optužnice koja je 2004. izmenjena i usklađena sa optužnicom protiv generala Ivana Čermaka i Mladena Markača i tereti ih za progone, ubistva, prisilno preseljenje, deportacije i druge zločine koji se karakterišu kao zločini protiv čovečnosti i kršenja zakona i običaja ratovanja.

Trojica generala Hrvatske vojske su prema optužnicama, zajedno sa pokojnim predsednikom Tuđmanom, ministrom Šuškom, generalima Bobetkom i Červenkom i drugim "znanim i neznanim ličnostima", učestvovali u "udruženom zločinačkom poduhvatu" sa ciljem da se "nasilno i trajno" ukloni srpsko stanovništvo sa područja Krajine. Hrvatske snage su, prema optužnici, odgovorne za ubistvo najmanje 150 Srba, deportaciju "više desetina hiljada" srpskih civila kao i pljačku i uništavanje njihove imovine.

2005-12-12

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA SE IZJASNILO DA NIJE KRIV

Dva dana nakon što je iz Španije prebačen u pritvorsku jedinicu UN, general Ante Gotovina se izjasnio da nije kriv ni po jednoj od sedam tačaka optužnice. Prema njegovom braniocu Luki Mišetiću, generalova "poruka po svakoj tački optužnice jeste: 'Ja nisam taj čovjek koji je kriv...'".

"Časni sude, nisam kriv", ponovio je danas sedam puta Ante Gotovina, izjašnjavajući se po svakoj od tačaka optužnice koja ga tereti za zločine protiv čovečnosti i kršenja zakona i običaja ratovanja.

◀ Ante Gotovina na prvom pojavljivanju u Tribunalu

Mada je posredstvom holandskog advokata Knopsa, kojeg mu je sekretarijat Tribunala dodelio za ovu priliku, optuženi izrazio spremnost da se odrekne čitanja optužnice, sudija Karmel Adijus/Carmel Agius je tražio da se ona ipak pročita u celosti, uključujući i dodatak sa imenima, starošću i uzrokom smrti nekih od žrtava. Sudija je to objasnio činjenicom da je optuženi bio u bekstvu četiri godine, kao i obavezama Tribunala prema javnosti i žrtvama zločina.

Prvobitna optužnica za zločine počinjene u toku i nakon operacije "Oluja" podignuta je u maju 2001. i izmenjena je u februaru prošle godine. General Gotovina se tereti

da je, zajedno sa generalima Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem i pokojnim predsednikom Tuđmanom, učestvovao u "udruženom zločinačkom poduhvatu" sa ciljem da se "nasilno i trajno" ukloni srpsko stanovništvo sa područja Krajine. Kao glavni operativni zapovednik hrvatskih snaga koje su u operaciji "Oluja" delovale u sektoru Jug, Gotovina se tereti za progon na političkim, rasnim i verskim osnovama, ubistvo najmanje 150 civila, pljačku imovine, bezobzirno razaranje gradova, sela i naselja, deportaciju ili prinudno raseljavanje desetina hiljada krajinskih Srba i druga nehumana dela. Tereti se po oba osnova odgovornosti: individualnom krivičnom, jer je "planirao, podsticao, naložio ili na druge načine pomagao i podržavao" te zločine, i komandnom, jer je propustio da svoje potčinjene spreči u vršenju zločina ili ih za njih kazni.

Pre nego što se izjasnio da nije kriv ni po jednoj od tačaka optužnice, Ante Gotovina je prilikom predstavljanja kao svoju poslednju adresu pred dolazak u Hag naveo "Tenerife, Španjolska", ali bez konkretne adrese za koju ga je pitao sudija.

Pored brojnih novinara iz Hrvatske, prvo pojavljivanje Ante Gotovine pred Tribunalom je sa galerije za publiku pratio i bivši hrvatski političar Dražen Budiša. Po završenoj raspravi, Budiša je izjavio da je u Hag došao da "pruži potporu generalu Gotovini" i zato što smatra da je "krajnje vrijeme da hrvatska vlada izgradi mehanizam podrške haškim optuženicima".

Pošto u Sekretarijatu Tribunala nisu završene sve formalnosti oko njihovog imenovanja, advokati Luka Mišetić i Marin Ivanović su prvo pojavljivanje svog budućeg klijenta pratili takođe sa galerije za publiku. Po završenoj raspravi su rekli da je Gotovina "koncentriran samo na svoju obranu" i da je njegova "poruka po svakoj tački optužnice: 'Ja nisam taj čovjek koji je kriv...'. Mišetić je, takođe, najavio zahtev za privremeno oslobađanje Gotovine do početka suđenja i nagovestio je da će njegov klijent razgovarati sa tužiocima samo ukoliko bi taj razgovor mogao doprineti povlačenju optužbi protiv njega. Mišetić očekuje da će se Gotovini, Čermaku i Markaču suditi zajedno, kao i da bi to suđenje moglo početi za 6 do 9 meseci.

2006-01-20

HAG/DEN HAAG

JEDINSTVENO SUĐENJE ZA "OLUJU"

Tužilac najavio zahtev za spajanje optužnica protiv generala Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača, kako bi im se zajedno sudilo za zločine koji su, prema optužnici, počinjeni tokom i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine.

◀ Alex Whiting, tužilac Tribunala

Na današnjoj redovnoj konferenciji o stanju u postupku u predmetu generala Ivana Čermaka i Mladena Markača, tužilac Aleks Vajting/Alex Whiting je najavio da će, do kraja januara, biti podnet zahtev za spajanje njihovog slučaja sa predmetom Ante Gotovine, koji se takođe tereti za zločine počinjene u toku i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine.

Pored podneska u kojim se traži spajanje predmeta, tužilaštvo priprema i novu, jedinstvenu optužnicu protiv trojice generala hrvatske vojske i policije.

Optužnica protiv Čermaka i Markača je u decembru prošle godine, kako je primetio sudija Kevin Parker, u značajnoj meri izmenjena i dopunjena i bilo je predviđeno da se

na današnjoj raspravi optuženi izjasne o novim navodima, ali se od toga odustalo zbog priprema nove, objedinjene optužnice za "Oluju", o kojoj će se – u slučaju da zahtev za spajanje predmeta bude usvojen – zajedno izjasniti sva trojica optuženih.

Optuženi Čermak i Markač nisu prisustvovali današnjoj statusnoj konferenciji pošto su privremeno oslobođeni do početka suđenja.

2006-04-07

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA ČEKA ODLUKU O IZMENI I SPAJANJU OPTUŽNICE

Na prvoj konferenciji o stanju u postupku odbrani optuženog generala produžen rok za odgovor na podneske tužilaštva kojim se traži izmena optužnice i spajanje sa predmetom Čermak-Markač. Gotovina bez problema u pritvoru.

Četiri meseca nakon hapšenja u Španiji, transfera u Hag i izjašnjavanja o optužnici, general Ante Gotovina se ponovo pojavio u sudnici Tribunala, na prvoj konferenciji o stanju u njegovom postupku. Na raspravi koja je trajala nepunih pola sata, bilo je reči o obelodanjivanju dokaznog materijala i izjava svedoka, kao i o nerešenim podnescima tužilaštva kojima se traži izmena optužnice i spajanje predmeta generala Gotovine sa predmetom generala Čermaka i Markača, koji se takođe terete za zločine počinjene u toku i nakon operacije "Oluja" 1995. godine. Pošto je Sekretarijat suda tek nedavno zvanično postavio čikaškog advokata Luku Mišetića za branioca Ante Gotovine, predraspravni sudija Agijus/Agius je odbrani produžio rok za odgovore na podneske tužilaštva.

Gotovina se, kao glavni operativni zapovednik hrvatskih snaga u sektoru Jug, tereti za progon na političkim, rasnim i verskim osnovama, ubistvo najmanje 150 civila, pljačku imovine, bezobzirno razaranje gradova, sela i naselja, deportaciju ili prinudno raseljavanje desetina hiljada krajinskih Srba i druga nehumana dela. Optužen je po oba osnova odgovornosti: individualnom krivičnom, jer je "planirao, podsticao, naložio ili na druge načine pomagao i podržava" te zločine, i komandnom, jer je propustio da svoje potčinjene spreči u vršenju zločina ili ih za njih kazni. Gotovina, Čermak i Markač se terete da su zajedno sa pokojnim predsednikom Tuđmanom i drugim hrvatskim zvaničnicima učestvovali u "udruženom zločinačkom poduhvatu" sa ciljem da se "nasilno i trajno" ukloni srpsko stanovništvo sa područja Krajine.

Na uobičajeno pitanje sudije Adijusa/Agius o fizičkom i mentalnom zdravlju optuženog i uslovima njegovog pritvora, general Gotovina je na kraju konferencije o stanju u postupku kratko raportirao:

"Časni sude, nemam problema. Hvala na pitanju. Sve je u redu".

Sledeća statusna konferencija održaće se u roku od 120 dana, pred letnju pauzu u radu Tribunala.

2007-01-17

HAG/DEN HAAG

SUĐENJE ZA "OLUJU" POČINJE 7. MAJA

Suđenje trojici hrvatskih generala Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, koji se terete za zločine počinjene u toku i nakon operacije "Oluja", počće 7. maja ove godine. Razlozi kojima je odbrana tražila odgađanje suđenja, po ocjeni predraspravnog sudije, nisu "uvjerljivi".

◀ Ante Gotovina na konferenciji o stanju u postupku protiv trojice generala Hrvatske vojske

Suđenje hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču počće 7. maja ove godine. Pretpretesno vijeće je ovakvu odluku donijelo uprkos zahtjevu odbrane da se sa suđenjem počne "najranije u septembru 2007. godine".

U obrazloženju odluke predraspravni sudija Bakone Moloto navodi da razlozi za odgađanje početka suđenja, koje navode timovi odbrane trojice generala, "nisu uvjerljivi".

Optuženi generali su se početkom decembra prošle godine izjasnili da nisu krivi ni po jednoj od četiri tačke objedinjene optužnice koja ih tereti za zločine nad

srpskim civilima, počinjene u toku i nakon operacije "Oluja" u ljeto 1995. godine. Tokom ove operacije u Krajini je, kako se navodi u optužnici, ubijeno najmanje 150 civila srpske nacionalnosti, a više desetina hiljada je prognano u Srbiju i Bosnu i Hercegovinu.

Gotovinu, Čermaka i Markača optužnica između ostalog tereti da su zajedno sa pokojnim predsjednikom Hrvatske Franjom Tuđmanom i drugim hrvatskim zvaničnicima učestvovali u "udruženom zločinačkom poduhvatu" sa ciljem da se nasilno i trajno ukloni srpsko stanovništvo sa područja Krajine.

Prema ranijoj procjeni tužioca Alana Tigera/Tieger, suđenje za "Oluju" bi moglo trajati od 12 do 14. mjeseci.

2007-01-22

HAG/DEN HAAG

TUŽILAŠTVO PROTIV SMANJIVANJA OBIMA OPTUŽNICE ZA "OLUJU"

Međutim, ukoliko Pretresno veće naredi redukciju optužnice, tužilaštvo će se tome povinovati tako što će za otprilike jednu trećinu smanjiti geografski i vremenski okvir optužnice protiv Gotovine, Čermaka i Markača.

◀ Alan Tieger, tužilac na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

"S dužnim poštovanjem", tužilaštvo je danas odbilo da prihvati poziv Pretresnog veća za smanjenje obima optužnice protiv hrvatskih generala Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača. Optužnica za "Oluju", navodi se u odgovoru tužilaštva, je već fokusirana na najvažnija krivična dela a zahtevom za smanjenjem njenog obima Pretresno veće zadire u tužiočevu nezavisnost. Svaka dalja redukcija optužnice ograničila bi sposobnost tužilaštva da dokaže krivičnu odgovornost optuženih.

Međutim, ukoliko Veće naredi redukciju optužnice, tužilaštvo će se tome povinovati tako što će smanjiti broj mesta zločina o kojima će izvoditi dokaze kao i period na

koji se odnose optužbe. U tom slučaju tužilaštvo će, navodi se u odgovoru Veću, broj opština navedenih u optužnici sa 20 smanjiti na 14 i neće izvoditi dokaze o zločinima počinjenim u Kijevu, Lovincu, Polači, Smilčićima, Titovoj Korenici i Udbini, čime će se geografsko područje obuhvaćeno optužnicom smanjiti za otprilike jednu trećinu. Za isto toliko, tužilaštvo će smanjiti i vremenski okvir optužnice, tako što će odustati od njenih navoda koji se odnose na zločine počinjene tokom oktobra i novembra 1995. godine.

Ovaj predlog geografske i vremenske redukcije optužnice za "Oluju" se, kako se navodi u odgovoru, zasniva na "razumevanju da će tužilaštvu biti dopušteno da izvodi dokaze koji se odnose na obrazac, nameru i saznanja optuženih". Ti dokazi bi se, naime, odnosili na neke od zločina počinjenih na mestima, i u periodu, koji ne bi bili sadržani u optužnici redukovanoj po nalogu Pretresnog veća.

2007-02-09

HAG/DEN HAAG

ČERMAK DO DALJNJEG U PRITVORU TRIBUNALA

Predraspravno vijeće koje vodi postupak protiv trojice hrvatskih generala za zločine tokom i nakon operacije "Oluja" odlučilo da optuženog Ivana Čermaka do daljnjeg zadrži u pritvoru Haškog tribunala. Drugi optuženik Mladen Markač oslobođen do početka suđenja koje bi mogao dočekati bez jednog od advokata.

◀ Ivan Čermak u sudnici Tribunala

Predraspravno vijeće koje vodi postupak protiv trojice hrvatskih generala za zločine tokom i nakon operacije "Oluja" odlučilo je na današnjoj konferenciji o stanju u postupku da optuženog Ivana Čermaka do daljnjeg zadrži u pritvoru Haškog tribunala. Konačnu odluku o tome hoće li Čermak zbog navodnog kršenja uslova privremenog boravka na slobodi ostati u pritvoru do početka suđenja Vijeće će donijeti naredne sedmice.

S druge strane, Vijeće je također odlučilo da počev od sutra ukida odluku o suspenziji privremenog oslobađanja drugog optuženika Mladena Markača. Međutim, on bi uskoro zbog mogućeg sukoba interesa mogao ostati bez jednog od dvojice advokata koji ga brane.

Predraspravni sudija Moloto je, naime, od Markačevog branioca Branimira Šeparovića zatražio da se izjasni da li se zbog "mogućeg sukoba interesa" u daljem toku postupka želi povući ili ostati u timu odbrane.

Šeparović bi, naime, tokom postupka protiv trojice hrvatskih generala mogao biti pozvan da svjedoči jer je za vrijeme "Oluje" bio ministar pravosuđa Hrvatske što bi, s obzirom da zastupa jednog od optuženika, predstavljalo sukob interesa.

Šeparović se, međutim, izjasnio da, što se njega tiče, on želi ostati Markačev advokat jer mu je, kako je objasnio, interes njegovog klijenta preči od svega ostalog. Odluku o tome da li treba ostati ili ne prebacio je na Vijeće. Pošto,

međutim, Vijeće u ovom slučaju nije nadležno da odlučuje, sudija Moloto je zatražio od predstavnika Udruženja branilaca Haškog tribunala da oni eventualno poduzmu odgovarajuću akciju u ovoj situaciji.

Majkl Karnavas/Michael Karnavas je Vijeću pojasnio da se Udruženje branilaca već ranije izjasnilo o ovom pitanju i u savjetodavnom mišljenju koje je dostavljeno Vijeću naznačilo kako smatraju da bi u konkretnom slučaju moglo doći do sukoba interesa, ali da ne mogu poduzeti konkretne korake bez žalbe koju do sada niko nije podnio.

Šeparović je naglasio da će njegov klijent, ukoliko dva mjeseca uoči suđenja ostane bez jednog od advokata, pretrpjeti "nenadoknadivu štetu" i zatražio da mu se omogući da Vijeću i Udruženju branilaca objasni svoje stavove jer bi oni, kako je kazao, stvari gledali u drugačijem svjetlu kada bi "raspolagali činjenicama". Vijeće je zatražilo da Šeparović svoje viđenje situacije predoči pismenim putem najdalje do naredne srijede.

Suđenje Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču koji su se inače danas prvi put zajedno našli u sudnici bi, kako je najavio sudija Moloto, trebalo početi 8. maja uvodnom riječju tužioca.

2007-02-15

HAG/DEN HAAG

TUŽILAC POZIVA NA "PREVENTIVNU REAKCIJU"

Ukazujući na potencijalni sukob interesa između timova odbrane trojice hrvatskih generala optuženih za "Oluju", tužilac poziva Pretresno veće da "preventivno reaguje" i upozorava da bi čekanje da se "sukob kristalizuje" moglo da dovede do nepopravljive štete.

◀ Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Tužilaštvo Haškog tribunala pozvalo je danas Pretresno veće koje vodi postupak protiv trojice hrvatskih generala optuženih za zločine u "Oluji" da "preventivno reaguje" kako bi na vreme razrešilo potencijalni sukob interesa između timova odbrane.

Odbrana Ante Gotovine je, naime, svojevremeno najavila nameru da kao svedoke pozove Miroslava Šeparovića, bivšeg hrvatskog ministra pravde koji u ovom predmetu zastupa optuženog Mladena Markača, kao i Rašima Ademija koga pred sudom u Hrvatskoj zastupaju Čedo Prodanović i Jadranka Sloković, branioci Ivana Čermaka u predmetu "Oluja". U žalbi na odluku o spajanju optužnica Gotovininu odbrana je ukazala na mogući konflikt

interesa. Žalbeno veće je odbacilo žalbu odbrane i potvrdilo odluku o spajanju optužnica, mada je zaključilo da je sukob interesa zaista moguć.

Branioći Čermaka i Markača, međutim, negiraju da se radi o potencijalnom konfliktu interesa i prilažu izjave svojih klijenata koji se odriču prava da se kasnije na to pozivaju. S druge strane, Udruženje branilaca u svom "savjetodavnom mišljenju", dostavljenom na zahtev veća, zaključuje da postoji "ozbiljan rizik" sukoba interesa i smatra da bi branioći trebalo da se povuku iz predmeta. Branioći to odbijaju da učine a Pretresno veće smatra da ne može da reaguje na nešto što se može ali i ne mora pojaviti, nego tek ako dođe do stvarnog konflikta interesa.

Tužilaštvo, međutim, ističe da je veće "dužno da reaguje i u situaciji potencijalnog sukoba interesa, kako bi zaštitilo prava optuženih i interese pravde". U podnesku koji je tim povodom dostavilo veću, tužilaštvo upozorava da bi čekanje da se "sukob kristalizuje" moglo da dovede do "nepopravljive štete za provođenje pravde".

Suđenje generalima Gotovini, Čermaku i Markaču trebalo bi da počne 5. maja ove godine, pod uslovom da do tada jedan ili više optuženih ne ostanu bez svojih branilaca, što bi verovatno dovelo do odlaganja postupka.

2007-02-15

HAG/DEN HAAG

ČERMAK OD SUTRA PONOVO NA PRIVREMENOJ SLOBODI

Uvažavajući priznanje Ivana Čermaka da je pogrešio i da mu namera nije bila da omalovaži sud, Pretresno veće obnovilo privremenu slobodu optuženom. Optuženi je upozoren da bi eventualno novo kršenja uslova pod kojim je oslobođen do početka suđenja dovelo do momentalnog opozivanja njegove privremene slobode.

Mada je zaključilo da je Ivan Čermak "u najmanje četiri prilike svesno prekršio uslove privremenog boravka na slobodi", Pretresno veće je danas odlučilo da obnovi važnost odluke od 2. decembra 2004. kojom je optuženi privremeno oslobođen do početka suđenja. Ta odluka je, podsetimo, suspendovana 8. februara ove godine, nakon što su u hrvatskim medijima objavljeni izveštaji i fotografije o Čermakovim "izletima" na mesta na kojima – prema uslovima kojima je ograničen njegov porivremeni boravak na slobodi – ne bi smeo da se nađe.

Odgovarajući prošlog petka na pitanja sudije Orija/Orie, Čermak nije negirao da je krajem decembra prošle i početkom januara ove godine bio na jednoj rođendanskoj proslavi, dočeku Nove godine i skijaškom takmičenju, kao i da je istom takmičenju prisustvovao i prethodne godine. Imajući, međutim, u vidu Čermakovu dobrovoljnu predaju, "punu saradnju sa Tribunalom i tužilaštvom", redovno javljanje policiji dok je bio na privremenoj slobodi, povratak u Hag čim mu je to naloženo, kao i njegovu izjavu da mu namera nije bila da omalovaži sud, veće je odlučilo da mu obnovi privremenu slobodu.

Čermak se, današnjom odlukom, upozorava da bi eventualno novo kršenje dovelo do momentalnog opozivanja njegove privremene slobode. Uslovi boravka se ne menjaju, s tim što se u današnjoj odluci precizira da se obaveza "boravka u mestu stanovanja" odnosi na njegovu kuću i imanje u Krapinskim Topilicama, koje može da napusti radnim danom između 7 i 19 sati, ali samo da bi išao do sedišta svoje firme u Zagrebu ili do najbliže policijske stanice. Do tih mesta, kako se precizira, Čermak mora da ide "najkraćim putem (u kilometrima, nezavisno od saobraćajnih gužvi)". Veće je, očito, smatralo za shodno da to precizira, pošto je njegov izlet na Sljeme 4. januara ove godine hrvatska vlada u odgovoru Tribunalu objašnjavala "skretanjem sa puta kako bi izbegao saobraćajnu gužvu".

Odluka kojom se Čermaku obnavlja privremena sloboda stupa na snagu u petak 16. februara 2007. godine.

2007-02-27

HAG/DEN HAAG

ADVOKAT ŠEPAROVIĆ U "SUKOBU INTERESA"

Pretno veće donelo formalnu odluku da je branilac generala Markača u "sukobu interesa", zbog "ličnih interesa" koje ima u predmetu "Oluja" i velike verovatnoće da će biti pozvan da svedoči. Šeparović pozvan da se na sutrašnjoj raspravi izjasni zašto – radi upornog odbijanja da se na vreme povuče iz predmeta – Pretno veće ne treba da protiv njega pokrene postupak za kršenje advokatske etike.

◀ Miroslav Šeparović u sudnici Tribunala

Zagrebački advokat Miroslav Šeparović ima lične interese u predmetu "Oluja" koji ga diskvalifikuju da bude zastupnik optuženog Mladena Markača – zaključilo je Pretno veće pred kojim se vodi postupak protiv trojice hrvatskih generala optuženih za zločine nad srpskim civilima u avgustu i septembru 1995. godine. Uz to, postoji velika verovatnoća da će Šeparović, koji je u vreme "Oluje" bio hrvatski ministar pravde, biti zbog svojih ličnih saznanja pozvan da svedoči na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, čiji je početak zakazan za 7. maj ove godine.

Oglušujući se o tri upozorenja Pretnog i Žalbenog veća kojima mu je prošle i ove godine ukazivano da je u potencijalnom sukobu interesa i odbijajući da se ranije povuče iz predmeta, Šeparović je, navodi se u današnjoj odluci, "ugrozio interese svog klijenta" i svojim nemarom prekršio standarde profesionalne etike koji se očekuju od branilaca pred Tribunalom.

Šeparović je pozvan da se na sutrašnjoj raspravi, posvećenoj prigovorima Gotovinine odbrane na nadležnost Tribunala i oblik optužnice za "Oluju", izjasni zašto Pretno veće takvo njegovo postupanje ne bi trebalo da oceni kao kršenje branilačkog kodeksa i da, shodno toj oceni, pokrene protiv njega postupak prema relevantnim članovima Pravila postupka i Kodeksa branilaca.

2007-02-28

HAG/DEN HAAG

ŠEPAROVIĆ NEGIRA «SUKOB INTERESA»

Branilac generala Mladena Markača negira da ima "lični interes" u predmetu "Oluja" i odbija da se povuče iz odbrane. Razmena pravnih argumenata o prigovoru odbrane Ante Gotovine na nadležnost Tribunala i oblik optužnice protiv trojice hrvatskih generala.

Zagrebački advokat Miroslav Šeparović, branilac generala Mladena Markača, negirao je danas da ima "lični interes" u predmetu "Oluja", kao i da je "ugrozio interese svog klijenta" ili da se na bilo koji način "nedolično ponašao", čime bi zaslužio da se protiv njega pokrene postupak zbog kršenja kodeksa branilaca pred Tribunalom.

Šeparović se o tome izjašnjavao na poziv Pretnog veća koje je juče formalno zaključilo da on jeste u "sukobu interesa" jer postoji velika verovatnoća da će zbog ličnih saznanja, koje je imao kao hrvatski ministar pravde u vreme operacije "Oluja", biti pozvan da svedoči na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču.

◀ Miroslav Šeparović u sudnici Tribunala

Nameru da Šeparovića izvede na klupu za svedoke je sredinom prošle godine najavila odbrana Ante Gotovine koja je danas pitala veće "da li bi promenilo jučerašnju odluku ako bi oni odustali" od svedočenja bivšeg ministra a sadašnjeg branioca. Pretpresni sudija Moloto je, međutim, ocenio da ta ponuda "dolazi prekasno", dva meseca pred zakazani početak suđenja i nakon tri upozorenja Žalbenog i Pretresnog veća na mogući sukob interesa i neophodnost da se on na vreme otkloni.

Pošto je saslušalo Šeparovića, Pretresno veće je zaključilo raspravu ne nagoveštavajući kada će i kakvu odluku s tim u vezi doneti.

Pre izjašnjanja Markačevog branioca, vođena je jednodobna rasprava o prigovoru odbrane Ante Gotovine na nadležnost Tribunala i oblik optužnice za "Oluju". Branioci i tužioci su imali po deset minuta da usmeno iznesu pravne argumente u prilog, odnosno protiv, prigovora da Tribunal nema nadležnost u ovom predmetu budući da u Krajini, "posle uspešno okončane operacije Oluja nije postojao oružani sukob", pošto nakon "egzodusa političkog i vojnog rukovodstva samoproglašene Republike Srpska Krajina" nije bilo "organizovanih i intenzivnih aktivnosti" snaga koje su se suprostavljale hrvatskim vlastima. Ne negirajući da je nakon "Oluje" bilo ubistava, pljački, paljenja srpskih kuća i drugih zločina, ko-branilac generala Markača, Goran Mikuličić, je ukazao da je za te zločine – pošto nisu počinjeni u kontekstu oružanog sukoba – "nadležno hrvatsko pravosuđe a ne Haški tribunal".

Budući da je početak suđenja zakazan za 7. maj ove godine, očekuje se da će se Pretresno veće uskoro izjasniti i o ovom prigovoru.

2007-03-06

HAG/DEN HAAG

ŠEPAROVIĆ «NEPODOBAN» DA ZASTUPA MARKAČA

Potvrđujući prošlonedeljni nalaz o sukobu interesa, Pretresno veće zaključilo da zagrebački advokat Miroslav Šeparović "nije više podoban" da zastupa generala Mladena Markača i naložilo optuženom da bez odlaganja angažuje novog branioca.

Zaključujući da bi "produženi sukob interesa naneo štetu provođenju pravde i integritetu suđenja" u predmetu "Oluja", Pretresno veće je danas odlučilo da zagrebački advokat Miroslav Šeparović "nije više podoban" da zastupa optuženog Mladena Markača pred Tribunalom.

Istovremeno, veće je Markaču naložilo da bez odlaganja angažuje novog branioca, a Šeparoviću da imenovanom advokatu pomaže do trenutka u kojem će on ili ona biti u stanju da potvrde spremnost da u potpunosti preuzmu predmet. Od novog branioca se zahteva da što je moguće pre, a najkasnije do 30. marta ove godine, obavesti veće koliko će mu vremena biti potrebno da se pripremi za suđenje, čiji je početak inače zakazan za 7. maj ove godine.

Veće nije naznačilo da li će – zbog promene u branilačkom timu jednog od optuženih - doći do odlaganja suđenja trojici generala HV, optuženih za zločine počinjene u toku i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine.

Današnjom odlukom Pretresno veće je potvrdilo prošlonedeljni formalni nalaz da je dosadašnji Markačev branilac u sukobu interesa, pošto postoji velika verovatnoća da će Šeparović, koji je u vreme "Oluje" bio hrvatski ministar pravde, zbog svojih ličnih saznanja biti pozvan da svedoči na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču.

Sudije su, takođe, odbile Šeparovićev zahtev da bude još jednom saslušan pred većem. Nisu prihvaćene ni Šeparovićeve tvrdnje sa prošlonedeljne rasprave, kada je uveravao veće da nije u sukobu interesa, da nije "neophodan svedok" pošto nema nikakvih "ekskluzivnih ličnih saznanja" i da se nije ni na koji način "nedolično ponašao", čime bi zaslužio da bude uklonjen iz odbrane generala Markača. Šeparović je, tom prilikom, najavio da će – ukoliko veće odluči o njegovom uklanjanju – tražiti dozvolu da se obrati Žalbenom veću Tribunala.

2007-03-13

HAG/DEN HAAG

MARKAČ ĆE SE BRANITI SAM?

U izjavi Mladena Markača koja je priložena zahtevu Miroslava Šeparovića da mu se odobri ulaganje žalbe na odluku Pretresnog veća kojom je proglašen "nepodobnim" da ga zastupa pred Tribunalom, optuženi ukazuje da on "valjda najbolje zna šta je u njegovom interesu" i najavljuje da će se, "iz protesta", braniti sam ukoliko do 30. marta ne uspe da angažuje novog branioca.

Zagrebački advokat Miroslav Šeparović podneo je zahtev da mu se odobri ulaganje žalbe na prošlonedeljnu odluku Pretresnog veća kojom je zaključeno da, zbog sukoba interesa, "nije više podoban" da zastupa generala Mladena Markača u postupku pred Tribunalom.

Pretresno veće, navodi se Šeparovićevom zahtevu, nije uzelo u obzir pravne argumente i sudsku praksu u vezi sa sukobom interesa i nije obrazložilo na osnovu čega je zaključilo da postoji sukob interesa, kao i zašto smatra da on ima neki "lični interes" u predmetu "Oluja". Diskvalifikujući glavnog branioca generala Markača dva meseca pre zakazanog početka suđenja Pretresno veće je, smatra Šeparović, ugrozilo pravo optuženog na pravično suđenje.

Uz Šeparovićev zahtev da mu se odobri ulaganje žalbe priložena je i izjava Mladena Markača. Ukazujući da on "valjda najbolje zna šta je u njegovom interesu", Markač izražava neslaganje sa odlukom Pretresnog veća da je promena branioca "u interesu optuženog". Tu odluku Markač smatra "nepravdom i nezakonitom", jer mu uskraćuje "osnovno pravo koje ima po Statutu – a to je izbor branitelja po vlastitom izvoru". Optuženi, dalje, navodi da je odluka veća izazvala kod njega "jaki stres" i odrazila se na "povećanje koncentracije šećera u krvi, krvnog tlaka i srčanih tegoba".

Markač, takođe, obaveštava veće da je proteklih dana kontaktirao više advokata koji su odbili da preuzmu njegov predmet, ukazujući da zbog "skorog početka suđenja ne mogu kvalitetno pripremiti odbranu". Ukoliko u roku koji je odredilo veće – do 30. marta ove godine – ne uspe da angažuje novog glavnog branioca, Markač će se, kako se navodi u završnom paragrafu izjave, "iz protesta... braniti sam".

2007-03-19

HAG/DEN HAAG

ODBAČENI PRIGOVORI NA NADLEŽNOST TRIBUNALA U PREDMETU "OLUJA"

Pretresno veće odbacilo oba preliminarna prigovora odbrane Ante Gotovine kao i zajednički prigovor branilačkih timova Ivana Čermaka i Mladena Markača na nadležnost Haškog tribunala u predmetu "Oluja".

Pretresno veće koje vodi predraspravni postupak u predmetu trojice hrvatskih generala optuženih za zločine nad srpskim civilima počinjene u toku i nakon operacije "Oluja", odbacilo je danas sve prigovore na nadležnost Tribunala. Odbačena su oba preliminarna prigovora odbrane Ante Gotovine, kao i zajednički prigovor branilačkih timova Ivana Čermaka i Mladena Markača.

Branioци trojice generala su, u preliminarnim prigovorima, osporavali nadležnost Tribunala da presuđuje u ovom predmetu budući da, kako su tvrdili, u Krajini "posle uspešno okončane operacije Oluja nije postojao oružani sukob", jer nakon "egzodusa političkog i vojnog rukovodstva samoproglašene Republike Srpska Krajina" nije bilo "organizovanih i intenzivnih aktivnosti" snaga koje su se suprotstavljale hrvatskim vlastima. Ako je u Krajini bilo zločina oni, po tvrdnjama odbrane, nisu počinjeni u kontekstu oružanog sukoba, pa je za njih nadležno hrvatsko pravosuđe a ne Haški tribunal.

Početak suđenja Gotovini, Čermaku i Markaču zakazan je za 7. maj ove godine.

2007-03-20

HAG/DEN HAAG

"KOZMETIČKE" PROMENE OPTUŽNICE ZA OLUJU

Delimično usvajajući preliminarni progovor odbrane na oblik optužnice, Pretresno veće naložilo tužilaštvu da u roku od nedelju dana precizira i pojasni nekoliko tačaka optužnice protiv trojice generala HV.

◀ Ante Gotovina na konferenciji o stanju u postupku protiv trojice generala Hrvatske vojske

Pretresno veće je delimično usvojilo preliminarni prigovor odbrane Ante Gotovine i naložilo tužilaštvu da precizira nekoliko tačaka spojene optužnice protiv trojice generala HV, optuženih za zločine koji su počinjeni u toku i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine.

U roku od nedelju dana, do 26. marta ove godine, tužilaštvo treba da proširi listu "znanih" učesnika udruženog zločinačkog poduhvata i da u nju uključi i neke "ključne političke i vojne ličnosti" za koje tvrdi da su bile u sprezi sa optuženima u ovom predmetu. Tužilaštvo, dalje, treba da razjasni da li je Gotovina bio nadređen optuženom Ivanu Čermaku, kao i na koje je ličnosti on mogao "direktno i značajno da utiče... mada

nad njima nije imao efektivnu kontrolu". Konačno, tužilac je pozvan da u najvećoj mogućoj meri identifikuje žrtve koje se pripisuju optuženima, kao i lokacije masovnih grobnica koje su mu poznate.

Reč je, uglavnom, o "kozmetičkim" izmenama kojim se dodatno preciziraju teze tužilaštva, kako bi odbrani bilo jasnije od čega treba da se brani, odnosno šta da osporava.

2007-03-26

HAG/DEN HAAG

ŠEPAROVIĆ BRANI MARKAČA DO ODLUKE O ŽALBI

Pretno veće suspendovalo sopstvenu odluku po kojoj advokat Miroslav Šeparović "više nije podoban" da brani hrvatskog generala Mladena Markača.

Pretno veće je delimično usvojilo zahtev zagrebačkog advokata Miroslava Šeparovića i privremeno suspendovalo raniju odluku prema kojoj, zbog sukoba interesa, on nije više podoban da zastupa optuženog generala Mladena Markača.

Veće je uzelo u obzir Šeparovićev zahtev da se odluka suspenduje kako bi se izbegle proceduralne prepreke u vezi sa njegovim pravom da uloži žalbu.

U Šeparovićevoj žalbi se navodi da je Pretno veće ugrozilo pravo optuženog na pravično suđenje i da nije obrazložilo na osnovu čega zaključuje da postoji sukob interesa. Žalbu je podržao i optuženi Markač koji je najavio da će se braniti sam ako do 30. marta, do kada bi po nalogu Veća trebalo da angažuje branioca, ne uspe da izabere advokata koji će ga zastupati.

Početak suđenja trojici hrvatskih generala Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču je zakazan za 7. maj ove godine.

2007-03-30

HAG/DEN HAAG

MARKAČ TRAŽI ODGODU SUĐENJA

Zbog nemogućnosti da pronađe novog branioca umjesto Miroslava Šeparovića hrvatski general Mladen Markač zatražio odgodu početka suđenja do jeseni.

◀ Mladen Markač u sudnici Tribunala

Mladen Markač, jedan od trojice hrvatskih generala optuženih za zločine počinjene u toku i nakon operacija "Oluja", zatražio je odgodu suđenja do jeseni jer ne može pronaći advokata koji bi ga zastupao u procesu čiji je početak zakazan za 7. maj ove godine.

U pismenom podnesku upućenom Vijeću Markač navodi da je, u skladu sa nalogom da do kraja marta angažuje novog branioca umjesto Miroslava Šeparovića, bezuspješno kontaktirao brojne advokate u Hrvatskoj ali da "zbog kratkoće vremena za pripremu odbrane" niko od njih nije želio prihvatiti slučaj.

Markač u ovom pismu navodi da su, zbog pomenutih razloga, njegovo zastupanje pred Međunarodnim tribunalom u Hagu odbili zagrebački odvjetnici Anto Nobilo, Krešimir Vilajtović, Branko Šerić i Ante Madunić.

Odlukom Pretnog vijeća Markačev glavni branilac Miroslav Šeparović je početkom marta proglašen "nepodobnim" da dalje zastupa hrvatskog generala zbog "sukoba interesa", odnosno postojanja vjerovatnoće da bi Šeparović koji je u vrijeme operacije "Oluja" bio hrvatski ministar pravde mogao biti pozvan da svjedoči na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču.

Markač je, inače, ranije najavio da će se braniti sam ukoliko do 30. marta, do kada je po nalogu Vijeća trebalo da angažuje novog branioca, ne uspije izabrati advokata koji će ga zastupati.

2007-04-03

HAG/DEN HAAG

ODLAŽE SE POČETAK SUĐENJA ZA "OLUJU"

Budući da još nisu otklonjene sve neizvesnosti u pogledu branilačkih timova Mladena Markača i Ivana Čermaka, odložen početak suđenja trojici hrvatskih generala optuženih za zločine nad srpskim civilima počinjene u toku i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine.

"Gotovo je nemoguće" da suđenje hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču počne kada je zakazano - 7. maja ove godine. Tako je, na današnjoj konferenciji o stanju u postupku, trenutnu situaciju

opisao predraspravni sudija Bakone Moloto, napominjući da to “ne znači da će odlaganje biti dugo”.

Na koliko će početak suđenja biti odložen zavisiće od odluke Žalbenog veća u slučaju Markačevog branioca Miroslava Šeparovića, kao i od predstojeće odluke Pretresnog veća u slučaju Čermakovih branilaca Čede Prodanovića i Jadranke Sloković. Šeparović se, podsetimo, žalio na odluku prvostepenog veća koje je ocenilo da je, zbog sukoba interesa, on nepodoban da brani generala Markača, a uskoro će, kako je najavljeno, biti doneta i odluka o tome da li i u slučaju Prodanović- Sloković postoji sukob interesa koji bi ih diskvalifikovao od daljeg zastupanja generala Čermaka.

Novi početak suđenja se ne može zakazati dok se ne otklone sve neizvesnosti oko branilačkih timova Čermaka i Markača, koji u razgovoru sa novinarima po završenoj konferenciji o stanju u postupku nisu krili nezadovoljstvo što su u takvu situaciju dovedeni potezima branilačkog tima generala Ante Gotovine. Sukob interesa je, naime, izazvan najavama Gotovinine odbrane da će za svedoke pozvati generala Rahima Ademija (koga u postupku u Hrvatskoj zastupaju branioci Čermaka), kao i Markačevog branioca Šeparovića (koji je u periodu na koji se odnosi optužnica bio hrvatski ministar pravosuđa).

Budući da je početak suđenja odgođen, strane su dobile dodatno vreme za dogovor o nespornim činjenicama i druge pripreme koje bi mogle da ubrzaju postupak. Branioци hrvatskih generala su prigovorili tužilaštvu zbog neobelodanjivanja identiteta trojice svedoka optužbe, od kojih su dvojica srpske nacionalnosti dok je treći “insajder” – oficir Hrvatske vojske (HV) koji je, kako je danas rečeno, bio očevidac nekih od događaja opisanih u optužnici za “Oluju”. Odbrana je posebno insistirala da joj se što pre otkrije identitet “insajdera” iz HV, kako bi mogla da istraži njegov kredibilitet.

2007-04-05

HAG/DEN HAAG

I ČERMAK BEZ ODBRANE

Pretresno veće koje vodi predraspravni postupak u predmetu “Oluja” većinom glasova odlučilo da Čedo Prodanović i Jadranka Sloković, zbog sukoba interesa, ne mogu dalje da zastupaju optuženog Ivana Čermaka. Pre mesec dana isto veće je iz istih razloga naložilo i Miroslavu Šeparoviću da se povuče iz odbrane Mladena Markača.

◀ Ivan Čermak u sudnici Tribunala

Pretresno veće koje vodi predraspravni postupak u predmetu “Oluja” naložilo je danas zagrebačkim advokatima Čedi Prodanoviću i Jadranki Sloković da se, zbog sukoba interesa, povuku iz odbrane generala Ivana Čermaka. Odluka je doneta većinom glasova, ali se u njoj ne navodi ko je od troje sudija – Molota, Orija/Orie i Van den Vajngert/Wyngaert – ostao u manjini. Dosadašnjim braniocima je naloženo da ostanu u predmetu dok novi tim odbrane Ivana Čermaka ne potvrdi da je spreman da preuzme slučaj.

Sukob interesa, kako se navodi, proističe iz “dvostrukog zastupanja” Prodanovića i Slokovićeve. Oni, naime, pored Ivana Čermaka zastupaju i generala Rahima Ademija u

predmetu “Medački džep”, koji je Haški tribunal ustupio hrvatskom pravosuđu. Kako je Ademi tokom operacije “Oluja” bio zamenik generala Ante Gotovine i jedno vreme nadređen Čermaku, Prodanović i Slokovićeve – po oceni većine u Pretresnom veću – se suočavaju sa problemom lojalnosti prema dvojici klijenata čiji se interesi ne podudaraju i koji bi se mogli nać u situaciji da međusobno prebacuju odgovornost za zbivanja u “Oluji”.

Sukob interesa, po oceni sudija, postoji nezavisno od toga da li će odbrana generala Gotovine, kako je najavila, pozvati Ademija kao svedoka odbrane, u kom bi slučaju Čedo Prodanović i/ili Jadranka Sloković morali da u ime Čermaka unakrsno ispituju svog drugog klijenta. “Dvostruko zastupanje” bi, smatra većina, lišilo Čermaka mogućnosti da se brani tako što bi odgovornost za neke od događaja navedenih u optužnici prebacivao na Ademija ili Gotovinu.

Nakon što je pre mesec dana isto Pretresno veće zaključilo da je zagrebački advokat Miroslav Šeparović zbog sukoba interesa “nepodoban” da nastavi da zastupa Mladena Markača, sada je Ivan Čermak ostao bez branilaca. Šeparović je uložio žalbu na tu odluku, a isto će, po svemu sudeći, učiniti i Prodanović i Slokovićeve, što će dodatno odgoditi početak suđenja za “Oluju” koji je, inače, bio zakazan za 7. maj ove godine.

2007-04-19

HAG/DEN HAAG

SUDIJA ORI: ČERMAKOVI BRANIOCI NISU U SUKOBU INTERESA

U protivnom mišljenju, objavljenom dve nedelje nakon odluke većine u Pretresnom veću da Čedo Prodanović i Jadranka Sloković ne mogu dalje da zastupaju optuženog Ivana Čermaka, holandski sudija Ori navodi dva uslova kojim se, po njemu, može otkloniti potencijalni sukob interesa u njihovom slučaju.

◀ Alphons Ori, sudija Tribunala

Dve nedelje nakon odluke većine u Pretresnom veću koje vodi predraspravni postupak u predmetu "Oluja", objavljeno je protivno mišljenje holandskog sudije Alfonsa Orija/Alphons Orije koji je ostao u manjini. On se ne slaže sa zaključkom sudija Bakone Molotoa iz Južne Afrike i Kristine van den Vajngert/Christine van den Wyngaert iz Belgije da zagrebački advokati Čedo Prodanoviću i Jadranka Sloković, zbog sukoba interesa, ne mogu da zastupaju optuženog generala Ivana Čermaka

Sukob interesa, smatra većina, proističe iz "dvostrukog zastupanja" Prodanovića i Slokovićeve, koji pored Čermaka u predmetu "Oluja" brane i Rahima Ademija u predmetu "Medački džep" pred hrvatskim pravosuđem.

Sudija Ori, međutim, smatra da se potencijalni sukob interesa može otkloniti tako što bi se Prodanović i Slokovićeva povukli iz odbrane Ademija i u tim Čermakove odbrane uključili još jednog advokata koji bi bio neka vrsta njihovog "pomoćnika za Ademija". Taj advokat bi unakrsno ispitivao Ademija u slučaju ga odbrana Ante Gotovine, kako je najavila, pozove za svog svedoka i bavio bi se svim drugim pitanjima koja bi mogla da proisteknu iz eventualnog Ademijevog uključivanja u predmet "Oluja". Pod ta dva uslova, smatra sudija Ori, Prodanović i Slokovićeva bi mogli da i dalje zastupaju Ivana Čermaka.

2007-04-20

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA TRAŽI ŽALBENU RASPRAVU

Tim odbrane Ante Gotovine traži da se njegova žalba na odbacivanje prigovora o nadležnosti Tribunala u predmetu "Oluja" razmatra na usmenoj raspravi – Suđenje i formalno odloženo "do daljeg".

Pretresno veće koje vodi predraspravni postupak u predmetu trojice hrvatskih generala optuženih za zločine nad srpskim civilima počinjene u toku i nakon operacije "Oluja" potvrdilo je i pismenom odlukom najavljeno odlaganje početka suđenja Ante Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču "do daljeg".

Novi datum početka suđenja zavisice od odluke Žalbenog veća o žalbama branilaca Čermaka i Markača na odluke Pretresnog veća kojima su proglašeni nepodobnim da zastupaju svoje klijente u ovom predmetu.

Tim odbrane Ante Gotovine je u međuvremenu podneo zahtev za održavanje usmene rasprave na kojoj bi strane iznele argumente u vezi sa žalbom hrvatskog generala na odluku Pretresnog veća da odbaci sve prigovore na nadležnost Tribunala.

2007-08-23**TUŽILAŠTVO NE VERUJE GOTOVINI**

O odgovoru na zahtev odbrane Ante Gotovine da mu se omogući da početak suđenja za "Oluju" čeka na privremenoj slobodi, tužilaštvo ukazuje na uspešno višegodišnje bekstvo optuženog od francuskog i međunarodnog pravosuđa. Hrvatska vlada, smatra tužilaštvo, jednostavno nije u stanju da spreči bekstvo optuženog i osigura njegov povratak na suđenje, a garancije zadarskog nadbiskupa nemaju nikakvu težinu-

Tužilaštvo Haškog tribunala ne veruje obećanjima Ante Gotovine i smatra da hrvatska vlada i zadarski nadbiskup nisu u stanju da garantuju da će se optuženi – ukoliko bude privremeno oslobođen – vratiti u Hag na suđenje za zločine kojima se tereti. Zbog velikog "rizika bekstva", njegovo privremeno oslobađanje "podriilo bi interese pravde i treba ga odbiti" – navodi se u danas objavljenom odgovoru tužilaštva na zahtev odbrane da do početka suđenja Gotovina bude u kućnom pritvoru u Pakošanu, kod Zadra.

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Nepoverenje u obećanja optuženog da će se vratiti na suđenje tužilaštvo obrazlaže činjenicom da je Gotovina više od četiri godine nakon što je optužen za zločine u "Oluji" uspešno izbegavao hapšenje, zahvaljujući "širokoj mreži finansijske i druge podrške" u Hrvatskoj i svetu, koja pored bivših saboraca uključuje i pripadnike italijanske mafije i veze u Latinskoj Americi. Tužilaštvo, takođe, ukazuje i na višegodišnje bekstvo Ante Gotovine od francuskog pravosuđa, koje ga je 1985. godine zbog oružane pljačke osudilo na 5 godina zatvora, a zatim – 1992. i 1995. godine – u odsustvu na još dve i dve i po godine, zbog falsifikovanja dokumenata, iznude i drugih krivičnih dela.

Tužilaštvo ne kaže da ne veruje garancijama hrvatske vlade ali smatra da ona jednostavno ne bi bila u stanju da spreči bekstvo optuženog i osigura njegov povratak na suđenje. Iskustvo iz proteklih godina, navodi tužilaštvo, dokazuje da su «naperi hrvatske vlade da locira Gotovinu – čak i kada je postojala <politička volja> i <odlučnost> da se sarađuje sa Tribunalom – bili bezuspešni.»

Garancije zadarskog nadbiskupa Ivana Pređe, zasnovane na Gotovininim obećanjima da neće pobeći i da neće ugrožavati svedoke i žrtve, po tužilaštvu nemaju nikakvu težinu, budući da nadbiskup nema sredstava kojima bi mogao to da osigura i ne bi snosio nikakve posledice u slučaju da optuženi prekrši obećanja koja mu je dao.

Predlog odbrane da Gotovina bude u kućnom pritvoru i nosi elektronsku narukvicu tužilaštvo smatra neadekvatnom garancijom njegovog povratka u Hag. Elektronska narukvica, tvrdi tužilaštvo, "ne eliminiše rizik bekstva već samo pomaže da se utvrdi da je optuženi pobeo".

Uz desetak stranica odgovora sa potpisom glavne tužiteljice Karle/Carle del Ponte, tužilaštvo je priložilo još oko 170 stranica raznih dodataka. Pored ostalog, priložene su foto-kopije lažnih pasoša na ime Stjepana Senčića i Kristijana Horvata, sa pečatima i vizama velikog broja zemalja u kojima je boravio kao begunac od međunarodne pravde (Italija, Španija, Brazil, Argentina, Peru, Čile, Singapur, Malezija, Mauricijus, Japan, Dominikanska Republika i Tahiti). Među priloženim dodacima su i poternice, sudski spisi i presude koje su Gotovini između 1985. i 1995. godine izrečene u Francuskoj.

Usmena rasprava o zahtevu odbrane za privremeno oslobađanje Ante Gotovine biće naknadno zakazana.

2007-10-10

HAG/DEN HAAG

ČERMAKU I MARKAČU SUSPENDOVANA PRIVREMENA SLOBODA

Optuženima je naloženo da se vrate u Hag kako bi prisustvovali konferenciji o stanju u postupku zakazanoj za petak 26. oktobra posle podne, a odluka o suspenziji će, kako se navodi, ostati na snazi dok je Pretresno veće ne promeni.

◀ Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Veće koje vodi predraspravni postupak u predmetu trojice hrvatskih generala optuženih za zločine u toku i nakon operacije "Oluja" suspendovalo je, do daljneg, odluku kojom je Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču odobren privremeni boravak na slobodi do početka suđenja.

Čermaku i Markaču je naloženo da se vrate u Hag kako bi prisustvovali konferenciji o stanju u postupku zakazanoj za petak 26. oktobra posle podne, a od vlade Hrvatske i Holandije se traži da osiguraju "uredan i pravovremeni povratak optuženih u Pritvorsku jedinicu UN". Odluka o suspenziji će, kako se navodi, ostati na snazi dok je veće ne promeni.

U današnjoj odluci se ne navode razlozi zbog kojih je Pretresno veće suspendovalo privremenu slobodu optuženih generala.

2007-10-26

HAG/DEN HAAG

PREDSTAVLJENI NOVI BRANIOCI ČERMAKA I MARKAČA

Konferenciji o stanju u postupku za zločine počinjene tokom i nakon operacije Oluja prisustvovala sva trojica optuženih generala budući da su, nalogom veća, Ivan Čermak i Mladen Markač prekinuli boravak na privremenoj slobodi i pridružili se Anti Gotovini u Pritvorskoj jedinici UN.

◀ Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Trojica hrvatskih generala Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač, optuženi za zločine počinjene tokom i nakon operacije "Oluja" zajedno su se danas pojavili na redovnoj konferenciji o stanju u postupku čija je glavna tema bila sastav njihovih timova odbrane.

O potencijalnom sukobu interesa Gotovinog branioca Grega Kihoa/Kehoe, koji je nakada radio u tužilaštvu Tribunala i sarađivao sa šefom tima optužbe u ovom predmetu Alanom Tigerom/Alain Tiegger, raspravljalo se na sednici zatvorenoj za javnost. Veće je, prema rečima preraspravnog sudije Bakone Molotoa, pismenim putem upoznato sa imenovanjem novog Čermakovog

zastupnika, britanskog advokata Stivena Keja/Stieven Kay kao i ko-branioca Endrjua Kejlja/Andrew Cayley, za koga se, kako je saopšteno, još uvek čeka odobrenje Sekretarijata suda.

Južnoafrički sudija pročitao je, tim povodom i izjavu sudije Alfonsa Orija/Alphons Orije, koji je pre deset godina kao branilac u predmetu Tadić tesno sarađivao sa, tada ko-braniocem, Stivenom Kejom. Holandski sudija naglašava u pismu da se radilo o predmetu koji se "ni na koji način ne može povezati" sa postupkom trojice hrvatskih generala, te da se saradnja sa Kejom odvijala "toliko davno" da nema nikakve opasnosti da bi njihovo angažovanje u istom predmetu, moglo uticati na kvalitet postupka.

Britanski advokat, koji je poznatiji po svojim ulogama u predmetu Slobodana Miloševića, u potpunosti je podržao stav, svog bivšeg kolege, sudije Orija. Timovi odbrane Markača i Gotovine, kao i tužilaštvo, nisu imali primedbe na imenovanje novog Čermakovog branioca, koji će, kako je najavio, za početak suđenja biti spreman u oktobru sledeće godine. Predraspravni sudija je to ocenio kao predug period primetivši da bi se branilac mogao naći u situaciji da se "direktno obraća generalnom sekretaru UN", jer ovog suda, kako je rekao, više neće biti.

Kej je odgovorio podacima o obimnosti predmeta koji je preuzeo. Pored izjava 160 svedoka, materijal sadrži još oko "40 gigabajta dokumenta", objasnio je branilac. Pošto ga je sudija upozorio da se "ne razume u kompjuterski jezik", Kej je količinu materijala u ovom predmetu uporedio sa dokumentacijom u predmetu Slobodana Miloševića koja je, prema njegovim rečima, kada je poslednji put proverio, sadržala upola manje materijala. Sudija je međutim braniocu skrenuo pažnju da za pripremu "možda neće imati na raspolaganju čitavih godinu dana".

Za kobranioca Mladena Markača imenovan je američki advokat hrvatskog porekla Tomislav Kuzmanović koji je takođe već imao iskustva u Tribunalu na suđenju za zločine u logoru Čelebići.

2007-11-28

HAG/DEN HAAG

ODBAČEN ZAHTEV GOTOVINE ZA PRIVREMENU SLOBODU

"Zbog dokazane sposobnosti i rešenosti da izbegne hapšenje", hrvatski general Ante Gotovina će početak suđenja za zločine u "Oluji" dočekati u Pritvorskoj jedinici UN, odlučilo Predraspravno veće odbacujući njegov zahtev za privremeno oslobađanje.

Predraspravno veće odbacilo je danas zahtev generala Ante Gotovine da početak suđenja dočeka na privremenoj slobodi u kućnom pritvoru u Pakoštanu, kod Zadra. Gotovina se sa generalima Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem tereti za zločine počinjene tokom i nakon operacije Oluja u leto 1995. godine.

U obrazloženju odluke, veće je prihvatilo argument tužilaštva da se Gotovina nije dobrovoljno predao Tribunalu te da je "značajan period vremena uspešno izbegavao hapšenje". On je, zaključuje veće, već "dokazao da je sposoban i rešen da izbegne hapšenje" što kod sudija "izaziva sumnju da će se vratiti na suđenje ako bude pušten na privremenu slobodu".

Veće je dalo mali značaj garancijama Republike Hrvatske da će obezbediti povratak Gotovine u Hag dok garancijama zadarskog nadbiskupa Ivana Prende nije dalo nikakvu težinu. Hrvatska vlada je, navodi se u odluci, pokazala volju da

sarađuje sa Tribunalom ali je ta rešenost, smatraju sudije, "imala ograničenog efekta u odnosu na Gotovinu koji je osujetio sve napore Hrvatske i međunarodne zajednice da ga uhapse".

Sudije su se takođe saglasile sa zaključkom tužilaštva da elektronska narukvica koju bi Gotovina, po predlogu odbrane, nosio u kućnom pritvoru, "ne eliminiše rizik bekstva već samo pomaže da se utvrdi da je optuženi pobjegao". Veće smatra da bi elektronsko praćenje imalo "ograničenog efekta na sprečavanje bekstva".

Zaključujući da su "pobude ostale iste" i da Gotovina nije promenio stav po pitanju suđenja već se "prilagodio situaciji u kojoj se nalazi", sudije "nisu uverene da će se Gotovina vratiti na suđenje". Iz istog razloga, Veće je ukazalo da "nema potrebe za usmenom raspravom o njegovom zahtevu".

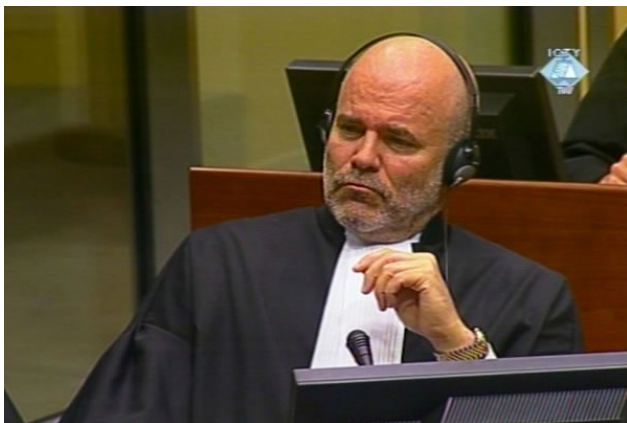
Istom odlukom, sudije su odbacile zahtev odbrane da se iz podneska kojim se tužilaštvo suprostavilo privremenom oslobađanju optuženog isključe sudski spisi i presude koje su Gotovini između 1985. i 1995. godine izrečene u Francuskoj zbog oružane pljačke, iznude i falsifikovanje dokumenata.

2007-11-30

HAG/DEN HAAG

BRANILAC ANTE GOTOVINE NIJE U SUKOBU INTERESA

Predraspravno veće u predmetu "Oluja" zaključilo da Gregori Kiho nije "lično i značajno učestvovao u pripremama za ovo suđenje" i da zbog toga nema potrebe da se dalje razmatra da li postoji realna mogućnost za konflikt između njegovog prethodnog zaposlenja u Tužilaštvu i sadašnje pozicije branioca Ante Gotovine.

◀ Gregory Kehoe, branilac Ante Gotovine

Predraspravno veće je juče odbacilo zahtev optuženih generala Ivana Čermaka i Mladena Markača da se utvrdi da li je Gregori Kiho/Gregory Kehoe, branilac generala Ante Gotovine, u sukobu interesa zbog prethodnog angažmana u tužilaštvu. Veće je time potvrdilo odluku Sekretarijata suda od 7. aprila 2006. godine kojom se Kiho imenuje za branioca Gotovine, optuženog zajedno sa Čermakom i Markačem za zločine počinjene tokom i nakon operacije Oluja u leto 1995. godine.

U odluci se navodi da je Predraspravno veće nakon "pažljive i temeljne revizije materijala" utvrdilo da je Kiho bio zaposlen u tužilaštvu od 1995. do 1999. godine ali da nije bio "uključen u formulisanje istrage u slučaju Oluja"

kako su tvrdili branioci Čermaka i Markača. Veće je takođe odbacilo tvrdnje branilaca da je Kiho "nadgledao istragu u ovom predmetu ili intervjuisao svedoke".

Mada mu je njegov prethodni angažman mogao omogućiti uvid u način rada tužilaštva, Kiho zbog toga, ukazalo je Veće, "nije stekao nikakvu prednost" u odnosu na druge strane u postupku.

Pošto Kiho, po oceni sudija, nije "lično i značajno učestvovao u pripremama za ovo suđenje", Veće je zaključilo da nema potrebe da dalje razmatra da li postoji realna mogućnost za konflikt između njegovog prethodnog zaposlenja u Tužilaštvu i sadašnje pozicije kao branioca Ante Gotovine.

2007-12-06

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: TUŽILAŠTVO "NEMA SLUČAJ" PROTIV GOTOVINE

U žalbi na odluku Pretresnog veća kojom je Ante Gotovini odbijen zahtev za privremenim puštanjem na slobodu, odbrana ističe da optuženi general nema razloga da izbegne suđenje jer "tužilaštvo nema nijedan dokaz koji bi potkrepio optužbe" za zločine kojima ga tereti.

Branioци generala Ante Gotovine, optuženog za zločine počinjene tokom i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine, podneli su žalbu na odluku Pretresnog veća kojom je odbačen njihov zahtev za privremenim oslobađanjem do početka suđenja. Po odbrani, tužilaštvo "nema slučaj" protiv Gotovine i optuženi zato nema razloga da se ne pojavi na suđenju.

U četiri žalbena osnova, odbrana ukazuje da je veće pogrešilo kada je zaključilo da Gotovina "nije podneo dovoljno uverljive argumente da je promenio mišljenje po pitanju suđenja" kao i da su "njegove pobude da izbegne suđenje ostale iste". Veće je, smatra odbrana, takođe pogrešilo jer nije uzelo u obzir garancije hrvatske Vlade i zadarskog nadbiskupa da će se optuženi vratiti na suđenje, kao i lične garancije samog Gotovine.

Advokat Luka Mišetić koji zastupa optuženog generala Hrvatske vojske (HV) je u obrazloženju naveo da postoji "obilje dokaza" koji govore u prilog promene stava Gotovine u vezi sa suđenjem. Veće je, smatra branilac, u vreme kada je objavilo svoju odluku, "već bilo ili je trebalo da bude svesno da za sada nema dokaza optužbe koji ukazuju da je Gotovina počinio bilo koji zločin" a to je, po odbrani, važan faktor u prilog odluke o privremenom puštanju na slobodu.

Branilac precizira da nema dokaza za progon jer se granatiranje Knina 4. avgusta 1995. godine, po ekspertskom izveštaju tužilaštva, ne može smatrati ratnim zločinom. Taj dokaz je, po oceni branioca, oslobađajući i Gotovina nema potrebe da beži od suđenja. Slična je situacija i sa optužbama za ubistva pošto, smatra branilac, nema dokaza da je "optuženi znao ili imao razloga da zna za počinjena ubistva". Dokazi tužilaštva takođe pokazuju da je optuženi "preduzeo disciplinske mere protiv počinilaca krivičnih dela" kao i da nije imao efektivnu kontrolu nad počinocima, tvrdi branilac.

Iz tih razloga odbrana traži da Žalbeno veće utvrdi da je Pretresno veće "zloupotrebilo svoja ovlašćenja" i da naloži sudijama da ponovo preispitaju odluku o privremenoj slobodi za optuženog generala.

2008-01-17

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA OSTAJE U PRITVORU

Odbačene žalbe generala Ante Gotovine i vlade Republike Hrvatske na odluku Pretresnog veća iz novembra prošle godine kojom je odbijen zahtev optuženog za privremenim puštanjem na slobodu do početka suđenja.

Žalbeno veće je danas odbacilo žalbu generala Ante Gotovine na odluku Pretresnog veća iz novembra prošle godine kojom je odbijen njegov zahtev da početak suđenja dočeka na privremenoj slobodi.

Razmatrajući žalbene osnove Ante Gotovine Žalbeno veće je, kako se navodi u obrazloženju današnje odluke, zaključilo da Pretresno veće nije načinilo nijednu "uočljivu grešku" koja bi zahtevala promenu osporavane odluke.

Odbačen je, takođe, i zahtev vlade Republike Hrvatske za preispitivanje "pogrešnog zaključka" Pretresnog veća kojim se, po oceni Zagreba, "ugrožava princip jednakosti država". Hrvatska se, naime, smatra "direktno pogođenom" time što njenim garancijama u prilog privremenog oslobađanja Ante Gotovine nije data jednaka težina kao garancijama koje je u odgovarajućim slučajevima pružila Srbija.

Po oceni Žalbenog veća, "princip suverene jednakosti nije doveden u pitanje" a odluka o privremenom puštanju na slobodu zavisi od ličnih okolnosti optuženog među kojima su garancije države samo jedan od faktora koji se uzima u obzir. Odluka o privremenom puštanju na slobodu, prema tome, "nije odraz pouzdanosti jedne određene vlade ili garancija koje je pružila", zaključuje se u današnjoj odluci Žalbenog veća.

2008-01-18

HAG/DEN HAAG

SUĐENJE ZA "OLUJU" U MARTU

Suđenje trojici hrvatskih generala Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču trebalo bi da počne 11. marta ove godine – u zavisnosti od raspoloživosti sudija i sudnica i nekih drugih okolnosti.

Uvodnim rečima optužbe 11. marta ove godine trebalo bi da počne suđenje hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine počinjene tokom i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Predraspravna konferencija bi u tom slučaju bila održana dan ranije.

Predviđeni datumi su samo okvir koji je na današnjoj konferenciji o stanju u postupku izložio predraspravni sudija Alfons Ori/Alphons Orie. Tačan datum suđenja zavisice od raspoloživosti sudija i sudnica, kao i nekih drugih okolnosti kao što je presuda u predmetu Haradinaj, kojim je predsedavao sudija Ori.

Prema okvirnom rasporedu prvi svedoci optužbe mogli bi da svedoče već u nedelji od 11. do 14. marta ove godine, ukoliko timovi odbrane trojice generala odluče da svoje uvodne reči održi na početku svojih dokaznih postupaka. Nakon toga, suđenje će se nastaviti 7. aprila i – ukoliko bude moguće – odvijaće se "punom brzinom", to jest 5 dana sedmično.

Dokazni postupak optužbe bi, po poslednjim procenama vođe tima optužbe, Alena Tigera/Alan Tieger, trebalo bi da traje najmanje 11 meseci, što znači da čitavo suđenje trajalo najmanje dve godine, do proleća 2010. godine.

Branioци trojice generala, najblaže rečeno, nisu ispoljili oduševljenje najavljenim rasporedom. Tvrdili su da i dalje nisu pripremljeni za suđenje te se pozivali na ranije zakazane poslovne i privatne obaveze.

Pred predraspravnim većem je još nekoliko nerešenih podnesaka, među kojima i zahtev branilaca Čermaka i Markača da im se dozvoli ulaganje žalbe na odluku kojom je utvrđeno da zastupnik Gotovine Gregori Kiho/Gregory Kehoe nije u sukobu interesa zbog prethodnog angažmana u tužilaštvu. O tom i ostalim nerešenim podnescima, uključujući žalbu Markača na suspendovanje privremene slobode zbog "afere vepar", kao i zahtev Čermaka za promenu uslova boravka na privremenoj slobodi, veće će - najavio je sudija Ori - "odlučiti ubrzo".

2008-02-06

HAG/DEN HAAG

SUĐENJE ZA "OLUJU" I ZVANIČNO POČINJE 11. MARTA

Uvodnom rečju tužioca u utorak 11. marta 2008. godine biće otvoreno suđenje hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine počinjene u toku i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Ivanu Čermaku, koji je na privremenoj slobodi, naloženo da se do 5. marta vrati u pritvor Tribunala.

Nakon što je na poslednjoj konferenciji o stanju u postupku u predmetu "Oluja", predraspravni sudija Ori/Orie nezvanično najavio da bi – u zavisnosti od raspoloživosti sudija i sudnica - suđenje hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču moglo da počne 11. marta ove godine, večeras je u Tribunalu objavljen nalog o rasporedu kojim je to i zvanično potvrđeno.

Prema tom nalogu, 10. marta 2008. biće održana predraspravna konferencija a sledećeg dana optužba će izneti svoju uvodnu reč. U slučaju da branioci trojice optuženih svoje uvodne reči odlože za početak dokaznog postupka odbrane, od 12. do 14. marta optužba će izvesti svoje prve svedoke. Suđenje će se nakon toga prekinuti do 7. aprila 2008.

Optuženi Ante Gotovina je u pritvoru Tribunala od hapšenja u decembru 2005. godine, Mladenu Markaču je u decembru prošle godine ukinuta privremena sloboda zbog poznate "afere vepar", a Ivanu Čermaku – koji je i dalje na privremenoj slobodi – je naloženo da se do 5. marta 2008. vrati u tribunalovu Pritvorsku jedinicu.

2008-03-10

HAG/DEN HAAG

OPTUŽBA IZVODI 134 SVEDOKA PROTIV GOTOVINE, ČERMAKA I MARKAČA

Na predraspravnoj konferenciji uoči sutrašnjeg otvaranja suđenja u haškoj sudnici su se prvi put pojavili svi akteri predmeta "Oluja": Pretresno veće u punom sastavu, kompletni timovi tužilaštva i odbrane, kao i sva trojica optuženih: Gotovina, Čermak i Markač.

Odgovornost Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača za zločine nad srpskim civilima počinjene u toku i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine tužilaštvo će dokazivati iskazima 134 svedoka za čije će glavno ispitivanje imati na raspolaganju precizno 209 sati i 30 minuta. Pretpostavlja se da će i branioci trojice optuženih dobiti najmanje toliko vremena za unakrsno ispitivanje svedoka optužbe, ali se Pretresno veće na današnjoj predraspravnoj konferenciji nije o tome izjašnjavalo. Sve u svemu, kako se predviđa, dokazni postupak optužbe mogao bi da traje oko sedam meseci.

Suđenje za "Oluju" biće otvoreno sutra, uvodnom rečju tužioca Alena Tigera/Alan Tieger. Od trojice optuženih, za uvodnu reče na početku suđenja odlučila se jedino Gotovinina odbrana, dok će branioci Čermaka i Markača to učiniti na početku dokaznog postupka odbrane – ako do toga dođe, odnosno ukoliko veće ne zaključi da optužba u svom dokaznom postupku nije prezentirala dokaze koje bi odbrana trebalo da osporava.

Na današnjoj predraspravnoj konferenciji u sudnici su prvi put bili prisutni svi akteri predstojećeg suđenja: kompletno Pretresno veće kojim predsedava holandski sudija Alfons Ori/Alphons Orije, a čine ga još i sudije Uldis Kinis iz Latvije i Elizabet Gvaunca/Elizabeth Gwaunza iz Zimbabvea; tužioci Alen Tiger, Stefan Vespi/Waespi i Katrina Gustafson; te branioci Luka Mišetić i Gregori Kiho/Gregory Kehoe za Gotovinu, Stiven Kej/Steven Kay i Endrju Kejlj/Andrey Cayley za Čermaka, kao i Goran Mikuličić i Tomislav Kuzmanović za Markača.

2008-03-11

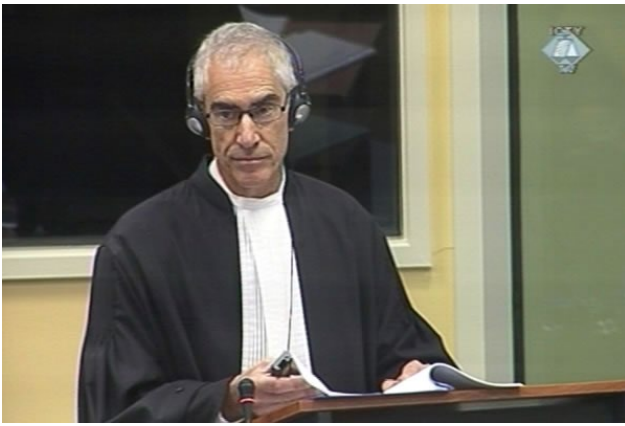
HAG/DEN HAAG

TUŽILAC: NEMA VOJNOG OPRAVDANJA ZA ZLOČINE NAD CIVILIMA

Zločini nad srpskim civilima za koje su optuženi generali Gotovina, Čermak i Markač – istaknuto je u uvodnoj reči tužilaštva na početku suđenja za "Oluju" – nisu počinjeni u "žaru borbe" i nisu bili "neizbežne i izolovane posledice oružanog sukoba". Sutra uvodna reč odbrane Ante Gotovine.

Uvodnom rečju na otvaranju suđenja za zločine počinjene u toku i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine, tužilaštvo je danas ilustrovalo na koji će način u narednim mesecima dokazivati odgovornost trojice optuženih hrvatskih generala: Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača.

Tužilaštvo, kako je na početku uvodne reči istakao vođa tima optužbe Amerikanac Alen Tiger/Alan Tieger, ne dovodi u pitanje "pravo Hrvatske da reintegriše Krajinu u svoje međunarodno priznate granice". Međutim, nastavio je Tiger, osim tog legitimnog cilja operacija "Oluja" je imala i neke dodatne ciljeve: da eliminiše srpsko civilno stanovništvo iz tog dela Hrvatske i osigura njihovo trajno uklanjanje.

◀ Alain Tieger, tužilac na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Navedeni "dodatni ciljevi" su, prema tužiocu, ostvarivani u udruženom zločinačkom poduhvatu u kojem su, pored trojice na optuženičkoj klupi, učestvovali i tadašnji predsjednik Tuđman i drugi hrvatski zvaničnici. Tužilac je to ilustrovao sa nekoliko citata iz poznatih "predsedničkih transkripata" ili Tuđmanovih javnih govora, u kojima bivši predsjednik kaže da Srbima treba "naneti takve udarce da oni praktično nestanu", da artiljerijski napad na Knin mora da bude takvog intenziteta «da demoralise Srbe i prisili ih na bekstvo», i da je «važno da civili krenu, jer će za njima krenuti i vojska».

Među najavljenim dokazima su naređenja za granatiranje Knina, Benkovca, Obrovca i drugih krajinskih gradova.

Metu bombardovanja, tvrdi tužilac, nisu bili vojni ciljevi – kojih je u tim gradovima bilo malo – već civilni objekti, uključujući bolnice, sa ciljem da se stanovništvo demoralise i prinudi na bekstvo, što je i postignuto žestokom baražnom paljbom u zoru 4. i 5. avgusta 1995. godine. U tim napadima hrvatske snage nisu poštovale dva ključna principa kojih se dužne da se pridržaju u artiljerijskim napadima, a to su princip razlikovanja vojnih i civilnih ciljeva i princip proporcionalnosti.

Drugi član tima optužbe, Švajcarac Stefan Vespi/Waespi, izložio je kako će tužilaštvo dokazivati konkretna krivična dela iz optužnice: bezobzirna razaranja naselja, paljenja kuća, pljačke i ubistva civila. Nakon "Oluje" Krajina je, opisao je Vespi, bila u ruševinama, stotine srpskih civila je ubijeno, gotovo celokupno srpsko stanovništvo je otišlo, gradovi, naselja i sela su razoreni i opljačkani, domaće životinje pobijene i polja zapaljena. Ti zločini, naglasio je tužilac, počinjeni su izvan "vojnog konteksta" i nisu bili "neizbežne i izolovane posledice oružanog sukoba", tako da ne može biti nikakvog vojnog opravdanja za ono što su hrvatske snage u leto 1995. godine učinile srpskim civilima i njihovoj imovini.

Uvodnu reč optužbe zaključio je Alen Tiger ukazivanjem na dužnosti zapovednika da spreče ili kazne krivična dela svojih potčinjenih. Tužilaštvo će, najavio je Tiger, dokazati da su Gotovina, Čerkam i Markač, bili dobro i redovno informisani o tome šta se dešava u zonama njihove odgovornosti, imali su de iure i de facto kontrolu nad potčinjenim vojnim i policijskim snagama, ali nisu ništa učinili da spreče zločine ili kazne počinioce. Naprotiv, postoje dokazi da su nastojali da prikriju i zataškaju zločine i svojim su postupcima vojnicima koji su im bili podređeni poslali poruku da će se njihovo ponašanje tolerisati i da mogu nekažnjeno činiti zločine nad Srbima.

Za sutra je najavljena uvodna reč branilaca generala Ante Gotovine.

2008-03-12

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: GOTOVINA PORAZIO MLADIĆA I DONEO MIR BOSNI

Branio generala Ante Gotovine negiraju teze optužbe o prekomernom granatiranju Knina i prisilnom iseljavanju civilnog stanovništva, priznaju da je bilo nekih zločina – istina ne u razmerama opisanim u optužnici – ali ukazuju da su civilne vlasti već 6. avgusta preuzele nadležnosti i odgovornosti za sigurnost u tom području, dok se Gotovina vratio svom "glavnom zadatku": zaustavljanju Mladićeve VRS.

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Ako postoji jedna osoba koja je dovela do kraha Vojske Republike Srpske i kraja rata u BiH to je, po Gregu Kihou/Kehoe i Luki Mišetiću, general Ante Gotovina. U uvodnoj reči na početku suđenja trojici hrvatskih generala optuženih za zločine nad krajinskim Srbima, Gotovini branioci su istakli da je operacija "Oluja" u avgustu 1995. godine za njega bila tek "levo skretanje" sa glavnog zadatka u BiH. A taj je zadatak, po njima, bio da u saradnji sa Armijom BiH zaustavi snage bosanskih Srba, spreči da se u Bihaću ponovi srebrenički masakr i prinudi Karadžića i Mladića da sednu za pregovarački

sto. Neposredno pred "Oluju" Gotovina je, ukazali su branioci, komandovao napadima na Glamoč i Grahovo, da bi se neposredno nakon oslobođenja Krajine vratio u Bosnu, gde je komandovao operacijama "Maestral" i "Južni potez" i time stvorio uslove za Dejtonske pregovore.

Odgovarajući na jučerašnju uvodnu reč tužilaštva, branioci su danas negirali da je Knin bio izložen "prekomernom granatiranju" sa namerom da se izazove panika među civilima kako bi se podstakli na bekstvo. Po Gotovininim braniocima, nije bilo potrebe za takvim podsticajima budući da je rukovodstvo u Kninu imalo pripremljene i uvežbane

planove iseljavanja stanovništva. Branioci su to ilustrovali snimcima sa jedne od vežbi za evakuaciju iz jula 1995. godine, kao i izjavama nekih od bivših funkcionera RSK koji govore o Martićevom naređenju od 4. avgusta 1995. godine da se evakušu "svi stanovnici koji nisu sposobni za borbu". Pored ostalog, emitovana je izjava Save Štrbca koji 7. avgusta na TV Banja Luka kaže da je "odlučeno da se ide u egzodus... kako bi se sačuvala biološka masa srpskog naroda za ono što će uslediti".

Odbrana generala Gotovine ne spori da je nakon "Oluje" bilo nekih zločina, kao što su paljenja kuća, pljačke i ubistva. Tvrdi, međutim, da ti zločini nisu bili "sistematski i rasprostranjeni" kao što tvrdi tužilaštvo, što će odbrana dokazivati izveštajima UN iz tog perioda. Prema Gotovinoj odbrani, civilne vlasti Republike Hrvatske su već 6. avgusta – kada je general Ivan Čermak preuzeo dužnost "vojnog guvernera" Knina – preuzele nadležnost nad oslobođenim teritorijama i uspostavile policijske uprave i sudove, dok je vojska "išla dalje". Nakon što su 9. avgusta prestala neprijateljstva na čitavom području Krajine, tvrdi odbrana, vojska – pa time ni general Gotovina – nisu više imali nikakvu kontrolu nad tom oblašću.

Zaključujući uvodnu reč odbrane, Mišetić je izrazio uverenje da će, nakon što sasluša sve dokaze optužbe, Pretresno veće osloboditi generala Gotovinu po svim tačkama optužnice.

Optužba će sutra izvesti svog prvog svedoka.

2008-03-13

HAG/DEN HAAG

PRVI SVEDOK OPTUŽBE NA SUĐENJU ZA "OLUJU"

Zaštićena svedokinja "136" je u periodu na koji se odnosi optužnica protiv generala Gotovine, Čermaka i Markača bila terenski prevodilac u bazi UN u Kninu, gde su dva meseca pre "Oluje" pravljeni spiskovi za evakuaciju što je, po odbrani, podstaklo strah među civilnim stanovništvom.

◀ Stefan Waespi, drugi član tima optužbe na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Dokazni postupak optužbe na suđenju hrvatskim generalima optuženim za zločine nad srpskim civilima počinjene tokom i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine započet je danas iskazom zaštićene svedokinje "136", koja je u vreme događaja iz optužnice bila "terenski prevodilac" u bazi UN u Kninu. U dokaze su uvedene izjave koje je svedokinja dala haškim istražiteljima 1996. i 2007. godine, kao i više dokumenata i izveštaja o ubistvima i drugim incidentima iz vremena "Oluje".

U kratkom glavnom ispitivanju, svedokinja je opisala kako je u zoru 4. avgusta 1995. godine napustila kuću u kojoj je živela i "trčeci između granata", pored pogođene stambene zgrade i ambulante, stigla do baze UN u

kninskoj "Južnoj kasarni". Nedelju dana kasnije pristala je da se pridruži patrolama vojnih posmatrača i civilne policije UN, koje su obilazile Knin i okolna sela. Išla je i na kninsko groblje i napravila spiskove sahranjenih u sveže iskopanim grobovima, prepisujući sa krstova imena pokojnika ili oznaku NN za one čiji identitet nije utvrđen.

Više o sadržaju njene izjave i uvedenih dokumenata saznalo se iz unakrsnog ispitivanja, koje je danas vodio Greg Kiho/Kehoe, branilac Ante Gotovine. Ukazujući da je svedokinja izjavila da su je pretpostavljeni iz UN dva meseca pre "Oluje" pitali da li želi da bude na spisku za evakuaciju, Kiho je sugerisao da se ta informacija "raširila po gradu" i da je izazvala strah među građanima Knina. Svedokinja je na to odgovorila da je u to vreme bilo "mnogo elemenata koji su izazivali strah", navodeći kao primere incidente na linijama razdvajanja i granatiranja sela u okolini Knina.

Kiho je, dalje, sugerisao da su se u blizini pogođene stambene zgrade i ambulante pored kojih je svedokinja prošla 4. avgusta trčeci ka bazi UN, nalazili Štab Srpske vojske Krajine (SVK), vojno skladište, Pošta i zgrada Skupštine, kao i da je ambulanta o kojoj je svedočila u to vreme služila u vojne svrhe.

Branilac Ante Gotovine je posebno nastojao da ospori verodostojnost onih delova izjave koji sadrže saznanja zaštićene svedokinje o pojedinim incidentima ubistva. Za leš mladog vojnika koji je 16. avgusta videla u selu Vrdnik, Kiho je tvrdio da se radi o izvesnom Čedomiru Milošu koji je i danas živ, što svedokinja nikako nije mogla da prihvati, insistirajući da je leš koji je videla bio već u raspadanju.

Unakrsno ispitivanje zaštićene svedokinje "136" biće nastavljeno sutra.

2008-03-14

HAG/DEN HAAG

VOJSKA "STRAŠNIJA" OD POLICIJE

Zaštićena svedokinja "136" na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču tvrdi da su joj susreti sa hrvatskim vojnicima posle "Oluje" bili mnogo strašnji nego sa policijom i da su na vojnim punktovima posmatrački timovi UN, za koje je radila kao prevodilac, bili sprečavani da uđu u sela kako ne bi videli tragove zločina nad srpskim civilima.

◀ Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

U nastavku današnjeg unakrsnog ispitivanja zaštićene svedokinje sa pseudonimom "136", koja je u leto 1995. godine radila kao prevodilac u bazi UN u Kninu, branilac policijskog generala Mladena Markača je ukazivao da je ona navodno bila zabrinuta samo za srpske žrtve, odnosno da je bila pristrasna budući da je i sama Srkinja. Svedokinja, međutim, kaže da se kao zaposlenik UN jednako odnosila prema svim stanovnicima Krajine bez obzira na njihovu etničku pripadnost, o čemu, kako je naglasila, svedoči i njen angažman pre akcije "Oluja" kada je u Kninu i okolnim selima sa patrolama UN obilazila malobrojne preostale hrvatske meštane, uglavnom starije ljude, s ciljem da im se pruži zaštita ukoliko su fizički ugroženi.

Na početku današnjeg zasedanja branilac generala Ante Gotovine je okončao svoje unakrsno ispitivanje, u toku kojeg je svedokinja opisala da je u nekoliko prilika viđala leševe srpskih civila neposredno nakon akcije "Oluja", pri obilasku sela oko Knina u pratnji vojnih posmatrača i civilne policije UN. Najpotresnija scena je, kaže, bila situacija iz sela Mokro Polje gde je videla leš starije Srkinje Save Babić, čije je telo u poluraspadnutom stanju pronađeno na porodičnom imanju sa metkom u glavi i prosutom mozgom na sedištu auta.

Gotovinin branilac nije osporavao da je ubica Save Babić bio hrvatski vojnik, i to pripadnik 134. domobranske pukovnije Mario Đukić, protiv koga je zbog toga podignuta krivična prijava. Budući da nije rekao ništa više o tom predmetu, niti da li je optuženi vojnik i osuđen, veće je od odbrane zatražilo da dostavi dodatne dokaze u vezi sa tim događajem. Branilac je nastojao da dokaže da svedokinja nema verodostojne podatke za većinu drugih ubistava srpskih civila koja je pominjala u izjavi tužilaštvu, što je ona donekle i potvrdila, rekavši da u pojedinim situacijama nije videla leševe, pa je navodila ono što su joj pripadnici misije UN prenosili. Dodala je da se svi ti podaci lako mogu proveriti preko pripadnika UN koji su bili na licu mesta, a koji će nesumnjivo doći u Hag da o tome svedoče.

Odgovarajući na pitanja predsedavajućeg sudije Orija/Orie, svedokinje je rekla da su hrvatski vojnici bili neprijateljski raspoloženi prema patrolama UN koje su obilazile sela sa namerom da pomognu preostalom srpskom stanovništvom, spreče eventualne zločine i zabeleže one koji su već počinjeni. "Susreti sa hrvatskom vojskom su bili mnogo strašnji nego sa policijom", izjavila je svedokinja, napominjući da je u nekim situacijama "jedva izvukla živu glavu" kada je ulazila u sela gde je bilo vojske. Inače, tvrdi da je vojnike u velikim grupama viđala u skoro svakom selu u koje je ušla i da ih je uglavnom zaticala "na delu", odnosno kako pljačkaju srpske kuće. Vojska je, kaže, često sprečavala patrole UN da uđu u srpska sela, a ona predpostavlja da se to dešavalo u situacijama kada su uklanjali leševe ubijenih civila.

Pošto je iskaz svedokinje "136" okončan, na suđenju hrvatskim generalima optuženim za zločine u vreme i nakon akcije "Oluja" 1995. godine, će uslediti tronedeljna pauza. Na kraju današnjeg zasedanja je saopšteno da je veće odbilo zahtev Ivana Čermaka da taj period provede na privremenoj slobodi, a pisana odluka će biti naknadno obzanjena.

2008-04-07

HAG/DEN HAAG

SLIKOM NA SLIKU NA SUĐENJU ZA "OLUJU"

Nakon što je tužilac tokom glavnog ispitivanja zaštićenog svedoka "6" prikazao snimke granatiranja Knina 4. avgusta 1995. godine, odbrana generala Gotovine uzvratila snimcima čuvenog Miloševićevog govora na Gazimestanu 27. juna 1989. i "događanja naroda" u Dalmatinskom Kosovu 11 dana kasnije.

Uprkos protivljenju branilaca trojice hrvatskih generala optuženih za zločine u toku i nakon operacije "Oluja" 1995. godine, Pretresno veće je jutros - nakon jednoipčasovne rasprave na takozvanoj privatnoj sednici - odobrilo zaštitu identiteta, lika i glasa svedoka optužbe sa pseudonimom "6".

Pošto je svedok potvrdio tačnost izjave koju je dao istražiteljima, ona je uvedena u dokaze a tužilac je za javnost

pročitao njen kratak sažetak. U zoru 4. avgusta 1995. godine svedok je probuđen artiljerijskim napadom na Knin. Pošto je zgrada u kojoj je stanovao pogođena, on se sa susedima sklonio u podrum, gde je ostao do podne kada se uputio prema garaži u kojoj mu je bio automobil. Na putu do garaže je video pogođene zgrade i izbežumljene ljude koji su bežali i tražili zaklon. Automobilom je, zatim, otišao do sela u kojem su mu bili roditelji i pokušao je da ih ubedi da se evakušu. Oni su to prvo odbili, da bi se sledećeg dana ipak priključili konvoju izbeglica.

Na vazдушnom snimku Knina svedok je obeležio put koji je tog dana prošao od kuće do garaže, kao i lokacije na kojima je video pogođene zgrade. Tužilac je zatim prikazao desetominutni insert iz dokumentarca u produkciji "Zastava filma", u režiji pukovnika Milivoja Nestorovića, koji se 4. avgusta 1995. zatekao u Kninu sa kamermanom. Snimili su artiljerijski napad na Knin, detonacije granata, zapaljene zgrade, tragove granata na asfaltu i oblake dima koji su se dizali sa više mesta u gradu.

Tužilac je tražio da se u dokaze uvedu samo slike i zvuk granatiranja, a ne i propagandno-patetični i kvazi literarni komentari autora u stilu "povampirena ustaška avet smrti... napada na usnuli grad mira i spokojstva...". Ti komentari se, međutim, nisu mogli izbrisati sa snimka a da se istovremeno ne izbriše i zvuk granatiranja. Teza tužilaštva je, inače, da je svrha granatiranja Knina bila da se izazove panika kako bi se stanovništvo podstaklo da beži iz grada.

Luka Mišetić, branilac Ante Gotovine, je na početku unakrsnog ispitivanja uzvratilo "slikom na sliku". Prikazao je, najpre, snimak čuvenog Miloševićevog govora na Gazimestanu 28. juna 1989. godine u kojem su najavljene "nove bitke" ne isključujući ni "oružane", a zatim snimak skupa održanog 11 dana kasnije u selu Kosovo, kod Knina. Pred tamošnjom crkvom Lazaricom okupilo se više hiljada Srba iz Hrvatske, Srbije, sa Kosova i iz Crne Gore koji su pevali "Ko to kaže, ko to laže..." i klicali "Slobi Srbinu", zaričući se da će s njim "ako treba do Tirane".

Šta je branilac Mišetić hteo time da postigne saznaće se, verovatno, u sutrašnjem nastavku unakrsnog ispitivanja, pošto je današnja rasprava završena odmah nakon prikazivanja snimaka "događanja naroda" u Dalmatinskom Kosovu.

2008-04-08

HAG/DEN HAAG

JEDAN OBLAK DIMA IZ SEDAM RAZLIČITIH UGLOVA

Kako su kamerman i režiser "Zastava filma" – filmske produkcije bivše JNA i VJ – na početku "Oluje" 4. avgusta 1995. godine jedan visoki oblak gustog crnog dima snimili iz sedam različitih uglova, kako bi stvorili utisak o sedam oblaka dima na različitim mestima u Kninu.

◀ Snimci granatiranja Knina koje je 4. avgusta 1995. godine snimio kamerman Zastava filma

Odbrana hrvatskog generala Ante Gotovine je u unakrsnom ispitivanju uspešla da u priličnoj meri ospori iskaz zaštićenog "svedoka 6" o žestokom granatiranju Knina 4. avgusta 1995. godine koje, po njemu, nije bilo usmereno prema vojnim metama već je imalo za cilj da izazove strah u stanovništvu i natera ga na bekstvo.

Takav svedokov iskaz tužilac je, u jučerašnjem glavnom ispitivanju, ilustrovao snimcima granatiranja Knina koje je 4. avgusta 1995. godine snimio kamerman "Zastava filma" a na osnovu kojih je sledeće godine pukovnik VJ Milivoje Nestorović režirao dokumentarni film «Oj, Krajino».

Odbrana je danas pokazala da je režiser-pukovnik u originalne snimke iz granatiranog Knina ubacivao zvučne efekte, kao što je recimo zaglušujući zvuk sirene na scenu ljudi koji pretrčavaju preko ulice. Vojni kamerman i režiser, kako je pokazala odbrana, nisu ispoljili kreativnost samo u montaži već snimljenog materijala, već i u samom snimanju. Analizom originalnog snimka odbrana je utvrdila da je visoki oblak gustog crnog dima snimljen iz sedam različitih uglova, kako bi se stvorio utisak o sedam oblaka dima na različitim mestima u gradu. A radilo se, zapravo, o dimu iz pogođene fabrike vijaka (TVIK) koja je, po odbrani, bila legitimna vojna meta.

Analizom snimaka "Zastava filma" odbrana je, takođe, pokazala da su se neki od pogođenih civilnih objekata nalazili u neposrednoj blizini Doma vojske, komande Srpske vojske Krajine i kasarne "Senjak".

Na pitanje sudije Orija/Orie da li to menja njegov jučerašnji iskaz da granatiranje nije bilo usmereno na vojne mete, svedok je odgovorio da kamerman "Zastave filma" nije snimao sve vreme dok je trajalo granatiranje, te da su pored onih koje se vide na prikazanim snimcima pogođeni još neki civilni objekti, uključujući kuću u kojoj je sam stanovao, kao i susednu zgradu.

Unakrsno ispitivanje "svedoka 6" od strane branilaca Ivana Čermaka i Mladena Markača odvijalo se na privatnim sednicama, kako se ne bi otkrio njegov identitet. Na javnoj raspravi Markačev branilac Goran Mikuličić je svedoku postavio samo dva pitanja. Na prvo pitanje šta je poneo sa sobom kada je popodne 4. avgusta 1995. godine napustio

Knin, svedok je odgovorio “malo vina i rakije” i ništa drugo, pošto je mislio da će se za dan-dva vratiti. Svedok je iz Knina otišao u selo udaljeno 40 do 50 kilometara u kojem su živeli njegovi roditelji gde su te večeri ispekli jagnje. Na braniočevo čuđenje da su to radili “usred granatiranja i rata”, svedok je odgovorio da je u tom trenutku “to bilo najpametnije što se moglo raditi”.

2008-04-09

HAG/DEN HAAG

SISTEMATSKA KAMPANJA PALJENJA I RAZARANJA

Na suđenju hrvatskim generalima optuženim za zločine u “Oluji” počelo svedočenje Edvarda Flina, šefa Akcionog tima UN za ljudska prava koji je od 7. avgusta do 17. septembra 1995. godine bio očevidac pljački, paljevina, razaranja i pronalaženja leševa ubijenih civila u krajinskom Sektoru Jug.

◀ Edward Flynn, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

“Tačno bi bilo reći da Krajina gori” – zapisano je u izveštaju Akcionog tima UN za ljudska prava od 13. avgusta 1995. godine.

Svedočeći danas na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču – optuženim za zločine tokom i nakon operacije “Oluja” - autor tog izveštaja Edvard Flin/Edward Flynn je opisao kako je tog dana, na putu za Benkovac preko Kistanja, video na desetine spaljenih kuća i polja i najmanje deset “velikih perjanica dima koje su se dizale iznad Benkovca”. Tog dana su, rekao je Flin, članovi misije UN u Krajini postali zabrinuti jer su razmere razaranja postale tako velike i geografski

toliko rasprostranjene da su poprimale oblik sistematske kampanje. Istovremeno, napisao je Flin u izveštaju, “nadležni organi i dalje ne preduzimaju nikakve akcije da to zaustave”.

Edvard Flin, danas visoki službenik za ljudska prava u Komitetu za terorizam Saveta bezbednosti UN, je od 7. avgusta do 17. septembra 1995. godine predvodio jedan od Akcionih timova za ljudska prava (skraćeno HRAT) pri misiji UN u Kninu. Bio je očevidac pljački, paljevina, razaranja i pronalaženja leševa ubijenih civila – o čemu je svakodnevno podnosio izveštaje svojim pretpostavljenima u UN i, što je za sud još važnije, obavestavao predstavnike hrvatskih vlasti, a u prvom redu tadašnjeg vojnog guvernera Knina a danas optuženog Ivana Čermaka.

U dokaze je uvedeno više od dvadeset njegovih dnevnih ili nedeljnih izveštaja o pljačkama, paljevinama, razaranja, ubistvima i drugim kršenjima humanitarnog prava na koja je naišao tokom svoje četrdesetodnevne krajinske misije. Uvedeni su, takođe, i video snimci i fotografije zapaljenih kuća i ubijenih civila, snimljeni tokom patrola u kojima je učestvovao.

Prilikom odlaska u selo Grubori u dolini Plavnog, 25. avgusta 1995. godine, Flinov Akcioni tim je pratio kameraman UN, koji je snimio zapaljene kuće, leševe ubijenih civila i uplakane žene koje nisu znale šta im je sa muževima i drugom rodbinom. Flin je tada video dva leša, a njegove kolege su sledećeg dana otkrile tela još tri žrtve.

Flin je o tome odmah obavestio Čermakovog glavnog zamenika, u očekivanju da će vlasti sprovesti istragu na mestu zločina. Posle nekoliko dana Čermak je obavestio HRAT da su Grubori bili «četničko uporište» i da su civili stradali u borbenim aktivnostima, najavljujući da će o tome sprovesti istragu. Flin je dve nedelje kasnije ponovo otišao u selo i u sobi u kojoj je 25. avgusta video leš ubijenog muškarca i dalje su stajale dve čaure, iz čega je zaključio da nije bilo nikakve ozbiljne istrage.

U izveštaju HRAT od 8. septembra 1995. se navodi da je na sastanku sa Čermakom pokrenuto pitanje paljevina, pljački i ubistava. General Čermak je rekao da “ne može da ospori da u sektoru ima ozbiljnog bezakonja” ali je dodao da vlasti preduzimaju mere i tražio je od predstavnika UN da ga obavestavaju o zločinima. Flin je tu izjavu ocenio kao “zakasnelu, neiskrenu i neuverljivu”, ukazujući da ga je HRAT stalno obavestavao o tome šta su utvrdile njihove patrola kao i da je Čermak, da je hteo, lako mogao sam da se uveri šta se dešava na području u kojem je bio glavna vlast.

2008-04-10

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: ČERMAK JE “KOORDINIRAO” A NE NAREĐIVAO

U unakrsnom ispitivanju svedoka optužbe Edvarda Flina, branilac Ivana Čermaka je ukazivao da su njegova ovlašćenja – kao zapovednika “zbornog mesta Knin” - bila da “koordinira” civilnu i vojnu policiju i civilne vlasti - a ne da im naređuje, zatim da osigura funkcionisanje komunalnih službi i, naročito, da “pomogne UN”.

◀ Steven Kay, branilac Ivana Čermaka

Stiven Kej/Steven Kay, branilac generala Ivana Čermaka, nije u današnjem unakrsnom ispitivanju Edvarda Flina/Edward Flynn negirao zločine – paljevine kuća, razaranja, pljačke i ubistva – čiji je očevidac svedok bio od 7. avgusta do 17. septembra 1995. godine. Flin je u tom periodu predvodio Akcioni tim UN za ljudska prava (HRAT) čiji je zadatak bio da registruje kršenja ljudskih prava u kninskoj krajini nakon operacije “Oluja” i o tome izveštava svoje pretpostavljene u UN.

Čermakov branilac je i sam, tokom današnjeg unakrsnog ispitivanja, uveo u dokaze nekoliko dokumenata hrvatskog Ministarstva unutrašnjih poslova u kojima se potvrđuju paljevine i pljačke, mada ne i ubistva – kako je primetio Flin. Najzanimljivije je, svakako, naređenje pomoćnika ministra Joška Morića od 18. avgusta 1995. godine u kojem se od civilne i vojne policije traži da stanu na put svakodnevnim paljevinama i pljačkanjima kuća od strane “ljudi u uniformama HV”. Naredba je, kako je primetio sudija Ori/Orie, “okrenuta prema budućnosti”. U njoj, naime, stoji da se “dosadašnji slučajevi paljevina i protivpravnog oduzimanja tuđe imovine neće operativno istraživati”, to jest goniti i kažnjavati.

Branilac je time hteo da pokaže da su civilna i vojna policija dobijali naloge sa vrha, iz Zagreba, te da Čermak ne može da bude odgovoran za njihove propuste u kninskoj krajini, na koje mu je u avgustu i septembru 1995. godine ukazivao Flin. Dokumentom o Čermakovom postavljenju branilac je, dalje, pokazao da je on bio “zapovednik zbornog mjesta”, to jest garnizona, Knin, a ne “vojni guverner” kninske krajine, kako je njegov položaj u glavnom ispitivanju definisao Flin. Čermakova ovlašćenja su, prema braniocu, bila da “koordinira civilnu i vojnu policiju i civilne vlasti” - a ne da im “naređuje” kako je juče rekao Flin, zatim da osigura funkcionisanje komunalnih službi i, na čemu je posebno insistirao Kej, da “pomogne UN”.

Flin je odgovorio da u jučerašnjem svedočenju “nije olako upotrebio reč naređenje”. Čermak se, po njemu, “ponašao tako kao da ima određena ovlašćenja” u vojnim, policijskim i civilnim pitanjima u tom području i može da utiče na raspoređivanje vojnih i policijskih snaga. Složio se sa braniocem da je Čermak imao “srdačan i pozitivan odnos” prema UN, mada su međunarodni predstavnici na sastancima s njim “često bili frustrirani zbog loše bezbednosne situacije u tom području”.

Edvarda Flina će sutra unakrsno ispitivati branioci Ante Gotovine i Mladena Markača.

2008-04-11

HAG/DEN HAAG

“ORGANIZOVANO” ILI “UREDNO” KRETANJE IZBEGLICA

Ukazujući da je za egzodus Srba iz Krajine avgustu 1995. godine odgovorna vlast Republike Srpska Krajina a ne hrvatske snage, branilac generala Ante Gotovine podsetio svedoka optužbe Edvarda Flina da je i sam u jednoj od izjava rekao da se radilo o “dobro organizovanom kretanju” izbeglica, nakon čega se ovaj ispravio rekavši da je prikladniji termin za to “uredno kretanje”.

◀ Edward Flynn, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Poslednjeg dana svedočenja bivšeg šefa Akcionog tima UN za ljudska prava (HRAT) Edvarda Flina/Edward Flynn, ispitivao ga je branilac generala Ante Gotovine, koji je nastojao da dokaže da su srpski civili izbegli pre ulaska hrvatske vojske i policije u Krajinu i to u organizaciji tadašnje vlasti krajinskih Srba. U tu svrhu, branilac Luka Mišetić se poslužio izjavom koju je svedok dao kada se ove godine sastao sa istražiteljima odbrane. Flin je tom prilikom, po braniocu, rekao da je egzodus Srba iz Krajine u avgustu 1995. godine bio “prilično dobro organizovan” i da je podsećao na nešto što se desilo četiri godine kasnije kada su Srbi napustili Kosovo pre ulaska NATO snaga.

Svedok se, međutim, ne seća da je baš tako rekao, mada je dozvolio mogućnost da se neprecizno izrazio i da bi umesto “dobro organizovano” bilo bolje reći da je kretanje civila bilo “uredno”, što znači da su se kretali cestom u jednoj koloni bez haotičnog bežanja preko, recimo, planina. Tako je, po njegovom mišljenju, bilo zbog toga što su krajinski Srbi očito znali da bi moglo da dođe do napada hrvatskih snaga, pa su “unapred isplanirali kuda će se povlačiti civili ako se to desi”.

Gotovina odbrana je, dalje, nastojala da opovrgne navode o prekomernom granatiranju Knina i drugih naselja u Krajini u vreme "Oluje", sa čim se svedok donekle složio, rekavši da je očekivao da će zateći više oštećenih civilnih objekata kada je 7. avgusta prvi put ušao u Knin. Naveo je primer gradske bolnice koja je, kaže, oštećena tek neznatno jednim minobacačkim projektilom.

Narednih dana, međutim, svedok je viđao sve više i više spaljenih kuća, a vrhunac je, kaže, bio između 15. i 20. avgusta. Gorela su sela oko Knina, Obrovca, Drniša, a njegova procena je da je spaljeno oko 500 kuća, dok su neki vojni posmatrači UN u izveštajima pominjali da je taj broj veći od 10.000. Upitan da objasni takav raskorak, Flin je rekao da su se vojni posmatrači više kretali po Krajini nego njegov Akcioni tim, jer su imali više automobila, zbog čega su mogli sistematično da se bave pitanjem spaljenih kuća, dok je broj koji je on izneo samo procena u kojoj se trudio da "ni slučajno ne pretera".

U dodatnom ispitivanju, tužilac je uglavnom nastojao da odgovori na tvrdnje koje je branilac Ivana Čermaka izneo u svom unakrsnom ispitivanju svedoka, po kojima je njegov klijent u avgustu i septembru 1995. godine imao ovlašćenja samo da "koordinira rad vojske i policije", a ne i da im naređuje. Tužiteljica Mahindaratne je prezentovala zapovest Ivana Čermaka od 8. avgusta 1995. godine u kojoj civilnoj i vojnoj policiji naređuje da dozvoli slobodan prolaz snagama UN u Krajini iz čega se, kako je Flin rekao, jasno vidi da su te snage bile pod Čermakovom ingerencijom.

Suđenje hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine u Krajini u leto 1995. godine, se nastavlja u ponedeljak.

2008-04-14

HAG/DEN HAAG

KOLIKO JE MRTVIH BILO U KNINSKOJ BOLNICI

Dok svedokinja optužbe tvrdi da je prvog dana "Oluje" u kninsku bolnicu doneto oko 120 leševa poginulih, odbrana predočava dokument hrvatskog MUP prema kojem su hrvatske snage, kada su 5. avgusta 1995. ušle u bolnicu, u njenoj mrtvačnici pronašle samo 16 mrtvih tela.

◀ Mira Grubor, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Mira Grubor je u avgustu 1995. godine bila laboratorijski asistent u kninskoj bolnici a danas je, kako se pred sudom predstavila, "policajka na Novom Zelandu". Izjave koje je 1998. i 2007. godine dala istražiteljima tužilaštva uvedene su u dokaze na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine počinjene u toku i nakon operacije "Oluja".

U kratkom glavnom ispitivanju, tužilac je pročitao sažetak njenih izjava u kojima se tvrdi da je prvog dana "Oluje", 4. avgusta 1995. godine, u kninsku bolnicu doneto oko 120 leševa poginulih, među kojima je bilo 30 do 40 civila, kao i između 160 i 180 ranjenika, od kojih je svaki treći bio civil. Svedokinja je, takođe, opisala nekoliko incidenta

granatiranja sa civilnim žrtvama čiji je, kako tvrdi, bila očevidac ili je za njih čula od kolega iz bolnice. Ulazak hrvatskih vojnika u bolnicu 5. avgusta pre podne zatekao ju je u podrumskom skloništu. Tvrdi da je čula viku, pucnje i eksplozije i da je nakon toga pobjegla u bazu UN.

Branioци Ante Gotovine i Mladena Markača su iskaz Mire Grubor osporavali video snimcima kninske bolnice iz tih dana, na kojima se vidi da zgrada nije oštećena, kao i da je nova bolnička uprava, uspostavljena već 6. avgusta, prihvatila grupu srpskih lekara i zdravstvenih radnika koji su ostali, kao i srpske pacijente koji nisu evakuisani u bazu UN. Prikazani su snimci dve izjave hirurga dr. Torbice u kojima se ponašanje hrvatskih vojnika koji su 5. avgusta 1995. prvi ušli u bolnicu opisuje kao "vrlo korektno".

Veliki broj ranjenika koji je u svojoj izjavi navela Mira Grubor je, po odbrani, posledica toga što je kninska bolnica jedina u tom području imala operacionu salu, pa su u nju dovođeni svi teži ranjenici iz Sektora Jug, što je svedokinja potvrdila. Njenu tvrdnju o telima oko 120 poginulih odbrana je pobijala dokumentom hrvatskog MUP u kojem se navodi da je u bolničkoj mrtvačnici 5. avgusta 1995. godine pronađeno samo 16 leševa. Mada sama nije bila u mrtvačnici, svedokinja je ostala pri iskazu da je od osoblja koje je tamo često ulazilo čula da ima više od 100 mrtvih i da više nemaju gde da stavljaju njihova tela.

Suđenje generalima Gotovini, Čermaku i Markaču nastavlja se sutra, iskazom bivšeg vojnog posmatrača UN u krajinskom Sektoru Jug.

2008-04-15

HAG/DEN HAAG

KO JE SVE GRANATIRAO KNIN?

U unakrsnom ispitivanju bivšeg vojnog posmatrača UN, odbrana Ante Gotovine dokazivala da je šest granata koje su pogodile stambeno naselje – as čije je kraterne svedok analizirao - ispaljeno popodne 5. avgusta 1995. sa položaja Srpske vojske Krajine, pošto je do tada u Kninu ostalo malo ili nimalo Srba.

◀ Tor Munkelien, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Norveški oficir Tor Munkelin/Munkelien je od 14. avgusta do 1. decembra 1995. godine kao vojni posmatrač UN (UNMO) bio uključen u patrole koje su u takozvanom Sektoru Jug kninske krajine evidentirale kršenja ljudskih prava – ubistva civila, paljenje, razaranja i pljačkanja kuća i ubijanja stoke - nakon operacije "Oluja". Ono što je u tim patrolama video i utvrdio Munkelin je opisao u dve izjave koje su – zajedno sa dokumentima UNMO iz tog vremena, uvrštene u dokaze optužbe na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, hrvatskim generalima optuženim za zločine u toku i nakon "Oluje".

U kratkom glavnom ispitivanju, Munkelien je opisao kako je, neposredno po dolasku u Knin, zajedno sa kolegom Antilom izvršio analizu kratera ostalih nakon eksplozije šest granata u jednom stambenom naselju, udaljenom od 350 do 500 metara od vojne kasarne. Opisao je, takođe, kako su vojni posmatrači izvršili "preliminarnu procenu štete" izazvane artiljerijskom paljbom na Knin na početku operacije "Oluja" i zaključili da je ona bila usredsređena na vojne mete, da su se pogođeni civilni objekti nalazili u neposrednoj blizini vojnih, kao i da je bilo samo 3 do 5 udara u delovima grada gde nije bilo vojnih ciljeva. Smatra da je ta procena urađena "na brzinu" i pod pritiskom više komande UNMO koja je tražila hitni izveštaj i dodaje da se kasnije ispostavilo da je granatiranje prouzrokovalo veću štetu nego što je opisano u preliminarnom izveštaju.

Greg Kiho/Kehoe, branilac prvooptuženog Gotovine, je na početku unakrsnog ispitivanja osporavao svjedokovu stručnost da analizira kraterne i posledice dejstva raznih artiljerijskih oruđa, ukazujući da je u norveškoj vojsci služio u sanitetskoj jedinici. Prema braniocu, Munkelien je granate ispaljene iz višecevne raketnog bacača, čije je kraterne analizirao, pogrešno identifikovao kao M-63 dok se, po njemu, radilo o tipu M-77. Oba tipa granata se ispaljuju iz višecevnih bacača i imaju kalibar od 122 milimetra, ali je M-77 trostruko duža od M-63 i ima stabilizator. Na fotografiji granate Kiho je pokazao iskrivljene delove metala koji, po njemu, predstavljaju ostatke stabilizatora.

Kiho, međutim, nije do kraja osporavao svjedokovu stručnost. Naprotiv, prihvatio je kao tačnu njegovu procenu ugla pod kojim su pale i pravca iz kojeg su došle granate, ukazujući da to ukazuje da su ispaljene sa područja Strmice na kojem su 4. i 5. avgusta 1995. godine bili položaji Srpske vojske Krajine (SVK), koja je u svom arsenalu – za razliku od Hrvatske vojske – imala granate tipa M-77. Tu svoju tvrdnju Kiho je potkrepio izveštajem vojnih posmatrača UN od 5. avgusta 1995. u kojem stoji da je u 18:05 časova sa pozicija SVK ispaljeno osam hitaca iz artiljerijskog oruđa prema Kninu u kojem je do tada ostalo malo ili nimalo Srba. Svedok je odgovorio da nije znao za taj izveštaj i potvrdio da mu nije poznato ko je ispalio granate čije je kraterne analizirao.

Unakrsno ispitivanje Tora Munkelina biće nastavljeno sutra.

2008-04-16

HAG/DEN HAAG

VLASTI SU MOGLE DA SPREČE PALJEVINE I PLJAČKE

Budući da vojnici ili civili koji su nakon "Oluje" palili i pljačkali srpske kuće "nisu to radili pešice", hrvatske vlasti su – smatra bivši vojni posmatrač UN Tor Munkelin – mogle to lako da spreče postavljanjem kontrolnih punktova na krajinskim putevima.

Da su htele, hrvatske vlasti su lako mogle da spreče spaljivanje i pljačku srpskih kuća nakon operacije "Oluja" – kategorički je u unakrsnom ispitivanju tvrdio norveški oficir Tor Munkelin/Munkelien, bivši vojni posmatrač UN u Kninu. Na primedbe branilaca Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača da se sve to događalo na velikom području kojeg je bilo nemoguće u potpunosti kontrolisati, Munkelien je odgovorio da nije neophodno kontrolisati područje već saobraćajnice, s obzirom da oni koji su palili i pljačkali "nisu to radili pešice", već su bili u civilnim ili vojnim vozilima.

Branilac generala Čermaka je sugerisao da je uspostavljanje kontrolnih punktova na krajinskim saobraćajnicama bila prevashodna odgovornost Ministarstva unutrašnjih poslova i civilne policije, ali se svjedok nije s tim složio ukazujući da u to vreme civilna vlast još nije funkcionisala i da je vojska bila ta koja je imala de facto kontrolu nad tim područjem.

◀ Tor Munkelien, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Budući da je svjedok u izjavi istražiteljima tužilaštva naveo da nije video ni jedan pokušaj da se ugase požari na kućama koje su gorele u Kninu i okolnim selima i zaseocima, Čermakov branilac je iz dnevnika Policijske uprave Knin pročitao nekoliko unosa koji, po njemu, ukazuju na suprotno. Vatrogasne ekipe su, citirao je branilac, intervenisale prilikom požara u skladištu UN, zatim kada se zapalila kuća u neposrednoj blizini kninske bolnice, kao i u još dva slučaja u okolini grada. Svjedok je prihvatio da su vatrogasci intervenisali “u nekim prilikama” i “na izvesnim mestima”, primećujući da bi na četiri primera koja je naveo branilac on mogao da odgovori sa “400 i više primera gde nisu ni pokušali da

ugase požare”.

Pred kraj današnje rasprave počelo je svedočenje Andriesa Drajera/Dreyer, bivšeg pripadnika južnoafričke vojske, koji je u vreme “Oluje” u leto 1995. godine bio koordinator za bezbednost u bazi UN u Kninu. Njegov iskaz biće nastavljen sutra.

2008-04-17

HAG/DEN HAAG

TENKOM PREKO LEŠEVA

Svedočeci na suđenju hrvatskim generalima optuženim za zločine tokom i nakon operacije “Oluja”, bivši koordinator bezbednosti u kninskoj bazi UN Andries Drejer opisao kako su hrvatski vojnici prešli tenkom preko leševa ljudi ubijenih u minobacačkom napadu na masu koja se 5. avgusta 1995. okupila pred bazom UN.

◀ Andries Drejer, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Kada je u zoru 4. avgusta 1995. godine počelo granatiranje Knina, zadatak Andriesa Drejera/Dreyer, koordinatora bezbednosti u kninskoj bazi UN, je bio da osoblje UN i drugih međunarodnih organizacija evakuise iz grada i prebaci u sigurnost baze UN. Od 4:30 ujutro do 6 popodne je ukupno pet puta išao u razne delove grada da pokupi osoblje i prebaci ga u bazu. Na vazдушnim snimcima Knina obeležio je put kojim je išao pri svakom od tih izlazaka i mesta koja je video da su pogođena granatama. Bivši pripadnik odbrambenih snaga Južne Afrike je ocenio da je Knin granatiran iz višecevnih raketnih bacača i haubica od 155 milimetara, kao i da je paljba bila indiskriminativna, odnosno nasumična. Na meti je, po njemu, bio čitav Knin.

Sledećeg dana, 5. avgusta 1995. godine, nekoliko minobacačkih granata je palo u neposrednu blizinu baze UN, pred kojom se okupila masa civila. Granate su padale sve bliže i bliže bazi, što po Drejeru znači da je posada minobacača vršila korekcije ili preusmeravanje paljbe, da bi poslednja eksplodirala u masi pred bazom. Tom prilikom je poginulo pet ili šest ljudi čija su tela kanadski “plavi šlemovi” stavili u vreće za leševe i ostavili pored puta. Kada su, istog dana, u Knin ušle hrvatske snage, vojnici su neke od vreća sa leševima stavili na put, a onda su preko njih prešli tenkom.

Odbrana Generala Ante Gotovine ne negira samu eksploziju pred bazom UN, ali tvrdi da je pogođena traktorska prikolica sa srpskim vojnicima i velikom količinom oružja. Najavljuje, takođe, da će veću predočiti “barem dva izveštaja o autopsiji” kojima će osporiti Drejerovu tvrdnju o gaženju tenkovima.

Koristeći iste vazdušne snimke Knina na kojima je Drejer obeležio svoje kretanje kroz grad i mesta eksplozija čiji je očevidac bio 4. avgusta, Gotovininu odbrana je obeležila objekte koje smatra vojnim metama. Obeleženi su kasarna, most, tunel za “oklopni voz”, glavno raskršće, železnička stanica, zgrade Glavnog štaba Srpske vojske Krajine (SVK), sedišta vlade i skupštine, zatim fabrike, skladišta pa čak i Dom penzionera koji je, po odbrani, korišćen za smeštaj oficira koji su iz Beograda upućivani na dužnosti u SVK.

Lokacije objekata koje odbrana smatra legitimnim vojnim metama u značajnoj su se meri podudarile sa područjima najžešćeg bombardovanja koja je obeležio Drejer, mada je, kako je ukazao, tokom svog kretanja po Kninu 4. avgusta 1995. godine posvuda video tragove granatiranja. Na veću je, naravno, da presudi šta jesu, a šta ne, legitimne vojne mete u ovom slučaju.

Suđenje Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču biće nastavljeno u ponedeljak 21. aprila.

2008-04-22

HAG/DEN HAAG

“INDISKRIMINATIVNO I NAMERNO” GRANATIRANJE KNINA

General Endrju Lesli, bivši načelnik štaba UNCRO u Sektoru Jug a danas komandant kopnene vojske Kanade, na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču svedoči o prvim danima “Oluje”.

◀ Andrew Leslie, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

General Endrju Lesli/Andrew Leslie, komandant kopnene vojske Kanade, započeo je danas svedočenje na suđenju hrvatskim generalima optuženim za zločine počinjene tokom i nakon operacije “Oluja” u leto 1995. godine. Početak te operacije je Leslija, tada u činu pukovnika, zatekao u Kninu, na položaju načelnika štaba UNCRO u Sektoru Jug.

Knin je početkom avgusta 1995. godine bio nebranjen grad – rekao je kanadski general. Nije bilo nikakvih priprema za odbranu i u gradu je bilo malo vojnika, budući da su sve snage krajinskih Srba prebačene na liniju razdvajanja u očekivanju napada.

Napad je počeo 4. avgusta u 5 časova ujutro masivnom artiljerijskom vatrom koju general Lesli – koji je najveći deo tridesetogodišnje vojničke karijere proveo u artiljeriji – opisuje kao “nasumičnu, sinhronizovanu i kontinuiranu”, usmerenu na čitav grad. Nakon dva sata intenzitet se donekle smanjio i vatra se koncentrisala na određene delove grada, uključujući centar, kao i pojedine lokacije za koje Lesli kaže da su predstavljale vojne mete: ranžirna stanica, fabrički kompleks i protivvazдушna baterija vojske krajinskih Srba. Granatiranje je nastavljeno do noći, da bi se sledećeg jutra nastavilo po istom obrascu i trajalo do ulaska hrvatskih snaga, oko 11 časova 5. avgusta.

Komandant snaga UN u Sektoru Jug, kanadski general Foran, je u podne 4. avgusta uputio pismo zapovedniku hrvatskih snaga u tom sektoru, generalu Gotovini, u kojem protestuje zbog napada na nevine civile i objekte UN i traži momentalni prekid vatre i povlačenje hrvatskih snaga iz zone razdvajanja. Sudije su taj dokument prihvatile u dokaze uprkos prigovoru Gotovinine odbrane da nema ni jednog dokaza da je optuženi general primio tu protestnu notu. Svedok tvrdi da mu je nekoliko dana kasnije kapetan Marin Luković – oficir za vezu generala Gotovine sa snagama UN – u jednom razgovoru potvrdio da je svestan sadržaja i značaja tog pisma.

General Lesli je opisao kako je, 5. avgusta ujutro, na zahtev jednog srpskog lekara sa 6 oklopnih transportera otišao do kninske bolnice da evakuiše tridesetak pacijenata od kojih su mnogi bili u kritičnom stanju. U bolnici je, tvrdi, video “veliki broj leševa” poslaganih u hodnicima i u jednoj improvizovanoj mrtvačnici. Na zahtev sudije da bude precizniji, svedok je rekao da je leševa bilo “više od 30 a manje od 50 ili 60”.

Ubrzo po povratku konvoja iz bolnice, pred bazu UN su došli tenkovi i vojnici Hrvatske vojske koji su blokirali izlaz i sprečili pripadnike UN da napuste bazu i odu do grada kako bi utvrdili šta se tamo događa. Blokada baze je, prema Lesliju, trajala do 9. avgusta a on je bio među prvima koji su je napustili. Tog dana je, naime, otišao u Zagreb da preuzme dužnost načelnika štaba UNCRO. U Zagrebu je napisao izveštaj u kojem je granatiranje Knina kvalifikovao kao “indiskriminativno i namerno”. Uprkos prigovoru Gotovinine odbrane i taj izveštaj je uveden u dokaze.

Pred kraj današnje rasprave počelo je unakrsno ispitivanje generala Leslija, koje će se nastaviti u sledeća dva dana.

2008-04-23

HAG/DEN HAAG

GENERAL LESLI POD PALJBOM ODBRANE GENERALA GOTOVINE

U oštrom unakrsnom ispitivanju, branilac generala Gotovine nastojao da diskredituje svedoka optužbe – kanadskog generala Endrjua Leslija – kojeg smatra najodgovornijim za tačku optužnice o prekomernom granatiranju Knina.

General Endrjua Leslija/Andrew Leslie, bivšeg načelnika štaba mirovnih snaga UN u krajinskom Sektoru Jug a danas komandanta kopnene vojske Kanade, odbrana hrvatskog generala Ante Gotovine smatra direktno odgovornim za tačku optužnice kojom se njen klijent tereti za prekomerno granatiranje Knina na početku operacije “Oluja”, 4. i 5. avgusta 1995. godine.

Prema Leslijevim izveštajima i izjavama iz tog vremena, na Knin je 4. i 5. avgusta 1995. godine ispaljeno približno 3.000 projektila, od čijih je eksplozija poginulo između 300 i 500 ljudi, pretežno civila, a oštećeno je oko 300 kuća. Kanadski general nije danas ni potvrdio ni povukao te brojke, ukazujući samo da se radilo o tadašnjim procenama, zasnovanim na informacijama koje su iz različitih izvora stizale u štab Sektora Jug.

◀ Andrew Leslie, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Branilac generala Gotovine je ovim procenama obima i posledica granatiranja suprotstavio izveštaj vojnih posmatrača UN koji su 17. avgusta 1995. izvršili preliminarnu procenu štete, kojom je obuhvaćeno oko 70 procenata gradskog područja Knina. Prema njihovom izveštaju, granatiranje je u najvećem delu bilo usmereno na vojne ciljeve u čijoj su se blizini nalazili i pogođeni civilni objekti. Osim tih, pogođeno je još samo 3 do pet civilnih objekata u drugim delovima grada.

Pošto mu je branilac to citirao, general Leslie – koji je u to vreme već bio na novoj dužnosti načelnika Glavnog štaba UNCRO u Zagrebu, je kratko odgovorio da mu je taj

izveštaj poznat i da se seća da je izazvao dosta kontraverzi. Branilac se nakon toga pozvao na konačnu procenu štete od granatiranja, napravljenu nedelju dana kasnije koja je, kako je rekao, “bila dosledna sa preliminarnom procenom”. Svedok je odgovorio da ne zna za tu konačnu procenu i da bi voleo da je vidi, ali je branilac priznao da je nema i da niko – pa ni tužilaštvo – nije u stanju da pronađe taj izveštaj.

U na momente veoma oštrom unakrsnom ispitivanju, Gotovinin branilac Greg Kiho/Kehoe – inače bivši tužilac u Tribunalu – je generala Leslija optužio da se 3. avgusta 1995. godine oglušio o brojna upozorenja na predstojeći napad hrvatskih snaga na Krajinu, da je propustio da na vreme podigne stepen pripravnosti u bazi UN u Kninu i da je tako ugrozio bezbednost osoblja UN koje nije na vreme povučeno u bazu već je 4. avgusta – pod artiljerijskom paljbom – tokom čitavog dana skupljano na raznim lokacijama u gradu i prebacivano do baze. Optužio ga je, takođe, da je odlikovan za nešto što nije uradio: spašavanje četrdesetak civila zaposlenih u UN koje je pod artiljerijskom paljbom 4. avgusta oklopnim transporterima prebacio do baze UN. Kanadski general je, međutim, mirno odgovarao na sve ove i druge optužbe branioca, kojeg je sudija u nekoliko navrata opomenuo zbog takvog načina unakrsnog ispitivanja.

General Leslie će sutra odgovarati na pitanja strana o tome koji su se objekti i postrojenja 4. i 5. avgusta 1995. godine u Kninu mogli smatrati legitimnim vojnim ciljevima.

2008-04-24

HAG/DEN HAAG

ZBUNJUJUĆA HRVATSKA ARTILJERIJA

Vojnim profesionalcima u mirovnim snagama UN je, prema svedočenju kanadskog generala Endrjua Leslija, bilo “zagonetno i zbunjujuće” šta su u stvari Hrvati gađali 4. i 5. avgusta 1995. u Kninu.

◀ Andrew Leslie kao načelnik štaba mirovnih snaga UN u krajinskom Sektoru Jug

Na kraju trodnevnog svedočenja na suđenju hrvatskim generalima optuženim za zločine počinjene u toku i nakon operacije “Oluja”, kanadski general Endrju Leslie/ Andrew Leslie je ovako sažeo utiske koje su on i njegove kolege u mirovnim snagama UN stekli o granatiranju Knina 4. i 5. avgusta 1995. godine.

“Tokom čitavog granatiranja” – rekao je general Leslie – “mi kao vojni profesionalci nismo mogli da shvatimo šta je Hrvatska vojska zapravo gađala. Shvatili smo da su gađali bateriju protiv-vazdušne odbrane, ali ne i kriterije koje su koristili za distribuciju vatre preko ostatka grada. Sa izuzetkom već pomenute baterije, videli smo vrlo malo

dokaza o pogođenim, neutralisanim ili uništenim vojnim metama. Bilo nam je zagonetno i zbunjujuće šta ustvari Hrvati gađaju”.

General Leslie je u najvećem delu tridesetogodišnje vojničke karijere bio je artiljerac, u avgustu 1995. godine je bio načelnik štaba mirovnih snaga UN u krajinskom Sektoru Jug a danas je komandant kopnenih snaga Kanade. Tokom današnjeg svedočenja objasnio je da postoje dve osnovne kategorije artiljerijskih meta: “tačkaste”, koje se moraju napadati direktno i preciznim oruđima i “prostorne”, koje dozvoljavaju takozvanu posrednu vatru kojom se pokriva šire područje u kojem se nalazi cilj napada. Hrvatska vojska, po njegovom mišljenju, nije u vreme “Oluje” raspolagala tehnologijom koja bi joj omogućavala gađanje “tačkastih” ciljeva bez velikog rizika kolateralne štete.

Na pitanje predsedavajućeg sudije šta je, u takvom slučaju, alternativa, svedok je odgovorio: “Ako nemate preciznost koja garantuje da možete pogoditi vojnu metu u civilnom okruženju, onda ne gađate takav cilj”.

Tokom boravka u Kninu, Lesli se nekoliko puta sastao sa dvojicom od trojice optuženih – generalima Antom Gotovinom i Ivanom Čermakom. Gotovinu je opisao kao “dinamičnu, harizmatičnu i agresivnu osobu, inteligentnu i odlučnu”, u čijem se prisustvu osećala “aura zapovedništva”. Čermak, koji mu je predstavljen kao vojni guverner Knina, je na Leslija ostavio utisak “pomirljivog i kooperativnog čoveka, frustriranog zbog nemogućnosti da donosi političke odluke i “uvek zabrinutog, kao da nosi ceo svet na svojim plećima”. Po njemu, Gotovina je bio “ratnik” a Čermak “administrator”.

Nakon generala Endrjua Leslija, optužba je na klupu za svedoke izvela Mileta Sovilja iz gradića Gračac u Lici, čiji će se iskaz nastaviti sutra.

2008-04-25

HAG/DEN HAAG

OCA PREPOZNAO PO TABAKERI

Na osnovu fotografije “raspadnutog i spaljenog” leša, Mile Sovilj je prepoznao da se radi o njegovom ocu koji je ubijen u operaciji “Oluja” u selu Kijani kod Gračca. “Bila je to gruba slika za oko”, kaže svedok koji je na početku granatiranja Gračca pobegao u Srbiju. Odbrana ukazuje na planski karakter evakuacije srpskog stanovništva iz Krajine.

◀ Mile Sovilj, svedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Novinar Mile Sovilj je početak granatiranja ličkog gradića Gračca, u jutarnjim časovima 4. avgusta 1995. godine, dočeka u svom stanu. Do 16 časova kada je “iz razloga bezbednosti” napustio dom, Sovilj je čuo eksplozije oko 15 projektila koje je, kako kaže, “umeo da raspozna od puščanog zrna”.

Na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču optuženim za zločine počinjene tokom i nakon operacije “Oluja”, Sovilj je rekao da je tokom popodneva primetio prve ljude kako napuštaju Gračac. Tvrdi da su bili “unezvereni, zabrinuti, sa izrazom lica koji nije odavao optimizam”.

U izjavi koju je dao istražiteljima tužilaštva u februaru 2007. godine, Sovilj je rekao da je 14 osoba iz sela Kijani, među kojima i njegov otac, ubijeno tokom operacije “Oluja” a njihovi domovi su spaljeni. Leševi tih žrtava su ekshumirani iz zajedničke grobnice 2004. godine a njihov identitet je utvrđen DNK analizom. Sovilj je oca prepoznao na fotografiji koja je, rekao je, bila “gruba slika za oko”. Leš koji je video je bio “raspadnut i zapaljen” a oca je prepoznao po tabakeri koju mu je poklonio dve godine ranije.

Svedoka je unakrsno ispitao samo Goran Mikuličić, branilac Mladena Markača, koji je ukazivao da je evakuacija srpskog stanovništva bila “isplanirana nekoliko meseci pre početka Oluje”. Svedok je potvrdio da dokumenti koje mu je branilac predočio ukazuju na to ali je tvrdio da nije znao za postojanje plana za evakuaciju. Izrazio je žaljenje što taj plan, ako je postojao, nije i realizovan jer u tom slučaju “ne bi stradalo toliko ljudi”.

Tvrdeći da je u silosima za pšenicu bila smeštena “veća količina municije i naoružanja”, branilac je nastojao da ukaže na legitimitet granatiranja Gračca. Sovilj je, međutim, rekao da je “mlin radio normalno” ali da je susedna fabrika za obradu metala “u prvooj fazi rata služila kao skladište municije i oružja”.

Unakrsno ispitivanje svedoka je završeno citiranjem naslova tekstova koje je 1991. godine objavljivao u Informativnom ratnom biltenu Teritorijalne odbrane Krajine. Po braniocu, Sovilj je u tim tekstovima 20 puta upotrebio “pogrdni pridev ustaški” u opisivanju hrvatske države ili vojske i tako je “stvarao mržnju protiv hrvatskog stanovništva”. “To je uzrokovano ratnom psihozom” rekao je Sovilj i primetio da je i “hrvatska strana činila isto”.

Suđenje Gotovini, Čermaku i Markaču biće nastavljeno u ponedeljak.

2008-04-28

HAG/DEN HAAG

“AROGANTNI” ILI “NEMOĆNI” GENERAL

Bivši v.d. visokog vojnog posmatrača UN Mihail Jermolajev tvrdi da je general Čermak “arogantno negirao” izveštaje i proteste međunarodnih posmatrača o kršenjima ljudskih prava krajinskih Srba u avgustu 1995. godine. Odbrana, međutim, ukazuje da Čermak nije imao ovlašćenja nad policijom niti kontrolu nad čitavim područjem Krajine.

◀ Mikhail Ermolaev, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Ruski mornarički kapetan Mihail Jermolajev/Mikhail Ermolaev je od jula do oktobra 1995. godine bio zamenik i vršilac dužnosti visokog vojnog posmatrača UN na području Krajine u Hrvatskoj. Početak akcije "Oluja" dočekao je u svom kninskom stanu, koji je, kako je opisao u izjavi istražiteljima tužilaštva, bio pogođen u artiljerijskom napadu "bez presedana" na grad u kojem se u tom trenutku nalazilo na desetine hiljada civila.

Prvih nekoliko dana po ulasku hrvatske vojske u Knin, vojni posmatrači UN su, po svedoku, bili blokirani u svojoj bazi i nije im bilo dozvoljeno da se kreću, posle čega je usledio period "najstrože ograničenog kretanja".

Kaže da kao vojni posmatrač u ratu u BiH nikada nije imao potpunu slobodu kretanja, ali da nigde nije bilo takvih ograničenja kao u Krajini u avgustu 1995. godine. Za to pre svega krivi generala Ivana Čermaka, koga je smatrao zapovednikom sektora Jug i koji je kontrolisao situaciju na području Krajine.

Vojni posmatrači su, kaže ruski kapetan, ipak izlazili na teren koliko god su mogli i do početka septembra su zabeležili više kršenja ljudskih prava krajinskih Srba. Radilo se o ubistvima, paljevinama, proterivanjima i pljačkama koje su prijavljivali akcionim timovima UN za ljudska prava (HRAT), ali i Čermakovoj kancelariji. Kako je svedok naveo u svojoj izjavi, Čermak je od prvog sastanka sa predstavnicima UN 6. ili 7. avgusta "arogantno negirao" proteste međunarodnih civilnih i vojnih posmatrača.

U unakrsnom ispitivanju, Čermakov branilac je ukazivao svedoku da je optuženi general bio zapovednik Zbornog mesta Knin, a ne celog sektora Jug, te da kao takav nije imao kontrolu nad policijskim snagama koje su, i pored izričite Čermakove naredbe o slobodnom kretanju posmatrača UN, sprečavale njihov prolazak krajinskim putevima.

Svedok, međutim, nije prihvatio takvu sugestiju, rekavši da je već na prvom sastanku sa Čermakom stekao utisak da on kontroliše ceo sektor Jug, uključujući i policijske jedinice na terenu. Zaključio je to po Čermakovim garancijama međunarodnim predstavnicima da će preduzimati različite mere na području cele Krajine, pre svega one koje se tiču slobodnog prolaza posmatrača UN.

U izjavi ruskog kapetana se navodi da hrvatske vlasti nisu učinile ništa da spreče ili zaustave nasilje i zločine nad Srbima u Krajini, za šta je, po njemu, osim Čermaka, najodgovorniji general Ante Gotovina, pa su unakrsno ispitivanje najavili i njegovi branioci. Potom će svedoka ispitivati i odbrana Mladena Markača.

2008-04-29

HAG/DEN HAAG

DA LI JE GRANATIRANJE KNINA BILO "NEZAPAMĆENO"

Branilac Ante Gotovine osporavao verodostojnost izjava ruskog oficira Mihaila Jermolajeva o "nezapamćenom" granatiranju Knina i uništavanju 13.600 srpskih kuća u toku i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine.

◀ Mikhail Ermolaev, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

U dvočasovnom unakrsnom ispitivanju ruskog mornaričkog kapetana Mihaila Jermolajeva/Mikhail Ermolaev, branilac Ante Gotovine je, očekivano, deo vremena posvetio svedokovim tvrdnjama o "nezapamćenom" prekomernom granatiranju Knina. Naime, Jermolajev, koji je u vreme na koje se odnosi optužnica bio vršilac dužnosti visokog vojnog posmatrača UN u Kninu, u jučerašnjem glavnom ispitivanju i dve pisane izjave istražiteljima tužilaštva je rekao da nigde, pa čak ni u Sarajevu i Tuzli gde je prethodno bio raspoređen, nije doživio tako razarajuću artiljerijsku vatru na grad u kojem se nalazilo više desetina hiljada civila.

Gotovinin branilac je na početku ispitivanja primetio da je svedok u izjavi naveo da je prva dva dana "Oluje" - 4. i 5. avgusta 1995. godine - "uglavnom bio u svojoj kancelariji" u bazi UN u Kninu. Na bratiočevu opasku da njegove tvrdnje o "nezapamćenju paljbi" nisu merodavne pošto je sve vreme sedeo u kancelariji, svedok je priznao da nije "aktivno" pratio granatiranje, ali tvrdi da je mogao da čuje šta se napolju dešava. Doduše, na početku granatiranja, 4. avgusta rano ujutro, zatekao se u svom kninskom stanu, ali je sišao u podrum iz kojeg, kako je rekao, nije bio u stanju da čuje ko na koga napolju puca.

Optužba je posredstvom Jermolajeva u dokaze uvela dokument vojnih posmatrača UN u kojem se iznosi "finalna procena" o 13.600 uništenih kuća u 240 krajinskih sela, od kojih je većina zapaljena. Na pitanje branioca iz kojih je izvora i po čijem naređenju sačinjen pomenuti zbirni izveštaj, Jermolajev je posle dužeg natezanja odgovorio da su podaci dobijeni iz dnevnih, ali i "dopunskih izveštaja" vojnih posmatrača, a da je "odobrenje", mada ne i naređenje, za pravljenje zbirnog izveštaja dala komanda UN iz Zagreba.

U svom iskazu početkom ovog meseca, bivši šef Akcionog tima UN za ljudska prava (HRAT) Edvard Flin/Edward Flynn je izneo procenu da je u selima oko Knina, Obrovca i Benkovca spaljeno oko 500 kuća i tvrdio da nikada od vojnih posmatrača nije čuo da su došli do cifre od preko 10.000, mada je dozvolio da su oni imali pravu sliku, budući da su se više kretali po terenu. Jermolajev je, kaže, začuđen Flinovim navodima, pošto je siguran da je i njemu, kao šefu Akcionog tima, bio prosleđen zbirni izveštaj o razaranju kuća krajinskih Srba.

Pre advokata Grega Kihoa, Jermolajeva je unakrsno ispitivao branilac Mladena Markača, bivšeg zapovednika Specijalne policije. Nastojao je da pobije svedokove tvrdnje o odgovornosti hrvatskih policajaca za ograničavanje kretanja međunarodnih posmatrača. U tu svrhu je predočio izveštaj vojnih posmatrača UN od 6. avgusta 1995. godine u kojem se navodi da su im hrvatski specijalci dozvolili kretanje između Gračaca i Gospića. Svedok je odgovorio da taj pojedinačni primer ne govori ništa o opštem stanju. Na to se nadovezao i predsedavajući sudija jednom metaforom, ukazujući braniocu to što mu je jednom dozvoljen ulazak u sudnicu Tribunala ne znači da može da se kreće po svim zgradama UN kada i koliko želi.

Suđenje hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču se nastavlja u četvrtak, pošto sutra, zbog holandskog nacionalnog praznika, u Tribunalu neće biti zasedanja.

2008-05-01

HAG/DEN HAAG

13.000 SPALJENIH KUĆA U KRAJINI

Prema izveštaju koji je u novembru 1995. sastavio svedok optužbe Kari Antila, od oko 22.000 kuća koje su patrole UN obišle u krajinskom Sektoru Jug, potpuno je uništeno 8.000 dok je delimično oštećeno više od 9.000 kuća. Najčešći uzrok uništenja ili oštećenja bila je vatra: registrovano je čak 13.000 spaljenih kuća.

◀ Kari Antila, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču tužilaštvo je na klupu za svedoke izvelo Finca Karija Antilu/Antila, koji je od 14. avgusta do 10. decembra 1995. godine bio u timu vojnih posmatrača UN (UNMO) u krajinskom Sektoru Jug. Njegov zadatak je, pored ostalog, bio da napravi kompjutersku bazu podataka o stanovništvu koje je ostalo u Sektoru Jug i kućama koje su razorene u toku i nakon operacije "Oluja".

Na osnovu informacija koje su štabu UN u Kninu svakodnevno dostavljale patrole vojnih posmatrača, Akcionog tima za ljudska prava i Civilne policije UN, Antila je u septembru, oktobru i novembru 1995. godine napravio zbirne izveštaje o nalazima sa terena. Prema završnom izveštaju od 4. novembra 1995. godine, od oko

22.000 kuća koje su patrole UN obišle u gradovima, selima i zaseocima Sektora Jug, potpuno je uništeno 8.000 dok je delimično oštećeno više od 9.000 kuća. Najčešći uzrok uništenja ili oštećenja bila je vatra: patrole UN registrovale su 13.000 spaljenih kuća.

U samom Kninu je, prema izveštajima UN, totalno uništeno 69 a delimično je oštećena 591 kuća. Prema svedokovoj proceni, oko 40 procenata tih kuća razoreno je ili oštećeno u granatiranju 4. i 5. avgusta 1995. godine.

Zajedno sa norveškim kolegom Munkelienom, koji je svedočio pre dve sedmice, Antila je 17. avgusta 1995. učestvovao u analizi kratera od eksplozija 6 projektila ispaljenih iz višecevnog raketnog bacača, kao i u preliminarnoj proceni štete od granatiranja Knina. Zaključak te procene je bio da je granatiranje bilo usredsređeno na vojne ciljeve, u čijoj su se neposrednoj blizini nalazili pogođeni civilni objekti, a da je u drugim delovima grada – gde nije bilo vojnih ciljeva – pogođeno samo 3 do 5 civilnih objekata.

Kao i Munkelien pre dve sedmice, i Antila je danas tu procenu opisao kao površnu i izvedenu na brzinu a zaključak kao pogrešan. Opisao je da zbog neraščišćenih ruševina 17. avgusta nisu mogli pristupiti nekim delovima grada, a da su naknadne provere pokazale da ima još pogođenih civilnih objekata.

Gotovinin branilac Greg Kiho/Kehoe je Antilu unakrsno ispitivao na sličan način kao Munkeliena pre dve sedmice. Doveo je u pitanje njegovu stručnost za analize kratera i raspoznavanje artiljerijskih oruđa (svedok je po obrazovanju građevinski inženjer) i dokazivao je da neeksplozivni projektil koji su našli na mestu udara nije ispaljen iz bacača M-63 (koje je u naoružanju Hrvatske Vojske), već M-77 kojim su raspolagale srpske snage u Krajini. Kiho je, takođe, ukazivao da je u Kninu bilo mnogo više vojnih ciljeva nego što je to prvih dana svoje krajinske misije smatrao svedok, za koga je takozvana Severna kasarna bila tada jedina vojna meta.

Unakrsno ispitivanje Kari Antile biće nastavljeno sutra.

2008-05-02

HAG/DEN HAAG

PRE I POSLE “OLUJE”

U unakrsnom ispitivanju Kari Antile, bivšeg vojnog posmatrača UN u Sektoru Jug, odbrana hrvatskih generala optuženih za zločine počinjene u toku i nakon operacije “Oluja” nastojala da ospori pouzdanost podataka o razaranjima kuća u kninskoj krajini, sadržanih u završnom izveštaju UN koji je pripremio svedok.

Dvadeset dve hiljade potpuno ili delimično uništenih kuća u krajinskom Sektoru Jug, navedenih u završnom izveštaju misije UN iz novembra 1995. godine, predstavljaju ukupan bilans četvorogodišnjih sukoba na tom području Hrvatske, a ne isključivo onoga što se dešavalo u toku i neposredno nakon operacije “Oluja” u leto 1995. godine.

To je danas, u unakrsnom ispitivanju od strane branilaca generala Ante Gotovine i Mladena Markača, potvrdio svedok optužbe Kari Antila/Anttila, nekadašnji vojni posmatrač UN u Sektoru Jug, koji je na osnovu dnevnih izveštaja patrola vojnih posmatrača, Akcionog tima za ljudska prava i Civilne policije UN sastavio taj završni bilans krajinskih razaranja. Odbrana se trudila da ukaže na nepouzdanost podataka navedenih u tim izveštajima.

Branioци su приметili da se u izveštajima za pojedina područja ne navodi da li su oštećenja na kućama nastala pre ili posle “Oluje”, i svedok je to potvrdio, ukazujući da su pojedini timovi vojnih posmatrača propustili da te podatke unesu u svoje izveštaje. U tom kontekstu citirana je i izjava optuženog Ivana Čermaka, tadašnjeg zapovednika Zbornog područja Knin, koji je u oktobru 1995. godine tvrdio da je informacija UN o uništenim kućama u Sektoru Jug “potpuno neistinita” i da se prema njegovim saznanjima “radi o 2.000 do 3.000, a ne o 22.000 kuća”.

Pozivajući se na rezultate popisa stanovništva i stambenih objekata iz 1991. godine, branioци su takođe ukazali da je u nekim selima i zaseocima – prema izveštajima vojnih posmatrača – potpuno ili delimično uništeno nekoliko puta više kuća nego što ih je registrovano u popisu iz 1991. Svedok nije umeo da objasni kako je do toga došlo sem što je ponovio da se podaci iz završnog izveštaja zasnivaju na informacijama koje su dostavljale patrole UN koje su obilazile ta područja, dodavši da se zone odgovornosti pojedinih timova vojnih posmatrača UN nisu poklapale sa opštinskim granicama, već su pokrivala određena područja u okolini mesta na kojem su bili stacionirani. Sumnju u uporedivost rezultata popisa i podataka iz izveštaja UN izrazio je i predsedavajući sudija, koji je pozvao strane da pokušaju da o tome postignu neki sporazum.

Odbrana je svedoku ukazala na deo iz njegove pisane izjave istražiteljima tužilaštva u kojem Antila navodi da su “Hrvati pljačkali i palili srpske kuće nezavisno od vojnih aktivnosti”, kao i da su ljudi koji su pljačkali i palili ponekad bili izmešani – neki u uniformama a drugi u civilnim odelima. Pošto je svedok potvrdio tačnost tih navoda, branilac ga je pitao da li je bilo slučajeva da pljačkaši i palikuće prestanu to da rade kada ih vojni posmatrača UN zateknu na delu i konfrontiraju se s njima. Pošto je svedok potvrdio da se i to ponekad dešavalo, branilac ga je pitao “da li bi vojnici obustavili neku vojnu operaciju ako bi im to naredio tim vojnih posmatrača UN”. Svedok se složio da to ne bi bilo moguće.

Suđenje Ante Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču je danas prekinuto do utorka 13. maja ove godine.

2008-05-13

HAG/DEN HAAG

SELO OPUSTOŠENO PO ULASKU HRVATSKE VOJSKE

Svedočeći na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču pod merama zaštite identiteta i izmene lika, krajinski Srbin opisao granatiranje svog rodnog sela nadomak Knina i ubistva, pljačke i paljenja kuća koja su se dogodila po ulasku hrvatskih snaga u selo.

◀ Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Prvi ovonedeljni svedok optužbe na suđenju hrvatskim generalima Ante Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču je krajinski Srbin koje se prvog dana operacije “Oluja”, 4. avgusta 1995. godine, zatekao u svojoj kući nadomak Knina, u zaseoku čije ime nije saopšteno iz bezbednosnih razloga. Svedok je, naime, iskaz dao pod pseudonimom “69” i merama zaštite lika preko video-linka iz Zagreba, a zbog njegovih poznih godina i lošeg fizičkog stanja, sednice su bile kraće a pauze duže nego što je uobičajeno.

U dve pisane izjave istražiteljima tužilaštva svedok je opisao granatiranje zaseoka u kojem je rano ujutro 5. avgusta 1995. pogođena njegova štala. Selo je, kaže, granatirano iz pravca Grahova, iako u njemu nije bilo nikakvih vojnih ciljeva, niti pripadnika Srpske vojske Krajine.

Kada su minobacači utihnuli, u selo su ušli hrvatski vojnici i jedan od njih je svedokovog osamdesetogodišnjeg komšiju Dmitra odveo iza štale, nakon čega se čuo rafal. Beživotno telo Dmitra i još troje ubijenih Srba, pronađena su u selu nedelju dana kasnije.

Među ubijenima su i majka i sin koji su se, kada je počeo napad hrvatskih snaga, izdvojili iz jedne izbegličke kolone i potražili utočište u svedokovoj kući, ali ga nisu poslušali i pošli zajedno sa njim da se sakriju u obližnju šumu neposredno pre ulaska Hrvatske vojske. Njihov pun identitet nije saopšten, osim što je rečeno da je ime majke Milka, a njenog četrdesetogodišnjeg sina Ilija. Sa mesta na kojem se krio, svedok je, tvrdi, video hrvatske vojnike kako pljačkaju i pale kuće u selu. Kaže da je video i kako iz kuće u kojoj je živeo pljačkaju stvari i odvoze ih njegovim traktorom. Iako je prvo rekao da je među pljačkašima prepoznao neke bivše komšije Hrvate, posle nekoliko dodatnih pitanja nije umeo da kaže ništa bliže o njihovom identitetu.

U unakrsnom ispitivanju svedok je, na pitanje Gotovininog branioca, potvrdio da nije bio očevidac ubistva komšije Dmitra, ali je ponovio da je 30 do 60 sekundi po njegovom odvođenju iza štale začuo rafal. Negirao je braniočevu sugestiju da je Ilija, koji se sa majkom krio u njegovoj kući, bio vojnik, rekavši da je imao "falinku na oku" i da ni redovni vojni rok nije služio.

Svedok se u selo vratio 11. ili 12. avgusta 1995. godine i nedugo zatim se sklonio u bazu UN u Kninu, odakle je evakuisan za Srbiju. U njegovom rodnom selu danas živi svega sedam-osam ljudi, koliko ih je, kako je rekao, nekada živelo "samo u jednoj od 20 kuća". Iz bezbednosnih razloga nije saopšteno da li je on jedan od tih sedam-osam povratnika.

2008-05-14

HAG/DEN HAAG

BOMBARDOVANJE IZBEGLIČKE KOLONE

Nekadašnji stanovnik Knina svedoči o granatiranju i napuštanju "grada u kojem je proveo 30 godina" i bombardovanju izbegličke kolone u blizini Bosanskog Petrovca.

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Svedok optužbe koji je pod merama zaštite identiteta i lika dao iskaz na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču je 4. avgusta 1995. godine doživeo granatiranje Knina a sledećeg dana, nedaleko od Bosanskog Petrovca, bombardovanje konvoja srpskih izbeglica na putu ka Bosni.

Svedok čiji je identitet zaštićen pseudonimom 54 se priključio konvoju 5. avgusta 1995. godine, nakon što je, kaže, shvatio da Hrvatska vojska "granatira sela sa civilnim stanovništvom". On je dan ranije iz Knina pobegao u obližnje rodno selo sa namerom da se, kako je rekao, vrati u grad u kojem je "živeo 30 godina". U selo su, međutim, došli meštani iz susednih zaseoka koji su mu rekli da su i njihovi domovi pod artiljerijskom vatrom, tako da je odlučio da napusti kninsko područje.

U sažetku svedokove izjave koju je tužilac danas pročitao, navodi se da je deo konvoja sa izbeglicama prvi put napadnut "iza Martin broda". Na putu, u blizini Bosanskog Petrovca, svedok je, tvrdi, video avione i čuo eksplozije bombi što ga je nateralo da izađe iz automobila i "legne na zemlju". Kada se podigao i vratio u automobil, video je da je "četiri ili pet automobila ispred njega u plamenu".

U kratkom glavnom ispitivanju, svedok je na fotografijama koje nisu bile prikazane javnosti, obeležio svoju kuću, kuće suseda koje su pogođene u granatiranju i nekoliko objekata u Kninu, za koje "ne zna da li su korišćeni u vojne svrhe".

Veći deo unakrsnog ispitivanja protekao je na raspravi zatvorenoj za javnost. U delu koji je bio dostupan javnosti branilac Ante Gotovine, Luka Mišetić, je ukazivao da je evakuacija stanovništva iz Knina bila planirana. Sugerisao da su "ljudi napuštali autobusima Knin" u pravcu Beograda kao i da je vojska pripremala i vežbala stanovništvo za evakuaciju. Jedna takva vežba opisana je na video snimku koji je Mišetić - treći ili četvrti put od početka suđenja - prikazao u sudnici.

Svedok je rekao da je za Beograd odlazilo "malo ljudi" jer se "nisu mogli tek tako kretati pošto su živeli u getu" a oni koji su otišli su to učinili redovnim autobuskim linijama koje su saobraćale tri puta dnevno. Svedok je dodao da prikazano snimak vežbe evakuacije stanovništva "nikada nije emitovan u Kninu". A i da jeste, dodao je, "bilo bi drugačije u gradu".

Suđenje Ante Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču za zločine počinjene tokom i nakon operacije Oluja u leto 1995. godine biće nastavljeno sutra pre podne.

2008-05-15

HAG/DEN HAAG

MATEMATIKA GRANATIRANJA

Svedokinja optužbe Vida Gaćeša u izjavi istražiteljima tužilaštvu tvrdi da je Gračac granatiran od 1993. do 1995. godine jednom nedeljnom u zimskim mesecima i tri puta nedeljno leti. Po odbrani Mladena Markača, brojka je preterana jer bi to značilo da je za dve godine na Gračac palo 1.440 granata od kojih niko nije izgubio život.

◀ Vida Gaćeša, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Granate koje su 4. avgusta 1995. godine pale na Gračac oštetile su brojne civilne objekte, uključujući i kuću svedokinje optužbe Vide Gaćeše. Ona je tog jutra sa porodicom napustila Gračac i preko Srba i Banja Luke izbegla u Srbiju.

U izjavi istražiteljima tužilaštva, Gaćeša je rekla da je Gračac "povremeno granatiran" od 1993. godine pa nadalje, jednom nedeljno zimi i tri puta nedeljno leti. Po tvrdnjama svedokinje u toku dana bi na Gračac palo 9 do 11 granata ali "niko nije izgubio život već je samo naneta materijalna šteta civilnim objektima".

Goran Mikuličić, branilac Mladena Markača koji je jedini ispitivao svedokinju je, kako je rekao, "pokušao da se bavi

matematikom". Na osnovu podataka o broju granata koje je svedokinja dala istražiteljima tužilaštva on je zaključio da je u dve godine na Gračac palo 1.440 granata a da "pritom niko nije poginuo a neke kuće su oštećene".

Pre nego što je Gaćeša odgovorila da se "nije bavila matematikom i da nisu sve granate pale na naseljena područja", intervenisao je tužilac zbog "nepravičnog ispitivanja svedokinje". U raspravu se umešao i predsedavajući sudija Ori koji je primetio da od suđenja za ratne zločine "ne treba praviti matematičko takmičenje". Ukazao je, međutim, da računica branioca nije tačna jer "čak i sa konzervativnim pristupom advokata po kojem godina ima šest zimskih i četiri letnja meseca", može se samo zaključiti da je na Gračac palo 1.040 granata. "Ako hoćete da vam godina traje deset meseci, četiri, šest ili osam meseci – dobro", rekao je sudija naglašavajući da "za njega, godina i dalje ima 12 meseci".

Podaci o broju granata koje su 4. avgusta pale na Gračac su po braniocu, ne samo preterani, već se ne podudaraju sa procenom Mileta Sovilja koji je pre dve sedmice svedočio na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču. On je rekao da je Gračac pogođen sa 15 granata do 4. avgusta popodne, dok je svedokinja govorila o stotinama granata koje su pale na grad do deset sati ujutru. Gaćeša je rekla da nije brojala granate i da je tog jutra napustila Gračac i otišla u kuću roditelja u Vučipolju.

Suđenje hrvatskim generalima koji se terete za zločine počinjene tokom i nakon operacije Oluja nastavljeno je svedočenjem prvog "insajdera", bivšeg pripadnika Hrvatske vojske Vladimira Gojanovića, koji je u sastavu 113. Šibenske brigade učestvovao u operaciji "Oluja".

2008-05-15

HAG/DEN HAAG

PRVI "HRVATSKI INSAJDER" SVEDOČI NA SUĐENJU ZA "OLUJU"

Vladimir Gojanović, predsednik Hrvatske udruge razvojačenih branitelja Domovinskog rata (HURBDR), na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču svedoči o zločinima hrvatskih snaga tokom operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine.

◀ Vladimir Gojanović, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču danas je počelo svedočenje prvog «hrvatskog insajdera» - bivšeg pripadnika Hrvatske vojske (HV) Vladimira Gojanovića, koji je u avgustu 1995. godine u sastavu 113. Šibenske brigade učestvovao u operaciji «Oluja».

Na početku svedočenja, tužiteljica Prašanti/Prashanthi Mahindaratne je pročitala kratak sažetak izjava koje je Gojanović 2005. i 2008. godine dao istražiteljima tužilaštva. U sažetku se navodi da je Gojanović u avgustu

1995. godine bio svedok zločina kao što su spaljivanje kuća i pljačka imovine, zlostavljanje civila i ubistvo jednog od dvojice ratnih zarobljenika koji su se predali pripadnicima njegove brigade. Navodi se, dalje, da tokom operacije "Oluja" njemu i ostalim pripadnicima 113. Šibenske brigade nije izdato nikakvo naređenje da prestanu sa pljačkom, paljevinama i drugim zločinima, niti su rezervistima data bilo kakva uputstva kako da postupaju sa civilima i ratnim zarobljenicima. Gojanoviću nije poznato da li je bilo koji pripadnik njegove brigade kažnjen za zločine počinjene u toku operacije "Oluja".

Tokom ispitivanja Vladimira Gojanovića, tužiteljica je citirala još neke delove njegove izjave u kojima se opisuju pojedini incidenti čiji je očevidac bio. U selu Đevrske Gojanović je sprečio grupu vojnika Šibenske brigade da zapale kuću u kojoj se nalazila jedna starica, a u Kistanju je video vojnike koji su išli od kuće do kuće i iznosili televizore i druge stvari koje, kako je izjavio, "nisu bile potrebne vojnicima". Prema njegovoj proceni, u Kistanju je bilo zapaljeno između 35 i 40 odsto kuća. Na pitanje šta ga je navelo da zaključi da su vojnici palili kuće, Gojanović je odgovorio da "danas ne može da se seti zbog čega je došao do takvog utiska". Na dodatna pitanja tužiteljice je odgovorio da se ne seća da li je tog dana u Kistanju video bilo kakve civile, kao i da li je grad bio pod kontrolom vojske.

Tužiteljica je najavila da će joj sutra, za glavno ispitivanje Gojanovića, biti potrebno još dvadesetak minuta, nakon čega će prvog "hrvatskog insajdera" unakrsno ispitivati branioci generala Gotovine, Čermaka i Markača.

2008-05-16

HAG/DEN HAAG

DA LI JE SVEDOK BIO U "OLUJI".

Branilac generala Ante Gotovine sugerishe da bivši pripadnik Hrvatske vojske (HV) Vladimir Gojanović nije bio pripadnik 113. Šibenske brigade niti je učestvovao u operaciji "Oluja". Odbrana osporava i druge delove izjave svedoka u kojoj on tvrdi da je bio očevidac spaljivanja kuća, pljačke imovine, zlostavljanja civila i ubistva jednog ratnog zarobljenika tokom "Oluje".

◀ Vladimir Gojanović, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

U unakrsnom ispitivanju Vladimira Gojanovića, branilac Ante Gotovine je sugerisao da svedok nije bio pripadnik 113. Šibenske brigade i da nije ni učestvovao u operaciji "Oluja". Gojanović, podsetimo, tvrdi da je u 113. brigadu mobilisan 2. avgusta 1995. godine i da je u njenom sastavu učestvovao u "Oluji".

Da bi dokazao svoju tvrdnju, branilac je svedoku predočio spisak vojnika 113. brigade koji je 16. avgusta 1995. godine sastavio komandant Danijel Kotlar. Gojanovićevo ime se ne nalazi na popisu više od 2.000 pripadnika 113. brigade ali se svedok pominje u dopisu vojnoj policiji u kojem Kotlar traži njegovo privođenje pošto se nije odazvao pozivu na mobilizaciju.

Svedok je odgovorio da "nema objašnjenje" zašto se njegovo ime ne nalazi na spisku Šibenske brigade. Dodao je, međutim, da mu je nakon Oluje dodeljena medalja kao bivšem pripadniku Četvrtle splitske brigade, za borbe na dubrovačkom ratištu na kojem, tvrdi, nije bio u to vreme. Gojanović, takođe, tvrdi da "vojna policija nikada nije došla po njega" a da o njegovom angažmanu u 113. brigadi najbolje govore službena dokumenta iz vojnog odseka.

U osporavanju Gojanovićevih tvrdnji, branilac Luka Mišetić je koristio izjave pripadnika 113. brigade sa kojima je svedok, po sopstvenim rečima, učestvovao u različitim akcijama. Izjave su prikupili članovi tima odbrane generala Ante Gotovine a u svakoj koju je branilac pokazao svedoku, zapovednici četa i bataljona Šibenske brigade negiraju da je Gojanović bio pod njihovom komandom ili da je učestvovao u bilo kakvoj akciji. Oni koji su poznavali Gojanovića kažu da je nosio specifičnu uniformu Gardijske brigade i da je krupan stasom zbog čega bi ga sigurno prepoznali da je bio sa njima na terenu.

Budući da je Gojanović u izjavi istražiteljima tužilaštva rekao da je u "Oluji" bio svedok spaljivanja kuća, pljačke imovine, zlostavljanja civila i ubistva jednog ratnog zarobljenika, kao i da im pred "Oluju" nisu izdata nikakva uputstva o postupanju sa civilima i ratnim zarobljenicima, branilac Mišetić je predočio nekoliko naređenja sa potpisom Ante Gotovine iz avgusta 1995. godine. U njima se nalaže poštovanje Ženevskih konvencija i "vojno-stegovnih mera sa ciljem sprečavanja otuđenja i paljenja imovine i drugog nedoličnog ponašanja". Gotovina takođe "zabranjuje kretanje bez znanja zapovednika po oslobođenim područjima". Gojanović je, međutim, ostao pri svom iskazu da pripadnicima Šibenske brigade nisu izdata nikakva uputstva u vezi sa Ženevskim konvencijama.

Unakrsno ispitivanje Vladimira Gojanovića koji je danas na čelu Hrvatske udruge razvojačenih branitelja Domovinskog rata (HURBDR) biće nastavljeno u ponedeljak. Pitanja za svedoka su najavili i timovi odbrane generala Ivana Čermaka i Mladena Markača.

2008-05-19

HAG/DEN HAAG

GOJANOVIĆ BRANI "ČAST, DOSTOJANSTVO I DIGNITET"

Mada je svjedok Vladimir Gojanović dostavio Pretresnom veću dokumente koji, po njegovim rečima, "potvrđuju da je bio pripadnik 113. Šibenske brigade" i učesnik operacije "Oluja", branilac Ante Gotovine nastavio to da osporava i u današnjem nastavku unakrsnog ispitivanja.

◀ Vladimir Gojanović, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Pre nego što je branilac Ante Gotovine nastavio unakrsno ispitivanje Vladimira Gojanovića, bivšeg pripadnika Hrvatske vojske, svjedok je zatražio dozvolu da se obrati Veću i ukaže da je "život njegove obitelji pod pritiskom i da ih čuva policija". Gojanović je takođe priložio nekoliko dokumenata koji će, kako je rekao, odbraniti "njegovu čast, dostojanstvo i dignitet". Prošlog petka, u prvom delu unakrsnog ispitivanja Vladimira Gojanovića, Gotovinin branilac Luka Mišetić je, naime, sugerisao da svjedok nije bio pripadnik 113. Šibenske brigade niti je učestvovao u operaciji Oluja, te nije mogao da bude ni očevidac spaljivanja kuća, pljačke imovine, zlostavljanja civila i jednog ubistva, o čemu je dao izjavu istražiteljima tužilaštva.

Gojanović je tokom vikenda pribavio kopije vojnih knjižica koje, tvrdi, "utvrđuju njegovo sudelovanje u 113. brigadi i Oluji" kao i pismo koje je kao predsednik Hrvatske udruge razvojačenih branitelja Domovinskog rata (HURBDR) dobio od nekadašnje glavne tužiteljice Karle Del Ponte. Mada je Gojanović hteo da pročita deo pisma koji je smatrao posebno važnim, predsedavajući sudija Orije je smatrao da je dovoljno što će ga Pretresno veće samo pročitati, čime je javnost uskraćena za detalj prepiske svjedoka optužbe sa bivšom glavnom tužiteljicom Tribunala.

Nakon kratkog ispitivanja o poreklu tih dokumenata, branilac Luka Mišetić je Gojanoviću predočio dve nove izjave koje, po njemu, potvrđuju da u vreme "Oluje" svjedok nije bio u sastavu 113. Šibenske brigade. Oba vojnika koji su razgovarali sa odbranom Gotovine tvrde da su "sigurni da Gojanović nije bio sa njima".

Džilijan Higin/Gillian Higgins, braniteljica generala Ivana Čermaka, nastojala je da ospori deo Gojanovićeve izjave iz 2005. godine u kojoj svjedok tvrdi da je sav novac od pljačke fabrike u Kistanju "otišao generalima" dok su branitelji "koji su oslobodili taj kraj ostali osramoćeni" kao i da je "Čermak došao i poterao vojnike, izolirao tvornicu konopcem i počeo tovariti opremu na vojne kamione". Gojanović je rekao da je "načinio propust i da je mislio na Čermakove ljude" a ne na Čermaka lično.

Budući da je Gojanović u izjavi za Vjesnik u septembru 2004. godine optužio "hrvatski državni vrh da je odgovoran za genocid" u selima Varivode i Gošići, Goran Mikuličić, branilac Mladena Markača, je bi to osporio predočio transkript sa sednice hrvatske vlade iz oktobra 1995. godine. U njemu se navodi da je ministar unutrašnjih poslova izvestio o ubistvu devet civila starije dobi u Varivodama i saopštio da je policija "preduzela sve mere" kako bi se otkrili počinio. Ministri su se, po transkriptu, saglasili da je "u pitanju ozbiljan, organizovani kriminal", da je "razumljivo da ima osvete i nasilja" ali da "treba razgovarati sa predsednikom države koji jedini ima mogućnosti nad stožerom vojske". Gojanović je rekao da mu "ovakav politički stav sa javne sednice vlade nije poznat".

U dodatnom ispitivanju, tužiteljica je predočila dokument šibenskog vojnog odseka iz kojeg sledi da je Gojanović je počeo da služi vojni rok u Sinju u februaru 1994. godine a poslednji razmeštaj bila je jedinica sa šifrom 9125. Svjedok je objasnio da je ta šifra oznaka za 113. Šibensku brigadu. Tužiteljica je svjedoku predočila i "Nalog za razvojačenje", odnosno demobilisanje, sa potpisom komandanta 113. brigade Danijela Kotlara od 30. avgusta 1995. godine. U tom dokumentu se navodi da je Gojanović bio u Hrvatskoj vojsci od 3. avgusta do 7. septembra 1995. godine.

Na kraju današnje rasprave počelo je svedočenje vojnog posmatrača UN Aleksandra Černjeckog čiji će iskaz biti nastavljen sutra pre podne.

2008-05-20

HAG/DEN HAAG

IMA LI UBISTVA AKO NEMA SVEDOKA?

Ruski pukovnik Aleksandar Černjecki svedoči o granatiranju doline Cetine i područja Strmice, kao i o pljačkanju i paljenju kuća u Kninu i "operaciji čišćenja u dolini Plavno" koja je za cilj imala "potragu za preostalim vojnicima Srpske vojske Krajine".

◀ Alexander Tchernetsky, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Kao član i vođa tima vojnih posmatrača UN, ruski pukovnik Aleksandar Černjecki/Alexander Tchernetsky je, uoči operacije "Oluja", imao zadatak da "beleži kršenja i prekid vatre te prati i nadgleda bezbednost hrvatskih manjina u Krajini". Kada je u julu 1995. godine počelo granatiranje doline Cetine, misija vojnih posmatrača se promenila i oni su nastojali da zaštite srpske seljane u tom području.

U dve izjave istražiteljima tužilaštva koje su uvedene u dokaze na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, Černjecki je opisao granatiranje civilnih objekata u dolini Cetine i području Strmice kao i

pljačkanje i paljenje kuća u Kninu. Černjecki je u glavnom ispitivanju rekao i da je u jednoj napuštenoj kući, nedaleko od kancelarije vojnih posmatrača u Kninu, pronašao leševe dvojice muškaraca ubijenih iz vatrenog oružja.

Odgovarajući na pitanja tužioca, ruski pukovnik je objasnio šta je podrazumevao pod "operacijom čišćenja u dinarskom lancu i dolini Plavno" o kojima je dao izjavu istražiteljima. Reкао je da su, nakon Oluje, hrvatski vojnici "blokiralili cela područja i naredili stanovništvu da ostanu u svojim naseljima jer će svako ko bude van mesta u kojem živi biti likvidiran". Potom su, rekao je svedok, "pročistili područja u potrazi za preostalim vojnicima Srpske vojske Krajine".

Pošto je u izjavi istražiteljima naveo ubistvo jednog čoveka tokom operacije čišćenja koju je Hrvatska vojska sprovodila u dolini Plavno, branilac generala Markača je zatražio od Černjeckog da precizno identifikuje počinioc ubistva. "Pripisati ubistvo neimenovanog čoveka bilo kojim hrvatskim snagama je čista spekulacija", ocenio je branilac. Černjecki se saglasio da "nema svedoka ubistva niti dokaza da je tog čoveka ubila bilo koja jedinica Hrvatske vojske ili specijalne policije".

Markačev branilac je takođe sugerisao da neki od incidenata o kojima je Černjecki svedočio nisu navedeni u izveštajima vojnih posmatrača, a da su pojedini događaji koji su se odigrali u periodu od nekoliko dana navedeni u istom izveštaju, pa se stiče utisak da su se svi dogodili istog dana što je, po odbrani, "krivljenje istine i navođenje na krivi put". Branilac generala Čermaka je nastojao da ukaže da u Kninu nije spaljeno "više kuća" već "samo jedna" i to 17. avgusta 1995. godine ali je Černjecki rekao da "insistira da je video veliki požar, kasno uveče između 10. i 12. avgusta" te godine.

Pukovnik Černjecki će sutra odgovarati na pitanja odbrane generala Gotovine.

2008-05-21

HAG/DEN HAAG

ŽETVA POD ZAŠTITOM UN ILI SA ODOBRENJEM GOTOVINE?

Branilac Ante Gotovine osporava tvrdnje bivšeg vojnog posmatrača UN Aleksandra Černjeckog da je hrvatska vojska granatirala dolinu Cetine dok su seljani pokušavali da obave poljske radove. Prema braniocu Gotovina je, naprotiv, naredio prekid vatre dok se ne obavi žetva.

◀ Alexander Tchernetsky, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Ruski pukovnik Aleksandar Černjecki/Alexander Tchernetsky, bivši šef vojnih posmatrača UN u krajinskom sektoru Jug, je u glavnom ispitivanju tvrdio da je uoči operacije "Oluja" Hrvatska vojska granatirala srpske seljane u dolini Cetine, sprečavajući ih da rade na poljima. Branilac generala Ante Gotovine, međutim, tvrdi suprotno – optužen je, po dokumentima koje je odbrana predložila svedoku, naredio prekid vatre kako bi omogućio žetvu.

Pukovnik Černjecki priznaje da je granatiranje doline obustavljeno ali smatra da je razlog tome prisustvo vojnih posmatrača i civilne policije UN koji su izlazili u

polja zajedno sa seljanima.

Mada je branilac Kiho/Kehoe tvrdio da je zadatak vojnih posmatrača bio da spreče sukobljene strane da otvaraju vatru, svedok je ostao pri stavu da su zauzeli položaje u dolini Cetine samo da bi "pokazali da je tu zastava UN i tako sprečili granatiranje od strane Hrvatske vojske". Černjecki nije promenio mišljenje ni kada je branilac sugerisao da je Gotovina podneo zahtev štabu UN da vojni posmatrači kontrolišu vatrene položaje Srpske vojske Krajine (SVK).

Unakrsno ispitivanje Černječkog završeno je njegovim priznanjem da nije bio prisutan kada su iz jednog stana u Kninu izneti leševi dvojice muškaraca koji su, po verovanju svedoka, ubijeni iz vatrenog oružja. Na osnovu dokumenata koje je branilac predočio, uzrok smrti tih muškaraca "nije bilo moguće utvrditi".

Suđenje hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine tokom i nakon operacije Oluja u leto 1995. godine, nastavljeno je svedočenjem Jana Elebija/Jan Elleby, pripadnika civilne policije UN koji je bio očevidac incidenata u Kninu 4. i 5. avgusta 1995. godine.

2008-05-22

HAG/DEN HAAG

(NE)VIDLJIVA ISTRAGA ZLOČINA

Nekadašnji načelnik Sektora civilne policije UN Jan Elebi tvrdi da je redovno obavestavao hrvatske vlasti o zločinima koji su počinjeni na području Knina ali da vojska i policija nisu učinili ništa da te zločine istraže. Branilac Ivana Čermaka ukazuje da su istrage vođene ali da svedok o njima "nije obavesthen".

◀ Jan Elleby, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Mada je civilna policija UN obavestavala hrvatske vlasti o zločinima koji su nakon operacije "Oluja" počinjeni u Kninu, ni vojska ni policija nisu učinili ništa da te zločine istraže, tvrdi glavni inspektor danske policije Jan Elebi/Elleby u izjavama istražiteljima tužilaštva. U vreme "Oluje", Elebi je bio stacioniran u Kninu i obavljao je funkciju zamenika načelnika a potom i načelnika Sektora civilne policije UN.

Na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču u dokaze je uvedeno nekoliko desetina izveštaja koje su pripadnici Civilne policije UN sačinili na osnovu onoga što su videli na terenu. U dokumentima čiju je autentičnost Elebi potvrdio, izveštava se o paljenjima

kuća i ubistvima u Kninu i okolini. U izjavi istražiteljima, Elebi je opisao i granatiranje Knina, sastanke sa predstavnicima hrvatske policije, ograničenje kretanja osoblja UN i zatvaranje područja tokom operacija čišćenja terena.

U unakrsnom ispitivanju, branilac Ivana Čermaka, bivšeg zapovednika Zbornog mesta Knin, nastojao je da ukaže da Elebi nije poznavao sistem funkcionisanja hrvatske policije, niti je znao koje su bile nadležnosti kninske policije. Branilac Kej/Kay tvrdi da u policijskoj upravi Knin nije postojalo odeljenje za kriminalističku istragu kao i da su njene nadležnosti bile "opšteg karaktera". Bavili su se, po Keju, saobraćajnim prekršajima ili kršenjem javnog reda.

Elebi je potvrdio da je nakon određenog vremena, "postalo jasno" da je policijska uprava u Kninu bila podređena upravi u Zadru koja je imala mnogo više resursa i veće nadležnosti. Takođe je potvrdio da je istraga konkretnog ubistva Save Babić prešla na upravu u Zadru gde su se, po braniocu, mogli pronaći svi podaci o toku istrage o kojoj Elebi, kako tvrdi, nije bio obavesthen.

Branilac je svedoku predočio niz dokumenata iz hrvatskog Ministarstva unutrašnjih poslova u kojima se detaljno obrazlaže "način čišćenja terena" kao i zapisnike sa sastanaka na kojima su policijske uprave obavestene o zadacima u vezi sa uklanjanjem leševa. Po instrukcijama koje su prosleđene svim policijskim upravama, na "odstranjivanju leševa" su bili angažovani policija i vojne vlasti, leševe je trebalo otkriti, identifikovati i sahraniti. Elebi je rekao da te dokumente nije video "do danas".

Danski policajac će svedočenje nastaviti sutra kada će ga ispitivati branilac generala Gotovine.

2008-05-23

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: CIVILI ODGOVORNI ZA ZLOČINE

Ukazujući na izveštaj UN iz septembra 1995. godine, branilac generala Ante Gotovine sugerise da su za paljenje kuća i pljačkanje imovine mogli da budu odgovorni "Hrvati koji su se, nakon operacije Oluja vratili u Knin". Bivši načelnik civilne policije UN Jan Elebi odgovara da je to "utisak vojnih posmatrača a ne civilne policije".

U unakrsnom ispitivanju danskog policajca Jana Elebija, branilac generala Ante Gotovine je ukazivao na slučajeve u kojima su hrvatske vlasti nastojale da uspostave red u Kninu a hrvatski vojnici su "i pored haosa" pomagali civilnom stanovništvu. Ovi slučajevi navode se u izveštajima civilne policije UN kojom je rukovodio Jan Elebi/Elleby.

Budući da je svedok je u izjavama istražiteljima tužilaštva opisivao pljačkanje Knina, paljenje kuća i ubistva, branilac mu je sugerisao da su za te zločine mogli da budu odgovorni civili a ne pripadnici Hrvatske vojske. Tako se, na primer,

u izveštaju od 19. septembra 1995. godine navodi da je "opšti utisak da su požare u Kninu podmetnuli hrvatski susedi". Svedok je odgovorio da je to "utisak vojnih posmatrača" a da se ne seća da mu je neko od civilnih policajaca UN rekao da su zločine počinili Hrvati koji su se vraćali u Knin.

U istom izveštaju se navodi da su sela pljačkali ljudi u civilnoj odeći i vojnim uniformama koji, po oceni branioca, "nisu morali da budu pravi vojnici". "To što je neko izgledao kao vojnik, nije bilo dovoljno da se zaključi da je ta osoba stvarno vojnik", potvrdio je Elebi. Branilac je svedoku citirao i deo izjave Karija Antile, vojnog posmatrača UN koji je zaključio da se "pljačkanje i paljenje odvijalo nezavisno od vojnih aktivnosti". Elebi međutim kaže da "on nije mogao da dođe do tog zaključka".

Pošto se u izveštaju civilne policije navodi da su ubistvo meštana u dolini Plavno, zaselak Grubori, počinili pripadnici specijalnih jedinica, branilac Mladena Makrača je upitao svedoka na osnovu čega je izveden taj zaključak. Elebi je odgovorio da je osoba koja je sastavila taj izveštaj možda "prebrzo rasuđivala". U dodatnom ispitivanju od strane tužioca je rekao da je "zaključak pripadnika civilne policije bio ishitren ali da je sigurno bilo razloga za to.

Suđenje generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču nastavljeno je iskaz svedoka sa pseudonimom 56.

2008-05-26

HAG/DEN HAAG

KADA SU I ZAŠTO SRPSKI CIVILI NAPUSTILI KRAJINU

Svedočeći na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču pod punim zaštitnim merama i sa pseudonimom "56", krajinski Srbin ispričao da su 4. i 5. avgusta hrvatske snage granatirale Knin, Benkovac, sela Kistanje i Đevrske, čak i srpske civile u izbegličkoj koloni.

Krajinski Srbin koji je na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine tokom i nakon operacije "Oluja", svedočio pod pseudonimom "56" i sa zaštićenim likom i izmenjenim glasom, se 4. avgusta 1995. godine zatekao u Kninu. On je istražiteljima tužilaštva od 1996. godine do danas dao četiri izjave koje su uvedene u dokaze, pa je u kratkom glavnom iskazu samo pojasnio neke svoje ranije navode.

Kada je 4. avgusta počelo granatiranje Knina, svedok se prvo sklonio u podrum, a onda nekako otišao na posao, odakle se ubrzo uputio ka Benkovcu da bi se sreo sa svojom suprugom koja je tamo živela. U Benkovcu je, međutim, nije zatekao jer je i to mesto prethodno bilo granatirano pa se većina meštana dala u beg. Kada se 5. avgusta rano ujutro vraćao u Knin, prošao je kroz mesta Kistanje i Đevrske, odakle su, prema njegovim rečima, civili, takođe u strahu od granatiranja, već bili izbegli a kada je stigao do Knina, nije mogao da uđe u grad jer prilaz bio blokiran brojnim vozilima koja su se kretala ka Bosanskom Petrovcu.

Zaključujući priču na temu odlaska civila, svedok je u izjavi rekao da je 5. avgusta ujutro imao utisak "da svih 80.000 Srba iz Severne Dalmacije pokušavaju da napuste to područje". Pošto bi ta teza mogla da ide u prilog braniocima trojice generala koji tvrde da su civili napustili Krajinu pre ulaska hrvatske vojske i policije, tužilac je od svedoka tražio da mu pojasni tu tvrdnju. Svedok je odgovorio da su ljudi bili u strahu od učestalog granatiranja, a kada su shvatili da su linije srpske odbrane probijene i da se Krajina "ne može sačuvati", krenuli su ka Bosanskom Petrovcu kako bi sačuvali život.

Svedok je stigao u BiH 5. avgusta popodne, a dan-dva kasnije je saznao da je izbeglička kolona 12 do 15 kilometara pre Petrovca granatirana. Vratio se na mesto gde se to dogodilo i tu video dva civilna kamiona i nekoliko vozila, oštećene granatama. Inače, u koloni kojom se on kretao je, priznaje, bilo nekoliko vojnih vozila, ali su ona bila raštrkana, a u njima je bilo i vojnika i civila.

Unakrsno ispitivanje zaštićenog svedoka "56" se danas u celosti odvijalo na sednici zatvorenoj za javnost, a biće nastavljeno i sutra.

2008-05-27

HAG/DEN HAAG

KNIN POD "STOTINAMA I STOTINAMA" GRANATA

Svedočeći na poziv optužbe na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču, bivši komandant Vojne policije UN Džefri Hil opisao kako je jedna od "stotina i stotina granata" ispaljenih na Knin 4. avgusta 1995. godine pogodila grupu civila ispred baze UN i ubila njih šestoro.

Nakon gotovo celodnevnog unakrsnog ispitivanja zaštićenog svedoka "56" na sednici zatvorenoj za javnost, pred kraj današnjeg zasedanja na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, svedočenje je počeo kanadski oficir Džefri Hill/Jeffrey Hill. On je u julu 1995. godine postavljen za komandanta Vojne policije UN u sektoru Jug, a na tom mestu ga je zatekao i početak operacije "Oluja" 4. avgusta iste godine.

◀ Jeffrey Hill, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Pre početka glavnog ispitivanja, pročitana je sažetak četiri izjave koje je od 1996. do 2007. godine svjedok dao istražiteljima tužilaštva. U njima se navodi da je 4. i 5. avgusta 1995. godine iz baze UN u Kninu posmatrao granatiranje grada, te da je po prestanku artiljerijske paljbe izašao iz baze i otišao do grada. U gradu je, kako je izjavio, video hrvatske vojnike i pripadnike civilne i specijalne policije kako pljačkaju i pale srpske kuće, a otkrio je i nekoliko leševa na putu kojim su srpski civili bežali.

Opisujući napad na Knin, Hill je danas rekao da je na grad samo u prvom naletu 4. avgusta rano ujutro palo "na stotine i stotine granata", nakon čega se intenzitet

ciklično smanjivao i povećavao. Kaže da ni baza UN nije bila pošteđena, a najteži incident se dogodio kada je granata pala neposredno uz bazu i pogodila grupu srpskih civila koji su tuda prolazili. Tada je ubijeno šest osoba čija su tela vojnici stavili u vreće. Posle prolaska Hrvatske vojske tim putem video je, kaže, da su vreće pocepane, tela ponovo prostreljena mecima, a na nekima od njih je primetio ljudski izmet i mokraću.

Glavni iskaz kanadskog oficira biće sutra okončan, nakon čega će ga ispitivati branioci sve trojice hrvatskih generala optuženih za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja".

2008-05-28

HAG/DEN HAAG

HRVATSKI VOJNICI JEDINI STANOVNICI

Opisujući situaciju u Krajini nakon operacije "Oluja", kanadski oficir Džefri Hil rekao da su srpske kuće pljačkali vojnici, policajci i civili, a najgoru situaciju je, tvrdi, zatekao 8. avgusta 1995. godine u benkovačkom selu Kistanje u koje su se "uselili" hrvatski vojnici.

◀ Jeffrey Hill, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Bivši komandant Vojne policije UN u sektoru Jug Džefri Hil/Jeffrey Hill je nakon operacije "Oluja" i ulaska hrvatske vojske i policije u Krajinu obišao to područje i svoja zapažanja uneo u dnevnik koji je danas uveden u dokaze na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču. Kanadski oficir je u nastavku glavnog ispitivanja potvrdio da su navodi dnevnika tačni i dodatno opisao šta je video prilikom obilaska krajinskih sela i gradova od 6. do 12. avgusta 1995. godine.

Hil se pre obilaska sektora Jug, odnosno područja Krajine, provozao Kninom sa jednim pripadnikom hrvatske Sigurnosne informativne službe (SIS). Grad je, kaže, bio pun naoružanih hrvatskih vojnika koji su pili i slavili, a

usput iz srpskih kuća iznosili elektronske uređaje i druge vredne stvari. Njegov pratilac je, kaže, posle razgovora sa jednom Hrvaticom ispisao nešto na komadu papira i zalepio ga na vrata njene kuće. To je bila garancija da se radi o hrvatskoj imovini koju vojnici neće dirati. Tvrdi da je identične papire viđao i na drugim kućama koje su zaista ostale netaknute. Osim pljačke Hil je, tvrdi, video da su mnoge kuće u Kninu zapaljane, ali su oštećenja od granatiranja bila manja nego što je očekivao.

Kada se 8. avgusta uputio ka Drnišu, usput je video da civili pljačkaju srpske kuće i tovare opljačkane stvari na svoje automobile sa tablicama južnodalmatinskih gradova. U tom području su se, kaže, nalazili i mnogi pripadnici hrvatske civilne policije koji su kontrolisali saobraćaj ili su i sami učestvovali u pljački. Najgoru situaciju je zatekao u benkovačkom selu Kistanje čiji su, kako je opisao, jedini «stanovnici» bili hrvatski vojnici. Srpski meštani su pobjegli, a njihove kuće su opljačkane i zapaljane. Spomenik žrtvama fašizma iz Drugog svetskog rata u centru sela je bio razlupan čekićima, što se, kako je rekao, kod njega u Kanadi naziva "vandalizmom".

Iako se u Kistanju, Gračacu i drugim selima koja je obišao osetio "jak smrad leševa", Hil priznaje da u tim mestima nije nailazio na ubijene civile. Na jednom brdu kod Knina je, međutim, video tela dve osobe u civilnim odelima sa prostrelnim ranama u glavi. U dokaze su uvedene fotografije koje je tom prilikom sačinio. Na putu kojim su se srpski civili i vojnici povlačili ka BiH, Hil je osim pokvarenih vozila i na njima odbačenih ličnih stvari video i šest leševa – četiri u vojnim i dva u civilnim uniformama. Pored puta je, kaže, uočio i nekoliko pokvarenih tenkova Srpske vojske Krajine.

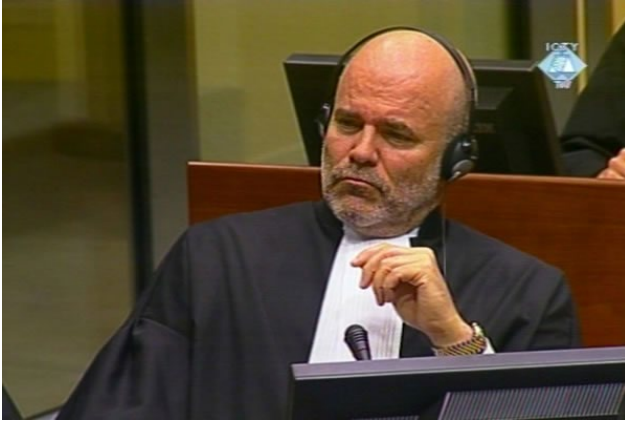
Unakrsno ispitivanje kanadskog oficira je danas počelo i završiće se popodne na "dopunskom" zasedanju koje je zakazano da bi svjedok mogao večeras da otputuje kući.

2008-05-28

HAG/DEN HAAG

KOLIKO JE “STOTINE I STOTINE”?

Osporavajući svedokovu procenu da je na početku “Oluje” 4. avgusta 1995. godine na Knin ispaljeno “stotine i stotine projektila”, odbrana generala Gotovine predložila izveštaj vojnih posmatrača UN po kojima je od 5:00 do 10:40 sati tog dana na grad palo između 350 i 400 granata. Svedok, međutim, tu procenu smatra “previše niskom”.

◀ Gregory Kehoe, branilac Ante Gotovine

Na početku unakrsnog ispitivanja bivšeg komandanta Vojne policije UN u krajinskom Sektoru Jug Džefrija Hila/ Jeffrey Hill, branilac generala Gotovine je doveo u sumnju svedokovu procenu o “stotinama i stotinama” granata koje su ispaljene na Knin prvog dana operacije “Oluja” 4. avgusta 1995. godine. Suočio ga je sa izveštajem vojnih posmatrača UN po kojem je tog dana na grad do 10 časova i 40 minuta palo oko 350 do 400 projektila. Iako bi se i taj broj mogao kvalifikovati kao “stotine i stotine”, svedok je rekao da misli da je ta procena “previše niska”.

Hil je ponovio da je 6. avgusta, prilikom obilaska Knina, bio iznenađen jer su oštećenja u gradu bila manja nego što je očekivao na osnovu žestine granatiranja 4. i 5. avgusta, ali je, ipak, video da neke kuće i dalje gore.

Gotovinin branilac je potom prikazao video snimak Knina koji je 5. avgusta zabeležila Hrvatska televizija sa gradske tvrđave, a na kojem se ne vide dim ili vatra. Svedok se složio da na tom snimku nema dima, ali je ostao pri tvrdnji da je on dan kasnije viđao kuće koje gore.

Pobijajući Hilove tvrdnje da su vreće sa telima srpskih civila ubijenih u granatiranju nadomak baze UN u Kninu po prolasku hrvatskih vojnika pocepane, a leševi prostreljeni i po njima urinirano, branilac je predložio svedokov ratni dnevnik u kojem ništa slično nije navedeno. Naprotiv, Hil je u dnevniku zabeležio da su tela već 6. avgusta sklonjena sa mesta pogibije, iako je u jučerašnjem iskazu rekao da ih je 8. avgusta video oskrnavljena. Na pitanje da li su tela naknadno pregažena hrvatskim tenkovima, kako je u svom iskazu tvrdio bivši koordinator bezbednosti u kninskoj bazi UN Andries Drejer/Dreyer, Hil je rekao da o tome ništa ne zna.

Branio generala Čermaka je naročito interesovao deo Hilove izjave istražiteljima tužilaštva u kojem kaže da “Čermakova naređenja nisu sprovedena na terenu”. Hil je to potvrdio, a tužilac je ukazao da bi taj zaključak iz svedokove izjave mogao da ima dvostruko značenje – ili Čermaka nisu poštovali ili on nije sprovodio u delo ono što je obećao zvaničnicima misije UN.

Suđenje hrvatskim generalima optuženim za zločine za vreme i nakon akcije “Oluja” se nastavlja sutra iskazom novog svedoka optužbe.

2008-05-29

HAG/DEN HAAG

VOJSKA I POLICIJA NISU ŽELELI SVEDOKE

Opisujući situaciju u Krajini za vreme i nakon operacije “Oluja”, bivši komandant Kanadskog bataljona UN rekao da su srpske kuće sistematski pljačkane i paljene “dan za danom, četiri nedelje neprestano”, a da za to vreme hrvatska vojska i policija nisu činile ništa, osim što su pripadnicima UN ograničili kretanje jer ih “nisu želeli za svedoke”.

◀ Jacques Morneau, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Pukovnika Žaka Mornoa/Jacques Morneau, bivšeg komandanta Kanadskog bataljona UN, stacioniranog u delu krajinskog Sektora Jug, početak operacije “Oluja” 4. avgusta 1995. godine je zatekao na letovanju u Grčkoj. Prekinuo je odmor i prvim avionom se vratio u Zadar gde je zatekao jedan broj svojih vojnika koje je zarobila Hrvatska vojska. Svedočeci na poziv optužbe na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, rekao je da su na početku “Oluje” zarobljena 43 kanadska vojnika sa osam od 16 posmatračkih punktova u zoni odgovornosti njegovog bataljona. To je, po njemu, ukazivalo na nameru hrvatskih snaga da izbegnu bilo kakav međunarodni nadzor.

Kada se 7. avgusta vratio u svoju bazu u Rastaviću, blizu Benkovca, saznao je da je pripadnicima Kanadskog bataljona i na preostalih osam kontrolnih punktova strogo ograničeno kretanje. Uskoro mu je, kaže, postalo jasno zašto su pripadnici UN nepoželjni. Tvrdi da je video da se na sve strane pljačkaju srpske kuće, da u pljački učestvuju vojnici i civili i da ih u tome niko ne sprečava. Opisujući situaciju iz avgusta 1995. godine Morno je rekao da se "pljačkalno dan za danom, četiri nedelje neprestano", a i kuće su, po njemu, sistematski paljene, neke i više puta iznova.

U izjavi istražiteljima tužilaštva, svedok je rekao da smatra da su hrvatske vlasti "okretale glavu i ignorisale sistematsko pljačkanje i razaranje", jer, kako je opisao, kretanje je bilo ograničeno samo pripadnicima UN, koje vojska i policija "nisu želele za svedoke", ali ne i onima koji su odvozili opljačkanu imovinu krajinskih Srba. Zaključujući glavno svedočenje, rekao je da je siguran da pljački i paljevina ne bi bilo da je postojalo naređenje koje bi takve pojave sprečilo.

Osim tri svedokove izjave istražiteljima tužilaštva, u dokaze su uvedene fotografije leša starijeg srpskog civila, koji su Morno i njegovi vojnici 10. avgusta pronašli u svojoj zoni odgovornosti. Pre nego što su otkrili leš, starca su, kaže, videli zarobljenog na kontrolnom punktu hrvatske civilne policije. U dokaze je uveden i video snimak koji je zabeležio oficir za odnose sa javnošću Kanadskog bataljona, a na kojem se vidi skoro u potpunosti zapaljeno selo, mada pukovnik Morno nije umeo da kaže o kojem se delu Krajine radi.

Branilac hrvatskog generala Ante Gotovine je najveći deo unakrsnog ispitivanja utrošio dokazujući da je sa ograničenim brojem vojnika bilo nemoguće sprečiti pljačku na tako velikoj teritoriji, kao i da su imovinu Srba pre svega odnosili hrvatski povratnici koji su nekoliko godina ranije oterani odatle, a njihove kuće opljačkane. Svedok nije komentarisao tvrdnju da se radilo o "povraćaju imovine" a ne o pljački, ali je rekao da su hrvatske oružane snage imale sasvim dovoljno kontrolnih punktova kako bi tu pojavu sprečile.

2008-06-02

HAG/DEN HAAG

HRVATI KAO SRBI

Novinar belgijskog dnevnika "Standard" kaže da je nekoliko dana nakon operacije "Oluja" video da pripadnici hrvatskih oružanih snaga pljačkaju i pale kuće po Krajini, odnosno da se ponašaju kao srpski vojnici u drugim delovima bivšeg Jugoslavije iz kojih je tokom rata izveštavao.

◀ Edmond Vanderostyne, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Novinar belgijskog dnevnog lista "Standard" Edmond Vanderostajn/Vanderostyne se 8. avgusta 1995. godine, nekoliko dana po otpočinjanju akcije "Oluja", sa svojim fotoreporterom uputio u obilazak Krajine. U izjavi istražiteljima tužilaštva iz 2005. godine i današnjem svedočenju na suđenju generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču je opisao svoja zapažanja iz tog vremena, a tužilac je prezentovao i nekoliko fotografija kolege koji je sa njim putovao.

Vanderostajn tvrdi da su na potezu od 50 kilometara između Gospića i Gračaca sve kuće bile zapaljene i uništene, a iznad cele te teritorije se, kaže, uzdizao dim od paljevina. U Gračacu je zatekao grupu od 50 do 100 pripadnika vinkovačke specijalne jedinice hrvatskog MUP pod nazivom "Delta". Dok je razgovarao sa njihovim zapovednikom, video je da neki specijalci pljačkaju kuće u centru Gračaca, a drugi slave pobjedu uz alkohol i muziku. Zaključujući glavni iskaz, svedok je rekao da je u Krajini 8. avgusta 1995. godine zatekao "pljačku i uništavanje kuća velikih razmera", što je viđao i ranije, ali u režiji srpskih vojnika na području Sarajeva i Vukovara, odakle je takođe izveštavao.

Pravo na unakrsno ispitivanje danas je iskoristio samo branilac generala Markača, bivšeg komandanta specijalne policije hrvatskog MUP, koji je dokazivao da je svedok u Gračacu zapravo zatekao pripadnike jedinice "Delta" koji su, spremajući se na povratak kući, pakovali svoje stvari – televizore, kompjutere i kutije sa dokumentima. Na tvrdnju da je pogrešno zaključio da se radi o pljački, svedok je odgovorio da u tom slučaju hrvatski specijalci ne bi bili "neprijateljski nastrojeni" prema njegovom kolegi koji je to "pakovanje" fotografisao. U dokaze je uvedena fotografija na kojoj je zabeleženo kako hrvatski specijalac utovara u kamion nešto za šta odbrana tvrdi da je "kutija sa dokumentima hrvatskog MUP", a svedok da je "ratni plen". Tužilac je prezentovao i nekoliko fotografija na kojima se vidi pripadnik specijalne policije koji "na kablove" pali civilni automobil na kojem je ispisano ime jedinice "Delta", ali Markačev branilac o tome nije postavljao pitanja.

Suđenje Gotovini, Čermaku i Markaču se nastavlja sutra iskazom komandanta snaga UN u sektoru Jug, kanadskog generala Alena Forana/Alain Forand.

2008-06-03

HAG/DEN HAAG

UZALUDNI PROTESTI GENERALA FORANA

Nekadašnji komandant snaga UN u krajinskom Sektoru Jug, kanadski general Alen Foran, svedoči o protestnim pismima zbog paljevina, pljački, ubistava i krađe opreme UN, koje je nakon "Oluje" upućivao dvojici od trojice optuženih hrvatskih generala.

◀ Alain Forand, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

"Ako vam se ne dopadaju njihovi izveštaji, preduzmite mere da se to zaustavi". Tako je kanadski general Alen Foran/Alain Forand odgovorio hrvatskom generalu Ivanu Čermaku koji ga je optužio da se u izveštajima UN iznose "neutemeljeni navodi i insinacije bez osnova" o zločinima hrvatskih snaga nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Timovi UN za ljudska prava, naveo je Foran u pismu koje je 7. septembra 1995. godine uputio Čermaku, "izveštavaju o onome što vide... A ono što vide je zločin".

General Foran je od 8. jula do 10. oktobra 1995. godine bio zapovednik svih UN snaga u krajinskom Sektoru Jug.

O događajima čiji je očevidac u tom periodu bio dao je četiri izjave istražiteljima haškog tužilaštva, koje su danas uvedene u dokaze na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine u toku i nakon operacije "Oluja".

Osim izjava, u dokaze je uveden i veliki broj izveštaja o situaciji u Sektoru Jug, koje je Foranov štab u Kninu svakodnevno upućivao nadređenima u komandi UN u Zagrebu, kao i prepiska koju je lično, u avgustu i septembru 1995. godine, Foran vodio sa dvojicom optuženih: Antom Gotovinom, komandantom Hrvatske vojske (HV) u Zbornom području Split i Ivanom Čermakom, "vojnim guvernerom Knina". Njegova titula je, formalno, glasila "zapovjednik zbornog mjesta", ali Foran tvrdi da ga ni Čermak ni drugi nisu ispravljali kada mu se obraćao kao "vojnom guverneru".

Prvog dana "Oluje", koja je započeta baražnom i po njegovoj oceni neselektivnom artiljerijskom paljbom na Knin i druge gradove, sa ciljem da se među stanovništvom izazove panika, Foran je uputio protestno pismo Gotovini zbog "napada na nevine civile i objekte UN". Dva dana kasnije, Foran se sastao sa Gotovinom koji mu je rekao da ubuduće treba da kontaktira sa Čermakom koji je "odgovoran za područje Knina".

U narednih nekoliko nedelja, o kojima je danas svedočio, Foran je Čermaku uputio brojna pisma u kojima je protestovao zbog ograničenja slobode kretanja pripadnicima UN, paljenja i pljačkanja srpskih kuća, ubistava i zlostavljanja civila, kao i krađe vozila, građevinskih mašina, kontejnera za stanovanje i druge opreme UN od strane pripadnika Hrvatske vojske. Čermak je, rekao je danas Foran, ponekad negirao da se to dešavalo ili je zločine pripisivao "odmetnicima", a ponekad se pravdao da se radi o "velikom području koje je teško kontrolisati". No nikada, tvrdi Foran, nije rekao da on nije odgovoran za to područje. Naprotiv, obećavao je da će narediti da to prestane.

Na pitanje predsedavajućeg sudije "ko treba da prestane" da pljačka, pali i ubija... Foran odgovara da je "shvatio da oni, Čermakovi vlastiti ljudi, treba s tim da prestanu".

Na bezakonje u Sektoru Jug Foran se požalio i generalu Gotovini, na njihovom poslednjem sastanku 5. septembra 1995. godine. Gotovina je uzvratio optužujući UN da u svojoj bazi u Kninu "štiti ratne zločince" i preteći da će ubiti "špijuna i provokatora" Aluna Robertsa, oficira UN za odnose sa medijima. Zbog tih pretnji tadašnji komandant UNPROFOR, general Žanvije/Janvier, je protestovao kod načelnika Stožera HV, generala Červenka.

Unakrsno ispitivanje generala Forana, koje je pred kraj današnje rasprave počeo Čermakov branilac, će po svemu sudeći potrajati do kraja ove sedmice.

2008-06-04

HAG/DEN HAAG

"SRDAČNOST I CIVILIZOVANOST" BEZ REZULTATA

Odgovarajući na tvrdnju odbrane da je imao odličnu saradnju sa Ivanom Čermakom, bivši komandant snaga UN u Krajini Alen Foran kaže da je istina da je hrvatski general bio "srdačan i civilizovan", ali nije učinio ništa da spreči paljevine i pljačke kuća izbeglih Srba na koje su predstavnici UN uporno ukazivali.

◀ Alain Forand, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Obrana generala Ivana Čermaka tvrdi da optuženi u avgustu 1995. godine nije sporio da su srpske kuće u Krajini za vreme i nakon akcije "Oluja" paljene i pljačkane, ali tvrdi da on te zločine nije sprečio, ne zato što nije želeo, nego zato što nije imao nadležnosti za tako nešto. Osim toga, branilac Stiven Kej/Steven Kay je, ispitujući bivšeg komandanta snaga UN u sektoru Jug Alena Forana/Alain Forand, danas dokazivao da je Čermak izlazio u susret zahtevima međunarodnih predstavnika i činio sve da izbeglice koje su se u vreme "Oluje" sklonile u bazu UN u Kninu budu bezbedno vraćene svojim kućama ili da, ako to žele, odu u Srbiju.

General Foran je u glavnom ispitivanju tvrdio da je na učestale primedbe komande UN u sektoru Jug o pljačkama i paljenjima srpskih kuća Čermak odgovarao da to nije istina, odnosno da je sve "podmetačina četnika kako bi Hrvati bili optuženi". Zato je branilac Kej predočio beleške sa jednog sastanka od 18. avgusta 1995. godine na kojem Čermak "izražava zabrinutost" zbog zločina u Krajini i predstavnike UN uverava da će preduzeti sve da obuzda "bandite u vojnim uniformama" i "civile koji pale i pljačkaju iz osвете". Foran je potom rekao da možda nije trebalo da kaže da je Čermak poricao zločine, ali je ostao pri tvrdnji iz glavnog ispitivanja da hrvatski general, iako je obećao, nije tim povodom ništa preduzeo.

Ukazujući na Čermakova ograničena ovlašćenja da se, i pored najbolje volje, obračuna sa počinocima zločina, branilac je prezentovao nalog od 5. avgusta 1995. godine kojim ga predsednik Hrvatske Franjo Tuđman imenuje za "zapovednika zbornog mesta Knin", a ne "vojnog guvernera" kako ga je Foran doživljavao. Istina je, odgovara svjedok, da se Čermak u pismima upućenim komandi sektora Jug UN potpisivao kao "zapovednik zbornog mesta", ali podseća da ga je on u uzvratnoj korespondenciji oslovljavao "vojnim guvernerom", a da ovaj na to nikada nije reagovao.

Među više desetina danas prezentovanih dokumenata, obrana je predočila i nekoliko izveštaja u kojima Foran izražava zadovoljstvo saradnjom sa Čermakom. "Kako da ne, bio je srdačan i civilizovan, ali nije učinio ništa kako bi problemi na koje smo ukazivali bili rešeni", pojasnio je kanadski general.

Branilac je na kraju današnjeg zasedanja predočio Čermakovo naređenje da se raseljenim licima iz baze UN u Kninu koji su želeli da pođu za Srbiju obezbede odeća, hrana i sokovi, te nesmetano kretanje kroz Hrvatsku. To je, rekao je Foran, bilo u drugoj polovini septembra 1995. godine, nekoliko dana nakon njegovog povratka u Kanadu, pa je mogao da kaže samo ono što je kasnije čuo – da je sa izbeglicama u Kninu sve bilo u redu, ali da su po izlasku iz grada "imali problema".

Unakrsno ispitivanje generala Forana biće nastavljeno sutra.

2008-06-05

HAG/DEN HAAG

"PAPIRNO" SPREČAVANJE ZLOČINA

Pobijajući tvrdnju bivšeg komandanta Sektora Jug UN Alena Forlana da hrvatske vojne i civilne vlasti nisu učinile ništa da spreče pljačke i paljevine srpskih kuća za vreme i nakon akcije "Oluja", branilac generala Ivana Čermaka prezentovao niz policijskih i vojnih dokumenata u kojima se traži zaustavljanje zločina i kažnjavanje počinilaca.

◀ Alain Forand, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

U nastavku unakrsnog ispitivanja, branilac Ivana Čermaka je osporavao tvrdnju kanadskog generala Alena Forana/Alain Forand da hrvatske vlasti nisu preduzele ništa kako bi sprečile, odnosno zaustavile pljačke i paljevine srpskih kuća u Krajini za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine. Predočavajući niz dokumenata hrvatskih civilnih i vojnih vlasti, branilac Kej/Kay je dokazivao da su oni "bili zabrinuti" zbog krivičnih dela i "nestegovnog", odnosno nedisciplinovanog ponašanja na terenu i da su, bar na papiru, izdavali naređenja da se sa tim prekine.

Među predočenim dokumentima je nekoliko naređenja MUP Hrvatske od 10. do 18. avgusta 1995. godine u kojima su kao počinioči krivičnih dela, pre svega pljački, paljevine i ubijanja stoke, označeni hrvatski vojnici. Od vojne policije se zahteva da ih ubuduće u tome spreči, a slična naređenja je, videlo se iz prezentovanih dokumenata, slao i general Červenko, načelnik Glavnog stožera Hrvatske vojske. Osim

sprečavanja i obustavljanja zločina, on je tražio i kažnjavanje počinitelja. General Foran, međutim, kaže da do danas nije znao ništa o internim prepiskama unutar hrvatskih vojnih i civilnih struktura, a sudeći po onome što je rekao u glavnom iskazu, pomenuta naređenja nisu sprovedena u praksi.

U nastavku unakrsnog ispitivanja, reč je preuzeo branilac Ante Gotovine, koji je uglavnom pobijao Foranovu tvrdnju da je odlazak civila iz Krajine bio spontan, bez ikakvog plana evakuacije. Predočio je dokument kojim vlasti Republike Srpske Krajine (RSK) prvog dana akcije "Oluja", 4. avgusta 1995. godine, od komande Sektora Jug UN traže 450 kamiona za prevoz 32.000 izbeglica tačno utvrđenom rutom od Knina preko Pađana i Srba do Bosanskog Petrovca i, konačno, Banja Luke. Svedok odgovara da je on 4. avgusta oko 18 časova bio na sastanku sa predstavnicima RSK i da je stekao utisak da ne postoji plan, niti utvrđena ruta kretanja.

Ukazujući na navodnu pristrasnost snaga UN u Sektoru Jug, branilac Kiho/Kehoe je svedoka suočio sa izjavom pukovnika Koste Novakovića i delovima knjige još jednog pripadnika vojske RSK u kojima kažu da su informacije o početku napada hrvatskih oružanih snaga dobili od pripadnika UN. Foran odgovara da bi tu vrstu izveštavanja sprečio da je za nju znao i dodaje da između snaga UN i RSK nije vladalo naročito prijateljstvo. I sam je, kaže, u jednom od kontakata sa predstavnicima Srpske vojske Krajine (SVK) tražio da prestanu da pucaju na vojnike UN ako žele da od njih dobiju medicinsku i drugu humanitarnu pomoć.

Unakrsno ispitivanje generala Forana će se nastaviti sutra, a, kako je na kraju današnjeg zasedanja rečeno, možda i u ponedeljak.

2008-06-06

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: KANADSKE SIMPATIJE ZA KRAJINSKE SRBE

Branilac Ante Gotovine tvrdi da su izveštaji posmatrača i vojnika UN o zločinima nad srpskim civilima u avgustu 1995. godine bili "preterani", a bivši komandant snaga UN u Krajini Alen Foran tri puta ponovio da to nije tačno.

◀ Alain Forand, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Poslednjeg dana unakrsnog ispitivanja bivšeg komandanta krajinskog Sektora Jug UN Alena Forana/Alain Forand, odbrana generala Ante Gotovine je dokazivala da su izveštaji o ubistvima, granatiranju civilnih ciljeva, pljačkama i paljevinama srpskih kuća za vreme i nakon akcije "Oluja" bili "preterani". Ta preterivanja su, po odbrani, služila da bi se izazvala diplomatska reakcija međunarodne zajednice i tako "kupilo vreme" dok se vojska Republike Srpske Krajine ne konsoliduje.

Iako je Foran na pomenutu sugestiju odgovorio odrečno, Gotovinin branilac je do kraja ispitivanja još dva puta postavio isto pitanje. "Treći put vam kažem, nismo preterivali", odgovorio je svedok, nakon čega je i predsedavajući sudija upozorio branioca da ne postavlja isto pitanje više puta.

Dokazujući navodne simpatije između snaga UN i vojske RSK, branilac je svedoka, između ostalog, suočio sa tvrdnjom da je među bolesnicima koje su pripadnici UNCRO na početku akcije "Oluja" iz gradske bolnice premestili u bazu UN u Kninu bilo i više desetina ranjenih srpskih vojnika. Na pitanje da li je mandat snaga UN bio da zbrinjava vojnike, Foran je odgovorio da se više ne seća da li je to bio njihov mandat, ali da on pomoć bolesnim i ranjenim vojnicima u datoj situaciji smatra legitimnom humanitarnom aktivnošću.

Na priču o preterivanju pripadnika UN u pogledu izveštavanja sa terena u svom unakrsnom ispitivanju se nadovezao i branilac Mladena Markača, prezentujući audio zapis emisije kanadske nacionalne radio stanice iz 2003. godine u kojoj je jedan od prethodnih svedoka optužbe i bivši načelnik štaba sektora Jug UN Endru Lesli/Andrew Leslie rekao da je u granatiranju Knina 4. i 5. avgusta 1995. godine stradalo između 10 i 25 hiljada civila. Foran nije želeo da komentariše Leslijevu izjavu, rekavši samo da tako nešto nikada nije bilo zabeleženo u situacionim izveštajima komande sektora Jug. Na pitanje predsedavajućeg sudije zašto pomenuti audio snimak nije prezentovao generalu Lesliju u vreme njegovog svedočenja, branilac Kuzmanović je kratko rekao: "Voleo bih da sam to tada imao u rukama".

U dodatnom ispitivanju, tužilac se osvrnuo na prekjucherašnju tezu branioca generala Ivana Čermaka koji je, ispitujući svedoka, tvrdio da su hrvatski zvaničnici, uključujući i optužene, revnosno izdavali naređenja da pljačke i paljevine srpskih kuća budu sprečene i zaustavljene. Upitan šta bi on uradio da je bio na mestu hrvatskih generala, rekao je da bi odmah utvrdio ko je odgovoran za nepoštovanje naređenja, potom smenio te oficire i na njihovo mesto postavio nove koji su u stanju da naređenja sprovedu u delo.

Foran je tako posle četiri radna dana okončao svoje svedočenje, a suđenje hrvatskim generalima, optuženim za zločine nad Srbima za vreme i nakon akcije "Oluja" u avgustu 1995. godine, se nastavlja u ponedeljak.

2008-06-09

HAG/DEN HAAG

SVEDOK: UBIJALE “BUDALETINE” A NE VOJNICI

Svedočeći na poziv optužbe, krajinski Srbin Jovan Vujinović opisao zašto je u dva navrata odbio da napusti svoje rodno selo iako mu je kuća spaljena, majka ubijena, a svi ostali seljani odlučili da odu za Srbiju.

◀ Jovan Vujinović, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Jovan Vujinović, železničar iz sela Oton Polje u krajinskoj opštini Ervenik, je na početku operacije “Oluja” 4. i 5. avgusta 1995. godine odlučio da ostane kod kuće, iako se većina od dvestotinak stanovnika njegovog sela odlučila na odlazak u Srbiju, u strahu od granatiranja i po savetu lokalnih zvaničnika Republike Srpske Krajine (RSK). Osim njega, za ostanak se opredelilo još 16 stanovnika Oton Polja, uglavnom starijih muškaraca i žena.

Svedočeći na suđenju generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine u toku i nakon “Oluje”, Vujinović je rekao da su hrvatski vojnici već 5. avgusta ušli u selo i počeli sa pljačkom kuća

kao i da je to trajalo narednih nekoliko nedelja. U tom periodu, u selu se dogodilo više ubistava, za koje su, po svedoku, odgovorne “budaletine” kakvih je bilo na svim stranama, a ne Hrvatska vojska.

Kada je 18. avgusta 1995. godine otišao od kuće na nekoliko sati, po povratku je na porodičnom imanju našao svoju staru majku ubijenu sa tri metka u glavi, a nekoliko dana kasnije je pronašao i leš komšije Steve Vujinovića. Osim njih, čuo je za još nekoliko ubistava lokalnih Srba u zaseocima Otrić Polja, ali nije umeo da kaže ništa o vremenu pogibije i počinocima, budući da nije bio očevidac. U tom periodu, spaljena je njegova i još 10 kuća u selu. Posle svega što se dešavalo, većina preostalih meštana Otrić Polja i okolnih sela 21. avgusta je napustila to područje uz pratnju ukrajinskih pripadnika UN i otišla za Srbiju.

U unakrsnom ispitivanju svedok je ponovio da ne veruje da su hrvatski vojnici ubili njegovu majku i dodao da na njega nikada niko od vojnika i policajaca nije vršio pritisak da se iseli, pa je tako i prilikom drugog grupnog odlaska 21. avgusta odlučio da ostane. Naprotiv, dolazili su, kaže, u njegovu kuću da “piju i čakulaju”, a mnoge je znao od ranije i nije ih se plašio. Svi su oni znali da mu je majka ubijena i zato, kaže, nije osetio potrebu da njenu smrt i zvanično prijavi, sve dok nekoliko godina nakon “Oluje” nije čuo da bi na osnovu toga mogao da dobije odštetu. Istrage, međutim nije bilo do aprila 2007. godine kada su se na imanju Vujinovića pojavili hrvatski policajci i posle kraćeg razgovora mu rekli da ne premešta njen leš sa mesta gde je pokopana, ali branilac danas nije saopštio da li je istraga nastavljena i kakvi su rezultati.

Posle Vujinovića, svedočenje je počeo bivši posmatrač UN u sektoru Jug Peter Marti, a planirano je da iskaz završi sutra.

2008-06-10

HAG/DEN HAAG

“GUSARI” NESMETANO PLJAČKALI PO KRAJINI

Bivši posmatrač UN u krajinskom sektoru Jug Peter Marti kaže da su on i njegove kolege nakon akcije “Oluja” imali problema da identifikuje pljačkaše srpskih kuća, između ostalog i zbog toga što su “vojnici ličili na gusare”, ali tvrdi da su pljačke lako mogle da budu sprečene, ma ko da su bili počinoci.

◀ Peter Marti, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Nakon serije kanadskih posmatrača i oficira koji su komandovali snagama UN, na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču svedočio je i bivši švajcarski pripadnik posmatračke misije UN u sektoru Jug Peter Marti. Obilazeći krajinska sela nakon operacije “Oluja” u avgustu i septembru 1995. godine, Marti je, kaže, stekao utisak da je oko 60 odsto kuća delimično ili u potpunosti oštećeno, uz ogradu da je jedan broj uništen i od leta 1991. do leta 1995. godine, kada su to područje kontrolisali Srbi.

Marti tvrdi da su pljačke u Krajini posle "Oluje" bile deo svakodnevice i da su ličile na nekakav rutinski "neplaćeni posao". Među pljačkašima je viđao civile, ali i ljude u vojnim uniformama i sa maramama oko glave, koji su "više ličili na gusare, a manje na pripadnike regularne vojske". Ko god da su počinio, hrvatske vlasti su, siguran je, mogle da spreče tu pojavu postavljanjem kontrolnih punktova, privođenjem i kažnjavanjem pljačkaša. Dokaz inertnosti hrvatskih vlasti po svedoku je i činjenica da se pljačka nesmetano odvijala u dugom vremenskom periodu i to u tri faze – prvo su odvoženi automobili i bela tehnika, potom nameštaj i, na koncu, okviri za vrata i prozore. Za vreme te "pljačke u talasima", kako ju je Marti nazvao, komunikacija između predstavnika UN i hrvatskih vlasti bila je jednostrana: "Mi smo ih samoinicijativno izveštavali o situaciji na terenu, a oni nam se tim povodom nikada nisu obraćali", objasnio je švajcarski posmatrač.

Za vreme Martijevog svedočenja tužilac je prezentovao popis imena 184 srpska civila ubijena u Krajini od početka akcije "Oluja" do 29. novembra 1995. godine, koji je na osnovu izveštaja sa terena sastavilo Odeljenje UN za politička pitanja. Na pomenutom popisu su i dva Srbina iz sela Gudura na opštini Gračac, Dušan Šuica i Milan Marčetić, koji su ubijeni 29. septembra 1995. godine, dva dana nakon što se svedok sa njima sreo prilikom obilaska tog dela Krajine.

U unakrsnom ispitivanju, Gotovinin branilac je predočio krivičnu prijavu koju je 5. oktobra 1995. zadarska policija podnela protiv NN počinilaca ubistva Šuice i Marčetića. Marti je rekao o tome ne zna ništa, ali i da pretpostavlja da bi, na osnovu podataka UN, trebalo da bude najmanje 184 krivične prijave. Branilac nije rekao da li je tako i bilo, niti da li su NN počinio do danas izvedeni pred sud. Svedok je prihvatio sugestiju branioca da su on i njegove kolege imali problema sa identifikacijom pljačkaša, ali je još jednom ponovio da niko od hrvatskih vojnih i civilnih vlasti nije pokušao da uvede "imalo reda" i spreči takve pojave. Priznao je i da pojedini posmatrački timovi UN nisu pedantno beležili broj oštećenih objekata, već su procene radili ne izlazeći iz svojih automobila.

2008-06-11

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: "SRBE PLJAČKALA ARMIIJA BIH A NE HRVATSKA VOJSKA"

Branilac Mladena Markača tvrdi da su kuće krajinskih Srba nakon "Oluje" pljačkali hrvatski prognanici ali i armija BiH i bosanski civili. Branilac optužuje bivšeg posmatrača UN, Holanđanina Svibertusa Dajkstru, da je stavove o dešavanjima u Krajini izgradio na pod uticajem "lokalnih Srpkinja".

◀ Swibertus Dijkstra, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

U današnjem kratkom glavnom ispitivanju na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču holandski mornarički oficir Svibertus Dajkstra/Swibertus Dijkstra je pojasnio neke delove izjava koje je 1995. i 2007. godine dao istražiteljima tužilaštva. Tada je naveo da je kao vojni posmatrač u sektoru Jug 4. i 5. avgusta 1995. godine bio očevidac granatiranja Knina, a potom i pljački i paljevina srpskih kuća u kojima su, kako je rekao, učestvovali i hrvatski vojnici.

Opisujući granatiranje Knina, Dajkstra je rekao da je na osnovu broja ispaljenih granata mislio da je grad potpuno uništen, ali se, priznaje, iznenadio kada je 8. avgusta video da je šteta na civilnim objektima relativno mala. On smatra da je artiljerijski napad služio samo da bi se civili zaplašili i što pre naterali u beg, a ne da bi se neutralisali neki vojni ciljevi. Na pitanje Gotovininog branioca da li se slaže sa navodima izveštaja svojih kolega iz Posmatračke misije UN da je 4. avgusta 1995. godine u prepodnevnim satima na Knin palo 350 do 400 granata, svedok je rekao da ne zna jer "nije brojao".

Branilac Mladena Markača se u unakrsnom ispitivanju uglavnom bavio svedokovim navodima o masovnim pljačkama i paljevinama kuća izbeglih Srba. Na pitanje da li je znao da su u pljačkama učestvovali hrvatski povratnici, Dajkstra je rekao da je video da opljačkane stvari odvoze civili u automobilima sa splitskim, šibenskim i zadarskim tablicama, a kako je vreme odmicalo, pojavila su se, kaže, vozila iz Pule, Dubrovnika, Vukovara i drugih hrvatskih gradova. Branilac Mikuličić ga je potom suočio sa tezom da su, osim hrvatskih civila, krajinske kuće u pograničnom pojasu pljačkali i pripadnici Armije BiH i bosanski civili, na šta je holandski oficir kratko odgovorio da o tome nema saznanja.

Konačno, branilac je ukazivao na svedokovu navodnu pristrasnost, rekavši da je stavove o dešavanjima u Krajini gradio pod uticajem lokalnih Srba. Kada je svedok rekao da ne razume pitanje, branilac je precizirao da misli su "odnosi sa lokalnim ženskim osobama imali uticaja na njegovu misiju". Dajkstra je kratko rekao da to nije istina, a prethodno je pojasnio da je kontakte imao samo sa lokalnim srpskim prevodiocima zaposlenim u bazi UN u Kninu kojih je samo nekoliko ostalo nakon operacije "Oluja".

2008-06-12

HAG/DEN HAAG

ŽIVA LOMAČA U SELU ĐURIĆI

Svedok optužbe Mile Đurić na suđenjima generalima Gotovini, Čermaku i Markaču tvrdio da je video kako mu je otac živ izgoreo nakon što su ga 6. avgusta 1995. godine hrvatski vojnici ubacili u zapaljenu porodičnu radionicu, a odbrana dokazivala da svedok tog dana nije ni bio u svom rodnom selu.

◀ Mile Đurić, svedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Početak akcije "Oluja" 4. avgusta 1995. godine Mile Đurić je dočeka u vikendici na brdu nadomak rodnog sela Đurići kod Plavnog. U dve izjave tužilaštvu iz 2004. i 2007. godine i u današnjem svedočenju na suđenju generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču opisao je svoj odlazak u Đuriće 6. avgusta 1995. godine kada video da mu je na porodičnom imanju otac živ spaljen.

Svedok je ispričao da je tog dana u sred granatiranja sišao u selo i oko 16 časova ručao sa roditeljima, sestrom i bakom, nakon čega je otišao do lokalne prodavnice. Na povratku je video da mu je kuća zapaljena, pa se, zabrinut za članove porodice, uputio u tom pravcu. Pošto je u dvorištu video hrvatske vojnike, sakrio se na mesto

sa kojeg je, kaže, video kuću i radionicu u plamenu, a svog oca Savu Đurića i baku u rukama trojice vojnika. Jedan od njih je, kaže svedok, naredio da oca, koji je inače bio invalid i od detinjstva se otežano kretao, ubace živog u zapaljenu radionicu. Iako je baka plakala i molila ih da to ne učine, naređenje je izvršeno, a vrata radionice su zatvorena pošto je otac ubačen u vatru. Svedok je potom pobjegao u brdo i sutradan otišao u Srbiju, iako je odbio da isto učini na majčin nagovor 5. avgusta, kada je većina stanovnika Plavnog izbegla.

Osim dve svedokove izjave, tužilac je u dokaze uveo i nekoliko fotografija spaljene porodične kuće i radionice u kojoj se dogodio incident, kao i izveštaje o ekshumaciji i obdukciji tela Save Đurića. Iz poslednja dva dokumenata se, rekao je tužilac, vidi da je u radionici pronađen ljudski leš, ali je previše izgoreo, pa je DNK analizom bilo nemoguće utvrditi identitet.

Branilac Ante Gotovine je u unakrsnom ispitivanju dokazivao da Mile Đurić uopšte nije dolazio iz vikendice u selo 6. avgusta 1995. godine i u tu je svrhu predočio izjavu koju je 1998. godine istražiteljima tužilaštva dala svedokova majka Milka. Ona tada, naime, nije pomenula da je svedok dolazio u selo, niti da je video spaljivanje svog oca. Mile Đurić kaže da je njegova majka stara i nepismena žena zbog čega je možda pomešala neke događaje i datume, a tvrdi i da nije znala da je on bio na licu mesta jer joj o tome do 1998. godine ništa nije pričao. Na pitanje branioca da li je moguće da o smrti oca, odnosno muža, nisu razgovarali cele tri godine nakon njegovog spaljivanja, svedok kaže da je pretresanje te teme za oboje bilo bolno i da su se zato odlučili na ćutanje.

U dodatnom ispitivanju, tužilac je prezentovao drugu izjavu Milke Đurić istražiteljima tužilaštva iz 2007. godine, u kojoj je rekla da je sina ipak videla na ručku 6. avgusta 1995. godine. Na pitanje predsedavajućeg sudije Orija/Orie da li je majka pre ispitivanja iz 2007. godine bila upoznata da se navodi njene prve izjave ne poklapaju sa onim što je njen sin rekao istražiteljima, tužilac odgovara odrečno.

Suđenje hrvatskim generalima optuženim za zločine za vreme i nakon akcije "Oluja" u avgustu 1995. godine se nastavlja 23. juna.

2008-06-17

HAG/DEN HAAG

TUŽILAC: HRVATSKA NE DOSTAVLJA DOKUMENTE O "OLUJI"

Tužilaštvo traži od sudija da Hrvatskoj izdaju obavezujući nalog za dostavljanje više stotina vojnih i policijskih dokumenata koji se odnose na operaciju "Oluja", tokom i nakon koje su počinjeni zločini za koje se terete generali Gotovina, Čermak i Markač.

Od Pretresnog veća koje sudi generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, tužilaštvo traži da hrvatskim vlastima naloži dostavljanje više stotina vojnih i policijskih dokumenata iz 1995. godine, koji se odnose na operaciju "Oluja". Radi se o 370 vojnih i oko 200 policijskih dokumenata koje Hrvatska nije predala iako ih tužilaštvo potražuje još od novembra 2006. godine.

◀ Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Među traženim dokumentima je veliki broj naređenja, mapa i izvještaja Hrvatske vojske od 2. do 6. avgusta 1995. godine u kojima se navodi i detaljan popis artiljerijskih meta pri napadima na Knin i druga krajinska mesta. Bez njih je, navodi tužilaštvo, Pretresno veće "očigledno ograničeno" u svojim nastojanjima da dođe do istine o navodima prve tri tačke optužnice koje se odnose na progon, deportacije i prisilno premeštanje. Tužiočeva teza je, naime, da granatiranje krajinskih gradova i sela s vojne tačke gledišta nije bilo nužno, već je služilo da bi se srpsko stanovništvo zaplašilo i nateralo u beg. Kada je o dvestotinak policijskih dokumenata reč, radi se pre svega o naređenjima generala Markača, koji je u vreme operacije "Oluja" zapovedao specijalnim snagama MUP Hrvatske.

U podnesku koji je potpisao glavni tužilac Serž Bramerc/Serge Brammertz se navodi da se na osnovu dosadašnjeg ponašanja hrvatskih vlasti može zaključiti da su pomenuti dokumenti "sklonjeni ili sakriveni". Tužilaštvo podseća da su obaveštajne službe Hrvatske još 1996. godine otpočele sa nizom aktivnosti i mera pod jedinstvenim nazivom "Operativna akcija Haag", čiji je cilj bio da se od očiju Tribunala sklone svi dokumenti koji bi mogli "inkriminisati hrvatske optuženike ili negativno uticati na nacionalne interese".

Tužilaštvo od Pretresnog veća zahteva da naloži hrvatskim vlastima da u roku od 15 dana dostave sva tražena dokumenata ili da ponude uverljive dokaze da nisu u mogućnosti da to urade. Traži se, takođe, preduzimanje mera kojima bi se utvrdilo da li su traženi dokumenti skriveni, kao i redovno periodično izveštavanje o preduzetim koracima u toj istrazi.

Generali Gotovina, Čermak i Markač se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu čiji je cilj, po optužnici, bilo prisilno i trajno uklanjanje srpskog stanovništva sa područja Krajine u Hrvatskoj.

2008-06-23

HAG/DEN HAAG

GALBRAJT: ZLOČINI PO NAREĐENJU ILI UZ ODOBRENJE VLASTI

Na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču, prvi američki ambasador u Hrvatskoj kaže da je Tuđman smatrao da sve države, pa tako i Hrvatska, treba da budu etnički homogene, a da su Srbi «pretnja» tom idealu. Pojasnio je i zašto je izjavio da etničkog čišćenja u «Oluji» nije bilo, mada je bilo zločina "po naređenju ili uz prećutno odobrenje vrha hrvatske vlasti" i uz prisustvo i učešće vojske

◀ Peter Galbraith, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Piter Galbrajt/Peter Galbraith je na mestu američkog ambasadora u Hrvatskoj proveo četiri i po godine, od sredine 1993. do početka 1998. U današnjem svedočenju na suđenju generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine, govorio je o kontaktima koje je u to vreme imao sa hrvatskim zvaničnicima, pre svega predsednikom Tuđmanom, prvim na popisu osoba koje su, prema tužilaštvu, zajedno sa trojicom optuženih učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem da se trajno ukloni srpsko stanovništvo iz Krajine.

Svedok kaže da su on i drugi američki zvaničnici mesecima pre "Oluje" imali informacije da će uslediti vojni napad na Krajinu i da su, naročito posle masakra u Srebrenici u julu 1995. godine i potom napada vojske bosanskih Srba na Bihać, imali razumevanja za akcije Hrvatske vojske u cazinskoj i hrvatskoj Krajini. Sjedinjene Države, kaže, nisu dale zeleno svetlo za napad, ali su, znajući da do njega može doći, izričito upozorile hrvatske vlasti i predsednika Tuđmana da moraju štiti srpske civile i ratne zarobljenike i da ni slučajno ne smeju ponoviti zverstva poput onih iz Medačkog džepa 1993. godine.

Prvih dana po ulasku Hrvatske vojske u Krajinu, izvještaji osoblja američke ambasade su, kaže Galbrajt, govorili da se na terenu dešava upravo ono što je američka administracija želela da spreči – rasprostranjena ubistva srpskih civila i razaranja njihovih kuća. To se, po njegovom mišljenju, dešavalo "po naređenju ili uz prećutno odobrenje vrha hrvatske vlasti" i uz prisustvo i učešće vojske.

I pored sistematskih zločina nad krajinskim Srbima, Galbrajt ne smatra da je "Oluja" bila etničko čišćenje, pre svega zbog toga što je većina stanovništva izbegla pre ulaska hrvatske vojske i policije. "Ne možete etnički očistiti nekoga ko više nije tu, mada to ne znači da hrvatske snage to ne bi uradile da su Srbi ostali", pojasnio je svedok. Za njihov odlazak su, tvrdi, odgovorne pre svega vlasti Republike Srpska Krajina koje su pozvale narod da se iseli, mada je pomenio i da su hrvatske vlasti, kako mu je priznao tadašnji ministar odbrane Šušak, vodile "psihološki rat" koji je delimično doprineo egzodusu.

Kada su Srbi napustili Krajinu, hrvatske vlasti su učinile sve da onemoguće njihov povratak, između ostalog i donošenjem uredbe po kojoj će svima koji se ne vrate u roku od 30 dana imovina biti konfiskovana. I bez toga, kuće su im, kaže, bile uništene, a fizički povratak na najrazličitije načine onemogućavan. Galbrajt tvrdi da se to uklapalo u Tuđmanovu ideju o homogenoj Hrvatskoj. On je, naime, na svim sastancima kojima je Galbrajt prisustvovao isticao da sve države treba da budu etnički homogene, a da su lokalni Srbi "pretnja" hrvatskoj državnoj homogenosti. "Nije se stideo svojih stavova i čudi me da je pomislio da će jedan Amerikanac prihvatiti takav način razmišljanja", rekao je Galbrajt i dodao da je hrvatski predsednik "sa odobravanjem" govorio o takozvanom humanom preseljenju stanovništva, da je imao rasistički odnos prema Muslimanima kao i da se zalagao za podelu BiH, koja bi dovela do stvaranja Velike Hrvatske.

O svojim ambadorskim danima u Hrvatskoj Piter Galbrajt je do sada pred Tribunalom svedočio na suđenjima bivšim predsednicima Srbije i takozvane Republike Srpska Krajina Slobodanu Miloševiću i Milanu Martiću, kao i u predmetu Jadranka Prlića i još petorice bivših zvaničnika takozvane Herceg Bosne.

2008-06-24

HAG/DEN HAAG

ŠTA JE TUĐMANA ČINILO SREĆNIM

Na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču, ambasador Piter Galbrajt rekao da veruje da cilj akcije "Oluja" nije bilo proterivanje Srba iz Krajine ali da je njihov odlazak bio posledica koju je Tuđman priželjkivao i zbog koje je "bio srećan".

◀ Peter Galbraith, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Odgovarajući na pitanja branioca generala Ante Gotovine, bivši američki ambasador u Hrvatskoj Piter Galbrajt/Peter Galbraith je rekao da ne smatra da je cilj "Oluje" bio da se Srbi proteraju iz Krajine, ali da je njihov odlazak bio posledica te operacije. Dodao je da je takav razvoj situacije hrvatski predsednik Franjo Tuđman priželjkivao i da je zbog odlaska Srba "bio srećan".

Branilac Kiho/Kehoe je prezentovao audio snimak razgovora Galbrajt - Tuđman od 1. avgusta 1995. godine u kojem američki ambasador kaže da administracija njegove zemlje ne daje zeleno svetlo za napad na Krajinu, ali da je svesna da do njega može doći i da će u

tom slučaju za buduće američko-hrvatske odnose od presudnog značaja biti tretman civila i ratnih zarobljenika. Kaže da bi, da je tada verovao da će Srbi iz Krajine biti proterani, podsticao svoju vladu da Hrvatskoj da "crveno svetlo" za operaciju.

Branilac je potom predočio nekoliko dokumenata iz avgusta 1995. godine u kojima tadašnji ministri odbrane Šušak i unutrašnjih poslova Jarnjak, kao i zapovednik Zbornog područja Split Ante Gotovina, zahtevaju da se spreči pljačka i uništavanje srpskih kuća i nalažu da se sa civilima i ratnim zarobljenicima postupa u skladu sa Ženevskim konvencijama. Galbrajt je na to odgovorio: "Da, samo je šteta što se to u praksi nije dešavalo". Na ponovljeno insistiranje branioca da izdavanje takvih naređenja pokazuje da je država nastojala da spreči zločine, svedok kaže da "ima dovoljno iskustva" sa srpskim i hrvatskim zvaničnicima na osnovu kojeg zna da su u stanju da izdaju naređenja i daju obećanja... ali da ništa od toga ne ispune u praksi.

Odbrana je prezentovala i audio snimak sastanka od 19. oktobra 1995. godine na kojem Tuđman ubeđuje američku delegaciju da je policija razrešila ubistva 41 civila i uhapsila 13 počinitelja, među kojima su, kako je tada tvrdio, "Srbi, kriminalci i narkomani". Ambasador Galbrajt je kratko prokomentarisao da je ta Tuđmanova tvrdnja "apsurdna i netačna". Pošto je branilac dokazivao da je civilna policija već 8. avgusta bila raspoređena širom "oslobođene teritorije", svedok je rekao da to ne spori, ali tvrdi da, iako su bili tamo, očigledno ništa nisu učinili da bi zaštitili preostale Srbe i imovinu onih koji su izbegli.

Branilac Kiho će sutra okončati svoje ispitivanje, posle čega će svedoku pitanja postavljati branioci generala Ivana Čermaka i Mladena Markača.

2008-06-25

HAG/DEN HAAG

GALBRAJT: "ZAVRNULI SMO TUĐMANU RUKU"

Ne sporeći da se do 2000. godine u Hrvatsku vratilo oko 40.000 Srba izbeglih nakon "Oluje", bivši američki ambasador je ukazao da se to nije dogodilo zbog Tuđmanove želje da mu se Srbi vrate, već zbog američkog i evropskog pritiska. «Zavrnuti smo Tuđmanu ruku...» – kaže Piter Galbrajt.

◀ Peter Galbraith, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Odbrane generala Ante Gotovine i Mladena Markača su danas u nastavku unakrsnog ispitivanja pobijale tvrdnje bivšeg američkog ambasadora u Hrvatskoj Pitera Galbrajta/Peter Galbraith da su predsednik Tuđman i ljudi oko njega učinile sve da se Srbi, koji su u vreme akcije "Oluja" u avgustu 1995. godine izbegli iz Krajine, ne vrate u svoje kuće. Naprotiv, tvrde branioci, Tuđmanova vlast se trudila da obezbedi povratak za sve, vodeći pritom brigu o bezbednosti države.

Gotovinin branilac Greg Kih/Kehoe je tvrdio da je sporazum o normalizaciji odnosa Hrvatske i SR Jugoslavije iz avgusta 1996. godine, u kojem se strane obavezuju da

će osigurati uslove za povratak izbeglica, u suprotnosti sa svedokovim tvrdnjama. Ambasador Galbrajt odgovara da sporazum o normalizaciji nije bio ustupak Hrvatske, nego nešto na šta je morala da pristane, pre svega pod pritiskom Sjedinjenih Država.

Branilac je predočio dokument Republike Srpska Krajina iz januara 1995. godine sa popisom 110.000 srpskih vojnih obveznika, ukazujući da su i oni bili među izbeglicama i da je Hrvatska nakon "Oluje" morala da izvrši proveru povratnika i ne dozvoli ulazak onima koji bi mogli ugroziti bezbednost države. Svedok je, međutim, primetio da je na tom popisu 41.000 muškaraca iz Istočne Slavonije, a da je siguran da preostalih 70.000 krajinskih vojnih obveznika nije moglo biti bilo pod oružjem. Verovatnije je, kaže, da je svega deset odsto od tog broja bilo angažovano u vojsci. Osim toga, hrvatske vlasti su, kaže Galbrajt, sprečavale povratak žena i staraca jednako kao i muškaraca vojne dobi, tako da se ne može govoriti o nekakvim bezbednosnim proverama.

Unakrsno ispitivanje je potom preuzeo Markačev branilac Tomislav Kuzmanović koji je svedoka suočio sa izveštajem hrvatske vlade u kojem se navodi da se do 2000. godine u Krajinu vratilo oko 40.000 izbeglica. Galbrajt tu brojku nije sporio, ali tvrdi da to nije zbog Tuđmanove želje da se Srbi vrate, već je rezultat američkog i evropskog pritiska na Hrvatsku da omogući povratak. Sjedinjene Države su, kaže svedok, Hrvatskoj uvele sankcije, smanjile pomoć, pretile ukidanjem svake vojne podrške i javno pozivale na povratak Srba. "Zavrnuti smo Tuđmanu ruku i zato je morao da pristane na povratak izbeglih", slikovito je pojasnio Galbrajt.

Markačev branilac je, kraju, sugerisao da je Hrvatska u jugoslovenskoj krizi bila "deo rešenja a ne deo problema". Galbrajt je uz osmeh odgovorio da je Hrvatska 1991. godine bila žrtva, potom je 1993. postala deo problema, pa onda i deo rešenja do avgusta 1995. godine i akcije "Oluja", kada je ponovo postala problem. Posle Tuđmanove smrti i promene vlasti 2000., ponovo je deo rešenja, zaključio je bivši američki ambasador.

Odbrana Ivana Čermaka nije imala pitanja za Galbrajta koji će sutra odgovarati na dodatna pitanja tužioca.

2008-06-26

HAG/DEN HAAG

ŠARINIĆ: «IZBEGLICE SE NIKAKO NE SMEJU VRATITI»

U dodatnom ispitivanju ambasadora Galbrajta, tužilac prezentovao transkripte sa dva sastanka državnog vrha Hrvatske iz avgusta 1995. godine na kojima predsednik Tuđman zahteva konfiskaciju imovine Srba, a njegov šef kabineta Šarinić sa ministrom unutrašnjih poslova Jarnjakom razrađuje mehanizme kojima bi se sprečio njihov povratak. Odbrana osporava autentičnost pomenutih dokumenata.

Četvorodnevno svedočenje bivšeg američkog ambasadora u Hrvatskoj Pitera Galbrajta/Peter Galbraith na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču danas je okončano dodatnim ispitivanjem u kojem je tužilac još jednom pokrenuo temu sprečavanja povratka srpskih izbeglica nakon "Oluje". U tu svrhu je prezentovao dva transkripta sa sastanaka državnog vrha Hrvatske iz avgusta 1995. godine na kojima predsednik Franjo Tuđman i njegovi saradnici razgovaraju o (ne)možnosti povratka Srba u Krajinu.

◀ Peter Galbraith, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Na prvom sastanku, nekoliko dana nakon "Oluje", Tuđman se zalagao za konfiskovanje imovine svih Srba koji se ne vrate u Krajinu u roku od 30 dana i za naseljavanje Hrvata u njihove kuće. Na narednom sastanku Tuđmanov šef kabineta Hrvoje Šarinić kaže da se izbeglice "nikako ne smeju vratiti" i potom sa ministrom unutrašnjih poslova Ivanom Jarnjakom razrađuje mehanizme kojima bi se to ostvarilo. Galbrajt kaže da se sve što je danas čuo uklapa u ono što je govorio u glavnom ispitivanju – da su hrvatske vlasti činile sve da spreče povratak, a da im je priča o navodnoj privremenoj konfiskaciji u cilju zaštite srpske imovine bila samo izgovor.

Tužilac nije saopštio tačne datume sastanaka sa kojih je predočio transkripte, a odbrana osporava njihovu autentičnost. Sudije su dozvolile korišćenje pomenutih dokumenata, ali oni nisu uvedeni u dokaze dok se ne donese odluka po prigovoru odbrane.

Odgovarajući na pitanja predsedavajućeg sudije, Galbrajt je rekao da ne smatra da je granatiranjem Knina prekršeno međunarodno humanitarno pravo, napominjući da se ono nikako ne može porediti sa artiljerijskim napadima na Vukovar, Sarajevo ili Dubrovnik. Kaže da su pripadnici osoblja njegove ambasade nekoliko dana nakon granatiranja ušli u Knin, ali nisu videli značajniji broj oštećenih civilnih objekata.

Po završetku Galbrajtovog iskaza, optužba je izvela svog narednog, zaštićenog svedoka, čiji će iskaz biti u potpunosti zatvoren za javnost.

2008-06-30

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: "SRPSKE KUĆE DEZINFIKOVANE, A NE PLJAČKANE"

Osporavajući navode holandskog vojnog posmatrača o pljačkanju srpskih kuća u Gračacu, branilac Mladena Markača prezentovao izveštaj komandanta Civilne zaštite u kojem kaže da su kuće "čišćene i dezinfikovane", radi čega su iznošeni zamrzivači.

◀ Herman Steenbergen, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Holandskog potpukovnika Hermana Stenbergena/ Steenbergen početak operacije "Oluja" 4. avgusta 1995. godine je zatekao u krajinskom gradiću Gračac, gde je bio razmešten kao vojni posmatrač. Usled granatiranja, on i drugi članovi posmatračkog tima su se sklonili u obližnju bazu Jordanskog bataljona UN. Svoja zapažanja o događajima koji su sledili Stenbergen je izneo u četiri izjave istražiteljima tužilaštva koje su uvedene u dokaze, a danas je u glavnom ispitivanju na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču pojasnio neke ranije navode.

Svedok tvrdi da je 5. avgusta iz baze video dve grupe pripadnika hrvatske specijalne policije kako se kreću ka Gračacu, a da je dan kasnije u gradu zatekao spaljene kuće izbeglih Srba. Kada je stigao u centar, pljačka je bila u toku, a stvari iz kuća su, kaže, iznosili pripadnici specijalne policije i civili sa narandžastim trakama oko ruku. Po njegovom sećanju, opljačkanu robu su tovarili na civilne i vojne kamione.

Branilac tadašnjeg komandanta specijalne policije Mladena Markača je u unakrsnom ispitivanju prvo predočio Pravilnik o organizaciji hrvatske Civilne zaštite iz kojeg se vidi da njeni pripadnici u vanrednim situacijama nose narandžaste trake. Potom je pokazao i dokument u kojem komandant Civilne zaštite za Gračac izveštava o obavljenom "pražnjenju, čišćenju i dezinfekciji zamrzivača i škrinja" izbeglih Srba. To je, tvrdi odbrana, pravi razlog zbog kojeg su zamrzivači iznošeni iz kuća. Stenbergen, međutim, kaže da na ulici nije video samo zamrzivače, nego "mnogo više od toga".

Na početku današnje rasprave strane su iznele argumente o zahtevu tužilaštva da Pretresno veće izda obavezujući nalog hrvatskim vlastima za dostavljanje više stotina vojnih i policijskih dokumenata iz 1995. godine koji se odnose na operaciju "Oluja". Odbrana se tome protivi pošto je, kako je objasnio Gotovinin branilac, tužilac namerno odugovlačio pa je zahtev za obavezujući nalog Hrvatskoj zatražio tek sada, u sred suđenja, čime se optuženima nanosi šteta. Tužilac "kategorički odbija" tvrdnju o namernom odugovlačenju, naglašavajući da godinama unazad tražio od hrvatskih vlasti da dostave pomenuta dokumenta, ali da odgovora nije bilo.

2008-07-01

HAG/DEN HAAG

(NE)POSTOJEĆI PLAN EVAKUACIJE

Svedočeći na poziv optužbe na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču, bivši posmatrač UN u Krajini Herman Stenbergen negira da su on i članovi njegovog tima pre početka akcije "Oluja" znali za plan evakuacije srpskog stanovništva.

Bivši vojni posmatrač UN za područje Gračaca Herman Stenbergen/Steenbergen tvrdi da on i pripadnici njegovog tima nisu imali saznanja o postojanju plana evakuacije srpskog stanovništva pre početka akcije "Oluja" 4. avgusta 1995. godine. Nije promenio iskaz ni kada mu je branilac generala Ante Gotovine predao dokument Republike Srpska Krajina od 15. jula 1995. godine u kojem se lokalnim štabovima Civilne zaštite nalaže preduzimanje koraka kako bi se osigurala evakuacija stanovništva u slučaju napada Hrvatske vojske.

U nastavku unakrsnog ispitivanja, branilac Kiho/Kehoe je nastojao da pobije svedokovu tvrdnju da su posmatrači UN sprečavani da uđu u pojedina područja da ne bi videli kako hrvatski vojnici i policajci pale srpske kuće. Odbrana sugeriše da su posmatrači zaustavljeni na vojnim punktovima zato što su nameravali da prate i beleže kretanje Hrvatske vojske ka BiH, što nije bio njihov mandat. Holandski potpukovnik odgovara da su on i njegove kolege izlazili na teren da se upoznaju sa situacijom, a ne da prate kretanje vojske.

Pošto je odbrana generala Markača juče okončala unakrsno ispitivanje, a Čermakovi branioci nisu imali pitanja, Stenbergenovo svedočenje je danas završeno posle samo 40 minuta. Naredni, zaštićeni svedok optužbe sa pseudonimom "86", je iskaz počeo na sednici zatvorenoj za javnost, a tako je ostalo do kraja današnjeg zasedanja.

2008-07-02

HAG/DEN HAAG

NALOG HRVATSKOJ DA SE IZJASNI O DOKUMENTIMA IZ "OLUJE"

Hrvatskoj upućen nalog da se na usmenoj raspravi 18. jula ove godine izjasni o zahtevu tužilaštva da im se dostave policijski i vojni dokumenti u vezi sa operacijom "Oluja".

◀ Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Pretresno veće koje sudi generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču je naložilo predstavnicima Hrvatske da se u petak, 18. jula ove godine, pojave pred sudijama Tribunala. Hrvatske vlasti bi trebalo da se izjasne o zahtevu tužilaštva da Zagreb dostavi više stotina policijskih i vojnih dokumenata koji se odnose na operaciju "Oluja".

Ukoliko želi da iznese prigovor da bi obelodanjivanje traženih dokumenata moglo da šteti interesima nacionalne bezbednosti, Hrvatska može to da učini pet dana pre zakazane rasprave, navodi se u nalogu veća.

Tužilaštvo je početkom juna tražilo da se hrvatskim vlastima izda obavezujući nalog za dostavljanje 370 vojnih i oko 200 policijskih dokumenata, među kojima je veliki broj naređenja, mapa i izveštaja Hrvatske vojske (HV) od 2. do 6. avgusta 1995. godine sa detaljnim popisom artiljerijskih meta u Kninu i drugim mestima u Krajini. Po oceni tužilaštva, ti dokumenti su "sklonjeni ili sakriveni" tokom "Operativne akcije Hag" koju su hrvatske obavestajne službe počele još 1996. godine, kako bi uklonile dokumente za koje bi moglo da bude zainteresovano tužilaštvo Tribunala. Odbrana se protivi tom zahtevu, tvrdeći da traženje dokumenata u ovoj fazi postupka nanosi štetu optuženima.

Trojica hrvatskih generala se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu čiji je cilj bio progon srpskog stanovništva sa područja Krajine. Tužilaštvo tvrdi da granatiranje krajinskih sela i gradova nije bilo opravdano vojnom nuždom već je namera bila da se srpsko stanovništvo zaplaši i prinudi na beg.

2008-07-07

HAG/DEN HAAG

"NAMERNA MALTRETIRAJUĆA PALJBA" NA KNIN

Na suđenju hrvatskim generalima za zločine tokom operacije "Oluja", bivši pripadnik snaga UN u Krajini Jozef Beleroz tvrdi da nije postojalo vojno opravdanje za "nasumičnu paljbu u nasumičnim vremenskim intervalima" po Kninu, pa zaključuje da je akcija sprovedena u cilju zastrašivanja i proterivanja civila a ne samo poraza snaga RSK.

◀ Joseph Bellerose, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

U vreme operacije "Oluja", u avgustu 1995. godine, kanadski potpukovnik Jozef Beleroz/Joseph Bellerose je bio glavni inženjerac UN u krajinskom sektoru Jug. Svedočeci na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, opisao je zašto misli da granatiranje Knina nije bilo vojno opravdano, nego je sprovedeno u cilju zastrašivanja i proterivanja srpskih civila.

Beleroz tvrdi da su među retkim vojnim ciljevima u Kninu bile dve kasarne i zgrada komande Srpske vojske Krajine, ali da nije primetio da je artiljerijska paljba bila usmerena na te objekte. Napad se, tvrdi, svodio na "nasumično

granatiranje u nasumičnim vremenskim intervalima" na osnovu čega je zaključio da je rađeno sa ciljem da srpski civili pomisle da će sledeći projektil pasti u njihovoj blizini i da bi bilo bolje da odu. "Bila je to namerna maltretirajuća paljba", zaključio je svedok.

Branilac generala Gotovine je u unakrsnom ispitivanju predočio izveštaj specijalnog izaslanika generalnog sekretara UN Jasušija Akašija/Yasushi Akashi, kao i delove iskaza nekoliko prethodnih svedoka optužbe koji se slažu da nekoliko dana nakon "Oluje" u Kninu nisu videli značajniju štetu na civilnim objektima i da su time bili iznenađeni. Beleroz je ostao pri svojim navodima, mada je priznao da nije prebrojao razorene zgrade po Kninu. U izjavama istražiteljima tužilaštva kanadski oficir je naveo da je već 6. avgusta 1995. godine video kako hrvatske snage čiste ruševine i popravljaju civilne objekte u glavnoj kninskoj ulici da bi situaciju u očima međunarodne javnosti predstavili boljom nego što je bila.

Pošto je u glavnom ispitivanju tvrdio da su ga u nekoliko navrata nakon "Oluje" pripadnici specijalne policije sprečili da uđe u zapaljena srpska sela, branilac tadašnjeg zapovednika hrvatskih specijalaca Mladena Markača je od svedoka tražio dodatne informacije. Osim što je rekao da se radilo o selima u okolini Gračaca i da su policajci bili u tamno sivim ili crnim uniformama, Beleroz nije mogao da se seti drugih detalja.

2008-07-08

HAG/DEN HAAG

SPONTANO ILI ORGANIZOVANO BEKSTVO IZ KRAJINE?

Dok optužba na suđenju za zločine u "Oluji" dokazuje da su srpski civili izbegli iz Krajine spontano i u vlastitoj režiji, pre svega u strahu od nasumičnog granatiranja gradova i naselja, odbrane hrvatskih generala tvrde da se to dešavalo organizovano i po unapred uvežbanom planu evakuacije.

◀ Jovan Dopuđ, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Svedočeci na poziv optužbe na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine u toku i nakon operacije "Oluja", bivši odbornik u Skupštini opštine Obrovac Jovan Dopuđ je tvrdio da je srpsko stanovništvo napustilo grad prvog dana napada hrvatskih snaga 4. avgusta 1995. godine. Tvrdi da su granatirani civilni objekti poput doma zdravlja, gradske kafane, autobuske stanice i doma kulture, što je uplašilo stanovnike Obrovca i nateralo ih u beg.

Od početka suđenja hrvatskim generalima optužba dokazuje da su srpski civili izbegli iz Krajine spontano,

pre svega u strahu od nasumičnog granatiranja civilnih ciljeva, dok odbrane tvrde da se to dešavalo po unapred uvežbanom planu evakuacije. Po Dopuđevom svedočenju, 90 odsto Srba je 4. avgusta 1995. godine, kada je počelo granatiranje, otišlo iz Obrovca u vlastitoj režiji, prvo rano ujutro u okolna sela, a potom iste večeri prema BiH i Srbiji.

Osporavajući svedokove navode, branilac Ante Gotovine ga je suočio sa tvrdnjom da su prve pripreme za evakuaciju stanovništva obavljene već u junu 1995. godine i u tu svrhu predočio izjavu gradonačelnika Obrovca Dragomira Vukčevića koji je istražiteljima tužilaštva rekao da je evakuacija nekoliko puta uvežbavana. Pošto je Dopuđ odgovorio da to nije tačno i da je gradonačelnik očito želeo "sebi dati na važnosti", branilac je prezentovao i dokument iz jula 1995. godine u kojem načelnik civilne zaštite Obrovca zahteva da mu se isporuče delovi za splav koji bi služio «za evakuaciju u slučaju ustaškog napada». Svedok je odbacio i takav navod, rekavši da se u Krajini neko "očigledno igrao rata" i radio besmislene stvari.

Dopuđ je, inače, od osnivanja Srpske vojske Krajine bio komandant Četvrte lake brigade, ali je 1993. godine na sopstveni zahtev razrešen. Upitan koji su razlozi ta takav postupak, braniocu Mišetiću je odgovorio da od samog početka nije video smisao rata "kojim su svi izgubili", a da je onda prelomio i odlučio da više ne učestvuje u nečemu što "nije njegova borba".

Pred kraj današnjeg zasedanja na klupu za svedoke je izveden Zdravko Janić, sadašnji zapovednik Specijalne policije MUP Hrvatske, koji je u vreme "Oluje" komandovao jednim od glavnih pravaca napada "specijalaca" i bio direktno podređen optuženom generalu Mladenu Markaču. U Hag je došao na osnovu takozvane subpoene ili poziva pod pretnjom kazne koji mu je na zahtev optužbe izdalo Pretresno veće.

2008-07-09

HAG/DEN HAAG

SVEDOK NIJE ZNAO, MARKAČ NIJE PITAO

Aktuelni komandant specijalne policije MUP Hrvatske Zdravko Janić tvrdi da 25. avgusta 1995. godine nije znao za ubistvo srpskih civila u krajinskom selu Grubori, iako je tada bio koordinator akcije "čišćenja" u tom području. Tadašnji komandant specijalaca Mladen Markač od njega, kaže, nikada nije tražio da podnese izveštaj o Gruborima.

◀ Zdravko Janić, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Osim što je početkom avgusta 1999. godine komandovao jednim od glavnih pravaca napada hrvatske specijalne policije u operaciji "Oluja", visoki oficir MUP Hrvatske Zdravko Janić je u narednih nekoliko meseci koordinirao akcije "čišćenja" oslobođene teritorije u Krajini. Tvrdi da se nije radilo o etničkom čišćenju, nego o "bezbednosnim pretragama terena", a tužilac dokazuje da je u toku tih "pretraga" došlo do brojnih incidenata u kojima su mnoga sela zapaljena a na desetine civila ubijeno. Centralna tema Janićevog današnjeg svedočenja na suđenju generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču bio je incident u selu Grubori gde je, po optužnici, 25. avgusta 1995. godine ubijeno pet

srpskih civila – tri muškarca i dve žene.

U izjavi istražiteljima tužilaštva iz januara 2004. godine, svedok je rekao da je u akciji čišćenja sela u dolini Plavnog učestvovalo šest jedinica specijalne policije, a za Grubore je bila zadužena antiteroristička jedinica "Lučko". Kaže da tokom i nakon operacije nije obavešten o bilo kakvim incidentima, a da je nekoliko godina kasnije iz časopisa "Feral Tribune" saznao da se u Gruborima nešto desilo.

Nakon što su ga 2005. godine istražitelji tužilaštva intervjuisali kao osumnjičenog, Janić je, tvrdi, proverio policijski arhiv i tamo pronašao izveštaj zamenika komandanta jedinice "Lučko" Josipa Čelića od 25. avgusta 1995. godine u kojem stoji da su se on i njegovi policajci u Gruborima sukobili sa zaostalim srpskim borcima, a da je u toku te razmene vatre stradalo i nekoliko civila, uključujući i starije žene. Svedok tvrdi da je od Čelića posle akcije u Gruborima dobio potpuno drugačiji izveštaj u kojem se ne pominju razmena vatre i ubijeni civili. Na pitanje tužioca da li je o tome razgovarao sa Čelićem kada je otkrio drastičnu razliku u dokumentu koji je arhiviran i izveštaja koji je od njega dobio, Janić kaže da za tim "nije imao unutrašnju potrebu". Tvrdi da od Markača ili bilo koga iz policije nikada nije dobio zahtev da podnese poseban izveštaj o Gruborima.

Tužiteljica je danas u dokaze uvela više desetina policijskih izveštaja o incidentu u Gruborima, ali javnost nije upoznata sa njihovim sadržajem. Veće delove pomenutih naređenja i izveštaja Janić je čitao u sebi i samo kratko komentarisao kada je, ako uopšte, upoznat sa njihovim sadržajem.

Tužilac će glavno ispitivanje okončati sutra, nakon čega će svedoka unakrsno ispitivati branioci trojice optuženih.

2008-07-10

HAG/DEN HAAG

KUĆE GORELE, ALI NISU ZAPALJENE

Nekada koordinator, a danas komandant hrvatske specijalne policije, Zdravko Janić priznaje da je krajem avgusta 1995. godine u krajinskom selu Ramljani video kuće u plamenu, ali tvrdi da je vatra buknuła kada su objekti pogođeni u borbama sa zaostalim srpskim snagama... dvadesetak dana po okončanju operacije "Oluja".

U nastavku glavnog ispitivanja Zdravka Janića, jednog od komandanata hrvatske specijalne policije u operaciji "Oluja", tužiteljica se osvrnula na incident u selu Ramljani kod Otočca. Svedok je, naime, u izjavi istražiteljima tužilaštva 2004. godine rekao da je 26. avgusta 1995. godine posle akcije "čišćenja terena" obišao to selo i u njemu video nekoliko zapaljenih privrednih objekata i jednu kuću. Iako svedok optužbe, nastojao je da zaštiti svog nekadašnjeg komandanta u specijalnoj policiji Mladena Markača, koji se zajedno sa generalima Antom Gotovinom i Ivanom Čermakom, tereti za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja". Janić je u Hag došao nakon što mu je Pretresno veće izdalo obavezujući nalog za svedočenje.

Čim je video vatru u Ramljanima, Janić je, kaže, pozvao komandanta specijalne policije Mladena Markača da se i sam u to uveri. Kada je došao Janić mu je prepričao šta je čuo od komandanata specijalne policije koji su učestvovali u akciji čišćenja. Po njihovoj verziji, specijalci su u selu naišli na nekoliko zaostalih pripadnika Srpske vojske Krajine i na njih otvorili vatru iz ručnih raketnih bacača. Srpski vojnici su pobjegli ali su, tvrdi svedok, raketnim bacačem u toku borbe pogođeni i zapaljeni neki civilni objekti.

Svedok tvrdi da Markač nije bio srećan zbog svega što se dogodilo i naložio je dodatnu istragu. Janić kaže da je to ispoštovao i da je na kraju došao do istog zaključka – da su "nedvojbeno bile borbe i da su kuće nedvojbeno zapaljene raketnim bacačima". Na pitanje da li je neko od specijalaca krivično ili prekršajno gonjen, svedok odgovara da za to nije bilo razloga jer događaj u Ramljanima niko u policiji "nije tretirao kao incident". Markač je po Janićevim tvrdnjama u Ramljane došao iz Knina, gde je zajedno sa predsednikom Tuđmanom prisustvovao svečanosti povodom uspešno okončane akcije. Tako ispada da su najviši državni zvaničnici u dubini oslobođene teritorije proslavljali pobjedu dok su se nadomak nekadašnje linije razgraničenja odvijale borbe.

Opisujući ulazak hrvatskih specijalaca u Donji Lapac, svedok je u izjavi tužiocima 2004. godine rekao da su kuće u tom gradu bile oštećene usled artiljerijskog napada, da bi godinu dana kasnije, u razgovoru sa tužiocima u svojstvu osumnjičenog, tvrdio da su se specijalci ušetalu u Lapac bez otpora i da nije bilo potrebe za granatiranjem. U optužnici se navodi da artiljerijski napadi na krajinske gradove i sela nisu bili vojno opravdani i da su služili samo da bi civile naterali u beg, pa je tužiteljica pitala zašto je Lapac granatiran ako nije bilo vojnog otpora. Janić odgovara da njegova jedinica nije imala potrebu za artiljerijskom podrškom, ali da je na drugim pravcima napada za to možda bilo razloga.

Odbrana Mladena Markača je danas počela unakrsno ispitivanje svedoka i okončaće ga sutra.

2008-07-11

HAG/DEN HAAG

NEVOLJNI SVEDOK OPTUŽBE BRANI MARKAČA

Mada je osujećena njegova namera da "promeni stranu" i umesto na poziv optužbe svedoči u korist odbrane, Zdravko Janić prihvatao sve sugestije branioca svog prethodnika na mestu zapovednika hrvatske specijalne policije Mladena Markača.

Zapovednik specijalne policije MUP Hrvatske Zdravko Janić je istražiteljima tužilaštva 2004. godine dao izjavu i pristao da o svom učešću u operaciji "Oluja" svedoči na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču. U međuvremenu je, međutim, "promenio stranu" i odlučio da svedoči za odbranu optuženih generala, ali je odlukom Pretresnog veća takav obrt sprečen. Sudije su, naime, prihvatile zahtev tužioca i izdale obavezujući nalog za njegov dolazak u Hag.

U dvodnevnom glavnom ispitivanju Janić je izbegavao da potvrdi teze optužbe, a danas se, odgovarajući na pitanja branioca svog prethodnika na mestu zapovednika hrvatskih specijalaca Mladena Markača, uglavnom složio sa svim predloženim sugestijama. Veći deo unakrsnog ispitivanja bio je posvećen ustrojstvu hrvatske redovne i specijalne policije, načinu na koji su obučavani i kakvu su opremu posedovali. Čulo se da su specijalci bili osposobljeni za različite aktivnosti od ronjenja do skakanja i trčanja, ali i da su imali nastavu iz međunarodnog ratnog prava i dobili knjižicu sa njegovim glavnim odredbama.

Markačev branilac Goran Mikuličić je Janićevo svedočenje iskoristio za uvođenje nekoliko dokumenata iz kojih se vidi da je specijalna policija za vreme i nakon operacije "Oluja" naređenja dobijala od Glavnog stožera Hrvatske vojske i njegovog načelnika Zvonimira Červenka. Pošto je branilac u nastavku postavio i niz pitanja o zadacima, zonama delovanja i pravcima kretanja hrvatskih specijalaca u "Oluji", predsedavajući sudija ga je upozorio da se koncentriše na suštinu predmeta, jer veće nije zainteresovano da čuje je li ili nije operacija bila dobro organizovana.

Do kraja Janićevog iskaza, odbrana nije pominjala paljenje kuća u selu Ramljani i ubistva civila u Gruborima, što su bile centralne teme tužiočevog ispitivanja. Dokazujući da su se incidenti, ako ih je i bilo, mogli desiti u borbama sa zaostalim pripadnicima Srpske vojske Krajine, branilac je u dokaze uveo niz dokumenata iz avgusta 1995. godine u kojima se hrvatskim vojnicima i policajcima nalaže oprez zbog mogućnosti da u pojedinim područjima naiđu na "zaostale neprijateljske bande". Doduše, u samo jednom od predloženih izveštaja se navodi da je takvih borbi i bilo i da je jedan hrvatski vojnik ranjen.

Na kraju, odgovarajući na pitanje o karakteru optuženog Markača sa kojim je sarađivao dvadesetak godina, Janić je rekao da se radi o "skromnom, odgovornom i časnom policajcu".

2008-07-14

HAG/DEN HAAG

SVEDOK: NASUMIČNA PALJBA PO KNINU

Opisujući granatiranje Knina od 4. i 5. avgusta 1995. godine, kanadski kapetan Alen Žilber kaže da je na osnovu onoga što je video iz svoje kancelarije u komandi Sektora Jug UN imao utisak da nisu gađani vojni ciljevi, već da je grad bio izložen nasumičnoj artiljerijskoj paljbi.

◀ [Alain Gilbert, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču](#)

Kanadski kapetan Alen Žilber/Alain Gilbert je u avgustu 1995. godine bio ađutant generala Alena Forana/Alain Forand, komandanta snaga UN u krajinskom sektoru Jug. U izjavi istražiteljima tužilaštva u januaru ove godine je izneo svoja saznanja o zločinima za vreme i nakon operacije "Oluja", za koje se terete hrvatski generali Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač. U kratkom glavnom ispitivanju je potvrdio da je izjava istinita i autentična i pojasnio neke njene delove.

Poput generala Forana i drugih kanadskih "plavih šlemova", Žilber je iz baze UN posmatrao granatiranje Knina 4. i 5. avgusta 1995. godine. Kaže da je grad bio pod teškom artiljerijskom paljbom i da je samo u šest

minuta rano ujutro 5. avgusta sa hrvatske strane ispaljeno oko 400 granata. Svedok je od 25. avgusta 1995. godine preuzeo brigu o izbeglicama koje su se sklonile u bazu UN. Tvrdi da je većina njih želela da se vrati svojim kućama, ali da su se iz straha za ličnu bezbednost ipak odlučili na odlazak u Srbiju. Razlog tome bi, po njemu, mogle biti pljačke i paljenja napuštenih srpskih kuća u Krajini što se, kako je naveo u izjavi, masovno događalo nakon operacije "Oluja".

U unakrsnom ispitivanju Gotovinin branilac je svedoka suočio sa tvrdnjom da zbog magle i velike udaljenosti baze UN od grada nije mogao da zna jesu li gađani vojni ili civilni ciljevi. Žilber priznaje da nije video mete u gradu, ali odgovara da su granate padale svuda unaokolo i da nije imao utisak da su gađani određeni vojni ciljevi, već da se radilo o "nasumičnoj paljbi" po Kninu.

Na braniočevu tvrdnju da je baza UN u Kninu osim civilima poslužila i kao sklonište brojnim pripadnicima vojske Republike Srpska Krajina, svedok odgovara da zna za slučaj jednog srpskog vojnika koji je izbačen iz baze ubrzo nakon što se otkrilo da je pripadnik vojske. Činjenicu da su hrvatske vlasti tražile izručenje 38 osoba iz baze zbog sumnje da su počinili ratne zločine nije hteo da komentariše, rekavši samo da su oni bili krivi za zločine iz hrvatske perspektive a ne po mišljenju pripadnika UN.

Iskaz kanadskog kapetana je danas okončan, a sutra će na suđenju hrvatskim generalima svedočiti bivši specijalni izvestilac UN za ljudska prava, Elizabet Ren/Elisabeth Rehn.

2008-07-15

HAG/DEN HAAG

ŠUŠAK NEZADOVOLJAN, TUĐMAN NEZAINTERESOVAN

Opisujući svoje sastanke sa hrvatskim zvaničnicima 1995. godine, bivši izvestilac UN za ljudska prava Elizabet Ren kaže da hrvatski ministar odbrane "nije voleo ni nju ni njene izveštaje", a da je predsednik Franjo Tuđman bio nezainteresovan za pitanja povratka izbeglica i procesuiranja počinilaca zločina.

◀ [Elisabeth Rehn, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču](#)

U izveštajima koje je sačinila u mesecima nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine tadašnji specijalni izvestilac UN za ljudska prava, finska političarka Elizabet Ren/Elisabeth Rehn, je navela nekoliko stvari koje se poklapaju sa tvrdnjama optužbe na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču. Tada je, naime, zabeležila da su u toku napada hrvatske vojske i policije gađani civilni ciljevi u Kninu, da su nakon operacije preostali Srbi ubijani a napuštene kuće paljene i pljačkane.

U pismu iz februara 1996. godine Ren je od hrvatskog šefa diplomatije Mate Granića tražila informacije o istrazi

sprovedenoj nakon ubistva pet srpskih civila u selu Grubori 25. avgusta 1995. godine. Od hrvatskih vlasti je, kaže, dobijala odgovore na mnoga pitanja, ali ne i na ovo o Gruborima, osim što joj je rečeno da je istraga u toku. Tvrdi da su pripadnici UN sa terena mogli da pomognu u toj istrazi, jer su na dan ubistva bili u selu i, između ostalog, zabeležili brojeve registarskih tablica automobila koje su tada videli, ali to od njih nikada niko nije tražio.

U izjavi istražiteljima tužilaštva iz 2005. godine svedokinja je opisala i sastanke koje je 4. decembra 1995. godine imala sa nekolicinom hrvatskih zvaničnika. Kaže da tadašnji ministar odbrane Gojko Šušak "nije voleo ni nju ni njene izveštaje" jer je smatrao da se previše usredotočila na zločine koje su počinili pripadnici vojske. Istog dana sastala se i sa predsednikom Franjom Tuđmanom i sa njim razgovarala o kršenjima ljudskih prava nakon "Oluje". Bio je, tvrdi, nezainteresovan za pitanja povratka izbeglica i istrage zločina nad Srbima, na osnovu čega je zaključila da nije bilo političke volje da se počinioci kazne.

Branilac Ante Gotovine je u unakrsnom ispitivanju predočio nekoliko izveštaja vojnih i civilnih posmatrača UN iz avgusta 1995. godine čiji se navodi ne slažu sa svedokinjinim zaključcima o granatiranju Knina. U tim se izveštajima, naime, kaže da je artiljerijska vatra bila usmerena na vojne ciljeve i da je po završetku napada bilo pogođeno svega dvadesetak kuća u Kninu. Ren je objasnila da svoje izveštaje nije pravila samo na osnovu onoga što je dobila od vojnih posmatrača UN, nego i iz razgovora sa lokalnim stanovništvom i političarima.

Dokazujući da su počinioci zločina bili procesuirani, Gotovinin branilac Luka Mišetić je predočio "oproštajni izveštaj" specijalnog izvestioca za ljudska prava iz januara 1998. godine u kojem ona navodi da je od hrvatskih vlasti obavestena o podizanju oko 5.500 krivičnih prijava protiv počililaca ubistava, pljački i uništavanja kuća, od kojih je oko 1.200 okončano. Ren je, međutim, u izjavi istražiteljima tužilaštva navela da na osnovu tih brojki nije mogla da zna na koje se to zločine odnosi, niti koja je nacionalna pripadnost počililaca i žrtava, a danas je priznala da ona i njeni saradnici nisu dovoljno insistirali da im ti podaci budu dostavljeni.

Svedočenje Elizabet Ren će sutra biti nastavljeno unakrsnim ispitivanjima od strane branilaca Ivana Čermaka i Mladena Markača.

2008-07-16

HAG/DEN HAAG

O GRUBORIMA NI REČI

Elizabet Ren okončala svedočenje na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču uz opasku da niko od branilaca u dvodnevnom unakrsnom ispitivanju nije našao za shodno da je pita o ubistvu srpskih civila u selu Grubori 25. avgusta 1995. godine, iako je o tome govorila u glavnom ispitivanju.

◀ Elisabeth Rehn, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Budući da je u izjavi istražiteljima tužilaštva 2005. godine navela da je prilikom obilaska Krajine u jesen 1995. godine lično videla kako ljudi u uniformama Hrvatske vojske pljačkaju napuštene srpske kuće, bivši izvestilac UN za ljudska prava Elizabet Ren/Elisabeth Rehn je danas na insistiranje branioca generala Ante Gotovine to pojasnila. Priznaje da ne može sa sigurnošću da tvrdi da se radilo o vojnicima, jer je znala da su se ponekad i civili oblačili u vojne uniforme, ali dodaje da je pored pljačkaša videla vojna vozila što bi moglo da ukaže da se ipak nije radilo o "preobučenim civilima".

Osim pljačke, Ren je bila očevidac paljenja srpskih kuća, a u izveštaju generalnom sekretaru UN iz decembra 1995. godine je navela procenu od pet hiljada kuća uništenih u podmetnutim požarima. Upitana kako to da je broj koji je ona iznela daleko manji od procene vojnih posmatrača UN o 16,800 spaljenih kuća, svedokinja je pojasnila da se trudila da ponudi "jednu konzervativnu procenu", pazeći da u konačan broj ne uđu hrvatske kuće koje su Srbi spalili u godinama pre "Oluje".

Dokazujući da su se hrvatske vlasti trudile da spreče zločine nad srpskim civilima i njihovom imovinom, branilac generala Ivana Čermaka je predočio niz internih dokumenata Ministarstva unutrašnjih poslova iz leta i jeseni 1995. godine u kojima se policijskim upravama nalaže niz mera kako bi se sprečile pljačke i paljevine. Ren odgovara da je znala da je bilo i dobrih namera vlasti, ali da su ona i njeni saradnici bili manje zainteresovani za ono što je na papiru, a više za faktičko stanje na terenu.

Mada je u izjavi istražiteljima tužilaštva i jučerašnjem glavnom svedočenju tvrdila da, iako je tražila, nikada nije dobila informacije o istrazi o ubistvu pet srpskih civila u selu Grubori 25. avgusta 1995. godine, u dvodnevnom unakrsnom ispitivanju branioci hrvatskih generala nijednom rečju nisu spomenuli taj incident. To je danas primetila i sama svedokinja, rekavši da događaj u Gruborima "očigledno nikoga ne interesuje". Umirio ju je predsedavajući sudija rečima da su pred većem već izvedeni brojni dokazi o tom ubistvu. "Drago mi je da to čujem", rekla je Elizabet Ren, koja je ubrzo nakon toga okončala svedočenje i napustila sudnicu.

2008-07-17

HAG/DEN HAAG

OSUJEĆENO BEKSTVO IZ KRAJINE

Srpkinja iz okoline Obrovca Marija Večerina na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču opisala kako su ona i njeno troje dece pri pokušaju bekstva iz Krajine u avgustu 1995. godine uhapšeni nadomak Knina, nakon čega joj je sin sa još četiri mladića odveden i ubijen.

◀ Marija Večerina, svjedoči video-linkom na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Suđenje hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine, nastavljeno je danas iskazom Srpkinja iz okoline Obrovca Marije Večerine. Svedočeci video linkom iz Beograda, ona je opisala pod kojim je okolnostima 6. avgusta 1995. godine poslednji put videla svog sina Stevu.

Kada se drugog dana "Oluje", 5. avgusta 1995. godine, intenzivirao napad hrvatskih snaga na Obrovac i okolna sela, svedokinja se sa dve ćerke, sinom i još dve rođake odlučila na beg preko Golubića i Srba ka Bosni i Hercegovini. Ćerke su joj tog leta završile srednju školu,

a sin, iako još srednjoškolac, bio je pripadnik Srpske vojske Krajine. Usput su pokupili još dva mladića, tako da ih je u kolima bilo osmoro.

Nedaleko od sela Očestovo kod Knina na auto je otvorena vatra u kojoj su svedokinjin sin i ćerka ranjeni u ruku i nogu. Auto su potom, kaže, opkolili hrvatski vojnici, naredili im da izađu, legnu na zemlju i pretresli ih uz psovke i pretnje. Večerina se seća da je sin, kada su mu u novčaniku pronašli nešto novca, rekao da sve uzmu i molio da ga ne ubiju. Ubrzo su svi sprovedeni u podrum obližnje kuće u kojoj su pod stražom, zajedno sa još 13-14 zatočenika proveli noć.

Narednog dana oko devet časova ujutro u podrum su ušli naoružani ljudi, koje svedokinja smatra hrvatskim vojnicima, i naredili petorici mladića, među kojima je bio i Stevo Večerina, da izađu rekavši da će "bolesnici biti prebačeni u bolnicu, a vojnici u zatvor". Međutim, ubrzo se čuo rafal, ali ona ne zna da li su tada mladići ubijeni ili je pogođen još jedan automobil čiji su ranjeni putnici nedugo zatim dovedeni u podrum.

Od tog 6. avgusta 1995. godine svedokinja za sina ništa nije čula sve dok joj nekoliko godina kasnije nije saopšteno da je njegovo telo ekshumirano na kninskom groblju. Tužilac je u dokaze uveo obdukcione nalaze leševa Steve Večerine i četiri mladića koja su sa njim izvedena iz podruma – Steve Banjca, Mile Ignjatovića, Đure Mačka i Momčila Tišme. Ustanovljeno je da je jedan od njih ubijen hicem u vrat a ostali pucnjima u glavu.

Branilac generala Ante Gotovine je u unakrsnom ispitivanju predočio deo svedokinjine izjave istražiteljima tužilaštva u kojem je rekla da nije sigurna da li su ih uhapsili vojnici ili policajci. Ona je priznala da ne razlikuje policijske specijalce od vojnika, rekavši samo da je videla da su bili namazani crnom farбом po licu i obučeni u maskirne uniforme.

Tužilac je na kraju današnje rasprave saopštio da nema više svedoka za ovu sedmicu, a za sutra popodne je zakazana rasprava na kojoj bi predstavnici Hrvatske trebalo da se izjasne o zahtevu tužilaštva za dostavljanje više stotina policijskih i vojnih dokumenata koji se odnose na operaciju "Oluja".

2008-07-18

HAG/DEN HAAG

HRVATSKA U KLIN, TUŽILAC U PLOČU

Izjašnjavajući se o zahtevu tužioca Pretresnom veću da izda obavezujući nalog za dostavljanje više stotina vojnih i policijskih dokumenata koji se odnose na operaciju "Oluja", hrvatski ambasador u Hagu rekao da bi to bilo "nepotrebno i necelishodno" jer je interna istraga tim povodom u toku. Tužilac, međutim, odgovara da je istraga manjkava i da do sada nije čuo razumno objašnjenje za "sistematsko a ne slučajno i pojedinačno odsustvo dokumentacije".

Republika Hrvatska se protivi zahtevu tužioca da Pretresno veće, koje sudi generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, izda obavezujući nalog za dostavljanje više stotina vojnih i policijskih dokumenata koji se odnose na operaciju "Oluja". Obrazlažući takav stav, hrvatski ambasador u Holandiji Frane Krnić je rekao da bi to bilo "nepotrebno i necelishodno", jer je već pokrenuta interna istraga sa ciljem lociranja spornih dokumenata za koje hrvatske vlasti tvrde da nisu u arhivu, a tužilac da su "namerno skriveni i otuđeni".

◀ Frane Krnić, hrvatski ambasador u Holandiji

Radi se o dve zbirke dokumenata. Prva, takozvana topnička, sadrži oko 370 naređenja, mapa i izveštaja Hrvatske vojske od 2. do 6. avgusta 1995. godine sa detaljnim popisom artiljerijskih meta pri napadima na Knin i druga krajinska mesta. Druga, policijska zbirka, se sastoji od nešto više od 200 dokumenata, pre svega naređenja optuženog generala Markača.

Hrvatski ambasador odbacuje tvrdnju da vlasti učestvuju u prikrivanju, navodeći da je interna istraga već dala rezultate i da je nedavno pronađen i predat tužilaštvu "značajan broj dokumenata", doduše, "manje značajnog sadržaja". Tvrdi da je pronalaženje sporne dokumentacije i u interesu Hrvatske, jer njihov sadržaj potvrđuje tezu da hrvatska vojska i policija za vreme i nakon "Oluje" nisu kršili međunarodno humanitarno pravo.

U odgovoru na izlaganje hrvatskog predstavnika, tužilac Alan Tiger/Tieger podseća da predmet rasprave nije pojedinačno, nego sistematsko odsustvo dokumentacije, za koje do sada nije ponuđeno razumno objašnjenje. On smatra da je tekuća istraga hrvatskih vlasti manjkava, jer, primera radi, umesto da preduzimaju nove, samo ponavljaju radnje koje su istražitelji tužilaštva već obavili, a prilikom informativnih razgovora ne postavljaju relevantna pitanja.

Odluku po zahtevu tužioca za izdavanjem obavezujućeg naloga Hrvatskoj Pretresno veće će doneti naknadno.

2008-07-21

HAG/DEN HAAG

SVEDOK: "GOTOVINU JE NERVIRALO MOJE PONAŠANJE"

Bivši oficir UN za medije u Krajini Alun Roberts preživeo Gotovinine pretnje smrću i danas na poziv optužbe u sudnici izneo svoje mišljenje o tome zašto ga je hrvatski general nazvao "špijunom i provokatorom".

◀ Alun Roberts, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Početak operacije "Oluja" ujutro 4. avgusta 1995. godine je Aluna Roberts, bivšeg oficira UN za medije u sektoru Jug, zatekao u njegovom kninskom stanu. Svedočeći danas na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, potvrdio je tačnost izjava koje je dao istražiteljima tužilaštva od 1997. godine do danas, a u kojima naveo da je Knin bio granatiran "uzduž i popreko", a najviše po centru gde nije bilo vojnih ciljeva. Tvrdi i da je sa terase svog stana video tri leša na ulici i više oštećenih civilnih zgrada.

Vojnici UN su Roberts ubrzo prevezli u bazu sektora Jug, odakle je nastavio sa svojim aktivnostima, uključujući i

obilaske krajinskih sela i gradova narednih meseci. U izjavi istražiteljima tužilaštva najdetaljnije je opisao posetu selu Grubori u dolini Plavnog gde je 25. avgusta 1995. godine otišao sa šefom Akcionog tima UN za ljudska prava Edvardom Flinom/Edward Flynn. Tog dana rano ujutro u selu su, kaže, zatekli mnoge spaljene kuće i prestrašene žene koje su vikale "vojnici" i "pucnjava".

I sami uzbuđeni zbog svega što su videli, Roberts i Flin su otišli pravo u Knin, kod vojnog guvernera Ivana Čermaka. Budući da ga nisu zatekli u kancelariji, o situaciji u Gruborima su izvestili njegovog zamenika, pukovnika Dondu, koji ih je uveravao da su kuće najverovatnije zapaljene u borbama sa pripadnicima Srpske vojske Krajine. Predveče Roberts i drugi pripadnici UN su se vratili da provere situaciju u Gruborima. Tamo su našli pet ubijenih, uglavnom starijih, civila - tri muškarca i dve žene. Nekoliko dana kasnije Roberts je na Hrvatskoj televiziji video generala Čermaka koji je tvrdio da je posetio Grubore 26. avgusta i uverio se da su civili ubijeni u "unakrsnoj vatri" između hrvatskih snaga i zaostalih "srpskih terorista". Roberts kaže da, koliko je njemu poznato, u komandu sektora Jug UN nikada nije stiglo nikakvo obaveštenje o istrazi o incidentu u Gruborima.

Svedok tvrdi da je kao oficir za medije svakodnevno primao izveštaje civilnih i vojnih posmatrača UN u kojima su opisivani incidenti slični onom iz Grubora. Izveštavali su, kaže, o sistematskom nasilju, paljevinama i pljačkama u mestima kroz koja su prošli pripadnici Hrvatske vojske ili specijalne policije. Roberts tvrdi da se radilo o "obrascu koji niko nije sprečavao" i koji je zbog toga više "imao tendenciju" etničkog čišćenja nego izolovanih incidenata.

Roberts je na suđenju hrvatskim generalima pomenut tokom svedočenja komandanta sektora Jug UN Alena Forana/Alain Forand. On je opisao kako je na sastanku u septembru 1995. godine general Gotovina - na primedbe o bezakonju

u Krajini - odgovorio optužbama na račun UN misije, a naročito njenog predstavnika za štampu Aluna Robertsa, koga je nazvao "špijunom i provokatorom" i pretio mu smrću. Roberts kaže da nije bio na tom sastanku ali je bio obavješten o Gotovininim pretnjama. "Znao sam da ga je nerviralo moje ponašanje, pre svega zbog onoga što sam o situaciji na terenu govorio stranim i domaćim novinarima", rekao je svjedok.

Danas je unakrsno ispitivanje počeo Čermakov branilac, a svedoka će posle njega sutra ispitivati odbrane druge dvojice optuženih.

2008-07-22

HAG/DEN HAAG

"ŠPIJUN" POD KONTROLOM KRAJINSKIH OBAVEŠTAJACA

Nastojeći da pokaže zašto je Gotovina svedoka optužbe Aluna Robertsa u septembru 1995. godine nazvao "špijunom i provokatorom", branilac Luka Mišetić prezentovao dokument u kojem obaveštajna služba vojske krajinskih Srba navodi da je uspostavljena "delimična kontrola njegovih aktivnosti".

◀ Alun Roberts, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Branilac Luka Mišetić je u današnjem unakrsnom ispitivanju pokušao da objasni zašto je njegov štićenik, general Ante Gotovina, u septembru 1995. godine na jednom sastanku tadašnjeg oficira UN za medije, a danas svedoka optužbe Aluna Robertsa, nazvao "špijunom i provokatorom", pošto se ovaj žalio na bezakonje u Krajini nakon operacije "Oluja". Predočio je izveštaj odeljenja za bezbednost Glavnog štaba Srpske vojske Krajine od 29. maja 1995. godine u kojem se navodi da je uspostavljena "delimična kontrola aktivnosti Aluna Robertsa". Kada je pročitao dokument, svjedok je rekao da je imao informacije da mu se telefon prisluškuje, ali tvrdnju o kontroli njegovih aktivnosti naziva "ambicioznim besmislicama".

U nastojanju da dokaže da se ne radi o besmislicama, branilac je prikazao video snimak iz aprila 1995. godine na kojem se vidi Roberts kako drži konferenciju za novinare ispod oznake Srpske vojske Krajine. Upitan da li je bio svestan da se ponašao u suprotnosti sa rezolucijama Saveza bezbednosti UN u kojima se zahteva uspostavljanje suvereniteta Hrvatske nad okupiranim područjima, Roberts je rekao da u svom tadašnjem ponašanju ne vidi ništa sporno. Tvrdi da se u svim javnim nastupima zalagao za integraciju Krajine u Hrvatsku a da se medijima obraćao u prostorijama srpske vojske zato što na konferencije za novinare zakazane u bazi UN niko ne bi dolazio. Dodao je i da se za to znalo i u sedištu misije UN u Zagrebu i da mu niko nije prigovarao.

Odbrane druge dvojice optuženih, Ivana Čermaka i Mladena Markača, su unakrsna ispitivanja posvetile ubistvu petoro civila u selu Grubori 25. avgusta 1995. godine. Branilac Stivej Kej/Steven Kay je dokazivao da njegov klijent kao predstavnik hrvatskih civilnih vlasti u Kninu nije imao nadležnosti ni resursa da istraži incident. Roberts, međutim, kaže da je Čermak predstavnicima UN na svim sastancima jasno stavljao do znanja da može da reši probleme u Krajini i da su svi u UN mislili da je to tako, zbog čega su njegovoj kancelariji preneli svoja zapažanja iz Grubora. "Ako smo svi bili u krivu u pogledu Čermakove uloge, neko je onda na to trebalo da nam skrene pažnju", zaključio je svjedok.

Pošto je Roberts u glavnom ispitivanju tvrdio da su pripadnici UN zabeležili registarske tablice policijskih vozila koja su videli u dolini Plavnog 25. avgusta 1995. godine, branilac tadašnjeg komandanta hrvatske specijalne policije Mladena Markača ga je pitao da li su on i njegove kolege tu informaciju prosledile hrvatskim vlastima. Roberts je odgovorio da su brojevi tablica predati Civilnoj policiji UN a ne zna jesu li ih oni prosledili hrvatskoj policiji.

2008-07-23

HAG/DEN HAAG

"STUDENT" POD KIŠOBRANOM UN

"Špijunska afera" sa bivšim oficijom UN za medije Alunom Robertsom okončana poslednjeg dana njegovog svedočenja kada se saznalo da, iako ga je Gotovina u septembru 1995. godine za to optuživao, saradnik obaveštajne službe RSK nije bio on nego Predrag Šare sa kodnim imenom "Student", prevodilac krajinske UN misije.

◀ Alun Roberts, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Poslednjeg dana unakrsnog ispitivanja bivšeg oficira UN za medije u krajinskom sektoru Jug Aluna Roberts, branilac generala Ante Gotovine je nastavio da postavlja pitanja na temu njegove navodne veze sa obaveštajnom službom vojske Republike Srpska Krajina. Svedok je, naime, u glavnom ispitivanju rekao da ga je Gotovina na jednom sastanku sa predstavnicima misije UN u septembru 1995. godine nazvao "špijunom i provokatorom" i pretio mu ubistvom.

Sudeći po onome što je Gotovinin branilac Luka Mišetić danas predočio, Robertsov greh je bio u tome što je u svom okruženju imao saradnika srpske obaveštajne

službe, a ne što je sam bio špijun. Predočio je nekoliko obaveštajnih dokumenata koje je nakon "Oluje" hrvatska vojska zaplenila u zgradama civilnih i vojnih vlasti RSK, a u kojima se navodi da je prevodilac misije UN Predrag Šare saradnik službe bezbednosti sa kodnim imenom "Student". On je prevodio na sastancima najviših oficira UN sa generalom Gotovinom i drugim predstavnicima Hrvatske vojske, a onda, kako stoji u pomenutim dokumentima, informacije je prosledivao službi bezbednosti krajinskih Srba.

Pošto je Roberts rekao da je Šare njemu i drugim pripadnicima UN misije u jednom trenutku ispričao za svoj doušnički angažman, rekavši da ga odrađuje pod pritiskom srpskih bezbednjaka, branilac Mišetić je pitao nije li zadržavanje takvog prevodioca bilo kršenje načela neutralnosti UN. Roberts je podsetio da Šare nije bio njegov lični prevodilac i da on nije imao nadležnosti da ga smeni, a da su za njegove veze sa službom bezbednosti znali i drugi visoki oficiri UN. Roberts ne vidi ništa sporno ni u izveštaju koji je napisao u avgustu 1995. godine u kojem je Šareta opisao kao "dugogodišnjeg priznatog prevodioca" misije UN.

Branilac je potom izneo još neke detalje iz biografije Predraga Šare, kao na primer da je pre dolaska u Krajinu bio prevodilac Ratka Mladića i da je njegov brat Nenad jedan od bivših pripadnika JSO umešanog u političke atentate u Srbiji. Roberts je odgovorio da ne zna ništa o prevodiočevom bratu, a misli da je u njegovoj aplikaciji za posao prevodioca u krajinskoj misiji UN pisalo da je radio u Generalštabu Vojske Republike Srpske.

Na samom kraju današnjeg zasedanja, priliku da postavi dodatno pitanje je iskoristio branilac Mladena Markača. Nastojeći da ukaže na svedokovu navodnu pristrasnost, upitao ga je da li je istina da danas povremeno živi u Banja Luci, "gradu koji baš i nije poznat po nacionalnoj toleranciji i etničkoj raznolikosti". Roberts je odgovorio da ima prijatelje širom bivše Jugoslavije i da bez obzira na to gde živi i radi u sebi "uvek nosi radni profesionalizam".

2008-07-24

HAG/DEN HAAG

KRAJINA U PLAMENU

Britanski oficir za vezu Roland Dendžerfeld kaže da su Knin i druga krajinska mesta bili sistematski pljačkani od strane pripadnika Hrvatske vojske i specijalne policije, a da je 80 do 90 odsto sela koje je posetio u nedeljama po okončanju operacije "Oluja" bilo delimično ili u potpunosti spaljeno.

◀ Ronald Dangerfield, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Iskustvo britanskog oficira za vezu Rolanda Dendžerfilda/Dangerfield o događajima iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" uglavnom se poklapa sa onim što su bivši pripadnici krajinske UN misije svedočeci na poziv optužbe do sada govorili na suđenju generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču. On je, naime, u izjavama istražiteljima tužilaštva 1995. i 2008. godine i današnjem iskazu rekao da je Knin 4. i 5. avgusta intenzivno granatiran bez ikakve vojne potrebe, a da je odmah po ulasku hrvatske vojske i policije počela sistematska pljačka i paljenje srpskih kuća širom Krajine.

Dendžerfeld je u Krajini je boravio od sredine jula do početka septembra 1995. godine sa zadatkom da o situaciji na terenu izveštava komandu svog britanskog sektora Unprofor u bosanskom gradu Gornji Vakuf. Kaže da je krajem jula 1995. godine vojska krajinskih Srba sprovela opštu mobilizaciju, usled koje su u Kninu ostali samo žene, deca i starci, a u gradu, po njegovim zapažanjima, nije bilo vojne opreme. Ipak, hrvatska vojska i policija su rano ujutro 4. avgusta otvorile žestoku artiljerijsku paljbu na grad i u dvodnevnom granatiranju pogođeni su mnogi civilni objekti. Svedok kaže da nije video da je iz Knina otvarana uzvratna paljba.

Dan-dva po ulasku hrvatskih snaga u grad počela je opšta pljačka i paljenje srpskih kuća, opisao je Dendžerfild. On je već 7. avgusta prošao Kninom svojim land-roverom i video kako pripadnici Hrvatske vojske (HV) iz napuštenih kuća iznose belu tehniku i drugu vrednu robu i tovaru je u kamione sa tablicama sa obeležjem "HV". Kaže da su vojnici bili potpuno van kontrole, a među njima nije video nijednog oficira koji bi im komandovao. Sa pljačkom i paljenjem kuća nisu prekidali ni kada bi videli međunarodne posmatrače, jer im se, kaže, ono što su radili "činilo normalnim". Primitio je da su pošteđeni samo objekti na kojima je farbom bilo ispisano "hrvatska kuća".

Narednih nedelja avgusta, svedok je obišao veći deo sektora Jug i tvrdi da je i u drugim krajinskim gradovima i selima stanje bilo slično onom u Kninu – vojnici su pljačkali i palili kuće, a policajci nisu činili ništa da ih u tome spreče. Tvrdi da je 80 do 90 odsto sela u Krajini bilo delimično ili u potpunosti spaljeno. "Veći deo Krajine je goreo i vremenom smo se na to navikli", rekao je Dendžerfild.

Prvi deo unakrsnog ispitivanja, Gotovinin branilac Kiho/Kehoe je uglavnom posvetio temama o kojima Dendžerfild ima malo ili nimalo saznanja. Zato je predsedavajući sudija upozorio branioca da svrha njegovog ispitivanja nije "da se svedok obrazuje kako bi pametniji otišao kući", nego da bi veće čulo iskaz o njegovim saznanjima sa terena. Branilac Kiho će ispitivanje nastaviti sutra.

2008-07-25

HAG/DEN HAAG

"JAK OTPOR" SLOMLJEN ZA DVA DANA

Svedok optužbe tvrdi da je Krajina u hrvatske ruke pala bez borbe za samo dva dana i da je granatiranje sela i gradova bilo nepotrebno, a odbrana dokazuje da je srpski otpor "bio jak" a borbe "žestoke". Suđenje Gotovini, Čermaku i Markaču prekinuto do 25. avgusta.

Nasuprot tvrdnjama brojnih svedoka optužbe da su 4. i 5. avgusta 1995. godine hrvatske snage oslobodile Krajinu praktično bez borbe, a da je granatiranje gradova i sela bilo vojno nepotrebno, odbrana generala Ante Gotovine dokazuje da su borbe sa srpskim snagama bile žestoke, a artiljerijski napadi neophodni. Mada je u glavnom ispitivanju tvrdio da nije bilo otpora vojske krajinskih Srba, bivši britanski oficir za vezu Roland Dendžerfild/Dangerfield je u jednom novinskom članku iz sredine avgusta 1995. godine zabeležio da je srpski otpor "bio jak". Kada mu je branilac Kiho/Kehoe predočio taj tekst, rekao je da to nisu njegovi zaključci, već nekih posmatrača UN na čije se mišljenje u tekstu oslonio.

Branilac je osporavao svedokovu tvrdnju o nepotrebnom granatiranju Knina rekavši da su se u vreme napada gradom kretale jedinice vojske RSK, koje su bile legitimne vojne mete. Svedok je potvrdio da je tokom borbe dozvoljeno napadati vojne konvoje, ali "samo ako je rizik od kolateralne štete sveden na minimum", što po njemu u Kninu nije bio slučaj.

Mada je tvrdio da je u Knin prvo ušla Sedma brigada Hrvatske vojske (HV), poznata i kao brigada "Puma", čiji su pripadnici odmah počeli da pljačkaju i pale napuštene srpske kuće, svedok nije umeo da opiše uniforme i obeležja vojnika, ali kaže da je u to vreme vrlo dobro znao da se radilo o toj jedinici HV. Slično je i sa specijalnom policijom čiji su ga pripadnici, kako je rekao u glavnom ispitivanju, sprečavali da uđe u zapaljena srpska sela – nije mogao da se seti o kojim se selima tačno radilo, niti kako su specijalci bili obučeni.

Od početka suđenja odbrane pobijaju tvrdnje svedoka optužbe, pre svih bivših pripadnika UN misije, da je 25. avgusta 1995. godine u selu Grubori likvidirano petoro starijih srpskih civila. Branioci dokazuju da je general Ivan Čermak bio u pravu kada je par dana nakon tog incidenta na Hrvatskoj televiziji izjavio da su civili ubijeni u unakrsnoj vatri između hrvatskih specijalaca i "zaostalih srpskih terorista".

Ono što, međutim, odbrani ne ide na ruku je tvrdnja svih dosadašnjih svedoka optužbe koji su bili u Gruborima odmah nakon ubistava, uključujući i Dendžerfilda, da je jedan od petoro staraca preklan, što se nije moglo desiti u unakrsnoj vatri. Branilac bivšeg komandanta specijalne policije Mladena Markača je sugerisao da je vrat srpskog civila mogao biti probijen metkom a ne prerezan nožem. Dendžerfild, međutim, kaže da je iz neposredne blizine jasno video liniju na vratu duž koje je koža bila razdvojena i iz koje je tekla krv.

Svedočenje britanskog oficira je danas okončano, a suđenje generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču će biti nastavljeno 25. avgusta, nakon letnje sudske pauze.

2008-08-25

HAG/DEN HAAG

VOJNI KAMIONI PUNI OPLJAČKANE ROBE

Bivši civilni posmatrač UN u Krajini, Šveđanin Erik Viden, tvrdi da je u danima posle operacije "Oluja" 50 do 100 vojnih kamiona prošlo pored baze UN u Kninu sa tovarom opljačkanog nameštaja i elektronskih aparata i odbacuje sugestiju odbrane da se radilo o stvarima pokupljenim iz napuštenih kasarni vojske krajinskih Srba.

◀ Erik Lennart Widen, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Dokazni postupak optužbe na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču je posle jednomesečne pauze nastavljen svedočenjem bivšeg civilnog posmatrača UN misije u krajinskom sektoru Jug Erika Lenarta Videna/Lennart Widen. On je rekao da je 80 odsto stanovnika Knina pobjeglo iz svojih kuća u noći između 4. i 5. avgusta, 12 časova nakon početka artiljerijskog napada hrvatskih snaga. Svedok tvrdi da odlazak nije bio organizovan a iskaz nije promenio ni kada mu je u unakrsnom ispitivanju branilac generala Gotovine prezentovao naredbu o evakuaciji koju je 4. avgusta 1995. potpisao tadašnji predsednik RSK Milan Martić.

Po ulasku Hrvatske vojske u Knin 5. avgusta 1995. godine počela je, opisao je švedski posmatrač, pljačka širokih razmera koja je trajala narednih desetak dana. Kaže da je video kako iz grada pored baze UN izlazi 50 do 100 vojnih kamiona natovarenih nameštajem, televizorima i drugim električnim aparatima. Odbacio je tvrdnju branioca Kihoa/Kehoe da bi se moglo raditi o stvarima koje su odnošene iz napuštenih kasarni vojske krajinskih Srba, rekavši da je siguran da su, recimo, stolice koje je video više ličile na one koje se drže u privatnim kućama.

Tužilac je prezentovao i izveštaj civilnih posmatrača UN sa svedokovim potpisom od 12. avgusta 1995. godine u kojem se navodi da je patrola koju je on vodio u jednoj krajinskoj kući zatekla poluraspadnute leševe jednog starijeg i jednog mlađeg muškarca. Svedok je danas rekao da mu se činilo da je stariji čovek ustreljen u kuhinji i tu ostavljen, a mlađi u sobi pri pokušaju bekstva. Kada su nešto kasnije razgovarali sa jednim hrvatskim policajcem, on im je, tvrdi Viden, ne znajući da su već bili u kući, savetovao da u nju ne ulaze jer je minirana.

Tokom današnjeg zasedanja nije rečeno u kojem selu su leševi pronađeni, ali je u unakrsnom ispitivanju branilac Kihoo rekao da su u pitanju tela Ilije i Milana Milivojevića i predočio obdukcijски nalaz u kojem je navedeno da se ne može sa sigurnošću utvrditi tačan uzrok smrti. Na braniočevu sugestiju da su Milivojeviće možda ubili Srbi "koji su bili ljuti na njih" ili hrvatski civili "iz osвете", Viden nije umeo da odgovori. Rekao je da ne zna ništa o okolnostima pod kojima su stradale osobe čije je leševe pronašao, niti ko ih je ubio.

2008-08-26

HAG/DEN HAAG

ONI KOJI SU ČEKALI NISU DOBRO PROŠLI

Svedok Sava Mirković je uveče 4. avgusta 1995. godine teška srca odlučio da sa porodicom napusti kuću i imanje u jednom od zaseoka sela Polača kod Knina, jer je iz primera Medačkog džepa i Zapadne Slavonije izvukao pouku da "svi koji su čekali nisu dobro prošli". Među malobrojnim meštanim zaseoka koji su ostali i čekali bila je i njegova sedamdesetogodišnja majka.

◀ Sava Mirković, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Mada je 4. avgusta 1995. godine, nakon početka operacije "Oluja", na hrvatskom radiju čuo tadašnjeg predsednika Tuđmana kako poziva srpsko pučanstvo da se ne plaši i ostane u svojim domovima, uz obećanje da će im se "pošteno suditi", Sava Mirković je iste večeri odlučio da sa ženom i dve ćerke napusti kuću i porodično imanje u zaseoku Mirković sela Polača, kod Knina. Odluku da "napusti sve što je vekovima sticano", kako je danas rekao svedočeći na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, nisu doneli lako, ali su nakon onoga što se ranije dogodilo u Miljevcu, Medačkom džepu i Zapadnoj Slavoniji, smatrali da ne smeju da čekaju dolazak hrvatskih snaga. "Svi koji su čekali nisu dobro prošli" – rekao je danas Mirković.

Među malobrojnim koji su ostali u selu bila je i svedokova majka, tada stara 70 godina. Kada je desetak dana kasnije iz Beograda uspeo da uspostavi telefonsku vezu sa prijateljima u Splitu, saznao je da mu je majka ubijena, polivena nekom crnom smesom i zapaljena. Očevidac ubistva, Smiljana Mirković, opisala mu je kako su 12. avgusta naišla dva vojnika koji su sa rastojanja od desetak metara zapucali na njih, nakon čega se ona od straha onesvestila i kada je došla sebi ležala je na mrtvom telu njegove majke. Njene posmrtno ostatke je, kasnije, prikupio i sahranio Jovo Mirković, a svedok je 2004. godine hrvatskim vlastima podneo zahtev za njenu ekshumaciju ali, koliko zna, do sada nije tim povodom ništa učinjeno.

U unakrsnom ispitivanju, branioci Ante Gotovine i Mladena Markača su predložili dokumente hrvatske vojske i policije u kojima se navodi da je u području sela Polača bilo raspoređeno teško naoružanje Srpske vojske Krajine (SVK) i da je iz tog regiona otvarana raketna paljba na područje Muča i Splita. Svedok je, međutim, to negirao ili tvrdio da o tome ništa ne zna.

Što se ubistva sedamdesetogodišnje starice tiče, branioci je interesovalo zašto se svedok nije kod hrvatske policije interesovao za istragu o njenom ubistvu i zašto je zahtev za ekshumaciju njenih posmrtnih ostataka podneo tek 2004. godine. Sava Mirković je odgovorio da ga ne interesuje da sazna ko je tačno ubio njegovu majku a da je ekshumaciju tražio samo da bi je mogao sahraniti u porodičnoj grobnici.

2008-08-28

HAG/DEN HAAG

OSAM METAKA ZA ČETVORO STARACA

Na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču Srbin iz Hrvatske Milan Ilić opisao kako je pobjegao iz ruku hrvatskih vojnika neposredno pre ubistva četvoro staraca, među kojima je bio i njegov brat.

◀ Milan Ilić, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

U izjavama istražiteljima tužilaštva iz 1999. i 2005. godine koje su danas uvedene u dokaze na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, Srbin iz ličkog sela Donji Lapac Milan Ilić je opisao kako je pobjegao iz ruku hrvatskih vojnika neposredno nakon što je uhapšen u selu Oraovac. Iste sreće nisu bili njegov 77-godišnji brat i još troje starijih civila, čija su tela posle rata pronađena na groblju u Gračacu. Tužilac je pročitao sažetak svedokovih izjava ali mu u kratkom glavnom ispitivanju nije postavio nijedno pitanje o pomenutom događaju.

Ilić je 7. avgusta 1995. godine odlučio da zbog granatiranja Donjeg Lapca pobjegne u porodičnu kuću u obližnjem Oraovcu. Tamo se našao sa svojim bratom Markom i obojica su ubrzo, po ulasku Hrvatske vojske u

selo, uhapšeni. Pored njih, u rukama vojnika se našlo još troje staraca – Stevo Ajduković, te Rade i Ruža Bibić.

Pošto su pretreseni, svedok, koji je tada bio najmlađi od zarobljenika, je iskoristio trenutak nepažnje vojnika koji ih je čuvao i pobjegao. Sakrio se u žbunje iz kojeg je ubrzo čuo osam pucnjeva, četiri puta po dva metka. Imena četvoro ubijenih staraca navedena su u dodatku optužnice protiv hrvatskih generala.

Svedok je ponovo uhapšen 10. avgusta pri pokušaju da se domogne granice sa BiH. Sproveden je u zadarski sabirni centar odakle se u septembru vratio u Donji Lapac. Zatekao je, kaže, selo spaljeno do temelja, a među uništenim kućama je bila i njegova.

U unakrsnom ispitivanju Ilić nije umeo precizno da opiše uniforme i oznake koje su nosili vojnici u Oraovcu. Kaže da su neki bili u maskirnim a neki u sivim uniformama sa "nekakvim grančicama na ramenima". Pitanja mu je postavljao samo branilac bivšeg komandanta specijalne policije Mladena Markača, ali ne i nekadašnjeg načelnika Zbornog mesta Knin Ivana Čermaka i vojnog generala Ante Gotovine.

Ilić je iskaz dao putem video-linka iz Zagreba, budući da zbog otežanog kretanja nije mogao da dođe u Hag. Suđenje za zločine počinjene u vreme i nakon operacije "Oluja" se nastavlja u ponedjeljak.

2008-09-01

HAG/DEN HAAG

SPREČITI POVRATAK "ČETNIKA"... ODNOSNO SVIH SRBA

Kanadski obaveštajac Filip Roj Berikof tvrdi da je razaranje srpske imovine u Krajini za vreme i nakon operacije "Oluja" bilo smišljeno kako bi se sprečio povratak. Potkrepio je to navodima visokog oficira hrvatske policije koji mu je rekao da je cilj "akcije čišćenja" da se "četnici, odnosno svi Srbi, više nikada ne vrate u Krajinu".

Obaveštajni oficir kanadske vojske Filip Roj Berikof/Philip Roy Berikoff je u julu 1995. godine stigao u Krajinu, pridružio se snagama UN u sektoru Jug i tamo ostao do početka septembra. Na suđenju hrvatskim generalima Ante Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču opisao je šta je u Kninu i drugim krajinskim mestima video za vreme i nakon operacije "Oluja".

U tri izjave koje je 1996. i 1997. godine dao istražiteljima tužilaštva je tvrdio da je u napadu na Knin 4. i 5. avgusta 1995. godine pogođeno najmanje 100 civilnih objekata, na osnovu čega je zaključio da je grad neselektivno granatiran. Taj zaključak je, međutim, korigovao u svojoj četvrtoj izjavi iz 2007. godine, rekavši da je u gradu ipak bilo izvesnih vojnih ciljeva zbog kojih se ne može reći da je gađanje bilo neselektivno, ali je ostao pri tvrdnji da je kolateralna šteta bila velika i da je bilo mnogo nepotrebno ispaljenih granata.

◀ Philip Roy Berikoff, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Jedna od takvih "nepotrebnih" granata pala je 5. avgusta popodne nadomak vojne baze UN i tom prilikom je poginulo pet srpskih civila i jedan vojnik, a svjedok je sa drugim pripadnicima UN njihova tela ubacio u crne vreće i pomerio pored puta. Kaže da je ubrzo potom, nakon prolaska hrvatskih snaga, video da je jedno telo izvučeno iz vreće i izrešetano mecima.

Najgore pljačke i paljevine kuća Berikof je, kaže, u danima nakon 6. avgusta zatekao na putu Knin-Drniš, kao i u selima Kistanje, Cetina i Donji Lapac. Tvrdi da je u tim mestima viđao hrvatske vojnike i policajce kako sistematski pljačkaju i pale srpske, a uredno zaobilaze

obeležene hrvatske kuće. Opisujući, recimo, situaciju u Donjem Lapcu, rekao je da je viđao kako vojnici ulaze u kuće koje bi počele da gore čim bi oni iz njih izašli.

Svedok tvrdi da je imovina izbeglih Srba bila sistematski i smišljeno razarana kako oni ne bi imali gde da se vrate. To potkrepljuje rečima policijskog majora Jurića koji mu je prilikom jednog susreta nadomak Kistanje rekao da je cilj "akcije čišćenja" da se "četnici više nikada ne vrate u Krajinu". Jurić mu je, tvrdi svjedok, pojasnio da četnicima smatra sve Srbe, ne praveći razliku između vojnika s jedne i žena, dece i dugih civila s druge strane.

Berikof je u Hag doneo i ratnu kolekciju od nekoliko video snimaka i 41 fotografije razaranja srpskih kuća za vreme i nakon operacije "Oluja". Sav materijal je uveden u dokaze, ali ništa od toga nije prikazano u sudnici.

Pred kraj današnjeg zasedanja unakrsno ispitivanje je počeo branilac generala Ante Gotovine, a svedočenje kanadskog oficira će, kako je najavljeno, sutra biti okončano.

2008-09-02

HAG/DEN HAAG

LOGIČNO OBJAŠNJENJE "NELOGIČNOG PONAŠANJA"

Obrana generala Gotovine smatra "nelogičnim" tvrdnje da su pripadnici Hrvatske vojske učestvovali u paljenju i razaranju kuća izbeglih Srba, budući da su se u njih mogle smestiti izbeglice iz drugih delova zemlje s kojima je Hrvatska tada imala velikih problema. Po svedoka optužbe Filipu Berikofu, jedini razlog takvom "nelogičnom ponašanju" moglo je biti sprečavanje povratka srpskih izbeglica.

◀ Philip Roy Berikoff, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

U unakrsnom ispitivanju kanadskog vojnog obaveštajca Filipa Roja Berikofa/Philip Roy Berikoff obrana generala Ante Gotovine je sugerisala da pljačke i paljenja srpskih kuća u Krajini nakon operacije "Oluja" nisu vršili hrvatski vojnici nego "banditi u vojnim uniformama", odnosno civili željni osvete. Berikof je, međutim, ponovio svoj navod iz glavnog ispitivanja da su civili učestvovali u razaranju i pljačkanju zajedno sa vojnicima i policajcima.

Učešće legitimnih pripadnika vojske u paljenju i uništavanju kuća izbeglih Srba bi, tvrdi branilac Kiho/Kehoe, bilo nelogično s obzirom na to da je hrvatska vlada u njih mogla smestiti izbeglice iz drugih delova zemlje s kojima je imala velikih problema. Nešto slično

je zaključio i svjedok u jednoj od svoje četiri izjave istražiteljima tužilaštva, a danas dodaje da bi jedini razlog takvom "nelogičnom ponašanju" mogao biti sprečavanje srpskih izbeglica da se vrate svojim kućama.

Za razliku od Gotovine obrane, branioci generala Čermaka nisu poricali učešće pripadnika Hrvatske vojske u pljačkama srpskih kuća, ali su isticali nameru svog klijenta da te zločine spreči i kazni počinioce. Zato je branilac Higin/Higgins predložila članak iz "Slobodne Dalmacije" od 8. avgusta 1995. godine u kojem Čermak kaže da "za pljačkaše nema mesta" u Hrvatskoj vojsci. Odmah zatim, prezentovala je i video zapis konferencije za novinare s početka septembra 1995. godine u kojem Čermak ukazuje da je nedopustivo da se pljačke dešavaju i mesec dana nakon "Oluje" i pozvao da se sa njima "pod hitno" prestane. Berikof je rekao da u to vreme nije pratio hrvatske medije ali je dodao da pljačke nisu prestale ni nakon pomenutog Čermakovog poziva, već su se nastavile tokom septembra širom Krajine.

Nastojeći da umanju ulogu svog klijenta u sektoru Jug, branilac Higin je svedoka podsetila da je u izjavi istražiteljima tužilaštva rekao da je Čermakova dozvola za slobodu kretanja pripadnicima UN misije na terenu "doživljavana kao vic". Berikof je pojasnio da su u nekim situacijama vojnici i policajci potpuno ignorisali papir sa Čermakovim potpisom koji bi im pripadnici UN pokazali.

Budući da je kanadski obaveštajac u izjavama "dodeljivao" optuženom različite prideve od "gradonačelnika Knina" do "vojnog zapovednika", odbrana mu je danas predočila dokument od 5. avgusta 1995. godine kojim predsednik Tuđman postavlja Čermaka na mesto "zapovednika zbornog mesta Knin" zaduženog za saradnju sa misijom UN, pomoć raseljenim i normalizaciju života u Kninu. Svedok kaže da su u to vreme Čermaku "pridavane mnoge titule" i da on nije bio siguran koja je prava, ali je, tvrdi, znao da je ovaj bio zadužen za ceo krajinski sektor Jug.

Berikofovo svedočenje biće okončano sutra.

2008-09-03

HAG/DEN HAAG

ČERMAK I MARKAČ SE ODRIČU MAJORA JURIĆA

Branioći hrvatskih generala Ivana Čermaka i Mladena Markača dokazivali da major Jurić, koji se po iskazu svedoka Berikofa, u avgustu 1995. godine zalagao za sprečavanje povratka "četnika", odnosno svih Srba u Krajinu, nije bio pod njihovom nadležnošću već pod komandom Vojne policije HV.

◀ Philip Roy Berikoff, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

U nastavku svedočenja kanadskog vojnog obaveštajca Filipa Roja Berikofa/Philip Roy Berikoff, pitanja su mu postavljali branioći Ivana Čermaka i Mladena Markača, koji se zajedno sa Antom Gotovinom terete za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja". Neki od zločina navedenih u optužnici odnose se na pljačke i paljenja kuća izbeglih Srba koje su, po Berikofovom svedočenju, širom Krajine vršili hrvatski vojnici i policajci.

Svedok je u glavnom iskazu rekao da je razaranje srpskih kuća bilo namerno i smišljeno, a kao primer je naveo reči jednog od komandanata specijalne policije majora Jurića koji mu je nekoliko dana nakon "Oluje" nedaleko sela

Kistanje rekao da je da je cilj "akcije čišćenja" da se "četnici više nikada ne vrate u Krajinu", s tim što je pod četnicima podrazumevao sve Srbe. U današnjem unakrsnom ispitivanju, branilac Higinis je nastojala da opovrgne svedokovu tvrdnju da je major Jurić bio podređen njenom klijentu, zapovedniku Zbornog mesta Knin Ivanu Čermaku.

Odbrana je u tu svrhu predočila dokument od 2. avgusta 1995. godine u kojem zapovednik Vojne policije general Mate Laušić naređuje majoru Juriću da "pomogne u komandovanju" 72. i 73. splitskog bataljona Vojne policije. Berikof se složio sa tvrdnjom odbrane da je Jurić na papiru bio odgovoran Laušiću i da nema dokumenata koji potkrepljuju tvrdnju da je bio podređen Čermaku niti da ga je izveštavao, ali je kratko dodao da su stvari na terenu "bile drugačije".

Da bi isključio svaku vezu bivšeg komandanta specijalne policije Mladena Markača sa majorom Jurićem, branilac Tomislav Kuzmanović je prvo sugerisao da je i Vojna policija imala svoje specijalne jedinice koje ne bi trebalo pomešati sa Markačevom specijalnom policijom MUP Hrvatske, nad kojom, tvrdi, kontroverzni major nije imao nikakve nadležnosti. Kanadski obaveštajac je dozvolio mogućnost da je to istina, ali je rekao da mu se u avgustu 1995. godine činilo da major Jurić komanduje svim policajcima na terenu, kako vojnim tako i MUP-ovim.

Berikof je okončao svedočenje posle puna tri dana provedena u sudnici, a optužba će sutra izvesti svog narednog svedoka.

2008-09-04

HAG/DEN HAAG

FABRIKOVANJE IZVEŠTAJA U VRHU HRVATSKE SPECIJALNE POLICIJE

Komandant akcije čišćenja doline Plavnog - u kojoj je 25. avgusta 1995. godine spaljeno selo Grubori i ubijeno petoro srpskih staraca - opisao na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču kako se u njegovom izveštaju o toj operaciji našlo nešto što nije video niti čuo.

Jedan od najtežih incidenata koji je pominjan u dosadašnjem toku suđenja hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču dogodio se 25. avgusta 1995. godine u krajinskom selu Grubori u dolini Plavnog. Selo je tada spaljeno, a pet starijih srpskih civila, tri muškarca i dve žene, je ubijeno. Tužilac tvrdi da su za taj zločin odgovorni pripadnici jedinice "Lučko" hrvatske specijalne policije, a odbrana dokazuje da su civili poginuli u unakrsnoj vatri tokom borbe specijalaca za zaostalim "srpskim teroristima".

◀ Josip Čelić, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Zapovednik operacije čišćenja doline Plavnog Josip Čelić je danas, svedočeći na poziv optužbe, pojasnio delove izjava koje je u svojstvu osumnjičenog dao istražiteljima tužilaštva 2002. i 2005. godine. Tada je ispričao kako se u izveštaju o toj akciji našao opis borbi sa srpskim vojnicima, iako su on i njemu podređeni znali da se tako nešto nije dogodilo. Kaže da je po završetku akcije 25. avgusta 1995. od komandanata četiri grupe na koje je bila podeljena jedinica "Lučko" primio usmene izveštaje da su kroz dolinu Plavnog i selo Grubori prošli bez problema i bez ikakvog otpora zaostalih srpskih snaga. Ta saznanje je, kaže, pretočio u izveštaj i poslao ga načelniku Odjela za borbu protiv terorizma Zdravku Janiću, a ovaj komandantu hrvatskih specijalaca Mladenu Markaču.

Sutradan je pozvan da se javi u štab specijalne policije u Gračacu, gde su ga sačekali general Markač i njegov saradnik Sačić. Rekli su mu da nisu zadovoljni njegovim izveštajem i da mora da napiše novi, u koji će uneti da je došlo do oružanog sukoba. Da bi se stvar ubrzala, novi izveštaj mu je izdiktirao Sačić. Iako ni on niti vođe grupa na terenu nisu znali ništa o sukobu sa srpskim borcima, Čelić je pristao da to unese u novi izveštaj jer, kako je danas rekao, "nije imao razloga da sumnja" u informacije koje je dobio od svojih pretpostavljenih. Po onome što se danas čulo u sudnici može se zaključiti da je hrvatska vlast tužilaštvu dostavila Čelićev drugi, izmenjeni, ali ne i prvi originalni izveštaj, kojem do danas niko nije ušao u trag budući da ga nema u policijskoj arhivi.

Fabrikovanje izveštaja se nastavilo i narednih dana kada je komandant jedinice "Lučko" Turkalj svedoka i njegove komandante grupa poveo u Grubore da se uvere da su tamo spaljene kuće i ubijeni civili, a onda ih pozvao u Zagreb da svi redom napišu izveštaje o onome što se navodno dogodilo. Svedok je tamo potpisao prekucanu verziju onoga što mu je Sačić izdiktirao u Gračacu, a vođe grupa su napravili izveštaje u kojima su praktično prepisani neki delovi Čelićevog izveštaja, mada su svi i dalje tvrdili da nisu videli niti doživeli bilo kakve borbe sa Srbima. Samo jedan od četvorice vođa grupa Franjo Drlja, čija je jedinica prošla kroz Grubore, odbio je da sačini dopunjeni izveštaj.

O istom događaju je na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču nedavno svedočio i pomenuti Zdravko Janić koji je koordinirao akcijama čišćenja u Krajini. Rekao je da je od Josipa Čelića prvo dobio izveštaj da su kroz dolinu Plavnog prošli bez incidenata i borbi, a da je mnogo godina kasnije, kada je u nedeljniku "Feral Tribune" pročitao da se tamo nešto desilo, otišao u policijski arhiv i pronašao dokument u kojem Čelić navodi da su se on i njegovi policajci u Gruborima sukobili sa zaostalim srpskim borcima, a da je "u toku te razmene vatre stradalo i nekoliko civila, uključujući i starije žene".

Čelićevo svedočenje se sutra nastavlja unakrsnim ispitivanjem Markačevih branilaca.

2008-09-05

HAG/DEN HAAG

NA TERENU DAN, U IZVEŠTAJU NOĆ

Bivši komandant akcije hrvatskih specijalaca u Gruboru u unakrsnom ispitivanju na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču uporno ponavljao da nije sumnjao u reči svojih pretpostavljenih da su se pogibije civila u tom selu dogodile u unakrsnoj vatri, pa je to uneo u izveštaj, iako je znao da nikakvog sukoba nije bilo. Predsedavajući sudija ga potom pitao da li bi po nalogu pretpostavljenog u izveštaj uneo i da je tokom akcije bila noć, iako je bio dan.

Na skoro petosatno glavno ispitivanje bivšeg zamenika komandanta jedinice "Lučko" specijalne policije Josipa Čelića, branilac Mladena Markača je danas odgovorio iznenađujuće kratkim protivispitivanjem. U svega tridesetak minuta, svedoka je ispitivao o njegovim tvrdnjama da mu je komandant stožera hrvatske specijalne policije Željko Sačić uz prisustvo Mladena Markača naredio, a kasnije u četiri oka i izdiktirao izveštaj o napadu od 25. avgusta 1995. godine na selo Grubor gde je ubijeno petoro srpskih staraca. Sačić i Markač su, naime, bili nezadovoljni Čelićevim prvobitnim izveštajem u kojem je naveo da jedinica "Lučko" u Gruboru nije naišla na otpor, pa su mu naredili da to ubaci u novi izveštaj i napiše da su civili poginuli u unakrsnoj vatri.

Na samom kraju unakrsnog ispitivanja Markačev branilac Goran Mikuličić je svedoka pitao da li je ikada čuo da je optuženi policijski general, koji se zajedno sa Antom Gotovinom i Ivanom Čermakom tereti za zločine počinjene u Krajini za vreme i nakon operacije "Oluja", poduzeo bilo kakve radnje "s ciljem prikrivanja incidenta" u selu Grubor. "Ne, upravo suprotno", kratko je odgovorio Čelić. Branilac se prethodno tek nakratko pozabavio svedokovom tvrdnjom da je pod pritiskom i uz Markačevo znanje u izveštaj uneo stvari koje nije video, što, po optužbi, predstavlja prikrivanje incidenta iz Grubora. Odbrana je bila zadovoljna Čelićevom tvrdnjom da mu nije Markač lično rekao da promeni izveštaj nego Sačić u Markačevom prisustvu, kao i da mu je Sačić nasamo izdiktirao detalje koje u njega treba da unese.

Čelić se složio sa braničevom sugestijom da za pokretanje istrage o zločinu u Gruboru nije odgovorna specijalna nego civilna policija, nakon čega je odbrana u dokaze uvela nekoliko dokumenata iz kojih se vidi da je šibenska kriminalistička policija radila na istrazi tog slučaja 2001. godine.

Svedok je donekle povukao navod o tome da je na jednom sastanku u Kninu 27. avgusta 1995. godine i pred Čermakom izjavio da u Gruboru nije bilo borbi sa zaostalim srpskim vojnicima. Mada je u glavnom ispitivanju tvrdio da je, kada je o tome razgovarao sa Sačićem, u prostoriji bio prisutan i Čermak, danas je rekao da u to više nije siguran.

Na pitanje branioca Kejlija/Cayley zašto je pristao da u izveštaj unese Sačićeve navode iako je znao da oni nisu tačni, svedok je još jednom ponovio da nije imao razloga da sumnja u tvrdnje svog pretpostavljenog. Izbegao je, međutim, da odgovori na pitanje predsedavajućeg sudije da li bi, ako bi mu pretpostavljeni tako naredio, u izveštaj uneo i da je akcija izvedena tokom noći iako je dobro znao da je bio dan.

2008-09-08

HAG/DEN HAAG

MRTVI POD ZAŠTITOM POLICIJE

Bivša pripadnica misije UN u Krajini, švedska policajka Laila Malm, tvrdi da ju je hrvatska policija u više navrata u septembru 1995. godine sprečila da obiđe pravoslavno groblje u Gračacu na kojem su se iz dana u dan, po njenom iskazu, pojavljivali novi grobovi. Nije komentarisala sugestiju Gotovininog branioca da pristup groblju bio zabranjen svima kako bi se sprečila pljačka.

◀ Laila Malm, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Švedska policajka Laila Malm, koja je u leto 1995. godine bila pripadnik civilne policije (Civpol) misije UN u krajinskom sektoru Jug, je na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču opisala incidente koje zabeležila je nakon operacije "Oluja". Svedočeći na poziv optužbe Malm je potvrdila navode izjava u kojima je 1997. i 2008. godine iznela saznanja o ubistvima, pljačkama i paljevinama kuća.

Prilikom obilaska šireg područja Gračaca svedokinja je, kaže, krajem avgusta videla pljačku kuća izbeglih Srba u selu Ivoševica. U izveštaj o situaciji na terenu tog dana je unela da su ljudi u vojnim uniformama opljačkane stvari

tovarili na «najmanje jedan kamion». Slične incidente je, kako je navela u pisanoj izjavi istražiteljima tužilaštva, viđala i u drugim selima. Ona i njene kolege iz Civpola su, tvrdi, sve incidente uredno prijavljivali hrvatskoj policiji u Gračacu, ali to nije dalo rezultata. Pljačkaši su, objasnila je, bez problema prolazili pored policijskih punktova, a retke patrole po selima nisu bile dovoljne da bi krađe i otimačina bili sprečene.

Na nekoliko različitih lokacija, kao što su sela Palanka, Zrmanja i Brgud, Malm je, kaže, videla više leševa ubijenih Srba. Jedan od njih, Dušan Brkić iz sela Palanka, stradao je od eksplozije granate, što po Gotovininom braniocu ukazuje da je poginuo u borbi.

Kada su Malm i njen kolega iz patrole Civpola Luis Martins u septembru 1995. godine u nekoliko navrata pokušali da uđu na pravoslavno groblje u Gračacu, u tome ih je svaki put sprečila hrvatska policija. Svedokinja je u izjavi istražiteljima navela da je pri svakom novom pokušaju da uđe na groblje imala utisak da su se na njemu pojavljivale nove grobnice a da je u nekima sahranjeno i više od jedne osobe. Gotovinin branilac je u unakrsnom ispitivanju sugerisao da su policajci bili raspoređeni oko groblja kako bi sprečili pljačku koja je bila sveprisutna na tom području, ali svedokinja to nije ni potvrdila ni negirala.

Ispitujući o pljačkašima srpskih kuća u vojnim uniformama koje je svedokinja pomenula, branilac Kiho/Kehoe je naveo da je više hiljada pripadnika Hrvatske vojske demobilisano i sugerisao da bi oni mogli biti među ljudima koji su pljačkali, kao i da su civili često nosili vojne uniforme. Malm je odgovorila da o tome ništa ne zna.

2008-09-09

HAG/DEN HAAG

KO JE "PROFESIONALNIJE" PALIO KUĆE

Svedočeći na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, bivši pripadnik posmatračke misije EZ u Krajini Soren Liborius tvrdi da hrvatska strana u avgustu 1995. godine "daleko profesionalnije" palile kuće i uništavale srpsku imovinu nego što su to 1991. godine sa hrvatskim kućama radile srpske snage u Krajini.

◀ Soren Liborius, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Bivši pripadnik posmatračke misije Evropske zajednice (ECMM) Soren Liborius došao je u Knin krajem jula 1995. godine i tu se zadržao do kraja novembra. U pet izjava koje je istražiteljima tužilaštva dao od 1995. do 2008. godine opisao je sistematsko i "profesionalno" uništavanje napuštene srpske imovine i izneo zaključke o razlozima zbog kojih je takva kampanja sprovedena. Osim tih izjava, tužilac je danas u dokaze uveo i više desetina izveštaja posmatrača EZ o stanju u Krajini, od kojih je mnoge potpisao Liborius lično.

Svedok kaže da je u prve dve nedelje nakon "Oluje" kampanja uništavanja i paljenja srpske imovine bila naročito dobro organizovana i u nju su bili uključeni pre

svega hrvatski vojnici i policajci, na osnovu čega je zaključio da je to rađeno po naređenju viših vlasti i sa namerom "da se ukloni materijalni osnov" za povratak izbeglih Srba. Kako je vreme odmicalo, u kampanju su se uključivali civili, što, po svedoku, ukazuje na to da je osveta postajala preovlađujući faktor. Rezultat jednomesečne kampanje je, po svedokovoj proceni, bio 60 do 70 odsto potpuno ili delimično uništenih kuća izbeglih Srba.

Kada bi on i drugi posmatrači pokušali da uđu u sela koja su bila na udaru pljačkaša i palikuća, bili bi – opisao je Liborius - sprečeni u tome uz različite izgovore, pre svega iz "bezbednosnih razloga". No, u isto vreme u sela su, tvrdi, bez problema ulazili civili koji su pljačkali i pored policajaca i vojnika iznosili ukradene stvari. Na pitanje kako "bezbednosni razlozi" važe za posmatrače, ali ne i za civile, nije dobijao odgovore, a najčešće bi se, kaže, oficiri na kontrolnim punktovima na njegovu primedbu "samo nasmejali".

Jedini ko je bez izuzetka mogao da im pomogne da prođu blokade na punktovima bio je general Ivan Čermak, koga je svedok u današnjem iskazu nazvao "zapovednikom vojne oblasti Knin". Tvrdi, naime, da je bio dovoljan samo jedan telefonski poziv Čermaku da se za nekoliko trenutaka odluka o zabrani promeni u dozvolu za prolaz, bilo da su na kontrolnom punktu bili vojni ili civilni policajci.

Opisujući situaciju u više sela u okolini Knina svedok je rekao da su, iako su kuće uništavane, crkve ostajale netaknute. U nedeljama nakon "Oluje" pravoslavni verski objekti su bili pod nadzorom hrvatskih vojnika koji su mu govorili da to rade po naređenju generala Gotovine. Iako bi taj deo Liboriusovog iskaza mogao da ide u prilog optuženom generalu, u isto vreme je nepovoljan po njega, budući da su vojnici čuvajući crkve posmatrali paljenje okolnih kuća, ili su i sami u tome učestvovali. Pored toga, svedočenje bivšeg posmatrača EZ u suprotnosti je sa tvrdnjama Gotovine odbrane da su jedinice pod njegovom komandom neposredno nakon "Oluje" napustile Krajinu i uputile se ka Bosni i Hercegovini.

Svedočenje Sorena Liboriusa se nastavlja sutra.

2008-09-11

HAG/DEN HAAG

"RAZGOVOR ČUTANJEM" SA GENERALOM GOTOVINOM

Danski pripadnik misije evropskih posmatrača u Krajini Soren Liborius svedočio da se general Gotovina na jednom sastanku krajem oktobra 1999. "prećutno složio" s tvrdnjom da su hrvatski vojnici činili zločine. U unakrsnom ispitivanju je, međutim, priznao da taj navod "nije potpuna istina", odnosno da je samo delimično tačan.

◀ Soren Liborius, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Pred kraj glavnog ispitivanja na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja", bivši posmatrač misije Evropske zajednice (ECMM) u Krajini Soren Liborius je opisao nekoliko susreta koje je u leto i jesen 1995. godine imao sa Gotovinom i njemu potčinjenim vojnicima.

Prvi sastanak sa Gotovinom Liborius je, tvrdi, imao u četiri oka u avgustu 1995. kada mu se u žučnoj raspravi požalio na odluku da regionalni centar evropskih posmatrača bude iseljen iz zgrade u Kninu. Kada je Gotovina ljutito napustio sastanak, svedoku je, tvrdi, jedan od oficira

Hrvatske vojske (HV) rekao "da je lud" kad tako razgovara sa "čovekom koji odlučuje o životu i smrti". Gotovinin branilac Luka Mišetić je sugerisao da se taj sastanak zapravo nikada nije ni održao, što je Liborius odbacio mada je priznao da u svom dnevniku, kao i ni u jednom izveštaju iz tog vremena, nije naveo ništa o «čovjeku koji odlučuje o životu i smrti».

Drugi put Liborius se, u pratnji tadašnjeg načelnika kninskog regionalnog centra evropskih posmatrača Gambotija/ Gambotti, sa Gotovinom sreo 27. oktobra 1995. godine. Gamboti je, tvrdi svedok, tada ukazao na učešće hrvatskih vojnika u "izvanrednim događajima", odnosno ubistvima civila i pljački i paljenju napuštenih srpskih kuća. U glavnom ispitivanju Liborius je tvrdio da Gotovina na to ništa nije rekao a da su njegovo ćutanje evropski posmatrači shvatili kao odobravanje onoga što su rekli, odnosno "priznanje da su vojnici činili zločine".

Branilac Mišetić je, međutim, predočio dnevni izveštaj evropske posmatračke misije od tog dana sa svedokovim potpisom u kojem se navodi da je Gotovina negirao da zločine čine profesionalni vojnici HV, prebacujući krivicu na "nedisciplinovane vojnike neprofesionalnih postrojbi" i dodao da HV nema dovoljno obučeni podoficira koji bi mogli da kontrolišu vojnike. Svedok je potom priznao da njegov navod o "razgovoru ćutanjem" sa Gotovinom i "prećutnom priznanju" da hrvatski vojnici čine krivična dela "nije potpuno istinit", a tvrdnju optuženog generala o pomanjkanju obučeni oficira je nazvao "ironičnim objašnjenjem" jer je na činjenje zločina gledao kao na elementarnu nepogodu, odnosno nešto što je bilo nemoguće sprečiti.

Konačno, u izjavama istražiteljima tužilaštva danski posmatrač je rekao da su mu hrvatski vojnici koje je nakon operacije "Oluja" zaticao kako pljačkaju napuštene srpske kuće govorili da im starešine to dozvoljavaju, a jedan mu je čak objasnio da je pljačka "naknada za učešće u borbama" jer im je plata bila mala. Gotovinin branilac je primetio da se ni to ne nalazi u svedokovim dnevnim izveštajima sa terena iz tog vremena. Naprotiv, u nekim izveštajima je navedeno da je pljačka u Krajini uzela maha ali da posmatrači "nemaju utisak da je organizovana i smišljena u vrhu vlasti". Liborius je rekao da pomenute izveštaje nije on pisao, a da jeste to se, kaže, ne bi u njima našlo.

2008-09-11

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA SE BRANI "ANARHIJOM"

Budući da je bivši posmatrač evropske misije Soren Liborius u svojim dnevnim izveštajima stanje u Krajini nakon "Oluje" nazivao "anarhičnim", branilac pokušao da to iskoristi kao argument u odbranu Ante Gotovine tvrdnjom da reč "anarhija" podrazumeva "odsustvo vladine kontrole". Svedok odgovara da je pod tim pre mislio na "odsustvo normalnosti" i rasprostranjenu pljačku i uništavanje, što ne isključuje vladinu ulogu.

◀ Luka Mišetić, branilac Ante Gotovine

U nastavku unakrsnog ispitivanja bivšeg evropskog posmatrača u sektoru Jug, Danca Sorena Liboriusa, branilac generala Ante Gotovine je nastojao da ospori njegovu procenu da je nakon operacije "Oluja" 60 do 80 odsto kuća u Krajini bilo potpuno ili delimično uništeno. Branilac je sa popisa uništenih mesta iz svedokovih dnevnih izveštaja iz avgusta 1995. godine izdvojio i nekoliko sela koja su po popisu iz 1991. godine bila većinski hrvatska.

Na pitanje da li je to značilo da su hrvatski vojnici palili i uništavali i kuće svojih sunarodnika Liborius je odgovorio da je on popisao sva sela za koje je smatrao da su zapaljena nakon "Oluje", ne obraćajući pri tom pažnju na njihovu nacionalnu strukturu. "Nikad nisam rekao da je svih 60 do 80 odsto spaljenih sela bilo čisto srpsko, niti da su ih palili samo Hrvati", rekao je on. Naknadno je ponudio objašnjenje da je moguće da su se u četvorogodišnjem periodu postojanja Republike Srpska Krajina u hrvatske kuće uselili Srbi i da su zbog toga spaljene kada je teritorija oslobođena.

Razlog uništavanja krajinskih kuća po svedoku je namera hrvatskih vlasti da se onemogući povratak Srba. No, pošto je u jednom izveštaju zapisao da su pljačke i paljevine ujedno osujetile plan vlasti za povratak Hrvata proteranih nakon 1991. godine, branilac je zaključio da je to u suprotnosti sa tvrdnjom da su iste vlasti organizovale uništavanje kuća. Liborius je objasnio da je moguće da su vlasti organizovale razaranja a da je, kada je ono maha, to počelo da im predstavlja problem.

Budući da je svedok u više izveštaja stanje u Krajini nakon "Oluje" nazvao "anarhičnim", branilac Mišetić je to pokušao da iskoristi kao argument za odbranu. Tvrdio je, naime, da reč «anarhija» podrazumeva «odsustvo vladine kontrole» na određenoj teritoriji. Liborius, međutim, kaže da je pod tim pre mislio na «odsustvo normalnosti» i rasprostranjenu pljačku i uništavanje, što ne isključuje vladinu ulogu.

Branilac Mišetić će unakrsno ispitivanje okončati sutra, posle čega će svedoka ispitivati odbrane generala Ivana Čermaka i Mladena Markača.

2008-09-12

HAG/DEN HAAG

KAKO PRIJAVITI PALJEVINE ONIMA KOJI SU PALILI?

Na pitanje Gotovininog branioca zašto nije prijavio paljevine i pljačke Vojnoj policiji HV, bivši evropski posmatrač Soren Liborius odgovorio da za to nije video razlog jer su upravo pripadnici tih formacija uništavali kuće izbeglih Srba. Smatra, takođe, da bi njihov komandant morao biti "slep kod očiju", ako nije znao za te zločine.

Na samom kraju svog dela unakrsnog ispitivanja, branilac Ante Gotovine je nastojao da dokaže da svedok optužbe, bivši pripadnik Posmatračke misije Evropske zajednice Soren Liborius i njegove kolege, nisu na prave adrese prijavljivali pljačke i paljevine kuća izbeglih Srba, koje su zabeležili širom Krajine nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine. Svedok je danas ponovio svoje navode iz glavnog ispitivanja po kojima je u više navrata zločine prijavljivao civilnoj policiji i gradonačelniku Knina Petru Pašiću.

◀ Soren Liborius, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Na pitanje branioca Mišetića zašto uništavanje kuća nije prijavio vojnoj policiji, svedok je uzvratio kontrapitanjem: "Kako da prijavim paljevine ljudima koji su palili?". Kada je potom branilac pitao kako je onda komandant Vojne policije Hrvatske vojske mogao da reaguje ako nije znao za te zločine, Liborius je kratko odgovorio da bi morao biti "slep kod očiju" ako nije video šta njegovi vojnici rade.

Posle Gotovininog branioca, svedoka je ispitivala odbrana generala Ivana Čermaka, koga je svedok u glavnom iskazu nazvao "vojnim upraviteljem Knina" sa nadležnostima nad vojskom i policijom širom Krajine. Dokazujući da je njegov klijent pogrešno okarakterisan, branilac Kej/Kay je, kao i mnogo puta u dosadašnjim sličnim situacijama,

predočio naređenje hrvatskog predsednika Franje Tuđmana od 5. avgusta 1995. godine o postavljenju Čermaka na mesto "zapovednika zbornog mesta Knin". Pošto je svedok pogrešno naveo Čermakovu titulu, mora da je, smatra branilac, pogrešio i u pogledu njegovih nadležnosti.

Liborius je pojasnio da nije znao koja je Čermakova funkcija bila na papiru, ali tvrdi da se u praksi, na sastancima sa evropskim posmatračima, nikada nije bunio kada bi ga neko nazvao "vojnim upraviteljem". Tvrdi da se u ovlašćenja optuženog nad hrvatskim snagama bezbednosti i sam uverio kada je u avgustu 1995. godine na mešovitim vojno-polijskim punktovima uspevao da dobije dozvolu za prolaz tek nakon Čermakove intervencije. Zato je, tvrdi danski posmatrač, Čermakov telefon zapisao na prvoj stranici svoje beležnice.

Čermakov branilac će svoje unakrsno ispitivanje okončati naknadno, budući da će svedok zbog neodložnih obaveza danas otputovati iz Haga. U sudnici će se ponovo pojaviti 6. novembra.

2008-09-15

HAG/DEN HAAG

ZLOČIN U GRUBORU KROZ OBJEKTIV KAMERE UN

Posle svedočenja zaštićenog svedoka optužbe sa pseudonimom "1", suđenje generalima Gotovini, Čermaku i Markaču otvoreno za javnost tek pred kraj današnjeg zasedanja kada je tužilac pročitao sažetak izjave bivšeg snimatelja UN televizije Ričarda Lintona koji je u avgustu 1995. godine snimio leševe ubijenih srpskih staraca u krajinskom selu Grubor.

◀ Richard Lyntton, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Današnje zasedanje na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču otvoreno je za javnost tek u poslednjih petnaestak minuta, budući da je prethodno na zatvorenoj sednici iskaz dao zaštićeni svedok sa pseudonimom "1". Posle njega, na klupi za svedoke se pojavio bivši producent i snimatelj UN televizije Ričard Linton/Ričard Lyntton, ali je tužiocu ostalo tek toliko vremena da pročita sažetak njegove izjave istražiteljima tužilaštva iz oktobra 2001. godine, koja je uvedena u dokaze.

Linton je, navodi se u sažetku, došao u Knin iz sedišta misije UN u Zagrebu kako bi 25. avgusta 1995. godine zajedno sa šefom Akcionog tima UN za ljudska prava

Edvardom Flinom/Edward Flynn obišao dolinu Plavno i kamerom zabeležio najavljeni sastanak preostalog srpskog stanovništva i načelnika lokalne policije. Iako je sastanak zbog nedolaska šefa policije otkazan, Linton se u Knin nije vratio bez snimaka. Zajedno sa drugim pripadnicima misije UN se, naime, zbog dima koji je iz tog pravca dolazio uputio ka selu Grubor.

Pošto je u Gruboru video zapaljene kuće i od preostalih srpskih žitelja čuo da su im pripadnici hrvatske specijalne policije pretili ubistvom, Linton se vratio u Knin s namerom da ugovori intervju za UN TV sa generalom Ivanom Čermakom, za koga mu je rečeno da je "vojni upravnik tog područja". Intervju je zakazan za 26. avgust oko podne, pa se svedok rano ujutro još jednom uputio u Grubor da bi prikupio dodatne informacije. Tamo je video i snimio dva leša starija srpska muškarca od kojih je, naveo je u izjavi, jedan bio ustreljen u glavu a drugi preklan.

Kada je te činjenice tokom intervjua predočio generalu Čermaku, ovaj je negirao da je u dolini Plavno iko ubijen iz neposredne blizine i tvrdio da je u tom području došlo do "antiterorističkih operacija". U dosadašnjem toku suđenja branioci optuženih generala su dokazivali da su srpski starci stradali u unakrsnoj vatri tokom borbe između hrvatskih specijalaca i zaostalih srpskih vojnika i čak da je jedan od njih, za koga optužba tvrdi da je preklan, ranu na vratu zaradio od zalutalog metka a ne od noža.

Ričard Linton će na pitanja tužioca i branilaca trojice optuženih odgovarati sutra.

2008-09-16

HAG/DEN HAAG

PRILOZI ČERMAKOVOJ POSLOVNOJ BIOGRAFIJI

Odbrana dokazivala da je Ivan Čermak bio biznismen koga je predsednik Tuđman posle "Oluje" poslao u Knin da pomogne u obavljanju civilnih poslova, na šta je svedok optužbe Ričard Linton ponovio navod iz glavnog ispitivanja da je optuženi general bio "vojni upravnik" kninskog područja i dodao da je jedini Čermakov biznis za koji je čuo bio – lanac javnih kuća po Hrvatskoj.

Richard Lyntton, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Na početku današnje rasprave u predmetu hrvatskih generala Gotovine, Čermaka i Markača, tužilac je sa nekoliko pitanja okončao juče započeto glavno ispitivanje bivšeg producenta UN televizije Ričarda Lintona/Richard Lyntton. Opisujući događaje od 25. i 26. avgusta 1995. godine koje je zabeležio kamerom, svedok je rekao da pre toga kao novinar nikada nije imao priču "većeg potencijala". U selu Grubor u dolini Plavno je, kaže, snimio spaljene kuće i dvoje od petoro ubijenih civila u selu, a potom i intervju u kojem "vojni upravitelj tog područja" general Ivan Čermak negira dokaze o počinjenim zločinima.

Branilac Higin/Higgins je u unakrsnom ispitivanju predočila transkript pomenutog intervjua od 26. avgusta 1995. godine u kojem Čermak više puta sa "ne znam" odgovara na Lintonova pitanja o događaju u Gruboru. Zatim je upitala svedoka da li bi bilo poštenije reći da optuženi general "nije znao" za zločine, a ne da ih je negirao. "Ne, ne baš", odgovorio je svedok, pojasnivši da je tokom intervjua stekao utisak da je Čermak znao šta se dogodilo ali da je to krio.

Upitan da li je obavešten da je Čermakovo zvanje u avgustu 1995. godine bilo "komandant zbornog područja Knin" a ne "vojni upravitelj", Linton je rekao da nije mnogo obraćao pažnju na lingvističku formu. Nije mu, kaže, bilo bitno da li Čermaka zovu "šefom", "komandantom" ili "vojnim upraviteljem", ali je, tvrdi, iz njegovih odgovora bilo jasno da je "zadužen za bezbednost" na području Krajine.

Nastavljajući da poriče vojnu ulogu svog klijenta, branilac Higin je pitala Lintona da li je znao da je Čermak bio biznismen koga je predsednik Tuđman posle "Oluje" poslao u Knin da pomogne u obavljanju civilnih poslova. Svedok je odgovorio da je jedini Čermakov biznis za koji je znao pre "Oluje" bilo organizovanje lanca javnih kuća po Hrvatskoj. Upitan da li je i sam posetio neku od njih, Linton je odgovorio potvrdno, objasnivši da se na taj korak odlučio kada ga je jedna hrvatska novinarka koja je o tome pisala zamolila da bude uz nju pri obilasku jednog bordela u Velikoj Gorici nadomak Zagreba. "Baš ste galantni", ironično je dobacila Higin na čemu se svedok ljubazno zahvalio.

U odgovoru na tvrdnje odbrane o Čermakovoj "neobaveštenosti" o događaju u Gruboru i njegovoj nemoći da tim povodom bilo šta preduzme, tužilac je u dodatnom ispitivanju predočio delove intervjua od 26. avgusta u kojem Čermak detaljno opisuje aktivnosti specijalne policije u dolini Plavno i obećava da će sprovesti istragu ako iz izveštaja vojne i civilne policije utvrdi da se dogodilo bilo šta nezakonito. Svedok kaže da sve to potvrđuje njegov zaključak da je Čermak znao šta se događa i da je "imao ulogu zapovednika" koji je mogao da istraži zločine.

Lintonovo svedočenje je danas okončano, a suđenje hrvatskim generalima se sutra nastavlja.

2008-09-16

HAG/DEN HAAG

HRVATSKOJ PRODUŽEN ROK ZA PRONALAZENJE DOKUMENATA IZ “OLUJE”

Hrvatska dobila “još jednu šansu” da pokuša da pronađe i dostavi oko 370 vojnih i 200 policijskih dokumenata koje potražuje tužilaštvo. Rok za podnošenje detaljnog izveštaja o dosadašnjim naporima u istrazi ističe 20. oktobra ove godine.

Pretresno veće koje sudi trojici hrvatskih generala Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču je odlučilo da Hrvatskoj pruži “još jednu šansu” kako bi istražila gde se nalaze vojni i policijski dokumenti koje potražuje tužilaštvo. Radi se o oko 370 vojnih i 200 policijskih dokumenata koji su, po oceni tužilaštva, “sklonjeni ili sakriveni” tokom “Operativne akcije Hag” hrvatske obavestajne službe 1996. godine.

Veće je odlučilo da Hrvatskoj pruži priliku da “nastavi sa istragom, još neko, određeno vreme” i ispuni obavezu pune saradnje sa Tribunalom. Dok taj rok, koji nije naznačen u odluci, ne istekne, Veće neće odlučiti o zahtevu tužilaštva da Hrvatskoj izda obavezujući nalog da dostavi dokumenta.

◀ Alphons Orie, sudija Tribunala

U današnjoj odluci se navodi da Hrvatska ima obavezu da “intenzivira i proširi pretragu” i dostavi tužilaštvu sva dokumenta na koja naiđe tokom istrage. Hrvatskoj je, takođe, naloženo da do 20. oktobra ove godine dostavi detaljni izveštaj o naporima koje je preduzela kako bi pronašla tražena dokumenta. U izveštaju treba da budu naznačeni podaci o osobama koje su pronašle izveštaje dostavljene tužilaštvu do 20. oktobra, transkripti ili beleške iz razgovora obavljenih tokom istrage, detaljan opis svih koraka koji su preduzeti u istrazi, kao i što tačniji opis “lanca čuvanja” tih dokumenata od 1995. godine do danas.

2008-09-17

HAG/DEN HAAG

KOME JE BILA PODREĐENA VOJNA POLICIJA

Svedočenjem oficira Hrvatske vojske Boška Đolića optužba nastojala da dokaže vezu između generala Ante Gotovine i Vojne policije, čiji su pripadnici u dosadašnjem toku suđenja više puta označeni kao počinioци i saučesnici zločina nad Srbima i njihovom imovinom u Krajini nakon “Oluje” u avgustu 1995. godine.

◀ Boško Đolić, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Današnji iskaz bivšeg zapovednika jedne satnije (čete) 72. bojne (bataljona) Vojne policije Hrvatske vojske Boška Đolića na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču protekao je uglavnom u opisivanju komandnog lanca i postupcima vojnih policajaca u istragama ratnih zločina. Svedok se na mestu zapovednika satnije zadržao kratko nakon operacije “Oluja”, do 12. avgusta 1995. godine, pa nije mogao da odgovori na mnoga pitanja tužiteljice Mahindaratne koja su se odnosila na vreme nakon njegovog odlaska.

Mada je to običaj, tužiteljica je danas propustila da pročita sažetak svedokovih izjava istražiteljima tužilaštva iz 2004. i 2008. godine, pa je javnost ostala uskraćena za dobar deo tih navoda.

Svedok je, odgovarajući na tužiteljicina pitanja, ispričao da je u Krajini nakon “Oluje” postojala saradnja civilne i vojne policije a da je koordinator tih jedinica bio bojnik (major) Ivan Jurić. Iz Đolićevog iskaza bi se moglo zaključiti da je Vojna policija, kojom je komandovao Mate Laušić, bila potčinjena zapovedniku Vojnog područja Split Anti Gotovini, budući da je, po njegovom mišljenju, u slučaju 72. bojne linija komandovanja “morala” ići ka Zapovedniku vojnog područja Split. U dosadašnjem toku dokaznog postupka optužbe više puta su iznošeni podaci o učešću pripadnika Vojne policije u pljačkama i paljenju kuća izbeglih Srba, kao i njihovog pasivnog držanja u slučajevima kada su pored njih prolazili vojnici i civili sa pljačkanom robom.

Tužiteljica je u nastavku zasedanja predočio knjigu dežurstava Đolićeve satnije za avgust i septembar 1995. godine u kojoj se, između ostalog, navode i podaci o zločinima koje su počinili Hrvatski vojnici a registrovali pripadnici Vojne policije. Svedok je tvrdio da se ne seća većine tih zločina, poput pljački i paleži u selu Kovačić i požara u objektu nadomak kninske kasarne od 11. i 12. avgusta 1995. godine. Nije umeo ni da odgovori na pitanje zašto je 5. septembra te godine u knjizi dežurstava evidentirano šest pljački a podneta samo jedna krivična prijava.

Svedoka će sutra, a verovatno i prekosutra, ispitivati branioci Ivana Čermaka, Mladena Markača i Ante Gotovine.

2008-09-18

HAG/DEN HAAG

“NOVO SHVATANJE” ČERMAKOVE ULOGE

U izjavi istražiteljima tužilaštva bivši oficir hrvatske Vojne policije Boško Đolić naveo da je nakon operacije “Oluja” njegova satnija bila pod komandom Ivana Čermaka, a onda se u današnjem unakrsnom ispitivanju ispravio i rekao da ta tvrdnja “po njegovom shvatanju” nije tačna.

◀ Boško Đolić, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Prvu izjavu istražiteljima tužilaštva o događajima u Kninu nakon operacije “Oluja” bivši komandant združene satnije (čete) 72. bojne (bataljona) hrvatske Vojne policije Boško Đolić je dao u maju 2004. godine. Pre početka svedočenja u predmetu hrvatskih generala Gotovine, Čermaka i Markača dao je i dopunsku izjavu u kojoj je ispravio greške i pojasno neke navode iz 2004. godine, da bi, konačno, na početku iskaza korigovao i neke delove te druge, izmenjene, izjave. Mada je tvrdio da više ništa ne želi da menja, u današnjem unakrsnom ispitivanju se odrekao paragrafa u kojem je istražiteljima tužilaštva opisao nadležnost generala Ivana Čermaka nad Vojnom policijom HV.

U izjavi iz 2004. godine svedok je rekao da je njegova satnija bila pod zapovedništvom komandanta 72. bojne Vojne policije Mihaela Budimira, ali u isto vreme i pod nadležnošću zapovednika zbornog mesta Knin generala Ivana Čermaka. Dodao je da je od 5. do 12. avgusta 1995. godine, koliko se zadržao u Kninu, “morao da izvrši svako Čermakovo naređenje”. Danas je, međutim, odgovarajući na pitanja Čermakovog branioca Stivena Keja/Steven Kay, negirao te navode rekavši da “misli da nije baš tako rekao” i da “po njegovom shvatanju” nije sasvim tačno to što o Čermakovoj ulozi stoji u izjavi iz 2004. godine. Danas je, kaže, siguran da je bio samo pod Budimirovom komandom, a da Čermak sa Vojnom policijom nije imao nikakve veze. Iako je tužiteljica Mahindaratne to tražila, Pretresno veće je odbilo da svedoka upozori na posledice davanja lažnog iskaza.

Branilac Kej je predočio i više naređenja generala Čermaka iz avgusta 1995. godine u kojima Vojnoj policiji nalaže, između ostalog, formiranje patrola i aktiviranje kriminalističkih organa za istragu krađa imovine pripadnika misije UN u sektoru Jug. Iako svako od njih počinje rečju “zapovijedam”, Đolić se složio sa sugestijom branioca da pripadnici Vojne policije u Kninu nisu bili obavezni da se pridržavaju tih Čermakovih naređenja, već da su ih shvatali “kao informacije” o događajima na terenu na koje su mogli, ali nisu morali da reaguju. Nije mu jasno, rekao je, zašto u naslovu stoji “zapovijedam” iako se “ne radi o zapovijedi”.

Đolićev iskaz će sutra biti okončan, nakon čega će optužba izvesti svog novog svedoka.

2008-09-19

HAG/DEN HAAG

“KRAJINA – ZEMLJA BEZ LJUDI”

Bivši evropski posmatrač Lenart Lešli u izveštaju iz avgusta 1995. godine zabeležio da je “Oluja” rezultirala proterivanjem 200.000 Srba iz Krajine, čime je Hrvatska “dobila ono što je želela – zemlju bez ljudi”. Gotovinin branilac dokazivao da je svedok termin “zemlja bez ljudi” posredno preuzeo od Milana Martića na šta se ovaj glasno nasmejao.

Danski oficir Lenart Lešli/Lennart Leschly je početak operacije “Oluja” dočekaao na mestu šefa zagrebačkog Regionalnog centra Posmatračke misije Evropske zajednice (PMEZ/ECMM). U njegovu kancelariju su se, kako je danas objasnio, slivali izveštaji evropskih posmatrača sa terena na osnovu kojih je pravio nedeljne izveštaje svog regionalnog centra o stanju u Krajini. Lešlijeva izjava istražiteljima tužilaštva iz 2007. godine i više njegovih nedeljnih izveštaja sačinjenih nakon “Oluje” su danas uvedeni u dokaze na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču.

◀ Lennart Leschly, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

U izveštaju za period od 6. do 12. avgusta 1995. godine danski oficir je zabeležio da je "Oluja" rezultirala proterivanjem 200.000 Srba iz Krajine, čime je Hrvatska "dobila ono što je želela – zemlju bez ljudi". Time je, navodi se dalje u Lešlijevom izveštaju, Hrvatska vojska pokazala da je kao i svaka druga vojska na Balkanu sklona "bespotrebnom pljačkanju i divljaštvu" i da je sproveda "najveće etničko čišćenje" na prostoru bivše Jugoslavije. Danas je dopunio svoj izveštaj, rekavši da mu je i pre početka "Oluje" bilo jasno da Hrvati ne žele Srbe u svojoj državi, kao što i Srbi nisu želeli da žive u Hrvatskoj nego u samoproglašenoj Republici Srpska Krajina (RSK).

Gotovinin branilac je u unakrsnom ispitivanju sugerisao da termin "zemlja bez ljudi", koji je svedok upotrebio u izveštaju o stanju u Krajini, potiče od drugog danskog posmatrača Jensena, koji je, po odbrani, bio pristrasan prema srpskoj strani. Lešli je prihvatio mogućnost da je taj termin čuo od svog danskog kolege, ali se glasno nasmejao na braniočevu sugestiju da je Jensen taj termin preuzeo od tadašnjeg predsednika RSK Milana Martića. Ukazujući na Jensenovu pristrasnost branilac Kiho/Kehoe je rekao da je bio blizak sa obaveštajnom službom krajinskih Srba koja mu je, navodno, obezbedila devojkju, auto i policijsku zaštitu kuće u kojoj je živeo, ali je Lešli rekao da o tome ništa ne zna.

Opisujući sastanak sa Antom Gotovinom iz septembra 1995. godine svedok je rekao da je optuženi general prvo odbacivao navode o ubistvima, pljačkama i paljevinama u Krajini, rekavši da se takve stvari dešavaju u svakom ratu. Potom je, kako je zabeleženo u izveštaju evropskih posmatrača, dodao da je pljačkanje i paljenje kuća normalna ljudska reakcija onih koji su ranije proterani i čija je imovina uništena, ali i obećao da će počinioci biti procesuirani.

Suđenje hrvatskim generalima se nastavlja u ponedeljak iskazom zaštićenog svedoka sa pseudonimom "167".

2008-09-22

HAG/DEN HAAG

KAKO SU "DRSKI" POSTALI "SREĆNI"

Odričući se delova svojih izjava istražiteljima tužilaštva, bivši šef zadarske kriminalističke policije na početku iskaza na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču tvrdio da nikada nije rekao da su hrvatski vojnici nakon "Oluje" bili "drski i samouvereni" nego "veseli i ponosni", ali je do greške došlo u prevodu

◀ Ive Kardum, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Pošto je odustao od zahteva za merama zaštite identiteta, bivši šef Odsjeka zadarske kriminalističke policije Ive Kardum se danas pojavio u sudnici i iskaz dao pod punim imenom i prezimenom. Međutim, mada je stao iza svog imena i lika, odrekao se delova izjava istražiteljima tužilaštva iz 2004. i 2007. godine u kojima je opisao na koji način su on i njemu podređeni pripadnici kriminalističke policije istraživali zločine nad krajinskim Srbima.

Svedok se žalio da je u nekim delovima izjava zbog "grešaka u prevodu" izmenjen smisao stvarnih navoda, zbog čega je tražio i dobio priliku da ukaže na sporne paragrafe. Slična stvar se pred Tribunalom dešavala i ranije kada su se na suđenjima Haradinaju, Limaju i

drugim čelnicima OVK, a u poslednje vreme i u predmetu lidera srpskih radikala Vojislava Šešelja, svedoci optužbe odricali svojih ranijih navoda i tvrdili da nisu rekli ono što je napisano u izjavama koje su potpisali.

Pored velikog broja ne baš preterano značajnih detalja kao što je, recimo, da nije načelnik "odjela" nego "odsjeka", Kardum je izmenio i delove izjava u kojima je iznosio stvari koje ne idu na ruku optuženim generalima. Prvo, odrekao se navoda da je posle "Oluje" bilo "teško kontrolisati ponašanje hrvatskih vojnika" jer su nakon vojne pobede bili "vrlo drski i samouvereni". Danas, međutim, tvrdi da je rekao, ili bar mislio da kaže, da su vojnici bili "veseli i ponosni", a nikako "drski i samouvereni" kako je to u "lošem prevodu" njegove izjave navedeno.

Dalje, iznoseći saznanja o zločinu u selu Grubori gde je 25. avgusta 1995. godine ubijeno petoro mahom starijih srpskih civila, Kardum je u izjavi istražiteljima rekao da je za zločin saznao iz televizijskog obraćanja generala Ivana Čermaka, umesto da je kao šef kriminalističke policije o svemu zvanično izvešten. U izjavi je zapisano da je "neko na vlasti očigledno odlučio" da kriminalističku policiju treba isključiti iz istrage. Danas je, međutim, tvrdio da je rekao kako iza toga stoji "neko", a ne "neko na vlasti" jer, kako je pojasnio, "šta ima vlast sa tim".

Svedočenje Ive Karduma se nastavlja sutra.

2008-09-23

HAG/DEN HAAG

LEPE REČI O VOJNICIMA KOJIH SE PLAŠIO

Bivši šef zadarske krim-policije Ive Kardum i drugog dana iskaza na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču nastavio da svedoči suprotno navodima izjava koje je istražiteljima tužilaštva dao 2004. i 2007. godine. Tada je govorio da se i sam plašio hrvatskih vojnika u Kninu, a danas tvrdi da je o njima čuo "dosta lepih reči" od preostalih lokalnih Srba.

U jednoj od izjava istražiteljima tužilaštva koje su uvedene u dokaze na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, bivši šef Odsjeka zadarske kriminalističke policije Ive Kardum je naveo da je hrvatska civilna zaštita nakon "Oluje" sprovodila asanaciju terena i bez znanja policije uklanjala leševe na koje je nailazila. Svedok je istražiteljima rekao i da je naknadno saznao da je na području Knina u avgustu 1995. godine pronađeno i pokopano 30 leševa ali da on o tome nije bio obavešten, pa tako nije mogao da sprovede istragu.

◀ Ive Kardum, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Tužilac je danas, nastojao da dokaže da je pravi razlog nesprovođenja istraga bila odluka hrvatskog policijskog vrha, a ne "loša obaveštenosti" krim-policije. U tu svrhu je predočio zapisnik sa sastanka vrha MUP u Zagrebu na kojem je navedeno da zadatak policije "nije da vrši uviđaje, nego samo da identifikuje" pronađene leševe. Na tužiočevo pitanje da li je to značilo da je postojalo naređenje da se ne vrše nikakve istrage o uzrocima smrti osoba čiji su leševi pronađeni u Kninu, Kardum odgovara odrečno. Naveo je ubistvo sedam srpskih civila u kninskom selu Gošić 27. avgusta 1995. godine i nekoliko drugih istraga ubistava sprovedenih od 1996. do 2002. godine.

Svedok, međutim, priznaje da su navodi sa pomenutog zagrebačkog sastanka donekle tačni. Postojalo je, naime, naređenje od 7. avgusta 1995. godine po kojem, kaže, nije bila predviđena istraga u slučajevima kada su leševi na koje je civilna zaštita nailazila bili u stanju raspadanja. Istrage su se, rekao je, sprovodile samo kad su postojale indicije da se radilo o ratnom zločinu, ali ne i onda kada je procena bila da su u pitanju "pogibije u borbi, prirodne smrti ili suicid".

U izjavama istražiteljima Kardum je rekao da je 7. avgusta 1995. godine prilikom prvog ulaska u Knin nakon "Oluje" video dim iz okolnih sela, napuštene traktore i razbacanu civilnu odeću. U gradu i okolini su, piše u izjavi, bili policajci, ali i vojnici kojih se i sam plašio. Danas je, međutim, promenio iskaz, rekavši da je policija štitila preostale Srbe u krajinskim selima, kao i da je u to vreme "čuo dosta lepih priča" srpskih civila o ponašanju pripadnika Hrvatske vojske. Upitan da li su on i njegove kolege iz policije preduzimali bilo kakve akcije protiv hrvatskih vojnika zbog paljenja i pljačkanja kuća, odgovara da mu nije poznato "da se uopšte sumnjalo" u tako nešto.

Pred kraj današnjeg zasedanja unakrsno ispitivanje je počela odbrana policijskog generala Mladena Markača.

2008-09-24

HAG/DEN HAAG

KAD KOZA ČUVA KUPUS

Hrvatski krim-policajac Ive Kardum tvrdi da su osumnjičeni kradljivci preostale srpske imovine nakon "Oluje" bili zaustavljeni na vojno-polijskim punktovima širom Krajine i da bi im, posle kriminalističke obrade, ukradena roba bila poverena na čuvanje do okončanja sudskog procesa

◀ Ive Kardum, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Bivši šef Odsjeka zadarske kriminalističke policije Ive Kardum se u današnjem unakrsnom ispitivanju složio sa gotovo svim sugestijama branilaca optuženih generala Ante Gotovine i Mladena Markača, dok ga odbrana Ivana Čermaka nije ni ispitivala. U tom opštem saglasju je, međutim, izneo i neke protivrečnosti, pa je intervenisao predsedavajući sudija.

Pošto su brojni svedoci optužbe, pre svih posmatrači UN i Evropske zajednice, navodili da su nakon operacije "Oluja" hrvatski vojnici, policajci i civili nesmetano

pronosili opljačkanu robu pored vojno-policijskih punktova, Markačev branilac Goran Mikuličić je predočio nekoliko policijskih dokumenata u nastojanju da to opovrgne. Radi se o izvodu iz zbirke od petstotinak "Potvrda o privremeno oduzetoj imovini" do kojih je odbrana došla, a odnose se na robu za koju se sumnjalo da je opljačkana.

U raspravu se tada umešao predsedavajući sudija, zahtevajući pojašnjenje odluke da se roba oduzme "samo privremeno", pa je svedok pojasnio da se ona nije mogla trajno zapleniti bez odluke suda. Kardum je opisao da bi osumnjičeni sa punkta bio sproveden do najbliže policijske stanice na "kriminalističku obradu" a potom i pušten, ponekad i sa robom za koju se sumnjalo da je ukradena, ali uz strogi nalog da je ne otuđi do okončanja sudskog postupka. "Onda ste ukradenu robu davali na čuvanje osobi od koje ste je oduzeli", upitao je predsedavajući sudija na šta je svedok odgovorio potvrdno, pojašnjavajući da se radilo o "uobičajenoj proceduri" kada je u pitanju "kabasta roba", poput celog stada ovaca ili desetak telaca.

Kardum se u nastavku unakrsnog ispitivanja složio i sa Gotovininim braniocem Lukom Mišetićem koji je, dokazujući da nije bilo dovoljno resursa za istragu zločina nad Srbima i njihovom imovinom, sugerisao da vojni i civilni policajci, sve i da su hteli, nisu iz bezbednosnih razloga mogli da napuštaju kontrolne punktove i sprovode osumnjičene za pljačku u policijske stanice. Budući da je nešto ranije tvrdio da su osumnjičeni kradljivci sprovedeni na kriminalističku obradu, ponovo se umešao predsedavajući sudija tražeći da svedok objasni tu nedoslednost. Kardum je ponudio kompromisni odgovor, rekavši da je sprovođenje zavisilo od udaljenosti punkta od policijske stanice i težine zločina, kao i da su nekad po osumnjičene dolazili policajci sa drugih lokacija.

Dokazujući da su, osim pljački, nakon "Oluje" procesuirani i drugi zločini, branioci su predočili i više policijskih izveštaja iz kojih se vidi da su sprovedene istrage ubistava srpskih civila koja su se u avgustu i septembru 1995. godine dogodila u selima Gošići i Varivode. Svedok je potvrdio da su ta ubistva temeljno istražena i da je i sam u tome učestvovao. Pomenuti zločini se, inače, ne navode u optužnici protiv trojice generala.

2008-09-25

HAG/DEN HAAG

TV U RUKAMA HV

Na suđenju hrvatskim generalima optuženim za zločine tokom i nakon "Oluje", kanadski obaveštajac Robert Vilijams svedočio da je iz baze UN u Kninu gledao pripadnike Hrvatske vojske kako nose stvari «koje nije očekivao da vidi u rukama boraca» - televizore i druge tehničke uređaje.

◀ Robert Williams, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Kanadski obaveštajni oficir Robert Vilijams/Williams je 3. avgusta 1995. godine, dan pred početak operacije "Oluja", prekomandovan iz Zagreba u Knin kako bi prikupio podatke o zaraćenim stranama u sektoru Jug. U Krajini se zadržao svega četiri dana, što je bilo dovoljno da vidi više leševa srpskih civila i vojnika, kao i pljačke i paljevine napuštenih kuća u Kninu.

Svedočeci na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, pukovnik Vilijams je naveo da je artiljerijski napad na Knin bila "neka vrsta iznurujuće vatre", usmerena manje na vojne a više na civilne ciljeve sa namerom da se stanovnici nateraju u beg. Tvrdi da u gradu nije bilo nikakvih odbrambenih položaja srpske vojske.

Kada su hrvatska vojska i policija ušli u grad, svedok i većina njegovih kolega su ostali u bazi UN iz koje su prethodno posmatrali granatiranje. Oko baze je 5. i 6. avgusta 1995. godine video pijane pripadnike varaždinske Sedme gardijske brigade HV, zvane "Puma", koji su, kako je opisao, nosili stvari "koje nije očekivao da vidi u rukama boraca" - televizore i druge tehničke uređaje.

Opisujući događaj od 5. avgusta 1995. godine kada je nadomak baze UN granata usmrtila petoro Srba, svedok je rekao su neke od žrtava bile u civilnoj a neke u vojnoj odeći, a da je pored njih bilo telo još jedne osobe koja je ranije poginula. Istog dana je, kaže, nadomak baze, u području koje je kontrolisale "Pume", video telo još jednog mladog srpskog vojnika ubijenog metkom u potiljak.

Kanadski pukovnik je 7. avgusta 1995. godine napustio Knin helikopterom iz kojeg je, tvrdi, video mnoge zapaljene kuće. Na zahtev tužioca da kaže koliko kuća je gorelo, rekao je samo da se "nije radilo o tek ponekoj".

Najveći deo unakrsnog ispitivanja Gotovinin branilac je utrošio na pobijanje Vilijamsovih navoda da u Kninu neposredno pred operaciju "Oluja" nije bilo odbrambenih položaja Srpske vojske Krajine, pa je sve ostale teme obradio tek u poslednjih pola sata današnjeg zasedanja. Osvrnuo se na pogibiju petoro Srba ispred baze UN u Kninu od 5. avgusta 1995. godine, sugerišući da nije poznato sa koje je strane ispaljena granata od koje su stradali, sa čim se svedok složio.

Negirajući odgovornost generala Gotovine za događaje nakon operacije "Oluja" branilac Kiho/Kehoe je predočio izveštaj evropskih posmatrača od 7. avgusta u kojem se navodi da je Hrvatska vojska nastavila napredovanje ka BiH, pa su na oslobođenoj teritoriji "nedisciplinovani vojnici zamenili disciplinovane", što je razlog povećanog broja pljački i razaranja srpskih kuća. Branilac je, dalje, sugerisao da je Gotovina bio "jako, jako zauzet" planiranjem daljih akcija svojih jedinica, što Vilijams nije negirao.

2008-09-26

HAG/DEN HAAG

SAMO PRAZNA OBEĆANJA

Holandanin Erik Hendriks tvrdi da je general Ivan Čermak posle svake prijave evropskih posmatrača o zločinima nad srpskim civilima i njihovom imovinom obećavao da će preduzeti mere kako se to više ne bi dešavalo, ali da obećanja "baš i nisu" sprovedena u praksi.

◀ Ivan Čermak u sudnici Tribunala

Holandski pripadnik Posmatračke misije Evropske Zajednice u Hrvatskoj (PMEZ/ECMM) Erik Hendriks/Eric Hendricks je zajedno sa svojim kolegama u avgustu i septembru 1995. godine zabeležio veliki broj pljački i paljevina u okolini Knina, kao i nekoliko ubistava srpskih civila. U jednom od izveštaja, čiju je autentičnost potvrdio danas na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, se navodi da je u krajinskom sektoru Jug nakon operacije "Oluja" delimično ili potpuno uništeno 60 do 80 odsto kuća. Isti podatak je nedavno izneo još jedan svedok optužbe, Danac Soren Liborius/Libourius, Hendriksov kolega iz evropskog posmatračkog tima.

Branio trojice generala su u dosadašnjem toku postupka sugerisali da međunarodni posmatrači nisu pravili razliku između kuća koje su spaljene od 1991. do 1995. godine u vreme takozvane Republike Srpska Krajina i onih koje su uništene za vreme i nakon operacije "Oluja". Zato je na početku glavnog ispitivanja tužilac pitao svedoka da li je i na osnovu čega mogao da utvrdi kada su oštećenja nastala. Hendriks kaže da je na kućama koje su ranije bile spaljene garež bila svetlija, kao i da je u njima već bilo vegetacije, pa ti objekti nisu ulazili u izveštaje evropskih posmatrača.

U nekim situacijama posmatrači nisu morali da na osnovu tragova paljevina donose zaključke o počinocima, budući da su ih zatekli na licu mesta. Svedok je u izjavi istražiteljima tužilaštva u aprilu ove godine opisao jedan takav primer, kada je njegov tim zatekao hrvatske vojnike na delu u selu Biskupija gde su, kako je rekao, palili kuće "ne obazirući se" na to što su pored njih stajali međunarodni posmatrači.

Hendriks je opisao i događaj iz krajinskog sela Vuksa gde je tokom patrole otkrio dva ženska leša – jedan sa prostrelnom ranom u glavi, drugi u trbuhu. Tvrdi da su on i drugi posmatrači zločine nad srpskim civilima i njihovom imovinom uredno prijavljivali lokalnim načelnicima policije, ali i "vojnom zapovedniku" kninskog područja Ivanu Čermaku lično. Iako je optuženi general obećavao da će preduzeti mere kako bi zločini bili sprečeni, svedok kaže da na terenu "baš i nije video" da se situacija menja, odnosno da se smanjuje broj zločina.

Čermakova odbrana od početka suđenja tvrdi da on nije bio «vojni zapovednik» nego «zapovednik zbornog mesta Knin» pod kojim je bilo sedam krajinskih opština, sa čim je u unakrsnom ispitivanju branilac Kejli/Cayley suočio i Hendriksa. "Kako god da su ga zvali, on je bio komandant tog područja", odgovorio je holandski posmatrač.

Svedočenje Erika Hendriksa se nastavlja u ponedeljak kada će ga ispitivati branilac generala Markača.

2008-09-29

HAG/DEN HAAG

HRVATSKE VLASTI U KRAJINSKOM VAKUUMU

Branio generala Ante Gotovine i Mladena Markača ne poriču da je u danima nakon operacije "Oluje" bilo zločina nad krajinskim Srbima i njihovom imovinom, ali sugerišu da se to nije moglo sprečiti jer je došlo da vakuma vlasti zbog "iznenadno brze vojne pobede".

U nastavku svedočenja holandskog pripadnika Posmatračke misije Evropske Zajednice u Hrvatskoj (PMEZ/ECMM) Erika Hendriksa/Eric Hendricks pitanja su mu postavljali branio generala Mladena Markača i Ante Gotovine, koji se zajedno sa Ivanom Čermakom terete za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja". Odbrane nisu poricale da je u danima nakon "Oluje" bilo zločina, naročito pljačkanja i razaranja kuća izbeglih Srba, ali sugerišu da se radilo o osvetti hrvatskih povratnika koje nije bilo moguće kontrolisati, jer je došlo do "vakuuma vlasti".

Do vakuuma je, po objašnjenju Gotovininog branioca, došlo jer su hrvatske vlasti i same bile «iznenađene brzinom vojnog uspeha» koji se umesto za planiranih sedam dana desio nakon svega 36 časova od početka akcije, pa je kasnio dolazak civilne i vojne policije, zaduženih za stanje sigurnosti u Krajini. Svedok je dozvolio mogućnost da je to razlog zbog kojeg nisu sprečena ubistva, pljačke i paljevine, ali je naglasio da taj vakuum nije mogao da traje predugo, jer je “vojni zapovednik” Ivan Čermak u Knin došao svega nekoliko dana nakon početka “Oluje”.

◀ Eric Hendricks, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Nastojeći da ukaže da se sa zločinima prestalo kada je hrvatska vlast uspostavila kontrolu nad Krajinom, branilac Mladena Markača je pitao svedoka da li je istina da su ubistva, pljačke i paljevine “u jednom trenutku prestali”. “Ne znam, ja sam u Krajini bio do kraja oktobra, a do tada se sa zločinima nije prestalo”, odgovorio je bivši holandski posmatrač.

Hendriks je u glavnom ispitivanju tvrdio da su on i drugi evropski posmatrači vodili računa da u izveštaje o razaranjima nakon “Oluje” ne uključuju kuće oštećene od 1991. do 1995. godine, kada je Krajina bila pod srpskom kontrolom. Zato je branilac Kiho ukazao da se u dokumentu evropskih posmatrača, u kojem se navodi da je razoreno 60 do 80 odsto srpskih kuća u sektoru Jug, pominju i sela koja su po popisu iz 1991. godine bila

većinski hrvatska. Svedok odgovara da pomenuti popis “možda nije kompletan”, odnosno da nekoliko sela koja se u njemu navode možda jeste uništeno pre “Oluje”, ali je ponovio da su se on i njegove kolege trudili da zabeleže isključivo oštećenja nastala po ulasku hrvatskih snaga bezbednosti u Krajinu.

Budući da sutra zbog Bajrama, koji je zvanični praznik UN, Tribunal neće raditi, optužba će svog narednog svedoka izvesti u sredu.

2008-10-01

HAG/DEN HAAG

ČASNI SUSEDI I NEKI DRUGI HRVATI

Bivši pripadnik vojske krajinskih Srba Rajko Guša odbacio sugestiju odbrane Ante Gotovine da su srpske kuće nakon “Oluje” uništavali iz osвете lokalni hrvatski povratnici, a ne vojnici, rekavši da su njegovi susedi “časni ljudi”, a da su zločine počinili “neki drugi Hrvati”

◀ Rajko Guša, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Krajinski Srbin Rajko Guša je od 1991. godine do početka operacije “Oluja” bio pripadnik Srpske vojske Krajine na području rodnog sela Zemunik Gornji u zadarskoj opštini. U izjavama istražiteljima tužilaštva iz 1997. i 2008. godine, čiji je sažetak pročitao danas na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, opisao je kako je nakon “Oluje” iz Zemunika preko zadarskog i splitskog zatvora i boravka u Srbiji stigao u Australiju.

Prvog dana napada hrvatskih snaga, 4. avgusta 1995. godine, Guša je pobjegao u selo Buković gde je sutradan video ulazak Hrvatske vojske i njene pripadnike kako pale kuće. Potom je pobjegao u obližnju šumu odakle je mogao da vidi sela Kistanje i Ervenik u plamenu dok su

se vojna vozila kretala kroz njih. Vojnici su, opisao je u izjavama istražiteljima, odvezili kamione pune opljačkane robe i stoke, “otvoreno pokazujući tovar”. Posle dvomesečnog skrivanja, Guša je odlučio da se preda policiji, pa je sproveden u pritvor policijske uprave u Zadru, gde je pretučen i posle nekoliko dana, pod optužbom za učešće u oružanoj pobuni protiv Republike Hrvatske, prebačen u zatvor u Splitu. Odatle je pušten u oktobru 1996. godine, nakon čega je otišao u Beograd i produžio u Prizren, odakle je aplicirao i dobio dozvolu za odlazak u Australiju, gde i danas živi sa svoje šestoro dece.

Budući da tužilac, osim što je pročitao sažetak izjava, Gušu nije ispitivao, svedočenje se svelo na odgovore na pitanja branilaca optuženih generala. Markačev zastupnik Goran Mikuličić je optužio svedoka da je 1993. godine bio u grupi ljudi koji su vršili pritisak na svoje hrvatske susede da se isele. Među proteranima je, tvrdi branilac, i Ante Stura, koji je svedoka iz osвете brutalno pretukao u zadarskom pritvoru u oktobru 1995. godine. Guša je negirao tvrdnje o učešću u proterivanju lokalnih Hrvata, a tvrdi da je u Zadru pretučen “samo zato što je Srbin”.

Odbrana Ante Gotovine od početka suđenja nije negirala da su srpske kuće opljačkane i paljene, ali sugerise da su to činili hrvatski povratnici iz osвете a ne pripadnici vojske. Zato je branilac Luka Mišetić prvo pitao Gušu da li je istina da su hrvatske kuće u Zemunik i okolini opljačkane od 1991. do 1995. godine. «I opljačkane i zapaljene i porušene, sve

do jedne», odgovorio je svedok dajući time šlagvort za naredno pitanje branioca: da li su hrvatski povratnici uništavali srpske kuće nakon «Oluje»? Svedok je, međutim, rekao da to nije istina, jer su njegovi hrvatski susedi “časni ljudi” koji, “iako je sve njihovo zgarano”, nisu uništavali srpsku imovinu. Izričit je da su srpske kuće zapalili “neki drugi Hrvati”.

Iskaz Rajka Guše je danas završen, a suđenje hrvatskim generalima će se nastaviti u ponedjeljak, budući da tužilac za ovu sedmicu nije predvideo nove svedoke.

2008-10-06

HAG/DEN HAAG

“NISAM MISLIO, IAKO SAM REKAO”

Bivši koordinatorski hrvatskog MUP za kninski kotar Stjepan Buhin se odrekao delova svojih prethodnih izjava istražiteljima tužilaštva u kojima je optužio pripadnike HV da su pljačkali srpske kuće nakon operacije “Oluja”. U današnjem svedočenju rekao da takva konstatacija “ružno zvuči” i da se danas “ne bi usudio” da je ponovi

◀ Stjepan Buhin, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Sam početak današnjeg zasedanja na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine za vreme i nakon operacije “Oluja”, bio je zatvoren za javnost da bi, kako je objasnio tužilac, svedok rekao da li je “i dalje” zabrinut za svoju bezbednost i da li zahteva zaštitu identiteta, lika i glasa. Kada su kamere ponovo uključene, u sudnici se bez ikakvih zaštitnih mera, očito bezbrižan po pitanju svoje bezbednosti, pojavio bivši koordinatorski hrvatskog MUP za kninski kotar Stjepan Buhin.

Poput nekih prethodnih svedoka optužbe, Buhin se odrekao “inkriminišućih” delova svoje izjave istražiteljima

tužilaštva. U izjavi iz 2002. godine je rekao da su pripadnici Hrvatske vojske (HV) u avgustu 1995. godine “vojnim kamionima odvozili opljačkane robe”. Civilnoj policiji bi, tvrdio je tada, pokazivali uglavnom falsifikovane dokumenta u kojima je stajalo da se roba vozi u vojne svrhe. Danas, međutim, kaže da “ova konstatacija ružno zvuči” i da se “ne bi usudio” da je ponovi. “Verovatno nisam tako mislio, iako sam rekao”, pojasnio je svedok i naglasio da danas smatra da većina robe za koju je tada mislio da je opljačkana jeste odvožena u vojne svrhe.

U nastavku objašnjavanja raskoraka između svojih nekadašnjih i sadašnjih viđenja događaja u Krajini nakon “Oluje” Buhin je rekao da su pljačkaši bili u vojnim odorama, ali da se nije radilo o vojnicima, nego o “civilima sklonim kriminalitetu” koji su zloupotrebili uniforme i “samovoljno pljačkali”.

Mada je danas nastojao da amnestira vojsku za zločine u Krajini, svedok je naglašavao nemoć civilne policije kojoj je pripadao da sankcioniše eventualno kriminalno ponašanje vojnika. Pripadnici HV su, kaže, bili “izdignuti iznad policije”, a situacija je u to vreme bila opasna i napeta, pa se “oružje se potezalo zbog sitnice”. Zbog toga su, objasnio je, on i drugi zvaničnici hrvatskog MUP savetovali policajcima da ne ulaze u sukobe sa vojnicima i da vojnoj policiji prepuste pretrese i legitimisanje ljudi u maskirnim uniformama.

Stjepan Buhin svedočenje nastavlja sutra.

2008-10-07

HAG/DEN HAAG

VRH POLICIJE SPREČIO ISTRAGU O UBISTVU U GRUBORIMA

Bivši koordinatorski hrvatskog MUP Stjepan Buhin, svedočeci na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču opisao kako mu je krajem avgusta 1995. godine iz vrha policije naređeno da obustavi istragu ubistva petoro srpskih civila u selu Grubor i posveti se «uspostavljanju javnog reda i prometnim poslovima.»

U nastavku svedočenja Stjepana Buhina, bivšeg koordinatorskog MUP Hrvatske za kninski kotar, tužilac je pokrenuo pitanje ubistva pet civila u krajinskom selu Grubor 25. avgusta 1995. godine, koje se navodi u dodatku optužnice protiv hrvatskih generala Gotovine, Čermaka i Markača. Tužilac je predočio više poverljivih dokumenata o tom događaju, zbog čega je veći deo ispitivanja protekao na sednici zatvorenoj za javnost. Iz onoga što se moglo čuti na javnim delovima zasedanja, svedok se danas nije odricao navoda iz izjave koju je istražiteljima tužilaštva dao 2002. godine.

U toj izjavi Buhin je rekao da je za incident u Gruboru saznao krajem avgusta 1995. godine i da su on i načelnik kninske policijske stanice Čedo Romanić bili odlučni u nameri da sprovedu temeljnu istragu. Tvrdi da su ih, međutim, u tome sprečili visoki zvaničnici hrvatskog MUP.

◀ Stjepan Buhin, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

U Knin je prvo došao Željko Sačić, zamenik komandanta specijalne policije Mladena Markača, kome su svedok i Romanić saopštili svoju nameru da izvrše istragu o Gruboru. On im je, međutim, rekao da će se ubistva tretirati kao “posledica Oluje”, što je Buhinu, kako je opisao u izjavi, bilo čudno, pa je zaključio da je Sačić želeo da prikrije ubistva. Nedugo posle razgovora sa Sačićem, svedoka je, rekao je danas, pozvao pomoćnik ministra policije Joško Morić i ljutito ga pitao zašto se meša u posao kriminalističke policije, umesto da se posveti svojim nadležnostima – uspostavljanju javnog reda i prometnim poslovima. Mada je posle toga zaista prestao da se meša u istragu zločina u Gruborima, posle desetak dana je povučen iz Knina.

Budući da se svedok nije odrekao ni delova izjave istražiteljima u kojoj je generala Ivana Čermaka označio glavnim vojnim zapovednikom za oslobođeno područje kninskog kotara, branilac Stiven Kej/Steven Kay je u unakrsnom ispitivanju nastojao to da pobije. Pitao je Buhina da li je video neki dokument na osnovu kojeg je doneo zaključak o Čermakovoj komandnoj ulozi nad Hrvatskom vojskom, na šta je ovaj odgovorio negativno, rekavši da je do takvog zaključka došao jer je Čermak bio najviši oficir sa kojim su policajci razgovarali o koordinaciji sa vojskom. Osim toga, Čermak je, po njegovim rečima, bio jedini visoki vojni oficir u području Knina za koga je tada znao, a tvrdi da je tek naknadno čuo da je na području Krajine bio i general Ante Gotovina.

Unakrsno ispitivanje je pred kraj današnjeg zasedanja počeo zastupnik generala Mladena Markača.

2008-10-08

HAG/DEN HAAG

“VRLO VELIKE” POTREBE HRVATSKE VOJSKE

Iako je u izjavi istražiteljima tužilaštva rekao da je vozilima Hrvatske vojske prevožena opljačkana roba, bivši koordinator policije za kninski kotar Stjepan Buhin danas tvrdi da su to bile glasine i da se možda radilo o legitimno oduzetoj robi za potrebe vojske, koje su tada bile “vrlo velike”.

◀ Stjepan Buhin, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

U nastavku unakrsnog ispitivanja bivšeg koordinatora hrvatskog MUP za kninski kotar Stjepana Buhina odbrana Mladena Markača, koji se sa generalima Antom Gotovinom i Ivanom Čermakom tereti za zločine za vreme i nakon operacije “Oluja”, je dokazivala da istraga o ubistvu petoro srpskih staraca u selu Grubor 25. avgusta 1995. godine nije obustavljena, kako je to moglo da se zaključni nakon glavnog svedočenja. Buhin je, naime, u izjavi istražiteljima rekao, a u glavnom ispitivanju potvrdio, da su pomoćnik ministra policije Joško Morić i Željko Sačić, zamenik komandanta specijalne policije Mladena Markača, od njega tražili da se ne meša u istragu o Gruborima i posveti se uspostavljanju javnog reda i prometnim poslovima.

Na pitanje branioca Mikuličića da li i danas misli da je Sačić želeo da prikrije ubistvo u Gruboru, svedok odgovara da je “jedno vreme imao taj dojam” i da veruje da bi zamenik komandanta specijalne policije “pogrešio ako bi prikrivao zločin” za koji su znali posmatrači UN. Priznao je i da je bio “povređen” zbog toga što je njegova pomoć u istrazi odbijena.

Buhin je zatim prihvatio Mikuličićevu sugestiju da Sačićeva i Morićeva intervencija nije značila da je istraga trebalo da bude obustavljena, već da je treba prepustiti kriminalističkoj upravi iz Zadra. Da li je istraga i nastavljena, on ne zna, a načelnik zadarske krim policije Ive Kardum je u nedavnom iskazu na poziv optužbe rekao da o ubistvu u Gruboru nikada nije zvanično obavestio, već je za događaj saznao iz medijskog obraćanja generala Ivana Čermaka. Pošto je Buhin u izjavi istražiteljima rekao da je po povratku u Zagreb od ljudi iz MUP čuo da istraga ubistva u Gruboru “nije pravilno odrađena”, branilac Mikuličić ga je pitao da li zna da se ona još uvek, 13 godina posle, vodi pred županijskim odvetništvom u Šibeniku. “Ne znam, prestao sam da pratim taj slučaj”, odgovorio je svedok.

Iako je u izjavi istražiteljima rekao da je vozilima Hrvatske vojske prevožena opljačkana roba, Buhin danas tvrdi da su to bile glasine, jer se ne može dokazati da se nije radilo o legitimno oduzetoj robi za potrebe hrvatske vojske, koje su tada bile “vrlo velike”. Sudija ga je na to podsetio da je u glavnom svedočenju rekao da je kamionima HV prevoženo sve što je u njih moglo biti ukrcano - od kućnih aparata do prozora i vrata skinutih sa kuća. Pitao je svedoka da li je to

znači da je Hrvatska vojska tih dana svoje objekte opremala vratima i prozorima, posle čega se ovaj ispravio i rekao da su takvu robu prevozili civili a ne vojnici.

Danas je video linkom iz Zagreba saslušana i osamdesetšestogodišnja starica Draginja Urukalo. Ona je opisala da su u njeno selo, čije ime nije navedeno, 6. avgusta 1995. godine ušli hrvatski vojnici, naterali je da se skine u donji veš i sa još starijim srpskim susedom igra košarku, a da ju je spasao unuk, tada vojnik HV. Branilac Ante Gotovine je u unakrsnom ispitivanju predočio izjavu svedokinjinog unuka Joška Šiklića, bivšeg pripadnika Šeste domobranske brigade HV, koji je negirao da je baku zatekao bez odeće i da mu ikada rekla da je bila maltretirana. "Aha, sad more lagati", više za sebe je prokomentarisala svedokinja.

Suđenje hrvatskim generalima se sutra nastavlja.

2008-10-09

HAG/DEN HAAG

“OBJAŠNJENJA” I “DODATNA OBJAŠNJENJA”

Za razliku od nekolicine prethodnih svedoka-insajdera na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, koji su se u sudnici odricali svojih navoda iz izjava istražiteljima tužilaštva, bivši pripadnik hrvatske Vojne policije Damir Šimić je to učinio pre ulaska u sudnicu, tako što je dao "dodatna objašnjenja" istražiteljima odbrane Ante Gotovine.

◀ Damir Šimić, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Bivši kriminalistički inspektor 72. bataljona Vojne policije Hrvatske vojske Damir Šimić je u januaru ove godine dao izjavu istražiteljima tužilaštva u kojoj je opisao delovanje njegove i drugih jedinica na području Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. U to vreme su počinjeni zločini nad srpskim civilima i njihovom imovinom za koje se terete hrvatski generali Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač.

Šest meseci kasnije, u julu 2008. godine, svedok je dao još jednu izjavu, ovoga puta istražiteljima odbrane generala Gotovine, u kojoj je izneo «dodatna objašnjenja» svojih navoda istražiteljima tužilaštva. Ta pojašnjenja se, kako je na početku današnjeg zasedanja rekao Gotovinin branilac Luka Mišetić, u nekim detaljima razlikuju od prvobitne izjave istražiteljima tužilaštva.

Budući da je po dolasku u Hag u pripremnom razgovoru i dodatnoj izjavi tužiocima Šimić potvrdio tačnost svoje prve izjave iz januara 2008. godine, Gotovinina odbrana je danas tražila da se svedoku predoči i izjava istražiteljima odbrane, pa da onda kaže da li se slaže sa svojim prvobitnim ili dodatnim objašnjenjima. Kada je uveden u sudnicu, svedok je potvrdio da je razgovarao sa istražiteljima obe strane, pa je predsedavajući sudija odredio pauzu tokom koje su se timovi optužbe i odbrane sastali i došli do kompromisnog rešenja da se pojedini paragrafi iz obe izjave izostave, mada nije rečeno ništa o njihovom sadržaju.

Tužilac je pred kraj današnjeg zasedanja počeo sa glavnim ispitivanjem svedoka, a okončaće ga sutra.

2008-10-10

HAG/DEN HAAG

KAD OPLJAČKANA ROBA NIJE DOKAZ PLJAČKE

Objašnjavajući zašto protiv hrvatskih vojnika od kojih je nakon operacije "Oluja" oduzimana opljačkana roba nisu podizane krivične prijave, bivši krim inspektor Vojne policije Damir Šimić kaže da protiv počinilaca nije bilo dovoljno materijalnih dokaza budući da su uhvaćeni sa opljačkanom robom u rukama, ali ne i na licu mesta dok su pljačkali.

U nastavku glavnog ispitivanja na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču bivši kriminalistički istražitelj 72. bojne hrvatske Vojne policije Damir Šimić je rekao da je bilo za očekivati da protiv hrvatskih vojnika nakon operacije "Oluja" bude podnesen veliki broj krivičnih prijava, budući da je od njih na kontrolnim punktovima oduzimana imovina za koju se smatralo da je opljačkana. Sudeći po jednom Šimićevom izveštaju koji je danas prezentovala tužiteljica Mahindaratne, krim policija 72. bojne je, međutim, u avgustu 1995. godine podnela samo jednu krivičnu prijavu protiv jednog hrvatskog vojnika i to zbog ugrožavanja bezbednosti u saobraćaju.

◀ Damir Šimić, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Pojašnjavajući zašto nisu vršene istrage i podizane krivične prijave zbog pljački, svjedok je rekao da pretpostavlja da protiv počinitelaca nije bilo dovoljno materijalnih dokaza budući da su uhvaćeni sa opljačkanom robom u rukama, ali ne i na licu mesta dok su pljačkali. Vojnici koji su na kontrolnim punktovima uhvaćeni sa opljačkanim stvarima bi, kaže, govorili “našli smo ovde, našli smo onde”, a niko nije rekao “ukrali smo”, pa nije rađen uviđaj niti dalja istraga.

Kada je tužiteljica prezentovala nekoliko dokumenata iz kojih se vidi da su pripadnici Vojne policije nakon operacije “Oluja”, osim pripadnika krajinske vojske, hapsili i srpske civile i sprovodili ih u sabirne centre na

primorju, svjedok je rekao da o razlozima za tako nešto malo zna. Odgovarajući na pitanja Gotovininog branioca Luke Mišetića, rekao je, međutim, da civili nisu hapšeni, već su premeštani na bezbednije lokacije u slučajevima kada su na teritoriji njihovog prebivališta vođene borbe.

U raspravu se potom umešao predsedavajući sudija i pitao svedoka je li i nekoliko dana po završetku operacije «Oluja» 10. avgusta 1995. godine, kada je datiran jedan od izveštaja o sprovođenju civila u sabirne centre, bilo potrebe da se oni premeštaju na «bezbedniju lokaciju». Svjedok je neodređeno odgovorio da mu “nije poznato, ali da je moguće”.

U izjavi istražiteljima tužilaštva i današnjem glavnom svedočenju Šimić je rekao da mu je krajem oktobra 1995. godine naloženo da obustavi istragu o ubistvu srpskih civila u krajinskim selima Varivode i Gošići, za koja se sumnjičio pripadnik HV Goran Vunić. Kaže da mu je naređenje o obustavi dao zapovednik 4. satnije 72. bojne Vojne policije kapetan Mrkota, ali da mu za to nije dao nikakvo objašnjenje. Šimić nije umeo da kaže šta se sa istragom kasnije dešavalo, pa je branilac Mišetić prezentovao presudu hrvatskog suda za zločin u Varivodama. O sadržaju presude se, međutim, razgovaralo na delu sednice zatvorene za javnost, a moglo se čuti samo da je Goran Vunić bio svjedok na tom suđenju.

2008-10-13

HAG/DEN HAAG

“ORGANIZOVANO RASKLAPANJE GRADA”

Opisujući situaciju u Kninu po ulasku hrvatskih snaga u avgustu 1995. godine, civilni službenik misije UN Mari Douz rekao da je iz kuća iznošena lična imovina izbeglih Srba i da su bezvredne stvari uredno stavljeni na jedno, a tehnika i druge vrednosti na drugo mesto, odakle su vojnim kamionima odvoženi u nepoznatom pravcu.

◀ Murry Dawes, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Kanađanin Mari Douz/Murry Dawes je pre početka operacije “Oluja” u avgustu 1995. godine radio kao civilni službenik za logistiku pri misiji UN u Kninu. U izjavama istražiteljima tužilaštva iz 1996. i 2008. godine, čiji je sažetak danas pročitao na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, svjedok je opisao situacije u kojima je video mrtve civile, opljačkane i zapaljane kuće, kao i kako je i sam ranjen u jednom artiljerijskom napadu Hrvatske vojske (HV).

Kada je 4. avgusta 1995. godine počelo granatiranje Knina, Douz je nekoliko puta iz baze UN odlazio u grad kako bi pomogao evakuaciju zaostalih međunarodnih

posmatrača koji su živeli u privatnom smeštaju. Prilikom jednog izlaska iz baze, njegovo vozilo se, opisao je, našlo pod ciljanom vatrom hrvatske artiljerije. Po izlasku iz auta, jedna granata je pala blizu njega i odbacila ga u stranu, usled čega mu je lakše povređena desna ruka. Sutradan je, tvrdi, ostao u bazi UN, odakle je video kako pijani hrvatski vojnici kamionima odvoze opljačkane televizore, belu tehniku i nameštaj.

Dan kasnije, 6. avgusta 1995. godine, svjedok je obišao sela Vrbnik i Kistanje u kojima je video “propisno odevene” hrvatske vojnike kako se “aktivno bave pljačkom” i odvoze robu vozilima registarskih oznaka koje su počinjale slovima “HV”. Potom su, kaže, u tim mestima popaljeni svi objekti, osim onih na kojima je pisalo “hrvatska kuća”. Pri povratku za Knin, Douz je, tvrdi, na skretanju za Srb video između 15 i 25 muških i ženskih leševa, ali nije umeo da kaže ništa o okolnostima pod kojima su stradali, osim da su ubijeni iz ličnog naoružanja.

Kada je stigao u Knin, video je, kaže, hrvatske vojnike koji su iz kuća izbeglih Srba iznosili njihovu ličnu imovinu. Smeće i bezvredne stvari uredno su stavljeni na jedno, a tehnika i druge vrednosti na drugo mesto, odakle su ih potom

vojnim kamionima odvozili u nepoznatom pravcu. Situaciju koju je zatekao je nazvao "organizovanim rasklapanjem grada".

Sistematsku pljačku imovine iz napuštenih kuća Douz je registrovao i ujutro 8. avgusta 1995. godine na putu Knin-Drniš kada je upućen u Primošten kako bi za potrebe UN misije dopremio pitku vodu. Pri povratku je, tvrdi, video da su kuće, koje su prethodno opljačkane, bile zapaljane. "Nebo je bilo crno, čak smo i farove morali da upalimo zbog gareži i prašine u vazduhu", opisao je svedok i dodao da "bez preterivanja" može da kaže da su kuće gorele duž celog puta Drniš-Knin.

Pred kraj današnjeg zasedanja unakrsno ispitivanje je počeo branilac Ante Gotovine.

2008-10-14

HAG/DEN HAAG

PLJAČKA ILI PLENIDBA ?

Gotovinin branilac dokazivao da su hrvatski vojnici po ulasku u Knin nakon operacije "Oluja" plenili robu iz vladinih i vojnih zgrada, ali je svedok ostao pri tvrdnji da su stvari iznošene, odnosno pljačkane, iz civilnih stanova. Iako je video da vojna policija zaustavlja vojnike i civile na kontrolnim punktovima, svedok tvrdi da nikada nije video da je od njih oduzimana opljačkana roba.

Poput mnogih svedoka optužbe pre njega, bivši civilni službenik pri misiji UN Mari Douz/Murry Dawes je u današnjem unakrsnom ispitivanju priznao da je grad Knin nekoliko dana nakon granatiranja 4. i 5. avgusta 1995. godine izgledao "mnogo bolje" nego što su on i njegove kolege iz UN očekivali. Ipak, ostao je pri tvrdnji da je Hrvatska vojska teškom artiljerijom gađala civilne ciljeve u gradu. Douz je odgovarao na pitanja branioca generala Ante Gotovine, a odbrane druge dvojice optuženih za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine, Ivana Čermaka i Mladena Markača, nisu imale pitanja za ovog svedoka.

Branilac Kiho/Kehoe je prvo sugerisao da Douz 4. avgusta 1995. godine, kada je u Kninu lakše ranjen, nije znao da li je u trenutku eksplozije bio u dometu hrvatske artiljerije, pa da zapravo ni ne zna sa koje strane je granata došla. Svedok se s tim složio i rekao da "nema pojma" ko je na njega pucao.

Nastojeći da negira Douzove navode o "sistematičnom i organizovanom" pljačkanju Knina nakon ulaska Hrvatske vojske, branilac je sugerisao da su stvari iznošene iz vojnih i vladinih objekata bivše Republike Srpska Krajina, a ne iz kuća i stambenih zgrada. Svedok je, međutim, ostao pri tvrdnji da je bio očevidac iznošenja televizora, video i audio aparata, bele tehnike i druge robe iz stanova a ne iz službenih zgrada, na šta se branilac nadovezao sugestijom da su u tim stanovima možda živeli pripadnici srpske vojske. Douz je rekao da mu to nije poznato, ali da zna da su u nekim od zgrada iz kojih su stvari iznošene živeli pojedini pripadnici UN.

Branilac je predočio nekoliko dokumenata jedinica Hrvatske vojske iz avgusta 1995. godine sa popisima zaplenjene robe u Kninu. Potom je pitao svedoka da li je video da vojna policija zaustavlja vojnike i civile na kontrolnim punktovima i od njih oduzima opljačkane predmete. "Zaustavljali jesu, oduzimali nisu", kratko je odgovorio svedok.

Kada je u glavnom ispitivanju opisao pljačke i uništavanja srpskih kuća u selima Vrbnik i Kistanje od 6. avgusta 1995. godine, Douz je na mapi obeležio put kojim se tog dana kretao. Branilac je, međutim, primetio da taj put prelazi preko reke na mestu gde ne postoji most, što po njemu dokazuje da do pomenutog obilaska krajinskih sela nikada nije došlo. Svedok kaže da je u glavnom ispitivanju ucrtao samo "generalnu rutu" i dozvolio mogućnost da ona nije najpreciznija.

Branilac nije postavio nijedno pitanje o pljačkama i paljenjima kuća duž puta Knin-Drniš od 8. avgusta 1995. godine koje je svedok opisao u glavnom ispitivanju.

2008-10-15

HAG/DEN HAAG

KAKO PREPOZNATI OPLJAČKANU ROBU

Na sugestiju branioca generala Ivana Čermaka da na natovarenim vozilima bez tablica koja su se kretala Krajinom nakon "Oluje" nije nužno morala da bude opljačkana roba, bivši službenik Helsinške federacije za ljudska prava Vilijam Hajden kaže da mu nije baš izgledalo da su se vojnici koji su upravljali vozilima "vraćali iz robne kuće".

Kada su u danima nakon operacije "Oluja" svetski mediji počeli učestalo da izveštavaju o povredama ljudskih prava Srba na području Krajine, Evropska organizacija za bezbednost i saradnju (OEBS/OSCE) je odlučila da proveri te navode. U Knin je zato 17. avgusta 1995. godine upućena misija Helsinške federacije za ljudska prava da za potrebe OEBS istraži zločine nad Srbima i njihovom imovinom. Na čelu trodnevne misije je bio Amerikanac Vilijam Hajden/William Hayden, koji je danas svedočio na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču.

◀ William Hayden, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Hajden kaže da su zaključci iz izveštaja Helsinške federacije od 25. avgusta 1995. godine doneseni na osnovu informacija koje su on i njegovi saradnici dobili od misije UN, predstavnika hrvatskih vlasti i građana sa kojima su razgovarali na terenu, kao i onoga što su lično videli. Tvrdi da mu je jedan pukovnik Hrvatske vojske rekao da je svrha granatiranja Knina bila da se izazove "masovna panika i egzodus srpskih civila". Na osnovu toga, ali i zato što je artiljerijska vatra bila usmerena na mali broj ciljeva u gradu, zaključio je da se artiljerija koristila "na poseban način", manje sa ciljem razaranja grada, a više da se izazove panika među civilima.

U izveštaju Helsinške federacije se navodi niz krajinskih sela koja su nakon "Oluje" bila u potpunosti ili u velikoj meri opljačkana i spaljena, među kojima su Kistanje, Srb, Donji Lapac i Vrbnik. Na osnovu rasprostranjenosti pljačkanja i razaranja kuća zaključuje se da se radilo o "sistematskom i koordiniranom" zločinu. Hajden kaže da je i sam video ljude u maskirnim uniformama kako u civilnim vozilima bez tablica odnose opljačkanu robu.

Kada ga je u unakrsnom ispitivanju Čermakov branilac Stiven Kej/Steven Kay pitao kako je mogao da zna da je roba na tim vozilima ukradena, svjedok je odgovorio da "nije baš izgledalo da su se vojnici u njima vraćali iz robne kuće". Potom je branilac sugerisao da se možda radilo o hrvatskim povratnicima koji su nosili svoju robu sa namerom da se ponovo usele u ranije napuštene kuće. Hajden, međutim, kaže da za tri dana boravka u Krajini nije video mnogo hrvatskih civila, navodeći da smatra da im je tada još uvek bio zabranjen ulazak na oslobođenu teritoriju.

Budući da je u glavnom ispitivanju rekao da hrvatske vojne i civilne vlasti nisu preduzele ništa da spreče zločine, branilac Kej je pitao svjedoka da li je bilo koga iz vlasti tokom boravka u Krajini, a razgovarao je i sa generalom Čermakom, pitao šta su uradili po pitanju sprečavanja pljački. Hajden odgovara da to nije bio glavni predmet njegovog interesovanja, ali da jeste pitao i da mu je Čermak rekao da vojska "ima pod nadzorom" pet osumnjičenih, među kojima su tri vojnika i dva civila, mada nije naveo jesu li i privedeni.

2008-10-16

HAG/DEN HAAG

"NISAM RAČUNAO DA ĆU OSTAT' ŽIV"

Iako nije mislio da će preživeti upad vojnika u maskirnim uniformama u krajinsko selo Kakanj nadomak Kistanja, svjedok optužbe na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču, 87-godišnji Srbin Mirko Ognjenović, je prošao "samo" sa povredama glave, ali su tog dana ubijena dvojica njegovih komšija – Uroš Ognjenović i Uroš Šarić.

◀ Mirko Ognjenović, svjedoči video-linkom na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Budući da zbog poodmaklih godina nije u mogućnosti da doputuje u Hag, 87-godišnji krajinski Srbin Mirko Ognjenović je na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču svedočio video-linkom iz Zagreba. U izjavama istražiteljima tužilaštva iz 1999. i 2004. godine izneo je pojedinosti o ubistvima svojih komšija iz sela Kakanj nadomak Kistanja u avgustu 1995. godine i opisao kako je i sam bio ranjen.

Kada je počela operacija "Oluja" Ognjenović je, kaže, odlučio da ostane u selu jer je na radiju čuo da predsednik Hrvatske Tuđman poziva sve Srbe "koji nisu krivi" da ne napuštaju imanja. Osim njega, Tuđmanu je poverovalo još osmoro, uglavnom starijih meštana, a ostali su, kako

je rekao, otišli na brzinu, bez ikakvih stvari, misleći da će se vratiti kada prođe granatiranje. Suprotno predsednikovim uveravanjima da su civili bezbedni, prvi hrvatski vojnici koji su ušli su mu, tvrdi, rekli da bi "bilo bolje da je otišao" i da se ne udaljava od kuće "jer će biti svega".

Prva veća jedinica ušla je u selo 5. avgusta 1995. i tada su zapaljene dve, a nekoliko dana kasnije još desetak kuća. Prema svjedoku, nije se palilo ručno, nego specijalnim pištoljima. U međuvremenu, vojnici su povremeno navraćali i pljačkali napuštene srpske kuće, a 10. avgusta su svjedok i nekolicina meštana u jednom bunaru pronašli beživotno telo starije Srпкиnje Danice Šarić.

Sledeći nalog da se ne udaljavaju sa svojih imanja, Mirko Ognjenović i nekoliko meštana Kakanja su večerali u kući jednog od njih 18. avgusta 1995. godine kada se na vratima, kako je opisao, pojavilo nekoliko vojnika u maskirnim uniformama. Toliko su, kaže, vikali i pretili da on "nije računao da će ostat' živ". Posle samo desetak sekundi od upada vojnika, Ognjenović je udaren u glavu i izgubio je svest. Kada se posle nekoliko sati osvestio, saznao je, kaže, da je

njegov zet Radoslav Ognjenović takođe ranjen, a da su dvojica komšija – Uroš Ognjenović i Uroš Šarić – ubijeni.

Odgovarajući na pitanja Gotovininog branioca Luke Mišetića, svjedok je priznao da postoji mogućnost da je Danica Šarić sama skočila u bunar, budući da na njenom telu nije bilo tragova nasilja, ni prostrelnih rana. Osim toga, kaže da se plašila ulaska hrvatskih vojnika u selo i govorila je “da će se pre ubiti” nego da im padne u ruke.

Branilac nije negirao da je svjedok 18. avgusta 1995. godine ranjen, a njegova dva suseda ubijena, ali je nastojao da dokaže da za to nisu odgovorni pripadnici Hrvatske vojske. Suočio ga je sa izjavama nekoliko meštana Kaknja koji su istražiteljima tužilaštva rekli da je 18. avgusta uveče u kuću upalo dve ili tri osobe od kojih je bar jedna bila u civilnoj odeći. Iako priznaje da se sve dogodilo veoma brzo, Ognjenović tvrdi da su svi imali maskirne uniforme i vojničke kape na glavama.

Suđenje generalima Gotovini, Čermaku i Markaču se nastavlja u sredu 29. oktobra.

2008-10-21

HAG/DEN HAAG

TUŽILAC TRAŽI DOKUMENTE KOJE POSEDUJE?

Odbrana Ante Gotovine tvrdi da tužilac poseduje najmanje 50 od 158 “topničkih dokumenata” za koje tvrdi da su “sklonjeni ili sakriveni” tokom “Operativne akcije Hag” hrvatskih obaveštajnih službi.

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Pošto je Pretresno veće 16. septembra ove godine naložilo hrvatskim vlastima da “intenziviraju i prošire istragu” o 370 vojnih i oko 200 policijskih dokumenata za koje tužilaštvo tvrdi da su “sklonjeni ili sakriveni” tokom “Operativne akcije Hag” hrvatskih obaveštajnih službi, u potragu za spornim dokumentima se uključila i odbrana Ante Gotovine. Sproveli su istragu u kojoj su, kako tvrde, ustanovili da im je tužilac već obelodanio deo takozvanih topničkih naređenja za koje se tvrdi da su nestala.

Među 370 vojnih dokumenata koja tužilac potražuje je i 158 naređenja, mapa i izveštaja Hrvatske vojske od 2. do 6. avgusta 1995. godine sa detaljnim popisom artiljerijskih meta u Kninu i drugim mestima u Krajini.

Gotoviniini branioci tvrde da im je tužilac sa tog popisa obelodanio najmanje 50 dokumenata i najavljuju da će nastaviti sa pretragom svoje baze podataka kako bi utvrdili da li im je obelodanjen još neki sporni dokument. U danas dostavljenom podnesku je i popis pomenutih 50 “topničkih” naređenja, mapa i izveštaja Hrvatske vojske.

Ante Gotovina se sa još dvojicom hrvatskih generala, Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem, tereti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu čiji je cilj bio progon srpskog stanovništva sa područja Krajine. Tužilaštvo tvrdi da granatiranje krajinskih sela i gradova nije bilo opravdano vojnom nuždom već je namera bila da se srpsko stanovništvo zaplaši i prisili na bekstvo.

2008-10-29

HAG/DEN HAAG

SVEDOČENJE POMOĆNICE GENERALA GOTOVINE

Posle dvonedeljne pauze, suđenje hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču nastavljeno iskazima Ljiljane Boteri, pomoćnika za pravne poslove komandanta Zbornog područja Split i 76-godišnje Milice Đurić kojoj je u avgustu 1995. godine muž živ spaljen na porodičnom imanju u krajinskom selu Đurići.

◀ Ljiljana Botteri, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Ljiljana Botteri/Botteri je u avgustu 1995. godine bila pomoćnik za pravne poslove komandanta Zbornog područja Split Ante Gotovine, koji se sa generalima Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem tereti za zločine nad srpskim civilima i njihovom napuštenom imovinom za vreme i nakon operacije “Oluja”. Botteri je u dva navrata, 2004. i 2007. godine, dala izjave istražiteljima tužilaštva, a nekoliko dana pre dolaska u Hag i odbrani generala Gotovine. Za navode sve tri izjave tvrdi da su tačni i istiniti a u Hag je došla kao svjedok optužbe.

Svedokinja je za vreme i nakon operacije "Oluja" bila zadužena za proveru validnosti izveštaja o stegovnim, odnosno disciplinskim, postupcima koje su zapovednici Zbornog područja Split vodili protiv hrvatskih vojnika. Tužiteljica Gustafson je predočila popis 84 disciplinska postupka koja su protiv vojnika splitskog Zbornog područja vođeni u avgustu i septembru 1995. godine. Većina se, kako je sugerisala tužiteljica a prihvatila svedokinja, odnosi na samovoljno napuštanje jedinica a tek nekoliko na krađe i paljevine.

Iz popisa se moglo videti da je jedan disciplinski postupak pokrenut protiv vojnika koji je zapalio tri stoga sena u krajinskom selu čije ime nije navedeno, a drugi protiv njegovog komandira voda koji ga u tome nije sprečio. To su jedini postupci registrovani u komandi Zbornog područja Split koje se odnose na paljevinu imovine izbeglih Srba. Nekoliko postupaka je vođeno zbog ilegalnog otuđivanja imovine, ali uglavnom one koja se vodila kao "ratni plen" i koja je već bila u posedu vojske, pa su je dezerteri krali prilikom bekstva iz jedinica. Svedokinja ne zna zašto se među otuđenim "ratnim plenom" našao i jedan traktor, koji bi, kako je objasnila, mogao biti tako zaveden samo "ako je služio u vojne svrhe".

Ljiljana Boteri će iskaz nastaviti sutra, a u prvom delu današnjeg zasedanja video linkom iz Beograda je svedočila 76-godišnja Milica Đurić, čiji je muž 6. avgusta 1995. godine živ spaljen u krajinskom selu Đurići u dolini Plavno. Iznoseći saznanja o tom događaju, svedokinja je rekla da je o načinu na koji je poginuo njen muž Sava Đurić saznala od njegove majke koja je bila prisutna kada su ga hrvatski vojnici naterali da uđe u zapaljenu radionicu na porodičnom imanju.

O istim događaju je u junu ove godine svedočio i Milicin sin Mile Đurić, koji je tvrdio da je iz prikrajka video trenutak kada su vojnici primorali njegovog oca da uđe u zapaljenu radionicu u. Na pitanje predsedavajućeg sudije da li joj je sin do danas bilo šta o tome rekao, svedokinja je odgovorila da on o tome ne voli da priča, ali da je moguće da je bio u blizini i da je video šta se dogodilo.

2008-10-30

HAG/DEN HAAG

GENERAL GOTOVINA I VOJNA POLICIJA

Bivša pomoćnica za pravne poslove generala Gotovine u izjavama istražiteljima tužilaštva tvrdila da je komandant Zbornog područja Split izdavao naređenja vojnoj policiji za vreme i nakon operacije "Oluja" da bi se u izjavi predstavnicima odbrane "ispravila" i rekla da je bio nadležan za sve poslove vojne policije osim za pitanja sprečavanja zločina i otkrivanja počilaca.

◀ Ljiljana Botteri, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Drugog dana svedočenja Ljiljane Boteri/Botteri, bivše pomoćnice za pravne poslove zapovednika Zbornog područja Split Ante Gotovine, optužba je dokazivala da je optuženi general imao nadležnost nad vojnom policijom za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine. Gotovina se, zajedno sa generalima Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem, tereti za zločine nad krajinskim Srbima, počinjene u leto i jesen 1995. godine.

U izjavama istražiteljima tužilaštva 2004. i 2007. godine svedokinja je rekla da je vojna policija bila potčinjena zapovedniku Zbornog područja Split generalu Anti Gotovini i da je on bio ovlašćen da njenim komandantima izdaje naređenja. Pet dana pre dolaska u Hag, međutim, Ljiljana Boteri je dala izjavu odbrani Ante Gotovine u kojoj je "dopunila i pojasnila" svoje prethodne navode. Odbrani je rekla da je komandant mogao da izdaje naređenja vojnoj policiji samo u vezi sa "dnevnom poslovima", kao što su obezbeđenje osoba i objekata ili pratnja vojnih konvoja, ali ne i u zadacima poput sprečavanje zločina i otkrivanje počilaca. Kada ju je tužiteljica suočila sa nedoslednostima u pomenutim izjavama, Boteri je rekla da je "samo načelno" poznavala rad vojne policije jer to "nije bilo njeno područje delovanja".

Dobar deo današnjeg zasedanja je protekao u raspravi o tome da li je Gotovina imao nadležnosti da pokreće disciplinske postupke i protiv pripadnika jedinica koje su mu privremeno potčinjene. Boteri je prvo tvrdila da on to nije mogao da radi, a kada je tužiteljica predočila Propisnik o vojnoj stezi u kojem je navedeno da to jeste bila njegova nadležnost, ispravila se rekavši da se radi o "iznimci koja je u praksi teško provediva".

Opisujući kako su pripadnici rezervnog sastava splitskog Zbornog područja bili kažnjavani zbog kršenja vojne discipline, Boteri je rekla da su prema njima radije primenjivane "nepropisane mere" nego one koje su vojnim zapovednicima bile na raspolaganju. Te "nepropisane", odnosno neformalne mere, ogledale su se u demobilizaciji, što je, kako je objasnila, za vojnike koji su se ogrešili o disciplinske propise bila mnogo teža kazna nego, recimo, opomena, ukor ili pritvor do 30 dana.

Na kraju glavnog ispitivanja Boteri je opisala i šta je videla 5. avgusta 1995. godine kada je na svoju ruku otputovala

u Knin, jer je "želela da bude sa svojom komandom". Prošla je samo kroz glavnu ulicu koja je, kaže, "odavala tipičnu sliku mesta kroz koje je prošla vojska". Ta "tipičnost" se, objasnila je, ogledala u "dosta razbijenih izloga gradskih prodavnica". Na pitanje tužioca da li je roba bila iznesena ili ostavljena u razbijenim lokalima, odgovorila je: "Napola".

Pred kraj današnjeg zasedanja unakrsno ispitivanje je počela odbrana Ante Gotovine.

2008-10-31

HAG/DEN HAAG

ZAŠTITA VOJSKE PRE SVEGA

Branilac Mišetić sugerisao a svedokinja Boteri prihvatila da bi u slučajevima kada vojnik bez dozvole ode i zapali ili opljačka kuću general Gotovina mogao da ga kazni samo disciplinski za samovoljno napuštanje jedinice a da su za krivično gonjenje bili zaduženi drugi. Gotovini prevashodni zadatak je, naime, bio da se "zaštiti vojska a ne da se kazne pojedinci".

◀ Ljiljana Boteri, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Svedokinja optužbe Ljiljana Boteri/Botteri se u unakrsnom ispitivanju bez pogovora slagala sa svim sugestijama odbrane Ante Gotovine, čiji je pomoćnik za pravna pitanja bila 1995. godine kada je on bio zapovednik Zbornog područja Split. Gotovina se, zajedno sa generalima Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem, tereti za zločine vojske i policije nad krajinskim Srbima u leto i jesen 1995. godine za vreme i nakon operacije "Oluja".

Boteri je na pitanja branioca Luke Mišetića uglavnom odgovarala sa "da", "tako je", "slažem se" ili "skroz ste u pravu". Tako je potvrdila da Ante Gotovina nije imao ingerencije da se bavi krivičnim istragama zločina, već

samo da pokreće stegovne, odnosno disciplinske postupke protiv pripadnika potčinjenih jedinica. Ako se, sugerisao je branilac, sumnjalo da je vojnik bez dozvole otišao i zapalio ili opljačkao neku kuću, general Gotovina ili drugi komandant HV je mogao samo da ga disciplinski kazni za samovoljno napuštanje jedinice. Boteri se sa sugestijom složila i dodala da je krivično gonjenje, bilo u nadležnosti vojne ili kriminalističke policije i sudskih organa. Gotovinin prevashodni zadatak je, kako je objasnio branilac a potvrdila svedokinja, bio da se "zaštiti vojska a ne da se kazne pojedinci".

Dokazujući da su za zločine nad srpskim civilima i njihovom napuštenom imovinom krivi pre svega demobilisani a ne aktivni hrvatski vojnici, branilac je prezentovao zapisnik sa sastanka od 23. avgusta 1995. godine na kojem se ministri odbrane i unutrašnjih poslova, Šušak i Jarnjak žale predsedniku Tuđmanu da mnogi demobilisani vojnici prave probleme i da po oslobođenom području šetaju sa oružjem koje su u toku "Oluje" zaplenili i zadržali kao "ratni trofej". Svedokinja je na to kratko rekla da se "slaže sa tekstom" jer je tačno da su mnogi vojnici nakon demobilizacije nelegalno zadržali oružje.

Demobilizacija je, inače, kako je Boteri juče i danas svedočila, upotrebljavana kao "neformalna disciplinska mera" jer je bila daleko učinkovitija od kazni koje su bile na raspolaganju generalu Gotovini i drugim vojnim zapovednicima. O broju i razlozima takvog "neformalnog kažnjavanja" nije, međutim, vođena nikakva statistika, a svedokinja nije mogla da se seti nijednog konkretnog primera.

Ljiljana Boteri je danas okončala svedočenje, a suđenje trojici generala se nastavlja u ponedeljak.

2008-11-06

HAG/DEN HAAG

SVEDOK NEGIRA DA JE "NEKOREKTNOST OPTUŽIO" ČERMAKA

Bivši evropski posmatrač u Krajini Soren Liborius vratio se u Hag da bi okončao ranije započeto svedočenje na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, a nakon njegovog dopunskog ispitivanja zasedanje nastavljeno na zatvorenoj sednici iskazom "veoma važnog svedoka".

Kada je u septembru na pola unakrsnog ispitivanja danski diplomata Soren Liborius morao da otputuje iz Haga zbog neodložnih obaveza, rečeno je da će se naknadno vratiti da okonča svedočenje na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja". U sudnici se pojavio danas kako bi odgovorio na pitanja o pljačkama i paljevinama napuštenih srpskih kuća u Krajini u avgustu 1995. godine, koja su mu postavljali branioci tadašnjeg zapovednika zbornog mesta Knin Ivana Čermaka i komandanta hrvatskih specijalaca Mladena Markača.

◀ Soren Liborius, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Budući da je u izjavama istražiteljima tužilaštva i u glavnom iskazu rekao da su među počiniocima zločina bili i pripadnici specijalne policije, branilac generala Markača je nastojao da dokaže da ih je svjedok pobrkao sa pripadnicima "obične" civilne policije. Liborius je priznao da nije "svojim očima" video da su hrvatski specijalci počinili zločine, ali tvrdi da je u avgustu 1995. godine njihova vozila zatekao u selima kod Donjeg Lapca u kojima su opljačkane i zapaljene napuštene srpske kuće. Kaže da mu je kao pripadniku Posmatračke misije Evropske zajednice (ECMM/PMEZ) bio zabranjen ulaz u to područje uz objašnjenje da se sprovodi akcija specijalne policije.

Opisujući situaciju sa srpskim izbeglicama koje su se nakon "Oluje" sklonile u kninsku bazu UN, Liborius je u izjavi istražiteljima tužilaštva rekao da je cilj Čermakovih pregovora sa međunarodnim posmatračima bio da iz baze "izvuče što više Srba" a ne da im pomogne. To "izvlačenje" je, smatra, bilo usmereno na vojno sposobne muškarce koji su kasnije optužvani za krivično delo oružane pobune protiv Republike Hrvatske.

Branilac Stiven Kej/Steven Kay je danas prezentovao niz dokumenata u kojima se komandant UN snaga u sektoru Jug general Foran/Forand i drugi visoki zvaničnici međunarodne misije zahvaljuju generalu Čermaku zbog izuzetnog doprinosa u evakuaciji i zbrinjavanju izbeglica iz baze. Suočavajući svedoka da sa tim navodima Kej je ga pitao da li možda misli da je u izjavi istražiteljima "nekorektno optužio" Čermaka, ali je ovaj odgovorio odrečno.

Pošto je Liboriusovo svedočenje završeno, zasedanje je nastavljeno na sednici zatvorenoj za javnost iskazom, kako je ranije najavljeno, «veoma važnog» zaštićenog svedoka optužbe.

2008-11-10

HAG/DEN HAAG

ISTRAGA O GRUBORIMA BEZ MARKAČEVE POMOĆI

Bivši državni tužilac iz Šibenika Željko Žganjer kaže da hrvatski istražni organi od generala Mladena Markača i njegovog zamenika Željka Sačića 2001. godine nisu dobili informacije koje bi bile od pomoći za istragu ubistva u krajinskom selu Grubori iz avgusta 1995. godine, pošto su uporno tvrdili da je petoro staraca ubijeno u sukobu hrvatskih specijalaca i zaostalih srpskih vojnika.

◀ Željko Žganjer, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Budući da je zvanični stav hrvatskog MUP o incidentu u krajinskom selu Grubori od 25. avgusta 1995. godine bio da je petoro staraca ubijeno u razmeni vatre između pripadnika specijalne policije i zaostalih vojnika bivše RSK, nije vođena nikakva policijska istraga o tome sve do marta 2001. godine. Tek tada je predistražne radnje naložio državni odvjetnik iz Šibenika Željko Žganjer, koji je danas svedočio na suđenju generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine.

U tri izjave koje je istražiteljima tužilaštva dao od 2005. godine do danas, svjedok je naveo da je prve informacije o ubistvu u Gruborima dobio u proleće 1998. godine od Hrvatskog helsinškog odbora i organizacije Amnesty International. U naredne tri godine je, tvrdi, uspeo da dođe do "konkretnijih dokaza", pa je tek 2001. godine naložio da policija obavi prve razgovore sa relevantnim sagovornicima, među kojima je nekoliko meštana Grubora kao i čelni ljudi specijalne policije – komandant Mladen Markač i njegov zamenik Željko Sačić.

Iz razgovora sa njima, kaže Žganjer, nisu dobijene informacije koje bi pomogle u istrazi, pošto su samo govorili o "navodnom sukobu" između specijalne policije i zaostalih pripadnika neprijateljske vojske. Nije mu, međutim, bilo jasno da li je Markačev i Sačićev stav bio da su starci poginuli u unakrsnoj vatri ili su ih srpski vojnici ubili zato što su odbili da im se pridruže u otporu specijalcima.

Komandant akcije čišćenja u dolini Plavno Josip Čelić je u iskazu u septembru ove godine opisao da su mu Markač i Sačić dan nakon akcije u Gruborima rekli da nisu zadovoljni izveštajem u kojem je naveo da u tom selu nije bilo nikakvih borbi. Potom ga je, kako je svedočio, Sačić uveo u jednu prostoriju i izdiktirao mu novi izveštaj u kojem se opisuju borbe sa zaostalim srpskim vojnicima.

Budući da istrage do 2001. godine nije bilo, tužilaštvo iz Šibenika je raspolagalo oskudnim materijalnim dokazima povezanim sa ubistvom u Gruborima. Zato je Žganjer pokušao da utvrdi iz kojeg je oružja ispaljena čaura koju je na video snimku UN TV uočio pored tela starca koji je, kako je rekao, "ubijen takoreći u krevetu". U decembru 2001. godine je uputio zahtev specijalnoj policiji da mu dostave informaciju o tome koje je oružje korišćeno u akciji čišćenja u dolini Plavno. Odgovor je čekao devet meseci i nije ga dočekao, pošto je u septembru 2002. godine premešten na novu dužnost.

Tužilac bi glavno ispitivanje Željka Žganjera trebalo da okonča u prvih pola sata sutrašnje rasprave, nakon čega će mu pitanja postavljati branioci optuženih generala.

2008-11-11

HAG/DEN HAAG

PRIZNANJE NIJE BILO DOVOLJNO

Bivši javni tužilac iz Šibenika Željko Žganjer objasnio zašto je obustavio istragu protiv hrvatskih vojnika koji su priznali ubistvo 17 srpskih civila u krajinskim selima Gošići i Varivode sredinom avgusta 1995. godine.

◀ Željko Žganjer, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Posle jučerašnjeg svedočenja o istrazi povodom ubistva petoro staraca u selu Grubori, bivši državni odvjetnik (javni tužilac) iz Šibenika Željko Žganjer je danas odgovarao na pitanja o krivičnom gonjenju hrvatskih vojnika optuženih za ubistvo 16 Srba u selima Gošići i Varivode u avgustu 1995. godine. Istraga o tom zločinu je, po iskazu Žganjera, počela u oktobru iste godine, ali optužnica nije podignuta do 1998. godine kada je predmet prebačen iz zadarskog u šibensko tužilaštvo.

Jedan od osumnjičenih, a kasnije svjedok u tom predmetu, bio je pripadnik 113. brigade HV Goran Vunić, ali je, po Žganjerovim saznanjima, istragu protiv njega opstruirao pripadnik Vojne policije Nenad Mrkota. U toku istrage, nekolicina hrvatskih vojnika je priznala ubistvo srpskih civila u Gošiću i Varivodama, ali je svjedok, kada je predmet došao u njegove ruke, shvatio da se navodi iz tih priznanja ne poklapaju sa stanjem zatečenim na mestu počinjenja zločina. Zato je, kaže, odlučio da obustavi postupak protiv osumnjičenih.

Branilac Mladena Markača je početak unakrsnog ispitivanja iskoristio da u dokaze uvede nekoliko zakonskih akata Republike Hrvatske i rešenja vladinih institucija, a potom je svedoka ispitivao više uopšteno, a manje o konkretnim istragama. Suočio je Žganjera sa tvrdnjom da su 1995. godine istrage ratnih zločina bile otežane zbog različitih zakonskih ograničenja, ali i umanjjenih ljudskih i materijalno-tehničkih resursa, sa čim se ovaj složio.

Unakrsno ispitivanje se nastavlja sutra, a osim Markačevog, svedoka će ispitivati i branilac generala Gotovine.

2008-11-12

HAG/DEN HAAG

ISTRAGA - ŠEST GODINA POSLE UBISTVA U GRUBORIMA

Bivši šibenski javni tužilac Željko Žganjer prihvatio braniočevu sugestiju da nije imao saznanja da je optuženi general Markač opstruirao istragu o ubistvu petoro srpskih staraca u selu Grubori u avgustu 1995. godine, ali naglašava da mu je bilo "potpuno neshvatljivo da incident takve naravi" godinama nije prijavljen, pa je istraga počela tek u martu 2001.

Bivši županijski državni odvjetnik iz Šibenika Željko Žganjer je u glavnom svedočenju tvrdio da u informativnom razgovoru sa generalom Mladenom Markačem u martu 2002. godine nisu dobijene informacije koje bi pomogle u istrazi ubistva petoro srpskih staraca u selu Grubori u avgustu 1995. godine. Odgovarajući danas na pitanja Markačevog branioca svjedok je rekao da nema saznanja da je optuženi general ili bilo ko drugi otvoreno opstruirao istragu. Incident u Gruborima je jedan od zločina počinjenih nakon operacije "Oluja", navedenih u optužnici protiv hrvatskih generala Gotovine, Čermaka i Markača.

Iako nije imao "pouzdanе informacije" da je Markač ili bilo ko drugi prikrivao zločin u Gruborima, svjedok kaže da mu je bilo "potpuno neshvatljivo da incident takve naravi" nije prijavljen javnom tužilaštvu niti istražnom sudiji sve do 1998. godine kada je od organizacije Amnesty International dobio prve informacije o ubistvu. Branilac Mikuličić ga je potom suočio sa tvrdnjom da pripadnici specijalne policije, na čijem čelu je u to vreme bio Markač, nisu obavezni da "vrše prijave i dojave" zločina, sa čim se svjedok saglasio. Hrvatski pravosudni organi su, podsetimo, na Žganjerovu

inicijativu istragu počeli tek 2001. godine, šest godina nakon ubistva u Gruborima.

Odgovarajući na pitanja branioca generala Ante Gotovine, svjedok je ponudio dodatna objašnjenja u vezi sa odlukom da 2002. godine obustavi krivično gonjenje nekolicine hrvatskih vojnika za ubistva 16 srpskih civila u selima Gošići i Varivode, mada je nekolicina optuženih priznala taj zločin. Ponovio je navod iz glavnog ispitivanja da se njihovi iskazi nisu poklapali sa nalazima policije na licu mesta, ali je i dodao da su okrivljeni u istrazi tvrdili da su im priznanja iznuđena, jer su u policiji "besomučno udarani".

Poput Markačeve odbrane koja je sugerisala da specijalna policija nije imala ništa sa "prijavama i dojavama" zločina, branilac Mišetić je pitao svjedoka da li je general Gotovina mogao izdavati naređenja vojnim tužiocima. "Apsolutno nikako, kao što ni tužilac nije mogao da se meša u izvođenje vojnih akcija", odgovorio je svjedok.

Žganjerovo svedočenje je danas završeno, a suđenje hrvatskim generalima se nastavlja sutra.

2008-11-13

HAG/DEN HAAG

EVAKUACIJA UNUTAR ILI VAN RSK

Penzionisani pukovnik Kosta Novaković tvrdi da je rukovodstvo bivše Republike Srpske Krajine planiralo da "privremeno evakuiše" stanovnike ugroženih opština i smesti ih u Srb i Lapac, a branilac Ante Gotovine dokazivao da su ta dva mesta bila deo trase koja je, po planu evakuacije, vodila ka Banja Luci.

◀ Kosta Novaković, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Penzionisani pukovnik Kosta Novaković je u vreme operacije "Oluja" bio pomoćnik za informisanje komandanta Glavnog štaba Srpske vojske Krajine, generala Mileta Mrkšića, i jedan je od ljudi koji su 4. avgusta 1995. godine sačinili plan o evakuaciji srpskog stanovništva iz bivše Republike Srpske Krajine (RSK). Na samom početku svedočenja je potvrdio istinitost tri izjave koje je od 2001. godine do danas dao istražiteljima tužilaštva, nakon čega su one uvedene u dokaze.

Način na koji se prvih dana operacija "Oluja" odigrala evakuacija srpskog stanovništva iz Krajine jedno je od ključnih pitanja na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču. Ako je istina da su civili pobjegli

spontano kada je, kako tvrdi tužilac, počelo namerno neselektivno granatiranje gradova i sela, to bi moglo ići u prilog navodima optužnice po kojem je cilj "Oluje" bilo "trajno uklanjanje srpskog stanovništva s područja Krajine". Dokaže li se, međutim, da su civili evakuisani u BiH i Srbiju po naređenju rukovodstva RSK, što tvrdi pre svih odbrana generala Gotovine, to bi moglo da skine odgovornost sa hrvatske strane.

Plan za evakuaciju stanovništva Krajine je usvojen 4. avgusta 1995. godine između 16 i 17 časova popodne po odluci Vrhovnog savjeta odbrane RSK. Svjedok je, kako je rekao u glavnom ispitivanju, lično sastavio i otkucio dokument koji je potom potpisao predsednik krajinskih Srba Milan Martić. Kaže da je plan podrazumevao "privremeno izmeštanje" stanovništva četiri severno-dalmatinske opštine Knin, Obrovac, Benkovac i Drniš i njihovo smeštanje u Srb i Donji Lapac na severu Krajine. Cilj je, kaže, bio da se "uvede red" u pokrete stanovništva koji su već počeli, navodeći primer Obrovca i Plaškog gde su se prve izbegličke kolone formirale u ranim jutarnjim časovima.

Novaković je tog 4. avgusta oko 18 časova plan evakuacije predstavio na sastanku kojem su prisustvovali predstavnici krajinske Civilne zaštite i misije UN, među kojima i komandant sektora Jug general Alen Foran/Alain Forand.

Branilac generala Gotovine je u unakrsnom ispitivanju predočio beleške jednog od pripadnika UN i izjavu komandanta kninske Civilne zaštite u kojima se navodi da je Novaković na pomenutom sastanku rekao da su Srb i Lapac samo tačke na trasi evakuacije ka Bosanskom Petrovcu i Banja Luci, a ne krajnje destinacije. Novaković tvrdi da je to "apsolutno netačno" i da je na tom sastanku pročitao ono što stoji u dokumentu u kojem se kao poslednje lokacije na trasi evakuacije navode Srb i Lapac, a Banja Luka i Bosanski Petrovac se ne pominju.

Unakrsno ispitivanje svjedoka se nastavlja sutra.

2008-11-14

HAG/DEN HAAG

GOTOVININA ODBRANA SE POZIVA NA MARTIĆA I ŠTRPCA

Dokazujući da je evakuacija krajinskih Srba bila planirana pre "Oluje", branilac Luka Mišetić u dokaze uveo nekoliko video snimaka u kojima bivši predsednik RSK Milan Martić i predsednik "Veritasa" Savo Štrbac iznose teze od koristi za odbranu generala Gotovine, zbog čega je svjedok Kosta Novaković morao da se ogradi od navoda svojih bivših kolega iz krajinske vlasti, rekavši da govore "nekompetentno i proizvoljno".

Branilac generala Ante Gotovine je i u nastavku unakrsnog ispitivanja Koste Novakovića, bivšeg pomoćnika komandanta Glavnog štaba Srpske vojske Krajine (SVK), dokazivao da je srpsko stanovništvo u avgustu 1995. godine evakuisano po planovima rukovodstva Krajine, a ne kao rezultat udruženog zločinačkog poduhvata kako tvrdi optužba. Gotovina se zajedno sa generalima Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem tereti za zločine počinjene za vreme i nakon "Oluje" u avgustu 1995. godine.

Branilac Mišetić je prikazao deo emisije Srpske TV iz Banja Luke od 7. avgusta 1995. u kojoj predsednik organizacije "Veritas" Savo Štrbac kaže da Hrvati i Srbi ne žele da žive jedni pored drugih i da je srpsko stanovništvo iz Krajine pomereni "kako bi se sačuvala biološka masa za nešto što će uslediti". Za razliku od njega, Novaković smatra da Srbi mogu da žive "sa Hrvatima i pored njih", a za tezu o evakuaciji zarad "očuvanja biološke mase" kaže da je izrečena od osobe koja "nema kompetencije" da se o tome izjašnjava jer je u to vreme bio "samo sekretar vlade". Ostao je pri tvrdnji da se plan evakuacije odnosio samo na četiri severno-dalmatinske i jedne ličke opštine, čije je stanovništvo trebalo da bude "privremeno premešteno" na bezbedniju teritoriju unutar RSK.

Potom je branilac predočio petnaestominutni video snimak intervjua sa bivšim predsednikom RSK Milanom Martićem koji je banjalučkom TV novinaru u jesen 1995. godine, uz čašicu, izdeklamovao niz tvrdnji koje bi, ako bi ih veće prihvatilo, mogle koristiti Gotovinoj odbrani. Martić je, naime, rekao da je srpsku vojsku iz Krajine povukao komandant Glavnog štaba Mile Mrkšić, a po planu Slobodana Miloševića koji je u Beogradu usvojen mesecima pre "Oluje". Jedan od dokaza da Mrkšić nije želeo da brani Krajinu je, po Martićevom viđenju, i taj što nije izvršio njegovo naređenje da se 4. avgusta 1995. godine granatira Zagreb i to uveče kada je HTV objavila da je vazдушna opasnost prošla i pozvala stanovnike da izađu iz skloništa.

Kosta Novaković se ogradio od pomenutih navoda svog bivšeg predsednika, rekavši da ovaj govori "proizvoljno" i da je začuđen tom "opsesijom Zagrebom i animozitetom prema Mrkšiću". Svedok, doduše, ne spori da je Martić "predložio" granatiranje Zagreba, na šta su se, kaže, on i Mrkšić "samo malo zgedali" i ništa nisu odgovorili. Martićev "predlog" je, inače, usledio tri meseca nakon što je u dvodnevnom granatiranju koje je on naredio u Zagrebu poginulo sedmoro a ranjeno oko 200 civila i samo desetak dana nakon što je protiv njega zbog tog zločina podignuta tribunalova optužnica. On je u oktobru ove godine pravosnažno osuđen na 35 godina zatvora zbog napada na Zagreb i niza drugih zločina nad hrvatskim civilima u Krajini.

Unakrsno ispitivanje Koste Novakovića će biti okončano u ponedeljak.

2008-11-17

HAG/DEN HAAG

DA LI JE KASARNA LEGITIMNI VOJNI CILJ

Branilac Ante Gotovine nastojao da dokaže da granatiranje Knina u avgustu 1995. godine nije bilo usmereno na civilne nego na vojne mete, a svedok optužbe, penzionisani pukovnik vojske krajinskih Srba Kosta Novaković, tvrdi da u gradu nije bilo legitimnih vojnih ciljeva, navodeći da u to vreme, iz određenih razloga, čak ni kasarne nisu smele biti gađane.

◀ Kosta Novaković, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Ni trećeg dana svedočenja penzionisanog pukovnika vojske krajinskih Srba Koste Novakovića na suđenju hrvatskim generalima nije promenjena glavna linija ispitivanja Gotovninog branioca Luke Mišetića. On je, naime, nastavio da dokazuje da pokreti srpskog stanovništva prvih dana operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine nisu bili spontani, kako tvrdi svedok, već da su pre ulaska hrvatskih jedinica planirani i sprovedeni od strane političkog i vojnog rukovodstva takozvane Republike Srpske Krajine.

Branilac je prvo ukazivao da granatiranje Knina nije bilo uzrok panike među stanovništvom jer su, po njemu, gađane samo vojne mete u gradu. Između ostalih, i dve kninske kasarne koje su legitimni vojni ciljevi. Novaković, međutim, kaže da bi to bilo tačno samo pod uslovom da su u njima bile raspoređene borbene jedinice, a da je u datom momentu tamo boravio samo manji broj pripadnika saniteta i drugih logističkih sektora.

Još jedan od vojnih ciljeva u gradu, po odbrani, je bila i Tvornica vijaka Knin (TVIK). Branilac Mišetić je tu tvrdnju potkrepio snimkom krajinske televizije iz septembra 1994. godine u kojem se izveštava o razgovorima vojnog vrha sa rukovodstvom fabrike "o vojnom proizvodnom programu", kao i naredbom Ministarstva odbrane iz jula 1995. godine o preusmeravanju dela civilnih u vojne proizvodne kapacitete. Svedok ne spori da su takvi planovi postojali, ali kaže da to ne znači i da su sprovedeni u delo jer, kako tvrdi, on prilikom poseta TVIK nije video da postoji bilo kakva vojna proizvodnja.

Novaković je u unakrsnom ispitivanju ostao pri tvrdnji da prvih dana "Oluje" krajinsko rukovodstvo nije planiralo premeštanje srpskog stanovništva u BiH, nego je 4. avgusta 1995. godine usvojilo plan o evakuaciji stanovništva ugroženih severno-dalmatinskih i ličkih područja na bezbednije lokacije unutar Krajine. Prihvatio je, međutim, braniočevu sugestiju da je, uprkos takvom planu, stanovništvo nastavilo kretanje ka Banja Luci, a kasnije i ka Srbiji. U današnjem dodatnom ispitivanju je, nastojeći da objasni zašto se to desilo, rekao da je na odluku ljudi da nastave kretanje "uticala opšta destrukcija", te da je na području Bosanskog Petrovca i Banja Luke bilo više prostora i logističkih uslova za smeštaj velikog broja ljudi nego u Srbu i Lapcu, gde je krajinsko rukovodstvo nameravalo da ih privremeno rasporedi.

Svedočenje Koste Novakovića je danas okončano, a tužilac će sutra nastaviti svoj dokazni postupak izvođenjem novog svedoka.

2008-11-18

HAG/DEN HAAG

"ČERMAK NIJE REAGOVAO NA DOJAVE O ZLOČINIMA"

Bivši oficir za civilne poslove misije UN u Krajini Maria Tereza Mauro kaže da hrvatske vlasti neposredno nakon "Oluje" nisu reagovala na prijave međunarodnih posmatrača o zločinima nad Srbima, a da je vremenom imovina izbeglih bila sasvim uništena i opljačkana pa više "nisu ni pomišljali" na povratak. "Najviši autoritet" tih vlasti na području Krajine je, po svedokinji, bio general Ivan Čermak.

◀ Maria Tereza Mauro, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Maria Tereza/Teresa Mauro je u leto 1995. godine bila oficir UN za civilna pitanja u sektoru Jug i neposredno nakon operacije "Oluja" je kao član Akcionog tima za ljudska prava (HRAT) patrolirala Krajinom i beležila informacije o kršenjima ljudskih prava i napadima na srpske civile i njihovu imovinu. U izjavama istražiteljima tužilaštva iz 2000. i 2008. godine i današnjem iskazu na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču je rekla da su ona i njeni saradnici o zločinima na koje su nailazili obavestavali hrvatsku policiju, ali i kancelariju jednog od optuženih – generala Ivana Čermaka.

Čermak je, tvrdi svedokinja, nakon «Oluje» bio «najviši autoritet» u Krajini, stalno je bio u uniformi i svi u UN, kao i prevodioci na sastancima, nazivali su ga «vojnim guvernerom». Svima u misiji, uključujući i komandanta sektora Jug UN generala Alena Forana/Alain Forand je, kaže, bilo jasno da je on neko kome se treba obratiti u slučaju većih problema i na koga su se pozivali na terenu.

Tvrdi da je njen tim u avgustu i septembru 1995. godine kancelariji Čermaka prijavio više zločina nad srpskim civilima, među kojima su ubistva, pljačke i paljevine. Na neformalnim sastancima koje je imala sa njim u bazi UN u Kninu uveravao ju je, kaže, da će se pozabaviti zločinima i da je situacija pod kontrolom, ali se posle toga ne bi ništa dešavalo niti su pripadnici UN ikada primili informacije o istragama prijavljenih zločina i kažnjavanju počinitelaca.

Svedokinja je napustila Krajinu u decembru 1995, a u junu sledeće godine je u kancelariji UN u Beogradu učestvovala u istraživanju o stanju krajinskih izbeglica u Srbiji. Kaže da skoro niko od njih više nije ni razmišljao o povratku u Hrvatsku, jer su im kuće bile uništene ili opljačkane, stoka od koje su živeli nestala, a zlostavljanje preostalih Srba u Krajini je i dalje trajalo. Kaže da je izbeglice naročito obeshrabrivala i "nevoljkost hrvatskih vlasti" da im izda dozvole da posete svoje kuće.

Braniteljica Higin/Higgins je, kao i u prethodnim sličnim situacijama kada su bivši pripadnici UN misije ukazivali na Čermakov autoritet u Krajini, sugerisala da svedokinja nije znala formalnu funkciju i nadležnost optuženog generala. On je, tvrdi odbrana, bio zapovednik Zbornog mesta Knin zadužen za kontakte sa međunarodnim organizacijama, funkcionisanje privrede i komunalne strukture na oslobođenom području. Mauro je priznala da nije znala koje su njegove nadležnosti na papiru ali je ponovila da su ga svi doživljavali kao «najvišeg predstavnika vlasti» i nazivali «vojnim guvernerom».

2008-11-19

HAG/DEN HAAG

ODBRANA OSPORAVA STRUČNOST VOJNOG VEŠTAKA OPTUŽBE

Svedočenje belgijskog vojnog stručnjaka na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču počelo raspravom o zahtevu odbrane da se utvrdi da li on uopšte može kao veštak da se bavi temama navedenim u izveštaju o strukturi oružanih snaga Hrvatske.

◀ Reynaud Theunens, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Posle iskaza na suđenjima Slobodanu Miloševiću, Milanu Martiću, "Vukovarskoj trojki" i Vojislavu Šešelju, vojni veštak tužilaštva Rejno Tunens/Reynaud Theunens je danas počeo svedočenje i u predmetu hrvatskih generala Gotovine, Čermaka i Markača, optuženih za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine. Do kraja današnjeg zasedanja mu, međutim, nije postavljeno nijedno pitanje u vezi sa ekspertskim izveštajem o strukturi oružanih snaga Hrvatske, pošto je vođena rasprava po prigovoru odbrane na njegovu stručnost.

Gotovinin branilac Kiho/Kehoe je na početku zasedanja obrazložio zahtev timova odbrane da se utvrdi "raspon ekspertize" belgijskog vojnog stručnjaka, odnosno da se u izveštaju jasno razdvoji šta je njegovo mišljenje a šta ekspertiska analiza. Odbrane smatraju da raspon njegove ekspertize ne može ići dalje od bavljenja vojno-obaveštajnim pitanjima, za koja je kvalifikovan budući da se time bavio dok je bio na službi u belgijskoj vojsci.

Tužilac se nije složio sa primedbama odbrane, navodeći, između ostalog, i to da je Tunens već prihvaćen kao veštak na četiri tribunalova suđenja, pa je veće odlučilo da dozvoli stranama da pre početka iskaza o ekspertskom izveštaju svedoku postavljaju pitanja na pomenute sporne teme. Usledilo je detaljno ispitivanje o "genezi izveštaja", odnosno o načinu na koji je sačinjen, kao i o svedokovoj biografiji i poslovima kojima se bavio pre i posle pristupanja kancelariji tužilaštva 2001. godine.

Rejno Tunens bi sutra konačno trebalo da počne svedočenje o svom ekspertskom izveštaju izloženom na 700 stranica, koji je u decembru 2007. godine dostavio timu optužbe.

2008-11-21

HAG/DEN HAAG

VOJNI VEŠTAK OPTUŽBE: "GOTOVINA JE ZNAO ZA ZLOČINE"

Belgijski vojni stručnjak Rejno Tunens tvrdi da je general Ante Gotovina na osnovu iskustva iz BiH imao svest o tome da bi vojnici pod njegovom komandom mogli da ponove zločine iz Grahova i Glamoča i u operaciji "Oluja", a da je, kada se to i desilo, o svemu bio uredno obaveštavan.

Vojni veštak tužilaštva Rejno Tunens/Reynaud Theunens tvrdi da je zapovednik Zbornog područja Split Ante Gotovina već krajem jula 1995. godine "imao svest" da bi njegovi vojnici mogli počinuti zločine u Krajini, a da je za vreme i nakon operacije "Oluja" bio obavešten o rasprostranjenim pljačkama i paljevinama kuća izbeglih krajinskih Srba. Tunens, takođe, tvrdi da je optuženi general pod svojom komandom imao jedinice Vojne policije, što je jedna od poluga pomoću koje bi zločini mogli biti sprečeni a počinoci iz redova Hrvatske vojske (HV) otkriveni i kažnjeni. Gotovina se zajedno sa generalima Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem tereti za zločine nad krajinskim Srbima u leto i jesen 1995. godine.

Uz svedokov ekspertski izveštaj o strukturi i funkcionisanju oružanih snaga Hrvatske tužilac je priložio niz vojnih dokumenata, među kojima i Operativni dnevnik sa beleškama sa sastanaka komande Zbornog područja Split iz jula i avgusta 1995. godine. U unosima s kraja jula se navodi da podređeni oficiri u više navrata izveštavaju Gotovinu i njegovog načelnika štaba Rahima Ademija o široko rasprostranjenim pljačkama i uništavanju kuća u bosansko-hercegovačkim gradovima Grahovo i Glamoč, koje su snage Hrvatske vojske i Hrvatskog vijeća obrane zauzele u sklopu akcije "Ljeto '95".. To po Tunensu znači da je general Gotovina neposredno pre početka "Oluje" znao za sklonosti podređenih vojnika da pljačkaju i pale kuće u osvojenim selima i gradovima.

Dalje, u Operativnom dnevniku se navodi niz sastanaka komande iz avgusta 1995. godine na kojima se govori da se "svuda pljačka" i da se "nastavlja sa paljenjem kuća i ubistvima stoke". Na jednom od tih sastanaka Gotovina kaže da "zabranjuje paljenje kuća i da se taj problem treba hitno razrešiti", a njegov pomoćnik "apeluje da se stavi zabrana na pljačku". Iz navedenih unosa je, zaključuje Tunens, jasno da je general Gotovina svestan zločina koji su nakon "Oluje" počinjeni širom Krajine.

Danas je prezentovan i dokument od 15. avgusta 1995. godine sa Gotovininim potpisom u kojem se navodi da su "vojna disciplina, borbeni moral vojnika, kao i vođenje i upravljanje postrojbama" za vreme i nakon operacije "Oluja" bili na visokom nivou. To po Tunensu znači da je optuženi general bez problema mogao da izdaje naređenja jedinicama i dobija od njih izveštaje. Tužilac je u dosadašnjem toku suđenja dokazivao da komandant Zbornog područja Split nije preduzeo ništa da počinoci iz redova vojske budu otkriveni i kažnjeni. Jedna od poluga koju je u tu svrhu mogao da iskoristi je Vojna policija koja je, kako je na osnovu uvida u hrvatsku vojnu dokumentaciju zaključio veštak optužbe, bila pod njegovom operativnom komandom.

Glavni iskaz belgijskog stručnjaka trebalo bi da bude okončan u ponedeljak, nakon čega će ga ispitivati branioci trojice optuženih.

2008-11-24

HAG/DEN HAAG

OPTUŽBA: GOTOVINA NEČINJENJEM “DAO PODSTICAJ” ZLOČINIMA

Belgijski stručnjak za vojna pitanja Rejno Tunens u nastavku glavnog ispitivanja na suđenju trojici hrvatskih generala rekao da mere koje je preduzeo zapovednik Zbornog područja Split Ante Gotovina da spreči pljačke i paljevine u Krajini “nisu bile efikasne”, a da nepreduzimanje mera protiv počinitelja “daje podsticaj” za ponavljanje zločina.

◀ Reynaud Theunens, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Na osnovu dokumenata u koje je imao uvid tokom pisanja ekspertskeg izvještaja o ustrojstvu i funkcionisanju hrvatskih oružanih snaga, veštak optužbe Rejno Tunens/Reynaud Theunens je zaključio da mere koje je Ante Gotovina preduzeo “nisu bile dovoljno efikasne” da bi se sprečile pljačke i paljevine srpskih kuća u Krajini nakon operacije “Oluja”. Po Tunensu, optuženi general je u avgustu i septembru 1995. godine bio obavješten da vojnici pod njegovom komandom čine zločine u krajinskim gradovima i selima.

Tužilac je u sudnici predočio izvještaj Generalštaba Hrvatske vojske (HV) o inspekciji jedinica Zbornog područja Split pod Gotovininom komandom, u kojem se navodi da, zbog “odsustva kažnjavanja počinitelja”, pljačke i zauzimanje objekata u Krajini “još uvek traju”. Komentarišući taj dokument Tunens je rekao da je u vojnoj doktrini poznato da se nepreduzimanjem mera protiv počinitelja “daje podsticaj” za ponavljanje zločina.

Ukazujući na mere koje je su mogle biti preduzete da bi se zaveo red u oslobođenom području, tužilac je prezentovao Gotovininu naređenje od 22. septembra 1995. godine kojim zahteva uvođenje policijskog časa. Dokument se, međutim, odnosi na opštinu Jajce u BiH, a svjedok kaže da se ne seća da je među dokumentima komande generala Gotovine video slična naređenja koja se odnose na situaciju u Krajini. Na to je prigovorio branilac Mišetić, zahtevajući da Tunens kaže po kojem je zakonu Gotovina mogao da uvede policijski čas na teritoriji Hrvatske. Svjedok odgovara da je to njegovo tumačenje disciplinskih propisa a da ne zna koji je konkretan pravni osnov za to.

Pred kraj glavnog ispitivanja, belgijski stručnjak je na kratko pomenuo delove izvještaja koji se tiču druge dvojice generala, optuženih za zločine nad krajinskim Srbima i njihovom napuštenom imovinom za vreme i nakon operacije “Oluja”. Uvidom u dokumentaciju je, kaže, zaključio da je Ivan Čermak bio zapovednik zbornog mesta Knin sa dvostrukom ulogom. Prvo, bio je zadužen za uspostavljanje i vršenje “civilno-vojne vlasti” u kninskom okrugu i, drugo, bio je osoba za saradnju sa predstavnicima međunarodne zajednice u krajinskom sektoru Jug.

Iz dokumenata hrvatskog Ministarstva unutrašnjih poslova se, tvrdi Tunens, jasno vidi da je za vreme i nakon “Oluje” specijalnom policijom u Krajini zapovedao pomoćnik ministra policije Mladen Markač. Da bi to potkrepio, tužilac je predočio nekoliko Markačevih naređenja jedinicama hrvatskih specijalaca.

Branilac Ante Gotovine je danas počeo unakrsno ispitivanje svjedoka.

2008-11-25

HAG/DEN HAAG

“OPERATIVNA” I “STRUČNA” LINIJA KOMANDOVANJA

Odbrana generala Gotovine je u unakrsnom ispitivanju vojnog veštaka optužbe Rejnoa Tunensa nastojala da ospori zaključke iz njegovog izvještaja o tome ko je, u toku i nakon operacije “Oluja”, komandovao Vojnom policijom HV u Krajini.

U unakrsnom ispitivanju vojnog veštaka optužbe Rejnoa Tunensa/Reynaud Theunens, branilac Luka Mišetić je nastojao da ospori njegovu tvrdnju da su Vojnom policijom za vreme i nakon operacije “Oluja” u avgustu 1995. godine paralelno komandovali zapovednik Zbornog područja Split Ante Gotovina i načelnik Uprave Vojne policije Mate Laušić. Vojna policija je, po Tunensovom nalazu, bila jedan od instrumenata pomoću kojeg su mogli da budu sprečeni zločini nad krajinskim Srbima i njihovom imovinom ili otkriveni počinioci tih zločina za koje tužilac tereti generale Gotovinu, Čermaka i Markača.

Da bi pokazao da 72. bojna Vojne policije nije bila potčinjena Gotovini, branilac je predočio dokument od 16. avgusta 1995. godine u kojem Mate Laušić naređuje toj jedinici da ubuduće izvještaje o radu šalje samo njemu, a ne zapovedniku splitskog Zbornog područja. Tunens je rekao da bi se na osnovu tog dokumenta moglo reći da je “došlo do promene u uobičajenoj proceduri”, ali da to nema veze sa potčinjavanjem. Smatra da je i dalje postojala dvostruka linija komandovanja.

◀ Reynaud Theunens, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Svedok, naime, tvrdi da je Gotovina po "operativnoj liniji" izdavao dnevna naređenja vojnoj policiji, a da je onda Laušić, kao najviši oficir "stručne linije" davao uputstva kako da se ta naređenja sprovedu u praksi. Kada mu je, međutim, branilac pokazao Laušićevo operativno naređenje od 9. avgusta 1995. godine u kojem zahteva premeštanje dela 72. bojne iz jednog u drugo područje oslobođene teritorije, Tunens je rekao da je u tom slučaju načelnik Uprave Vojne policije prekoračio ovlašćenja.

Budući da se u Tunensovom ekspertskom izveštaju tvrdi da je Gotovina bio obavješten o zločinima nad Srbima i njihovom imovinom u Krajini, branilac ga je pitao da li je

u dokumentima Hrvatske vojske naišao na dokaz da su optuženom generalu ikada predočene informacije o ubijanju srpskih civila. Tunens je odgovorio odrečno, ali je naglasio da ubistva nisu jedini zločini, a da je Gotovina bio obavješten o pljačkanju i uništavanju napuštene srpske imovine. Osim toga, podsetio je da svaki komandant mora aktivno da se raspituje o situaciji na teritoriji koju kontrolišu njegove jedinice a ne da čeka da o svemu bude obavješten.

Unakrsno ispitivanje Rejnoa Tunensa se nastavlja sutra.

2008-11-26

HAG/DEN HAAG

ODBRANA NEGIRA GOTOVININU VEZU SA VOJNOM POLICIJOM

Obrana optuženog hrvatskog Generala nastavila da odriče njegovu nadređenost Vojnoj policiji, ali je vojni veštak optužbe ostao pri tvrdnji da je Gotovina "operativno zapovedao" tim jedinicama a da je po "stručnoj liniji" za njih bio zadužen načelnik Uprave Vojne policije Mate Laušić.

I drugog dana unakrsnog ispitivanja belgijskog vojnog stručnjaka Rejnoa Tunensa/Reynaud Theunens branilac Luka Mišetić je nastavio da pobija njegovu tvrdnju da je general Ante Gotovina "operativno komandovao" Vojnom policijom u Krajini za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine. U to vreme su, po optužbi, počinjeni brojni zločini nad srpskim civilima i njihovom napuštenom imovinom za koje se terete hrvatski generali Gotovina, Čermak i Markač.

Branilac je danas predočio nekoliko zapisnika sa sastanaka održanih neposredno pred "Oluju", na kojima su predstavnici ministarstava unutrašnjih poslova i odbrane raspravljali o "sigurnosnim planovima" za učešće civilne i Vojne policije u budućim borbenim akcijama. Na sastancima nije bio prisutan general Gotovina, niti bilo ko iz komande Zbornog područja Split, ali jeste načelnik Uprave Vojne policije Mate Laušić, što po odbrani znači da je upravo on "operativni komandant" vojno-policijskih jedinica.

Svedok je, međutim, ostao pri stavu navedenom u ekspertskom izveštaju po kojem je Laušić samo "stručnom linijom" izdavao uputstva Vojnoj policiji, a da je zapovesti izdavao Gotovina. Podsetio je i na dokument od 9. avgusta 1995. godine u kojem Laušić "moli" generala Gotovinu, kao zapovednika splitskog Zbornog područja, da oslobodi jedinice Vojne policije borbenih obaveza i dozvoli im povratak redovnim aktivnostima.

Dokaz da Gotovina nije operativno komandovao Vojnom policijom je, po odbrani, i to što je major Ivan Jurić, koji je postavljen da koordinira delovanjem 72. i 73. bojne Vojne policije, u avgustu 1995. godine izveštaje slao samo Laušiću. Tunens je potvrdio da se iz vojne dokumentacije koja mu je bila na raspolaganju zaista ne vidi da je Jurić izveštavao i Gotovinu, ali to, po njemu, ne znači da naređenja nije mogao dobiti iz komande Zbornog područja Split.

Branilac Mišetić će unakrsno ispitivanje nastaviti u petak, budući da za sutra nije predviđeno zasedanje.

2008-11-28

HAG/DEN HAAG

TANKA LINIJA IZMEĐU "VISOKOG MORALA" I "ŽELJE ZA OSVETOM"

Branilac Luka Mišetić i vojni veštak tužilaštva Rejno Tunens se sporili da li tvrdnja generala Ante Gotovine na Brijonskom sastanku da u svojim jedinicama ima vojnike koje je "teško držati na uzici" znači da im je "moral visok" ili da imaju "želju za osvetom".

◀ Luka Mišetić, branilac Ante Gotovine

Tvrdnju da je general Gotovina neposredno pred početak operacije "Oluja" bio upoznat sa "lošom reputacijom" jednog broja podređenih vojnika sklonih pljačkanju i paljenju kuća, vojni veštak optužbe Rejno Tunens/Reynaud Theunens je u svom ekspertskom izveštaju, između ostalog, potkrepio i delom transkripta sastanka predsednika Franje Tuđmana sa vojnim vrhom Hrvatske vojske (HV) na Brionima 31. jula 1995. godine. Tada je, naime, general Gotovina, obračunajući se predsedniku, rekao da u svojim jedinicama ima ljude koji su "spremni da se bore" i "teško ih je držati na uzici".

Branilac Mišetić je u današnjem unakrsnom ispitivanju sugerisao da Gotovinine tadašnje reči nisu značile da je

bio svestan da se radi o "problematičnim" vojnicima, već da im je "moral visok" i da žele da se bore za oslobađanje Krajine. Tunens odgovara da je visok moral dobra stvar, ali da svaki zapovednik mora biti pažljiv ako je on "veoma visok", jer je "tanka linija između visokog morala i želje za osvetom".

Gotovinin branilac je potom u dokaze uveo niz dokumenata kojima nastoji da dokaže zalaganje optuženog generala za sprečavanje zločina i kažnjavanje počilaca. Jedan od takvih je i njegovo naređenje od 10. avgusta 1995. godine u kojem traži da se na oslobođenim područjima spreče pljačke, paljevine i ugrožavanje života ljudi a da se protiv počilaca preduzmu "energične mere".

Jedna od "problematičnih" jedinica je 134. domobranski puk u kojem, prema vojno-obaveštajnom izveštaju od 11. avgusta 1995. godine, "ne funkcioniše linija zapovedanja", a vojnici "sustavno pale i pljačkaju kuće". Dokazujući da je optuženi general nastojao da reši situaciju u toj i drugim jedinicama HV, branilac je predočio izveštaj sa jednog sastanka komande Zbornog područja Split na kojem Gotovina kaže da će neke vojnike na zimu naterati "da spavaju u kućama koje su spalili". Tunens nije detaljnije komentarisao Gotovinine reči, osim što je rekao da se iz dokumenta ne vidi da li se njegova pretnja odnosi na hrvatske vojnike u Bosni i Hercegovini ili u Krajini.

Predodčen je i dokument Operativne grupe Zapad, potčinjene Gotovini, u kojem se naređuje "otpuštanje pojedinaca ili grupa" 134. domobranskog puka koji svojim ponašanjem "narušavaju red i stegu". Svedok je primetio da je upravo to "ključno pitanje", nakon čega ga je predsedavajući sudija prekinuo i rekao da je veće iz izjava nekih prethodnih svedoka već poznato sa tezom da su vojnici HV u nekim slučajevima kažnjavani tako što su otpušteni iz jedinica, umesto da budu krivično gonjeni.

Svedočenje belgijskog vojnog stručnjaka, koje već traje punih sedam radnih dana, će biti nastavljeno u ponedeljak. Naredne sedmice će Gotovinin branilac okončati svoje unakrsno ispitivanje, posle čega će pitanja svedoku postavljati zastupnici druge dvojice optuženih – generala Ivana Čermaka i Mladena Markača.

2008-12-01

HAG/DEN HAAG

GOTOVININA NADLEŽNOST NAD HV(O)

Odbrana ne poriče da je general Ane Gotovina mogao disciplinski da kažnjava pripadnike HV, ali odriče da je istu nadležnost – kao zapovednik "okupacionih snaga" u BiH - imao i nad jedinicama HVO.

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Pod zapovedništvom generala Ante Gotovine su, u leto i jesen 1995. godine, osim brojnih jedinica Hrvatske vojske (HV) bile i neki delovi Hrvatskog vijeća obrane (HVO), oružanih snaga bosansko-hercegovačkih Hrvata. Budući da je vojni veštak optužbe Rejno Tunens/Reynaud Theunens u ekspertskom izveštaju naveo da je Gotovina tokom operacije "Oluja" propustio da disciplinski kazni počilce zločina iz redova HVO koji su bili pod komandom splitskog Zbornog područja, branilac Luka Mišetić je danas dokazivao da optuženi general za to nije imao nadležnosti.

Branilac je veštaka optužbe suočio sa tvrdnjom da je HVO bila vojska druge države i da Gotovina nije imao nadležnosti da disciplinski goni njene pripadnike, iako

su oni tokom operacija "Ljeto '95", "Oluja" i "Maestral" bili pod njegovom komandom. Naveo je primer vojski NATO zemalja koje u određenim situacijama deluju zajedno i međusobno prihvataju komandu, ali se ne mešaju jedna drugoj u kaznenu politiku u slučaju disciplinskih propusta vojnika. Branilac je, takođe, ukazivao da je optuženi general, dok je delovao u BiH, bio zapovednik "okupacionih snaga", dok je u Hrvatskoj zapovedao "domaćim snagama", što je po njemu značajna razlika.

Belgijski vojni veštak je rekao da je u hrvatskoj vojnoj arhivi naišao na dokumente u kojima Gotovina izdaje "vrlo stroga" naređenja u vezi sa "redom i disciplinom" u jedinicama HVO, što po njemu znači da je mogao i da pokreće disciplinske mere protiv prekršilaca. Priznaje, međutim, da nije video nijedan dokument u kojem komandant splitskog Zbornog područja i preduzima bilo kakve mere protiv pripadnika HVO. U krajnjoj liniji, general Gotovina je, tvrdi Tunens, bio "bar u poziciji" da otkrije krivična dela pripadnika HVO i o tome izvesti njihove redovne komande.

Osmog dana iskaza Rejnoa Tunensa okončano je unakrsno ispitivanje veštaka od strane odbrane Ante Gotovine, a od danas pa u narednih pet dana pitanja će mu postavljati branioci Ivana Čermaka. Branioци trećeoptuženog za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja", Mladena Markača, najavili su da će unakrsno ispitivanje Tunensa okončati za jedan dan.

2008-12-02

HAG/DEN HAAG

SVEDOK: "ČERMAK SE NIJE ŽALIO"

Pozivajući se na vojno obaveštajne dokumente, odbrana generala Čermaka sugerisala da komanda Zbornog mesta Knin neposredno nakon "Oluje" nije mogla regularno da funkcioniše u haotičnoj situaciji, a vojni veštak optužbe odgovara da u obimnoj dokumentaciji Hrvatske vojske iz tog vremena nije naišao na izveštaj u kojem se sam Čermak žali na probleme u sprovođenju svojih dužnosti.

◀ Ivan Čermak u sudnici Tribunala

U ekspertskom izveštaju o strukturi i funkcionisanju oružanih snaga Hrvatske vojni veštak optužbe Rejno Tunens/Reynaud Theunens je naveo da je, osim generala Ante Gotovine, nadležnost nad Vojnom policijom imao i komandant Zbornog mesta Knin Ivan Čermak. Njegov branilac Stiven Kej/Steven Kay je na početku unakrsnog ispitivanja nastojao da opovrgne taj nalaz vojnog eksperta.

Branilac je svedoka suočio sa tvrdnjom da po hrvatskim vojnim pravilima zapovedništvo Zbornog mesta nema prava da izdaje naređenja vojnim jedinicama, "osim u vezi sa redom i disciplinom na području koje kontroliše". Iz toga, po braniocu, proizilazi da Čermak nije imao nadležnosti ni nad Vojnom policijom. Svedok se sa tim

nije složio, rekavši da svaki zapovednik koji izdaje naređenja u vezi sa "redom i disciplinom" mora imati mogućnost da proveri da li se ta naređenja i sprovode u praksi, a "najbolje sredstvo" da se to učini je, kaže, upotreba jedinica Vojne policije.

U vojno-obaveštajnim izveštajima neposredno nakon "Oluje" pominju se problemi u radu novouspostavljenih vlasti na oslobođenom području, kao i nemogućnost da se nose sa haotičnom situacijom i obračunaju sa "grupama civila koje nekontrolisano kruže" kninskim područjem. Na pitanje zašto to nije uzeo u obzir i zašto u izveštaj nije uneo da komanda Zbornog mesta Knin nije mogla regularno da funkcioniše, Tunens je odgovorio da nikada nije video nijedan dokument u kojem se sam Čermak žali da «nema mogućnosti ili dovoljno ljudstva da dalje sprovodi svoje dužnosti».

Budući da je svedok u ekspertskom izveštaju naveo da je general Čermak obavljao "civilno-vojnu vlast" na području Zbornog mesta koje je obuhvatalo Knin i šest okolnih opština, branilac je pitao zašto isti zaključak nije izneo i u tri "radne verzije" izveštaja u koje je odbrana, po odluci veća, imala uvid. Tunens kaže da je na kraju, kada je još jednom pogledao sve dokumente koje je koristio za pisanje izveštaja, odlučio da promeni formulaciju.

Odbrana generala Čermaka će sutra nastaviti unakrsno ispitivanje.

2008-12-03

HAG/DEN HAAG

SPORNI SASTANCI U TUŽILAŠTVU

Budući da je sinoć prvi put pomenuo da se pred završetak pisanja ekspertskog izveštaja sastajao sa članovima tima tužilaštva, vojni veštak Rejno Tunens danas upozoren "da nije bio sasvim iskren" u nekim prethodnim odgovorima. Čermakov branilac nastojao da dokaže da je svedok promenio pojedine delove ekspertskog izveštaja upravo zbog intervencije tužioca.

Informacija koju je, odgovarajući na pitanja branioca generala Ivana Čermaka, pred sam kraj jučerašnjeg zasedanja izneo vojni veštak optužbe Rejno Tunens/Reynaud Theunens dovela je danas do skoro dvočasovne rasprave na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine. Svedok je, naime, rekao da je u decembru 2007. godine - pred sam kraj rada na izveštaju - imao tri sastanka sa vođom tužilačkog tima Alanom Tigerom/Tieger. Taj podatak do sinoć nije iznosio, mada su ga branioci već ispitivali na tu temu, budući da zbog bliskih veza sa tužilaštvom osporavaju njegovu nepristrasnost. Svedok je, inače, i zaposlen u Timu za vojnu analizu ureda tužilaštva.

◀ Reynaud Theunens, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Kada je Tunens danas ušao u sudnicu, predsjedavajući sudija Ori/Orie mu je rekao da smatra da do sada "nije bio sasvim iskren" i podsetio ga da je i dalje pod svečanom izjavom da će govoriti istinu. Svedok tvrdi da je želeo da kaže sve o sastancima sa tužiocem Tigerom ali ga je Gotovinin branilac Kiho/Kehoe u dva navrata prekinuo. Dodao je i da mu je veoma žao što je taj "nesporazum" izazvao "dalekosežne posledice".

Branilac Kej je potom sugerisao da je svedok posle decembarskog razgovora sa Tigerom promenio naslov poglavlja svog izveštaja o generalu Čermaku. Tunens je, naime, u finalnoj verziji napisao da je optuženi general bio nadležan za sprovođenje "civilno-vojne vlasti" u Kninu

i šest okolnih opština, dok je u tri prethodne "radne verzije" u naslovu stajalo da je vršio samo "civilnu vlast". Svedok je dozvolio mogućnost da ga je tužilac pitao "šta je mislio da kaže tom formulacijom", ali tvrdi da je potom samostalno još jednom pročitao celo poglavlje i promenio «samo» naslov.

U nastavku ispitivanja, branilac Kej je predočio nekoliko dokumenata u kojima general Čermak izdaje naređenja Vojnoj policiji u vezi sa slobodom kretanja posmatračke misije UN i civila, sugerišući da on nije imao nadležnosti da to radi i da se ne zna da li su naređenja stigla na prave adrese i jesu li uopšte sprovedena. Tunens je odbacio sugestiju, rekavši da nije izdato samo jedno takvo naređenje, što znači da je Čermak bio nadležan. Smatra i da su bila sprovedena u praksi, navodeći kao primer Čermakovo pismo komandantu Sektora Jug UN generalu Foranu/Forand od 11. avgusta 1995. godine u kojem ga obaveštava da je od tog dana uspostavljena sloboda kretanja za međunarodne posmatrače, što, po Tunensu, znači da je bio za to nadležan.

Bio je to deseti dan Tunensovog svedočenja, a unakrsno ispitivanje se nastavlja sutra.

2008-12-04

HAG/DEN HAAG

ŠIROK SPEKTAR ČERMAKOVIH «CIVILNIH» ZADUŽENJA

U nastavku unakrsnog ispitivanja vojnog veštaka tužilaštva, odbrana dokazivala da je nakon "Oluje" general Čermak vršio "civilnu vlast" baveći se različitim pitanjima – od rešavanja problema vodovoda do nabavke pršuta za sastanke sa stranim delegacijama.

◀ Ivan Čermak u sudnici Tribunala

Nastojeći da dokaže da je general Ivan Čermak kao zapovednik Zbornog mesta Knin nakon operacije "Oluja" vršio "civilnu" a ne, kako tvrdi vojni veštak optužbe Rejno Tunens/Reynaud Theunens, "vojno-civilnu" vlast, branilac Kej/Kay je danas u dokaze uveo niz dokumenata o poslovima koje je optuženi general obavljao od avgusta do oktobra 1995. godine. Odbrana dokazuje da je Čermakov prevashodni zadatak bilo rešavanje logističkih pitanja i uspostavljanja normalnog života na tek oslobođenom području.

Iz predočenih Čermakovih naređenja i prepiski sa drugim oficirima se vidi da se bavio širokim spektrom problema – od regulisanja vodovoda i čišćenja grada, preko organizovanja kulturno-umetničkih priredbi i pomoći

crkvama i vrtićima, pa sve do nabavke pršuta za sastanke sa stranim delegacijama i osposobljavanjem izvesnog bifea "Zdravljak". Svedok nije protivrečio tvrdnjama branioca da se optuženi bavio i takvim pitanjima, navodeći da je svestan da je jedan od njegovih zadataka bila upravo "normalizacija života u Kninu".

Budući da se u Tunensovom izveštaju pominju i brojna vojna naređenja generala Čermaka, branilac je sugerisao da je u takvim situacijama nailazio na teškoće zbog "nedostatka ovlašćenja" nad jedinicama Zbornog područja Split. Svedok se sa tim tek delimično složio rekavši da je normalna procedura podrazumevala da se zapovednik Zbornog mesta Knin u pojedinim situacijama obraća zapovedniku splitskog Zbornog područja, u to vreme generalu Anti Gotovini, da bi od njega dobio odobrenje za upotrebu jedinica.

Pošto je pobrojao različite Čermakove aktivnosti nakon "Oluje", branilac je svedoka suočio sa tvrdnjom da je ovaj kao zapovednik Zbornog mesta Knin bio "preopterećen poslom". Tunens odgovara da tokom pregleda brojnih dokumenata prilikom pisanja ekspertske izveštaja nikada nije naišao ni na jedan u kojem se general Čermak žali da ne može da postigne zadatke koji su mu povereni.

Svedočenje belgijskog vojnog veštaka na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja", se nastavlja i sutra.

2008-12-05

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: ČERMAK “VAN LINIJE IZVEŠTAVANJA”

Branilac generala Ivana Čermaka dokazuje da nakon operacije „Oluja” na adresu Zbornog mesta Knin nisu stizali mnogi izveštaji civilne i vojne policije, a vojni ekspert tužilaštva Rejno Tunens priznaje da je i sam začuđen što neki od tih dokumenata nisu upućeni i na adresu optuženog generala.

Dvanaesti dan svedočenja vojnog veštaka optužbe Rejnoa Tunensa/Reynaud Theunens protekao je u nastojanjima branioca Stivena Keja/Steven Kay da pobije navode ekspertskeg izveštaja po kojima je general Ivan Čermak nakon operacije „Oluja” imao komandne nadležnosti nad civilnom i vojnom policijom u Kninu i okolnim opštinama. Čermak je u to vreme bio zapovednik Zbornog mesta Knin i zajedno sa generalima Antom Gotovinom i Mladenom Markačem se tereti za zločine hrvatske vojske i policije nad krajinskim Srbima i njihovom imovinom u leto i jesen 1995. godine.

Branilac je prvo osporavao Tunensovu tvrdnju da je Čermak imao nadležnost nad jedinicama MUP koje su se bavile asanacijom terena neposredno nakon “Oluje” i koje su, između ostalog, učestvovala u ulanjanju 50 leševa sa područja Knina i njihovom ukopavanju na lokalnom groblju. Svedok kaže da je Čermak kontrolisao štab kninske Civilne zaštite, koji je bio deo MUP, ali ne i timove za asanaciju na terenu.

Kada mu je predložen niz dokumenata iz kojih se vidi da linija izveštavanja o asanaciji kninskog područja ne ide ka Zbornom mestu Knin, nego se odvija unutar struktura MUP, Tunens je rekao da je sve rađeno u saradnji sa vojnim vlastima, čiji je Čermak bio predstavnik. Priznao je, međutim, da je pomenute policijske dokumente koji nisu poslani optuženom generalu propustio da uvrsti u svoj izveštaj, odbacujući braniočevu sugestiju da je to uradio zato što se dokumenti nisu uklapali u njegov “jednostrani pristup”.

Pred kraj današnjeg ispitivanja, branilac je tek naćeo temu potčinjenosti vojne policije generalu Čermaku, sugerišući da njega ni u tom slučaju nema u liniji izveštavanja. Predloćio je niz vojno-policijskih izveštaja koji se šalju na različite adrese ali ne i Zbornom mestu Knin, među kojima je i izveštaj 72. bojne Vojne policije od 31. avgusta 1995. godine. U njemu se navodi da su tri hrvatska vojnika iz jedne napuštene kuće ukrala “dosta nameštaja” a da je četvrti vojnik “imao neke probleme sa jednim civilom”.

Tunens kaže da je i sam iznenađen što pomenuti izveštaj nije poslat na adresu Ivana Čermaka koji je bio zadužen za održavanje «reda i discipline» na kninskom području, na šta je branilac dodao da odbrana poseduje još sličnih dokumenata. Svedok je, inaće, tezu o nadređenosti Čermaka vojnoj policiji u ekspertskeg izveštaju bazirao na narednjima koja se tiću slobode kretanja pripadnika UN misije i civila, a koje je uputio vojno-policijskim jedinicama na terenu.

Svedoćenje Rejnoa Tunensa se nastavlja u utorak sledeće sedmice.

2008-12-09

HAG/DEN HAAG

ČERMAKOVE RUKE «VEZANE»?

Branilac Kej dokazivao da Ivan Čermak nakon operacije “Oluja” nije imao zakonskih ovlašćenja da istražuje zločine u Krajini i krivićno goni poćinioce, a vojni veštak optužbe Rejno Tunens odgovara da je optućeni general trebalo da bude “aktivan” po tom pitanju.

Poslednjeg dana svog unakrsnog ispitivanja belgijskog vojnog stručnjaka Rejnoa Tunensa/Reynaud Theunens, branilac Stiven Keja/Steven Kay je nastavio da dokazuje da general Ivan Čermak nije imao nadležnosti nad vojnom policijom u Krajini u avgustu i septembru 1995. godine. Odbrana tvrdi da Zbornom mestu Knin, čiji je zapovednik nakon operacije “Oluja” bio Čermak, nije funkcionisalo na zakonom predvićden naćin zbog teških uslova u kojima je delovalo, tako da na njegovu adresu nisu upućivani vojni i policijski izveštaji čak i kad je to pravilima bilo predvićdeno.

Branilac je predloćio više izveštaja vojne policije o pljaćkama i paljevinama koje su u leto i jesen 1995. godine u krajinskim selima poćinili hrvatski vojnici. Dokumenti se po pravilu šalju na adrese Uprave Vojne policije HV, Zbornom području Split, vojnim tućiocima i sudovima ali ne i generalu Čermaku i Zbornom mestu Knin. Svedok je, kao i u petak, rekao da bi bilo logićno da se takvi izveštaju šalju zapovedniku kninskog Zbornog mesta, ali da on među vojnim dokumentima koja je pregledao tokom pisanja ekspertskeg izveštaja nije naićao ni na jedan koji je stigao do optućenog generala.

Branilac Kej je kasnije sugerisao da general Čermak nije imao zakonska ovlašćenja da istražuje zločine u Krajini i krivićno goni poćinioce. Tunens, međutim, smatra da je po vojnim pravilima upravo on bio odgovoran za “red i disciplinu u području” i da je morao nešto da preduzme po pitanju zloćina o kojima je imao saznanja. Od njega se, kaže, oćekivalo “da bude aktivan” po pitanju istraga, kao što je bio aktivan kada je odgovarao na pritućbe mećunarodnih posmatraća na ućestale pljaćke i paljevine napuštene srpske imovine i u obraćanju medijima u vezi sa zloćinima.

Pred kraj današnje rasprave unakrsno ispitivanje Tunensa poćela je odbrane generala Mladena Markaća, koji se zajedno sa Antom Gotovinom i Ivanom Čermakom tereti za zloćine za vreme i nakon operacije “Oluja” 1995. godine.

2008-12-10

HAG/DEN HAAG

MARKAČEVA (NE)NADLEŽNOST NAD SPECIJALNOM POLICIJOM

Odbrana bivšeg komandanta specijalne policije dokazuje da pod njegovom "disciplinsko-naredbodavnom" nadležnošću za vreme i nakon operacije "Oluja" nisu bile baš sve jedinice hrvatskih specijalaca, ali se vojni ekspert tužilaštva Rejno Tunens nije s tim saglasio.

◀ Mladen Markač u sudnici Tribunala

Jedan od zaključaka vojnog veštaka optužbe Rejnoa Tunensa/Reynaud Theunens, naveden u njegovom ekspertsom izveštaju o ustrojstvu i funkcionisanju hrvatskih oružanih snaga, glasi da su sve jedinice specijalne policije pre, u toku i nakon operacije "Oluja" bile pod komandom optuženog generala Mladena Markača. Branilac Goran Mikuličić je, međutim, u današnjem unakrsnom ispitivanju rekao da "ne prihvata takav zaključak" jer smatra da su neke postrojbe hrvatskih specijalaca bile raspoređene po županijskim policijskim upravama i da su kao takve u "disciplinsko-naredbodavnom smislu bile potčinjene samo njihovim načelnicima".

Mladen Markač je, inače, 1995. godine bio komandant hrvatske specijalne policije i pomoćnik ministra unutrašnjih poslova, a zajedno sa generalima Antom Gotovinom i Ivanom Čermakom se tereti za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine.

Branilac je sugerisao da su načelnici policijskih uprava imali ovlašćenja da ministru unutrašnjih poslova predlažu postavljenja komandanata jedinica specijalne policije koje su delovale u okviru njihovih uprava, što po njemu "ukazuje na odnos subordinacije". Svedok je odgovorio da se "ne mora nužno" doneti takav zaključak, navodeći da je o imenovanjima morao biti obavešten i Markač, iako su ona obavljena na liniji načelnici uprava – ministar policije.

Iz dokumenata koje je branilac prezentovao u nastavku ispitivanja se moglo videti da je u županijskim policijskim upravama pre "Oluje" bilo raspoređeno oko 2.300 redovnih i blizu 2.500 rezervnih policajaca. Deo njih je, sugerisao je branilac, učestvovao u operaciji "Oluja" početkom avgusta 1995. godine a deo je ostao da obavlja redovne dužnosti.

Budući da je tužilac najavio kratko dodatno ispitivanje, Tunensovo svedočenje, koje je počelo 19. novembra i trajalo 14 sudskih dana, će sutra biti okončano.

2008-12-11

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA SE OGRAĐUJE OD ČERMAKA

U "dopunskom" unakrsnom ispitivanju veštaka optužbe Rejnoa Tunensa, odbrana generala Ante Gotovine dokazivala da on nakon "Oluje" nije imao komandnih nadležnosti nad Zbornim mestom Knin i njegovim komandantom Ivanom Čermakom. Počelo svedočenje bivšeg zapovednika Antiterorističke jedinice "Lučko", Josipa Turkalja.

Budući da je od veća dobio dozvolu da danas dopuni ranije završeno unakrsno ispitivanje vojnog veštaka optužbe Rejnoa Tunensa/Reynaud Theunens, Gotovinin branilac Luka Mišetić je dodatno vreme utrošio nastojeći da dokaže nepostojanje komandnih nadležnosti svog klijenta nad Zbornim mestom Knin, čiji je zapovednik u leto 1995. godine bio drugooptuženi Ivan Čermak. Njih dvojica se sa policijskim generalom Mladenom Markačem terete za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine.

Tunens je u ekspertsom izveštaju o ustrojstvu i funkcionisanju hrvatskih oružanih snaga naveo da su zborna mesta "po vojnoj doktrini" uvek potčinjena zbornim područjima, ali da odnos Čermaka i Gotovine u leto 1995. godine "nije bio sasvim jasan". Branilac je prezentovao dokument u kojem Gotovina "moli" Čermaka da mu po određenim pitanjima izađe u susret i koji, po njemu, sugerise da se nije radilo o odnosu nadređenog i potčinjenog. Pitao je belgijskog veštaka i da li je ikada naišao na dokument u kojem Čermak izveštava Gotovinu o svojim sastancima sa pripadnicima misije UN, na šta je ovaj odgovorio odrečno. Čermak je, po iskazima više dosadašnjih svedoka, bio informisan o zločinima nad srpskim civilima i njihovom imovinom u Krajini u leto i jesen 1995. godine.

Branilac Mišetić je potom svoju tezu dopunio sugestijom da Gotovina nije dobijao izveštaje o zločinima ni sa drugih strana – recimo, od načelnika Uprave Vojne policije HV Mate Laušića ili direktno od pripadnika UN misije. Svedok se sa tim složio, ali je dodao da je Gotovina za zločine znao jer su ga, sudeći po navodima operativnog dnevnika Zbornog područja Split, o tome na sastancima obavestavali potčinjeni oficiri.

Tunensov iskaz je tako završen posle 15 sudskih dana, odnosno tri pune radne sedmice Tribunala. Nakon njega, tužilac je na klupu za svedoke izveo bivšeg zapovednika Antiterorističke jedinice "Lučko" Josipa Turkalja, danas zapovednika Interventne policije u hrvatskom MUP. Na početku svedočenja, Turkalj je rekao da stoji iza izjave date u februaru 2004. godine i da "veruje" da će u sudnici dati iste odgovore kao što je to učinio u razgovoru sa istražiteljima u martu 2005. godine. Taj razgovor je snimljen video kamerom, a transkript je uveden u dokaze. Posle nekoliko tužiočevih pitanja, današnje zasedanje je okončano, pa će se Turkaljev iskaz nastaviti sutra.

2008-12-12

HAG/DEN HAAG

NOVI DOKAZI FABRIKOVANJA IZVEŠTAJA O GRUBORIMA

Bivši komandant antiterorističke jedinice "Lučko" Josip Turkalj kaže da je krajem avgusta 1995. godine prisustvovao razgovoru u kojem je rečeno da ubistvo srpskih staraca u krajinskom selu Grubori treba predstaviti kao slučajni incident u kojem su civili poginuli u unakrsnoj paljbi, "bez obzira na to da li je to tačno ili ne".

◀ Josip Turkalj, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Mada je za vreme i nakon operacije "Oluja" bio komandant antiterorističke jedinice "Lučko" hrvatske specijalne policije, svjedok optužbe Josip Turkalj nije učestvovao u akciji čišćenja koju je ta jedinica sprovela 25. avgusta 1995. godine u dolini Plavno. Tom prilikom je u selu Grubori ubijeno pet srpskih civila i zapaljeno više kuća, što je jedan od najtežih incidenata iz optužnice protiv generala Gotovine, Čermaka i Markača. Turkalj je u Hag pozvan da bi objasnio svoju ulogu u kontroverznim događajima nakon te akcije, o kojima je već bilo reči na suđenju.

Prvi izveštaj je već 25. avgusta 1995. napisao Josip Čelić, komandant akcije čišćenja u dolini Plavno. U tom je izveštaju stajalo da su specijalci kroz Grubore i dolinu Plavno prošli bez problema i bez otpora zaostalih srpskih snaga. Kada je izveštaj stigao do komandanta specijalne policije Mladena Markača, Čelić je – kako je svedočio u septembru ove godine - pozvan da se hitno javi u štab u Gračacu gde su mu Markač i njegov zamenik Željko Sačić rekli da nisu zadovoljni izveštajem i da mora da napiše novi, u koji će uneti da je došlo do oružanog sukoba u kojem su poginuli civili. Da bi se stvar ubrzala, novi izveštaj mu je izdiktirao Sačić.

U intervjuu koji su haški istražitelji obavili s njim 2005. godine, Turkalj je rekao da je i sam čuo da Sačić govori Čermaku da događaj u Gruborima treba da bude predstavljen kao slučajni incident u kojem su civili poginuli u unakrsnoj paljbi, "bez obzira na to da li je to tačno ili ne". To je, po njegovom iskazu, rečeno 31. avgusta 1995. u Čermakovoj kancelariji u Kninu, neposredno nakon što su predstavnici vojske i policije obišli Grubore. Tom prilikom Čelić mu je, tvrdi, rekao da "ne zna šta se dogodilo" tokom operacije Plavno.

Dan nakon posete Gruborima, Turkalj je po Markačevom naređenju pozvao sve niže zapovednike jedinice "Lučko" u Zagreb i naložio im da sačine nove izveštaje o akciji u dolini Plavno. Josip Čelić je u tom dokumentu još jednom naveo da je bilo borbi, a Turkalj tvrdi mu nije bilo neobično što mu je samo dan ranije rekao da ne zna ništa o incidentu. Čelić je, inače, u svom iskazu rekao da je u Zagrebu samo potpisao prekucanu verziju izveštaja koji mu je Sačić nekoliko dana ranije izdiktirao.

Dokazujući da je prikrivanje dokaza o ubistvu u Gruborima nastavljeno i narednih godina, tužiteljica je predočila naređenje generala Markača iz 1999. godine kojim se nalaže rashodovanje i brisanje iz vojne evidencije dela naoružanja korišćenog u akciji čišćenja doline Plavno, iako je istraga o tom incidentu još bila u toku a balističke analize nisu urađene. Turkalj, koji je tokom iskaza nastojao da zaštiti svog nekadašnjeg komandanta generala Markača, je odgovorio da u tome ne vidi ništa neobično i da se radilo o jednoj "rutinskoj stvari".

2008-12-15

HAG/DEN HAAG

ODBRANA NEGIRA ZATAŠKAVANJE ZLOČINA U GRUBORIMA

Bivši zapovednik jedinice "Lučko" hrvatskih specijalaca tvrdi da ni danas, 13 godina posle ubistva petoro staraca u krajinskom selu Grubori, "nema konkretne informacije" da se radilo o zločinu, niti ko bi mogli biti počinio. Negira, takođe, da je iz vrha hrvatske policije naloženo zataškavanje ili prikrivanje incidenta u Gruborima.

◀ Josip Turkalj, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Od početka suđenja hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču tužilac dokazuje da su ubistvo petoro srpskih staraca u krajinskom selu Grubori 25. avgusta 1995. godine, počinili hrvatski specijalci koji su učestvovali u akciji čišćenja doline Plavno. S druge strane, odbrana se drži zvaničnih dokumenata hrvatske policije u kojima je navedeno da su civili poginuli u unakrsnoj vatri tokom borbi specijalne policije i "zaostalih srpskih terorista". Iako je u Hag došao kao svedok optužbe, bivši komandant antiterorističke jedinice "Lučko" hrvatske specijalne policije Josip Turkalj je nastojao da potvrdi tezu branioca svog nekadašnjeg komandanta, generala Mladena Markača. Tvrdi da ni danas, 13 godina nakon incidenta u Gruborima, "nema konkretne informacije" da se radilo o zločinu, niti ko bi mogli biti počinioci.

Na braničevo pitanje da li je ikada od bilo koga iz vrha policije dobio nalog da se incident u Gruborima zataška ili prikrije, svedok je odgovorio odrečno i dodao da nema saznanja ni da je neko od kolega bio izložen takvom pritisku. Jedan od Turkaljevih kolega, operativni zapovednik akcije čišćenja Josip Čelić je, međutim, svedočio da mu je dan nakon incidenta u Gruborima naloženo da izmeni svoj prvobitni izveštaj u kojem je napisao da tokom akcije nije bilo nikakvih borbi. Rekao je da mu je načelnik štaba specijalne policije Željko Sačić, u prisustvu tadašnjeg komandanta hrvatskih specijalaca generala Markača, prvo naložio da napiše novi izveštaj u kojem će navesti da je u Gruborima došlo do oružanog sukoba, a onda ga odveo u drugu prostoriju i izdiktirao mu izveštaj od reči do reči.

Čelić je u svom iskazu rekao i da je nekoliko dana posle susreta sa Markačem i Sačićem, po naređenju Turkalja otišao u Zagreb i tamo potpisao prekucanu verziju izveštaja koji mu je Sačić izdiktirao. Turkalj, međutim, tvrdi da nikada ni na koga nije vršio pritisak u vezi sa incidentom u Gruborima, a da je Čelić izveštaj napisao «isključivo po svojoj volji».

Pred kraj današnjeg zasedanja, Turkalj je, odgovarajući na pitanja branioca generala Ivana Čermaka, rekao da je prilikom posete Gruborima krajem avgusta 1995. godine imao utisak da su u tom selu vođene borbe. Čermak je, inače, neposredno nakon incidenta pred kamerama HTV i UN TV negirao da su civili ubijeni iz neposredne blizine i tvrdio da je u tom području došlo do "antiterorističkih operacija".

2008-12-16

HAG/DEN HAAG

SVEDOK: "U KRAJINI SE VIŠE NIJE IMALO ŠTA ZAPALITI I OPLJAČKATI"

Nekadašnji najviši civilni predstavnik misije UN u Krajini Husein Al-Alfi tvrdi da su on i komandant sektora Jug general Foran u avgustu i septembru 1995. godine redovno izveštavali kninskog "vojnog guvernera" Ivana Čermaka o brojnim zločinima u Krajini, nakon čega su se, kaže, stvari promenile, pošto "više nije bilo kuća koje bi se mogle pljačkati i paliti".

◀ Husein Al-Alfi, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

"Ivan Čermak je poricao zločine nad krajinskim Srbima, a u isto vreme je međunarodnim predstavnicima davao jamstva da će se s takvim postupanjem prestati". Tako je bivši koordinator krajinske misije UN za civilne poslove Husein/Hussein Al-Alfi sažeo svoja iskustva sa sastanaka koje su on i zapovednik snaga UN u sektoru Jug Alen Foran/Alain Forand imali sa optuženim generalom Čermakom, koji se zajedno sa Antom Gotovinom i Mladenom Markačem tereti za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine.

Svedok je rekao da su hrvatske vlasti prvih dana nakon "Oluje" obavestile predstavnike međunarodnih snaga da

je Čermak postavljen za "vojnog guvernera" grada Knina i okolnog područja. Zbog toga su se, kaže, najviši predstavnici UN samo njemu obraćali u vezi sa kršenjima ljudskih prava koja su međunarodni posmatrači beležili na terenu. U nekoliko navrata su se, doduše, sastali i sa gradonačelnikom Knina, ali su, po rečima Al-Alfija, ubrzo shvatili da je to "gubljenje vremena", budući da ih je prvi čovek Knina upućivao na Čermaka ili govorio da će mu i sam proslediti njihove prigovore.

Tužilac je prezentovao nekoliko Al-Alfijevih izveštaja iz avgusta i septembra 1995. godine u kojima, opisujući sastanke koje su on i general Foran imali sa Čermakom, navodi da su ga redovno obavestavali o brojnim ubistvima, pljačkama, paljevinama i drugim kršenjima ljudskih prava u Krajini. Kaže da general nikad nije rekao da nije nadležan za rešavanje

tih problema, već je, naprotiv, obećavao da će preduzeti mere da se zločini spreče, a počinioci uhapse. Al-Alfi ne zna da li je bilo šta preduzeto, ali tvrdi da se na terenu "nije mnogo toga promenilo". Tačnije, situacija se, tvrdi menjala, od "mnogo pljački i paljevina do toga da više nije bilo kuća koje bi se mogli pljačkati i spaliti".

Svedoku je danas pokazano pismo u kojem se pred kraj svog mandata zahvaljuje Čermaku na dobroj saradnji i hvali njegov "profesionalizam, osećanje odgovornosti i brigu za rešavanje problema u Krajini". Komentarišući to "oproštajno pismo", Al-Alfi je rekao da u tome "ne vidi ništa loše" i da se profesionalizam i osećaj odgovornosti hrvatskog generala ogledao u tome što je umeo da sasluša njega i druge međunarodne predstavnike. To, međutim, i dalje ne znači da je Čermak preduzeo dovoljne mere da spreči zločine u Kninu i okolini, zaključio je svedok.

Pred kraj današnjeg zasedanja je počelo unakrsno ispitivanje svedoka od strane Čermakovog branioca Keja/Kay. Njegovo ispitivanje će, kako je najavljeno, trajati do kraja sutrašnjeg radnog dana.

2008-12-17

HAG/DEN HAAG

"VIRTUALNO RUKOVANJE" U HAŠKOJ SUDNICI

Ukazujući na svest Ivana Čermaka o rasprostranjenosti pljački napuštenih kuća i stanova u Kninu, bivši civilni predstavnik misije UN Husein Al-Alfi rekao da mu je hrvatski general u jednom razgovoru savetovao da skloni vredne stvari iz svog stana i premesti ih u bazu UN jer bi u suprotnom mogle biti opljačkane. "Virtualno rukovanje" svedoka i optuženog.

Uprkos nastojanjima branioca Keja/Kay da minimalizuje ulogu Ivana Čermaka na širem području Knina nakon operacije "Oluja", bivši koordinator za civilna pitanja UN misije u krajinskom sektoru Jug Husein/Hussein Al-Alfi je u današnjem unakrsnom ispitivanju ostao pri tvrdnji da je optuženi general bio "broj jedan" na području pod vojnom upravom. Svedok kaže da je Čermaka znao kao "vojnog guvernera" a da nikada nije čuo da ga nazivaju "zapovednikom Zbornog mesta Knin", što mu je bila zvanična funkcija. Ivan Čermak se zajedno sa generalima Antom Gotovinom i Mladenom Markačem tereti za zločine nad srpskim civilima i njihovom imovinom za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine.

Branilac je pitao svedoka da li je znao da je general Čermak poslat u Knin sa zadatkom da ponovo uspostavi rad "preduzeća, prodavnica i uslužnih delatnosti", na šta je Al-Alfi uzvratio kontrapitanjem: kako preduzeća mogu da počnu sa radom ako vojna situacija nije stabilizovana? Svedok je dodao da "nikada nije imao sumnju" u Čermakova vojna ovlašćenja, mada priznaje da je pitanje koliko je uspešno mogao da ih sprovodi u praksi.

Iz izveštaja o sastancima visokih predstavnika UN misije i hrvatske strane koje je branilac danas predočio moglo se videti da su Al-Alfi i komandant sektora Jug Alen Foran/Alain Forand tek 18. avgusta 1995. godine prvi put obavestili generala Čermaka o zločinima koji se dešavaju u Krajini. Na njihove izraze zabrinutosti "zbog nastavka paljenja srpskih kuća", "vojni guverner" je najavio "čvrstu akciju" protiv počinilaca. Svedok tvrdi da su hrvatskog generala i ranije obavestavali o zločinima u sektoru Jug, ali kaže da u prethodnim slučajevima to možda nije bila centralna tema sastanaka, pa taj deo nije unesen u izveštaje.

Da je Čermak imao svest o rasprostranjenosti zločina, po Al-Alfiju ukazuje i to što mu je u jednom razgovoru savetovao da skloni vredne stvari iz svog kninskog stana i premesti ih u bazu UN jer bi u suprotnom mogle biti opljačkane.

Al-Alfi je tako okončao svoj iskaz pred Tribunalom, a na samom kraju svedočenja je zamolio sudije za dozvolu da se rukuje sa optuženim generalom sa kojim je nakon "Oluje" imao intenzivne kontakte. Predsedavajući mu je objasnio da to nije običaj u sudnicama Tribunala, ali je dodao da je siguran da je general Čermak shvatio poruku, što je ovaj osmehom i potvrdio. "Možemo to onda nazvati virtualnim rukovanjem", zaključio je sudija Ori/Orie.

2008-12-18

HAG/DEN HAAG

KOLIKO JE DVA I DVA

Mada je u izjavama istražiteljima tužilaštva naveo da mu se činilo da pripadnici HV "sistematski" pale kuće u krajinskim selima, bivši pripadnik civilne policije UN u unakrsnom ispitivanju objasnio da je vremenom "zbrojio dva i dva" i zaključio da su ti vojnici "izmakli kontroli" i na svoju ruku činili zločine. Razmena božićnih čestitki.

Bivši pripadnik civilne policije UN u Kninu, Kanađanin Norman Buše/Normand Boucher, je prvog dana operacije "Oluja" za dlaku izbegao smrt a nekoliko dana kasnije stan mu je delimično opljačkan. Sve što mu se događalo do odlaska iz Krajine 22. avgusta 1995. godine opisao je u tri izjave istražiteljima tužilaštva i jednoj sinoć datoj odbrani Ante Gotovine, koji se zajedno sa generalima Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem tereti za zločine nad srpskim civilima i njihovom imovinom u avgustu i septembru 1995. godine.

Buše je u današnjem svedočenju opisao kako ga je ujutro 4. avgusta 1995. godine iz sna trgao zvuk granate koja je pogodila u objekat pored njegovog stana u Kninu. Dok se spuštao niz stepenice ka podrumu, druga granata je probila krov i uletela u njegov apartman na poslednjem spratu. Kada je nešto kasnije izašao iz skloništa, video je, kaže, da je još osam do deset okolnih kuća oštećeno u granatiranju. Posle celodnevnog skrivanja na dve lokacije u Kninu svedok je preveče prebačen u bazu UN.

◀ Normand Boucher, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Prvu posmatračku patrolu Buše je zajedno sa kolegom iz civilne policije sproveo 7. avgusta. U obilasku Knina videli su hrvatske vojnike koji su "ne skrivajući se" iznosili odeću, nameštaj i električne uređaje iz kuća. Obišao je i svoj stan u kojem su, tvrdi, nedostajali televizor i nova kožna jakna. Dan kasnije je nedaleko od Knina video leš muškarca u uniformi sa prostrelnom ranom na glavi, a potom i tela muškarca i žene pored traktora. Kada je pošao na sastanak u Šibeniku, Buše je, kaže, prolazeći kroz selo Kosovo video hrvatske vojnike kako iz kamiona na kojima je pisalo "Puma" iznose kanistere sa benzinom i kreću ka kućama. Na povratku je video da je većina kuća bila u plamenu.

Mada je u izjavama istražiteljima tužilaštva naveo da mu se činilo da su vojnici "sistematski" palili kuće, u unakrsnom ispitivanju je rekao da je vremenom "zbrojio dva i dva" i zaključio da su ti vojnici "izmakli kontroli" i na svoju ruku činili zločine. Na pitanje Gotovininog branioca Kihoa/Kehoe na osnovu kojih činjenica je došao do takvog zaključka, Buše je odgovorio da je bilo kuća koje nisu bile spaljene a da je Ivan Čermak javno pozivao Srbe da ne napuštaju Krajinu, što znači da vlast nije želela da ih protera. Primetio je, takođe, da su hrvatski vojnici šttili pravoslavne crkve, što je, po njemu, još jedan od dokaza da nije bilo namere da se srpski civili proteraju.

Odgovarajući na pitanja branioca o granatiranju Knina, svedok je rekao da su se njegov stan i druge oštećene kuće nalazili nadomak kasarne i policijske stanice. Bilo je, kaže, jasno da hrvatska strana želi da neutrališe vojne ciljeve i dodaje da bi "i on uradio isto".

Bušeovo unakrsno ispitivanje je i okončano u prijateljskom tonu, pošto je nakon njegove božićne čestitke svima u sudnici, veće dozvolilo Gotovinoj odbrani da u ime svog klijenta svedoku uzvratil lepim željama za novogodišnje praznike. Potom su i druga dvojica optuženih ustali i pridružili se Gotovininom čestitki.

Suđenje hrvatskim generalima se nastavlja nakon zimske sudske pauze - 12. januara sledeće godine.

2009-01-12

HAG/DEN HAAG

FORENZIČKI NALAZI SA KNINSKOG GROBLJA

Britanski patolog Džon Klark tvrdi da je većina od 245 žrtava čiji su posmrtni ostaci ekshumirani na kninskom groblju nakon «Oluje» stradala usled delovanja vatrenog oružja, u nekim slučajevima i ispaljivanjem jednog hica u glavu, a Gotovinin branilac sugerije su svi ubijeni u borbi.

◀ John Clark, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Suđenje hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine, nastavljeno je iskazom britanskog patologa Džona Klarka/John Clark. On je predvodio tim stručnjaka koji su od 1999. do 2001. godine vršili obdukcije tela ekshumiranih iz četiri grobnice na kninskom gradskom groblju. Zbog protivljenja odbrane generala Gotovine, veće će naknadno doneti odluku o uvođenju u dokaze ekspertskeg izveštaja koji je svedok sačinio na zahtev tužilaštva, mada je predsedavajući sudija već najavio da dosadašnje primedbe branilaca nisu dovoljne za odbacivanje tog dokumenta.

Klark je u izveštaju naveo da je na kninskom groblju pronađeno oko 300 tela krajinskih Srba, od kojih je 245 stradalo nasilnom smrću. Njih 202 je, kaže britanski patolog, stradalo usled puščane paljbe, dok je manji broj poginuo od artiljerijskih projektila i na drugi način, a za 35 žrtava nije utvrđen uzrok smrti. Tužilac je predočio nekoliko fotografija snimljenih tokom obdukcije, na kojima se vide prostrelne rane u lobanjama i telima žrtava. Za jednu osobu svedok pretpostavlja da je stradala od posekotina mačetom ili nekim sličnim oštrim predmetom.

Gotovinin branilac Kiho/Kehoe je u unakrsnom ispitivanju suočio doktora Klarka sa tvrdnjom da je većina žrtava ekshumiranih sa kninskog groblja stradala od prostrelnih rana u predelu trupa, na osnovu čega se, po njemu, može zaključiti da su ubijeni u borbi. Britanski ekspert odgovara da bi se to moglo reći za jedan broj žrtava, ali je naglasio da je bilo slučajeva gde su na telima pronađene samo po jedna rana od metka u lobanji, što po njemu ne liči na povrede nastale u borbenim operacijama.

Branilac Kiho je potom pročitao deo Klarkovog izveštaja u kojem se navodi da on i njegove kolege u većini slučajeva nisu mogli sa sigurnošću da zaključe da li su prostore rane na ekshumiranim telima nastale pre ili posle smrti. Svedok kaže da je u toku pisanja izveštaja bio oprezan, ali da je u slučajevima kada su ustanovljene očigledne prostore rane "pretpostavio" da je to uzrok smrti. Doktor Klark se nije izjašnjavao o tvrdnji branioca da su neke žrtve čiji su posmrtni ostaci pronađeni na kninskom groblju stradale pre operacije "Oluja", rekavši da on i članovi njegovog tima nisu prikupljali takve informacije.

Unakrsno ispitivanje Džona Klarka se nastavlja sutra.

2009-01-13

HAG/DEN HAAG

CIVILI ILI VOJNICI U CIVILNOJ ODEĆI?

U unakrsnom ispitivanju britanskog patologa Džona Klarka, branilac Ante Gotovine tvrdio da je među žrtvama čiji su posmrtni ostaci ekshumirani na gradskom groblju u Kninu bilo 44 odsto više vojnika nego što je to – na osnovu njihove odeće – procenio britanski patolog. Posle Klarka, tužilac izveo još jednog veštaka – holandskog potpukovnika Harija Koningsa.

◀ John Clark, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

U nastavku unakrsnog ispitivanja britanskog patologa Džona Klarka/John Clark branilac hrvatskog generala Ante Gotovine je dokazivao da su u četiri masovne grobnice na kninskom gradskom groblju pronađeni posmrtni ostaci više srpskih vojnika, a manje civila, nego što je to navedeno u svedokovom ekspertskom izveštaju. Doktor Klark je, naime, u izveštaju koji je sačinio na zahtev tužioca naveo da se za otprilike trećinu od 245 žrtava čiji su posmrtni ostaci pronađeni na kninskom groblju «činilo» da su vojnici.

Branilac Kiho/Kehoe je predočio izveštaj hrvatskog MUP iz januara 1996. godine u kojem se navodi da su među žrtvama sa kninskog groblja bila 102 vojnika, što je, po njegovoj računici, 44 odsto više od svedokove procene. Klark je odgovorio da do danas nije video dokument hrvatske policije i da zato ne može da ga komentariše, napominjući je do pretpostavki o tome ko je od žrtava bio vojnik a ko civil dolazio samo na osnovu odeće u kojoj su njihova tela pokopana. Na braniočevo pitanje da li mu je ikada rečeno da su pojedini srpski vojnici prilikom povlačenja iz Krajine odbacivali vojnu i oblačili civilnu odeću, svedok je odgovorio odrečno.

Jedna od žrtava čiji su posmrtni ostaci pronađeni na kninskom groblju je Jovo Grubor, koji je zajedno sa šestoro staraca ubijen 25. avgusta 1995. godine u krajinskom selu Grubori u vreme operacije čišćenja doline Plavno, sprovedene od strane hrvatske specijalne policije. Odbrana tadašnjeg komandanta hrvatskih specijalaca Mladena Markača dokazuje da su srpski starci stradali kao "kolateralna šteta" u obračunu policije sa zaostalim srpskim borcima i pobija tvrdnju tužilaštva da je Jovo Grubor, osim što je ustreljen, bio i zaklan.

U obdukcijom izveštaju tima međunarodnih patologa koji je u Kninu predvodio Klark se ne pominju rane nanosene oštrim predmetom na vratu Jove Grubora, već se kao uzrok smrti navodi "najmanje šest prostore rana". Branilac Mikuličić je prezentovao fotografiju tela Jove Grubora na kojoj se vidi povreda na vratu i pitao britanskog stručnjaka da li smatra da se radi o posekotini načinjenoj oštricom noža. "Teško je to videti na fotografiji, ali smatram da je verovatnije da se na vratu vidi strelna rana od metka", odgovorio je svedok.

Pošto je iskaz doktora Klarka okončan, tužilac je u nastavku zasedanja na klupu za svedoke izveo još jednog veštaka – potpukovnika Holandske kraljevske vojske Harija/Harry Koningsa. On je za potrebe tužilaštva sačinio izveštaj o "vatrenoj podršci" Hrvatske vojske tokom operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine. U dosadašnjem toku suđenja optužba je dokazivala da su hrvatske snage nesrazmernim granatiranjem i namernim gađanjem civilnih ciljeva širom Krajine doprinele progonu srpskog stanovništva sa tog područja, dok odbrana tvrdi da je hrvatska artiljerija u "Oluji" gađala isključivo vojne mete.

2009-01-14

HAG/DEN HAAG

SVEDOK: "KNIN KAO SARAJEVO"

Potpukovnik Holandske kraljevske vojske Hari Konings tvrdi da se 4. avgusta 1995. godine prilikom napada Hrvatske vojske na Knin dešavalo isto što i tokom četvorogodišnje opsade Sarajeva – grad je granatiran "bez jasne vojne svrhe sa ciljem da se izazove panika među civilnim stanovništvom i tako protivnička vojska primora na predaju i beg".

◀ Harry Konings, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

“Korišćenje klasične artiljerije je verovatno najgori mogući način za napad na vojne mete u gradovima, jer su uglavnom okružene stambenim zgradama”, rekao je holandski potpukovnik Hari/Harry Konings na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine nad srpskim civilima i njihovom imovinom u avgustu 1995. godine. Konings je za potrebe tužilaštva sačinio ekspertski izveštaj o “vatrenoj podršci”, odnosno korišćenju hrvatske artiljerije u operaciji “Oluja”.

Tužilac je u glavnom ispitivanju predočio zapovest generala Ante Gotovine od 2. avgusta 1995. godine kojom se nalaže da se gradovi Knin, Benkovac, Obrovac

i Gračac “stave pod artiljerijsku paljbu”. Konings kaže da nijedan “razuman komandant” ne bi smeo izdati naređenje za artiljerijski napad na gradove u kojima žive civili bez striktnog navođenja vojnih meta i očekivanih efekata napada, a iz pomenutog dokumenta se, tvrdi, vidi da je naređeno granatiranje bez obzira na “visok rizik od kolateralne štete”.

Prilikom napada na Knin se, po holandskom potpukovniku, dešavalo isto ono što i tokom četvorogodišnje opsade Sarajeva: grad je granatiran “bez jasne vojne svrhe sa ciljem da se izazove panika među civilnim stanovništvom i tako protivnička vojska primora na predaju i beg”.

Konings je, inače, bio vojni posmatrač UN u Sarajevu tokom poslednje faze opsade tog grada 1995. godine, a saznanja iz tog vremena je pred Tribunalom izneo u martu 2007. godine kao svedok optužbe na suđenju bivšem komandantu Sarajevsko-romanijskog korpusa Dragomiru Miloševiću, koji je prvostepenom presudom osuđen na 33 godine zatvora.

Tužilac Ruso/Russo je potom predočio aneks ekspertskeg izveštaja u kojem Konings analizira “opravdanost” artiljerijskog napada na pojedine objekte u Kninu. Između ostalih, radi se o tri kninske kasarne, štabu vojske krajijskih Srba, policijskoj stanici, zgradama elektroprivrede, pošte i železnice, fabrici TVIK i sedištu predsednika RSK.

Svedok kaže da se neki od pomenutih objekata, poput elektroprivrede, pošte i železnice, nisu mogli podvesti pod vojne mete, a da i one koje su to bili, nije trebalo napadati artiljerijom, jer su se nalazili u središtu stambenih delova grada i u neposrednoj blizini civilnih objekata. Po podacima tužilaštva, u gradu je 4. avgusta 1995. godine bilo oko 15.000 civila i svega 400 do 500 vojnika. Primera radi, u kninskim kasarnama je tada bilo po nekoliko desetina vojnika, a u policijskoj stanici svega desetak policajaca što, smatra svedok, nije bila naročita vojna pretnja. Osim toga, zgrade kasarni, vojnog štaba i policijske stanice su bile sagrađene od čvrstog materijala i da bi se uništile, na njih je, objašnjava svedok, trebalo ispaliti po stotinak granata, što bi neminovno dovelo do velike štete na okolnim civilnim objektima.

Potpukovnik Konings će sutra nastaviti svedočenje.

2009-01-15

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA SE BRANI AMERIČKIM ZAKONIMA

Dokazujući da granatiranje vojnih ciljeva koji se nalaze u civilnim područjima nije u suprotnosti sa vojnim doktrinama svih zemalja, branilac generala Ante Gotovine se pozvao na američki Priručnik o ratnom pravu iz 1956. godine, a potpukovnik holandske vojske Hari Konings ukazao na razlike između američkog i holandskog pristupa tom pitanju.

◀ Greg Kehoe, branilac Ante Gotovine

Prvog dana unakrsnog ispitivanja, odbrana hrvatskog generala Ante Gotovine, koji se zajedno sa Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem tereti za zločine nad srpskim civilima u Krajini u avgustu 1995. godine, je nastojala da ospori tvrdnju holandskog potpukovnika Harija/Harry Koningsa da je artiljerijski napad na Knin i druge krajijske gradove tokom “Oluje” bio nezakonit. Konings je, naime, u ekspertskeg izveštaju sačinjenom na zahtev optužbe izneo zaključak da su hrvatska vojska i policija koristile artiljeriju bez naročite vojne svrhe, a sa ciljem da se izazove panika među civilnim stanovništvom. Svedok je u glavnom ispitivanju tvrdio da nije bilo vojnog opravdanja čak ni da se gađaju vojne mete u gradovima, jer je korist od njihovog neutralisanja bila minimalna, a rizik od kolateralne štete prevelik.

Gotovinin branilac Greg Kiho/Kehoe je nastojao da dokaže da se u različitim vojnim doktrinama primenjuju različiti pristupi ratovanja i brige za civile u toku napada. U tu svrhu američki advokat se pozvao na Priručnik o ratnom pravu Ministarstva odbrane SAD iz 1956. godine u kojem se navodi da "civili ne mogu biti meta napada", ali se ne zabranjuju artiljerijski udari na vojne mete koje se nalaze u civilnim područjima. Konings je odgovorio da se pravila s godinama menjaju i napomenuo da je vojna doktrina Holandije, kojom se on delimično vodio pri pisanju ekspertskeg izveštaja, bitno različita od američke. Pomenio je i aktuelno pravilo savezničkih snaga u Avganistanu koje se u svojoj misiji pridržavaju pravila da ne gađaju vojne ciljeve ukoliko se u prečniku od 500 metara oko njih nalaze civilni objekti.

Budući da je svedok u glavnom ispitivanju uporedio granatiranje Knina sa četvorogodišnjom opsadom Sarajeva, branilac ga je suočio sa tvrdnjom da se radilo o dve potpuno različite situacije, jer je srpska vojska četiri godine svakodnevno nasumice pucala na Sarajevo i nikad u njega nije ušla, dok su hrvatske oružane snage Knin napale sa namerom da ga oslobode. Konings se tek delimično složio sa takvom ocenom, rekavši da okolnosti jesu bile različite, ali da to i dalje ne opravdava korišćenje artiljerije za udare na delove Knina u kojima su se nalazili civili.

Na samom početku današnjeg ispitivanja branilac je, u nastojanju da ospori stručnost svedoka, predočio njegovu izjavu istražiteljima tužilaštva datu za potrebe suđenja bivšem komandantu Sarajevsko-romanijskog korpusa Dragomiru Miloševiću, u kojoj je rekao da sebe ne smatra veštakom za artiljeriju. Konings kaže da je to izjavio jer nije on taj koji treba da procenjuje svoju stručnost, ali je naglasio da ga mnogi ljudi, uključujući i njegove pretpostavljene, smatraju veštakom jer ima sveobuhvatno znanje o artiljeriji i kopnenoj vojsci uopšte.

Branilac Kiho će sutra nastaviti svoje unakrsno ispitivanje koje bi, po njegovoj proceni, trebalo da traje još najmanje dva puna radna dana.

2009-01-16

HAG/DEN HAAG

PANIKA MEĐU VOJNICIMA ILI CIVILIMA?

Gotovinin branilac dokazivao da je svrha granatiranja Knina i drugih krajinskih gradova za vreme "Oluje" bila sprečavanje komunikacije među srpskim jedinicama i izazivanje panike među vojnicima a ne civilima. Holandski potpukovnik Hari Konings nije u potpunosti odrekao takvu mogućnost, ali je ponovio zaključak da je vrednost vojnih meta u Kninu bila suviše mala da bi se izazivala panika među civilima i rizikovale civilne žrtve.

◀ Harry Konings, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Branilac generala Ante Gotovine je u nastavku unakrsnog ispitivanja veštaka optužbe Harija/Harry Koningsa nastojao da dokaže da je granatiranje Knina 4. i 5. avgusta 1995. godine za vreme operacije "Oluja" bilo usmereno na izazivanje panike među pripadnicima vojske krajinskih Srba, a ne civila. Holandski potpukovnik je u ekspertskeg izveštaju, koji je sačinio za suđenje generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, zaključio da je cilj artiljerijskog napada bio da se izazove panika među civilima i na taj način vojska primora na predaju i beg.

Branilac Kiho/Kehoe je prezentovao nekoliko biografskih knjiga i posleratnih izjava visokih oficira bivše Srpske

Vojske Krajina u kojima jedni druge optužuju za izdaju i pre svega pominju strah i paniku kao razlog slabog otpora hrvatskim oružanim snagama u avgustu 1995. godine. Upitan da li se slaže sa tvrdnjom da je izazivanje straha među srpskim vojnicima bila jedan od legitimnih ciljeva granatiranja, potpukovnik Konings je odgovorio da bi se to "uopšteno moglo reći", ali je pomenio da je isti efekat panike postignut i kada su u pitanju civili.

Drugi razlog granatiranja Knina, po Gotovininom odbrani, bilo je sprečavanje kretanja i međusobne komunikacije srpskih jedinica u gradu. Taj stav je takođe potkrepio navodima knjiga koje su po napuštanju Krajine napisali neki visoki srpski oficiri, poput bivšeg komandanta artiljerije generala Vrcelja, koji je u svom delu "Rat za srpsku Krajinu" naveo da 4. avgusta 1995. godine niko od vojnika iz straha nije želeo da ga preveze od kasarne do mesta gde se nalazilo sedište Glavnog štaba. Svedok se još jednom "samo načelno" složio sa tezom branioca, rekavši da svrha artiljerijskog napada može biti prekid komunikacija među neprijateljskim oficirima i jedinicama, ali da iz informacija o situaciji na terenu koje je dobio od tužilaštva nije stekao utisak da se u Kninu početkom avgusta nalazila značajna vojna odbrana, pa tako ometanje komunikacije među njima nije bio dovoljan razlog za granatiranje vojnih meta koje su se nalazile u civilnim područjima.

Branilac je u nastavku ispitivanja zamerio holandskom potpukovniku što se nije detaljnije bavio rasporedom i kretanjem hrvatskih jedinica za vreme "Oluje", na šta je ovaj odgovorio da je o tome imao "opštu sliku" i da mu za analizu artiljerijskog napada više od toga nije bilo potrebno.

Svedočenje Harija Koningsa se nastavlja u ponedeljak.

2009-01-19

HAG/DEN HAAG

NAJBOLJA ILI NAJLOŠIJA TAKTIKA ZA NAPAD NA KNIN?

Odbrana nastoji da opovrgne tvrdnju holandskog potpukovnika Koningsa da je odluka generala Ante Gotovine da u avgustu 1995. godine Knin napadne artiljerijom bila "možda i najlošija moguća taktika" zbog velikog rizika po civile. Branilac Kiho dokazuje da bi ulazak pešadije bez prethodne "artiljerijske pripreme" više ugrozio stanovništvo grada.

Američki advokat Greg Kiho/Kehoe je trećeg dana unakrsnog ispitivanja vojnog veštaka Harija/Harry Koningsa, nastojao da dokaže da je Ante Gotovina početkom avgusta 1995. godine prilikom napada na Knin i druge krajinske gradove izabrao taktiku koja bi najmanje ugrozila srpske civile. General Gotovina je komandovao hrvatskim vojnim snagama u operaciji "Oluja" i zajedno sa Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem se tereti za zločine koji su za vreme i nakon tog napada počinjeni nad srpskim civilima i njihovom imovinom.

U izveštaju koji je o artiljerijskom napadu na Knin sačinio na zahtev tužioca, holandski potpukovnik Konings je naveo da je Hrvatska vojska trebalo da izbegne granatiranje zbog rizika po civile i uđe u grad bez prethodne "artiljerijske pripreme", budući da su raspolagali znatno jačom pešadijskom silom. Gotovinin branilac je, međutim, danas svedoka suočio sa tvrdnjom da bi upravo ulazak pešadije odneo mnogo veće civilne žrtve jer bi se u tom slučaju vodile teške ulične borbe u gradu. Osim toga, najžešći artiljerijski napad na Knin se dogodio 4. avgusta 1995. godine u ranim jutarnjim časovima kada se, po braniocu, "na ulici nalazilo najmanje civila".

Svedok se sa takvim stavom odbrane donekle složio na teorijskom nivou, ali je napomenuo da je granatiranje trajalo više od 24 časa i da mu nije jasno zašto je Gotovina u naređenju od 2. avgusta 1995. godine od potčinjenih komandanata tražio da se Knin "stavi pod artiljerijsku vatru" bez navođenja jasnih vojnih meta u gradu. Ostao je pri svojoj ranijoj tvrdnji da je u datoj situaciji iznenadni ulazak hrvatske pešadije u Knin bez artiljerijske podrške po njih možda bio rizičniji, ali da je nosio manju opasnost po civile u gradu.

Konings je u ekspertskom izveštaju na osnovu informacija koje mu je prosledilo tužilaštvo zaključio da je većina vojnih ciljeva u Kninu imala "malu vrednost" a nalazila se u neposrednoj blizini civilnih objekata, zbog čega ih nije trebalo napasti artiljerijom. Odbrana, međutim, tvrdi da je napad na mesta poput kasarni, železničkih čvorišta, pošte i Glavnog štaba vojske krajinskih Srba donosio značajnu prednost hrvatskoj strani, budući da je na taj način ugrožen sistem komunikacija i komandovanja neprijateljskih snaga. Svedok se sa takvom tvrdnjom u potpunosti složio samo kada je u pitanju napad na Glavni štab, ponavljajući zaključak naveden u ekspertskom izveštaju da se moralo voditi računa o "proporcionalnosti" između važnosti ciljeva i rizika koji je napad na njih nosio po civile u gradu.

Svedočenje Harija Koningsa bi sutra trebalo da bude okončano.

2009-01-20

HAG/DEN HAAG

"NEODREĐENO" NAREĐENJE GENERALA GOTOVINE

Poslednjeg dana unakrsnog ispitivanja Harija Koningsa, odbrana dokazivala da je Ante Gotovina u naređenju za otpočinjanje operacije "Oluja" jasno naznačio koje vojne mete u Kninu i drugim gradovima treba napasti artiljerijom, ali je holandski potpukovnik ostao pri stavu da je optuženi general upotrebom neodređene formulacije "stvorio uslove" za gađanje civilnih ciljeva.

◀ Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Danas je na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja", okončano šestodnevno svedočenje vojnog veštaka Harija/Harry Koningsa. On je na zahtev optužbe sačinio ekspertski izveštaj u kojem je Gotovininu naredbu od 2. avgusta 1995. godine da se Knin i drugi krajinski gradovi napadnu artiljerijom nazvao "možda i najlošijom mogućom taktikom", zbog potencijalno zanemarljivog vojnog učinka granatiranja i velikog rizika po civile.

Holandski potpukovnik je naročito kritikovao deo naređenja hrvatskog generala u kojem potčinjenima nalaže stavljanje Knina i drugih gradova "pod topničku paljbu" bez jasnog isticanja konkretnih vojnih ciljeva. Branilac Kiho/Kihoe je danas predočio deo pomenute naredbe u kojoj doslovno piše sledeće: "Zapovedam artiljerijske udare na prvu crtu odbrane neprijatelja, zapovedna mesta, centre veze, paljbene položaje topništva i stavljanje pod topničku paljbu gradova Drvar, Knin, Obrovac, Benkovac i Gračac".

Iz navedenog dokumenta se, po odbrani, vidi da je zapovednik Zbornog mesta Split zahtevao gađanje komandnih mesta neprijatelja, centara veze i artiljerijskih položaja u gradovima, ali se Konings sa takvom ocenom nije složio. Svedok kaže da se deo naredbe o "stavljanju gradova pod topničku paljbu" samo nadovezuje na prethodni tekst i da se o vojnim ciljevima unutar samih gradova ne govori ništa. To je, smatra on, dalo određene ruke komandantima da granatiraju civilne mete u gradovima. "Ne znam da li se to i desilo, ali je iz dokumenta jasno da su Gotovininim naređenjem stvoreni uslovi za tako nešto", zaključio je Konings.

Budući da se u ekspertskom izveštaju svedok nije bavio učestćem jedinica specijalne policije u operaciji "Oluja", branilac bivšeg zapovednika hrvatskih specijalaca Mladena Markača mu je postavio tek nekoliko pitanja, pa je njegov iskaz završen ranije nego što se očekivalo. Veće sudije Orija/Orie sutra neće zasedati, a za četvrtak je predviđen iskaz novog svedoka optužbe.

2009-01-20

HAG/DEN HAAG

HRVATSKA DOSTAVILA POLICIJSKE, ALI NE I VOJNE DOKUMENTE

Optužba zahteva da Pretresno veće izda novi nalog Republici Hrvatskoj da pronađe i dostavi više stotina vojnih dokumenata iz vremena operacije "Oluje" za koje Zagreb tvrdi da su izgubljeni. Do skoro takođe "izgubljeni" dokumenti specijalne policije pronađeni i dostavljeni tužilaštvu.

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Tužilac tvrdi da Republika Hrvatska nije u potpunosti ispunila nalog Pretresnog veća iz septembra prošle godine kojim je od nje zatraženo da "intenzivira i proširi potragu" za oko 370 vojnih dokumenata koje tužilaštvo potražuje za potrebe suđenja generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja". Na popisu traženih dokumenata je i 158 naređenja, mapa i izveštaja Hrvatske vojske od 2. do 6. avgusta 1995. godine sa detaljnim popisom artiljerijskih meta u Kninu i drugim mestima u Krajini.

Tužilac tvrdi da se na osnovu dokaza koje su sami hrvatski istražitelji prikupili može zaključiti da je većina spornih

dokumenata neposredno pre i za vreme "Oluje" sačinjena i arhivirana, ali su do sada pronađena i dostavljena samo dva. Hrvatska tvrdi da ostali ne postoje, odnosno da su izgubljeni. Optužba traži od veća da odbaci navode hrvatskih vlasti i naloži im da preuzmu dodatne mere za pronalaženje i dostavljanje spornih topničkih dokumenata.

U isto vreme, Hrvatska je daleko efikasnije obavila istragu u vezi sa oko 200 "izgubljenih" policijskih dokumenata koje tužilaštvo takođe mesecima potražuje. Do sada su, navodi se u podnesku, dostavljeni "skoro svi" traženi dokumenti i tužilac s tim u vezi nema daljih zahteva.

2009-01-22

HAG/DEN HAAG

DANSKI POSMATRAČ: CILJ "OLUJE" – KRAJINA BEZ SRBA

Objašnjavajući zašto je u dnevniku iz vremena operacije "Oluja" zabeležio da mu se postupci hrvatske vojske "gade", bivši evropski posmatrač u Krajini, Danac Stig Marker Hansen, rekao da je tada zaključio da je cilj napada hrvatskih oružanih snaga bio "da se osvoji teritorija RSK ali nakon što se isprazni od srpskog stanovništva".

◀ Stig Marker Hansen, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Bivši pripadnik Posmatračke misije Evropske zajednice (ECMM/PMEZ) u Hrvatskoj Stig Marker Hansen je u tri izjave koje je od decembra 1995. godine do danas dao istražiteljima tužilaštva opisao šta je video u Kninu za vreme i nakon operacije "Oluja". Poput više desetina nekadašnjih međunarodnih posmatrača koji su pre njega dali iskaz na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, Hansen je naveo da je "Oluja" počela jakim granatiranjem Knina, a da su po ulasku Hrvatske vojske u grad počinjeni brojni zločini.

Svedok tvrdi da su 4. avgusta 1995. godine granate padale na civilna područja, uključujući i zgrade u blizini mesta na kojem je živio. Tužilac je predao dnevnik koji je danski posmatrač vodio za vreme "Oluje" a u kojem je zabeležio: "Jednostavno ne mogu da prihvatim da se ljudi isteruju. Mogu da shvatim Hrvate, ali mi se gade njihove metode, oni krše sve odredbe međunarodnog prava". Pojašnjavajući svoja tadašnja razmišljanja, Hansen je rekao da su on i njegove kolege zaključili da je cilj napada hrvatskih oružanih snaga bio "da se osvoji teritorija RSK ali nakon što se isprazni od srpskog stanovništva". Kaže da granate nisu nanosile "strukturnu štetu" civilnim objektima, ali da ih jesu pogađale, što je kod civila stvaralo strah i paniku.

Hansen tvrdi da je po ulasku Hrvatske vojske u Knin počela sistematska pljačka kuća i stanova. Mada je njemu i drugim međunarodnim posmatračima do 7. avgusta 1995. godine bilo zabranjeno da napuštaju kninsku bazu UN, video je da pripadnici Četvrte gardijske brigade HV dovoze opljačkanu robu, uglavnom televizore i belu tehniku, na parking nedaleko od sedišta UN i odatle ih odvoze u pravcu Drniša. Kada je dobio dozvolu da napusti bazu, obišao je svoj stan koji je, kao i mnogi okolni, bio opljačkan. Sve je, kaže, bilo ispreturano, a nedostajala je tehnika koju nije sa sobom poneo – kamera, zvučnici, diskovi...

U izjavi haškim istražiteljima, svedok je rekao da su on i drugi evropski posmatrači redovno prijavljivali "odsustvo reda i zakona" u krajinskom sektoru Jug generalu Ivanu Čermaku, a na jednom sastanku u septembru 1995. godine i zapovedniku Zbornog područja Split Anti Gotovini. Na tužiočeva pitanja o kontaktima sa dvojicom optuženih, koji se zajedno sa generalom Mladenom Markačem terete za zločine hrvatske vojske i policije za vreme i nakon operacije "Oluja", Hansen će odgovarati sutra u nastavku glavnog ispitivanja.

2009-01-23

HAG/DEN HAAG

PRAVDANJE ZLOČINA "LJUDSKIM OSEĆANJEM MRŽNJE"

U dnevnom izveštaju za 20. septembar 1995. godine tadašnji evropski posmatrač Stig Marker Hansen zabeležio da je general Gotovina - na upozorenje o široko rasprostranjenim pljačkama i paljenjima kuća u Krajini - odgovorio da je "ljudski mrzeti neprijatelja koji ti je proterao obitelj", što je po svedoku značilo da mu je "jedan nivo osвете bio prihvatljiv".

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Bivši pripadnik Posmatračke misije Evropske zajednice u Hrvatskoj (ECMM/PMEZ) Stig Marker Hansen je u nastavku glavnog ispitivanja na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine nad Srbima u leto i jesen 1995. godine, rekao da je na osnovu svega što je video u Krajini nakon operacije "Oluja" zaključio da je postojao "širi plan" da se spreči povratak izbeglih srpskih civila. Kaže da su napuštene kuće bile sistematski paljene i pljačkane u selima, a da su gradovi uglavnom pošteđeni, kao i sela u kojima su pretežno živeli Hrvati.

Budući da je svedok u tri izjave haškim istražiteljima označio Ivana Čermaka kao osobu od uticaja na vojsku

i policiju u Krajini, branilac Kejli/Cayley ga je suočio sa tvrdnjom da se optuženi general, kao zapovednik Zbornog mesta Knin, uglavnom bavio vodovodom, snabdevanjem električnom energijom, čišćenjem ruševina i dugim komunalnim pitanjima. Svedok se donekle složio sa tim navodom, rekavši da je Čermaka manje smatrao vojnikom, a više "civilom u vojnoj odori". U izjavama istražiteljima tužilaštva, Hansen je rekao da su mu u više navrata posle Čermakove intervencije vojnici i policajci na kontrolnim punktovima dozvoljavali kretanje po selima u koja pre toga nije mogao da uđe.

Opisujući sastanak od 20. septembra 1995. godine na kojem su on i drugi evropski posmatrači Gotovini skrenuli pažnju na široko rasprostranjene pljačke i paljevine srpskih kuća, svedok je u izveštaju za taj dan zabeležio da im je hrvatski general rekao da nema ništa protiv da Srbi žive u Hrvatskoj, ali da je "ljudski mrzeti neprijatelja koji ti je proterao obitelj". Uz napomenu da se danas ne seća najbolje detalja pomenutog sastanka, Hansen je rekao da mu se iz onoga što je u izveštaju zabeležio čini da je generalu Gotovini tada "jedan nivo osвете bio prihvatljiv".

Branilac Kiho/Kehoe je u unakrsnom ispitivanju sugerisao da je general Gotovina samo prepoznao postojanje želje za osvetom kod Hrvata koji su u četiri godine okupacije Krajine mnogo propatili. Hansen je rekao da nije sporno da su mnogi od njih bili proterani a da su im potom kuće opljačkane i spaljene, zbog čega su imali želju za osvetom, ali je dodao da je jedna stvar prepoznati takvo ponašanje a druga sankcionisati ga.

Suđenje trojici hrvatskih generala se nastavlja u ponedeljak.

2009-01-26

HAG/DEN HAAG

GENERAL LAUŠIĆ: OD OSUMNJIČENOG DO SVEDOKA I NAZAD

Pre početka svedočenja, bivši načelnik Uprave vojne policije HV Mate Laušić je na insistiranje branilaca generala Gotovine, Čermaka i Markača, opisao hronologiju susreta koje je od maja 2004. godine do danas imao sa ljudima iz kancelarije tužilaštva, nakon čega ga je predsedavajući sudija upozorio da ima pravo na zaštitu od "prinudnog samoopuživanja".

◀ Mate Laušić, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Suđenje generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču danas je nastavljeno iskazom penzionisanog hrvatskog generala Mate Laušića, koji je za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto i jesen 1995. godine, kada su počinjeni zločini navedeni u optužnici, bio načelnik Uprave vojne policije Hrvatske vojske. U dosadašnjem toku suđenja, tužilac je dokazivao da se vojna policija uglavnom držala po strani dok su se širom Krajine dešavale pljačke i paljevine napuštenih srpskih kuća, umesto da spreči zločine i počiniocima privede pravdi. Nadležnost nad vojnom policijom su, po optužbi, imali zapovednik Zbornog područja Split Ante Gotovina i prvi čovek Zbornog mesta Knin Ivan Čermak, dok odbrana smatra da je odgovornost za aktivnosti vojnopolicijskih snaga bila pre svega na Upravi vojne policije i njenom načelniku generalu Laušiću.

Prvi razgovor sa istražiteljima tužilaštva Laušić je obavio u svojstvu osumnjičenog u maju 2004. godine, a drugi u avgustu iste godine kada je na osnovu prethodnog intervjua, koji je sniman video i audio tehnikom, sačinjena izjava svedoka. Laušićev status je tako promenjen iz "osumnjičenog" u "svedoka", ali se situacija ponovo promenila u decembru 2008. godine kada je pozvan na novi razgovor sa haškim istražiteljima. Tada mu je, kako je danas objasnio, rečeno da bi intervju sa njim trebalo da bude obavljen ponovo u statusu osumnjičenog i da će biti sniman, ali ne za potrebe haškog tužilaštva, nego "zbog njihove obaveze prema hrvatskim pravosudnim organima". Budući da je odbio da se pod tim uslovima sastane sa njima, istražitelji su odustali od razgovora.

Hronologiju susreta sa ljudima iz kancelarije tužioca svedok je izneo nakon zahteva branilaca da se utvrdi njegov tačan status jer, po njima, Pretresno veće treba "sa rezervom" da uzme reči nekoga ko je osumnjičen, pošto u tom slučaju postoji opasnost da svedoči sa namerom da sa sebe skine odgovornost. Mada je general Laušić rekao da je "njegova priča uvek ista" bez obzira u kojem statusu je iznosi, predsedavajući sudija Ori/Orie ga je upozorio da, po pravilima Tribunala, nije obavezan da odgovara na određena pitanja ukoliko smatra da bi ga to što će reći moglo inkriminisati, odnosno da ima pravo na zaštitu od "prinudnog samoopuživanja".

Na samom početku današnje rasprave, svedoku je dopušteno da u izjavu istražiteljima unese ispravke eventualnih grešaka, što je on činio sa entuzijazmom u naredna dva sata. Kada su iscrpljena sva administrativna pitanja, tužiocu Tigeru/Tieger je ostalo vremena da Laušiću postavi tek nekoliko pitanja o navodima izjave iz 2004. godine, koja je zabeležena na šezdesetak stranica, tako da će glavno ispitivanje biti nastavljeno sutra.

2009-01-27

HAG/DEN HAAG

"JADNA VOJSKA" GENERALA GOTOVINE

Opisujući situaciju u Krajini nakon operacije "Oluja", bivši načelnik Uprave vojne policije Mate Laušić rekao da zapovedni lanac u vojsci u to vreme nije funkcionisao a da se na terenu nalazilo mnogo uniformisanih ljudi sklonih činjenju zločina, zaključujući da je "jadna vojska koju disciplinira vojna policija kao što je jedan roditelj čije dete disciplinira policija".

U nastavku glavnog ispitivanja na suđenju za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine, bivši načelnik Uprave vojne policije HV Mate Laušić je tvrdio da u to vreme vojnom policijom nije komandovao on, nego general Ante Gotovina. Po Pravilniku o radu vojne policije načelnik uprave je nadležan samo za pitanja nadzora, obuke i kadrovskih rešenja, dok je za "redovne zadatke" odgovoran zapovednik Zbornog područja na kojem se određene vojno-policijske jedinice nalaze. Osim Gotovine, za zločine počinjene u "Oluji" se terete i generali Ivan Čermak i Mladen Markač.

◀ Mate Laušić, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Tužilac je danas prezentovao dokument od 2. avgusta 1995. godine kojim Laušić naređuje da se “za potrebe predstojećih operacija” zapovednici bojni vojne policije “u pogledu dnevnog operativnog zapovedanja” potčinjavaju zapovednicima Zbornih područja. Generalu Gotovini je pomenutim naređenjem potčinjena 72. bojna vojne policije. Sistem izveštavanja se, tvrdi Laušić, od tada odvijao dvostrukom linijom – jedna je išla prema njemu, a druga prema Gotovini.

Na osnovu izveštaja sa terena, Laušić je 8. avgusta sačinio dokument u kojem ministra odbrane Šuška, načelnika Glavnog stožera HV Červenka i druge zvaničnike obaveštava o problemima “neorganizovanog prikupljanja ratnog plena i paleži građevina” u mestima u kojima se nalazi “puno pripadnika HV nad kojima sistem zapovedanja nema značajnog uticaja”. Svedok je potvrdio da je od pretpostavljenih tražio da se linijom zapovedanja “spreči nestegovno ponašanje”, a tužilac je predočio još nekoliko zapisnika sa sastanaka visokih oficira hrvatske vojske i policije na kojima se iznosi problem stalnih pljački i paljevina napuštenih kuća.

Pripadnici HV “nad kojima sistem zapovedanja nije imao značajnog uticaja” bili su, objasnio je Laušić, vojnici iz domobranskih jedinica sačinjenih od hrvatskih meštana krajinskih sela i gradova, koje su srpske snage prethodno proterale sa tih područja. “Jadna je vojska koju disciplinira vojna policija kao što je jedan roditelj čije dete disciplinira policija”, metaforički je situaciju u Zbornom području Split opisao Mate Laušić.

Kako su problemi rešavani, po tužiocu svedoči i dokument od 18. avgusta 1995. godine u kojem pomoćnik ministra policije Joško Morić kaže da su počinioci zločina uglavnom pripadnici Hrvatske vojske i predlaže da se vrše istrage paljevina i pljački koje se dese “od sada”, a da se zanemare one koje su se dešavale do tada. Laušić nije želeo da komentariše Morićevo naređenje, jer ga nije video u predmetno vreme nego tek pre nekoliko dana.

Glavno ispitivanje Mate Laušića će sutra biti završeno, a potom će mu pitanja u narednih četiri do pet radnih dana postavljati branioци trojice optuženih.

2009-01-28

HAG/DEN HAAG

KAKO JE GOTOVINA MOGAO DA SPREČI ZLOČINE

Bivši načelnik Uprave vojne policije Mate Laušić tvrdi da su nakon operacije “Oluja” general Gotovina i drugi zapovednici mogli da spreče pljačke i paljevine da su linijom komandovanja obezbedili poštovanje osnovnih pravila vojne discipline u svojim jedinicama. Tako, recimo, ne bi bilo pljačke da je potencijalni počinitelj sprečen da, kršeći disciplinski kodeks, za tu potrebu neovlašćeno uzme vojno vozilo.

◀ Mate Laušić, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

U završnici glavnog ispitivanja bivši načelnik Uprave vojne policije Hrvatske vojske (HV) Mate Laušić je rekao da su pljačke i paljevine srpskih kuća nakon operacije “Oluja” u leto i jesen 1995. godine mogle biti sprečene da su dosledno poštovana pravila discipline u jedinicama kojima su počinioci pripadali. To se odnosi i na Zborno područje Split kojim je u to vreme zapovedao general Ante Gotovina, koji se zajedno sa Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem tereti za zločine nad Srbima i njihovom imovinom za vreme i nakon “Oluje”.

Objašnjavajući kako su Gotovina i drugi zapovednici zbornih područja mogli da doprinesu sprečavanju zločina, svedok je naveo primer vojnika koji bi neovlašćeno uzeo vozilo iz svoje jedinice i njime otišao u pljačku. Da je na nivou jedinice poštovan pravilnik o upotrebi vojnih vozila, nijedan vojnik se ne bi ni našao u situaciji da počini zločin, objasnio je Laušić i naglasio da je zbog takvih situacija linijom zapovedanja s vrha zbornog područja morala biti uspostavljena disciplina u jedinicama koja bi neminovno smanjila broj krivičnih dela.

Na pitanje predsedavajućeg sudije da li zapovednici zbornih područja “nisu znali ili nisu hteli da znaju” da se u Krajini čine brojni zločini, Laušić je odgovorio da su svi oni iz dnevnih izveštaja vojne policije i drugih potčinjenih oficira morali imati uvid “u realitete stanja” na terenu.

Dokazujući da informacije o zločinima vojske u Krajini ipak nisu bile opšte poznate, branilac Ante Gotovine je na početku unakrsnog ispitivanja prezentovao dva Laušićeva izveštaja iz avgusta i septembra 1995. godine u kojima

informiše Glavni stožer HV o radu vojne policije, ali ne pominje rasprostranjene pljačke i paljevine u Krajini. Svedok odgovara da su te informacije Glavni stožer i Ministarstvo odbrane dobijali u dnevnim biltenima Uprave vojne policije, sačinjenim od izveštaja zapovednika vojne policije na terenu.

Iz pitanja koja je branilac Mišetić postavljao do kraja današnjeg zasedanja je jasno da će u nastavku unakrsnog ispitivanja dokazivati da je ključnu ulogu u komandovanju vojnom policijom za vreme i nakon "Oluje" imao sam Laušić, a ne Gotovina, kako je svedok u glavnom ispitivanju tvrdio. Suđenje generalima Gotovini, Čermaku i Markaču se nastavlja sutra.

2009-01-29

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: "GOTOVINA NIJE ZNAO ZA ZLOČINE"

Odbrana dokazuje da nije sasvim tačna Laušićeva tvrdnja da su svi u vojnom vrhu znali za široko rasprostranjene pljačke i paljevine napuštenih srpskih kuća u Krajini nakon "Oluje". Jedan od "neobaveštenih", po braniocu Mišetiću, bio je general Gotovina, ali se bivši načelnik Uprave vojne policije Mate Laušić nije složio sa takvom sugestijom.

Branilac Luka Mišetić je u nastavku unakrsnog ispitivanja penzionisanog generala Mate Laušića dokazivao da je svedok, kao tadašnji načelnik Uprave vojne policije HV, zapovedao vojno-polijskim jedinicama u Krajini za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine, kada su počinjeni brojni zločini za koje se terete Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač. Tužilac je, podsetimo, u glavnom ispitivanju predočio Laušićevo naređenje od 2. avgusta 1995. godine kojim se jedinice vojne policije za potrebe operacije "Oluja" potčinjavaju zapovednicima Zbornih područja. General Gotovina je u to vreme bio na čelu Zbornog područja Split.

Branilac je sugerisao da je Laušić komandnu ulogu vršio preko majora Ivana Jurića, kojeg je postavio za koordinatora vojnopolijskih jedinica u Krajini. Pošto je predočio više dokumenata iz kojih se vidi da Laušić u avgustu 1995. godine izdaje Juriću zadatke, Mišetić je pitao svedoka da li se može reći da vojna policija "nije u potpunosti bila potčinjena" generalu Gotovini. "Zapovednici vojne policije su morali izvršavati moje zapovedi, ali isto tako i zapovedi generala Gotovine", odgovara Laušić i dodaje da su se njegova naređenja odnosila na "ispomoć" jedinicama, ukoliko one ne bi mogle da izvrše zadatke koje je pred njih stavio zapovednik Zbornog područja.

Odbrana je, takođe, dokazivala da nije sasvim tačna Laušićeva tvrdnja da su baš svi u vojnom vrhu znali za široko rasprostranjene pljačke i paljevine napuštenih srpskih kuća u Krajini. Dokazujući da su informacije o zločinima zaobilazile generala Gotovinu, branilac je prezentovao više izveštaja majora Jurića i samog generala Laušića o rasprostranjenim paljevinama i pljačkama srpskih kuća koji se šalju na adrese raznih visokih vojnih zapovednika ali ne i generala Gotovine. Laušić odgovara da je optuženi general o zločinima informisan redovnom linijom preko dnevnih izveštaja zapovednika 72. bojne vojne policije Mihaela Budimira.

Kada je branilac predočio više takvih dnevnih izveštaja u kojima se pominju sitniji prekršaji pripadnika HV, ali ne i zločini nad srpskim civilima i njihovom imovinom, Laušić se pozvao na svoju zapoved od 2. avgusta 1995. godine o potčinjavanju vojne policije Gotovininom Zbornom području Split. U tom dokumentu se navodi da je zapovednik 72. bojne vojne policije dužan da "pismeno i na usmenim referisanjima" informiše zapovednika Zbornog područja o svim događajima u Krajini. "Da li je Gotovinu informisao u pisanoj formi ili usmeno na referisanjima treba pitati Budimira lično, a znam da je i on dao iskaz u statusu svedoka za ovo suđenje", zaključio je Laušić.

Unakrsno ispitivanje se nastavlja sutra.

2009-01-30

HAG/DEN HAAG

DA JE GENERAL LAUŠIĆ IMAO AUTOBUS...

Opisujući situaciju u Krajini nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine, bivši načelnik Uprave vojne policije Mate Laušić rekao da je "osobno lišio slobode desetke pripadnika HV" i tvrdi da je tokom posete Krajini za jedan sat mogao uhapšenima da napuni ceo autobus... samo da ga je imao.

"Osobno sam lišio slobode desetke pripadnika HV kada sam prolazio oklopnim transporterom Krajinom, a da sam imao autobus, za jedan sat bih ga napunio uhapšenima", rekao je penzionisani general Hrvatske vojske (HV) Mate Laušić u nastavku unakrsnog ispitivanja na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine. Razlog zbog kojeg je Laušić navodno lično hapsio vojnike su pre svega pljačke srpskih kuća, a trojica generala se još terete i za progone, ubistva, nehumano postupanje, deportacije i razaranje imovine.

Odbrana sugerise da je hapšenje osumnjičenih pripadnika HV za vreme i nakon "Oluje" upravo i bio Laušićev zadatak, budući da se nalazio na položaju načelnika Uprave vojne policije. Dokazujući da je vojno-polijskim jedinicama operativno komandovao Laušić, a ne Gotovina, branilac Mišetić je prezentovao niz dokumenata iz leta 1995.

godine u kojima svjedok izdaje naređenja jedinicama vojne policije za postavljanje punktova na konkretne lokacije, organizovanje patrola i saradnju sa MUP. To, po odbrani, ukazuje da je Laušić lično izdavao operativna naređenja vojnoj policiji, dok on tvrdi da se radilo samo o "odabiru metoda i taktike rada" kako bi se unapredilo sprovođenje Gotovinih naređenja.

◀ Mate Laušić, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Mada se iz njegovog svjedočenja moglo zaključiti da su svi u hrvatskom vojnom vrhu znali za problem rasprostranjenih paljevina i pljački u Krajini nakon operacije "Oluja", izveštaji koje je Laušić u to vreme slao, po odbrani, govore suprotno. Branilac je predložio svjedokov izveštaj načelniku Glavnog stožera HV generalu Červenku od 16. septembra 1995. godine u kojem se navodi da vojno-policijske jedinice "obezbeđuju javni red i mir, sprečavaju paljevine i nekontrolisano iznošenje opljačkane robe". To, po odbrani, znači da je situacija na terenu bila pod kontrolom, dok svjedok kaže da se u izveštaju navode "tekuće operacije a ne svršeno stanje", što znači da vojna policija pokušava da zavede red, ali ne znači da je u tome i uspela.

Pošto je svjedok u glavnom ispitivanju tvrdio da su Gotovina i drugi vojni zapovednici mogli da spreče zločine da su, kao preventivu, dosledno primenjivali disciplinska pravila u svojim jedinicama, branilac je danas dokazivao da je primena disciplinskih mera bila u opisu posla vojne policije. Budući da se Laušić sa tom tvrdnjom nije složio, branilac Mišetić je prezentovao dokumente iz kojih se vidi da vojna policija pokreće disciplinske postupke protiv prekršilaca iz jedinica Zbornog područja Split. Svjedok kaže da se to zaista dešavalo, ali da svaki izveštaj u kojem se iznosi sumnja da su vojnici prekršili pravila discipline nameće zapovedniku, u ovom slučaju generalu Gotovini, obavezu da istraži te navode i pokrene postupak protiv odgovornih.

Branilac Mišetić je najavio da će unakrsno ispitivanje okončati u ponedjeljak, posle čega će svjedoka "preuzeti" branioci Ivana Čermaka i Mladena Markača.

2009-02-02

HAG/DEN HAAG

SVEDOK: "VOJNOM POLICIJOM KOMANDOVAO I ČERMAK"

Penzionisani general HV Mate Laušić u izjavi haškim istražiteljima naveo da je, osim Gotovine, vojno-policijskim jedinicama u Krajini nakon operacije "Oluja" komandovao i general Ivan Čermak kome je bila potčinjena jedna satnija (četa) 72. bojne (bataljona) vojne policije

◀ Mate Laušić, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Unakrsno ispitivanje bivšeg načelnika Uprave vojne policije HV Mate Laušića od strane odbrane generala Gotovine završeno je kako je pre četiri radna dana i počelo: branilac Luka Mišetić je ukazivao da je vojnom policijom operativno komandovao svjedok, a ovaj se držao svojih navoda iz izjave date 2004. godine istražiteljima tužilaštva. Laušić je tada rekao da je vojna policija za vreme i nakon operacije "Oluja" bila pod zapovedništvom Ante Gotovine, koji se zajedno sa Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem tereti za zločine nad Srbima i njihovom imovinom u leto i jesen 1995. godine.

Ako hrvatsko pravosuđe obrati pažnju na neke od sugestija koje je Gotovini odbrana iznela u unakrsnom

ispitivanju, general Laušić bi se lako mogao naći u nezavidnom položaju. Branilac Mišetić je, naime, predložio više dokumenata iz kojih se vidi da je Laušić redovno izveštavan o zločinima, te da je vojnoj policiji izdavao naređenja koja bi se više mogla smatrati "glavnim", odnosno operativnim, a manje "pomoćnim" - kakvim ih je on želeo predstaviti. Ako, s druge strane, Pretresno veće prihvati bar deo tvrdnji generala Laušića, to bi značajno moglo da oslabi Gotovininu poziciju, budući da ga je označio glavnim zapovednikom vojne policije, ali i odgovornim za neprovođenje preventivnih disciplinskih mera u jedinicama Zbornog područja Split, kojima su se mogli sprečiti zločini.

Osim Gotovine, vojnom policijom u Krajini, ili makar njenim manjim delom, po Laušiću je komandovao i zapovednik Zbornog mesta Knin Ivan Čermak. Svjedok je u izjavi haškim istražiteljima rekao da je pod Čermakovom komandom bila jedna kninska satnija vojne policije, koja se ponekad u dokumentima naziva i "združenom satnijom". Čermak je zato, smatra Laušić, na svaku prijavu o počinjenju krivičnih dela u Kninu i okolini morao uputiti na teren pripadnike te jedinice da izvrše istragu, a potom i da prijavi zločin generalu Gotovini.

Branilac Stiven Kej/Steven Kay je na početku unakrsnog ispitivanja svedokove navode pokušao da opovrgne tvrdnjom da naređenje o potčinjavanju kninske satnije generalu Čermaku nije sprovedeno u delo. Tvrdi, naime, da iako je Laušić izdao takvu zapoved, ona nije mogla biti sprovedena dok je ne potvrdi komandant 72. bojne vojne policije koja je delovala na području Krajine. Laušić nije umeo da kaže da li je do "potvrde" došlo ili ne.

Pored toga, Čermaku, tvrdi branilac, nije dostavljeno naređenje zapovednika 72. bojne vojne policije o postavljenju časnika HV Oršolića na mesto zapovednika združene satnije. Na pitanje da li bi bilo od "ključne važnosti" da Čermak sa takvom informacijom bude upoznat, svedok je rekao da bi na to mogao da odgovori tek kad bi "imao spoznaju" da Čermak zaista "ni u kakvoj formi" nije bio obavешten o promeni na čelu satnije.

Branilac Kej će unakrsno ispitivanje Mate Laušića nastaviti sutra.

2009-02-03

HAG/DEN HAAG

KRAJ LAUŠIĆEVOG ISKAZA "U ULOZI SVEDOKA"

U zaključku svedočenja na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču, penzionisani general Mate Laušić rekao da je uvek govorio istinu, bez obzira da li iskaz daje u ulozi svedoka, osumnjičenog "ili možda kasnije u nekim vremenima i optuženog". Zašto su ministra odbrane Šuška zvali čovekom "kratkih reči i žestokih grimasa"?

Nakon punih sedam sudskih dana okončano je svedočenje bivšeg načelnika Uprave vojne policije HV Mate Laušića na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, koji se terete za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine. Penzionisani general Laušić u iskazu, kao i u izjavi istražiteljima tužilaštva iz 2004. godine, nije štedeo optužene, pre svega generala Gotovinu, kome je pripisivao odgovornost za rad vojne policije u Krajini nakon "Oluje" i (ne)sprovođenje disciplinskih mera prema počiniocima ratnih zločina iz redova Hrvatske vojske.

Poslednjeg dana unakrsnog ispitivanja, svedok je bio daleko "nežniji" prema nekadašnjim nadređenima – predsedniku Tuđmanu, čiji je bio šef obezbeđenja, i ministru odbrane Šušku, u čijoj je nadležnosti bila Uprava vojne policije. Tuđman i Šušak se, inače, u optužnici protiv trojice generala pominju kao učesnici udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem "trajnog uklanjanja srpskog stanovništva iz Krajine", a moglo bi se zaključiti da je među njima i sam Laušić, budući da se na popisu učesnika pominju "časnici i pripadnici vojne policije HV", među kojima je on bio na najvišem položaju.

Kada ga je Markačev branilac Goran Mikuličić pitao da li je ikada dobio formalno ili neformalno naređenje da se počine kaznena dela protiv Srba u Krajini, penzionisani general je rekao da od Tuđmana i Šuška nikad nije dobio zapoved koja bi bila "u suprotnosti sa njegovim poimanjem etičnosti i profesionalizma". Naprotiv, tvrdi da su zahtevali kažnjavanje počinitelja zločina.

Svedok je posebno hvalio Šuškovu držanje u situacijama kada je obavешtavan zločinima nad Srbima, rekavši da je tražio "energično postupanje vojne policije" i kažnjavanje počinitelja iz redova HV. "Bio je čovek kratkih reči i žestokih grimasa koje nisu ostavljale dilemu šta vam želi reći", kaže Laušić. Suprotno tvrdnjama bivših međunarodnih posmatrača koji su, svedočeci na poziv optužbe, držanje vojne policije nakon "Oluje" opisivali na razne načine, ali najmanje kao "energično", Laušić tvrdi da je Šuškovu naređenje poštovano a da je rezultat vidljiv iz statistike koju je sam predočio u dokumentu od 16. septembra 1995. godine do kada je navodno obrađeno 321 krivično delo i procesuirano 353 počinitelja, od kojih je 79 pripadnika vojske.

Pred sam kraj zasedanja, Laušić je odgovorio na pitanje koje mu nije postavio niko u sudnici, ali jesu, tvrdi, mnogi prijatelji i poznanici: "Kako će se završiti njegov slučaj pred Tribunalom koji traje od 2004. godine"? Kaže da je svoj stručni i intelektualni napor uložio da Šuškovu naređenje o energičnom sprečavanju zločina i kažnjavanju počinitelja prenese na podređene. Pitanje je, kaže, koliko se u tome uspelo, ali naglašava da mu "niko ne može poreći" da je uvek govorio istinu, bez obzira da li iskaz daje u ulozi svedoka, osumnjičenog "ili možda kasnije u nekim vremenima i optuženog". Laušić je, podsetimo, prvi razgovor sa istražiteljima tužilaštva obavio u maju 2004. godine u svojstvu osumnjičenog, drugi u avgustu iste godine u statusu svedoka, a naknadno mu je rečeno da bi njegov slučaj mogao biti predmet istrage hrvatskog pravosuđa.

2009-02-04

HAG/DEN HAAG

SVEDOČENJE O ŽRTVAMA IZ KORENICE I GRAČACA

U kratkom glavnom ispitivanju francuski patolog Erik Bakar opisao metodologiju rada na izveštaju o autopsiji srpskih žrtava ekshumiranih na području Krajine 2002. godine. Kraj dokaznog postupka tužioca krajem februara, a prvi svedoci odbrane sredinom maja?

◀ Eric Baccard, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Francuski patolog Erik Bakar/Eric Baccard se danas po treći put pojavio u sudnici Tribunala – posle svedočenja o ekshumacijama na Kosovu u predmetima Slobodana Miloševića i šestorice bivših srpskih zvaničnika na čelu sa Milanom Milutinovićem, iskaz je dao i na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine. On je na zahtev tužilaštva sačinio izveštaj o autopsiji žrtava ekshumiranih na području krajinskih opština Korenica i Gračac.

Kako je danas objasnio, Bakar je bio na licu mesta kada su u maju i junu, a potom i u septembru 2002. godine u Zagrebu rađene patološke analize posmrtnih ostataka

srpskih žrtava iz Korenice i Gračaca, ali u njima nije učestvovao već je samo «nadgledao» rad hrvatskih kolega. Svoj izveštaj je, tako, sačinio na osnovu nalaza hrvatskih patologa na čijem je čelu bio šef zagrebačkog Instituta za forenziku doktor Davor Strinović.

U glavnom ispitivanju nije saopšten broj posmrtnih ostataka žrtava iz Korenice i Gračaca koji su bili predmet patološke analize, niti uzrok njihove smrti. Bilo je reči samo o metodologiji na osnovu koje se u forenzičkoj analizi dolazi do zaključaka o vremenu, uzroku i okolnostima smrti. Danas je počelo unakrsno ispitivanje svedoka, a biće nastavljeno 12. februara, zbog obaveza koje francuski patolog ima prema Međunarodnom krivičnom sudu gde je trenutno zaposlen.

Na samom početku današnjeg zasedanja, branioci trojice optuženih su odgovorili na poziv veća da se izjasne o predlogu rasporeda za nastavak rada nakon okončanja tužiočevog dokaznog postupka koji se očekuje krajem februara. Branioci traže 15 radnih dana od završetka dokaznog postupka optužbe do usmenog iznošenja argumenata po pravilu 98 bis, koje im omogućava da podnesu zahtev za oslobađanje svojih klijenata po nekim ili svim tačkama optužnice za koje, po njima, tužilac nije ponudio dovoljno dokaza. Odbrane, dalje, traže da od rasprave po pravilu 98 bis do početka dokaznog postupka odbrane prvooptuženog Ante Gotovine prođe najmanje 30 radnih dana.

To znači da bi rasprava po pravilu 98 bis mogla da se održi u drugoj polovini marta, a da dokazni postupak Gotovine odbrane ne bi počeo pre polovine maja ove godine. Pretresno veće će naknadno odlučiti po tom zahtevu branilaca. Suđenje hrvatskim generalima se nastavlja u četvrtak naredne sedmice.

2009-02-12

HAG/DEN HAAG

TUŽILAC TRAŽI DA SE IZJAVE ČERMAKA I MARKAČA UVRSTE U DOKAZE

Optužba smatra da izjave hrvatskih generala Ivana Čermaka i Mladena Markača date u svojstvu osumnjičenih mogu biti od pomoći veću pri određivanju kako njihove, tako i krivice ili nevinosti prvooptuženog Ante Gotovine.

◀ Alan Tieger, vođa tima optužbe na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Pre nego što su u februaru 2004. godine optuženi, hrvatski generali Ivan Čermak i Mladen Markač su se po tri puta u svojstvu osumnjičenih sastali sa istražiteljima tužilaštva. Tužilac sada, pred kraj svog dokaznog postupka, traži da video i audio snimci, transkripti tih razgovora i desetak dokumenata koji su tada pomenuti budu usvojeni u dokaze na suđenju Čermaku, Markaču i Anti Gotovini, optuženim za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1999. Godine.

U podnesku koji je potpisao tužilac Tiger/Tieger se ne navodi kada su tačno Čermak i Markač intervjuisani u svojstvu optuženih, a njihove izjave su veću dostavljene u poverljivom dodatku. Samo su načelno pobrojane teme o kojima su u razgovoru sa istražiteljima govorili.

Čermakove izjave su, po tužiocu, relevantne jer u njima iznosi dokaze u vezi sa svojim postavljenjem na mesto "komandanta kninskog garnizona" i ulozu koju je u tom svojstvu imao u komandovanju vojskom i policijom u Krajini. Tada osumnjičeni general je, tvrdi tužilac, potvrdio da su informacije o pljačkama, paljevinama i ubistvima koje su počinile snage Hrvatske vojske dolazile do njega i generala Gotovine, kao i da je u vrhu hrvatskih vlasti to bila opštepoznata stvar. Čermak je, navodi se u podnesku, u razgovoru sa istražiteljima još nekoliko puta pomenuo Gotovinu, opisujući njegovu poziciju, nadležnosti i komandnu ulogu u vojnoj strukturi.

Navodi koje je istražiteljima izneo Mladen Markač su, tvrdi tužilac, značajni jer govori o kretanju i aktivnostima specijalne policije za vreme operacije "Oluja" i nadležnostima koje je imao kao komandant tih snaga. Izneo je, dalje, i podatke o ulozi i ovlašćenjima generala Čermaka, kao i o svojim saznanjima o zločinima za vreme i nakon operacije "Oluja", među kojima je ubistvo petoro srpskih staraca u krajinskom selu Grubori 25. avgusta 1995. godine.

Očito zadovoljan onim šta su optuženi rekli jedni o drugima dok su još bili u svojstvu osumnjičenih, tužilac ukazuje da su se u dosadašnjoj praksi Tribunala izjave poput Čermakovih i Markačevih mogle koristiti protiv suoptuženih u istom predmetu. Doduše ne kao "ekskluzivni", već kao neka vrsta "pomoćnih" dokaza.

2009-02-12

HAG/DEN HAAG

PUHOVSKI: "EFEKTI 'OLUJE' JEDNAKI ETNIČKOM ČIŠĆENJU"

Svedočeći na poziv optužbe na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, bivši predsednik Hrvatskog helsinškog odbora Žarko Puhovski rekao da je u toku i nakon "Oluje" došlo do "veoma ozbiljnog kršenja ljudskih prava" – ubistva više stotina i proterivanja velikog broja civila – zbog čega zaključuje da su "efekti operacije jednaki etničkom čišćenju".

◀ Žarko Puhovski, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču je posle sedmodnevne pauze nastavljeno iskazom bivšeg predsednika Hrvatskog helsinškog odbora Žarka Puhovskog. Pošto su u dokaze uvedene njegove dve izjave koje je od 2007. godine do danas dao haškim istražiteljima, tužiteljica mu je uglavnom postavljala pitanja o izveštaju Helsinškog odbora o zločinima koje su pripadnici hrvatske vojske i policije počinili u leto i jesen 1995. godine na području Krajine. Izveštaj je završen i objavljen 1999. godine a 2001. je priređen i izdat u obliku knjige pod naslovom "Oluja - vojna operacija i njene posledice".

U zaključku koji je napisao za tu knjigu, Puhovski je naveo da je "Oluja" bila "opravdana operacija" jer je njen cilj bilo eliminisanje takozvane Republike Srpska Krajina, "tvorevine koja je počivala na sistematskom ugrožavanju ljudskih prava". Upozorio je, međutim da je u toku i nakon operacije došlo do "veoma ozbiljnog kršenja ljudskih prava", budući da je više stotina civila ubijeno a veliki broj njih "bio prinuđen da napusti svoje kuće". Zato je tada zaključio, a danas ponovio, da su "efekti operacije 'Oluja' jednaki etničkom čišćenju".

Profesor Puhovski je u pomenutom zaključku naglasio da bi "Oluja" trebalo da bude "negativno ocenjena" i zbog odluke vlasti da se neposredno nakon operacije hrvatskim izbeglicama iz BiH dozvoli da zaposednu imanja izbeglih Srba. Pojašnjavajući taj navod, danas je rekao da je u leto 1995. godine u javnosti vladalo uverenje "da je stvar gotova" i da se Srbi više neće vraćati u Hrvatsku, zbog čega su lokalne vlasti izdavale potvrde sa kojima su hrvatske izbeglice legalno ulazile u napuštene kuće. Kaže da se Hrvatskom helsinškom odboru obratilo više od 200 Srba koji su prilikom pokušaja povratka na svojim imanjima zaticali ljude koji su im "mahali dozvolama za boravak" dobijenim od lokalnih vlasti.

Svedok je rekao da ni za koga u Hrvatskoj nije bilo sporno da su srpske kuće nakon "Oluje" masovno pljačkane i paljene. Ni za koga, pa ni za generala Ivana Čermaka koji to, kaže svedok, nije negirao na sastanku sa delegacijom Hrvatskog helsinškog odbora i Međunarodne helsinške federacije, održanom sredinom avgusta 1995. godine u Kninu. Puhovski kaže da su mu njegove kolege, prepričavajući detalje sa sastanka, rekle da im je Čermak na rastanku obećao da će učiniti sve da takvo postupanje ubuduće bude sprečeno, što je izvršni direktor Hrvatskog helsinškog odbora Petar Mrkalj ocenio kao neiskrenu "oproštajnu frazu".

Glavno svedočenje Žarka Puhovskog će sutra biti okončano, a prema najavama branilaca, unakrsno ispitivanje bi trebalo da se protegne i na ponedeljak.

2009-02-13

HAG/DEN HAAG

REALAN STRAH NA POGREŠNIM PREMISAMA

U nastavku svedočenja na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, hrvatski profesor Žarko Puhovski rekao da su zločini nad Srbima koji nakon operacije "Oluja" nisu napustili Krajinu pokazuje da je strah onih koji su izbegli na vreme, pre ulaska Hrvatske vojske, bio "sasvim realan", makar je i izgrađen na pogrešnim premisama i propagandi srpskih medija.

◀ Žarko Puhovski, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

U završnici glavnog ispitivanja profesora Zagrebačkog sveučilišta Žarka Puhovskog na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, tužiteljica Rut Frolih/Ruth Frolić je prikazala nekoliko inserata iz dokumentarnog filma reditelja Božidara Kneževića "Oluja nad Krajinom" iz 2001. godine. U filmu se govori o zločinima nad srpskim civilima u toku i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine, za koje se terete trojica generala, a jedan od sagovornika je i Žarko Puhovski, u vreme "Oluje" zamenik, a kada je film sniman predsednik Hrvatskog helsinškog odbora (HHO).

Komentarišući snimke kolona izbeglica iz pomenutog dokumentarca, svedok je ponovio ono što je rekao u filmu – da su ljudi koji su bežali pred hrvatskom vojskom i policijom "imali pravo" što su se plašili, makar to bilo "iz krivih razloga", odnosno zato što su verovali propagandi srpskih medija o lošim namerama Hrvata. Sudbina ljudi koji su ostali je pokazala da je strah onih koji su izbegli pre dolaska Hrvatske vojske "bio sasvim realan". Dodao je i da je u danima nakon "Oluje" Hrvatska televizija u izveštajima sprovodila "lakirovku" stvarnog stanja na terenu, predstavljajući hrvatske vojnike boljim i pristojnijim od bilo koje druge vojske, dok su službenici HHO "danonoćno primali sasvim suprotne izveštaje" od ljudi koji su u kolonama bili kamenovani i maltretirani, iako su bili u pratnji vojske i policije.

U prvom delu unakrsnog ispitivanja, zastupnica Ivana Čermaka je nastojala da ospori pouzdanost navoda o zločinima nad Srbima u Krajini koje su nakon operacije "Oluja" zabeležili pripadnici nekoliko timova "misija za utvrđivanje činjenica" HHO, na osnovu kojih je 1999. godine sačinjen i objavljen jedan zbirni izveštaj. Braniteljica Higin/Higgins je navela da su izvori na koje se izveštaj oslanjao bili ljudi čija puna imena nisu navedena, zbog čega su podaci teško proverljivi. Svedok je priznao da ne može da rastumači inicijale ljudi koji se pominju kao izvori, ali je rekao da navode HHO o zločinima u poslednjih desetak godina, koliko je izveštaj dostupan javnosti, niko nije doveo u sumnju. Na pitanje zašto u timovima HHO nije bilo veštaka, poput forenzičara, patologa ili balističara, Puhovski je rekao da odlazak u Krajinu nakon operacije "Oluja" nije bio sasvim bezbedan, a da eksperti "obično nisu hrabri ljudi".

Drugo sporno pitanje za odbranu je zaključak Puhovskog da se Ivan Čermak u leto 1995. godine u Kninu "o svemu pitao". Svedok priznaje da se sa optuženim generalom nikada nije sreo, ali navodi da su mu timovi HHO govorili kako su lokalni zvaničnici na terenu "na teža pitanja" uvek odgovarali sa: "O tome moramo pitati Čermaka". Upitan da li je znao da je Čermak bio zapovednik Zbornog mesta Knin, Puhovski je odgovorio da nikada nije doznao naziv njegove formalne funkcije, ali da su ga svi kolokvijalno nazivali "vojnim zapovednikom" ili naprosto "šefom".

Pred kraj današnjeg zasedanja unakrsno ispitivanje svedoka je počeo Gotovinin branilac Luka Mišetić.

2009-02-16

HAG/DEN HAAG

ODBRANA GOTOVINE: "ZA UBISTVA SU KRIVI DRUGI"

U unakrsnom ispitivanju zagrebačkog profesora Žarka Puhovskog, branilac Luka Mišetić dokazivao da su za smrt jednog broja srpskih civila u Krajini odgovorni pripadnici Armije BiH i Srpske vojske Krajine, a ne Hrvatske vojske.

◀ Žarko Puhovski, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

U unakrsnom ispitivanju zagrebačkog profesora Žarka Puhovskog, odbrana generala Ante Gotovine je dokazivala da Hrvatska vojska nije odgovorna za smrt bar jednog broja civila sa popisa 410 srpskih žrtava iz izveštaja Hrvatskog helsinškog odbora (HHO), na čijem se čelu do 2007. godine nalazio svedok. Branilac Luka Mišetić je, naime, tvrdio da nekolicina njih uopšte nisu ubijeni, da su pojedini izvršili samoubistvo, a da su neka ubistva počinili pripadnici Armije BiH ili vojske krajinskih Srba. Osim za ubistva, Gotovina se kao bivši komandant Zbornog područja Split - zajedno sa generalima Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem - tereti i za progon i deportacije srpskih civila za vreme i nakon operacije "Oluja", kao i za pljačku i razaranje njihove imovine.

Dokazujući da bi za smrt jednog broja žrtava mogla biti odgovorna Srpska vojska Krajine, branilac je prezentovao snimak masakra civila u jednoj izbegličkoj koloni, emitovan neposredno nakon operacije "Oluja" u emisiji HTV "Slikom na sliku". U izveštaju se navodi da su za masakr odgovorni srpski vojnici, koji su, bežeći sa položaja, izbeglice pregazili

tenkovima. Puhovski kaže da je za taj slučaj čuo od kolega iz Helsinškog odbora Republike Srpske i da je, po njima, tada stradalo nešto više od 80 civila. Napomenuo je i da je HHO raspolagao informacijama i da su u jednom slučaju srpski avioni bombardovali izbegličku kolonu, kao i da je bilo incidenata u kojima su se srpski vojnici međusobno ubijali u svađama tokom povlačenja.

Branilac Mišetić je potom predočio niz policijskih izveštaja sa izjavama rođaka ubijenih Srba u kojima su kao mogući počinio zločina označeni pripadnici Petog korpusa Armije BiH. Svedok kaže da je ambicija HHO bila da popiše civilne žrtve "Oluje", a ne da ustanovi odgovornost bilo koje vojske za njihovu smrt. Na opasku da se u pomenutim policijskim dokumentima navodi da je nekoliko Srba, čija su imena na popisu žrtava HHO, izvršilo samoubistvo, svedok je rekao da je neposredno nakon "Oluje" hrvatska policija odbijala da dostavi podatke Helsinškom odboru i da zbog toga on i njegove kolege nisu raspolagali nalazima istraga. Zbog toga je dozvolio mogućnost da su u izveštaju HHO "u pojedinim situacijama" počinjene greške, ali i naglasio da su na popis žrtava stavljane samo osobe za koje se iz najmanje dva izvora čulo pod kojim su okolnostima stradale.

Nastojeći da dokaže da su se srpski civili, ili makar deo njih, iz Krajine povukli svojevolejno a ne prisilno, branilac je Puhovskog pitao da li zna da je 25 odsto Srba napustilo Istočnu Slavoniju, iako je to područje u Hrvatsku integrisano bez ispaljenog metka. Zagrebački profesor je odgovorio da mu je to poznato i da smatra da su se na taj korak odlučili jer iz niza razloga nisu želeli da žive u Hrvatskoj. Mišetić je potom pitao svedoka da li mu je poznato da su Srbi u sličnim situacijama napuštali i druga područja, kao što su Kosovo i sarajevska opština Ilidža. Puhovski kaže da zna da su sa Kosova 1999. godine otišli jer su NATO smatrali neprijateljskom vojskom, a odlaske sa Ilidže nije želeo da komentariše jer, kako je objasnio, o tome ne zna ništa.

Puhovski će svedočenje nastaviti sutra, a u prvom delu današnjeg zasedanja okončan je ranije započeti iskaz francuskog patologa Erika Bakara/Eric Baccard.

2009-02-17

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: "IZVEŠTAJ HHO O ZLOČINIMA KROJILI STRANI DONATORI"

Zagrebački profesor Žarko Puhovski kaže da je, po proceni Hrvatskog helsinškog odbora, u sektorima Jug i Sever nakon "Oluje" delimično ili potpuno uništeno oko 20.000 kuća. Svedok negira sugestiju Gotovininog branioca da su podaci iz izveštaja HHO o posledicama operacije "Oluja" preuveličani kako bi se opravdao novac dobijen od stranih donatora.

U izveštaju o posledicama operacije "Oluja" Hrvatskog helsinškog odbora (HHO) iz 1999. godine se navodi da je, po procenama posmatračke misije UN, u krajinskom sektoru Jug 22.000 kuća delimično ili potpuno uništeno. Bivši predsednik HHO Žarko Puhovski je danas u nastavku unakrsnog ispitivanja prihvatio sugestiju Gotovininog branioca Luke Mišetića da se iz izveštaja UN vidi da su posmatrači te organizacije proverili oko 22.000 kuća, od kojih je "samo" 16.000 bilo oštećeno.

Po odbrani, međutim, ni taj umanjeni broj nije tačan, jer se za pojedina sela i gradove navodi veći broj oštećenih kuća, nego što ih je postojalo po popisu iz 1991. godine. Puhovski kaže da su međunarodni posmatrači najverovatnije uzimali u obzir sve objekte, uključujući i pomoćne poput štala, svinjaca ili ambara, a u staroj Jugoslaviji su popisivani samo glavni, odnosno jedan objekat za jedno domaćinstvo. Svedok je dozvolio mogućnost da, kako je sugerisao branilac, pripadnici UN nisu razlikovali kuće spaljene pre i posle operacije "Oluja", ali je dodao da aktivisti HHO nisu u svoje popise uključivali objekte na kojima je već bilo rastinja, jer se za njih znalo da su uništeni ranije. "Domaći posmatrači" su, inače, obišli daleko manje sela nego pripadnici UN misije, ali je, kaže Puhovski, na osnovu tog uzorka, njihov zaključak bio sličan – da je nakon "Oluje" potpuno ili delimično uništeno oko 20.000 kuća u sektorima Jug i Sever.

Kada se 1998. godine Puhovski na nekoliko godina povukao iz HHO, u "oproštajnom pismu", koje je danas predočeno u sudnici, je zamerio svojim kolegama da se ratnim zločinima bave samo zbog "trke za novcem stranih donatora". Branilac Mišetić je sugerisao da je HHO morao da "proizvede rezultat" kako bi opravdao dobijeni novac, pre svega od Soros fonda, zbog čega je, po njemu, broj zločina u izveštajima preuveličan. Svedok sa tim nije složio, rekavši da su ih donatori naprotiv podsticali da se bave "temom a ne brojkama", a da su od njih tražili da nepouzdanе podatke radije izostave, nego da na kraju dobiju nepouzdan izveštaj. Ipak Puhovski je, kaže, smatrao da HHO treba da se bavi ljudskim pravima živih ljudi, a ne pitanjima ratnih zločina.

U nastavku zasedanja Markačev branilac Gorani Mikuličić je predočio dokument hrvatskog Državnog odvjetništva iz februara 2006. godine u kojem se navodi da je nakon "Oluje" procesuirano gotovo 4.000 krivičnih dela ubistava, pljački, silovanja i izazivanja požara, od kojih je 1.500 završeno osuđujućim presudama. U izveštaju se, međutim, ne navodi koliko se presuda odnosi na koja krivična dela, niti je naznačena nacionalna pripadnost počinilaca. Na pitanje zašto podaci hrvatskog pravosuđa nisu uneseni u izveštaj o "Oluji", Puhovski je rekao da HHO do informacija o procesuiranju krivičnih dela nije mogao da dođe pre 2005. godine, kada je državni odvjetnik postao Mladen Bajić.

Svedočenje profesora filozofije Zagrebačkog sveučilišta je tako posle četiri dana okončano, a optužba će sutra izvesti svog novog svedoka na suđenju za zločine počinjene pre i posle operacije "Oluja" za koje se terete generali Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač.

2009-02-18

HAG/DEN HAAG

“MOŽEBITNO VEROVATNI” RIZIK PO CIVILE U KNINU

Bivši načelnik topništva Zbornog područja Split Marko Rajčić kaže da je general Gotovina znao za rizik da prilikom granatiranja Knina “možebitno verovatno” budu pogođeni i civilni ciljevi, zbog čega je navodno naredio da se artiljerijske greške svedu na najmanju moguću meru.

◀ Marko Rajčić, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Brigadir HV Marko Rajčić je početkom 2009. godine dao izjavu istražiteljima odbrane Ante Gotovine, no, budući da po pravilima Haškog tribunala nijedna strana nema “vlasništvo” nad svedocima, tužilac je odlučio ga saslušati u svom dokaznom postupku. Optužba očito smatra da Rajčić - kao bivši zapovednik topništva Zbornog područja Split - ima šta da kaže o razlozima za odluku da se Knin i drugi krajinski gradovi početkom avgusta 1995. godine napadnu artiljerijom a ne pešadijom, kao i o rizicima po civile prilikom gađanja vojnih ciljeva smeštenih u stambenim naseljima.

Gotovina se, zajedno sa generalima Čermakom i Markačem, tereti za zločine koje su hrvatska vojska i policija počinile za vreme i nakon operacije “Oluja” u avgustu 1995. godine. Optužba, između ostalog, tvrdi da je jedan od elemenata zločina progona, odnosno jedan od načina da se Srbi proteraju iz Krajine, bilo neselektivno granatiranje Knina, Obrovca, Benkovca, Drniša, Gračaca i drugih krajinskih gradova i sela. Odbrana, s druge strane, insistira na tome da su za vreme “Oluje” gađani samo vojni ciljevi u gradovima, i da je takozvana kolateralna šteta bila minimalna. Iskaz brigadira Rajčića je negde na sredini te dve postavke.

Na pitanje tužioca da li je zapovednik Zbornog područja Split Ante Gotovina bio svestan mogućih grešaka pri gađanju vojnih meta u civilnim područjima Knina, Rajčić je odgovorio potvrdno. Kaže da je optuženi general bio zabrinut zbog “možebitno verovatnog” odstupanja prilikom gađanja koje bi “u manjoj meri” rezultiralo stradanjem civila i okolnih objekata, naročito prilikom gađanja Glavnog štaba vojske krajinskih Srba i centra veze koji su se nalazili u naseljenim područjima. Rajčić priznaje da su on, Gotovina i drugi oficiri Zbornog područja vrlo dobro znali da topovima od 130mm i višecevnim lanserima raketa od 122mm nije bilo moguće pogoditi ta dva cilja i ništa više osim njih. Nije umeo napamet da kaže kolika je “moguća” greška prilikom gađanja višecevnim lanserima, ali je naveo da promašaj kada su u pitanju topovi od 130mm može da bude i do 75 metara.

Zbog rizika po civile, u Zbornom području Split je, po Rajčiću, urađena analiza moguće “kolateralne štete”, nakon čega je donesena odluka da se Knin napadne u ranim jutarnjim časovima 4. avgusta 1995. godine. Smatralo se, kaže, da će u tom periodu “nazočnost civila na ulici ali i u zgradama” biti svedena na minimum, a znalo se i da je dobar deo stanovništva već iseljen iz grada u organizaciji vlasti takozvane Republike Srpska Krajina. Svedok tvrdi i da je general Gotovina naredio da artiljerijske greške pri napadu na Knin budu svedene na najmanju moguću meru.

Iskaz brigadira Rajčića će sutra biti nastavljen.

2009-02-19

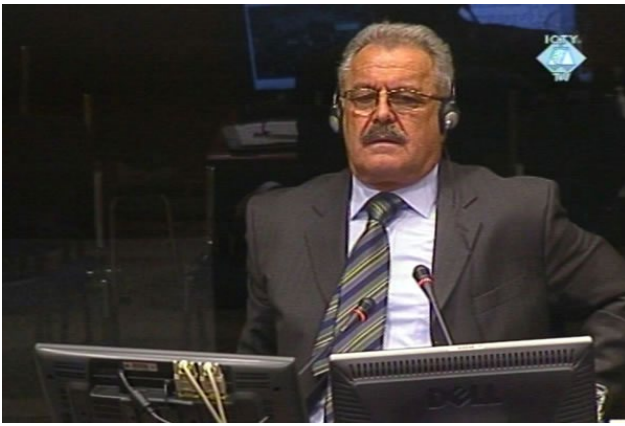
HAG/DEN HAAG

SVEDOK: GRANATIRANJE SPROVODILA “DISCIPLINIRANA VOJSKA”

Bivši zapovednik topništva Zbornog područja Split Marko Rajčić tvrdi da je, po dokumentima koje je sačinio pre operacije “Oluja”, bilo planirano da se gađaju vojni ciljevi u kninskim gradovima i selima, a smatra da se od tih planova nije odstupalo jer se radilo o “discipliniranoj vojsci”

U svedočenju na suđenju hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, bivši zapovednik topništva Zbornog područja Split Marko Rajčić je govorio o granatiranju krajinskih mesta Benkovac, Obrovac i Gračac za vreme operacije “Oluja” početkom avgusta 1995. godine. Optužnicom za zločine u “Oluji” protiv trojice generala je, između ostalog, obuhvaćeno i granatiranje krajinskih gradova i sela, čiji je, po tužiocu, cilj bio da se civili zastraše i nateraju u beg.

U Benkovcu su, kaže svedok, po planovima koje je on sačinio, trebalo da budu gađane dve kasarne, policijska stanica i raskrsnica, a u Obrovcu samo jedna raskrsnica van grada. No, kada je upitan da li su ti planovi i poštovani, brigadir Rajčić je odgovorio da su se ciljevi za granatiranje birali i na nivoima brigada i operativnih grupa, a ne samo Zbornog područja, ali smatra da bi bio obavešten ako se od njegovih planova odstupilo, jer se radilo o “discipliniranoj vojsci”.

◀ Marko Rajčić, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Granatiranje Gračaca, tvrdi svjedok, nije bilo u nadležnosti vojske već policije. Kaže da mu je na sastanku u Zadru rano ujutro 3. avgusta 1995. godine general Gotovina naredio da deo topništva za tu svrhu prepusti jedinicama specijalne policije pod komandom generala Markača, koji je takođe prisustvovao sastanku. Nekolicina stranih posmatrača, koji su svedočili u dosadašnjem toku dokaznog postupka, rekli su da je Gračac prvih dana "Oluje" bio granatiran teškom artiljerijom, mada Rajčić tvrdi da u samom gradu nije bilo ciljeva "čijim gađanjem bi se postigla vojna prednost".

Drugi deo današnjeg zasedanja bio je uglavnom posvećen "geografskim pitanjima". Svjedok je, naime, na mapi Knina obeležio ciljeve koje je, po njemu, gađala hrvatska artiljerija 4. i 5. avgusta 1995. godine. Radi se o kasarnama, mostovima, glavnim raskrsnicama u gradu, kao i o Glavnom štabu i centru veze vojske krajinskih Srba, Ministarstvu odbrane i zgradi policije Republike Srpska Krajina.

Suđenje generalima Gotovini, Čermaku i Markaču se nastavlja sutra, a tužilac je najavio da će glavno ispitivanje ovog svedoka biti završeno tek u ponedjeljak.

2009-02-20

HAG/DEN HAAG

GRANATAMA TRAZILI MARTIĆA PO KNINU

Svedočeci na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, bivši zapovednik topništva Zbornog područja Split Marko Rajčić opisao kako je hrvatska artiljerija prvog dana operacije "Oluja" pokušavala da pogodi nekoliko lokacija na kojima se nalazio predsednik RSK Milan Martić, iako su, priznaje, šanse za to bile "veoma male".

◀ Marko Rajčić, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Sudeći po svedočenju bivšeg zapovednika topništva Zbornog područja Split Marka Rajčića, na popisu vojnih ciljeva hrvatske artiljerije za operaciju "Oluja" početkom avgusta 1995. godine, osim niza mostova, putnih i železničkih čvorišta i vojnih objekata, nalazilo se i jedno ime. Reč je o tadašnjem predsedniku samoproglašene Republike Srpska Krajina Milanu Martiću čijom bi likvidacijom, smatra Rajčić, hrvatska strana ostvarila značajnu vojnu prednost.

U nameri da se eliminiše Martić, hrvatska artiljerija je, kaže svjedok, 4. avgusta 1995. godine topovima od 130 mm gađala dve lokacije - višespratnicu u kojoj je bio njegov stan i zgradu Stare bolnice u kojoj se, po

obaveštajnim podacima Hrvatske vojske (HV), u jednom trenutku sklonio predsednik RSK. Rajčić priznaje da su šanse da Martić bude pogođen topom sa više od 20 kilometara udaljenosti bile "veoma male", ali tvrdi da je cilj granatiranja bio da se vrhovni komandant neprijateljske vojske "učini nesigurnim".

Tužilac, koji dokazuje da je Knin u avgustu 1995. godine neselektivno gađan s namerom da se zastraše civili, je prezentovao fotografiju gusto naseljenog stambenog bloka u kojem se nalazila zgrada sa Martićevim stanom i pitao brigadira Rajčića da li su on i drugi artiljerci Zbornog područja Split bili svesni da se u neposrednoj blizini nalaze i drugi civilni stanovi. Svjedok nije mogao da potvrdi da je na fotografiji zaista Martićeva zgrada, ali je rekao da su on i drugi oficiri Zbornog područja znali da se u neposrednom okruženju stana predsednika nalaze i drugi civilni stanovi. Prekjuče, na početku glavnog ispitivanja, Rajčić je rekao da moguća greška pri gađanju topovima od 130 mm do 75 metara.

Milan Martić u granatiranju Knina nije pogođen, a neposredno pred "Oluju" je optužen za granatiranje Zagreba u maju 1995. godine, da bi kasnije optužnica bila proširena i na brojne zločine koje su protiv hrvatskih civila počinile vojne, paravojske i policijske jedinice RSK između 1991. i 1995. godine. U oktobru prošle godine je pravosnažno osuđen na 35 godina zatvora.

U nastavku zasedanja tužilac je postavio nekoliko pitanja o tome kakav je kao oficir bio zapovednik Zbornog područja Split Ante Gotovina. Svjedok ga je opisao kao "strogog i pravednog vrhunskog profesionalca koji je među vojnicima uživao izuzetno poštovanje". Dodao je kako je u leto 1995. godine bilo "vrlo opasno ne poštovati naređenja generala Gotovine".

Iskaz Marka Rajčića na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču trebalo bi da bude okončan u ponedjeljak.

2009-02-23

HAG/DEN HAAG

SVEDOK OSPORAVA BRIJUNSKJE TRANSKRIPTE

Iako priznaje da je bio na sastanku koji je 31. jula 1995. godine održan sa predsednikom Tuđmanom na Brionima, bivši zapovednik topništva Zbornog područja Split negira sve što je tada rečeno... odnosno zapisano u transkriptima čiju verodostojnost odbrana osporava.

◀ Marko Rajčić, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Mada tvrdi da lično nije znao za rasprostranjene paljevine i pljačke u Kninu u avgustu 1995. godine, Zapovednik topništva Zbornog područja Split Marko Rajčić je u nastavku glavnog ispitivanja na suđenju za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" rekao da je general Ante Gotovina imao informacije o tome šta njegovi vojnici rade u gradu. Brigadir Rajčić tu tvrdnju temelji na činjenici da je Gotovina u Knin već 5. avgusta 1995. godine poslao svog pomoćnika za sigurnost, a potom i načelnika štaba Rahima Ademija. Gotovina je u vreme operacije "Oluja" bio zapovednik Zbornog područja Split, a sudi mu se zajedno sa generalima Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem.

Drugi Gotovinin izvor informacija o događajima na terenu bili su, sudeći po Rajčićevom iskazu, obavешtajni podaci koje je dobijao od oficira vojne sigurnosne službe raspoređenih u svim jedinicama Zbornog područja. Tužilac je prezentovao izveštaj jednog hrvatskog obavешtajca za period od 8. do 11. avgusta 1995. godine u kojem se navodi da je "po izvršenju zadatke evidentno popuštanje discipline kod većeg broja pripadnika HV što je rezultiralo prekomernim konzumiranjem alkohola i otuđivanjem imovine". Neimenovani obavешtajac dalje navodi da zapovednici po ulasku u krajinska naselja gube kontrolu nad vojnicima koji u velikom broju pale i pljačkaju kuće. Rajčić, međutim, nije siguran da je Gotovina dobio taj izveštaj.

Unakrsno ispitivanje svedoka od strane Gotovinine odbrane počelo je pitanjima kojima je u dosadašnjem toku procesa uglavnom počinjalo tužiočevo glavno ispitivanje. Rajčić je, naime, pre nego što je pozvan za svedoka optužbe, početkom ove godine dao izjavu istražiteljima odbrane, pa ga je branilac Kiho/Kehoe pitao da li i danas stoji iza tih navoda, na šta je ovaj odgovorio potvrdno. Branilac se nije dalje bavio svedokovom izjavom, a jedini navod tog dokumenta je pročitao tužilac Ruso/Russo u dodatnom ispitivanju. U prezentovanom delu izjave svedok je rekao da je Gotovina na Brijunskom sastanku sa predsednikom Tuđmanom 31. jula 1995. godine naglasio da je cilj operacije "Oluja" bio samo da se porazi neprijateljska vojska.

Nastojeći da to ospori i dokaže da je hrvatska operacija bila usmerena i na srpsko stanovništvo, tužilac je prezentovao transkript Brijunskog sastanka prema kojem je hrvatski predsednik rekao da je važno da civili treba da odu da bi za njima u beg krenuli i neprijateljski vojnici, a Gotovina odgovara da stanovnici već odlaze i da ih uskoro u Kninu neće biti ako hrvatska strana nastavi s pritiskom. U nastavku sastanka Franjo Tuđman, njegov sin Miroslav i ministar odbrane Šušak raspravljaju da li da putem medija ili bacanjem letaka obaveste srpske civile o trasama koje im je Hrvatska vojska ostavila za beg iz Krajine. Mada je bio prisutan na sastanku, Rajčić kaže da ništa od navedenog tom prilikom na Brionima nije čuo, što može biti od pomoći Gotovinoj odbrani koja osporava autentičnost brionskih transkripata.

Brigadir Rajčić je posle današnjeg celodnevnog zasedanja okončao svoj iskaz, a optužba će sutra izvesti novog svedoka.

2009-03-02

HAG/DEN HAAG

"PRIVREMENA EVAKUACIJA" BENKOVCA

Bivši direktor Autotransporta iz Benkovca Dušan Sinobad tvrdi da su srpski civili 4. avgusta 1995. godine sa područja te opštine evakuisani u Bosanski Petrovac, odakle je trebalo da se vrate kad se situacija smiri. U unakrsnom ispitivanju prihvatio sugestiju Gotovininog branioca da glavni razlog odlaska stanovništva nije bilo granatiranje, već strah od ulaska hrvatskih oružanih snaga u grad.

U završnici dokaznog postupka optužbe na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine u toku i nakon operacije "Oluja" 1995. godine, tužilac je danas izveo novog svedoka o bazi zločina. Bivši direktor Autotransporta iz Benkovca Dušan Sinobad svedočio je o granatiranju te krajinske opštine i evakuaciji stanovništva prvih dana operacije "Oluja".

◀ Dušan Sinobad, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Svedok je rekao da je rano ujutro 4. avgusta 1995. godine video dim i kratere tri do četiri granate kojima je sa hrvatskih položaja pogođena benkovačka stambena četvrt Barice. Potom se uputio u rodnu Kolarinu, udaljenu oko sedam kilometara od grada kako bi posetio roditelje, ali zbog granatiranja nije mogao da uđe u selo i ubrzo se vratio. Tvrdi da u Kolarini nije bilo nikakvih vojnih položaja. Po povratku u Benkovac, svedok je zatekao brojne civile koji su, kako su mu ispričali, pobjegli iz svojih sela zbog granatiranja.

Sinobad je tog 4. avgusta popodne pozvan u ured gradonačelnika gde je održan sastanak lokalnog kriznog

štaba na kojem mu je rečeno da pripremi autobuse za prevoz stanovništva do Bosanskog Petrovca. Evakuacija je, tvrdi, trebalo da bude privremena, pošto mu je rečeno da će istim autobusima vratiti ljude u Benkovac kada se situacija smiri.

Dokazujući da su u selu Kolarina neposredno pred "Oluju" bili smešteni i vojni ciljevi, branilac Ante Gotovine je u unakrsnom ispitivanju predočio niz dokumenata hrvatskih obavestajnih službi u kojima se navodi da se tamo nalazio artiljerijski vod, dva tenka, ali i komanda jedne manje jedinice vojske krajinskih Srba. Svedok je odgovorio da on kao civilno lice nije imao uvid u raspored vojnih jedinica, a kaže da prilikom povremenih odlazaka u Kolarinu nije primetio ništa od onoga što se u hrvatskim obavestajnim dokumentima navodi, osim jednog broja nenaoružanih uniformisanih lokalnih Srba koji su bili na privremenom dopustu.

Odgovarajući na pitanja o evakuaciji srpskog stanovništva, svedok je prihvatio braničevu sugestiju da glavni razlog odlaska civila nije bilo granatiranje, već strah od ulaska hrvatskih oružanih snaga u grad. Povremenog granatiranja Benkovca je, kaže, bilo i pre "Oluje", ali stanovništvo nije nikud odlazilo.

2009-03-03

HAG/DEN HAAG

PREMERAVANJE META HRVATSKE ARTILJERIJE

Na kraju unakrsnog ispitivanja svedoka optužbe Dušana Sinobada, Gotovinin branilac dokazivao da hrvatska artiljerija tokom operacije "Oluja" nije granatirala stambenu četvrt u Benkovcu, nego osnovnu i srednju školu, udaljene "nekoliko stotina metara" od stambenog naselja.

◀ Dušan Sinobad, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine počinjene nad krajinskim Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja", danas je okončano svedočenje Dušana Sinobada, bivšeg direktora Autotransporta iz Benkovca. Pred kraj svog unakrsnog ispitivanja, Gotovinin branilac Luka Mišetić je pobijao svedokovu tvrdnju da su hrvatske granate 4. avgusta 1995. godine padale i na benkovačku stambenu četvrt Barice.

Branilac je predočio izjavu koju je haškim istražiteljima dao bivši benkovački istražni sudija Božidar Uzelac, čiji se stan u vreme artiljerijskog napada Hrvatske vojske

nalazio u Baricama. On je rekao da rano ujutro 4. avgusta 1995. godine nije granatirano to naselje, nego područje osnovne i srednje škole koje su od Barica udaljene nekoliko stotina metara. Sinobad je, međutim, ostao pri tvrdnji iz glavnog ispitivanja da je nakon tri do četiri artiljerijska pogotka video dim, prašinu i gelere granata u stambenoj četvrti Barice.

Branilac Mladena Markača je u kratkom unakrsnom ispitivanju svedoku postavio nekoliko pitanja o sudbini autobusa benkovačkog Autotransporta koji su u avgustu 1995. godine korišćeni za evakuaciju srpskih civila. Branioca Mikuličića je, naime, interesovalo da li su ta vozila ikada vraćena svom pravom vlasniku – firmi Zagrebački transporti – čija je Autotransport bila ispostava. Sinobad je odgovorio da su autobuse u svom posedu najverovatnije zadržali vozači koji su zajedno sa stanovništvom izbegli u Srbiju i da se zbog toga ne oseća odgovornim jer je početak "Oluje" ujedno bio i njegov poslednji radni dan na mestu direktora benkovačkog preduzeća.

Drugi deo današnjeg zasedanja protekao je u razmatranju administrativnih pitanja, među kojima je i zahtev tužioca da se u dokaze uvrste izjave koje su haškim istražiteljima u statusu osumnjičenih dali dvojica optuženih – Ivan Čermak i Mladen Markač. Odbrana se tome protivila, a veće će odluku doneti naknadno.

2009-03-05

HAG/DEN HAAG

OKONČAN DOKAZNI POSTUPAK OPTUŽBE NA SUĐENJU ZA “OLUJU”

Posle nepunih godinu dana i 78 izvedenih svedoka, tužilac okončao dokazni postupak na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču. Rasprava po eventualnim zahtevima da optuženi na poluvremenu suđenja budu oslobođeni po svim ili nekim tačkama optužnice zakazana za sedmicu od 19. do 25. marta. Odbrana traži tromesečni prekid suđenja.

◀ Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Budući da je tužilac odustao od izvođenja pet svedoka koji je trebalo da daju iskaze o autentičnosti Brijunskih transkripata, danas je okončan dokazni postupak optužbe na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine za vreme i nakon operacije “Oluja”.

Suđenje hrvatskim generalima je počelo 11. marta 2008. godine, a optužba je u svom dokaznom postupku izvela 78 svedoka, među kojima su najbrojniji bili bivši pripadnici mirovne misije UN i Posmatračke misije Evropske zajednice, kao i drugi međunarodni predstavnici koji su se u avgustu 1995. godine zatekli u Krajini i, kako su

tvrdili, bili svedoci zločina nad srpskim civilima i njihovom imovinom. Na poziv optužbe svedočilo je i više krajinskih Srba, očevidaca ili žrtava zločina za vreme i nakon “Oluje”, ali i jedan broj insajdera iz hrvatske vojske i policije, poput bivšeg načelnika Uprave vojne policije Mate Laušića, nekadašnjeg pripadnika Hrvatske vojske Vladimira Gojanovića i komandanata antiterorističke jedinice “Lučko” Josipa Turkalja i Josipa Čelića.

Tokom jučerašnje i današnje rasprave veće je u dokaze uvrstilo niz dokumenata, među kojima su i izjave koje su u statusu osumnjičenih dali optuženi generali Ivan Čermak i Mladen Markač, kao i izveštaj Hrvatskog helsinškog odbora pod naslovom “Vojna operacija ‘Oluja’ i njene posledice”.

Po članu 98 bis Tribunalovog Pravilnika o postupku i dokazima branio trojice optuženih po okončanju dokaznog postupka optužbe imaju pravo da podnesu zahtev da njihovi klijenti budu oslobođeni po tačkama optužnice koje, po njihovom mišljenju, tužilac nije uspeo da dokaže. Rasprava o tim podnescima branilaca će se, ako ih bude, održati u sedmici od 19. do 25. marta.

Branio hrvatskih generala su danas dostavili zajednički podnesak kojim traže da se suđenje prekine za 90 dana. Tromesečna pauza bi im, kako su naveli, omogućila da detaljnije istraže navode o 189 ubistava kojima je tužilac, po odobrenju veća, početkom marta ove godine dopunio optužnicu protiv Gotovine, Čermaka i Markača.

2009-03-16

HAG/DEN HAAG

GOTOVININA ODBRANA TRAŽI DOKUMENTE OD EU

Objavljen podnesak branilaca generala Ante Gotovine kojim od Pretresnog veća traže da primora Visokog predstavnika EU za spoljnu politiku i bezbednost Havijera Solanu i organe Evropske unije da postupe po nalogu sudija iz februara 2008. godine i dostave sve izveštaje evropskih posmatrača iz vremena operacije “Oluja”.

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Odbrana Ante Gotovine tvrdi da se Evropska unija oglušila o nalog Pretresnog veća od 28. februara 2008. godine kojim se od nje traži da dostavi određeni broj dokumenata značajnih za suđenje trojici hrvatskih generala. Radi se o izveštajima Posmatračke misije Evropske zajednice (PMEZ/ECMM) sa prostora sektora Jug i Sever iz vremena operacije “Oluja”, kada su počinjeni zločini za koje se terete Gotovina, Čermak i Markač. Pomenuti nalog Pretresnog veća nije do sada javno objavljen, budući da je donesen po poverljivom i ex parte podnesku Gotovinih branilaca iz decembra 2007. godine. Branio navode da im je 10. marta 2008. godine omogućen pristup arhivu Posmatračke misije Evropske unije (PMEU/EUMM) sa izveštajima evropskih

posmatrača iz 1995. godine, ali tvrde da tamo nisu pronašli mnoge tražene dokumente. Mesec dana kasnije odbrani je dostavljeno 294 dokumenta PMEZ, od kojih je većina do te mere redigovana da su praktično neupotrebljivi za odbranu. Usledila je prepiska na relaciji odbrana – Pretresno veće – Havijer Solana/Javier Solana koja, po odbrani, nije urodila plodom.

U najnovijem podnesku branioci naglašavaju da je dokumentacija koju je EU do sada dostavila “daleko od kompletirane”, jer nedostaje 95 traženih izveštaja. Od Pretresnog veća se traži da nadležnim organima EU naloži sprovođenje istrage o sudbini izveštaja koji nedostaju, kao i da Gotovininoj odbrani dostave sve dokumente koje eventualno pronađu u toj istrazi. Takođe se traži nalog Evropskoj uniji da Pretresnom veću i Gotovininoj odbrani dostave detaljne izveštaje o koracima koji su preduzeti da se ti dokumenti pronađu, kao i dokazi koji bi mogli potkrepiti da su ti koraci zaista preduzeti. Odbrana, takođe, traži da EU podnese izveštaj o “lancu čuvanja” traženih dokumenata od vremena nastanka do danas. Za ispunjenje svih tih zahteva Evropskoj uniji bi, po mišljenju odbrane, trebalo odrediti rok od 15 dana.

Slične zahteve je, podsetimo, Pretresno veće na inicijativu tužioca upućivalo hrvatskim vlastima, tražeći dostavljanje više stotina vojnih i policijskih dokumenata, među kojima su brojna naređenja, mape i izveštaji Hrvatske vojske od 2. do 6. avgusta 1995. godine sa detaljnim popisom artiljerijskih meta u Kninu i drugim mestima u Krajini. Tužilaštvo tvrdi da još nije dobilo sve tražene dokumente.

2009-03-19

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: GOTOVINU OSLOBODITI SVIH OPTUŽBI

Na “poluvremenu” suđenja za zločine počinjene za vreme i nakon operacije “Oluja” branioci traže da general Ante Gotovina bude oslobođen po svim tačkama optužnice jer smatraju da tužilac u svom nedavno zaključenom dokaznom postupku nije izveo dokaze koji bi mogli da dovedu do osuđujuće presude.

◀ Payam Akhavan, branilac Ante Gotovine

Branioci bivšeg zapovednika Zbornog područja Split Ante Gotovine traže da njihov klijent bude oslobođen po svih devet tačaka optužnice kojima se on, zajedno sa generalima Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem, tereti za progone, deportacije, prisilno premeštanje srpskih civila, pljačke i razaranja njihove napuštene imovine, kao i za ubistva i nehumano postupanje za vreme i nakon operacije “Oluja” u avgustu 1995. godine. Branioci tvrde da tužilac nije dokazao postojanje udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine, a ako i jeste, smatraju da ništa ne ukazuje na to da je u njemu učestvovao general Gotovina.

Raspravu po Pravilu 98bis koje omogućava odbacivanje onih tačaka optužnice za koje optužba u svom dokaznom postupku nije izvela dokaze koji bi, ako ih veće prihvati, mogli da dovedu do osuđujuće presude, otvorio je danas član Gotovininog branilačkog tima Pajam Akavan/Payam Akhavan. Po njemu, “srž teorije” udruženog zločinačkog poduhvata se temelji na tužiočevoj tvrdnji o “protivpravnom i nesrazmernom granatiranju” civilnih ciljeva Kninu i drugim krajinskim gradovima, kako bi se srpsko stanovništvo nateralo u bekstvo. Odbrana negira navod optužbe da je postojanje takvog plana vidljivo iz transkripata Brijunskog sastanka koji je neposredno pred “Oluju” predsednik Tuđman održao sa visokim vojnim i policijskim zvaničnicima Hrvatske. No, pre svega, nepostojanje plana se, po tvrdnjama odbrane, jasno vidi iz onoga što se na terenu i dešavalo.

Akhavan tvrdi da je granatiranje Knina i drugih krajinskih mesta obavljeno “sa izuzetnom preciznošću” uz minimalnu kolateralnu štetu i to u okolini vojnih ciljeva. Cilj hrvatske artiljerije su, kaže, bile vojne mete, što opovrgava tezu optužbe o “protivpravnom napadu na civile”, a samim tim i postojanje udruženog zločinačkog poduhvata. “Nema dokaza niti o jednom protivpravnom napadu hrvatske artiljerije na civile, a kamoli o široko rasprostranjenoj kampanji”, zaključio je branilac.

Odbrana, dalje, tvrdi da deportacije i prisilnog premeštanja nije bilo jer je stanovništvo napustilo Krajinu pre ulaska hrvatske vojske i policije. Prema Gotovininim braniocima, srpsko stanovništvo bi napustilo Krajinu i da hrvatska strana nije koristila artiljeriju i da je to područje oslobodila na neki drugi način jer je glavni razlog njihovog odlaska bila srpska propaganda da se sa Hrvatima ne može živeti i naređenje o evakuaciji koje je 4. avgusta 1995. godine potpisao predsednik RSK Milan Martić.

Branioci ne spore da su se na oslobođenom području u avgustu 1999. godine dogodile brojne pljačke i paljevine napuštenih srpskih kuća, ali tvrde da se radilo o zločinima “neorganizovane rulje” bez pristanka i podrške hrvatskih vlasti. Branioci su u današnjem obraćanju naveli i da je general Gotovina, izdavanjem brojnih naređenja i preduzimanjem izvesnih disciplinskih mera, učinio sve što je mogao da zločini budu sprečeni a počinioci kažnjeni. Odbrana navodi da nije ponuđeno dovoljno dokaza da je optuženi general imao nadležnosti nad vojnom policijom u

pogledu sprovođenja istraga zločina, već tvrdi da je za to bio odgovoran načelnik Uprave vojne policije Mate Laušić, inače jedan od ključnih svedoka optužbe. Branioци, takođe, navode da nisu ponuđeni dokazi da je njihov klijent znao ili imao razloga da zna da su njemu podređeni vojnici počinili ubistva civila.

Pred kraj današnjeg zasedanja sa iznošenjem argumenata po zahtevu za oslobađanje na "poluvremenu" suđenja počela je odbrana generala Ivana Čermaka. Prema njegovom branioци, Stivenu Keju/Steven Kay, optužba nije dokazala da je Čermak, kao zapovednik Zbornog mesta Knin, imao efektivnu kontrolu nad vojnim snagama u tom području, niti da je imao materijalnu mogućnost da spreči zločine ili kazni njihove počinioce.

Rasprava po Pravilu 98bis se nastavlja sutra.

2009-03-20

HAG/DEN HAAG

BRANIOCI TRAŽE SLOBODU ZA ČERMAKA I MARKAČA

Odbrane bivšeg zapovednika Zbornog mesta Knin Ivana Čermaka i prvog čoveka hrvatskih specijalaca Mladena Markača traže da njihovi klijenti budu oslobođeni po svim tačkama optužnice za zločine u "Oluji" jer smatraju da tužilac nije izveo validne dokaze o njihovom učešću u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog proterivanja Srba iz Krajine.

◀ Steven Kay, branilac Ivana Čermaka

Posle jučerašnjeg izlaganja odbrane Ante Gotovine, mogućnost da po Pravilu 98 bis obrazlože zašto smatraju da u tužiocem dokaznom postupku nije ponuđeno dovoljno dokaza koji bi, ako budu prihvaćeni, doveli do osuđujuće presude iskoristili su i timovi odbrana generala Ivana Čermaka i Mladena Markača. Njih dvojica se, zajedno sa Gotovinom, terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1999. godine, sa ciljem da se srpsko stanovništvo protera iz Krajine.

Branilac Kej/Key smatra da tužilac nije ponudio nikakve dokaze o komandnoj nadređenosti generala Čermaka jedinicama hrvatske vojske, vojne i civilne policije u

Krajini za vreme i nakon operacije "Oluja". Ponuđeni dokazi, po njemu, upućuju na zaključak da je on kao komandant Zbornog mesta Knin u svojoj nadležnosti imao svega devet vojnika od kojih nijedan nije počinio zločin. Čermak je, tvrdi Kej, imao "logističku neoperativnu" ulogu sa zadatkom da u Kninu i okolini nakon "Oluje" normalizuje život i održava vezu sa međunarodnim predstavnicima.

Upravo ti međunarodni predstavnici su, smatra branilac, odgovorni za pogrešno razumevanje Čermakove uloge u Krajini, na šta je, po njemu, "naselo" i tužilaštvo. Strani posmatrači su ga, objasnio je, doživljavali "vojnim namesnikom" koji može da doprinese sprečavanju zločina i kažnjavanju počinilaca. On im je, priznaje, tako nešto i obećavao, ali je ubrzo i sam postao svestan svojih "ograničenih nadležnosti" i nemogućnosti da data obećanja "isporuči".

Međunarodni posmatrači su, smatra Čermakov branilac, odgovorni i za "nametanje teorije" o udruženom zločinačkom poduhvatu, pošto su tvrdili da su pljačke i paljevine srpskih kuća u Krajini nakon "Oluje" bile deo plana hrvatskih vlasti, među kojima su i optuženi generali. Kej tvrdi da nikakvog plana nije bilo, već se radilo o "kombinaciji civila i demobilizovanih i/ili aktivnih vojnika" koji su zločine činili iz osвете, a nikako po diktatu svojih zapovednika. Dokaže li se ipak postojanje udruženog zločinačkog poduhvata, branilac je za svaki slučaj naglasio da njegov klijent nije u njemu mogao učestvovati kao jedan od "planera" jer je zapovednik Zbornog mesta Knin postao tek 5. avgusta 1995. godine, kada je operacija "Oluja" već počela. Kad je na to mesto postavljen, Čermak je, kaže Kej, bio "civil u uniformi" koji se u javnim nastupima zalagao protiv zločina, što, smatra, nije osobenost nekoga ko ima cilj da protera Srbe iz Krajine.

Oslanjajući se na jučerašnji nastup odbrane Ante Gotovine, Markačev branilac Tomislav Kuzmanović je rekao da je "kamen temeljac" teorije o udruženom zločinačkom poduhvatu tvrdnja tužioca da su krajinski gradovi i sela protivpravno granatirani sa ciljem da se srpski civili nateraju u beg. On smatra da ne postoji nijedan dokaz koji upućuje na granatiranje civilnih ciljeva na linijama napada hrvatske specijalne policije, kojom je u to vreme komandovao Mladen Markač. Tvrdi, takođe, da tužilac nije pokazao da su hrvatski specijalci učestvovali u pljačkama i paljevinama, a da se zaključci o krivici ne mogu izvoditi samo na osnovu njihovog pukog prisustva u blizini mesta gde su zločini počinjeni. Oni su se, kaže, tokom "Oluje" kretali velikom brzinom tako da, čak i da su hteli, "nisu imali vremena" da pale i pljačkaju.

Dobar deo izlaganja Kuzmanović je posvetio ubistvu petoro staraca u selu Grubori, za koje se terete pripadnici specijalne policije. On tvrdi da se ni dan-danas ne zna ko je odgovoran za taj zločin, jer hrvatska civilna policija "nije ispunila svoju obavezu" i na pravi način istražila incident. Markač je, kaže, uradio sve što je bilo u njegovoj moći – poslao je na lice mesta zapovednika štaba specijalne policije Sačića, koji ga je informisao da je u Gruborima došlo do

borbi specijalaca i zaostalih srpskih vojnika u kojima je usput stradalo petoro staraca.

Odbrane Čermaka i Markača traže da njihovi klijenti budu oslobođeni jer smatraju da u dokaznom postupku optužbe nisu ponuđeni dokazi ni po jednoj od devet tačaka optužnice kojom se terete za ubistva, progone, deportacije, prisilno premeštanje, pljačke, razaranja i nehumano postupanje. Na argumente sve tri odbrane po Pravilu 98 bis u ponedjeljak će odgovoriti tužilac.

2009-03-23

HAG/DEN HAAG

TUŽILAC: DOVOLJNO DOKAZA PROTIV HRVATSKIH GENERALA

U odgovoru na prošlonedeljni zahtev odbrane da se generali Gotovina, Čermak i Markač oslobode po svim tačkama optužnice za zločine u "Oluji", tužilac naveo da je ponuđeno dovoljno dokaza na osnovu kojih bi veće moglo da donese osuđujuću presudu za svakog od njih. Sa liste ubijenih civila i ratnih zarobljenika skinuta 32 od 374 imena.

◀ Alan Tieger, vođa tima optužbe na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Tužilac smatra da je u svom dokaznom postupku izveo dovoljno dokaza po kojima veće može da donese osuđujuću presudu hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču po svih devet tačaka optužnice kojima se terete za ubistva, progone, deportacije, prisilno premeštanje, pljačke, razaranja i nehumano postupanje, počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. U odgovoru na zahtev branilaca da optuženi budu oslobođeni, tim optužbe na čelu sa američkim advokatom Alanom Tigerom/Alain Tieger je naglasio da je ponuđeno dovoljno dokaza o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine i učešću optuženih u njemu.

Tiger je više puta pomenuo bivšeg hrvatskog predsednika Franju Tuđmana, označavajući ga nosiocem udruženog zločinačkog poduhvata koji u javnim nastupima nije krio nameru da Krajinu očisti od Srba. Naveden je i deo Tuđmanovog izlaganja na sastanku u Brionima 31. jula 1995. godine u kojem on kaže da je važno "da civili počnu da beže da bi ih u tome sledila vojska".

Optužba se suprotstavila tvrdnjama branilaca da nije dokazana protivpravna priroda artiljerijskih napada na Knin, što je po odbrani "sama srž" teorije o udruženom zločinačkom poduhvatu. Tužilac tvrdi da postoji obilje dokaza koji ukazuju da je cilj granatiranja bio da se civili nateraju u beg. Tvrdi da su pre svega gađane civilne a ne vojne mete i, drugo, da dinamika napada, tokom kojeg je u dužem periodu vatra otvarana samo povremeno, govori da je namera bila da se izazove strah među stanovništvom.

Optužba dalje tvrdi da je protivpravno granatiranje Knina i drugih krajinskih mesta samo jedan od elemenata udruženog zločinačkog poduhvata, a ne njegova "sama srž", kako su to navodili branioci. Namera hrvatskog političkog, vojnog i policijskog vrha da se proteraju civili je, po optužbi, vidljiva i iz sistematskih i rasprostranjenih pljački i paljenja srpskih kuća, ubistava i maltretiranja preostalih civila, kao i preduzimanja različitih mera da se spreči povratak izbeglih. Tužilac je, inače, sa liste ubijenih povukao imena 32 žrtve o kojima nije izvodio dokaze, a tvrdi da su za 342 lica ponuđeni dokazi da su ubijena protivpravno.

Ponuđeno je dovoljno dokaza, smatra tužilac, da je general Gotovina, iako je imao nesumnjivi autoritet nad svim jedinicama Zbornog područja Split, propustio da preduzme mere za sprečavanje zločina i kažnjavanje počinilaca za vreme i nakon operacije "Oluja". Mada ne spori da je optuženi general izdavao zapovesti da se zločini spreče i obustave, tužilac smatra da "puko ponavljanje ranijih neispunjenih naređenja" nije dovoljno da se donese zaključak o njegovoj iskrenoj nameri da spreči zločine.

Osvrćući se na tvrdnju branilaca Ivana Čermaka da on nije bio "vojni guverner" nego zapovednik Zbornog mesta Knin, tužilac je rekao da se "semantičkim objašnjenjima" ne mogu prikrivati njegova stvarna ovlašćenja koja su u praksi "bila ogromna". Po navodima optužbe, postoje dokazi da je on imao kontrolu nad jedinicama vojske, vojne i civilne policije u Kninu i okolini, ali da svoje ovlasti nije upotrebio da bi sprečio zločine i kaznio počinioce. Slični dokazi su, po optužbi, ponuđeni i protiv generala Markača, s tim da su njegove ingerencije ograničene na specijalnu policiju i zločine u kojima je, po tužiocu, ona učestvovala. Njih dvojica su, zajedno sa Gotovinom, doprineli uspostavljanju atmosfere straha u Krajini sa ciljem proterivanja preostalih i sprečavanja povratka izbeglih Srba, zaključio je tužilac.

Odbrane će sutra imati priliku da iznesu repliku, odnosno "odgovor na odgovor" tužioca, a u sredu će se tim argumentima u svojoj "duplici" ponovo suprotstaviti tužiocu.

2009-03-24

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: "TUŽIOČEV PRAVNI ĆUŠPAJZ"

Branioци generala Gotovine, Ćermaka i Markaĉa smatraju da tužilac nije ponudio valjane argumente kada se usprotivio njihovim zahtevima da optuženi budu oslobođeni po svim taĉkama optužnice. Gotovinin branilac tužioĉevu tezu o udruženom zloĉinaĉkom poduhvatu nazvao "pravnim ĉušpajzom" u koji su na pogrešnim osnovama umešani različiti navodi o zloĉinima.

Branioци smatraju da tužilac u juĉerašnjem izlaganju nije odgovorio na suštinu njihove argumentacije da nisu predoĉeni dokazi koji bi mogli dovesti do osuđujuće presude, te da stoga optužene generale Gotovinu, Ćermaka i Markaĉa treba osloboditi po svim taĉkama optužnice za zloĉine poĉinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. U današnjem "odgovoru na odgovor" tužioĉa, Gotovinin branilac Akavan/Akhavan je tezu o udruženom zloĉinaĉkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine nazvao "pravnim ĉušpajzom" u koji su na pogrešnim osnovama umešani različiti navodi.

Gotovinin odbrana se i danas uglavnom bavila navodima o protivpravnom granatiranjju Knina i drugih krajinskih gradova koje je, po optužbi, jedan od elemenata plana da se među civilima izazove strah i tako nateraju u beg.

Suprotstavljajući se tužioĉevom navodu da je usled granatiranja Knina poginulo 50 do 75 ljudi, branilac Akavan je rekao "da bi bilo lepo" da optužba identifikuje navodne ųrtve i dokaųe da oni nisu bili borci. Nema dokaza, smatra odbrana, da se radilo o civilima koji su poginuli u protivpravnom napadu a ne o vojnicima RSK ili "sluĉajnim civilnim ųrtvama legitimne vojne operacije". Odbrana je ostala pri tvrdnji da ne postoje dokazi ni o jednom protivpravnom napadu na Knin, niti o pogibiji ijednog civila usled granatiranja. "Ovo je najmanje odrųiv predmet u istoriji Haškog tribunala sa najslabijim dokazima o protivpravnom napadu na jedan grad", zakljuĉio je Akavan.

Stiven Kej/Steven Kay, branilac Ivana Ćermaka, je još jednom ukazao da ne postoje dokazi koji ukazuju da je optuženi general, kao zapovednik Zbornog mesta Knin, imao efektivnu kontrolu nad jedinicama vojske, vojne i civilne policije nakon operacije "Oluja". Tvrdi da su u njegovoj nadležnosti bili samo "neoperativni poslovi" vezani za normalizaciju ųivota u Kninu, a da navod tužioĉa o njegovoj bliskosti sa predsednikom Tuđmanom ništa ne menja. Kej priznaje da je Ćermak nekada radio i van de iure ovlašćenja, ali tvrdi da je u tim situacijama "ĉinio dobre stvari" i "pokušavao da spreĉi zloĉine", zbog ĉega, po odbrani, ne bi smeo da bude osuđen.

Odbrana Mladena Markaĉa smatra da tužilac nije uspeo da pobije njihov navod o tome da na linijama napada specijalne policije nije bilo protivpravnog granatiranja, pre svega Graĉaca i Donjeg Lapca, niti pljaĉke tih krajinskih mesta. Eventualni zloĉini su se, naveo je branilac Kuzmanović, dogodili pošto su jedinice specijalne policije napustile to podruĉje.

Branioци su danas ponovili svoje prošlonedeljne zahteve da sva trojica optuženih budu oslobođeni po svih devet taĉaka optužnice koja ih tereti za progone, deportacije, prisilno premeštanje srpskih civila, pljaĉke i razaranja njihove napuštene imovine, kao i za ubistva i nehumano postupanje za vreme i nakon operacije «Oluja» u leto 1995. godine.

2009-03-25

HAG/DEN HAAG

PAUZA ILI KRAJ SUĐENJA ZA "OLUJU"?

U završnom obraĉanju veću u raspravi po Pravilu 98 bis, tužilac još jednom odbacio zahteve branilaca da hrvatski generali Gotovina, Ćermak i Markaĉ na "poluvremenu" suđenja budu oslobođeni po svim taĉkama optužnice za zloĉine poĉinjene za vreme i nakon operacije "Oluja". Ako veće ne usvoji zahteve za oslobađanje optuženih, dokazni postupak odbrane poĉeće 28. maja ove godine.

◀ Tužioci na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Ćermaku i Mladenu Markaĉu

Poslednju reĉ u ĉetvorodnevnoj raspravi o zahtevu odbrane da generali Gotovina, Ćermak i Markaĉ - usled nedostatka dokaza - budu oslobođeni na "poluvremenu" suđenja imala je optužba.

Odgovarajući na juĉerašnju primedbu branioĉa Ante Gotovine da u optužnici nisu imenovane ųrtve artiljerijskog napada na Knin 4. i 5. avgusta 1995. godine, tužilac Ruso/Russo je rekao da po dosadašnjoj praksi Tribunala to nije neophodno, naroĉito u sluĉajevima kada je granatiranje navedeno kao jedan od elemenata zloĉina progona. Podsetimo, trojica generala se prvom od devet taĉaka optužnice za zloĉine u Krajini u leto

1995. godine terete za progon Srba, između ostalog, i protivpravnim granatiranjem civilnih ciljeva.

Tužilac je danas naglasio da je Glavni stožer HV prvobitno planirao napad na vojne ciljeve u Kninu, ali je do obrta došlo 31. jula 1995. godine na Brijunskom sastanku predsjednika Tuđmana sa najvišim vojnim i policijskim zvaničnicima, među kojima su bili i generali Gotovina i Markač. Namera da se Srbi proteraju iz Krajine koja je, po tužiocu, izrečena tom prilikom kulminirala je Gotovininim naređenjem od 2. avgusta 1995. godine da se neselektivno gađaju gradovi Knin, Obrovac, Benkovac i Gračac.

Replicirajući na argument odbrane da je general Čermak kao zapovednik Zbornog mesta Knin imao "neoperativnu" ulogu, tužilac Margets/Margetts je rekao da on i njegove kolege nikada nisu ni tvrdili da je on komandovao vojnim operacijama, već da je nakon "Oluje" imao nadležnosti nad jedinicama vojske, kao i vojne i civilne policije. Dokazi, po tužiocu, ukazuju na Čermakovu vezu sa Glavnim stožerom HV, kao i na komandnu ulogu nad vojnom policijom, što je u svom iskazu potvrdio zapovednik združene vojno-policijske kninske satnije Boško Đolić. O Čermakovoj vezi sa civilnom policijom bilo je reči na sednici zatvorenoj za javnost.

Tužilac se nije složio ni sa navodima Markačevog branioca Tomislava Kuzmanovića koji je tvrdio da je njegov klijent preduzimao mere da kazni počinioce zločina iz redova specijalne policije kojom je komandovao. Tužiteljica Mahindaratne tvrdi da je Markač u predmetnom periodu samo u jednoj situaciji disciplinski kaznio policajca i to zbog učešća u organizaciji mreže prostitucije. U drugim situacijama, kada je bio informisan da su njemu podređeni policajci počinili zločine nad Srbima, Markač jednostavno nije reagovao, već je, tvrdi tužilac, jedinice koje su učestvovala u zločinima slao na nove "radne zadatke".

Pretresno veće će odluku po zahtevu odbrane za oslobađanje trojice generala po svim tačkama optužnice doneti naknadno. Ukoliko sudije ne prihvate zahteve branilaca, uslediće dokazni postupci tri odbrane. Prvi će, prema ranije utvrđenom rasporedu, 28. maja ove godine nastupiti branioci bivšeg zapovednika Zbornog područja Split, Ante Gotovine.

2009-04-03

HAG/DEN HAAG

ODBAČEN ZAHTEV ZA OSLOBAĐANJE HRVATSKIH GENERALA NA POLUVREMENU SUĐENJA

Pretresno veće odbacilo zahtev odbrane da generali Gotovina, Čermak i Markač na "poluvremenu" suđenja budu oslobođeni po optužnici za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja". Uzimajući dokaze optužbe "u najboljem svetlu", sudije zaključile da je postojao udruženi zločinački poduhvat sa ciljem trajnog uklanjanja Srba iz Krajine.

◀ Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Pretresno veće je danas odbacilo zahtev branilaca da generali Gotovina, Čermak i Markač – usled nedostatka dokaza – budu oslobođeni nakon okončanog dokaznog postupka optužbe. Zahtev je odbacjen po svih devet tačaka optužnice kojima se generali terete za progone, deportacije, prisilno premeštanje srpskih civila, pljačku i bezobzirno razaranje njihove napuštene imovine, kao i za ubistva, nehumana dela i okrutno postupanje za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine.

U uvodnom delu odluke, predsedavajući sudija Ori/Orie je rekao da je tužilac ponudio dovoljno dokaza da veće, ako bi ih prihvatilo, zaključi da je za vreme i nakon "Oluje"

postojao sistematski i široko rasprostranjeni napad na srpske civile u Krajini. Taj napad je podrazumevao ubistva, zastrašivanja i maltretiranje preostalih Srba, kao i pljačku i uništavanje njihove imovine. Na osnovu ponuđenih dokaza bi se, kako je danas rečeno, moglo zaključiti da su ti zločini počinjeni u sklopu udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem trajnog proterivanja Srba iz Krajine.

Na čelu udruženog zločinačkog poduhvata je, po predloženim dokazima, bio tadašnji hrvatski predsednik Franjo Tuđman a u njemu su učestvovala i trojica optuženih. Navodeći dokaze koji bi mogli ići u prilog takvom zaključku, sudija Ori je, između ostalog, podsetio na audio zapis i transkript sa Brijunskog sastanka od 31. jula 1995. godine na kojem Tuđman u obraćanju visokim vojnim i policijskim zvaničnicima ističe da je važno "da civili prvi krenu, jer će potom za njima krenuti i vojska". Na sastanku su aktivno učestvovali i dvojica od trojice optuženih – Ante Gotovina i Mladen Markač. Ivan Čermak se, po dokazima koje je ponudio tužilac, udruženom zločinačkom poduhvatu "pridružio" nešto kasnije, 5. avgusta 1995. godine, kada ga je Tuđman lično imenovao zapovednikom Zbornog mesta Knin.

Sudije su zaključile da je tužilac ponudio dovoljno dokaza koji ukazuju na odgovornost trojice generala za zločine nad Srbima u Krajini, bilo da što su ih planirali, naredili i počinili ili da su svesno prihvatili rizik da ti zločini budu prirodna i predvidiva posledica njihovog delovanja. Tužiočevi dokazi, po odluci veća, ukazuju i na to da su generali

Ante Gotovina i Mladen Markač komandovali jedinicama HV, odnosno specijalne policije, koje su za vreme i nakon operacije "Oluja" počinile zločine, kao i da je nad delom tih jedinica ingerencije posle 5. avgusta 1995. godine imao Ivan Čermak.

Sudije naglašavaju da su za potrebe današnje odluke tužiočevi dokazi, kako to nalaže Pravilo 98 bis, uzeti "u najboljem svetlu" i da današnji zaključci ni na koji način ne prejudiciraju konačnu presudu optuženim generalima.

Budući da zahtevi za odbacivanjem optužnice nisu prihvaćeni, sve tri odbrane, kako je rekao predsedavajući, "moraju da izvode dokaze" kojima će pobijati tužiočeve dosadašnje navode. Prvi su na redu branioci generala Ante Gotovine, čiji će dokazni postupak početi 28. maja ove godine.

2009-04-06

HAG/DEN HAAG

TRIBUNAL "PROZIVA" EVROPSKU UNIJU

Pretresno veće pozvalo Evropsku uniju da odgovori na tvrdnje branilaca Ante Gotovine da im nije dostavljeno još oko stotinak izveštaja evropskih posmatrača iz vremena operacije "Oluja".

◀ Alphons Orie, sudija Tribunala

Pretresno veće sudije Alfonsa Orija/Alphons Orie poziva Evropsku uniju (EU) da odgovori na nedavno dostavljene podneske odbrane generala Ante Gotovine u kojima se tvrdi da nije ispunjen nalog sudija iz februara 2008. godine da se braniocima dostave svi izveštaji evropskih posmatrača iz vremena operacije "Oluja". U podnesku odbrane iz marta ove godine je navedeno da im je dostavljeno 294 dokumenta, koji su do te mere redigovani da su za njih praktično neupotrebljivi, kao i da nedostaje još 95 izveštaja evropskih posmatrača.

U odgovoru bi, po odluci veća, trebalo da se navede da li su po mišljenju Posmatračke misije EU dokumenti koje Gotovinina odbrana traži uopšte obuhvaćeni nalogom

sudija iz februara 2008. godine. Ako odgovor bude potvrđen, sudije pozivaju EU da navede da li je i zašto braniocima onemogućen pristup tim izveštajima evropskih posmatrača. Rok za dostavljanje tih odgovora je 14 dana.

Poziv Pretresnog veća je upućen na nekoliko adresa u okviru EU među kojima su visoki predstavnik za spoljnu politiku Havijer/Javier Solana, Evropska komisija i zemlje-članice koje su 1991. godine osnovale Posmatračku misiju Evropske zajednice.

Na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, koji se terete za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja", je u toku pauza između dokaznog postupka tužilaštva i odbrane. Proces se nastavlja 28. maja ove godine, kada će sa izvođenjem dokaza početi branioci Ante Gotovine.

2009-04-22

HAG/DEN HAAG

SOLANA ODBACUJE OPTUŽBE GOTOVININE ODBRANE

Generalni sekretar Saveta EU odbacuje tvrdnje branilaca Ante Gotovine da nije ispunjen nalog Pretresnog veća za dostavljanje izveštaja evropskih posmatrača iz vremena operacije "Oluja". S druge strane, predstavnic za štampu tužilaštva tvrdi da hrvatske vlasti, uprkos obavezujućem nalogu suda, nisu dostavile tražena vojna i policijska dokumenta, pa ni one za koje su se prošle godine saglasile da postoje.

◀ Javier Solana

Generalni sekretar Saveta EU Havijer/Javier Solana odbacio je kao neosnovane tvrdnje branilaca Ante Gotovine da im nisu dostavljeni izveštaji evropskih posmatrača iz perioda operacije "Oluja" i da je EU, time, dovela u pitanje pravičnost suđenja i "jednakost oružja" odbrane i optužbe.

U danas objavljenom pismu sudiji Oriju/Orie, generalni sekretar Solana navodi da je EU u celosti ispunila nalog Pretresnog veća iz februara 2008. godine, tako što je odbrani generala Gotovine omogućila neograničeni

pristup celokupnoj i neredigovanoj arhivi Posmatračke misije Evropske zajednice (PMEZ/ECMM). Član tima odbrane Goran Žugić je, navodi se dalje, u martu 2008. godine pregledao arhivu i odabrao dokumente koji su zatim, u redigovanom obliku, dostavljeni odbrani. Nije, tvrdi Solana, uskraćen ni jedan dokument koji je odbrana tražila.

Pažljivim pregledom arhive Posmatračke misije, navodi Solana, pronađena su 24 dokumenta za koje odbrana tvrdi da su "nestali". Reč je o dokumentima koji su u martu prošle godine bili na raspolaganju Goranu Žugiću, ali ih on tom prilikom nije odabrao, odnosno nije tražio njihovo dostavljanje. Za ostalih 56 dokumenata za koje odbrana tvrdi da su "nestali", Solana izražava sumnju da su uopšte postojali i ukazuje da ih odbrana nije nikada identifikovala ili izričito tražila. Iz dnevnih izveštaja kninskog štaba ECMM se, dodaje Solana, jasno vidi da pojedini posmatrački timovi nisu bili operativni u delu avgusta 1995. godine, u prvom redu zbog "ograničenja slobode kretanja koja su im nametnule lokalne (vojne) vlasti".

S druge strane, predstavnica za štampu tužilaštva Olga Kavran je na današnjoj konferenciji za novinare, na pitanje da li su hrvatske vlasti dostavile vojna i policijska dokumenta tražena obavezujućim sudskim nalogom, odgovorila da su tužilaštvu dostavljeni neki dokumenti specijalne policije, ali da i dalje nedostaju takozvani topnički, odnosno artiljerijski, dnevni. Dodala je da su se hrvatske vlasti prošle godine saglasile sa postojanjem 23 od stotinak topničkih dokumenata koje optužba traži, ali da uprkos tome do danas nije bilo nikakvog napretka u njihovom dostavljanju.

2009-04-24

HAG/DEN HAAG

GOTOVININA ODBRANA NE ODUSTAJE OD SOLANINIH DOKUMENATA

U "odgovoru na odgovor" Havijera Solane o "izgubljenim" ili "nepostojećim" izveštajima evropskih posmatrača, branioci Ante Gotovine traže dodatnu istragu EU i navode da je Solana u "sukobu interesa" jer je za vreme "Oluje" tvrdio da Hrvatska vojska neselektivnim granatiranjem čini zločine.

◀ Luka Mišetić, branilac Ante Gotovine

Branioци Ante Gotovine tvrde da im, suprotno navodima generalnog sekretara Saveta EU Havijera/Javier Solane, u martu 2008. godine nije omogućen "neograničen pristup u celokupnu i neredigovanu arhivu Posmatračke misije Evropske zajednice" (PMEZ/ECMM). Tako je nastavljen rat podnescima, pismima i saopštenjima po zahtevu odbrane da joj budu dostavljeni svi izveštaji evropskih posmatrača sačinjeni za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine, kada su počinjeni zločini nad Srbima za koje se terete generali Gotovina, Čermak i Markač.

Nakon što je Solana u pismu Pretresnom veću naveo da su pregledom arhive Posmatračke misije pronađena 24 dokumenta koja su u martu 2008. godine pružena na uvid timu odbrane koji nije tražio njihovo dostavljanje, branioci Ante Gotovine su u novom podnesku te tvrdnje ocenili kao netačne, navodeći da je malo verovatno da su i tužioci, koji su u dva navrata pregledali istu arhivu, takođe "prevideli" pomenute dokumente. U svakom slučaju, branioci traže dostavljanje 24 "locirana" izveštaja evropskih posmatrača iz krajinskog sektora Jug iz avgusta 1995. godine.

Odbrana se, dalje, osvrnula na Solanino izražavanje sumnje u postojanje 56 dokumenata, za koje branioci tvrde da su "nestali". Budući da je generalni sekretar Saveta EU tvrdio da ih odbrana nikada nije identifikovala ili izričito tražila, branioci su u današnjem odgovoru dostavili popis na kojem za najmanje 51 dokument pojedinačno navode "ili dokaz da postoje ili je predložena procedura Posmatračke misije iz koje se vidi da nema racionalnog objašnjenja za njihovo navodno nepostojanje". Branioci su "posebno zabrinuti" zbog činjenice da im nije dostavljen nijedan dnevni izveštaj kninskog sedišta evropskih posmatrača od 4. do 15. avgusta 1995. godine za koje veruju da su potencijalno oslobađajućeg karaktera za prvooptuženog Gotovinu, naročito u pogledu optužbi za neselektivno granatiranje.

Odbrana zato od Pretresnog veća zahteva da Evropskoj uniji ispostavi slične zahteve kakve je na zahtev tužioca ispostavila Republici Hrvatskoj od koje je zatraženo da dostavi izveštaje "čak iako nisu u posedu hrvatske vlade". Ukratko, sudije bi, smatraju branioci, trebalo da nalože da EU "uloži dodatne napore" u pogledu nedostajućih izveštaja, sprovede istragu, dostavi eventualno otkrivene dokumente i podnese detaljan izveštaj o postignutim rezultatima. Rok za dostavljanje izveštaja o istrazi bi, po njima, trebalo da bude 15 dana.

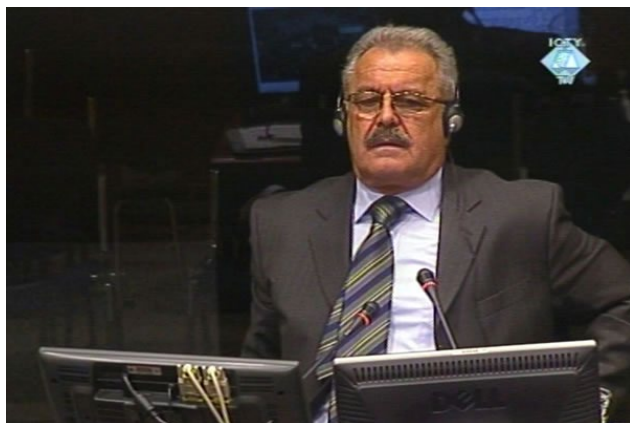
Odbrana, takođe, ukazuje i na potencijalni konflikt interesa Havijera Solane, budući da je on već 6. avgusta 1995. godine u svojstvu ministra spoljnih poslova Španije i predsedavajućeg Saveta ministara EU izjavio da Hrvatska vojska "granatira civilna područja" i time čini ratne zločine. Zato on, smatraju branioci, ne bi trebalo da bude na poziciji odgovornog za lociranje dokumenata koji bi mogli da opovrgnu njegove nekadašnje navode.

2009-04-27

HAG/DEN HAAG

DOPUNSKO SVEDOČENJE BIVŠEG ZAPOVEDNIKA HRVATSKOG TOPNIŠTVA

Pretno veće odobrilo zahtev tužioca da bivši komandant artiljerije Zbornog područja Split Marko Rajčić "dopuni" svoj iskaz na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču odgovorima na neka dodatna pitanja o korišćenju artiljerije u operaciji "Oluja".

◀ Marko Rajčić, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Pretposlednji svedok optužbe na suđenju za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" – zapovednik topništva Zbornog područja Split Marko Rajčić – pojavio se u Hagu ponovo 25. maja ove godine. Pretno veće je, naime, uvažilo zahtev tužioca da Rajčića podvrgne ispitivanju o dokumentu sa naslovom "Popis artiljerijskih ciljeva Jagoda".

Taj dokument je odbrana generala Ante Gotovine, koji se zajedno sa generalima Čermakom i Markačem tereti za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja", uvela u dokaze nakon Rajčićevog svedočenja koje je trajalo od 18. do 23. februara. Tužilac je tvrdio da na tom

popisu nije navedeno ko ga je, kada i gde sačinio i da bi o njegovoj autentičnosti morao da se izjasni Rajčić, što je veće sada prihvatilo. Stranama je odobreno i da svedoka ispituju i u vezi sa "Ratnim dnevnikom Topničke skupine 4" koja je učestvovala u granatiranju Knina, kao i ostalim pitanjima o artiljerijskom napadu na Krajinu koja su u međuvremenu obelodanjena.

Veće nije uvažilo zahtev Gotovinih branilaca da se povuče nalog o zabrani kontakata sa svedokom do njegovog ponovnog pojavljivanja u sudnici. Budući da je u međuvremenu optužba kontaktirala svedoka, branioци traže da unakrsno ispituju istražitelja koji je sa njim razgovarao. Veće je odluku po tom zahtevu odložilo do daljnjeg, očito s namerom da po tom pitanju prvo sasluša Rajčića.

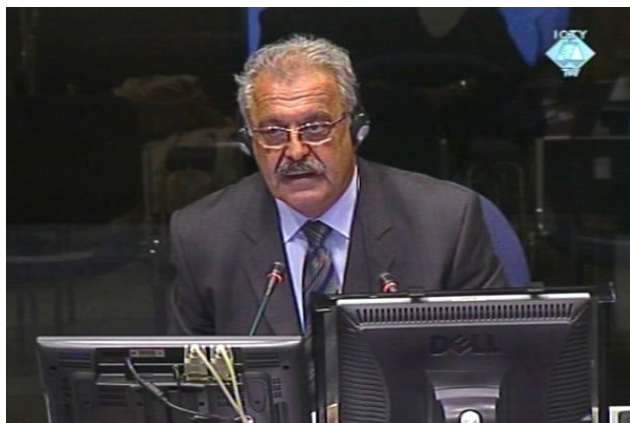
Dokazni postupak optužbe na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču je okončan 5. marta ove godine. Mesec dana kasnije Pretno veće je odbacilo zahteve branilaca da optuženi budu oslobođeni po tačkama optužnice koje tužilaštvo, po mišljenju odbrane, nije dokazalo, a početak dokaznog postupka odbrane je zakazan za 28. maj.

2009-05-25

HAG/DEN HAAG

KONKRETNI CILJEVI U "ŠIRIM PODRUČJIMA"

U "dodatnom" svedočenju na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, bivši zapovednik topništva HV u "Oluji" Marko Rajčić tvrdio da su u avgustu 1995. godine granatirani samo konkretni vojni ciljevi, iako mu je tužilac predočio nekoliko dokumenata u kojima se kao ciljevi navode "šira područja" sela i gradova.

◀ Marko Rajčić, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Zapovednik hrvatskog topništva tokom operacije "Oluja" Marko Rajčić vratio se u Hag na zahtev tužioca da bi odgovorio na dodatna pitanja u vezi sa dokumentima koja su u dokaze uvedena nakon njegovog iskaza na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču u februaru ove godine. Rajčićevi odgovori su danas, kao i u prvom svedočenju, više išli na ruku njegovom bivšem zapovedniku Anti Gotovini, a manje tužiocu koji ga je pozvao u Hag.

U nastojanju da dokaže da je hrvatska artiljerija tokom "Oluje" nasumice gađala krajinska sela i gradove sa namerom da se civili zaplaše i nateraju u beg, tužilac je

predočio Rajčićevo naređenje od 9. avgusta 1995. godine za ispaljivanje 36 granata na "šire područje" mesta Srb. Optužba je u svom dokaznom postupku tvrdila da su cilj tog i sličnih napada bili civili – u konkretnom slučaju izbegličke kolone koje su nakon početka napada HV neprestano prolazile kroz Srb. Rajčić, međutim, kaže da je tada naredio da se gađaju glavne raskrsnice u tom gradiću jer se tuda izvlačila artiljerija krajinskih Srba. Tvrdi i da je njegovo topništvo gađalo položaje neprijateljske vojske sa kojih su napadane jedinice HV.

Na pitanje sudije da li je u tim sukobima bilo povređenih ili poginulih na obe strane, svedok je odgovorio da su dva hrvatska vojnika lakše ranjeni a nije obavestjen o gubicima na drugoj strani. Nema ni informacije da li je svaki projektil pogodio zacrtani cilj ali je tog dana helikopterom nadletao područje Srba i video nekoliko kratera na glavnoj raskrsnici koja je gađana.

Tužilac je predočio i dokument naslovljen kao "Popis artiljerijskih ciljeva Jagoda" u kojem se navode brojne mete u području Benkovca, Obrovca i Gračaca, ali ne i njihove tačne koordinate. Na pitanje sudije Orija kako shvatiti takve navode osim da je trebalo gađati cela područja a ne konkretne vojne ciljeve, svedok kaže da je osim tog popisa morala postojati i dodatna informacija na kojoj su navedene tačne koordinate meta. Tvrdi da nisu gađani svi navedeni planirani ciljevi, navodeći primer Benkovca gde je, kako kaže, granatirana samo kasarna, iako su na popisu bile i druge zgrade, poput fabrike "Glinica".

Predsedavajući sudija je svedoka na kraju iskaza zamolio i da objasni istorijat svojih kontakata sa kancelarijom tužioca, pa je ovaj rekao da su ga oni četiri puta zvali da svedoči, ali da im je on odgovarao da se već "stavio na raspolaganje" Gotovininim braniocima. Pozivu tužioca odazvao se, kaže, tek kada je Pretresno veće izdalo obavezujući nalog.

Suđenje hrvatskim generalima, optuženim za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja" se nastavlja u sredu konferencijom pred početak izvođenja dokaza odbrane. U četvrtak će se veću uvodnim rečima obratiti odbrane Čermaka i Markača, a prve svedoke će 2. juna izvesti Gotovininu branioci.

2009-05-27

HAG/DEN HAAG

PET MESECI ZA ODBRANU HRVATSKIH GENERALA

Na konferenciji pred početak dokaznog postupka odbrane generala Gotovine, Čermaka i Markača najavljeno da će za nešto više od pet meseci biti izvedeno oko 135 svedoka. Sutra uvodne reči Čermakovih i Markačevih branilaca, od 2. juna prvi svedoci Gotovinine odbrane.

Na današnjoj raspravi u predmetu hrvatskih generala Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača pred većem holandskog sudije Alfonsa Orija/Alphons Orije obavljene su poslednje pripreme pred sutrašnji početak izvođenja dokaza odbrane. Među različitim administrativnim pitanjima, razmatrano je i trajanje dokaznih postupaka tri odbrane i broj svedoka koji će biti izvedeni.

Branioци generala Gotovine su najavili 67 svedoka uz procenu da će im za njihovo glavno ispitivanje biti potrebno 125 i po sati, dok su odbrane Čermaka i Markača predale popis od po 42 odnosno 26 svedoka čije bi glavno svedočenje trajalo oko 50 odnosno oko 100 časova. Pretresno veće je prihvatilo liste svedoka uz sugestiju odbranama da njihovo ispitivanje donekle skrate. Tako bi, po sudijama, za ispitivanje Gotovininih svedoka bilo dovoljno 90, Markačeve 75, a Čermakove 45 časova, što su branioци u načelu prihvatili, uz usmeni dogovor da bi u daljem toku suđenja mogli da traže dodatno vreme.

Prema tome, za glavno ispitivanje svedoka tri odbrane biće potrebno najmanje 210 časova. Ako bi tužilac za unakrsno ispitivanje potrošio isto toliko, dokazni postupci odbrana bi bili okončani za 105 radnih dana, odnosno za nešto više od pet meseci. Prve svedoke će od 2. juna izvoditi Gotovininu branioci, a sutra i, eventualno, prekosutra će se veću uvodnim rečima obratiti odbrane Čermaka i Markača.

Trojica hrvatskih generala se terete da su kao učesnici udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem trajnog proterivanja Srba iz Krajine odgovorni za brojne zločine nad civilima za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto i jesen 1995. godine. Tužiočev dokazni postupak je posle nepunih godinu dana okončan 5. marta ove godine, a mesec dana kasnije Pretresno veće je odbilo zahteve branilaca da optuženi budu oslobođeni po tačkama optužnice koje tužilaštvo, po njima, nije dokazalo.

2009-05-28

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: ČERMAK JE BIO "CIVIL U VOJNOM ODELU"

U uvodnim rečima odbrane Ivana Čermaka, jednog od trojice hrvatskih generala optuženih za zločine u "Oluji", najavljeno da će nekolicina vojnih i policijskih veštaka i brojni drugi svedoci odgovoriti na "neutemeljene" tvrdnje tužioca o njegovoj zapovednoj ulozi nad vojskom i policijom. Na popisu svedoka Čermakove odbrane predsednik Hrvatske Stjepan Mesić i izbornik fudbalske reprezentacije BiH i nekadašnji bliski prijatelj Franje Tuđmana – Čiro Blažević.

Uvodnim rečima branioца Stivena Keja/Steven Kay danas je otvoren dokazni postupak odbrane na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine nad srpskim civilima u leto i jesen 1995. godine. Branilac Kej je u tročasovnom izlaganju saopštio na koji način će njegov pravni tim pobijati navode optužnice i ukazivati na "neutemeljenost" tužiočevih dokaza o ulozi bivšeg zapovednika Zbornog mesta Knin Ivana Čermaka u događajima u Krajini nakon operacije "Oluja".

◀ Steven Kay, branilac Ivana Čermaka

Čermakova odbrana će izvesti po dva «strana» i «domaća» vojna i policijska veštaka koji će u ekspertskim izveštajima objasniti zašto smatraju da su u nadležnosti zapovednika zbornog mesta bili samo «civilni poslovi», bez operativne uloge nad jedinicama vojske i policije. Optuženi general se, po braniocima, bavio «normalizacijom života» u Kninu i okolnim mestima, bez mogućnosti da donosi odluke o važnim pitanjima. On je, naveo je branilac Kej, bio «tek medij kroz koji su prolazile informacije» sa viših instanci hrvatskih vlasti ka predstavnicima međunarodne zajednice na terenu.

Većina od 42 najavljena svedoka Čermakove odbrane će, kako je danas najavljeno, govoriti da se optuženi pre

svega bavio snabdevanjem Knina vodom i strujom, čišćenjem grada, radom pekara, fabrika i prodavnica i svega drugog čime se inače bave civilni organi. Branilac je objasnio i otkud potiče raskorak između Čermakovog vojnog čina i zvanja zapovednika s jedne i civilnih nadležnosti s druge strane. Nije, naime, bilo zakonskih mogućnosti da se on imenuje za visokog civilnog zvaničnika u Kninu, pa je tamo, tvrdi odbrana, poslat po vojnoj liniji. Pored toga, predsednik Tuđman je, po izjavama budućih svedoka odbrane, «kao partizanski general bio opterećen vojnim zvanjima», pa je otuda Čermak, iako civil i privrednik, «zaradio» čin generala.

Odbrana će pobijati i tvrdnje optužbe po kojima je optuženi prikrivao zločine i tako doprineo stvaranju atmosfere nekažnjivosti u kojoj su na različite načine vršeni pritisci na Srbe da napuste Krajinu. Jedan od primera je i incident u selu Grubori gde je krajem avgusta 1995. godine ubijeno pet srpskih staraca, za koje je Čermak pred TV kamerama tvrdio da su stradali u razmeni vatre između hrvatske specijalne policije i zaostalih srpskih vojnika. Nije se, tvrdi branilac, radilo o zataškavanju zločina, već o informisanju medija i međunarodnih predstavnika o tom događaju na osnovu izveštaja dobijenih od policije. Odbrana tvrdi da je Čermak uvek pravovremeno reagovao na informacije o zločinima i prosleđivao ih nadležnim organima, jer nije imao nadležnosti da aktivnije reaguje po tom pitanju. «Radilo se o kulturi prijavljivanja a ne prikrivanja zločina», kaže branilac.

Na popisu svedoka odbrane su bliski Čermakovi saradnici u Kninu – krajinjski Srbin koji je vršio ulogu gradonačelnika Petar Pašić i oficiri za vezu Dondo i Luković – ali i aktuelni hrvatski predsednik Stjepan Mesić. Iskaze će, osim njih, dati i bivši šef ureda predsednika Hrvoje Šarinić i Tuđmanov bliski prijatelj, danas izbornik fudbalske reprezentacije BiH – Ćiro Blažević.

Sutra će se veću uvodnim rečima obratiti odbrana bivšeg zapovednika specijalne policije Mladena Markača, a prve svedoke će od 2. juna izvoditi branioci Ante Gotovine koji su svoju uvodnu reč izneli na početku suđenja u martu prošle godine.

2009-05-29

HAG/DEN HAAG

MARKAČEVA ODBANA: KRAJINSKI EGZODUS PO OBRASCU BEOGRADA

Branilac bivšeg zapovednika specijalne policije Mladena Markača negira postojanje udruženog zločinačkog poduhvata s ciljem proterivanja Srba iz Krajine i za planiranje i izvedbu egzodusa optužuje rukovodstva RSK i Srbije. Odbrana tvrdi da nema dokaza da je Markač počinio ili prikrivao zločine za vreme i nakon operacije «Oluja».

◀ Mladen Markač u sudnici Tribunala

«Smatram da će se nakon našeg dokaznog postupka sudije uveriti u nevinost mog klijenta i doneti jedinu pravednu – oslobađajuću presudu», rekao je u današnjoj uvodnoj reči zagrebački advokat Goran Mikuličić, branilac bivšeg zapovednika specijalne policije Mladena Markača, optuženog sa generalima Gotovinom i Čermakom za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije «Oluja» u avgustu 1995. godine. Odbrana će, najavio je Mikuličić, pobijati navod optužnice o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem trajnog uklanjanja Srba iz Krajine.

Masovni odlazak srpskih civila, bio je, po odbrani, «razrada ideologije» tadašnjeg predsednika Srbije Slobodana

Miloševića po kojoj je planirano da Srbi žive u jednoj državi, pa je rukovodstvo Republike Srpska Krajina odlučilo da evakuiše stanovništvo kada je postalo jasno da će okupirano područje biti reintegrirano u Hrvatsku. Odbrana će, navedeno je danas, dokazivati da su prvi planovi za evakuaciju sačinjeni još 1993. godine. Dokaz o takvom obrascu postupanja srpskih vlasti vidljiv je, smatra Mikuličić, i iz masovnih odlazaka Srba sa drugih teritorija nad kojima su

izgubili vlast, kao što su hrvatsko Podunavlje, Sarajevo ili Kosovo. To, po odbrani, dokazuje da nije postojala namera hrvatskih vlasti da se Srbi trajno uklone, pa tako ne može biti govora ni o učešću Mladena Markača u udruženom zločinačkom poduhvatu sa takvim ciljem.

Odbrana će osporavati tužiočeve navode o sprečavanju povratka izbeglih Srba nakon «Oluje» i dokazivati navodne napore hrvatskih vlasti da se povratak «omogući i potakne». U prilog tome branilac je izneo tvrdnju da se do 2000. godine u Krajinu vratilo 122.500 Srba.

Branilac je Markača opisao kao "visokomoralnu osobu, savesnog profesionalca, predanog oca i supruga, čoveka bez političkih, verskih i rasnih predrasuda", što po njemu ukazuje da nije mogao počinuti nikakvo kazneno delo. Odbrana naglašava da u Markačevoj nadležnosti nije bilo otkrivanje i istraga zločina, već samo prosleđivanje eventualno dobijenih informacija pravosudnim organima. Nema dokaza, kaže Mikuličić, da je optuženi znao a nije prijavio zločine, niti da je ikada prikrivao nezakonita postupanja svojih podređenih.

Markačeva odbrana će, najavljeno je danas, dokazivati i da je Tribunal nadležan samo za zločine koji su se dogodili za vreme operacije "Oluja" od 5. do 8. avgusta 1995. godine, ali ne i posle toga. Nakon 8. avgusta je, naime, po braniocima usledilo "stanje unutrašnjeg nemira i napetosti", što je nivo nižeg stupnja borbenih aktivnosti od stanja "oružanog sukoba" koji je uslov za nadležnost Haškog tribunala.

Suđenje hrvatskim generalima se nastavlja u utorak 2. juna, kada će sa izvođenjem dokaza početi odbrana generala Ante Gotovine. Prvi svedok bi trebalo da bude bivši oficir vojne kontra-obaveštajne službe (KOS) koji je u oktobru 2002. godine kao svedok optužbe na suđenju Slobodanu Miloševiću opisao veze JNA i srpske policije sa događajima u RSK.

2009-06-02

HAG/DEN HAAG

SRPSKI OBAVEŠTAJAC PRVI SVEDOK GOTOVININE ODBRANE

Bivši "KOS-ovac" i svedok optužbe u predmetu "Milošević" Slobodan Lazarević svedočeći na suđenju za zločine u "Oluji" potkrepio teze odbrane generala Ante Gotovine o "širenju straha od Hrvata" među krajinskim Srbima, nepostojanju civila među krajinskim muškarcima i "podršci" rukovodstva Srbije krajinskom egzodusu.

◀ Slobodan Lazarević, svjedok odbrane Ante Gotovine

Prvi svedok odbrane hrvatskog generala Ante Gotovine je Srbin, oficir Kontraobaveštajne službe (KOS) bivše JNA i Slobodan Lazarević, koji je skoro četiri godine, od februara 1992. do avgusta 1995. godine proveo na mestu glavnog obaveštajca 21. korpusa vojske krajinskih Srba. O vezama političkog, vojnog i policijskog vrha Srbije sa događajima u takozvanoj Republici Srpska Krajina (RSK) Lazarević je 2002. godine dao iskaz na suđenju Slobodanu Miloševiću. Odbrana Gotovine je danas u dokaze uvela transkript tog svedočenja i Lazarevićevu izjavu istražiteljima tužilaštva iz 1999. godine.

Lazarević je danas potvrdio nekoliko važnih teza odbrane generala Gotovine, koji se zajedno sa Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem tereti za ubistva i progon srpskog stanovništva iz Krajine i pljačku i razaranje njihove imovine za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine. Prema svedoku, "uslov opstanka" RSK bilo je održavanje atmosfere straha od Hrvata i vojnih tenzija kod lokalnog stanovništva. Zato je krajinsko rukovodstvo razvijalo uverenje da Srbi ne mogu živeti sa Hrvatima i svako ko se s tim nije slagao smatran je protivnikom režima. Naveo je primer Dmitra Obradovića, gradonačelnika Vrgin Mosta, koji je ubijen zbog zalaganja za suživot sa Hrvatima.

Stvaranje klime straha bilo je, kako je dodao, "pomognuto" i nekim akcijama Hrvatske vojske (HV), kao što je bio napad na srpske zaseoke u Medačkom džepu 1993. godine, ali i činjenicom da su između 1991. i 1995. godine počinjeni brojni zločini nad krajinskim Hrvatima, pa je bilo lako ubediti ljude da će uslediti odmazda. Lazarević je tako potkrepio tezu odbrane o postojanju preduslova da stanovništvo napusti Krajinu iz pukog straha i pre ulaska HV u avgustu 1995.

Dalje, Lazarević je "u susret" odbrani izašao i sa tezom o praktičnom nepostojanju muških civila u RSK. Kaže da su svi vojnosposobni muškarci bili mobilisani a da je među dobrovoljcima čak bilo i dečaka od 16 i staraca od po 75 godina. Čak i kada su bili obučeni u farmerke i košulje to, po njemu, nije značilo da su civili, jer su bili pod oružjem i u sastavu vojske ili policije. Nijedan od njih se, kaže, nije mogao pohvaliti da "nije bio upetljan" u vojne aktivnosti, makar da je samo ispalio nekoliko metaka prema neprijateljskoj strani, tako da su, kada je došlo do napada hrvatskih snaga, svi bili spremni na odlazak, a za njima bi krenule i njihove porodice. U takvoj militarizovanoj atmosferi i najmanje čarke bi se, kaže, rešavale oružjem, što je uzrokovalo da je.

Konačno, Lazarević je potvrdio tezu Gotovine odbrane da je, kada je počela operacija "Oluja", rukovodstvo RSK

na čelu sa Milanom Martićem direktno podsticalo stanovništvo na odlazak, a ne na ostanak. "Bilo je takođe bolno očigledno da je Beograd odlučio da smo u Krajini stigli do kraja puta", dodao je svjedok, navodeći da su kružile priče o nagodbi Tuđmana i Miloševića, po kojoj bi Srbi trebalo da napuste Krajinu i presele se na Kosovo. Po dolasku u Srbiju, bar deo takve teorije je potvrđen u praksi jer su, tvrdi, svi izlazi sa autoputa bili zatvoreni i moglo se jedino ka jugu. Lazarević se, međutim, nije složio sa braniočevom sugestijom da su planovi za evakuaciju srpskog stanovništva sačinjeni pre početka operacije "Oluja". To bi, kaže, značilo da je krajinsko rukovodstvo danima unapred znalo da se sprema napad, što po njemu nije bio slučaj.

Bivši srpski obaveštajac će sutra okončati glavno svjedočenje, nakon čega će ga, ako budu želeli, ispitivati branioci druge dvojice optuženih i, svakako, tužilac.

2009-06-03

HAG/DEN HAAG

ČIJA JE PROPAGANDA PLAŠILA SRBE

Odgovarajući na pitanja tužioca, bivši srpski obaveštajac Slobodan Lazarević rekao da je sa hrvatske strane bilo izjava koje su kod Srba "izazivale nelagodu", ali smatra da su to bili "izolovani trenuci" a ne jasna propaganda, a da su onda krajinske vlasti to koristile za kampanju zastrašivanja sopstvenog stanovništva. Naredni svjedok odbrane Vesna Škare Ožbolt.

◀ Vesna Škare Ožbolt, svjedok odbrane Ante Gotovine

Unakrsno ispitivanje bivšeg vojnog obaveštajca JNA i Srpske vojske Krajine (SVK) Slobodana Lazarevića trajalo je kraće nego što se očekivalo, a tužilac se uglavnom bavio njegovom tvrdnjom da je strah od Hrvata među krajinskim Srbima izazvan pretežno propagandom krajinskih vlasti. Prvi svjedok odbrane Ante Gotovine je u glavnom ispitivanju na taj način potvrdio tezu da su Srbi posle operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine napustili Krajinu iz straha od odmazde i to pre ulaska hrvatske vojske.

Tužilac se osvrnuo na svjedokovu jučerašnju tvrdnju o aktivnostima hrvatske strane koje su bile pogodne za manipulaciju od strane krajinskih vlasti. Osim napada na srpska sela u Medačkom džepu 1993. godine, koje je juče naveo, Lazarević je dodao da su u krajinskim medijima često pominjani i zločini u operaciji "Maslenica", ali i događaji iz vremena ustaškog režima u Hrvatskoj od 1941. do 1945. godine. Osim toga, Lazarević je naveo i da su pojedini nastupi hrvatskih političara bili u srpskim medijima korišćeni u svrhu propagande, poput ustaškog pozdrava "Za dom spremni" izrečenog jednom prilikom u Saboru i "opštepoznate" izjave predsednika Tuđmana o "Krajini bez Srba". "Kada tako nešto čujete, ako ste Srbin, svakako će vam biti nelagodno", zaključio je Lazarević.

Na insistiranje predsedavajućeg sudije da razjasni da li je to značilo da je strah od Hrvata među Srbima stvaran propagandom obe strane, svjedok je odgovorio da smatra da su to u hrvatskim medijima bili "izolovani trenuci" a ne jasna propaganda, a da su onda krajinske vlasti to koristile za kampanju zastrašivanja sopstvenog stanovništva.

U nastavku današnjeg zasedanja, Gotovinina odbrana je izvela svog narednog svjedoka - Vesnu Škare Ožbolt, u vreme "Oluje" pomoćnicu predstojnika Ureda predsednika Hrvatske. U izjavi odbrani iz juna 2008. godine, koja je na početku njenog iskaza uvedena u dokaze, ona je rekla da je hrvatska vlast planirala mirnu reintegraciju krajinskog područja u Hrvatsku. Ideja je, kaže, bila da se Krajina demilitarizuje, potom da se "i teritorija i srpsko stanovništvo" reintegrišu u ustavne okvire Republike Hrvatske, a planiran je bio i povratak hrvatskih izbeglica u to područje. Nešto slično se, objasnila je, desilo kasnije sa Istočnom Slavonijom.

Svedokinja smatra da do operacije Oluja "najverovatnije ne bi došlo" da je krajinska delegacija početkom avgusta 1995. godine u Ženevi prihvatila plan Z4. Priznala je da je taj dokument i za hrvatsku stranu bio "neprihvatljiv" ali da je predsednik Tuđman dozvolio da bude početna platforma za pregovore sa pobunjenim Srbima. No, kako oni nisu prihvatili plan, pribeglo se, kaže, vojnoj operaciji.

General Gotovina se, inače, zajedno sa Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem tereti za zločine počinjene za vreme i nakon operacije Oluja koji su, po optužnici, bili deo udruženog zločinačkog poduhvata na čijem je čelu bio predsednik Tuđman, a cilj trajno uklanjanje Srba iz Krajine. Tužilac je dokazivao da je planiranje vojne operacije počelo pre propasti ženevskih pregovora.

2009-06-04

HAG/DEN HAAG

SVEDOKINJA: TUĐMANA SU LJUTILE KRAJINSKE PLJAČKE I PALJEVINE

Bivša hrvatska ministarka pravde i član Tuđmanovog ureda Vesna Škare Ožbolt tvrdi da je predsednik bio "prilično nervozan i ljut" zbog informacija i pljačkama i paljenjima srpskih kuća u Krajini nakon operacije "Oluja", a zakon o privremenom oduzimanju njihove imovine vidi kao instrument da se spreče nova razaranja. Zašto je Čermak ljut na svedokinju?

◀ Vesna Škare Ožbolt, svjedok odbrane Ante Gotovine

U nastavku glavnog ispitivanja, svedokinja Gotovinine odbrane Vesna Škare Ožbolt je potvrdila da su nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine u Ured predsjednika Tuđmana, u kojem je ona bila pomoćnica predstojnika, dolazile informacije o paljevinama i pljačkama srpskih kuća u Krajini. Generali Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem da se Srbi proteraju iz Krajine, a njihov povratak spreči, između ostalog, i razaranjem kuća koje su tek napustili.

Škare Ožbolt je rekla da su pljačke i paljevine srpskih kuća bile sasvim neočekivane, zbog čega je predsednik Tuđman bio "prilično nervozan i ljut" a čak je govorio o "sabotaži i podmetanju". Zato je njegov ured, tvrdi, tražio

da se počinioci otkriju i procesuiraju, što je, po svedokinji, dovelo do pokretanja oko 2.000 postupaka. Kaže da je razaranja napuštene srpske imovine "stavilo mrlju" na napore Hrvatske da reintegriše oslobođeno područje i da je bilo "veoma glupo" uništavati potencijalni smeštaj za raseljene i izbegle hrvatske civile.

Upitana da li je znala za usvajanje Zakona o privremenom oduzimanju imovine koji je, po optužbi, predstavljao još jedan od pokušaja hrvatskih vlasti da spreče povratak krajinskih Srba, svedokinja je rekla da se radilo samo o aktu koji je omogućavao da kuće "ne ostanu prazne i ne budu izložene pljački i paljenju". Bilo je planirano da se u njih privremeno usele hrvatski povratnici, dok se njihove kuće u Krajini ne obnove, ali to, po njoj, nikako nije značilo da će imovina biti trajno oduzeta Srbima. Budući da je Hrvatska bila posvećena zaštiti privatne svojine, osnovana je, kaže, državna agencija za promet nekretninama koja je otkupljivala imovinu Srba koji više "nisu želeli da žive u prethodnim mestima boravka".

U nastavku je Vesna Škare Ožbolt odgovarala na pitanja branioca Stivena Keja/Steven Kay, zastupnika Ivana Čermaka, koga je predsednik Tuđman 5. avgusta 1995. godine imenovao zapovednikom Zbornog mesta Knin. Svedokinja tvrdi da Čermak nije imao vojnu ili policijsku ulogu, pošto je bio poznati privrednik koji je u Knin poslat da normalizuje civilni život, mada se nije tačno znalo na kojoj teritoriji, zbog čega ga je nazvala "vitezom bez zemlje".

Čermakova odbrana od početka procesa nastoji da ukaže da je on igrom slučaja kao privrednik završio na vojnom položaju, a svedokinja je danas to nastojala da potkrepi jednom anegdotom. Kada je, naime, jednom prilikom između 2003. i 2006. godine, dok je bila ministar hrvatskog pravosuđa, posetila Čermaka u Pritvorskoj jedinici u Sheveningenu/Scheveningen, on joj je rekao: "Ovde sam zbog vas, vi iz predsednikovog ureda ste me ubedili da preuzmem posao u Kninu". Svedokinja kaže da joj je reakcija čoveka koji je "izvučen" iz privrede potpuno razumljiva, naročito ako se uzme u obzir da niko u hrvatskoj vlasti nije očekivao da bi za zločine u "Oluji" mogle biti podignute optužnice pred Haškim tribunalom.

Pred kraj današnjeg zasedanja tužilac je počeo unakrsno ispitivanje, koje će sutra biti okončano.

2009-06-05

HAG/DEN HAAG

TUĐMAN: "SRBA U KRAJINI NE SME BITI NI DESET ODSO"

Pobijajući tvrdnju bivše ministarke pravde Vesne Škare Ožbolt da Hrvatska nakon "Oluje" nije stajala na putu povratku srpskih izbeglica, tužiteljica prezentovala zapisnike Tuđmanovih nastupa u kojima je hrvatski predsednik isticao da "ne može biti govora o povratku svih 150 do 200 hiljada Srba" i da ih u Krajini ne sme biti "ni deset odsto"

U unakrsnom ispitivanju Vesne Škare Ožbolt, tužiteljica Gustafson je predočila niz zapisnika sa sastanaka hrvatskog državnog vrha za koje smatra da su u direktnoj suprotnosti sa svedokinjinom tvrdnjom da Hrvatska nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine ničim nije stajala na putu povratku Srba u Krajinu. Škare Ožbolt je u to vreme bila pomoćnica predstojnika Ureda predsjednika Tuđmana pa je i sama prisustvovala nekim od tih sastanaka, a pred Tribunalom svedoči na poziv odbrane Ante Gotovine, koji se sa generalima Čermakom i Markačem, tereti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog proterivanja Srba iz Krajine u leto i jesen 1995. godine.

◀ Vesna Škare Ožbolt, svjedok odbrane Ante Gotovine

Budući da je svedokinje tvrdila da Zakon o privremenom oduzimanju imovine srpskim izbeglicama nije podrazumevao konfiskaciju već samo kratkoročni prekid "prava posedovanja", tužiteljica je predočila zapisnik sa sastanka od 11. avgusta 1995. godine u kojem Tuđman zahteva da se u zakon ubaci "radikalna mera" koja bi podrazumevala da imovina Srba koji se ne vrate za tri meseca postane državna imovina. Slična formulacija je potom i ušla u zakon, a svedokinja objašnjava da je Hrvatska tada bila "na kolenima", pritisnuta staranjem o svojim izbeglicama koje je morala negde makar privremeno smestiti, pa su u tu svrhu mogle poslužiti napuštene srpske kuće. Objasnila je, takođe, da je bilo važno popuniti «prazan prostor», odnosno napuštena područja, jer je postojala opasnost upada iz Republike Srpske i uništavanja kuća.

Tužiteljica je, međutim, ostala pri stavu da se "popunjavanje praznog prostora" vršilo u cilju sprečavanja povratka Srba, pa je predočila zapisnik od 22. avgusta 1995. godine na kojem ministar za obnovu i izbeglice Jure Radić objašnjava Tuđmanu da se Hrvatima prvo moraju naseliti "povjesno kritična područja», poput Petrove Gore, kako se u budućnosti «nipošto ne bi dozvolilo da na njima bude više od deset odsto Srba». Tuđman je na to, prema zapisniku, odgovorio: «Ma ni deset odsto». Škare Ožbolt kaže da Radićeve ideje nisu uvek bile mudre i da često nisu bile prihvaćene, ali je tužiteljica insistirala da odgovor "ma ni deset odsto" baš i ne izgleda kao da se predsednik protivio. "Treba videti kontekst, mimiku lica sagovornika, a ne samo suhi transkript", odgovorila je svedokinja, navodeći da je Tuđman za svakog ministra imao drugu priču.

Optužba je prezentovala i transkript Tuđmanovog govora iz juna 1997. godine kada je u Vukovaru rekao da "ne može biti govora o povratku svih 150 do 200 hiljada Srba u Hrvatsku", jer bi to moglo prouzrokovati novi rat. I ta izjava je danas u sudnici pročitana na različite načine - dok tužiteljica smatra da je time jasno stavljeno do znanja da od povratka Srba nema ništa, svedokinja kaže da se ne dozvoljava masovan povratak "samo onih koji su prouzrokovali rat".

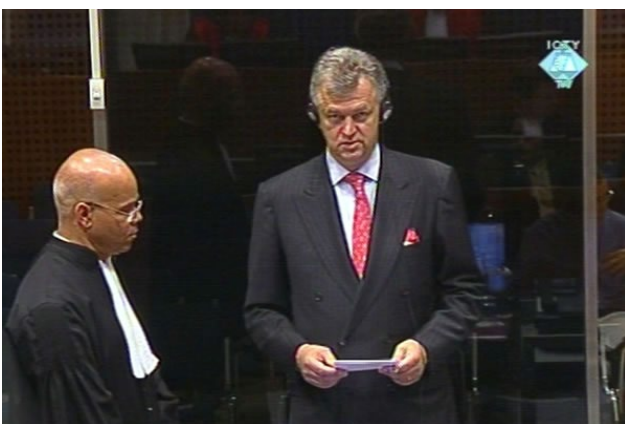
Iskaz Vesne Škare Ožbolt je danas okončan a suđenje se nastavlja u ponedeljak.

2009-06-08

HAG/DEN HAAG

LINGVISTIKA BRIJUNSKOG SASTANKA

Svedočeci u odbranu Ante Gotovine, bivši hrvatski šef diplomatije Miomir Žužul tvrdio da je Hrvatska vodila računa o poštovanju ljudskih prava srpskih civila za vreme i nakon operacije "Oluja", nudeći originalno lingvističko tumačenje Tuđmanovih reči da Srbima treba "jamčiti tobože građanska prava".

◀ Miomir Žužul, svjedok odbrane Ante Gotovine

Bivši hrvatski ministar spoljnih poslova Miomir Žužul tvrdi da je Hrvatska na čelu sa predsednikom Tuđmanom "davala snažnu podršku" miroljubivom rešenju sukoba u bivšoj Jugoslaviji. Vojnim akcijama se, kaže, pribegavalo samo kada su druga rešenja bila iscrpljena i nikada bez podrške Sjedinjenih država i "prijateljskih" evropskih država. Takav je, po njemu, bio slučaj i sa operacijom "Oluja" u leto 1995. godine u kojoj su, po optužnici protiv generala Gotovine, Čermaka i Markača, počinjeni brojni zločini nad krajinskim Srbima.

Žužul je u periodu obuhvaćenom optužnicom bio predstavnik Hrvatske pri UN u Ženevi i Tuđmanov izaslanik na pregovorima sa međunarodnim predstavnicima. Svedočeci na poziv odbrane Ante Gotovine, rekao je da

je Hrvatska imala "razumevanje" Sjedinjenih država da u slučaju neuspeha Ženevskih pregovora vojno napadne takozvanu Republiku Srpska Krajina. Odluka o početku "Oluje" donesena je, kaže, uveče 3. avgusta 1995. godine kada je iz Ženeve stigla vest da je srpska delegacija odbila mirovni plan Z-4. Da je Vašington tražio da se operacija zaustavi, Tuđman bi, smatra Žužul, to sigurno učinio, kao što je kasnije te godine na zahtev Sjedinjenih država zaustavio napredovanje HV i BH Armije ka Banja Luci.

Svedok je siguran da Tuđman nikada ne bi pribegao vojnom rešenju da nije bilo razumevanja SAD, ali je objasnio da je ta podrška podrazumevala određene uslove: da operacija bude brzo završena i da se vodi računa o bezbednosti

srpskih civila i međunarodnih posmatrača na terenu. Stav optužbe je, međutim, da se iz transkripta sastanka hrvatskog političkog, vojnog i policijskog vrha održanog na Brionima 31. jula 1995. godine vidi da je Hrvatska pokušavala da stvori privid brige za civile, a da se iza toga skrivala namera o trajnom proterivanju Srba iz Krajine. To se, po tužiocu, naročito vidi iz jedne rečenice koju je branilac Kiho/Kehoe danas predočio Žužulu.

“Srbima treba dati put za odlazak, a jamčiti im tobože građanska prava”, rekao je tada Franjo Tuđman, zahtevajući rasturanje letaka u kojima bi se civilima ukazalo na put koji im je HV ostavila za povlačenje ka Srbiji. Po Miomiru Žužulu, po sredi je “lingvistički nesporazum” u vezi sa izrazom “tobože”. Predsednik Tuđman je, objašnjava svedok, tu inače retko korišćenu reč hrvatskog jezika, upotrebljavao često kada bi govorio “o nekim konceptima za koje je znao a nije čvrsto u njih verovao”, kao što su (tobožnja) sloboda tiska ili (tobožnja) ljudska prava. Zbog toga bi, po njemu, tu reč na engleski trebalo prevoditi kao “so called” (takozvani) a ne “pretend” (pretvarati se), kako stoji u tribunalovom prevodu predsedničkog transkripta..

Miomir Žužul je pred Tribunalom dao iskaz i u maju prošle godine u predmetu šestorice bivših čelnika Herceg Bosne, kao svedok prvooptuženog Jadranka Prlića. Tada je, između ostalog, tvrdio da je Alija Izetbegović u proleće 1993. godine nudio Tuđmanu pripajanje zapadne Hercegovine Hrvatskoj.

Tužilac je pred kraj današnjeg zasedanja počeo unakrsno ispitivanje bivšeg hrvatskog diplomate.

2009-06-09

HAG/DEN HAAG

ŠTA JE TUĐMANA NAVELO NA «KIKOT»

U unakrsnom ispitivanju Miomira Žužula – svedoka odbrane Ante Gotovine - ponovo otvorena lingvistička rasprava o Tuđmanovoj rečenici da Srbima treba “jamčiti tobože građanska prava” uz tužiočevu napomenu da se predsednik posle toga “malo i zakikotao”. Po svedoku, “kikot” se nije odnosio na građanska prava Srba, nego na zapadni koncept građanskih prava.

◀ Miomir Žužul, svjedok odbrane Ante Gotovine

U nastavku svedočenja bivšeg hrvatskog šefa diplomatije Miomira Žužula ponovo je otvorena lingvistička rasprava o rečenici predsednika Franje Tuđmana sa Brionskog sastanka 31. jula 1995. godine u kojoj kaže da Srbima treba “jamčiti tobože građanska prava”. Pitanje je pokrenuo tužilac nakon što je svedok u glavnom ispitivanju tvrdio da prevod na engleski nije najbolji pošto reč “tobožnji” u datom kontekstu više odgovara terminu “takozvani”, kao i da to ne znači da je predsednik sugerisao da se treba samo pretvarati da se ljudska prava Srba za vreme i nakon operacije “Oluja” poštuju.

Tužilac Stefan Vespi/Waespi je pretragom interneta utvrdio da hrvatsko-engleski rečnici daju sledeće sinonime za izraz “tobožnji” stoje: izlika, navodno,

moguće, kvazi, pretvarajući se, samo za pokazati i prevrtljiv. Po tužiocu, navedeni termini ukazuju na Tuđmanovu nameru da Srbima garantuje prava samo pred očima međunarodne zajednice a ne i u stvarnosti, ali se svedok nije sa tim složio. Žužul je, naime, ostao pri tvrdnji da je reč “tobožnji” upotrebljena kao pridev uz izraz “građanska prava”, jer Tuđman nije verovao u taj i neke druge zapadne koncepte. To, po njemu, ne znači da je hrvatski predsednik mislio na “tobožnje jamčenje” prava Srba.

Potom je tužilac ukazao da se Tuđman, prema audio zapisu Brionskog sastanka, «malo i zakikotao» pošto je izgovorio spornu rečenicu, na šta Žužul odgovara da to upravo potvrđuje njegovu tezu. Predsednik se, objasnio je, zakikotao na sam pomen građanskih prava jer njegova shvatanja nisu bila bliska shvatanjima savremenog sveta i koncepta zapadne civilizacije kakvi su demokratija, sloboda štampe ili ljudska prava. Uz te termine, Tuđman je često koristio pridev “tobožnji”, rekao je Žužul i pozvao tužioce da naprave “leksičku analizu” predsednikovih govora kako bi se i sami u to uverili.

I pored čestog korišćenja prideva “tobožnji” i sporadičnog kikotanja na pomen ljudskih prava Srba, Tuđman je, tvrdi njegov bivši savetnik i izaslanik, bio posvećen njihovoj zaštiti jer je znao da će na taj način približiti Hrvatsku međunarodnoj zajednici.

Dokazujući da je Hrvatska samo tobože dozvoljavala povratak Srba u Krajinu nakon “Oluje”, tužilac je u nastavku ispitivanja naveo nekoliko Žužulovih izjava iz tog perioda. U tekstu iz New York Timesa iz jula 1995. godine se citiraju njegove reči o “rak rani na telu Hrvatske”, a u diplomatskom dnevniku tadašnji američki ambasador Piter Galbrajt/Peter Galbraith je zabeležio da mu je Žužul rekao da “zaboravi na povratak Srba u Krajinu jer bi to donelo samo nevolje”. Svedok odgovara da je pod “rak ranom” podrazumevao okupaciju Krajine a ne srpsko stanovništvo, dok za Galbrajtove beleške tvrdi da ne odgovaraju stvarnosti.

Tako je okončano dvodnevno svedočenje bivšeg ministra spoljnih poslova Hrvatske i jednog od najistaknutijih Tuđmanovih diplomata. Suđenje Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine počinjene za vreme i nakon operacije “Oluja” u avgustu 1995. godine, je nastavljeno na sednici zatvorenoj za javnost iskazom novog svedoka odbrane Ante Gotovine.

2009-06-12

HAG/DEN HAAG

RASPRAVA O ZAHTEVU ZA IMUNITET GOTOVININOM ISTRAŽITELJU

Na suđenju za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" zakazana rasprava o zahtevu odbrane Ante Gotovine da se istražitelju njegovog tima Marinu Ivanoviću garantuje imunitet pred sudom u Zagrebu gde se tereti za prikrivanje dokumenata koje potražuje tužilac.

◀ Luka Mišetić, branilac Ante Gotovine

Pretnosno veće sudije Alfonsa Orija/Alphons Orije je za 26. jun zakazalo raspravu na kojoj će saslušati stavove strana i Republike Hrvatske po zahtevu Ante Gotovine da se pred Opštinskim sudom u Zagrebu obustavi postupak protiv člana tima njegove odbrane Marina Ivanovića. Njega je lokalni tužilac krajem prošle godine optužio zbog uništavanja i/ili prikrivanja arhivske građe u kojoj su i neki dokumenti koje tužilaštvo već duže vreme neuspešno potražuje od Republike Hrvatske.

Branioци su u aprilu ove godine podneli zahtev da Pretnosno veće Ivanoviću dodeli "funkcionalni imunitet" od gonjenja pred hrvatskim pravosuđem kako bi Gotovini prava na fer odbranu bila poštovana.

Optužba je u svom odgovoru navela da se radi o "pogrešnom podnesku dostavljenom od pogrešne strane pred pogrešnim sudom".

Osim optužbe i odbrane, pred sudijama će se 26. juna pojaviti i "treća strana" u ovom konkretnom sporu. Veće je, naime, pozvalo Republiku Hrvatsku da na raspravu pošalje ovlašćene predstavnike koji su upućeni u razvoj događaja sa optužnicom protiv Ivanovića.

General Ante Gotovina se, zajedno sa Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem, tereti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja srpskog stanovništva iz Krajine u leto i jesen 1995. godine. U toku je dokazni postupak Gotovinine odbrane koja će u ponedeljak naredne sedmice izvesti svog petog svedoka.

2009-06-15

HAG/DEN HAAG

PLAN NA PAPIRU, PANIKA U PRAKSI

Mada je u izjavi istražiteljima tužilaštva rekao da je postojao plan za evakuaciji srpskog stanovništva iz Krajine, kada su ga branioци Ante Gotovine pozvali da taj navod obrazloži pred Tribunalom bivši benkovački policajac Đuro Vukašinović rekao da u praksi nije postojala potreba za primenom plana jer se stanovništvo usled granatiranja uspaničilo i počelo da beži.

◀ Đuro Vukašinović svjedoči video linkom u odbranu Ante Gotovine

Nova radna sedmica na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine u vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine, otvorena je iskazom bivšeg zamenika načelnika policijske stanice u Benkovcu Đure Vukašinovića. Iako je u aprilu 2007. godine dao izjavu istražiteljima tužilaštva, izostavljen je sa popisa svedoka optužbe, ali su branioци odlučili da ga pozovu, očitо smatrajući da bi njegov iskaz mogao da bude od koristi optuženom generalu Anti Gotovini. Vukašinović je svjedočio video linkom iz Beograda, budući da iz zdravstvenih razloga nije bio u stanju da doputuje u Hag.

U sažetku izjave, koji je pripremio branilac Kiho/Kehoe, se navodi da je po otpočinjanju operacije "Oluja", rano ujutro 4. avgusta 1995. godine, primetio da hrvatska artiljerija "gađa konkretne mete u Benkovcu, kao što je kasarna", što potvrđuje tezu odbrane da je u napadu gađan samo ograničen broj vojnih ciljeva u krajinskim mestima. Sudeći po tako sročenom sažetku, svedok je potvrdio još jednu bitnu tezu odbrane – o postojanju plana vlasti Republike Srpska Krajina (RSK) za evakuaciju srpskog stanovništva po otpočinjanju "Oluje". U toku iskaza se, međutim, ispostavilo da Vukašinović ima štošta da doda svojim ranijim "sažeto prezentovanim" navodima.

Bivši benkovački policajac kaže da su, osim kasarne "Slobodan Macura", u Benkovcu gađane i mesna benzinska pumpa, policijska stanica i vatrogasni dom oko kojih su se nalazili brojni stambeni objekti, kao i industrijska zona u kojoj, po njegovim saznanjima, nije bilo vojne proizvodnje. Tvrdi i da su dve granate pale na lokalno fudbalsko igralište, a nekoliko i u krugu srednjoškolskog kompleksa.

U nastavku glavnog ispitivanja, svedok je rekao da je 4. avgusta 1995. godine oko šest popodne od predsednika benkovačke opštine informisan da je iz Knina stiglo naređenje za evakuaciju stanovništva u ličko mesto Srb. Upitan da li se po planu i postupilo, Vukašinić je odgovorio odrečno: "Ako je i bilo plana, nije ga trebalo sprovoditi jer se stanovništvo usled granatiranja uspaničilo i samoinicijativno počelo da beži iz Benkovca". U kratkom unakrsnom ispitivanju je dodao da je odlazak civila u Srb trebalo da bude samo privremen, odnosno da je planiran njihov povratak u Benkovac kada hrvatski napad bude odbijen.

Kada je postalo očito da Vukašinićeva "živa reč" ide manje u prilog Gotovini odbrani nego navodi iz njegove pisane izjave, branilac Kiho ga je pitao da li je sa bilo kim u poslednje vreme razgovarao o pomenutim temama. "Samo sa svojom porodicom", odgovorio je u prvi mah svedok, ali je, kada ga je branilac na to "podsetio", priznao da se nedavno čuo i sa Savom Štrpcem, direktorom organizacije "Veritas" i nekadašnjim funkcionerom krajinskih Srba. Tvrdi, međutim, da sa njim nije razgovarao o suštini svog iskaza, nego da ga je samo pitao da li mora da se odazove pozivu Gotovine odbrane iako je prethodno dao izjavu istražiteljima tužilaštva.

2009-06-16

HAG/DEN HAAG

MILE MRKŠIĆ NEVOLJNI SVEDOK GOTOVINE ODBRANE

Mada je za bivšeg generala JNA Mileta Mrkšića za sutra organizovan prevoz od Pritvorske jedinice u Sheveningenu do zgrade Tribunala, njegov iskaz na poziv Gotovine odbrane i dalje upitan budući da, kako je rekao predsedavajući sudija, i pored obavezujućeg naloga koji je izdalo veće, postoje naznake da "možda neće biti sklon" da svedoči.

◀ Mile Mrkšić u sudnici Tribunala

Posle celodnevog iskaza zaštićenog svedoka na zasedanju zatvorenom za javnost na suđenju trojici hrvatskih generala optuženim za zločine nad Srbima počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" pokrenuta je rasprava o narednom svedoku odbrane Ante Gotovine.

Radi se, kako je rečeno, o bivšem načelniku Generalštaba Srpske vojske Krajine Miletu Mrkšiću, koji se trenutno nalazi u Pritvorskoj jedinici gde čeka da bude prebačen na odsluženje kazne u jednu od zemalja koje su Tribunalu ponudile usluge svojih zatvorskih kapaciteta. On je 5. maja ove godine pravosnažno osuđen na 20 godina zatvora zbog pomaganja ubistva oko 200 Hrvata na poljoprivrednom dobru Ovčara nadomak Vukovara u novembru 1991. godine, kada je bio na mestu komandanta Gardijske brigade JNA.

Mrkšić se, kako je danas rečeno, u prvi mah nije odazvao pozivu odbrane, pa je veće izdalo obavezujući nalog za njegovo svedočenje, mada ni to nije garancija da će se sutra pojaviti u sudnici. Predsedavajući sudija je, naime, rekao da je svedoku-osuđenom za sutra ponuđen prevoz od pritvora do Tribunala ali da je neizvesno kako će na tu ponudu odgovoriti, jer postoje naznake da "možda neće biti sklon da postupi u skladu sa obavezujućim nalogom". On je obavestio sudije da ima zdravstvenih briga, da se nije pripremio za svedočenje i da želi da razgovara sa svojim advokatom.

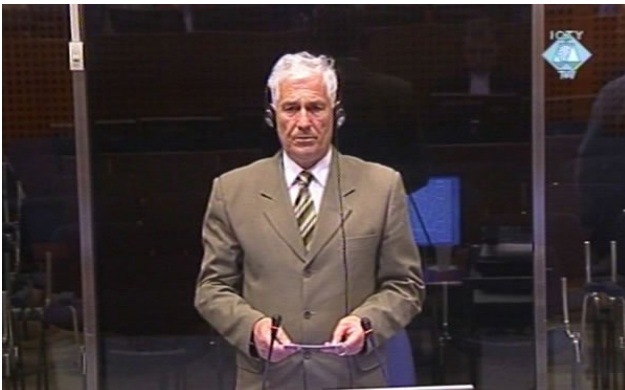
Pošto je saslušao branioca Luku Mišetića koji je rekao da je zabrinut zbog mogućeg odlaganja Mrkšićevog iskaza, sudija Ori je odgovorio da veće mora da pazi da nikome od učesnika procesa ne ugrozi zdravlje i naglasio da će stvari sutra biti mnogo jasnije, čime je današnje zasedanje zaključeno. Početak sutrašnje sednice je zakazan za 14 časova i 15 minuta.

2009-06-17

HAG/DEN HAAG

POČELO SVEDOČENJE MRKŠIĆA "U ODBRANU" GOTOVINE

Prvog dana iskaza na suđenju hrvatskim generalima optuženim za zločine u "Oluji", bivši komandant vojske krajinskih Srba Mile Mrkšić rekao da je na to mesto postavljen na insistiranje Slobodana Miloševića koji mu je, pozivajući se na dogovor sa Tuđmanom, naložio da stabilizuje vojno-političku situaciju u RSK i tako stvori preduslove za pregovore sa Hrvatima.

◀ Mile Mrkšić, svjedok odbrane Ante Gotovine

Mada je prethodnih dana davao signale da "možda neće biti sklon" da svedoči na poziv Gotovinine odbrane, bivši komandant Srpske vojske Krajine (SVK) Mile Mrkšić se danas pojavio u sudnici i odgovorio na prva pitanja branioca, doduše uz malu ogradu. Rekao je da će početi iskaz i bez prisustva svojih advokata, ali je upozorio sudije da "moraju da paze šta on radi u sudnici" jer bi mogao da kaže nešto na svoju štetu. Pošto ga je sudija uverio da će tako i biti, kao i da se sutra očekuje dolazak njegovog advokata Domazeta, Mrkšić je dao svečanu izjavu da će govoriti samo istinu čime je njegovo svedočenje otvoreno.

Odgovarajući na pitanja Gotovininog branioca Luke Mišetića, svedok je rekao da je krajem maja 1995. godine, nekih dva meseca pre početka operacije "Oluja", sa mesta pomoćnika ministra odbrane u vladi SR Jugoslavije na zahtev Slobodana Miloševića premešten na mesto prvog čoveka Srpske vojske Krajine (SVK). Odmah nakon što je skupština krajinskih Srba potvrdila imenovanje, otišao je u Karađorđevo na sastanak sa Miloševićem koji mu je navodno rekao da se pitanje Krajine "više ne može rešiti vojno nego politički" i da se mora ići "na suživot sa Hrvatima". Zato je, kaže, trebalo osnažiti vojsku RSK, vratiti poverenje naroda u nju, što bi bio preduslov da se političari obe strane nateraju za pregovarački sto. "Sa Franjom sam dogovorio da ti damo pet meseci da konsoliduješ vojsku kako bi se sprečio rat", rekao je navodno tada Milošević, misleći na predsednika Hrvatske Tuđmana sa kojim je, po Mrkšiću "bio dobar".

Svedok kaže da je pokušao da profesionalizuje krajinsku vojsku jer se suočio sa nedostatkom kvalitetnih kadrova, budući da su najbolji borci otišli u Srbiju "baveći se švercom" a da su pod oružjem "ostale samo čače" da brane svoje kuće. Cilj mu je, kaže bilo vraćanje na stanje iz 1994. godine kada je SVK sigurnije držala svoje pozicije zbog čega je prioritet trebalo da bude napad na Dinaru i liniju Grahovo-Livno. Milošević je, međutim, mislio drugačije, pa je naredio da se delovanje usmeri ka Cazinskoj krajini i pomogne snagama Fikreta Abdića da se obračunaju sa Petim korpusom Armije BiH. U operaciji pod nazivom "Pauk" su, kaže, učestvovali i snage Republike Srpske i srpske Državne bezbednosti. Prvo je rekao da su "komandu Pauka" činili ljudi iz Srbije, a onda je priznao da je u jednom trenutku i sam preuzeo komandovanje operacijom.

Mrkšićevi odgovori su s jedne strane išli na ruku Gotovininom odbrani koja tvrdi da su se konci u Krajini vukli iz Beograda, da je Hrvatska imala razloga da se plaši ulaska srpskih združenih snaga u Bihać i "ponavljanja Srebrenice", kao i da je u leto 1995. godine krajinska vojska bila jača nego što to tvrdi tužilac. S druge strane, Mrkšić je tvrdio da najelitnije jedinice SVK nisu bile ni naročito velike ni opasne.

Na početku iskaza svedok je naglasio da je predugo ćutao i da "već 14 godina u sebi nosi teret". Danas, kad je konačno progovorio, često je davao preopširne odgovore pričajući prebrzo da bi ga prevodioci mogli "stići", zbog čega je u više navrata opomenut. Mile Mrkšić, inače, čeka na transfer u neku od u zemalja u kojoj će služiti 20-godišnju kaznu zatvora na koju je u maju ove godine pravosnažno osuđen zbog pomaganja i podržavanja ubistva više od 200 hrvatskih zarobljenika na poljoprivrednom dobru Ovčara, nadomak Vukovara, u novembru 1991. godine.

2009-06-18

HAG/DEN HAAG

UVEŽBAVANJE BEŽANIJE U ŠUMU, A NE ZA SRBIJU

Opisujući situaciju pred "Oluju", Mile Mrkšić tvrdio da je Srpska vojska Krajine, na čijem se čelu nalazio, bila nezavisna u odnosu na vojske bosanskih Srba i Srbije, mada priznaje da je nad njima "generalni autoritet" imao Milošević. Tvrdi da je postojao plan za evakuaciju stanovništva, ali samo za privremeno izmeštanje civila u "šumovite predele", a ne u BiH ili Srbiju.

◀ Mile Mrkšić, svjedok odbrane Ante Gotovine

Drugog dana glavnog ispitivanja bivšeg komandanta Srpske vojske Krajine (SVK) Mileta Mrkšića, branilac Ante Gotovine se bavio vremenskim periodom koji je prethodio operaciji "Oluja", uglavnom dokazujući dve teze odbrane. Prvo, da je vojska krajinskih Srba zbog podrške iz Republike Srpske i Srbije bila respektabilna sila koja je morala biti napadnuta svim sredstvima i, drugo, da su krajinske vlasti u očekivanju napada imale razrađen plan za evakuaciju srpskog civilnog stanovništva.

Dva ključna dokumenta koja je branilac u tu svrhu prezentovao su ratni dnevnik tadašnjeg komandanta Vojske Republike Srpske (VRS) Ratka Mladića i izveštaj o operaciji "Oluja" koji je Mrkšić 26. avgusta 1995.

godine uputio prvom čoveku VJ Momčilu Perišiću. Mrkšić je u nekoliko navrata pokušao da ospori autentičnost oba dokumenta, nazivajući Mladićeve unose "naknadnom pameću", dok je svoj izveštaj pripisivao ljudima sa kojima je tada sarađivao.

Ukazujući na koordinaciju među srpskim vojskama u regionu, branilac je prezentovao unos iz Mladićevog dnevnika o beogradskom sastanku s kraja juna 1995. godine iz kojeg se vidi da je Bihački džep napadnut združenim snagama Srbije, Krajine i Republike Srpske. Mrkšić, međutim, tvrdi da je njegova vojska u tome učestvovala sa ograničenim specijalnim snagama i da je za njih to više bila "metodsko-pokazna vežba", a manje prava akcija. Dodao je i da meta napada nije bio Bihać, nego jedan broj sela u Cazinskoj krajini koja su želela da se priključe Fikretu Abdiću.

Kada mu je predložen njegov izveštaj od 26. avgusta 1995. godine u kojem kaže da je SVK bila deo VJ i da ju je trebalo odlučnije podržati, Mrkšić je rekao da to nisu njegovi zaključci jer "nikada nije raportirao" načelniku Generalštaba VJ Momčilu Perišiću. VJ, SVK i VRS su, tvrdi, bile "tri nezavisna sistema", mada priznaje da je na rukovodstvo krajinskih Srba Slobodan Milošević "imao generalni autoritet". Opisujući svoj "vojni sistem", rekao je da mu je trebalo još samo nekoliko meseci da konsoliduje redove, nakon čega bi bio sposoban da Hrvatskoj vojsci, u slučaju napada, nanese "nepodnošljive gubitke" usled kojih bi se "moralo ići na mirovno rešenje". Početkom avgusta 1995. godine za tako nešto, priznaje, nije bio sposoban.

Kada je hrvatski napad počeo, došlo je, kaže, do "izvlačenja naroda", odnosno evakuacije stanovništva, ali samo u okviru RSK. Mrkšić ne spori da je prvog dana "Oluje" rukovodstvo RSK izdalo naređenje za privremenu evakuaciju civila "u šumovite predele", na čemu bi, po njemu, mogli da mu zahvale i "ova moja gospoda pritvorenici", kako je nazvao optužene generale Gotovinu, Čermaka i Markača. Smatra, naime, da se po onome što se dešavalo sa starcima koji nisu uspeali da pobjegnu može zaključiti kako bi prošle veće grupe nezaštićenih civila usled ulaska "ostraćenih snaga", za šta bi bili odgovorni hrvatski generali, iako možda ne bi ni bili u stanju da spreče zločine.

Kada mu je prikazan snimak kninske televizije iz jula 1995. godine na kojem su prikazane vežbe za evakuaciju stanovništva, svjedok je rekao da se ni u tom slučaju nikako nije radilo o "uvežbavanju bežanije za Oluju", već o planiranju privremenog razmeštanja stanovništva u okolne šume, odakle bi se, kada opasnost prođe, vratili u svoje kuće.

Mrkšićevo glavno svjedočenje će sutra biti završeno, a od nedelje će ga ispitivati branilac Mladena Markača i tužilac.

2009-06-19

HAG/DEN HAAG

PRECIZNO PO VOJSCI, NASUMICE PO CIVILIMA

Bivši komandant vojske RSK Mile Mrkšić tvrdi da je bio začuđen preciznošću hrvatske artiljerije u napadima na vojne ciljeve za vreme "Oluje", ali kaže da je usledio "nasumični napad" na civilne mete u gradovima. Mrkšićev "nesporazum" sa Martićem traje do danas.

◀ Mile Mrkšić, svjedok odbrane Ante Gotovine

Početak operacije "Oluja" rano ujutro 4. avgusta 1995. godine obeležilo je granatiranje vojnih objekata u Kninu "neverovatnom preciznošću", rekao je u nastavku iskaza na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču poslednji komandant Srpske vojske Krajine (SVK) Mile Mrkšić. Dodao je, međutim, da je bio začuđen zbog čega se tako nije i nastavilo, već se prešlo na "nasumične napade" po civilnim ciljevima u Kninu i širom Krajine. Da su nastavili kako su počeli, hrvatski komandanti su, kaže, mogli da "odseku" i opkole brojne jedinice SVK, ali oni, objasnio je, "nisu odsecali nego su gurali i zastrašivali", sa ciljem da proteraju civile.

U nastojanju da dokaže da razlog odlaska civila nije bio hrvatski napad, nego odluka krajinskih vlasti, branilac Luka Mišetić je predložio naređenje predsednika RSK Milana Martića o evakuaciji stanovništva izdatog popodne 4. avgusta 1995. godine. Budući da je svjedok juče tvrdio da se radilo samo o privremenom sklanjanju stanovništva u Liku, branilac je danas prikazao video snimak u kojem bivši gradonačelnik Knina Drago Kovačević tvrdi da je Mrkšić na jednom sastanku krajinskog rukovodstva prvog dana "Oluje" tražio da se sa evakuacijom nastavi i dalje od Like, put Bosanskog Petrovca i Banja Luke. Mrkšić odgovara da to nije tačno jer on "nikad ne bi menjao već donesenu odluku" vojnog i političkog vrha.

Da je plan bio da se civili premeste dalje od Like, po braniocima se vidi i iz toga što su, prema dokumentima UN, srpske vlasti od mirovnih snaga tražile gorivo za prevoz 32.000 izbeglica upravo do Petrovca i Banja Luke. "To je psihologija našeg naroda, da uzme što god može više. Ako mu treba benzina za pedeset kilometara, on će uzeti za dvesta", objasnio je Mrkšić.

U nastavku se raspravljalo o tome da li je "bežanija", kako je juče Mrkšić nazvao odlazak krajinskog stanovništva, zahvatila i vojsku, što tvrdi tužilac, ili je SVK nastojala da se odupre hrvatskim napadima, što je stav odbrane. O tom pitanju su se nakon "Oluje" lomila koplja i u samom krajinskom rukovodstvu. U jednom nastupu na banjalučkoj televiziji u jesen 1995. godine, Milan Martić je optužio Mrkšića da je - po odluci koja je više meseci pre "Oluje" doneta u Beogradu - povukao vojsku i prepustio Krajinu Hrvatima. Braneći sebe, Mrkšić je na određen način pomogao Gotovinoj odbrani, rekavši da su Martićeve tvrdnje "naknadna pamet" i objašnjavajući da su se snage SVK, pošto su isterane iz Knina, povukle na rezervne položaje. Jedini navod iz tog TV nastupa bivšeg predsednika RSK sa kojima se svedok složio bila je Martićeva tvrdnja da je 4. avgusta uveče naredio granatiranje Zagreba ali da je Mrkšić to odbio.

Martićev cilj je, po svedoku, bio da na njega prebaci krivicu za gubitak Krajine. "Ja tu krivicu do danas nosim i zato sam zahvalan Gotovininim braniocima što su me pozvali da ovde svedočim", rekao je Mrkšić, negirajući da je bio čovek Miloševića i Srbije u Krajini. Tvrdi da mu je posle pada Krajine jedno vreme bio zabranjen ulazak u Srbiju, da je potom stavljen u kućni pritvor, prevremeno penzionisan i završio kao prodavac na zelenoj pijaci.

Glavno ispitivanje Mileta Mrkšića je danas okončano, a od nedelje će odgovarati prvo na pitanja branioca Mladena Markača, a potom i tužioca.

2009-06-22

HAG/DEN HAAG

MRKŠIĆ: GRANATIRANJE U SVRHU "IZLUĐIVANJA STANOVNIŠTVA"

U unakrsnom ispitivanju, Mile Mrkšić objasnio zašto smatra da je hrvatski artiljerijski napad bio usmeren na civile i zašto se oni nisu vratili svojim kućama, mada je planom krajinskog rukovodstva o evakuaciji to bilo predviđeno.

◀ Mile Mrkšić, svjedok odbrane Ante Gotovine

Tužilac Ruso/Russo je u unakrsnom ispitivanju omogućio svedoku Gotovinine odbrane Miletu Mrkšiću da "razradi" neke svoje tvrdnje iz glavnog iskaza i tako potvrdi neke od navoda optužnice u većoj meri nego što su to činili mnogi svedoci optužbe, uključujući i nekolicinu vojnih veštaka. General Mrkšić je u vreme operacije "Oluja" - tokom i nakon koje su počinjeni zločini za koje se terete hrvatski generali Gotovina, Čermak i Markač - bio komandant Srpske vojske Krajine (SVK).

Upitan da pojašni svoj navod iz glavnog ispitivanja o preciznom artiljerijskom napadu Hrvatske vojske (HV) na pojedine vojne mete u gradu, a potom i "nasumičnom gađanju" gradova, Mrkšić je rekao da je i sam bio

"iznenađen" ponašanjem neprijateljske vojske. Umesto da nastave sa korišćenjem preciznih projektila na navođenje i udare sa malobrojnih vojnih meta u Kninu preusmere na prve linije fronta, hrvatski artiljerici su nepreciznim višecevnim raketnim bacačima otvorili paljbu na naseljena mesta u unutrašnjosti Krajine u kojima nije bilo borbenih jedinica.

Opisujući napad na Knin, svedok je rekao da je tokom prvog dana operacije "Oluja" 4. avgusta 1995. godine granatiran ceo grad, osim baze misije UN. Kaže da rakete koje su korišćene nemaju veliku razornu moć, ali stvaraju takav zvuk koji "izluđuje stanovništvo". Tvrdi da je posle prvih artiljerijskih udara na grad na ulicama video uplakanu decu i uspaničene žene koje su istrčale iz kuća "ne stigavši čak ni da se obuku".

"Cilj je bio da se zaplaši civilno stanovništvo kako bi srpski borci trčali kućama da vide šta im se dešava s porodicama, što bi onda poljuljalo prve linije odbrane", sumirao je Mrkšić svoju "artiljerijsku analizu" napada na Krajinu. Istu tezu tužilac je dokazivao uvođenjem u dokaze transkripata Brionskog sastanka od 31. jula 1995. godine na kojem je hrvatski predsednik Tuđman u obraćanju visokim vojnim i policijskim zvaničnicima istakao da je važno "da civili prvi krenu, jer će potom za njima krenuti i vojska".

Budući da je granatiranje gradova označio glavnim razlogom odlaska krajinskih civila, tužilac ga je pitao da pojašni značaj odluke krajinskog rukovodstva o evakuaciji stanovništva donesene popodne 4. avgusta 1995. godine. Svedok tvrdi da bi se narod sklonio od napada i da takve odluke nije bilo, ali da bi se svi vratili kućama čim bi opasnost prošla. "Niko neće dobrovoljno napustiti onu svoju kućicu, zemljicu i kravicu, samo zato što mu je čep", rekao je Mrkšić i dodao da je evakuacija trebalo da bude samo privremeno rešenje u iščekivanju reakcije međunarodne zajednice. Kako do nje nije došlo, a uslovi u ličkom gradu Srb, gde se okupilo najviše izbeglica, postali nepodnošljivi, civili i vojska su nastavili da beže put Bosanskog Petrovca i Banja Luke.

Mrkšićev iskaz će biti okončan sutra pre podne nakon dodatnog ispitivanja od strane Gotovininog branioca Luke Mišetića.

2009-06-23

HAG/DEN HAAG

IZGUBLJENO NAĐENO

Tužilac u svojoj arhivi pronašao i obelodanio 27 od 80 izveštaja evropskih posmatrača iz avgusta 1995. godine koje Gotovinina odbrana traži od Evropske Unije. S ciljem lociranja preostalih izveštaja, Pretresno veće pozvalo EU da još jednom proveri svoje arhive, a Gotovininu odbranu da ponovo ostvari uvid u jedan broj dokumenata koje je, po tvrdnji EU, već imala u rukama.

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Tužilac je obavestio veće koje vodi predmet trojice hrvatskih generala optuženih za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja" da je nedavno u svojoj arhivi pronašao 27 od 80 izveštaja Posmatračke misije Evropske zajednice (PMEZ/ECMM) koje odbrana generala Ante Gotovina traži od Evropske unije (EU). Gotovini branioci su, podsetimo, u podnesku iz marta ove godine tvrdili da im nisu dostavljeni svi izveštaji evropskih posmatrača iz perioda operacije «Oluja» i da je EU, time, dovela u pitanje pravičnost suđenja i «jednakost oružja» odbrane i optužbe.

Tužilac u jučerašnjem podnesku navodi da je od pomenutih 27 dokumenata 11 već obelodanjeno

odbranama a da je preostalih 16 zapravo veoma slično izveštajima PMEZ koji su već uvedeni u dokaze na suđenju hrvatskim generalima. Objašnjavajući veliko zakašnjenje u obelodanjivanju, tužilac je podsetio da se sporenje između odbrane i EU odvijalo u *ex parte* prepisci, bez znanja optužbe, koja je o sadržaju te prepiske obavestena tek 20. marta ove godine. Svih 27 izveštaja je obelodanjeno u aneksu podneska, s tim da su u pojedinim dokumentima redigovana imena njihovih autora.

Istovremeno, Pretresno veće je uputilo poziv organima EU i Gotovinoj odbrani da preduzmu korake ka rešavanju problema u vezi sa preostalim "izgubljenim" dokumentima. Generalni sekretar Saveta EU Havijer/Javier Solana je pozvan da on ili njegov predstavnik još jednom provere da li se u arhivi EU nalaze dokumenti za koje postoji indicija da su sačinjeni i da, ukoliko ne budu pronađeni, obaveste veće o razlozima zbog kojih se to nije desilo. Gotovini branioci su pozvani da stupe u kontakt sa EU kako bi ostvarili uvid u 24 dokumenta koje je, po tvrdnji Solane, istražitelj odbrane već imao u rukama prošle godine prilikom pregleda "evropske arhive" ali tada nije tražio njihovo dostavljanje.

2009-06-23

HAG/DEN HAAG

"ZLATNI MOST" ZA KRAJINSKE SRBE

Poslednjeg dana svedočenja bivšeg komandanta vojske krajinskih Srba Mileta Mrkšića, branilac Ante Gotovine pobijao tezu optužbe po kojoj je - u cilju etničkog čišćenja Krajine - u vreme "Oluje" Srbima ostavljen otvoren put ka BiH i Srbiji. Pozvao se na starorimske izvore u kojima se navodi da je neprijatelju uvek bolje ostaviti "zlatni most" za povlačenje da bi se izbegle borbe.

◀ Mile Mrkšić, svjedok odbrane Ante Gotovine

Gotovinin branilac Luka Mišetić se u današnjem dodatnom ispitivanju bivšeg komandanta Srpske vojske Krajine (SVK) Mileta Mrkšića na trenutak udaljio od vremenskog perioda obuhvaćenog optužnicom za zločine u operaciji "Oluja" protiv trojice hrvatskih generala i vratio se u daleku prošlost. Citirao je, naime, rimskog filozofa Flavija Vegecija Renata/Flavius Vegetius Renatus, nastojeći time da pobije tezu optužbe da je Hrvatska vojska tokom "Oluje" smišljeno ostavila otvoren put od Dalmacije ka ličkom gradiću Srbu i granici sa Bosnom i Hercegovinom... kako bi civili mogli nesmetano da napuste Krajinu, čime bi bila ostvarena zamisao o trajnom uklanjanju Srba iz tog dela Hrvatske.

U svom delu "O vojnim stvarima" rimski filozof kritikuje vojskovođe koje žele da "opkole i poseku neprijatelja" i kaže da beg protivničke vojske ne treba sprečiti nego olakšati. Ako se tako uradi, neprijatelj će, kaže dalje rimski teoretičar

svoja razmišljanja usmeriti samo na beg, dok će se u suprotnom, ako je opkoljen, iz očaja odupreti napadačima i naneti im velike gubitke. Zato predlaže ostavljanje "zlatnog mosta" za neprijatelja u begu. Branilac je time sugerisao da je krajinski "zlatni most" bio namenjen vojnicima a ne civilima.

Mile Mrkšić odgovara da nije potrebno ići u tako daleku prošlost da bi se dokazala jedna opštepoznata vojna istina, navodeći da je i sam, kada je u jesen 1991. godine komandovao napadom na Vukovar, ostavio put ka Vinkovcima za izvlačenje hrvatskih boraca. Cilj svakog komandanta je, kaže, da protivnike ne opkoljava i ne dovodi ih u situaciju "da se brane nagonski i da skupo prodaju svoje živote". Raspravu je prekinuo predsedavajući sudija Ori/Orie, navodeći da vojna filozofija nije uvek u skladu sa vojnom istorijom i da veće nema koristi od primera koji nemaju veze sa operacijom "Oluja".

Veći deo današnjeg dodatnog ispitivanja branilac je posvetio pobijanju Mrkšićevog navoda iz glavnog iskaza da pojedine mete hrvatske artiljerije – kao što su kninska železnička stanica i tvornica vijaka Tvik – nisu imale vojni značaj. Mišetić je predočio dokumente SVK i Posmatračke misije Evropske zajednice u kojima se navodi da su 4. avgusta 1995. godine primećeni vozovi u Kninu, a da je fabrika Tvik u proleće te godine učestvovala u proizvodnji modifikovanih avionskih bombi. Svedok je, međutim ostao pri svojim ranijim navodima, rekavši da za vreme boravka u Krajini nikada nije čuo da bilo ko putuje vozom iz Knina, dok je ostavio mogućnost da je fabrika Tvik proizvela "poneki šraf" koji se onda koristio za potrebe vojske.

Tako je završeno petodnevno svedočenje Mileta Mrkšića, koji se pre izlaska iz sudnice zahvalio sudijama "na strpljenju", tužiocu jer je bio "kratak i jasan", a braniocu Mišetiću "na upornosti da ga dovede u sudnicu" i omogućio mu "da se rastereti". Gotovinina odbrana je potom predstavila svog novog svedoka – bivšeg načelnika Službe za suzbijanje kriminaliteta 72. bojne vojne policije Borisa Milasa, čiji će se iskaz nastaviti sutra.

2009-06-24

HAG/DEN HAAG

KOLIKO TREBA SPALITI DA BI BILO "MASOVNO SPALJIVANJE"

Bivši vojni policajac Boris Milas rekao da je imao utisak da je u Krajini nakon "Oluje" spaljeno oko 200 kuća i tvrdi da se to nikako ne može nazvati "široko rasprostranjenim" razaranjem. Odmah zatim je, međutim, potvrdno klimnuo glavom kada je upitan da li se preko hiljadu paljevina, navedenih u izveštaju načelnika hrvatske Vojne policije Mate Laušića, može nazvati "široko rasprostranjenim" spaljivanjima.

Boris Milas, svjedok odbrane Ante Gotovine

Bivši načelnik kriminalističke službe 72. bojne vojne policije HV Boris Milas je u današnjem u iskazu nastojao da potvrdi dve teze odbrane Ante Gotovine, na čiji poziv je došao u Hag. Prvo, da optuženi general nije imao nadležnosti nad vojnom policijom za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine, kada su počinjeni brojni zločini za koje se zajedno pored Gotovine terete i generali Čermak i Markač, i, drugo, da pljačke i paljevine napuštenih kuća nisu bile široko rasprostranjene, kako su to tvrdili brojni međunarodni posmatrači koji su svedočili na poziv optužbe.

Milas tvrdi da je dan pred "Oluju", 3. avgusta 1995. godine, održan sastanak na kojem su se njemu i drugim časnicima 72. bojne predstavila dva oficira iz Zagreba - Ivan Jurić i Ante Glavan - koji su po naređenju načelnika Uprave vojne policije Mate Laušića praktično preuzeli komandu nad 72. bojnom. Komandni lanac je, tvrdi, izgledao tako što je krim-služba referisala natporučniku Glavanu, a komandant bojniku Juriću, a svi podaci su se potom slivali u Upravu vojne policije odakle su, inače, stizala naređenja. Milasovo svedočenje je tako u direktnoj suprotnosti sa iskazom načelnika Uprave vojne policije Mate Laušića koji je tvrdio da su vojni policajci u Krajini nakon "Oluje" bili pod Gotovininom komandom i da je, u skladu s tim, na njemu bila odgovornost za otkrivanje i kažnjavanje počinilaca zločina iz redova HV.

Gotovinin branilac Luka Mišetić je u današnjem nastavku ispitivanja pokrenuo pitanje uništavanja napuštenih srpskih kuća nakon "Oluje" i predočio pismo specijalnog izaslanika generalnog sekretara UN Jasušija Akašija/Yasushi Akashi od 16. avgusta 1995. godine u kojem navodi da u Krajini "gore cela sela" kao što su Kistanje, Đevarske i Otrić i da je u sektoru Jug zapaljeno oko 200 kuća. Taj broj, rekao je Milas, otprilike odgovara onome što je on video u Krajini nakon

“Oluje” ali tvrdi da nisu gorele sve, nego samo po nekoliko kuća u pomenutim selima. Svedok je izričito tvrdio da se ono što je on video nikako ne može nazvati “široko rasprostranjenim i masovnim paljenjem” na području Krajine, uz ogradu da nakon 16. avgusta 1995. godine nije provodio mnogo vremena na oslobođenoj teritoriji.

Dokazujući da su u paljevinama srpskih kuća učestvovali pre svega civili, branilac je predočio izveštaj generala Laušića ministarstvu odbrane iz decembra 1995. godine u kojem se navodi da je civilna policija do tada podnela više od hiljadu krivičnih prijava protiv počinitelja tog zločina, dok je vojna policija vodila tek 15 istraga. Na to se nadovezao predsedavajući sudija i upitao svedoka da li je više od hiljadu brojka koja bi zadovoljila formulaciju “široko rasprostranjenih paljevina”. Milas je prvo rekao da je to “vrlo velik broj”, da bi na ponovljeno pitanje sudija potvrdno klimnuo glavom.

U drugom delu zasedanja tužiteljica Mahindaratne je počela unakrsno ispitivanje Borisa Milasa.

2009-06-25

HAG/DEN HAAG

IMPRESIVNIJE NIJE MOGLO

Kada mu je tužiteljica predočila da je vojna policija nakon “Oluje” podnela tek nekoliko krivičnih prijava za pljačke i nijednu za ubistva i paljevine srpskih kuća, bivši šef kriminalističke vojne policije u Krajini i Gotovinin svedok Boris Milas priznao da to “svakako nije impresivna brojka”, ali kaže da se više nije moglo zbog malog broja dojava o učešću hrvatskih vojnika u počinjenju zločina.

◀ Boris Milas, svjedok odbrane Ante Gotovine

Ukazujući na izostanak istraga i kažnjavanja počinitelja ratnih zločina nakon operacije “Oluja”, tužiteljica Mahindaratne je u unakrsnom ispitivanju bivšeg šefa kriminalističke službe 72. bojne vojne policije HV Borisa Milasa predočila tabelu sa popisom krivičnih prijava protiv hrvatskih vojnika od avgusta do kraja 1995. godine. Na području sektora Jug podneto je ukupno 19 prijava, od čega se tek nekoliko odnose na pljačke, a nijedna na paljevine napuštenih srpskih kuća i ubistva civila. U kninskoj satniji 72. bojne se, primera radi, od 13 krivičnih prijava svega dve odnose na pljačke.

“To svakako nije impresivna brojka”, odgovorio je Milas, koji svedoči na poziv odbrane Ante Gotovine, optuženog

zajedno sa generalima Čermakom i Markačem za zločine nad Srbima i njihovom imovinom nakon “Oluje”. Svedok je izostanak istraga i krivičnih prijava objasnio nedostatkom kadra i drugim važnijim poslovima vojne policije, poput “obrada” ratnih zarobljenika i istraga smrti pripadnika HV, ali pre svega nedovoljnim brojem dojava u kojima bi se navelo da su počinioci zločina hrvatski vojnici. Zato je tužiteljica predočila nekoliko unosa iz delovodnika kninske satnije iz kojeg se vidi da je u leto 1995. godine bilo takvih dojava ali da bi se u tim situacijama na lice mesta samo poslala patrola koja bi utvrdila da su počinioci pobjegli. Dalje istrage ili pokretanja krivičnih postupaka nije bilo. Milas je takav pristup pokušao da opravda činjenicom da je u pojedinim dojavama navedeno da se “pretpostavlja” da se radi o pripadnicima HV ili o “uniformisanim licima”, mada ne neminovno i vojnicima.

Da bi general Gotovina bio proglašen odgovornim za inertnost vojne policije, odnosno za propust da kazni počinioc zločina, veće bi trebalo da prihvati tezu tužilaštva po kojoj je on kao zapovednik Zbornog područja Split imao nadležnost nad vojno-policijskim jedinicama u Krajini, što je svedok uporno negirao. I danas je tvrdio da je komandovanje vojnom policijom, naročito njenom krim službom, išlo po “stručnoj liniji” iz Uprave vojne policije iz Zagreba. Upitan da li je bilo šta sprečavalo Gotovinu da izdaje naređenja za istrage zločina u sektoru Jug, Milas je rekao da bi njegovo obraćanje kriminalističkom odseku bilo “krajnje neobično” i da je optuženi general eventualno mogao da izdaje naređenja komandantu 72. bojne Mihaelu Budimiru.

Nastojeći da ospori kredibilitet svedoka, tužiteljica je predočila izveštaj hrvatskih vlasti iz 2000. godine u kojem se navodi da je Milas kao pripadnik Sigurnosne informativne službe (SIS) Hrvatske vojske, kojoj se priključio 1996. godine, učestvovao u Operativnoj akciji “Hag” čiji je cilj bio priprema svedoka i prikrivanje dokumenata koje je potraživao Tribunal za potrebe predmeta “Blaškić” i “Kordić-Čerkez”. Milas je priznao da je u dva navrata 1997. godine “pratio” kamione sa dokumentacijom koja je iz Herceg Bosne prevezena u mornaričku bazu Lora kod Splita, ali tvrdi da nije znao kakvi se papiri u kutijama nalaze. Tvrdi i da je SIS obezbeđivao samo tehničke uslove za pripremu svedoka. “Nisam bio svestan da učestvujem u Operativnoj akciji “Hag” niti sam imao predstavu šta je njen cilj”, zaključio je svedok raspravu na tu temu.

2009-06-26

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA PROTIV HRVATSKE DRŽAVE

Na raspravi pred Pretresnim većem koje sudi trojici hrvatskih generala, branioci Ante Gotovine obrazložili zahtev za obustavu postupka koji se u Hrvatskoj vodi protiv istražitelja odbrane Marina Ivanovića pod sumnjom da je prikrivao dokumente iz vojnih arhiva. Predstavnici hrvatskog pravosuđa se tome protive, navodeći da on nema imunitet od gonjenja pred domaćim sudovima. Deo dokumenata koje tužilaštvo već godinama potražuje od hrvatskih vlasti pronađen u posedu saradnika tima Gotovinine odbrane.

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Na suđenju trojici hrvatskih generala optuženih za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja" dokazni postupak odbrane generala Ante Gotovine je na kratko prekinut kako bi se održala rasprava o zahtevu njegovih branilaca. Oni su, naime, tražili da Pretresno veće naloži Republici Hrvatskoj da obustavi krivično gonjenje istražitelja odbrane Marina Ivanovića, optuženog za prikrivanje vojnih dokumenata sličnih onima koje tužilaštvo od hrvatskih vlasti neuspešno potražuje već nekoliko godina. Današnjem pretresu su prisustvovali i predstavnici hrvatskog ministarstva pravosuđa i javnog tužilaštva.

Pojašnjavajući poziciju odbrane, branilac Luka Mišetić je rekao da bi optuženi Ivanović morao da uživa imunitet od krivičnog gonjenja, kakav u Hrvatskoj imaju sudije i tužioci Tribunala. Mada se u članu statuta Tribunala, koji je prepisan u hrvatski Zakon o saradnji sa Hagom, za članove tima odbrane ne predviđa imunitet, branilac se pozvao na pravo optuženih na fer suđenje i garancije stranama na jednakost oružja. To je, po njemu, razlog za dodeljivanje "funkcionalnog imuniteta" na području Hrvatske svim predstavnicima odbrane, kako bi se njihova prava izjednačila sa tužiočevim. Mišetić se požalio i na učestala policijska ispitivanja Ivanovića i najmanje još četiri saradnika odbrane u Hrvatskoj, što, tvrdi, takođe ometa rad Gotovininog tima.

Zamenik hrvatskog državnog tužioca Josip Čule je odgovorio da po domaćem zakonodavstvu branioci haških optuženika ne uživaju zaštitu od krivičnog gonjenja i podsetio da se niko od trojice optuženih za prikrivanje dokumenata, uključujući i Ivanovića, nije ni pozvao na imunitet. Objašnjavajući okolnosti pod kojima su vođeni "informativni razgovori" sa pet članova Gotovininog tima, predstavnik ministarstva pravosuđa Gordan Markotić je rekao da se to odigralo u sklopu istrage koju je Hrvatska preduzela po nalogu Tribunala iz septembra prošle godine o "proširivanju i intenziviranju potrage" za izgubljenim dokumentima. Saslušano je, kaže, oko 240 osoba, a transkripti tih razgovora su dostavljeni Pretresnom veću, ali i hrvatskim istražnim organima koji su potom odlučili da protiv jednog broja osoba podignu krivične prijave.

Predstavnici Hrvatske su naglasili da je deo nestalih vojnih dokumenata primljen upravo od saradnika tima Gotovinine odbrane koji su u istrazi ispitani, a do nekih se došlo na osnovu informacija iz razgovora sa njima.

Predsedavajući sudija Ori/Orie je na kraju današnje rasprave rekao da će veće "brižljivo razmotriti" sve aspekte domaćeg i međunarodnog prava, uz ogradu da ne mora da znači da Tribunal uopšte ima ovlašćenja i moć da reaguje u datom slučaju. Suđenje generalima Gotovini, Markaču i Čermaku se nastavlja u utorak.

2009-06-30

HAG/DEN HAAG

MNOGI OPTUŽENI, NIKO OSUĐEN

Ukazujući na napore hrvatskih vlasti da nakon "Oluje" procesuiraju ratne zločine, Gotovina odbrana je izvela Peru Perkovića, jednog od hrvatskih vojnika optuženih za ubistvo u selu Gošići. On, međutim, tvrdi da je istraga bila falična a priznanja optuženih iznuđena, što je na kraju rezultiralo povlačenjem optužnice, tako da do danas niko nije osuđen za ubistvo 16 srpskih civila u selima Varivode i Gošići.

Branioci hrvatskih generala optuženih za zločine u vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine, nastoje da pobiju navod optužnice po kojem je jedan od elemenata udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine bila atmosfera nekažnjivosti za zločine protiv civilnog stanovništva. Ukazujući da su počinioci ratnih zločina krivično gonjeni, odbrana Ante Gotovine je kao svedoka pozvala bivšeg pripadnika 15. domobranske pukovnije Peru Perkovića, jednog od hrvatskih vojnika optuženih za ubistvo srpskih civila u selu Gošići.

◀ Pero Perković, svjedok odbrane Ante Gotovine

Ubistvo 16 srpskih civila u krajinskim selima Varivode i Gošići je jedan od retkih, a svakako najveći proces koji je hrvatsko pravosuđe pokrenulo zbog ratnih zločina nakon "Oluje". Kako je Perković danas opisao, sve je počelo hapšenjem grupe hrvatskih vojnika sredinom oktobra 1995. godine, među kojima je bio on i nekolicina njegovih saboraca – Ivica Petrić, Nikola Rašić i drugi. Tvrdi da su od njih potom "iznuđene" izjave u kojima su priznali učešće u ubistvu civila u Gošićima. Izjave su potpisali jer su sve vreme, kako je opisao, bili fizički i psihički maltretirani. Osim batinanja, policajci su im, kaže, pretili slanjem u Hag, okrivljujući ih da "zbog njih Hrvatska neće ući u Evropsku uniju".

Kada je istražni sudija izašao na lice mesta, pokazalo se, tvrdi Perković, da se data priznanja ne poklapaju sa stanjem na terenu, pa je šibenski tužilac Željko Žganjer, posle izricanja oslobađajuće presude svim optuženima i odluke višeg suda da se predmet vrati na početak, odustao od daljeg gonjenja. U iskazu na poziv tužioca, Žganjer je u novembru prošle godine, objašnjavajući razloge za odluku o povlačenju optužnice, rekao praktično isto što i Perković: da se iskazi optuženih vojnika nisu poklapali sa nalazima na licu mesta, kao i da su priznanja, po njihovim tvrdnjama, potpisali jer su u policiji "besomučno udarani".

Kada se povela rasprava o poziciji Gotovine odbrane po pitanju procesuiranja zločina u Varivodama i Gošićima, predsedavajući sudija Ori/Orie je rekao da veće shvata da odbrana time želi da pokaže "da su istražne aktivnosti postojale, mada ne i da je sadržaj priznanja istinit".

Na tužiočevo pitanje u unakrsnom ispitivanju da li je do danas predmet "Varivode/Gošići" razrešen, Perković je rekao: "Ne, niti je do danas iko osuđen, niti se zna ko je to napravio". Kada je upitan da li zna za druge procesuirane zločine, odgovorio je da ih je, po njegovom saznanju, bilo više, navodeći pet-šest primera suđenja za pojedinačna ranjavanja i ubistva srpskih civila. Jedan od zločina koji je pomenuo je ubistvo srpskog starca u selu Zrmanja za koje je njegov saborac Ivica Petrić, iako je sve vreme negirao krivicu, osuđen na šest godina zatvora. Petrić će imati priliku da "svoj slučaj" razjasni u haškoj sudnici, budući da se i njegovo ime nalazi na popisu svedoka Gotovine odbrane. Prvobitno je bio i u planovima tužioca, ali se od njegovog iskaza odustalo.

2009-07-01

HAG/DEN HAAG

"KRIMINALAC I UBOJICA" U ODBRANU GOTOVINE

Svedočeci u odbranu Ante Gotovine, bivši pripadnik 15. domobranske pukovnije Veselko Bilić priznao više zločina nad srpskim civilima nakon operacije "Oluja", uključujući i ubistvo jedne starice, ali kaže da je to uradio "na svoju ruku" i da bi "kriminalci i ubojice" poput njega trebalo da sede na optuženičkoj klupi - a ne "nevini generali".

◀ Veselko Bilić, svjedok odbrane Ante Gotovine

Posle jučerašnjeg izvođenja dokaza o reakciji hrvatskog pravosuđa na ubistva srpskih civila u krajinskim selima Gošići i Varivode, odbrana Ante Gotovine nastavlja da dokazuje da su ratni zločini nakon "Oluje" bili procesuirani. Branioци su u tu svrhu kao svedoka pozvali bivšeg vojnika 15. domobranske pukovnije Veselka Bilića, osuđenog pred hrvatskim sudom za ubistvo jedne srpske starice na sedam i po godina zatvora.

Opisujući kako je došlo do tog zločina, Bilić je ponudio prilično neuverljivu priču. Tvrdi da je u selo Paviće otišao kako bi pronašao izvesnog "četnika Zdravčinu" da bi mu se osvetio jer mu je pre rata ošamario oca. Tvrdi da je par dana ranije video Zdravčinu kako razgovara sa

meštankom Darom Milošević, pa je odlučio da ga potraži u njenoj kući. U Paviće je došao početkom septembra 1995. godine i upao u kuću pomenute starice pošto mu se učinilo da čuje razgovor između nje i čoveka kojeg je tražio. Viknuo joj je: "S kim razgovaraš, četnikušo", na šta je ona uzvratila: "Đavo ti sreću ustašku, beži iz moje kuće". Tada je Bilić, kako je rekao, "sekundarno" odnosno momentalno pucao i ubio staricu.

Nedugo zatim, Bilića je uhapsila vojna policija i predala ga civilnim vlastima koje su ga pritvorile, a potom i osudile na osam godina zatvora, s tim da je kazna u žalbenom postupku umanjena za šest meseci. Odslužio je, kaže, svega tri i po godine, jer je predsednik Franjo Tuđman uvažio njegove zamolbe i pomilovao ga u dva navrata po dve godine. Bilić je nedavno prvostepenom presudom osuđen na godinu dana zatvora i zbog seksualnog uznemiravanja jedne srpske starice u selu Gorica u septembru 1995. godine.

Optužba od početka suđenja generalima Gotovini, Čermaku i Markaču tvrdi da su u redove Hrvatske vojske, naročito u domobranske jedinice, primljeni ljudi sa debelim kriminalnim dosijeima, za koje se znalo da bi mogli počinili zločine na oslobođenoj teritoriji nakon "Oluje". Zato je tužilac Vespi/Waespi pitao Bilića da li je istina da je pre početka operacije osam puta osuđivan za teške pljačke, oštećenja imovine i tuče, zbog čega je odležao između pet i šest godina zatvora. Ovaj je kroz zube procedio da je to tačno, ali da je te stvari "potisnuo u sebi".

Pošto je svedok potvrdio navod odbrane da u vreme počinjenja zločina nad dve srpske starice nije bio pripadnik HV jer je 18. avgusta 1995. godine demobilisan, tužilac je predočio deo izjave koju je Bilić pre desetak dana dao odbrani. Tu se navodi da je i nakon demobilizacije ostao pod oružjem i "izvršavao zadaće u skladu sa svojim mogućnostima". Bilić je objasnio da se radilo o čuvaju vodotornja i dve crkve u blizini Kistanja, kao i hvatanje "zaostalih četničkih grupa", mada iz njegovih odgovora proističe da je zadatke izdavao sam sebi.

Na samom kraju iskaza, Bilić je, odgovarajući na pitanja predsedavajućeg sudije, naglasio da je "sva nedela počinio na svoju ruku" bez znanja vojnih struktura i da je Tribunal pogrešio jer sudi trojici generala. "Zarobili ste ovde nevine ljude, na optuženičkoj klupi bi trebali da sede kriminalci i ubojice kao što sam ja, a ne naši generali", zaključio je Bilić.

2009-07-02

HAG/DEN HAAG

HRVATSKO PRAVOSUĐE PROTIV "FENOMENA STAMPEDO"

Opisujući situaciju u Krajini nakon operacije "Oluja", zadarski državni tužilac Ivan Galović rekao da je u drugoj polovini 1995. godine došlo do "fenomena stampedo" u kojem su hrvatski povratnici, ali i obični kriminalci, harali napuštenim srpskim selima. Svedočeći u Gotovininu odbranu, rekao je da se hrvatsko pravosuđe svim silama nastojalo obračunati sa takvom pojavom.

◀ Ivan Galović, svjedok odbrane Ante Gotovine

Svedočeći na poziv odbrane Ante Gotovine, županijski državni odvjetnik iz Zadra Ivan Galović je tvrdio da je hrvatsko civilno pravosuđe nakon operacije "Oluja" procesuiralo sve zločine za koje je moglo da pribavi dokaze, uključujući i one koje su počinili bivši pripadnici Hrvatske vojske. Na taj način odbrana nastoji da pobije navod optužnice da su generali Gotovina, Čermak i Markač odgovorni za stvaranje atmosfere nekažnjivosti u kojoj je počinjen veliki broj zločina protiv srpskih civila, što je doprinelo njihovom iseljavanju i sprečilo povratak izbeglih.

Iz nekoliko izveštaja zadarskog tužilaštva sa Galovićevim potpisom upućenih ministarstvu pravosuđa, koje je branilac Kiho/Kehoe danas prezentovao, vidi se da je za zločine počinjene u području Krajine od avgusta 1995. do februara 1996. godine podneseno više od hiljadu krivičnih prijava. Najveći broj se odnosi na razbojništva i teške krađe, nekoliko desetina na ubistva, a tek manje od deset za paljevine i uništavanje napuštenih srpskih kuća. Razlog takvoj statistici je, kaže Galović, taj što je bilo relativno lako dokazati krađe jer su počinioci često hvatani sa plenom u rukama, dok je procesuiranje ubistava zahtevalo ozbiljniju istragu. Paljenje i miniranje kuća je, kaže, bilo gotovo nemoguće dokazati na sudu, jer je policija na tako velikom području bila nemoćna da izvršioce uhvati na delu.

Zadarski tužilac kaže da je u haotičnoj situaciji nakon "Oluje" došlo do "fenomena stampeda" različitih kategorija ljudi na oslobođeno područje. Dve dominantne grupe u tom stampedu bili su hrvatski povratnici proterani iz svojih kuća od 1991. do 1995. godine i kriminalci koje je nazvao "lešinarima" ili "kokošarima". Prvi su odlazili u pljačku iz osvete, braneći se kasnije pred sudom da su "samo išli po svoje stvari", a drugi su pljačkali šta su stigli, uključujući i stvari iz kuće svedokove punice u Karinu. Smatra da su isti ljudi pljačkali i palili kuće, a na suđenjima su se, kaže, branili govoreći da su samo "spasavali stvari iz zapaljenih objekata".

Galović je krajem 1995. godine podigao optužnicu protiv grupe hrvatskih vojnika zbog ubistva 16 srpskih civila u selima Varivode i Gošići. Radilo se o grupi demobilisanih vojnika koji su, tvrdi, "na svoju ruku" harali po krajinskim selima, pljačkajući i ubijajući srpske civile. Svedok kaže da je bio "neugodno iznenađen" kada su prvostepenom presudom svi oslobođeni optužbi. Vrhovni sud je, međutim, po njegovoj žalbi predmet vratio na ponovno suđenje, ali je zbog teritorijalne reorganizacije pravosuđa proces nastavljen u Šibeniku. Tamošnji tužilac Željko Žganjer ubrzo je odustao od daljeg gonjenja pre svega zbog tvrdnji optuženih da su izjave koje su u istrazi dali policiji bile iznuđene pretnjama i maltretiranjem. Ubistva Srba u Varivodama i Gošićima do danas su nerazjašnjena.

Pre kraj današnjeg zasedanja tužiteljica Mahindaratne je počela unakrsno ispitivanje svedoka.

2009-07-03

HAG/DEN HAAG

HILJADU PITANJA O HILJADU KRIVIČNIH PRIJAVA

Ispitujući zadarskog tužioca Ivana Galovića, tužiteljica dokazivala da se među hiljadu krivičnih prijava podnesenih nakon "Oluje" na području Krajine "potkrao" dobar deo onih koje nemaju veze sa zločinima za koje se terete generali Gotovina, Čermak i Markač.

◀ Ivan Galović, svjedok odbrane Ante Gotovine

Tužiteljica Mahindaratne je u prvom delu današnjeg unakrsnog ispitivanja županijskog javnog tužioca iz Zadra Ivana Galovića pobijala njegovu tvrdnju da je hrvatsko pravosuđe revnosno procesuiralo zločine nad krajinskim Srbima nakon operacije "Oluja", za koje su pred Tribunalom optuženi generali Gotovina, Čermak i Markač. Odbrana je, podsetimo, juče u dokaze uvela nekoliko Galovićevih izveštaja ministarstvu pravosuđa u kojima se navodi da je 1995. i 1996. godine u zadarskoj županiji podneseno oko hiljadu prijava protiv počinilaca krivičnih dela na području Krajine nakon "Oluje".

Tužiteljica, međutim, tvrdi da se dobar deo krivičnih prijava uopšte ne odnosi na ratne zločine protiv krajinskih

Srba, ukazujući da su Galovićevi izveštaji "puka statistika" nepotkrepljena konkretnim podacima. Drugim rečima, u dokumentima sa svedokovim potpisom se ne navode imena optuženih i konkretna dela za koja su optuženi. Zadarski tužilac je priznao su u popis hiljadu krivičnih prijava ušli svi zločini počinjeni na području Krajine posle 7. avgusta 1995. godine bez obzira na nacionalnu pripadnost žrtava i počinilaca, ukazujući da je jedini kriterijum za uvrštavanje u izveštaj bio da su krivična dela počinjena na oslobođenoj teritoriji.

Šta je sve ulazilo u izveštaje o procesuiranju ratnih zločina nakon «Oluje» se, po tužiteljici, vidi iz jednog takvog Galovićevog izveštaja državnom tužiocu u Zagrebu 2006. godine. Tu su, između ostalog, pobrojani slučajevi falsifikovanja dokumenata, sklapanja štetnih ugovora, ali i neka krivična dela počinjena pre avgusta 1995. godine. Najupečatljiviji primer je, po tužiteljici, ubistvo srpske starice u selu Karin Donji koja je poginula od bombe koju je aktivirao njen suprug. Galović je na to rekao "da je ubistvo ubistvo" bez obzira na nacionalnu pripadnost.

Mada je najvažniji slučaj koji je on pokrenuo "pao" na sudu, zadarski javni tužilac i dalje veruje da je bio u pravu kada je osmoricu bivših pripadnika HV optužio za ubistvo 16 srpskih civila u selima Varivode i Gošići. Galović sumnja u priču da su priznanja optuženih u policiji iznuđena maltretiranjem, ali priznaje da se njihovi navodi ne poklapaju sa balističkim nalazima na terenu i izjavama očevidaca zločina. Ipak, ne slaže se sa oslobađajućom prvostepenom presudom zadarskog suda svim optuženima, kao ni odlukom šibenskog tužioca Željka Žganjera da u ponovljenom postupku odustane od optužnice.

Suđenje generalima Ante Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja", se nastavlja u utorak.

2009-07-07

HAG/DEN HAAG

ŠTA JE I KAKO «ASANIRANO» NAKON «OLUJE»

Svedočeci na poziv Gotovinine odbrane, bivši pomoćnik ministra policije Zdravko Židovec negirao stav optužbe da je asanacija terena nakon "Oluje" bila sredstvo za prikrivanje zločina i tvrdio da vojska u njoj nije učestvovala.

Odbrana vojnog generala Ante Gotovine je u nastavku dokaznog postupka za svedoka pozvala bivšeg pomoćnika ministra MUP Hrvatske Zdravka Židoveca. On je za vreme i nakon operacije "Oluja" bio zadužen za rad civilne zaštite i bio je član operativnog zapovedništva koje se bavilo asanacijom terena. O svojoj ulozi u tim događajima je 2007. godine dao izjavu haškim istražiteljima, ali je tužilac odustao od njegovog svedočenja, pa je taj dokument u dokaze uvela danas odbrana.

Opisujući proceduru po kojoj je izvođena asanacija, Židovec je rekao da su u timovima civilne zaštite obavezno bili i kriminalistički tehničari koji su bili zaduženi za utvrđivanje uzroka smrti osoba čiji su leševi pronađeni na oslobođenom području. Ako ne bi bilo tragova nasilne smrti, tela su pokopavana, a ako bi se sumnjalo na ubistvo, slučaj je prosleđen civilnoj kriminalističkoj policiji. Isto se dešavalo i kada bi protivpožarni timovi utvrdili da je neka kuća zapaljena namerno a ne u borbenim dejstvima. Odbrana na taj način nastoji da pobije tezu optužbe da je "asanacija" zapravo služila za prikrivanje zločina nad srpskim civilima, za koje se terete generali Gotovina, Čermak i Markač.

Druga komponenta asanacije bio je obilazak napuštenih krajinskih kuća. Cilj je bio da se vidi ima li u njima leševa, a potom i da se iz zamrzivača uklone sve zaostale namirnice, kako bi se izbegli pojava i širenje zaraze. Ako bi objekat bio zaključan, ulazilo bi se na silu. Na taj način je, tvrdi Židovec, "obrađeno" 48.000 napuštenih kuća. Pripadnici civilne zaštite, objasnio je, imali su "sivo-zelenkasto-smeđkaste uniforme" sa oznakom plavog trougla na narandžastoj podlozi.

Svedok je, osim za civilnu zaštitu, bio zadužen i za formiranje prihvatnih centara za srpske, ali i hrvatske civile. U tim centrima je, tvrdi, pružana pomoć uglavnom starijim osobama i negira da je na njih vršen pritisak da se isele iz Hrvatske. On, međutim, pravi razliku između «prihvatnih» i «sabirnih» centara, navodeći da je u ovim drugima moglo biti i vojnih zarobljenika sa kojima su obavljani informativni razgovori.

Budući da je svedok u glavnom ispitivanju tvrdio da vojska, osim pružanja ograničene logističke podrške, nije učestvovala u asanaciji terena, tužilac ga je suočio sa dokumentom Zbornog područja Split od 1. avgusta 1995. godine u kojem se navodi da pripadnici HV treba da pristupe asanaciji zajedno sa policijom, ali i samostalno "ukoliko se asanacija može obaviti brzo". Svedok je rekao da taj dokument danas prvi put vidi.

2009-07-08

HAG/DEN HAAG

PRIHVATNI ILI PRINUDNI CENTRI?

Bivši pomoćnika hrvatskog ministra policije nije želeo da komentariše navode nekih prethodnih svedoka na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču po kojima je dolazak u takozvane prihvatne centre u Krajini bio prinudan a odlazak nemoguć bez dozvole nadležnih organa.

◀ Zdravko Židovec, svjedok odbrane Ante Gotovine

Tužilac je današnjem u unakrsnom ispitivanju bivšeg pomoćnika ministra hrvatskog MUP Zdravka Židovca pobijao njegovu tvrdnju da su u asanacijama terena nakon "Oluje" neminovno sprovedene istrage ako su na terenu pronađeni leševi. Židovec je juče, odgovarajući na pitanja branioca Mišetića, tvrdio da su takve istrage bile obavezne a tužilac ga je danas podsetio da je u izjavi haškim istražiteljima iz 2007. godine to propustio da pomene.

Objašnjavajući proceduru asanacije terena, Židovec je danas rekao da bi timovi civilne zaštite na mestu gde je leš otkriven preduzimali sve neophodne radnje, poput uzimanja otisaka i fotografisanja, i nakon toga bi

posmrtni ostaci bili pokopani. Tužilac je potom predočio zapisnik sa kolegijuma sektora kriminalističke policije od 7. avgusta 1995. godine u kojem se navodi da nije neophodno sprovoditi uviđaj na prostoru gde se vode borbe, ali je svedok rekao da do njega takve informacije nisu dolazile.

U nastavku ispitivanja se raspravljalo o tvrdnji Židovca da je u prihvatnim centrima civilne zaštite širom Krajine pružana pomoć uglavnom starim i nemoćnim Srbima, a da im je bio omogućen slobodan izlazak ukoliko bi za tim izrazili želju, čime je negirao tužilačev navod da su ta mesta bila "međustanica" za proterivanje Srba iz Krajine. Tužilac ga je suočio sa navodima koji su do sada izneseni na suđenju trojici hrvatskih generala da su pojedini civili prinudno odvođeni u prihvatni centar u kninskoj školi i da im odatle nije bio dozvoljen odlazak. Veće je, tvrdi tužilac, do sada čulo i da su međunarodni posmatrači izražavali čuđenje zbog toga što je školu u Kninu obezbeđivalo oko 150 policajaca iako su se unutra nalazili samo stariji civili. Svedok je kratko odgovorio da ne može da komentariše te navode.

Židovec je danas izneo i podatak o ukupnom broju civila koji su prošli kroz prihvatne centre civilne zaštite. Radi se o broju od oko 4.000 ljudi na teritoriji cele Krajine i Dalmacije, od čega je samo kroz kninski centar prošlo oko hiljadu osoba.

Bivši pomoćnik ministra hrvatske policije je, inače, skinut sa popisa svedoka optužbe, pa ga je u Hag pozvala odbrana generala Ante Gotovine, koji se zajedno sa Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem, tereti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine.

2009-07-09

HAG/DEN HAAG

AMERIČKI VOJNI ATAŠE U ODBRANU GOTOVINE

Bivši vojni ataše američke ambasade u Hrvatskoj Ričard Herik tvrdi da je bio "impresioniran" vojnim sposobnostima generala Ante Gotovine i smatra da cilj operacije "Oluja" nije bilo proterivanje srpskih civila već povrat okupirane teritorije. Priznaje, međutim, da nije upoznat sa stvarnim poslasticama "Oluje" budući da je položaj napustio dva dana pre početka napada.

◀ Richard Herrick, svjedok odbrane Ante Gotovine

Za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine, kada su počinjeni zločini nad srpskim civilima za koje se terete generali Gotovina, Čermak i Markač, američki ambasador u Hrvatskoj je bio Piter Galbrajt/ Peter Galbraith a njegov vojni ataše je do početka operacije bio Ričard Herik/Richard Herrick. Galbrajt je na suđenju hrvatskim generalima svedočio na poziv optužbe u junu prošle godine i tada je rekao da su zločini za vreme i nakon "Oluje" počinjeni "po naređenju ili uz prećutno odobrenje hrvatskih vlasti". Branioci Ante Gotovine su odlučili da danas kao svedoka pozovu Ričarda Herika, delom i zbog toga da bi odgovorili na Galbrajtvu tvrdnju o namerama hrvatskih vlasti.

Potpukovnik Herik je u izjavi istražiteljima odbrane naveo da smatra da "cilj operacije Oluja nije bilo proterivanje Srba već povrat okupirane teritorije". Takav stav je, kaže, formirao na osnovu razgovora koje je imao sa hrvatskim zvaničnicima, pre svega tadašnjim ministrom odbrane Gojkom Šuškom. Svedok je, dodaje, bio "impresioniran" vojničkim sposobnostima generala Gotovine, koji je kao zapovednik Zbornog područja Split komandovao svim hrvatskim snagama prilikom napada na Krajinu u avgustu 1995. godine.

Po Herikovoj proceni, najveći problem Hrvatske vojske bila je loša obučenosť podoficirskog kadra, između ostalog i po pitanju poštovanja ratnog prava. No, ta situacija se, objasnio je, vremenom popravljala, usled angažovanja generala Gotovine, koji mu je tada tvrdio da je svim podređenim oficirima izdavao naređenja da se humano odnose prema civilima i ratnim zarobljenicima. Da se nije radilo samo o pukoj priči, Herik se, kaže, uverio na terenu u proleće 1995. godine prilikom obilaska jedinica HV na Dinari. Tada mu se vozač džipa i pripadnik Četvrte gardijske brigade pohvalio da je ponosan na obuku o poštovanju ratnog prava koju je prošao, a naročito na činjenicu da njegova brigada nikada nije počinila nijedan zločin.

Kada ga je u unakrsnom ispitivanju tužilac pitao da li bi stvarno očekivao da vojnik HV njemu kao američkom vojnom atašeu otvoreno saopšti da je pripadnik jedinice koja je počinila brojne zločine, Herik je odgovorio da "svakako ne bi", ali da isto tako ne bi očekivao da mu kaže da je ponosan što zločini nisu počinjeni. Tužilac je zatim predložio dokument tajne službe HZHB s kraja 1994. godine u kojem se navodi da pripadnici Četvrte gardijske brigade prilikom povlačenja iz Livna pljačkaju stoku, belu tehniku, traktore i druge vrednosti. Svedok je na to odgovorio da mu vozač džipa tako nešto nije pomenuo. Herik je kasnije čuo da su pripadnici te jedinice učestvovali u pljačkama i paljevinama kuća na području Glamoča i Bosanskog Grahova, ali kaže da nije proverio da li se tako nešto zaista i dogodilo.

Budući da je Herik tvrdio da je korišćenje artiljerije u "Oluji" bilo vojno opravdano i da cilj operacije nije bilo proterivanje Srba, tužilac je sugerisao da on ne može da kaže ništa o poslasticama hrvatskog napada budući da je napustio položaj vojnog atašea 2. avgusta 1995. godine, dva dana pre početka operacije. Herik se sa tim složio i dodao da nikada nije video popis artiljerijskih meta u Krajini koje su gađane.

2009-07-13

HAG/DEN HAAG

GENERAL SE ZAKLANJA IZA DOČASNIKA

Odbrana Ante Gotovine tokom iskaza bivšeg zapovednika Ratne škole HV Mladena Barkovića dokazivala da je sprovođenje discipline među jedinicama na oslobođenom području nakon operacije "Oluja" bilo otežano, pre svega zbog nepostojanja dobro obučenog dočasničkog (podoficirskog) kadra.

Branioci dokazuju da se Ante Gotovina nije mogao osloniti na dočasnički, odnosno podoficirski kadar kada je u pitanju disciplinovanje vojnika nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Razlog tome je, kako je svedočeci na poziv Gotovine odbrane objasnio bivši zapovednik Ratne škole HV Mladen Barković, manjak kvalitetnih podoficira i nedovoljna obučenosť postojećeg kadra. Do toga je, kaže, došlo pre svega zbog nedostatka vremena za obuku dočasnika, budući da je država, a sa njom i vojska, nastajala u sred ratne 1991. godine, a takvo stanje se praktično proteglo sve do "Oluje", kada su počinjeni zločini nad Srbima za koje se terete generali Gotovina, Čermak i Markač.

◀ Mladen Barković, svjedok odbrane Ante Gotovine

Svedok tvrdi da je disciplinu bilo najteže kontrolisati među pripadnicima domobranskih jedinica, sastavljenih mahom od raseljenih Hrvata koji su po ulasku na oslobođenu teritoriju nailazili na svoje kuće srušene sa zemljom, zbog čega bi se na licu mesta svetili nad napuštenom srpskom imovinom. Barković navodi da je u Ratnoj školi HV posebna pažnja poklanjana obuci o principima međunarodnog ratnog prava. Iz dokumenata koje je predočila odbrana se vidi da su u tu svrhu od 1992. do 1995. godine redovno angažovani predavači iz Međunarodnog crvenog krsta. Akcenat je, kaže svedok, bio na obuci za postupanje sa civilima i ratnim zarobljenicima na bazi Ženevskih konvencija.

Tužilac Ruso/Russo je u unakrsnom ispitivanju dokazivao da dočasnici HV uopšte nisu bili tako loše obučeni kakvim ih je prikazivala Gotovini odbrana. Najbolji dokaz za to je, po optužbi, vojni uspeh u operaciji "Oluja" u kojoj je posebnu ulogu imala i "kraljeznica HV", kako je svedok nazvao podoficirski kadar. Barković se složio sa navodom da je napad na Krajinu "prilično dobro sproveden", kao i da je linija komandovanja dobro funkcionisala, naročito ako se u obzir uzmu niska očekivanja koja je u tom pogledu imala komanda operacije.

Budući da je znao da su neposredno pred operaciju "Oluja" pripadnici HV činili zločine na području Glamoča i Bosanskog Grahova, general Gotovina je, smatra tužilac, morao da predvidi da bi isto mogli ponoviti u krajinskim selima i gradovima. Svedok je rekao da je Gotovina verovatno "mogao naslutiti" da će doći do paljevina i pljački srpskih kuća, ali da se u svaki vojni napad kreće "sa određenim rizicima". Ukazujući da optuženi general nije učinio ništa da taj "rizik" svede na minimum, tužilac je u dokaze uveo nekoliko dokumenata Zbornog područja Split iz kojih se vidi da su brojni pripadnici HV unapređeni i nagrađeni posle ulaska u Grahovo i Glamoč, a da nije pokrenut nijedan disciplinski postupak zbog brojnih paljevina i pljački, čime je budućim počiniocima jasno stavljeno do znanja da njihova nedela neće biti sankcionisana.

Ilustrujući stanje discipline u hrvatskim jedinicama za vreme "Oluje", tužilac je pokazao nekoliko izvoda iz ratnog dnevnika Šeste domobranske pukovnije iz kojih se vidi da su po ulasku u krajinska mesta pevali ustašku pesmu "Evo zore, evo dana, evo Jure i Bobana". Barković kaže da su takvi ekstremni stavovi sve vreme "tinjali" kod pojedinaca u HV, ali da je u Ratnoj školi kroz predmet "domovinski odgoj" uvek ukazivano na distancu između Hrvatske i ustaštva.

2009-07-14

HAG/DEN HAAG

KOLIKO JE SRBA IZBEGLO IZ KRAJINE NAKON "OLUJE"

Bivši predstavnik hrvatske vlade za povratak izbeglica Stjepan Šterc tvrdi da podatak predstavnika međunarodne zajednice od 300.000 Srba izbeglih iz Krajine nakon "Oluje" nije tačan, suprotstavljajući tom navodu procenu hrvatskih vlasti da je Krajinu napustilo oko 130.000 ljudi.

◀ Stjepan Šterc, svjedok odbrane Ante Gotovine

Bivši pomoćnik ministra za obnovu i razvoj u hrvatskoj vladi Stjepan Šterc je u izjavi predstavnicima odbrane Ante Gotovine izneo niz podataka o demografskim prilikama u Hrvatskoj od 1991. do 1998. godine. Budući da je najavljen kao takozvani svedok o činjenicama, tužiteljica je pre ulaska Šterca u sudnicu ukazala da neki delovi njegove izjave više liče na iskaz u svojstvu veštaka i da bi ih na taj način trebalo i uvesti u dokaze. Ona je tražila i da Štercovo svedočenje bude odloženo kako bi se optužba dodatno pripremila za ispitivanje o njegovim "ekspertskim nalazima". Taj zahtev je odbijen ali je ostavljena mogućnost odlaganja unakrsnog ispitivanja.

Centralna tema Štercovog iskaza su podaci koje je 1998. godine u svojstvu predstavnika hrvatske vlade za povratak izbeglih i raseljenih objavio u članku za nedeljnik "Globus". Tada je naveo da je do 1995. godine trećina Hrvatske bila pod okupacijom i da je sa tog područja proterano oko 200.000 Hrvata. Kada se uzme u obzir i masovan dolazak ljudi hrvatske nacionalnosti iz BiH i Srbije, u Hrvatskoj se u jednom trenutku, po svedokovoj proceni, našlo oko 750.000 izbeglica. Sve te brojke su, kaže, preuzete od hrvatskog ureda za izbegle i raseljene.

Nakon operacija "Bljesak" i "Oluja", okupirano područje je oslobođeno, posle čega je Krajinu, kaže Šterc, napustilo oko 130.000 Srba. Do te brojke se, kaže, došlo "na osnovu napisa u srbijanskoj štampi", popisa stanovništva koje su vlasti RSK sprovele za vreme okupacije i broja vojnika koji su u javnim nastupima pominjali predstavnici te samozvane

države. S druge strane, predstavnici međunarodne zajednice sa kojima se svedok sastajao su, kaže, broj Srba izbeglih iz Krajine procenjivali na oko 300.000.

Nakon prvog dela Štercovog iskaza, predsedavajući sudija je primetio da se do nekih podataka iznesenih u "Globusu" došlo na osnovu "naučne analize raznih vrsta izvora koji nisu izričito navedeni" i bez jasno uočljivog metoda koji je korišćen. Iz odgovora branioca Mišetića se moglo zaključiti da odbrana tim brojkama neće pridavati preveliki značaj, već da će se tokom Štercovog iskaza pre svega truditi da ukaže na to koliko je Srba teoretski moglo da se vrati u Hrvatsku nakon "Oluje" i koliko je njih to zaista učinilo, kao i koliko se Hrvata nije vratili na oslobođeno područje do 1998. godine kada je tekst u "Globusu" objavljen. Do kraja današnjeg zasedanja, svedok je odgovorio samo na ovo poslednje pitanje, rekavši da se do 1998. godine oko 100.000 Hrvata još nije uselilo u svoje kuće u Krajini, pre svega zbog toga što su im je imovina bila uništena. Iskaz Stjepana Šterca se nastavlja sutra.

Hrvatski generali Gotovina, Čermak i Markač se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog proterivanja srpskog stanovništva iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine.

2009-07-15

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: "SRBI NISU ŽELELI DA SE VRATE U KRAJINU"

Bivši predstavnik vlade Hrvatske za povratak izbeglica Stjepan Šterc, svedočeci na poziv odbrane Ante Gotovine, tvrdi da su preduzimani različiti koraci kako bi se Srbi vratili u Hrvatsku nakon operacije "Oluja", uprkos proceni da je većina njih bila protiv povratka. Da li je Agencija za otkup nekretnina izbeglica zapravo bila "Agencija za etničko čišćenje"?

Bivši predstavnik vlade Hrvatske za povratak izbeglica i pomoćnik ministra za obnovu i razvoj Stjepan Šterc tvrdi da 2/3 Srba koji su u avgustu 1995. godine napustili Krajinu "nisu želeli" da se vrate svojim kućama. Do takve procene je, kaže, došao na osnovu anketa koje su predstavnici UNHCR pravili među izbeglicama u Srbiji 1997. i 1998. godine. Po tim podacima, oko 50 odsto Srba je kao uslov za povratak navodilo promenu vlasti u Hrvatskoj što, po svedoku, znači da "nikada ne žele" da se vrate u Krajinu.

Uprkos takvom navodnom raspoloženju među srpskim izbeglicama, hrvatska vlada je, tvrdi Šterc, preduzela brojne korake da bi se omogućio njihov povratak. Tako je u oktobru 1997. godine sačinjen program za povratak Srba kojim se nastojao promovisati suživot i smekšati otpor lokalnih Hrvata prema povratnicima. Rezultat je, kaže svedok, bio povratak oko 30.000 Srba u narednih godinu dana, s tim da su neki od njih, kako je objasnio, u Krajinu dolazili samo da održavaju svoju imovinu i onda se vraćali u Srbiju i BiH gde su im bili poslovi i porodice.

Kako bi se obeštetili i oni koji nisu želeli da se vrate, hrvatska vlada je osnovala Agenciju za promet nekretninama, koja je otkupljivala imovinu od izbeglih Srba. Kada je uredba o osnivanju agencije oglašena, stav dela hrvatske javnosti je, opisuje Šterc, bio da je država pokrenula "agenciju za etničko čišćenje", na šta su se tvorci tog dokumenta, uključujući i njega - "zgrozili".

Svedok tvrdi da su on i drugi predstavnici hrvatske vlasti često izlazili na teren kako bi pružili pomoć izbeglicama i "lomili psihološku barijeru" kod Hrvata koji su želeli da spreče povratak Srba. Naveo je primer iz 1996. godine kada se jedna srpska porodica po povratku u svoje selo u Baniji suočila sa napadima hrvatskih suseda. Na lice mesta je odmah izašla policija i sedam dana štitila srpske povratnike, ali to nije bilo dovoljno pa su se oni "zbog prevelikog stresa" vratili za Srbiju. Na pitanje predsedavajućeg sudije da li su učinjeni dodatni napor u cilju njihovog ostanka, Šterc je odgovorio da su pripadnici UNHCR bez rezultata pokušali da ih ubede da promene odluku o odlasku, nakon čega je hrvatska strana problem predočila brojnim međunarodnim predstavnicima u zajedničkoj Radnoj grupi za povratak. Tvrdi i da su se hrvatske vlasti "ispričale" pomenutoj srpskoj porodici i da im je ponuđen alternativni bezbedniji smeštaj, ali o tome, priznaje, nema pisanih tragova.

Iskaz Stjepana Šterca je pred kraj današnjeg zasedanja nastavljen unakrsnim ispitivanjem koje će biti okončano u petak, budući da je sutra slobodan dan na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za progon, deportacije, ubistva i druge zločine nad krajinskim Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godin

2009-07-17

HAG/DEN HAAG

KAD SE "MALA DECA" IGRAJU RATA...

Kada su mu predočeni zapisnici sa sastanaka hrvatskog rukovodstva na kojima Tuđman i drugi visoki zvaničnici nakon "Oluje" raspravljaju kako da spreče povratak Srba u Krajinu i da u njihove kuće nasele Hrvate, svedok Gotovine odbrane Stjepan Šterc rekao da se to u praksi nije dešavalo i da mu razgovori sa pomenutih sastanaka izgledaju "kao kad se mala deca igraju rata".

U unakrsnom ispitivanju bivšeg pomoćnika ministra za obnovu i razvoj u vladi Hrvatske Stjepana Šterca, tužiteljica Gustafson je pobijala njegovu tvrdnju da su preduzeti brojni koraci za povratak srpskog stanovništva koje je napustilo Krajinu nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Optužba tvrdi da je hrvatsko rukovodstvo na čelu sa predsjednikom Tuđmanom, naprotiv, činilo sve da se Srbi ne vrate. Šterc svedoči na poziv odbrane Ante Gotovine, koji se zajedno sa generalima Čermakom i Markačem tereti za učestvovanje u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog uklanjanja Srba iz Krajine.

Tužiteljica je svedoka suočila sa zapisnicima brojnih sastanaka iz 1995. i 1996. godine na kojima najviši državni rukovodioci raspravljaju kako da spreče povratak Srba u Krajinu a da u isto vreme pred međunarodnom zajednicom stvore privid dobre volje da udovolje povratnicima. Tako se, prema zapisniku sa sastanaka državnog vrha od 30. avgusta 1995. godine, predsednik Tuđman protivi izdavanju viza za 204 srpska potencijalna povratnika koji čekaju pred hrvatskom ambasadom u Beogradu. "Ako sada dopustimo povratak njih 204, sutra će ih biti 1.204, a za deset dana 12.000. Ništa za sada", izričit je bio tadašnji prvi čovek Hrvatske.

Nešto kasnije, na sastanku od 25. oktobra 1995. godine, Tuđman kaže da mu ne bi smetalo "da se od 300.000 izbeglih Srba vrati njih 3.000", a pri tom mu njegovi saradnici, među kojima i aktuelna hrvatska premijerka Jadranka Kosor, savetuju da se dopusti manji broj takozvanih humanitarnih povrataka starih i bolesnih, što bi onda moglo da posluži kao pokriće pred međunarodnom zajednicom. Šterc kaže da nije bio na takvim sastancima i da može da kaže da njemu, kao osobi zaduženom za izbeglice, nikad niko nije davao uputstva da se povratak spreči.

Namera Hrvatske je, po optužbi, zapravo bila da se izbeglim Srbima oduzmu kuće i da se u njih usele Hrvati. Zato je nakon "Oluje" izglasan zakon o konfiskaciji imovine od svih koji se ne vrate u roku od 90 dana. Druga mera, tvrdi optužba, bila je otkup imovine izbeglih preko državne Agencije za promet nekretninama. Tužiteljica je danas prezentovala transkripte nekoliko "nastupa" ministra za obnovu i razvoj Jure Radića na sastancima državnog vrha iz 1995. i 1996. godine u kojima kaže da su Srbi "najkorumpiraniji narod na svetu" i da im zato treba ponuditi otkup imovine. U isto vreme, Radić Tuđmanu detaljno izlaže plan useljavanja Hrvata u srpske kuće i to naziva "kolonizacijom oslobođenog područja". Šterc, koji je u to vreme bio Radićev pomoćnik, je uzvratio da se tako nešto nije događalo u praksi, a za razgovore visokih hrvatskih državnika kaže da izgledaju "kao kad se mala deca igraju rata". Dodao je i da se zakon o oduzimanju imovine odnosio na sve građane Hrvatske sa oslobođenog područja, a ne samo na Srbe.

Suđenje za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" se nastavlja u utorak, a za narednu sedmicu je najavljen iskaz vojnog veštaka Gotovine odbrane – britanskog generala Timotija Krosa/Timothy Cross.

2009-07-21

HAG/DEN HAAG

"SAMOSPALJIVANJE" KUĆA U KRAJINI

Kada ga je tužiteljica u unakrsnom ispitivanju pitala da li je u Krajini nakon "Oluje" počinjen veliki broj krivičnih dela, bivši predsednik Vojnog suda u Splitu i današnji svedok Gotovine odbrane Zoran Matulović rekao da je to "relativna kategorija" i da se ne može reći ko su bili počinioци, upirući prstom, doduše "samo hipotetički", na Srbe koji su bežali iz svojih kuća.

◀ Zoran Matulović, svjedok odbrane Ante Gotovine

Dokazni postupak odbrane generala Ante Gotovine danas je nastavljen iskazom bivšeg predsednika Vojnog suda u Splitu Zorana Matulovića. Na početku zasedanja, u dokaze je uvrštena svedokova izjava iz maja ove godine u kojoj je, između ostalog, naveo da je splitski Vojni sud bio nadležan za procesuiranje krivičnih dela počinjenih na području Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine, kada su počinjena brojna ubistva, pljačke i paljevine kuća, za koje se terete generali Gotovina, Čermak i Markač.

Matulović kaže da su u nadležnosti vojnih sudova bila dela koja su počinili pripadnici Hrvatske vojske. Ako bi počinioци pre podizanja optužnice bili demobilisani,

slučajevi bi se prosledivali civilnom pravosuđu. Odričući bilo kakvu vezu Vojnog suda sa Zbornim područjem Split na čijem se čelu nalazio Ante Gotovina, svedok je rekao da je sistem vojnih sudova bio u nadležnosti Ministarstva pravosuđa.

Osim za dela koja su počinili hrvatski vojnici, splitski Vojni sud i tužilaštvo su bili nadležni za istrage kršenja zakona u koja bi eventualno bili umešani zarobljeni pripadnici vojske krajinskih Srba. Da se sa njima postupalo maksimalno korektno potvrđivali su, kaže, i predstavnici Crvenog krsta koji su ih posećivali u zatvoru. Mada to nije bio običaj, ponekad bi, objasnio je, predstavnici suda "bacili pogled" i na pisma u kojima ratni zarobljenici obaveštavaju svoje rođake da nemaju primedbe na uslove u pritvoru.

Tužiteljica Mahindaratne je u unakrsnom ispitivanju sugerisala da je u krajinskom Sektoru Jug nakon "Oluje" počinjen

veliki broj kaznenih dela, na šta je Matulović uzvratilo rečima da je "veliki broj relativna kategorija" i da se u toj "hipotetički predstavljenoj situaciji" ne može znati ko su počinioci. "Zar se ne može desiti da su oni koji su bežali iz inata sami palili svoje kuće jer su znali da ih više ne mogu koristiti", upitao svedok, naglašavajući da govori "samo hipotetički".

Pošto je svedočio da general Gotovina nije imao "nikakvih procesnih mogućnosti" da utiče na rad vojnih pravosudnih organa, predsedavajući sudija Alfons Ori/Alphons Orije je pitao Matulovića šta je zapovednik Zbornog područja Split trebalo da radi kada je čuo da se na teritoriji pod njegovom kontrolom dešavaju, recimo, učestale paljevine kuća. "Da o tome obavesti vojnu policiju i ništa više", bio je izričit svedok.

Suđenje hrvatskim generalima se nastavlja u četvrtak kada će se u sudnici pojaviti vojni veštak Gotovinine odbrane Timoti Kros/Timothy Cross.

2009-07-23

HAG/DEN HAAG

GOTOVININ VOJNI VEŠTAK O "PRETPOSTAVLJENIM ČINJENICAMA"

Britanski general Timoti Kros na osnovu "pretpostavljenih činjenica" dobijenih od odbrane generala Ante Gotovine došao do zaključka da je bilo teško sprečiti zločine koji su počinjeni nad Srbima i njihovom imovinom. Priznaje, međutim, da bi u slučaju drugačijih "pretpostavljenih činjenica" i njegovi zaključci bili drugačiji.

◀ Greg Kehoe, branilac Ante Gotovine

Nastojeći da dokaže da general Ante Gotovina nije bio u mogućnosti da spreči zločine na području oslobođenom početkom avgusta 1995. godine u operaciji "Oluja", njegovi branioci su u svojstvu vojnog veštaka za postkonfliktne situacije angažovali britanskog generala Timotija Krosa/Timothy Cross. On je za potrebe odbrane sastavio izveštaj u kojem pre svega opisuje svoja iskustva stečena u misijama za uspostavljanje mira u Severnoj Irskoj, Iraku i na Kosovu, a tek u zaključcima na kratko pominje situaciju u Krajini 1995. godine. Izveštaj je danas uvršten u dokaze.

Kros kaže da je kaos "imanentan" postkonfliktnim situacijama, odnosno da se na područjima u kojima je mir tek uspostavljen može očekivati povećan broj kriminalnih dela koja je u prvih nekoliko nedelja teško sprečiti. Naveo je primer Kosova gde je 1999. godine po ulasku NATO snaga, u kojima je i sam tada služio, bilo teško osujetiti osvetu civila povratnika i delovanje kriminalnih grupa, neretko povezanih sa Oslobođilačkom vojskom Kosova. Slično haotično stanje zadesilo je, kaže, i savezničke snage pošto su okupirale Irak.

Na insistiranje predsedavajućeg sudije, koji je rekao da je stanje u drugim državama od manje važnosti za buduće zaključke veća, branilac Kiho/Kehoe je britanskom generalu postavio nekoliko pitanja o drugom delu izveštaja u kojem je na osnovu "pretpostavljenih činjenica", dobijenih od odbrane, ponudio nekoliko zaključaka o situaciji u Krajini. Tako je na osnovu "pretpostavke" da su pripreme za operaciju "Oluja" trajale svega nedelju dana zaključio da se u tako kratkom roku nije mogao napraviti dobar plan za uspostavljanje mira i vladavine prava nakon oslobađanja Krajine. Isto tako, smatra da su snage od oko 1.000 vojnih i 3.500 civilnih policajaca, navedene u "pretpostavljenim činjenicama", bile neadekvatne da spreče kaos izazvan ulaskom više desetina hiljada civila na oslobođenu teritoriju.

Na pitanje tužioca Hederalija da li bi njegovi zaključci bili drugačiji ako bi mu bile dostavljene drugačije činjenice o stanju u Krajini nakon "Oluje", Kros je odgovorio potvrdno. Tužilac je ukazao i na to da su u Iraku i na Kosovu savezničke snage i pripadnici KFOR nastojali da smire situaciju, dok su u Krajini, prema iskazima mnogih svedoka optužbe, hrvatski vojnici i sami učestvovali u pljačkama i paljenjima napuštenih srpskih kuća i drugim zločinima. Vojni veštak Gotovinine odbrane je priznao da bi, u slučaju da je tako nešto navedeno u pretpostavljenim činjenicama, "malo promenio svoje zaključke".

Suđenje generalima Gotovini, Čermaku i Markaču se nastavlja sutra kraćom raspravom o administrativnim pitanjima, nakon koje će uslediti tronedeljna letnja sudska pauza.

2009-07-24

HAG/DEN HAAG

BEZ IMUNITETA ZA GOTOVININOG ISTRAŽITELJA

Pretno veće odbilo zahtev Ante Gotovine da članu tima njegove odbrane Marinu Ivanoviću dodeli imunitet od gonjenja pred hrvatskim sudom i uputilo braniocima da problem sa hrvatskim vlastima i Ujedinjenim nacijama.

◀ Alphons Orie, sudija Tribunala

Pretno veće holandskog sudije Alfonsa Orija/Alphons Orie danas je odbacilo zahtev Ante Gotovine da se članu tima njegove odbrane Marinu Ivanoviću dodeli imunitet od gonjenja pred sudovima Republike Hrvatske.

Ivanović je, podsetimo, optužen za uništavanje i/ili prikrivanje dokumenata sličnih onima koje tužilaštvo već duže vreme neuspešno potražuje od hrvatskih vlasti. Predstavnici Hrvatske su na raspravi održanoj krajem juna ove godine naveli da članovi timova odbrana haških optuženika ne uživaju imunitet pre domaćim pravosuđem.

Pretno veće je u današnjoj odluci navelo da je pitanje Ivanovićevog "funkcionalnog imuniteta" veoma komplikovano jer se radi "o stanovniku i državljaninu Hrvatske koji traži imunitet od gonjenja u svojoj državi za delo koje je navodno počinio protiv te iste države, na njenoj teritoriji, narušavajući njene interese". Veće smatra da bi pitanje imuniteta Ivanovića trebalo da bude rešeno na relaciji odbrana – Republika Hrvatska – Ujedinjene nacije.

Danas je na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine, održana i kraća rasprava o administrativnim pitanjima. Bilo je, između ostalog, reči o planu rada nakon letnje sudske pauze koja počinje u ponedeljak. Dokazni postupak Gotovine odbrane bi, kako je najavljeno, trebalo da bude završen do 11. septembra, nakon čega bi prve svedoke izveli branioci Ivana Čermaka. Prvo zasedanje nakon letnje pauze zakazano je za 24. avgust.

2009-08-24

HAG/DEN HAAG

DRŽAVNI TUŽILAC SVEDOČI ZA GOTOVINU

Danas hrvatski državni odvjetnik, a u vreme operacije "Oluja" zamenik splitskog vojnog tužioca Mladen Bajić, svedočeci u odbranu Ante Gotovine, tvrdi da uzrok malom broju optužnica protiv hrvatskih vojnika za zločine nad Srbima nije bio pritisak na pravosuđe, nego nedostatak iskustva vojne policije i manjak kadrova u vojnom tužilaštvu, kao i nemogućnost da se stupi u kontakt sa svedocima.

◀ Mladen Bajić, svjedok odbrane Ante Gotovine

Prvi svedok odbrane Ante Gotovine nakon letnje sudske pauze je aktuelni hrvatski državni tužilac Mladen Bajić. On je za vreme, u toku i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine, kada su počinjeni zločini nad krajinskim Srbima za koje se terete generali Gotovina, Čermak i Markač, bio pomoćnik vojnog tužioca u Splitu u čijoj je nadležnosti bilo i područje krajinskog sektora Jug. Na početku Bajićevog iskaza, u dokaze je uvedena izjava koju je u maju ove godine dao timu Gotovine odbrane.

Opisujući ulogu zapovednika Zbornog područja Split, koju je u vreme "Oluje" obavljao optuženi general, svedok je naveo da je Gotovina imao obavezu da vojnoj policiji dostavi saznanja o zločinima hrvatskih vojnika do kojih

bi došao. Ako su, međutim, zločini već prijavljeni, zapovednik ne bi morao da "duplira prijavu", već samo da dostavi informacije koje bi od njega potraživala vojna policija, navodi Bajić. U nadležnosti vojnog pravosuđa je, objasnio je, bilo procesuiranje zločina koja su počinili pripadnici HV, dok su predmeti u kojima su počinio bili demobilisani hrvatski vojnici prosleđivani civilnoj policiji i tužilaštvu.

Hrvatski državni odvjetnik je potvrdio tezu odbrane da Gotovina i drugi zapovednici splitskog Zbornog područja nisu bili obavezni da preduzimaju disciplinske mere protiv vojnika koji su bili krivično procesuirani. Disciplinski prekršaj, objašnjava Bajić, je blaži i već je obuhvaćen krivičnim postupkom, pa ga nije potrebno dodatno procesuirati, baš kao što se isto delo u civilnom životu ne obrađuje prekršajno ako je već u krivičnoj proceduri.

U delovodnicima splitskog vojnog tužilaštva, koje je odbrana uvela u dokaze, se navodi da je nakon operacije "Oluja" podignuto 66 krivičnih prijava protiv hrvatskih vojnika, od čega se samo tri odnose na ubistva a 63 na pljačku. Mnogo više krivičnih prijava podignuto je protiv pripadnika srpske vojske u Krajini zbog učešća u "oružanoj pobuni" protiv hrvatske države. Svedok je objasnio da je procesuiranje zločina protiv hrvatske države bio prioritet, sve do donošenja Zakona o javnom oprostima kojim su ta dela amnestirana.

Objašnjavajući razloge za mali broj procesuiranih zločina hrvatskih vojnika nad Srbima, Bajić je rekao da vojna policija nije imala dovoljno iskustva, a da je vojnom tužilaštvu nedostajalo kadrova. Osim toga, svedoci zločina, pre svega ubistava, nisu bili dostupni hrvatskom pravosuđu, jer su nakon "Oluje" izbegli u Srbiju i druge okolne zemlje. Situacija

se, tvrdi, promenila poslednjih godina kada je saradnja među pravosuđima u regionu oživela, čime su se stekli uslovi za procesuiranje većeg broja ratnih zločina počinjenih nad krajinskim Srbima. Bajić je izričito tvrdio da na njega i njegove kolege iz vojnog tužilaštva nije bilo pritiska da se krivična dela hrvatskih vojnika ne procesuiraju.

Pred kraj današnjeg zasedanja tužiteljica Gustafson je počela unakrsno ispitivanje Mladena Bajića, koje će, kako je najavila, biti završeno do kraja sutrašnjeg radnog dana.

2009-08-25

HAG/DEN HAAG

SVEDOK ODBRANE: “PLJAČKA JE BILA PRIHVATLJIVA I DOZVOLJENA”

Svedočeći u odbranu generala Gotovine, hrvatski državni tužilac Mladen Bajić se “apsolutno složio” sa tužiočevom sugestijom da je pljačka unutar HV za vreme i nakon operacije “Oluja” bila prihvatljiva i dozvoljena, kao i da zločini nad krajinskim Srbima nisu bili revnosno procesuirani sve do 2001. godine

◀ Mladen Bajić, svjedok odbrane Ante Gotovine

Tužiteljica Katrina Gustafson je u unakrsnom ispitivanju aktuelnog hrvatskog državnog tužioca Mladena Bajića dokazivala da je za mali broj krivičnih prijava za ubistva i druge zločine nad Srbima nakon operacije “Oluja” zaslužna državna politika, a ne neke objektivne prepreke, kako je to svedok juče rekao. On je, naime, u glavnom ispitivanju manjak krivičnih prijava protiv hrvatskih vojnika pravdao nedostatkom kadrova u vojnom tužilaštvu i policiji, a kao najozbiljniji razlog je naveo nedostupnost svedoka.

Bajić je od 1992. do 1996. godine bio zamenik splitskog vojnog tužioca i kao takav upoznat sa istragama i procesuiranjem zločina nad krajinskim Srbima za vreme i nakon “Oluje” 1995. godine. Pred Tribunalom svedoči

na poziv odbrane Ante Gotovine, koji se zajedno sa generalima Čermakom i Markačem tereti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu na čelu sa predsednikom Tuđmanom, čiji je cilj bilo trajno proterivanje Srba iz Krajine.

Tužiteljica je predočila izveštaj Hrvatske novinske agencije (HINA) sa jedne konferencije iz 2007. godine na kojoj je Bajić izjavio da su hrvatske vlasti “tek 2001. godine zauzele ozbiljniji pristup prema zločinima koje su počinile vojska i policija u Krajini”. Pored toga, optužba je u dokaze uvela i zapisnik sa sednice hrvatskog Saveta za saradnju sa Tribunalom iz novembra 1998. godine u kojem visoki hrvatski zvaničnici otvoreno govore da je nakon “Oluje” primenjena “strategija neprocesuiranja zločina” nad Srbima.

Na pitanje da li se slaže da je za vreme Tuđmana postojala “nevoljkost političkog rukovodstva” da se procesuiraju zločini nad Srbima, Bajić je odgovorio da on to ne može da potvrdi. Ipak, kaže da je, kada je 2002. godine postavljen za državnog tužioca, uočio da je “puno toga išlo krivim pravcem”, odnosno da dobar deo zločina nije procesuiran, zbog čega je i naložio nove istrage i veću posvećenost tužilaca u prikupljanju dokaza protiv hrvatskih vojnika i policajaca. Tvrdi da ne zna zašto se čak do 2001. godine čekalo sa ekshumacijom tela više od stotinu Srba sahranjenih na kninskom groblju, ubijenih mahom iz neposredne blizine. Takvo odugovlačenje je, priznaje, značajno usporilo istragu zločina jer su izgubljeni važni forenzički dokazi.

Tužiteljica je danas predočila i niz spisa hrvatskih sudova iz kojih se vidi da je vrlo mali broj počinilaca zločina iz redova HV procesuiran, iako se u iskazima svedoka i optuženih navodi da je pljačka u Krajini u leto i jesen 1995. godine bila rasprostranjena. Budući da se u tim spisima navodi da su, recimo, u Kninu “velike grupe vojnika ukravale opljačkanu robu u kamione” ili da su u selu Golubić stvari ukravane “po naređenju komandira voda”, tužiteljica je sugerisala da je “pljačka unutar HV bila prihvatljiva i dopuštena”.

“Apsolutno se slažem sa vašim zaključkom”, odgovorio je Bajić. Iako je odgovor bio nedvosmislen, branilac Mišetić je u dodatnom ispitivanju tražio pojašnjenje, pa je ovaj ponovio da se u sudskim spisima pominje veliki broj pljački počinjenih za vreme i nakon “Oluje” koje nikada nisu procesuirane.

Iskaz Mladena Bajića je danas okončan, a suđenje je prekinuto do ponedeljka iduće sedmice kada će Gotovinina odbrana izvesti novog svedoka.

2009-08-31

HAG/DEN HAAG

VEŠTAK ODBRANE: “GOTOVINA PREDUZEO SVE DA SPREČI ZLOČINE”

Američki vojni ekspert Entoni Džons tvrdi da je general Ante Gotovina stalnim izdavanjem naređenja da se zločini spreče a počinioci kazne doprineo smirivanju situacije nakon operacije “Oluja”, što je, smatra, vidljivo i iz vojnih izveštaja u kojima se nakon 18. avgusta 1995. godine ne pominju zločini u koje su umešani pripadnici HV.

◀ Anthony Jones, svjedok odbrane Ante Gotovine

Odbrana Ante Gotovine je svoj dokazni postupak na suđenju hrvatskim generalima optuženim za zločine u vreme i nakon operacije "Oluja" nastavila iskazom penzionisanog američkog generala Entonija Džonsa/Anthony Jones. On je za potrebe odbrane sačinio stručni izveštaj o dužnostima operativnog vojnog komandanta sa naglaskom na aktivnostima generala Gotovine, koji je kao zapovednik Zbornog područja Split predvodio hrvatske snage u operaciji "Oluja" početkom avgusta 1995. godine.

Glavni zaključak generala Džonsa je da je Ante Gotovina preduzeo sve nužne i razumne mere da spreči pljačke i paljevine srpskih kuća u krajinskim mestima koja je u

"Oluji" oslobodila Hrvatska vojska (HV). Te mere su se, prema njegovim zaključcima, uglavnom svodile na izdavanje naređenja podređenim oficirima u kojima se nalažu preventivne mere za sprečavanje zločina, kao i kažnjavanje počinitelaca ako je do protivzakonitog ponašanja vojnika već došlo. Gotovinina naređenja su, kaže, "počela da daju rezultate" nakon 12 do 14 dana, što se, po njemu, vidi i iz vojnih izveštaja u kojima se od 18. avgusta 1995. godine više ne pominje učešće pripadnika HV u paljevinama i pljačkama.

Džons je tokom pregleda hrvatskih vojnih dokumenata zapazio da je general Gotovina 3. avgusta 1995. godine, manje od 24 časa pre operacije "Oluja", sa mesta zapovednika operativne grupe Sever smenio pukovnika Zdilara i na njegovo mesto postavio svog načelnika štaba Rahima Ademija. Mada se u odluci ne navode razlozi za "rokadu", Džons zaključuje da je optuženi general odlučio da na to mesto postavi čoveka od poverenja, kako bi poboljšao efikasnost komandovanja, pre svega u pogledu poštovanja naređenja o disciplini vojnika i sprečavanju zločina nad Srbima i njihovom imovinom.

Veštak odbrane je posebno naglasio da je prioritet generala Gotovine bilo ofanzivno delovanje snaga koje je predvodio. Drugim rečima, jedinice pod njegovom kontrolom bi oslobodile neko mesto i odmah nastavile sa napredovanjem, ostavljajući brigu za uspostavljanje reda u "pozadinskom području" vojnoj i civilnoj policiji. Džons je tako potvrdio tezu odbrane da zapovednik Zbornog područja Split nije bio odgovoran za zločine počinjene u Krajini nakon operacije "Oluja".

Upitan da li bi on preduzeo još neke dodatne mere da spreči zločine da je bio na Gotovininom mestu, američki general je rekao da "verovatno ne bi", osim što bi možda naglasio potrebu da se podrže ljudi zaduženi za uspostavljanje civilne kontrole na oslobođenom području. Zaključujući glavno svedočenje, Džons je rekao da je Gotovina svoj posao u "Oluji" obavio "zavidno uspešno", bolje od svih očekivanja i predviđanja. Pred kraj današnjeg zasedanja, počelo je unakrsno ispitivanje svedoka od strane tužioca Stefana Vespija/Waespi.

2009-09-01

HAG/DEN HAAG

"DUALNI FOKUS" GENERALA GOTOVINE

Veštak odbrane Entoni Džouns tvrdi da general Ante Gotovina nije mogao da se bavi isključivo nedisciplinom svojih vojnika, već i pitanjem daljeg napredovanja trupa koje je predvodio u "Oluji".

◀ Anthony Jones, svjedok odbrane Ante Gotovine

Tokom unakrsnog ispitivanja američkog eksperta Entonija Džonsa/Anthony Jones, tužilac je ukazivao da stalna naređenja kojima su general Ante Gotovina i niži zapovednici Zbornog područja Split zahtevali prestanak paljenja i pljački srpskih kuća nakon operacije "Oluja" nisu urodila plodom. Od prvih izdatih početkom avgusta do poslednjeg, sa potpisom komandanta operativne grupe Zapad 31. oktobra 1995. godine, "ništa se nije dogodilo po pitanju procesuiranja počinitelaca i smanjenja zločina", rekao je tužilac Vespi/Waespi. Optužba zaključuje da ta naređenja nisu poštovana sugerisući da odgovornost za to leži na optuženom generalu.

Veštak odbrane se nije s tim složio, objasnivši da su naređenja iznova izdavana da bi se vojnici na njih bolje fokusirali te da je general Gotovina imao "dualni fokus", odnosno da nije mogao da se bavi isključivo nedisciplinom svojih vojnika, već i pitanjem daljeg napredovanja trupa koje je predvodio u "Oluji".

Tužilac je, dalje, ukazao i na činjenicu da je general Gotovina za napad na Knin angažovao 4. i 7. gardijsku brigadu, čiji su pripadnici u izveštajima HV imenovani kao počinioci brojnih zločina u Bosanskom Grahovu i Glamoču u julu 1995.

godine. Američki general odgovara da su te dve brigade bile najbolje kojima je Gotovina raspomagao i da bi njihovo povlačenje i zamena drugim jedinicama bilo suviše rizično.

Dve pomenute brigade borile su se u okviru operativne grupe Zapad čijeg je komandanta Slavena Zdilara neposredno pred početak "Oluje" general Gotovina zamenio svojim dotadašnjim načelnikom štaba Rahimom Ademijem. Mada se u dokumentu ne navode razlozi za smenu, svedok je u glavnom ispitivanju tvrdio da je to učinjeno jer Ademijev prethodnik nije u dovoljnoj meri poštovao naređenja u kojima se traži strogo poštovanje discipline, sprečavanje zločina i kažnjavanje počinilaca.

Dokazujući da se u slučaju Zdilara nije radilo o činu kažnjavanja, tužilac je predočio naređenje od 27. septembra 1995. godine kojim ga Gotovina ponovo imenuje na mesto komandanta OG Zapad, s tim što je u međuvremenu avanzovao u čin generala. Džons je odgovorio da ne zna zašto se ovaj odlučio da Zdilaru "da još jednu šansu", ali tvrdi da je proces "rehabilitacije" starog-novog komandanta OG Zapad trajao dugo, budući da je pre ponovnog imenovanja na stari položaj obavljao neke niže komandne funkcije.

Pošto je svedok u toku unakrsnog ispitivanja rekao da je odgovornost za stanje na oslobođenom području već popodne 6. avgusta 1995. godine od Gotovine preuzeo general Ivan Čermak, mogućnost da postavi nekoliko dodatnih pitanja je iskoristio Čermakov branilac Kejli/Cayley. On je sugerisao da Džons ne zna koja je bila uloga generala Čermaka u Krajini nakon "Oluje", niti je video ijedan dokument sa njegovim potpisom iz tog perioda, sa čim se svedok bez pogovora složio.

Pored Gotovine i Čermaka, za zločine nad srpskim civilima i njihovom imovinom počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" tereti se i policijski general Mladen Markač.

2009-09-07

HAG/DEN HAAG

VEŠTAKOM NA VEŠTAKA

Američki ekspert za ratno pravo Džefri Korn za potrebe odbrane Ante Gotovine sačinio izveštaj u kojem oštro kritikuje zaključke veštaka optužbe Harija Koningsa o granatiranju Knina "bez vojne svrhe" i tvrdi da je u izveštaju svog holandskog kolege pronašao značajan broj netačnih tumačenja zakona i vojne doktrine.

◀ Geoffrey Corn, svjedok odbrane Ante Gotovine

Dokazni postupak odbrane generala Ante Gotovine danas je nastavljen iskazom američkog vojnog veštaka Džefrija Korna/Geoffrey Corn. On je iz pozicije vojnog pravnika sa, kako je na više mesta u svojoj biografiji istakao, najvišim ocenama i brojnim pohvalama tokom školovanja, za potrebe odbrane sačinio izveštaj u kojem je kritikovao nalaze veštaka tužilaštva za artiljeriju – holandskog potpukovnika Harija/Harry Koningsa.

Obrazlažući u januaru ove godine nalaze izveštaja koji je sačinio na zahtev optužbe, Konings je tvrdio da je 4. avgusta 1995. godine Hrvatska vojska granatirala Knin "bez jasne vojne svrhe sa ciljem da se izazove panika među civilnim stanovništvom i tako protivnička vojska

primora na predaju i beg". U optužnici protiv hrvatskih generala Gotovine, Čermaka i Markača granatiranje krajinskih sela i gradova tokom operacije "Oluja" navedeno je kao jedan od elemenata udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem trajnog proterivanja Srba sa tog područja.

Korn je danas oštro kritikovao Koningsov izveštaj, navodeći da je u njemu pronašao "značajan broj netačnih tumačenja zakona" i "oslanjanje na netačna tumačenja vojne doktrine o taktičkoj podršci".

Kada mu je branilac Kiho/Kehoe prezentovao zaključak holandskog potpukovnika da se taktička, odnosno artiljerijska podrška ne može koristiti prilikom napada na civilne mete, svedok se na trenutak začudio i upitao: "Kakve civilne mete? Pa to ne postoji, ciljevi su uvek vojni". Na zahtev predsedavajućeg sudije da pojasni da li je njegovo neslaganje sa Koningsom terminološke ili suštinske prirode, Korn je rekao da se u suštini slaže da se civili ne smeju uzimati za metu, ali da je to u izveštaju njegovog holandskog kolege "nezgrapno napisano". Na koncu, svedok je prihvatio "suštinu tvrdnje" predsedavajućeg da je Konings možda upotrebio izraz "civilna meta" jer je neko nelegalno gađao civile.

Branilac je zatim citirao Koningsov navod po kojem sistem vatrene podrške služi samo za gađanje vojnih ciljeva, a da civili mogu biti mete samo u slučaju samoodbrane. Korn je ponovo prigovorio na formu Koningsovog izražavanja, insistirajući da ovaj očigledno nije stručnjak za ratno pravo i da takva formulacija isključuje "princip proporcionalnosti" po kojem komandant procenjuje hoće li očekivane vojne prednosti nadmašiti moguće civilne gubitke, odnosno "kolateralnu štetu".

Oba veštaka se slažu da je artiljerija idealna vrsta oružja za postizanje drugih efekata, osim razaranja. Veštak odbrane, međutim, zamera kolegi iz optužbe da je u svojoj ekspertizi od "drugih efekata" ukazao samo na širenje panike među civilnim stanovništvom, a zanemario je "ometanje, sprečavanje i neutralisanje", što su po njemu "klasične misije artiljerije".

Pred kraj današnjeg zasedanja tužilac Ruso/Russo je počeo unakrsno ispitivanje Džefrija Korna.

2009-09-08

HAG/DEN HAAG

"DVOSMISLENO" NAREĐENJE GENERALA GOTOVINE

Kada mu je tužilac predočio dokument u kojem Ante Gotovina zahteva stavljanje Drvara, Knina, Obrovca, Benkovca i Gračaca pod topničku paljbu, američki veštak Džefri Korn rekao da se to može shvatiti kao naređenje za nezakonit napad na civile, ali da je "nešto uverljivije" objašnjenje po kojem je general tražio gađanje vojnih ciljeva u pomenutim gradovima.

◀ Geoffrey Corn, svjedok odbrane Ante Gotovine

Na početku unakrsnog ispitivanja američkog vojnog veštaka Džefrija Korna/Geoffrey Corn, tužilac Ruso/Russo se bavio metodologijom pripreme ekspertskeg izveštaja koji je juče uveden u dokaze na suđenju hrvatskim generalima optuženim za zločine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Korn je, podsetimo, u tom izveštaju oštro kritikovao nalaze holandskog potpukovnika Harija/Harry Koningsa, koji je u svojstvu veštaka optužbe artiljerijski napad na Knin 4. avgusta 1995. godine ocenio neprimerenim i protivzakonitim napadom sa ciljem proterivanja civila iz grada.

Tužilac je ukazivao da se Korn pri donošenju zaključaka o korišćenju hrvatske artiljerije u "Oluji" više oslanjao na informacije koje je u decembru 2008. godine dobio od

tima Gotovine odbrane, a manje na dokumente koji su uvedeni u spis na ovom suđenju. Svedok to nije porekao i pozvao tužioca da mu, ako smatra da je propustio da bilo šta obradi u svom izveštaju, predoči takve činjenice, što je ovaj u nastavku zasedanja i učinio.

Jedan od ključnih dokumenata kojim tužilac dokazuje nameru hrvatske strane da artiljeriju upotrebi za udar na civile je naređenje generala Gotovine od 2. avgusta 1995. godine kojim od svojih podređenih zahteva "granatiranje prve crte odbrane neprijatelja, zapovedna mjesta, centre veze, paljbene položaje topništva i stavljanje pod topničku paljbu gradova Drvar, Knin, Obrovac, Benkovac i Gračac". Korn je prihvatio da se iz tog naređenja može shvatiti da se na nezakonit način zahteva izlaganje celih gradova artiljerijskoj paljbi, ali tvrdi da postoji i drugo moguće objašnjenje koje je, po njemu, čak «nešto uverljivije». On, naime, smatra da se iz Gotovininog naređenja može zaključiti i da zahteva gađanje samo vojnih ciljeva. Prema tom gledištu, Drvar i četiri krajinska grada su pomenuti kao centri u kojima bi trebalo gađati komandna mesta, paljbene položaje topništva i druge vojne mete navedene u naređenju.

Korn je dodao da naređenje za "stavljanje celih gradova pod topničku paljbu" nije najsretnije formulisano i da bi u američkoj vojsci pravna služba, u kojoj je i sam svojevremeno radio, svakako reagovala i zahtevala od zapovednika da izmeni takav navod. Ukazao je i na mogućnost da je naređenje pisao Gotovinin oficir za operative poslove, mada je priznao da odgovornost za sve što je u njemu navedeno snosi isključivo potpisnik, odnosno optuženi general.

Pre rasprave o pomenutom Gotovininom naređenju, tužilac je ukazao i na brojna svedočenja međunarodnih posmatrača koji su tvrdili da je 4. i 5. avgusta 1995. godine HV zasula granatama Knin, tako da je, po njihovom mišljenju, "ceo grad bio meta". Manirom lingvističkog stručnjaka, kojim se često služio u jučerašnjem glavnom ispitivanju, svedok je naglasio da strani posmatrači nisu tvrdili da se radilo o nasumičnom i protivpravnom napadu na Knin, već samo "da je takav bio njihov utisak". Utisak je, međutim, mogao da ih prevari, smatra svedok, jer oni nisu znali gde se nalaze vojne mete u gradu.

Budući da američki vojni veštak sutra nije u mogućnosti da se pojavi u sudnici, njegovo unakrsno ispitivanje će biti nastavljeno u četvrtak, a za sutra je zakazan iskaz novog svedoka Gotovine odbrane putem video linka.

2009-09-09

HAG/DEN HAAG

ČETVORICA NA JEDNOG

Odbrana Ante Gotovine na klupu za svedoke izvela četiri bivša pripadnika Šibenske brigade koji tvrde da Vladimir Gojanović nije bio pripadnik te jedinice u operaciji "Oluja". Svedočeci prošle godine u dokaznom postupku optužbe Gojanović je tvrdio da je kao vojnik HV u avgustu 1995. bio očevidac brojnih ratnih zločina koje su počinili njegovi saborci.

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Bivši pripadnici 113. šibenske brigade HV Joško Babačić, Radoslav Juričev Sudac, Davor Zafranović i Dragan Rak svedočili su danas na poziv odbrane svog bivšeg komandanta – generala Ante Gotovine – optuženog zajedno sa Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem za zločine nad Srbima u leto 1995. godine. Četvorica bivših vojnika su svedočili iz Zagreba putem video linka o svom učešću u operaciji "Oluja" u avgustu 1995. godine u sklopu snaga Zbornog područja Split, na čijem se čelu nalazio Gotovina.

U izjavama predstavnicima odbrane, datim u maju 2008. godine, navedena četvorica su listom tvrdili da svedok optužbe Vladimir Gojanović nije učestvovao u vojno-

redarstvenoj operaciji "Oluja", bar ne kao pripadnik Šibenske brigade, kako je u svom iskazu tvrdio. Gojanović je, inače, u dokaznom postupku optužbe svedočio da su njegovi saborci bili umešani u zločine kao što su spaljivanje i pljačka napuštenih srpskih kuća, zlostavljanje preostalih civila i ubistvo jednog od dvojice ratnih zarobljenika koji su se predali pripadnicima njegove brigade. Tvrdio je i da niko nije bio sankcionisan zbog takvog ponašanja.

Branio su danas u dokaze uveli izjave četvorice svedoka i nisu, kako je to do sada bio običaj, pročitali sažetke tih dokumenata niti postavili ijedno pitanje o njihovom sadržaju. Tužiteljica je u unakrsnom ispitivanju pokušala da ospori navode svedoka o tome da Gojanović nije učestvovao u "Oluji" kao pripadnik Šibenske brigade. Sugerisala je da ga današnji svedoci nisu dobro poznavali i da zbog toga ne mogu sa sigurnošću da kažu jesu li ga tokom operacije videli ili ne. Babačić je, međutim, odgovorio da Gojanovića zna iz detinjstva, a ostala trojica da su ga upoznali kao pripadnika HV početkom devedesetih. Ipak, sva četvorica priznaju da sa njim nisu imali kontakte i da ga više godina pre «Oluje» nisu videli.

Budući da su svedoci negirali Gojanovićeve tvrdnje o zločinima pripadnika Šibenske brigade, tužiteljica je predočila dokument od 12. avgusta 1995. godine u kojem komandant te jedinice od podređenih oficira traži da se obračunaju sa počiniocima pljački i paljevina srpskih kuća. Svedoci su odgovarali da o tome ne znaju ništa, a najoriginalnije objašnjenje je ponudio Radoslav Juričev Sudac. On je, naime, tvrdio da kuće nije palila vojska «nego neko treći-četvrti» i naglasio da je do požara moglo doći i usled čestog ispaljivanja svetlećih raketa u toku borbi.

Odgovarajući na pitanja predsedavajućeg sudije, Juričev, Zafranović i Rak su rekli da su izjave predstavnicima odbrane dali iznervirani Gojanovićevim "lažnim svedočenjem", iznoseći i niz pogrdnih reči na njegov račun. Sudija Ori je, međutim, primetio da su njihove izjave datirane na period od 8. do 12. maja prošle godine a da je Gojanovićev iskaz počeo tek tri dana nakon toga - 15. maja 2008. godine. Nijedan od svedoka nije imao objašnjenje za tu hronološku nelogičnost, a Dragan Rak je, kako je to primetio predsedavajući, u više navrata pokušao da izbegne odgovor na pitanja na tu temu.

2009-09-10

HAG/DEN HAAG

ŠIZOFRENIJA ILI NAMERA PREDSEDNIKA TUĐMANA

Džefri Korn, vojni veštak odbrane Ante Gotovine, smatra da su reči Franje Tuđmana sa Brionskog sastanka uoči "Oluje" bile "šizofrene" jer je s jedne strane smišljao kako da se proteraju srpski civili a s druge da se ne zameri međunarodnoj zajednici. Po tužiocu, hrvatski predsednik je upravo želeo da pomiri te dve stvari i da bez međunarodne osude ostvari ciljeve udruženog zločinačkog poduhvata.

◀ Geoffrey Corn, svjedok odbrane Ante Gotovine

Od početka suđenja generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optužba dokazuje da se namera hrvatskog rukovodstva da se srpski civili proteraju iz Krajine najbolje vidi iz transkripta Brionskog sastanka predsednika Tuđmana sa najvišim vojnim i policijskim oficirima od 31. jula 1995. godine. Zato je tužilac Ruso/Russo taj dokument u današnjem nastavku unakrsnog ispitivanja predočio vojnom veštaku odbrane Džefriju Koru/Geoffrey Corn, koji je u svom ekspertskom izveštaju negirao da je artiljerijski napad na krajinske gradove 4. i 5. avgusta 1995. godine bio usmeren na proterivanje civila.

Tužilac je ukazao na deo sastanka u kojem predsednik Tuđman traži da se srpskim civilima ostavi jedan put za beg iz Krajine prema BiH, što će onda psihološki uticati na krajinske vojnike da pođu za njima. U isto vreme, iz transkripta se vidi da predsednik zahteva od svojih podređenih da učine sve da Hrvatska ne izgubi već ostvarenu međunarodnu

podršku za napad na RSK. Svedok iz toga zaključuje da su "izjave predsednika Tuđmana šizofrene" jer s jedne strane smišlja kako da protera civile, a s druge da se ne zameri međunarodnoj zajednici, a to je, po njemu, moguće samo ako se zaštite civili.

Optužba, naprotiv, smatra da Tuđmanov brionski nastup nije nimalo šizofren, jer je on upravo planirao da pomiri te dve stvari, odnosno da protera Srbe iz Krajine a da u isto vreme pred međunarodnom zajednicom stvori privid poštovanja njihovih ljudskih prava. U prilog tome, tužilac je predočio deo transkripta u kojem hrvatski predsednik traži da se među krajinskim civilnim stanovništvom rasture leci u kojima će im biti ukazano kojim putevima mogu da beže ka Srbiji, a da im se u istom tekstu garantuju "tobožnja ljudska prava".

Američki vojni veštak odgovara da u pomenutom slučaju "možda i jeste razumno zaključiti da predsednik Tuđman vrši pritisak na podređene da počine dela kojima se krše odredbe međunarodnog ratnog prava", ali da nema dokaza da je Gotovina na to pristao. Nije, smatra svedok, prvi put u istoriji ratovanja da najviši politički predstavnik zemlje vrši pritisak na vojsku da uradi nešto, a da vojni komandanti uspevaju da nađu način da u praksi to izbegnu.

Pošto je u pripremi za svedočenje detaljno pregledao transkript Brionskog sastanka, Korn je zaključio da general Gotovina sve vreme "smiruje predsednika" i govori mu: "Izneli ste strateške ciljeve, sad me pustite da ih ja operativno realizujem". S druge strane, tužilac dokazuje da je Gotovina, naprotiv, oberučke prihvatao predsednikove stavove. Predočio je zato deo transkripta u kojem Tuđman kaže da artiljeriju treba koristiti "pod izlikom" navodnog protivudara iz Knina, na šta mu Gotovina odgovara da HV može "kompletno srušiti grad ako zatreba". Suprotno Kornovim navodima, potom Tuđman "smiruje Gotovinu" i kaže da "ne treba činiti ništa nepromišljeno i avanturistički".

Svedočenje američkog veštaka će sutra biti nastavljeno.

2009-09-11

HAG/DEN HAAG

DA LI JE KNIN MORAO BITI GRANATIRAN

Na samom kraju unakrsnog ispitivanja Džefrija Korna, tužilac ukazivao da su sredstva veze vojske krajinskih Srba u avgustu 1995. godine mogla biti uništena neutralisanjem ciljeva van Knina, dok je veštak odbrane generala Ante Gotovine to poricao, naglašavajući važnost vojnih meta u gradu.

◀ Geoffrey Corn, svjedok odbrane Ante Gotovine

Poslednjeg dana tužilačkog unakrsnog ispitivanja vojnog veštaka Gotovine odbrane Džefrija Korna/Geoffrey Corn, u sudnici je vođena rasprava o opravdanosti artiljerijskog napada na Knin 4. i 5. avgusta 1995. godine. Tužilac, naime, nastoji da dokaže da je artiljerijski napad bio usmeren protiv civila i da za njega nije bilo vojnog opravdanja, dok je svedok branio nalaze svog ekspertskeg izveštaja u kojem je naveo da je granatiranje Knina predstavljalo razumno operativno postupanje generala Ante Gotovine u operaciji "Oluja". Bivši zapovednik Zbornog područja Split se, zajedno sa Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem, tereti za zločine počinjene za vreme i nakon te operacije.

Jedan od svedokovih zaključaka u pogledu artiljerijskog napada je da su se u gradu nalazili brojni centri veze – u Glavnom štabu srpske vojske, Severnoj kasarni i zgradi PTT – koje je trebalo neutralisati. Dokazujući da je hrvatski vojno-polijski vrh bio svestan da se komunikaciona struktura krajinske vojske mogla neutralisati i zauzimanjem ili uništavanjem ciljeva van grada, tužilac se pozvao na transkript Brijunskog sastanka predsednika Tuđmana sa najvišim oficirima i političarima Hrvatske.

Na pomenutom sastanku general Markač saopštava da će sistem veze srpske vojske biti potpuno "gotov" i da će uslediti opšte rasulo samo ako se neutrališe komunikacioni centar Čelavac na brdu izvan Knina. Po izveštajima hrvatskog ratnog vazduhoplovstva ta tačka je neutralisana već prvog dana operacije "Oluja" 4. avgusta 1995. godine. Svedok, međutim, kaže da Gotovina nije mogao da zna može li neprijatelj na brzinu da obnovi oštećene sisteme veze i naglašava da se 40 odsto vojnih komunikacija odvijalo preko centra PTT u Kninu, zbog čega je on, smatra, bio legitimni vojni cilj.

Tužilac je, dalje, ukazivao da je Hrvatska vojska mogla da neutrališe kretanje neprijatelja železnicom granatiranjem pruge van grada a ne nužno stanice koja se nalazila u području naseljenom civilima. Korn odgovara da bi tužilac bio u pravu samo pod uslovom da je postojala samo jedna pruga kojom se neprijatelj kretao, ali da se železničke komunikacije tradicionalno napadaju na čvorištima.

Tako je završeno četvorodnevno svedočenje američkog vojnog veštaka Džefrija Korna. Odbrana Ante Gotovine će, kako je najavljeno, svoj dokazni postupak okončati sledeće sedmice, a naredno zasedanje zakazano je za utorak.

2009-09-15

HAG/DEN HAAG

JASUŠI AKAŠI O POSLEDICAMA “OLUJE”

Bivši specijalni izaslanik UN za bivšu Jugoslaviju Jasuši Akaši se u svedočenju na poziv Gotovine odbrane s teškom mukom prisećao događaja iz perioda operacije “Oluja” i nije se direktno izjasnio da li je Knin neselektivno granatiran, osim što je rekao da je posle napada obišao taj grad i na ulicama zatekao cele komade zgrada, polupane izloge i veliki broj srpskih civila koji su pokušali da se sklone u bazu UN.

◀ Yasushi Akashi, svjedoči video linkom u odbranu Ante Gotovine

Poslednja sedmica dokaznog postupka odbrane Ante Gotovine otvorena je iskazom Jasušija Akašija/Yasushi Akashi, bivšeg specijalnog izaslanika generalnog sekretara UN za bivšu Jugoslaviju. Kada je 4. avgusta 1995. godine počela operacija “Oluja”, u kojoj su počinjeni zločini za koje se terete trojica hrvatskih generala, Akaši se nalazio u Zagrebu, a Knin je obišao 7. avgusta. U dokaze je danas uvedena izjava koju je u julu ove godine dao predstavnicima odbrane, ali njen sažetak nije pročitao u sudnici.

Sudeći po odgovorima koje je, svedočeći video linkom iz Tokija, Akaši davao na pitanja branioca Luke Mišetića,

vreme je učinilo svoje i on nije mogao da se seti većine konkretnih događaja iz tog perioda. Veće je više informacija dobilo iz izveštaja koje je svedok sastavio u periodu pre, za vreme i nakon operacije “Oluja”, nego iz njegovog današnjeg iskaza.

Branilac je, između ostalog, predočio telegram Akašija tadašnjem generalnom sekretaru UN Kofiju Ananu/Annan od 4. avgusta 1995. godine u kojem opisuje sastanak sa Hrvojem Šarinićem. U telegramu se navodi da se šef Tuđmanovog kabineta obavezao da će “celo hrvatsko vođstvo učiniti sve da se zaštite srpski civili i pripadnici UN”. Napominjući da se sastanka seća tek u izvesnoj meri, svedok je ukazao na deo telegrama u kojem kaže da se Šarinić unapred ograđuje od mogućih posledica po civile, govoreći da je “rat užasna stvar i da u njemu civili uvek najviše stradaju”.

Branilac je nastojao da ukaže da je Akašijeva kancelarija od posmatrača UN sa terena dobijala pogrešne informacije o neselektivnom granatiranju Knina, a da se on sam uverio u suprotno prilikom posete gradu 7. avgusta. Kada mu je predočen izveštaj posmatrača u kojem se navodi da je u prvih pola sata granatiranja 4. avgusta ujutro na grad palo 200 do 300 granata, svedok je rekao da to ne mora neminovno da znači da se radilo o neselektivnom napadu jer su svi projektili mogli pasti na vojne mete. U isto vreme, nije mogao da se seti da je u to vreme dobijao izveštaje o granatiranju kninske bolnice, iako su mu predočeni izveštaji sa takvim sadržajem.

Dokument koji, po odbrani, ukazuje da artiljerijski napad na grad nije bio ni izdaleka onakav kakvim su ga prikazali posmatrači UN u svojim izveštajima, je Akašijev telegram Ananu u kojem opisuje svoju posetu Kninu. U njemu se navodi sledeće: “Moj opšti utisak je da je Knin pretrpeo štetu od granatiranja, ali da je ona, premda uočljiva, bila neočekivano mala”.

Opisujući danas šta je 7. avgusta 1995. godine video u Kninu, svedok je rekao da taj grad “ni u normalnim uslovima nije bio naročito lep i čist”, a da je tog dana izgledao kao svako drugo mesto nakon velikog vojnog napada. Na ulicama su se mogli videti celi komadi stambenih zgrada, izlozi prodavnica su bili polupani, a posebno je, kaže, tužno bilo videti veliki broj izbeglica koji su pokušali da se sklone u bazu UN. Na pitanje da li su mu u bazi UN rekli šta se dešavalo Kninu tokom i nakon napada, Akaši je odgovorio: “Nešto mi jesu rekli, ali ne sećam se šta”. Takođe se ne seća ni da mu je iko pominjao učešće hrvatskih vojnika u pljačkama po ulasku u grad.

Akašijev iskaz biće nastavljen sutra.

2009-09-16

HAG/DEN HAAG

KRAJ DOKAZNOG POSTUPKA ODBRANE ANTE GOTOVININE

Bivši specijalni izaslanik UN Jasuši Akaši okončao iskaz o situaciji u Krajini nakon operacije “Oluja”, čime su branioci Ante Gotovine završili izvođenje svojih dokaza. Naredne sedmice početak dokaznog postupka odbrane drugooptuženog Ivana Čermaka.

▶ Yasushi Akashi, svjedoči video linkom u odbranu Ante Gotovine

U nastavku glavnog ispitivanja nekadašnjeg specijalnog izaslanika UN za bivšu Jugoslaviju Jasušija Akašija/ Yasushi Akashi, odbrana Ante Gotovine je ukazivala na navodne nesuglasice u dokumentima najviših zvaničnika UN i izveštajima međunarodnih posmatrača nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. U to vreme su počinjeni brojni zločini nad krajinskim Srbima i njihovom imovinom, za koje se terete hrvatski generali Gotovina, Čermak i Markač.

U izveštaju vojnih posmatrača UN od 13. septembra 1995. godine se navodi da je u Krajini u tom trenutku "delimično ili potpuno uništeno više od 18.000 kuća", a

ta brojka se, ukazuje branilac Mišetić, ne pominje ni u jednom od brojnih telegrama koje je Akaši u to vreme slao u Njujork generalnom sekretaru UN. Jednom prilikom Akaši izveštava "da su spaljena cela srpska sela" ali navodi broj od svega 200 uništenih kuća. Svedok nije umeo da objasni "raskorak" u podacima, navodeći da se sve to dogodilo pre 14 godina i da smatra da mu se "može oprostiti što se ne seća svih pojedinosti".

Branilac je potom ukazao da se u izveštaju generalnog sekretara UN Kofija Anana/Annan od 29. septembra 1995. godine navode "stalna kršenja ljudskih prava Srba i spaljivanje i pljačka njihovih kuća", ali da ponovo nema brojke od 18.000 uništenih objekata. Akaši odgovara da je dokument, u čijem je pisanju učestvovao, bio "opšteg karaktera" i da mu cilj nije bilo iznošenje statističkih podataka već ukazivanje na faktore koji su sprečavali povratak srpskih izbeglica.

Pravo da unakrsno ispitaju Akašija danas su iskoristili i zastupnici druge dvojice optuženih. Branilac Stiven Kej/Steven Kay je svedoku postavio nekoliko pitanja o susretu koji je imao sa optuženim Čermakom u Kninu 7. avgusta 1995. godine. Akaši, međutim, nije mogao da se seti skoro nijednog detalja sa tog sastanka, osim što je rekao da je Čermaka smatrao vojnim komandantom zaduženim za Knin i okolinu koji je bio "prilično kooperativan i delotvoran".

Branilac Mladena Markača je od svedoka tražio da uporedi štetu na zgradama koju je nakon "Oluje" video u Kninu sa onom koju je posle napada srpskih snaga zatekao u Vukovaru i Sarajevu. Mada je naglasio da ne želi olako da iznosi poređenja, Akaši je rekao da je Vukovar bio razoren "van granica onoga što bi običan čovek mogao zamisliti", a da je i u Sarajevu šteta bila veća nego u Kninu.

Prva tema koju je u unakrsnom ispitivanju pokrenuo tužilac bila je (ne)opredeljenost hrvatskog rukovodstva za mirno rešenje pitanja Krajine. U tu svrhu je predočio zapisnik sa Brijunskog sastanka hrvatskog vojnog vrha od 31. jula 1995. godine na kojem predsednik Tuđman kaže da na ženevske mirovne pregovore ide samo da bi "suzbio bilo kakav argument u svetu da nismo želeli pregovarati". Hrvatski predsednik potom dodaje da mu je cilj da u Ženevi prikrije svoje ratne planove u kojima bi ga, kako je naveo, mogli onemogućiti jedino "UNCRO-vci – japanske bube", pominjući potom Akašija lično. Svedok nije komentarisao pomenute navode, rekavši da za te Tuđmanove reči do sada nije znao.

Stavovi hrvatskog predsednika za koje je znao naveo je u jednom nedeljnom izveštaju s kraja avgusta 1995. godine. Akaši u tom dokumentu tvrdi da je Tuđman "odbacio pritužbe o pljačkama i paljevinama srpskih kuća kao dela pojedinaca koje vlada osuđuje". Mada se ni tih navoda ne seća najbolje, Akaši je rekao da oni verno odražavaju opšti ton njegovih razgovora sa hrvatskim predsednikom.

Iskazom bivšeg visokog UN zvaničnika okončan je dokazni postupak odbrane Ante Gotovine. Za petak je zakazana rasprava o administrativnim pitanjima a naredne sedmice će branioci generala Čermaka početi sa izvođenjem svojih dokaza.

2009-09-22

HAG/DEN HAAG

POČEO DOKAZNI POSTUPAK ODBRANE GENERALA IVANA ČERMAKA

Prvi svedok Čermakove odbrane – hrvatski general Franjo Feldi – u unakrsnom ispitivanju od strane Gotovininog zastupnika branio nalaze svog ekspertskeg izveštaja u kojem je naveo da je Čermak nakon operacije "Oluja" bio pod Gotovininom komandom iako je u Knin stigao po odluci predsednika Tuđmana.

Odbrana generala Ivana Čermaka danas je otvorila svoj dokazni postupak iskazom penzionisanog generala Hrvatske vojske Franje Feldija. Pošto je u dokaze uveden njegov ekspertskeg izveštaj o strukturi hrvatskih oružanih snaga i Čermakovoj ulozi u Kninu nakon operacije "Oluja" i izjava koju je 2003. godine dao istražiteljima tužilaštva, branilac Stiven Kej/Steven Kay mu nije postavio nijedno dodatno pitanje, ali je pravo na unakrsno ispitivanje iskoristio Gotovinin branilac Luka Mišetić. Čermakova odbrana je, inače, uvodnu reč iznela 28. maja ove godine, ukazujući na "neutemeljene tvrdnje tužioca o zapovednoj ulozi optuženog nad vojskom i policijom u Krajini".

◀ Franjo Feldi, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Gotovina i Čermak se zajedno sa policijskim generalom Mladenom Markačem terete za zločine nad Srbima počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja", a u dosadašnjem toku suđenja branioci su u nekoliko navrata pokušavali da prebace krivicu sa svojih klijenata na nekog od suoptuženih. Ovog puta, konfrontacija Gotovinine i Čermakove odbrane je bila očigledna, pre svega zbog zaključka navedenog u ekspertskom izveštaju po kojem je nakon "Oluje" Čermak kao zapovednik Zbornog mesta Knin bio direktno podređen Gotovini kao zapovedniku Zbornog područja Split. Gotovini branioci, inače, tvrde da je on nakon "Oluje" odgovornost za događaje u Krajini prepustio vojnoj i civilnoj policiji i posvetio se nastavku borbenih aktivnosti u BiH.

Na početku unakrsnog ispitivanja, Mišetić je predočio video snimak razgovora generala Čermaka sa istražiteljima tužilaštva iz 2004. godine. Čermak u njemu kaže da kao zapovednik zbornog mesta nije bio u istom zapovednom lancu sa Gotovinom i zapovednikom Glavnog stožera Červenkom, već da je bio u stalnom kontaktu sa uredom predsednika republike. Svedok je pojasnio da je predsednik Tuđman imenovao Čermaka za zapovednika Zbornog mesta Knin sa zadatkom da normalizuje život u gradu i pomogne civilima i posmatračkoj misiji UN. Iako tvrdi da je to zborna mesto formalno delovalo u okviru Gotovininog Zbornog područja Split, Feldi kaže da Čermak nije "ni od koga dobio instrukcije", već da je bio prisiljen da samoinicijativno radi na ostvarenju zadataka koje mu je predsednik poverio.

Ako je Čermak bio podređen Gotovini, imao je, smatra branilac Mišetić, obavezu da ga redovno izveštava o događajima u kninskom garnizonu. Na pitanje na koliko je takvih izveštaja naišao tokom pregleda dokumenata za potrebe pisanja izveštaja, Feldi kaže da ih je bilo svega pet-šest, ali da ne zna da li je Čermak usmeno izveštavao "svog pretpostavljenog" o stanju na terenu.

Ukazujući da dvojica optuženih generala nisu bili u istom zapovednim lancu, odbrana je predočila dokument iz vremena nakon "Oluje" u kojem Gotovina "zahteva" od Čermaka da preduzme određene korake u Kninu. Na pitanje da li je neobično da nadređeni oficir od svog potčinjenog "zahteva" umesto da mu "naredi", general Feldi je odgovorio vojničkom izrekom koja glasi: "Vlast zapoveda i kada moli".

Vojnog veštaka Čermakove odbrane sutra će unakrsno ispitivati tužilac.

2009-09-24

HAG/DEN HAAG

"INFORMATIVNA NAREĐENJA" GENERALA ČERMAKA

Opisujući ulogu generala Ivana Čermaka, vojni veštak odbrane Franjo Feldi rekao da on u praksi nije obavljao "ni 20 odsto" svojih de iure ovlašćenja. Kada mu je tužilac predočio nekoliko naređenja optuženog generala vojnoj policiji u Kninu, svedok odgovara da se radilo o "informativnim naređenjima" bez obaveze da budu izvršena

◀ Franjo Feldi, svjedok odbrane Ivana Čermaka

U tužiočevom unakrsnom ispitivanju vojnog veštaka odbrane Ivana Čermaka - penzionisanog generala HV Franje Feldija - uglavnom se raspravljalo o položaju vojne policije unutar hrvatskih oružanih snaga i viđena su, sportskim žargonom rečeno, "dva različita poluvremena". Tokom jučerašnjeg zasedanja se, naime, činilo da je svedok saglasan tezi optužbe po kojoj je vojna policija za vreme "Oluje" delovala pod komandom zapovednika HV na terenu, pa tako i Ante Gotovine, dok je danas tvrdio da su vojnopolicijske jedinice bile isključivo u nadležnosti Uprave vojne policije na čelu sa generalom Matom Laušićem. Zabuna je stvorena delom zbog previše detaljnog i na momente konfuznog vođenja

unakrsnog ispitivanja od strane tužioca, kao i zbog preopširnih odgovora generala Feldija, zbog čega su obojica u više navrata opomenuti od strane predsedavajućeg sudije Orija/Orie.

General Feldi je juče rekao da je vojnom policijom prvobitno zapovedala Uprava vojne policije na čelu sa generalom Matom Laušićem, ali da je krajem 1992. godine vojni savet Ministarstva odbrane Republike Hrvatske (MORH) odlučio da se komandovanje prepusti zapovednicima HV na terenu. Iz toga se moglo zaključiti da su jedinice vojne policije stavljene pod kontrolu komandanata operativnih zona, kasnije preimenovanih u zborna područja, među kojima je bio i zapovednik operacije "Oluja" Ante Gotovina.

Na početku današnje rasprave je, međutim, jasno stavljeno do znanja da se tužiočev i svedokov stav bitno razlikuju, budući da general Feldi tvrdi da je 1994. godine došlo do novog preokreta u komandovanju jedinicama vojne policije. Pravilnikom iz te godine je, tvrdi svedok, ustanovljeno da se vojnopolicijske jedinice vraćaju pod nadležnost hrvatskog Ministarstva odbrane odnosno njegove Uprave vojne policije. Po tom pravilniku, načelnik uprave Mate Laušić je jedini mogao regulisati kada i koje jedinice vojne policije će "ustupati" određenim jedinicama HV.

Što se tiče odnosa Ivana Čermaka sa vojnom policijom, svedok tvrdi da on kao zapovednik Zbornog mesta Knin nije imao nikakve nadležnosti nad satnijom vojne policije u tom gradu. Kaže da tokom pisanja ekspertskeg izveštaja o ustroju HV nije naišao ni na jedan dokument u kojem general Laušić stavlja bilo koju vojnopolicijsku jedinicu pod Čermakovu nadležnost. Tužilac to osporava ukazivanjem na niz naređenja koja je Čermak nakon operacije "Oluja" izdao vojnoj policiji na terenu, ali Feldi odgovara da se radilo o "informativnim naređenjima" bez obaveza da budu izvršena. Dodaje i da ti dokumenti očigledno ne odgovaraju formalnim vojnim operativnim standardima jer autor ne zahteva da bude izvešten o rezultatima.

Uostalom, tvrdi svedok, Čermak u praksi i nije obavljao svoja de iure ovlašćenja zapovednika Zbornog mesta Knin. On je "na papiru" imao nadležnosti da jedinicama HV izdaje upute i naloge kao i da nadzire kako se to provodi ali, po Feldijevoj "slobodnoj proceni", u praksi mu od tih ovlašćenja nije ostalo "ni 20 odsto", između ostalog i zbog toga što nije znao ni koje su jedinice HV i vojne policije raspoređene u Kninu.

Komandna nadređenost jedinicama vojne policije jedno je od ključnih pitanja na suđenju hrvatskim generalima u vezi sa optužbama za propust da spreče zločine i kazne počinioce. Dokaže li se, naime, da su Gotovina i Čermak kontrolisali jedinice vojne policije, to bi značilo da su preko njih mogli da naredi mere za sprečavanje pljački i paljevine srpskih kuća, kao i istrage ubistava i drugih zločina nad srpskim civilima. Pored Gotovine i Čermaka, za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" tereti se i policijski general Mladen Markač.

Pred kraj današnjeg zasedanja na klupu za svedoke je izveden još jedan veštak Čermakove odbrane – Pero Kovačević.

2009-09-25

HAG/DEN HAAG

KO JE KUPOVAO DOKUMENTE NA "CRNOM TRŽIŠTU"?

Branioци hrvatskih generala ogradili se od tvrdnje Pere Kovačevića, veštaka Čermakove odbrane, da su optuženi Hrvati – zbog izostale pomoći države – bili prinuđeni da dokumente potrebne za odbranu "kupuju na crnom tržištu".

◀ Pero Kovačević, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Dokazni postupak odbrane generala Ivana Čermaka nastavljen je danas iskazom veštaka za pravna pitanja Pere Kovačevića, čiji je ekspertskeg izveštaj uveden u dokaze, ali nije bilo glavnog ispitivanja pa je tako javnost ostala uskraćena za informacije o njegovom sadržaju. Iz kratkog unakrsnog ispitivanja odbrane Ante Gotovine se, doduše, moglo zaključiti da se izveštaj, ili makar jedan njegov deo, odnosi na pravnu analizu položaja vojne policije unutar sistema HV.

Odgovarajući na pitanja branioca Mišetića, svedok je rekao da se u Hrvatskoj pribeglo nemačkom modelu u kojem je vojna policija izdvojena iz oružanih snaga i stavljena pod ingerenciju ministarstva odbrane. To je,

tvrdi, učinjeno kako zapovednici HV, među kojima i Gotovina i Čermak, ne bi mogli uticati na istrage zločina koje su eventualno počinili njihovi vojnici, budući da su te istrage bile u nadležnosti vojne policije. Odbrane dvojice optuženih generala dokazuju da njihovi klijenti nisu imali ništa sa vojnom policijom, pa tako nisu ni bili u mogućnosti da spreče zločine nad Srbima počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine. Za iste zločine se, inače, tereti i policijski general Mladen Markač.

Tužilac Ruso/Russo je na početku unakrsnog ispitivanja predočio deo ekspertskeg izveštaja u kojem Kovačević tvrdi da mu je cilj da "na neutralan i objektivna način" prezentuje svoje zaključke. Tužilac, međutim, tvrdi da se iz ranijih svedokovih izjava i kolumni objavljenih u hrvatskoj štampi vidi da on nije "ni neutralan ni objektivna". Predočio je članak iz 1997. godine u kojem Kovačević navodi da je optužnica protiv hrvatskih generala "usmerena protiv hrvatske države" i da vlast zbog toga mora preduzeti mere za obaranje "tog monstruoznog dokumenta".

Kada je tužilac sugerisao da je cilj svedokovog ekspertskeg izveštaja upravo obaranje optužnice, a ne "neutralna i objektivna" pravna analiza, ovaj je odgovorio da je tada govorio kao političar i saborski zastupnik Hrvatske stranke prava (HSP) i da to nema nikakve veze sa njegovim stručnim nalazima. Iz pomenute HSP je, objasnio je usput, izašao prošle godine i to zbog "kršenja demokratske procedure" unutar stranačkih organa.

Kovačević je u pomenutom članku zahtevao i da hrvatske vlasti pomognu braniocima Hrvata optuženih pred Tribunalom, navodeći da su njihove odbrane primorane "da dokumenta kupuju na crnom tržištu". Mada je, tvrdi, čuo da je samo general Slobodan Praljak tako kupovao dokumenta za svoju odbranu, branioci sve trojice optuženih u ovom predmetu su se za svaki slučaj ogradili od takvog navoda, rekavši da nisu kupili nijedan dokument na crnom tržištu.

Tužilac je potom predočio članak iz 2007. godine u kojem Kovačević iznosi zahtev HSP da se raspiše referendum za prekid saradnje Hrvatske sa Tribunalom zbog blagih kazni izrečenih u prvostepenoj presudi "Vukovarskoj trojki". Svedok objašnjava da je to bio stav stranke u čije je ime tada govorio i ponovo poziva tužioca i sudije da ne mešaju njegovo političko i stručno mišljenje. "Ako vaš pekar iznese političko mišljenje koje vam se ne dopada, vi svakako nećete reći da mu je kruh loš", slikovito je zaključio Kovačević.

U drugom delu današnjeg zasedanja tužilac će, kako je najavio, preći na pitanja o Kovačevićevom "stručnom mišljenju", odnosno o zaključcima njegove analize o položaju vojne policije unutar sistema Hrvatske vojske.

2009-09-28

HAG/DEN HAAG

CIVILNI ZAPOVEDNIK U VOJNOJ UNIFORMI

Bivši šef kabineta hrvatskog predsednika Gordan Radin tvrdi da je Tuđman želeo da postavi Ivana Čermaka za civilnog zapovednika u Kninu nakon "Oluje" ali da to po zakonu nije bilo moguće pa je imenovan na položaj vojnog zapovednika Zbornog mesta Knin "sa civilnim zadatkom normalizacije stanja u gradu".

◀ Gordan Radin, svjedok odbrane Ivana Čermaka

U vreme kada je Hrvoje Šarinić bio predstojnik ureda predsednika Republike Hrvatske, funkciju šefa kabineta je obavljao Gordan Radin, današnji svedok odbrane generala Ivana Čermaka. Pošto je njegova izjava predstavnicima odbrane uvedena u dokaze, branilac Stiven Kej/Steven Kay je pročitao sažetak u kojem je svedok opisao kako je došlo do imenovanja generala Čermaka na mesto zapovednika Zbornog mesta Knin.

Radin je u izjavi naveo da je prvog dana operacije "Oluja", 4. avgusta 1995. godine, predsednik Franjo Tuđman od njega zatražio da pronađe Ivana Čermaka jer želi da ga pošalje u Knin kao "civilnog zapovednika". Na pitanje šta se pod tim podrazumeva, predsednik je, tvrdi svedok, odgovorio da se radi o ulozi "vojnog zapovednika sa zadaćom da normalizuje civilni život".

Budući da nije bilo pravnog osnova za Čermakovo postavljenje po Tuđmanovim uputima, Radin je u saradnji sa vojnim uredom predsednika pronašao alternativno rešenje po kojem je ovaj imenovan za zapovednika Zbornog mesta Knin. Bilo je to, tvrdi svedok, "imenovanje u okviru redovnog vojnog sustava sa ciljem da se pokriju vrlo konkretni civilni zahtevi". Na taj način Radin podržava tezu odbrane po kojoj Čermak nije bio klasični vojni zapovednik sa nadležnostima nad jedinicama HV u području Knina. Čermak se, inače, zajedno sa generalima Gotovinom i Markačem, tereti za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine.

Pošto Čermakov branilac nije svedoku postavio nijedno dodatno pitanje, pravo da ga unakrsno ispita je iskoristila odbrana Ante Gotovine. Upitan kako je predsednik Tuđman reagovao na pritužbe predstavnika međunarodne zajednice zbog učestalih napada na Srbe i njihovu imovinu nakon "Oluje", Radin je rekao da je ovaj "bio iziritiran i da je želeo da se sa tim prestane". Tvrdi i da kao član predsednikovog ureda nikada nije čuo da postoji plan za proterivanje Srba iz Krajine.

Tužilac je u svom unakrsnom ispitivanju Radina sugerisao da je Čermak u Kninu imao dvostruku ulogu – s jedne strane se bavio normalizacijom civilnog života, a s druge obavljao sve vojne zadatke u svojstvu zapovednika Zbornog mesta Knin. Svedok se sa tim delimično složio ali je rekao da nije znao da u nadležnosti zapovednika zbornog mesta spada komandovanje jedinicama HV na terenu i održavanje reda i discipline među vojnicima. Tuđman je, tvrdi, na taj položaj želeo da postavi "spretnu poslovnu osobu" koja će doprineti brzom normalizaciji stanja, ali da je bio primoran da pošalje "čoveka u uniformi" jer je bio svestan da će u datim posleratnim uslovima tako lakše rešavati probleme.

2009-09-29

HAG/DEN HAAG

“MULTIDIMENZIONALNI” IVAN ČERMAK

Tvrđnje svedoka Borislava Škegra da je predsednik Tuđman poslao Čermaka u Knin kao “multidimenzionalnu osobu” koja bi se bavila civilnim a ne vojnim poslovima tužilac nastojao da pobije osporavanjem njegovog kredibiliteta, sugerišući da je ovaj tokom svog mandata u hrvatskoj vladi lagao, pretio novinarima i protivio se suživotu.

◀ Borislav Škegro, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Kada je Ivan Čermak 1993. godine na kratko bio ministar industrije, današnji svedok njegove odbrane Borislav Škegro je počeo svoj petogodišnji mandat potpredsednika hrvatske vlade zaduženog za ekonomska pitanja. Dve godine kasnije, u avgustu 1995. godine ponovo su se “našli” u vrhu vlasti, kada je Čermak imenovan za zapovednika Zbornog mesta Knin. U tom svojstvu je, prema optužnici, snosio odgovornost za zločine nakon operacije “Oluja”, za koje se tereti zajedno sa generalima Antom Gotovinom i Mladenom Markačem.

Škegro je u izjavi Čermakovoj odbrani, čiji je sažetak pročitao branilac Kej/Kay, rekao da je po ulasku Hrvatske vojske u Knin predsednik Tuđman odlučio da na to

područje pošalje neku «multidimenzionalnu osobu» koja će biti u stanju da pokrene privredu, pomogne civilima, sarađuje sa misijom UN, normalizuje stanje u gradu i tako doprinese povratku Hrvata izbeglih 1991. godine ali i Srba koji su kuće napustili za vreme “Oluje”.

Svedok je posetio Knin dan nakon oslobođenja, 6. avgusta 1995. godine, potom zajedno sa predsednikom Tuđmanom i drugim političarima 26. avgusta i, konačno, 7. septembra kada je u tom gradu održana sednica vlade. Prilikom poslednje posete, na povratku u Zagreb je, kaže, video zapaljene kuće i ubijenu stoku pored puta. On i premijer Nikica Valentić su se, opisao je, “pitali ko su mogući počinioci tih zločina” i zaključio je da se radilo o “osobnoj osvetti” a ne o planu da se proteraju Srbi. Tvrđi da je odgovornost za red i mir na području Krajine bila isključivo na civilnoj policiji i ministru MUP Jarnjaku.

Tužilac se u unakrsnom ispitivanju više bavio kredibilitetom svedoka nego navodima iz njegove izjave. Prvo je predočio transkript sastanka iz aprila 1995. godine na kojem Škegro priznaje da je lagao pred Saborom i da će “za dobrobit Hrvatske i papi lagati ako treba”. Na pitanje zašto bi mu trebalo verovati da i danas ne laže pred sudom, svedok je odgovorio da je pominjanje pape samo “retorička figura” a da je pred Saborom pokušao da prikrije da se budžetska sredstva umesto za stabilizaciju tržišta troše za uvoz oružja.

Na jednom drugom sastanku kod Tuđmana, citirao je dalje tužilac, Škegro je rekao da u BiH ne može biti suživotu jer “oni koji ne pripadaju zajedno, ne mogu živeti zajedno”. Danas kaže da je, što se BiH tiče, “bio u pravu”, a da ništa slično ne bi pomislio kada je u pitanju suživot Srba i Hrvata u Krajini. Tužilac je, zatim, ukazao i na članke iz hrvatskih medija po kojima je Škegro 1996. godine jednoj novinarki pretio smrću i čak potezao pištolj na nju. Svedok kaže da je u Hrvatskoj vođen sudski proces zbog tog incidenta i da je u presudi zaključeno da ništa od navedenog nije tačno.

Na samom kraju svedočenja Borislava Škegra, nekoliko pitanja mu je postavio i predsedavajući sudija Ori/Orie. Njega je interesovalo da li je svedok znao za incident u selu Grubori gde je krajem avgusta 1995. godine stradalo petoro srpskih staraca. Suprotno tvrdnjama odbrana po kojima je među hrvatskim zvaničnicima u to vreme vladalo uverenje da su oni stradali u unakrsnoj vatri u sukobu specijalaca sa zaostalim srpskim vojnicima, Škegro je rekao da je nekoliko dana nakon incidenta na sastancima državnih organa bilo reči o zločinu nad starcima ubijenim u njihovim kućama. Gotovinin branilac Kiho/Kehoe je potom sugerisao da je svedok “možda pobrkao” događaj u Gruborima sa sličnim zločinom nad srpskim civilima u Varivodama, nakon čega je Škegro više puta rekao da se danas slabo seća tih događaja.

2009-09-30

HAG/DEN HAAG

NEEFIKASNA NAREĐENJA ZARAD BOLJE EFIKASNOSTI

Svedočeci u odbranu Ivana Čermaka, bivši hrvatski zvaničnik Zdenko Rinčić tvrdio da je optuženi general nakon “Oluje” civilnoj i vojnoj policiji u Kninu izdavao “zamolbe”, a da im se nekad, mada za to nije imao ovlasti, obraćao i u formi naređenja zarad bolje efikasnosti... iako je znao da ona neće biti sprovedena.

◀ Zdenko Rinčić, svjedok odbrane Ivana Čermaka

U nastavku dokaznog postupka odbrane Ivana Čermaka iskaz je dao svjedok za koga se posle kratkog glavnog ispitivanja nije znalo zbog čega je pozvan pred veće sudije Orija/Orie, koju je ulogu imao za vreme i nakon operacije "Oluja" kada su počinjeni zločini za koje se terete generali Gotovina, Čermak i Markač, niti šta je rekao u izjavi koju su branioci uveli u dokaze. Čak nije navedeno ni njegovo ime, već samo prezime – Rinčić. U slučajevima svedočenja putem pisanih izjava, običaj je da strana koja izvodi dokaze pročita kraći sažetak tih dokumenata, što ovog puta nije učinjeno.

Tek iz unakrsnog ispitivanja se moglo shvatiti da se radi o Zdenku Rinčiću, bivšem zameniku ministra gospodarstva

u hrvatskoj vladi i časniku HV koji je u Knin poslat nakon operacije "Oluja" kao vladin koordinator za privredu. Tamo je, tvrdi, sarađivao sa tadašnjim zapovednikom Zbornog mesta Knin, danas optuženim Ivanom Čermakom, i sa njim se sretao na takozvanim koordinacionim sastancima.

Rinčić tvrdi da su prve vesti o zločinima nad Srbima i njihovom imovinom do Čermaka stigle tek 11. avgusta 1995. godine, kada je komandant snaga UN u sektoru Jug Alen Foran/Alain Forand poslao pismo u kojem protestuje zbog "široko rasprostranjenih pljački i uništavanja napuštenih kuća" na teritoriji Zbornog mesta Knin.

Čim je dobio pritužbe od misije UN, Čermak je, tvrdi svjedok, reagovao i na sastanak pozvao najviše predstavnike civilne i vojne policije. Budući da nije mogao da im izdaje naređenja, Čermak se, opisuje Rinčić, obratio u zamolbenoj formi: "Dajte, dečki, molim vas, zaustavite pljačke, ubistva i sve te loše radnje". Na pitanje o kakvim se ubistvima radi, odgovara da je najverovatnije reč "o srpskim civilima za koje se pogrešno mislilo da su vojnici".

Tužilac, međutim, dokazuje da optuženi general nije samo "molio" predstavnike civilne i vojne policije, već im izdavao jasna pisana naređenja. Kada mu je rečeno da su neki od tih dokumenata uvedeni u dokaze na suđenju hrvatskim generalima, svjedok je uzvratio navodeći da takva naređenja, ako ih je Čermak i pisao, ne bi imala nikakvog efekta u praksi jer za to nije bio nadležan. Dodao je i da je to radio možda i zbog toga jer je bilo ratno stanje pa je bilo nužno efikasno reagovati. U raspravu se potom uključio predsedavajući sudija koji je pitao Rinčića da li hoće da kaže da je Čermak zarad bolje efikasnosti u ratnom stanju izdavao naređenja za koja je znao da neće biti sprovedena. "Da, to je ta logika", odgovorio je svjedok.

Opisujući svoj boravak u Kninu nakon "Oluje", Rinčić je još rekao da je video belu tehniku i televizore na gradskim trotoarima ali da je verovao da su ih "izbacili i uništili" Srbi koji su napuštali svoje kuće kako ih "oni koji bi došli" ne bi mogli koristiti.

2009-10-01

HAG/DEN HAAG

GENERAL SA NADLEŽNOSTIMA CIVILA

I šesti svjedok odbrane Ivana Čermaka, bivši časnik HV Ivica Luković, svedočio u prilog tezi da se optuženi general nakon operacije "Oluja", kao zapovednik Zbornog mesta Knin, bavio komunalnim pitanjima i da nije imao nikakvih nadležnosti nad vojnom i civilnom policijom.

◀ Ivica Luković, svjedok odbrane Ivana Čermaka

U nastavku dokaznog postupka odbrane Ivana Čermaka danas je svedočio Ivica Luković, bivši šef Ureda za saradnju Hrvatske vojske (HV) sa misijom UN. U dokaze je na zahtev branioca Stivena Keja/Steven Kay uvedena izjava koju je svjedok 2004. dao istražiteljima tužilaštva, a potom još jedna, data ove godine predstavnicima odbrane.

U sažetku izjava, koji je pročitao u sudnici, tvrdi se da je Ivan Čermak kao zapovednik Zbornog mesta Knin nakon "Oluje" pomagao civilnim vlastima u naporima za normalizaciju života u gradu. Da bi se to postiglo, trebalo je, opisuje Luković, popraviti telefonske i električne instalacije, vodovod, kanalizaciju i, uopšte, sve ono što su Srbi, kako kaže, "uništili pre nego su otišli".

Osim rešavanja komunalnih problema, Čermak je, navodi se u izjavi svedoka, bio u stalnom kontaktu sa misijom UN i predstavnicima drugih međunarodnih organizacija u Kninu, izlazeći u susret njihovim zahtevima. Kada bi od međunarodnih posmatrača dobijao pritužbe o rasprostranjenim pljačkama i paljevinama srpskih kuća u Krajini, te

informacije je prosledivao civilnoj i vojnoj policiji, ali im, opisuje Luković, ništa nije mogao narediti jer nad njima nije imao nikakvih nadležnosti.

Svedok je na taj način potvrdio osnovnu tezu odbrane da optuženi general nakon "Oluje" nije obavljao klasičnu vojnu funkciju, već se bavio uglavnom civilnim poslovima. Čermak se, inače, zajedno sa generalima Gotovinom i Markačem, tereti za zločine hrvatske vojske i policije u Krajini u leto i jesen 1995. godine.

Tužilac je u unakrsnom ispitivanju svedoka pitao šta je video po dolasku u Knin 5. avgusta 1995. godine, na šta je ovaj odgovorio da u gradu nije bilo tragova zločina. Gorela je, tvrdi, samo jedna kuća koja je pogođena granatom, a osim toga posledice artiljerijskog napada video je samo na još dva mesta.

Potom je tužilac pitao Lukovića da li je kao oficir za vezu između HV i misije UN znao da su se strani posmatrači žalili zbog ograničene slobode kretanja jer su smatrali da hrvatske vojne vlasti to rade s ciljem da ih spreče da vide šta se dešava na oslobođenom području, a ne zbog brige za njihovu sigurnost, kako je glasilo zvanično obrazloženje. Svedok kaže da nije imao takve informacije i naglasio da bi to, kada bi bilo tačno, "dovelo u pitanje ozbiljnost cele Hrvatske vojske".

Lukovićev iskaz je tako okončan, a suđenje hrvatskim generalima se nastavlja u ponedeljak.

2009-10-05

HAG/DEN HAAG

KAKO JE ČERMAK "POMEŠAO PODATKE" O ZLOČINU U GRUBORIMA

Mada je, po tvrdnji svedoka odbrane Karolja Donda, u rukama imao izveštaj o ubistvu pet srpskih staraca u selu Grubori krajem avgusta 1995. godine, general Čermak pred TV kamerama izjavljivao da se radilo o smrti "tri četnika i dva civila", koja su stradali u unakrsnoj vatri. Svedok objašnjava da je Čermak u to vreme "možda video" i izveštaj specijalne policije o istom događaju i "sukladno tome pomešao podatke".

◀ Karolj Dondo, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Posle prošlonedeljnog iskaza bivšeg šefa Ureda za saradnju HV i misije UN u Kninu Ivjce Lukovića, danas je na poziv odbrane generala Ivana Čermaka svedočio još jedan pripadnik tog ureda Karolj Dondo. Mada je, kako je u uvodnom delu njegovog iskaza rečeno, u izjavama istražiteljima tužilaštva i predstavnicima odbrane izneo širu priču o svojim aktivnostima u Kninu nakon operacije "Oluja" i kontaktima koje je kao oficir za vezu imao sa Čermakom, glavna tema na današnjoj raspravi bio je incident u Gruborima. U tom krajinskom selu je, po optužnici kojom se terete generali Gotovina, Čermak i Markač, 25. avgusta 1995. godine ubijeno pet srpskih staraca i spaljeno više kuća.

Budući da je Čermakov branilac Kej/Kay svedoku postavio samo nekoliko opštih pitanja, ispitivanje o događajima u Gruborima je otvorila odbrana Mladena Markača. Opisujući prve impresije koje je stekao u selu dan nakon incidenta, svedok je rekao da je video više ubijenih staraca od kojih je jedan bio nepokretan, a ustreljen je u pidžami i to na spratu svoje kuće, dok je, kaže, leš jedne srpske starice spaljen toliko da je predstavljao "samo hrpu pepela". Osim toga, Dondo je u Gruborima video više spaljenih kuća i poubijanu stoku.

Teza odbrane je, inače, da je u Gruborima došlo do okršaja između hrvatskih specijalaca i zaostalih srpskih boraca, usled čega su u unakrsnoj vatri stradali civili, a njihove kuće spaljene. Svedok se delimično složio sa takvom tvrdnjom, rekavši "da se može reći" da je u Gruborima došlo do "neprijateljskog kontakta" ali je dodao "da si ne može dokučiti zašto su ubijani civili i nepokretni starci". Na pitanje branioca Mikuličića da li je imao utisak da neko pokušava da zataška taj događaj, Dondo je odgovorio odrečno.

Tužiteljica Mahindaratne je u unakrsnom ispitivanju nastojala da ukaže da je zataškavanja bilo i da je u tome učestvovao i zapovednik Zbornog mesta Knin Ivan Čermak. Ona je prvo predočila snimak Čermakovog intervjua UN televiziji 26. avgusta 1995. godine ujutro, u kojem ne pominje ubijene civile, već samo jednog ustreljenog "teroristu" i jednog pripadnika HV. Dondo odgovara da je intervju snimljen kada Čermak nije imao relevantne informacije o događaju. Tvrdi da je Čermaku tek tog dana uveče predao izveštaj o onome što je video na terenu, navodeći ubijene civile, spaljene kuće i ustreljenu stoku.

Tužiteljica je, međutim, potom prikazala snimak još jednog intervjua, koji je optuženi general dao sledećeg dana, 27. avgusta 1995. godine Hrvatskoj televiziji i to na licu mesta, u Gruborima. Iako je Dondo rekao da je na putu do Grubora video Čermaka da čita njegov izveštaj o ubijenim starcima, ovaj je pred kamerama tvrdio da su stradala "tri četnika i samo dva civila". Na pitanje zašto je general Čermak govorio suprotno izveštaju koji je neposredno pre toga pročitao, Dondo kaže da je "objašnjenje za to teško pronaći" ali dodaje da je "možda video" i izveštaj specijalne policije o istom događaju, pa je "sukladno tome pomešao podatke".

Svedočenje Karolja Donda će biti okončano sutra.

2009-10-06

HAG/DEN HAAG

ČERMAK BIO U «ZABLUDI» U POGLEDU SVOJIH OVLAŠĆENJA

Svedok Čermakove odbrane Karolj Dondo tvrdi da je optuženi general Ivan Čermak nakon "Oluje" izdavao naređenja vojnoj i civilnoj policiji jer zbog zbrke koja je vladala na oslobođenom području ni sam nije znao da za to nije bio ovlašćen.

◀ Karolj Dondo, svjedok odbrane Ivana Čermaka

U nastavku unakrsnog ispitivanja Karolja Donda, bivšeg oficira za vezu u Kninu, tužiteljica Mahindaratne se osvrnula na navod njegove izjave predstavnicima odbrane po kojem Ivan Čermak kao zapovednik Zbornog mesta Knin nakon operacije "Oluja" nije imao nadležnosti nad vojnom i civilnom policijom. General Čermak se, zajedno sa Antom Gotovinom i Mladenom Markačem, tereti za zločine počinjene nad Srbima i njihovom imovinom u leto i jesen 1995. godine.

Tužiteljica je na početku današnjeg ispitivanja predočila više dokumenata u kojima general Čermak izdaje naređenja vojnoj i civilnoj policiji i zamolila svedoka da ih prokomentariše. Nastojeći da ubedi veće da ti dokumenti

ne moraju neminovno da ukazuju na komandnu ulogu optuženog generala, Dondo je rekao da Čermakova naređenja često nisu imala nikakvog uticaja na terenu. Kao primer je naveo pokušaj popravke radio postaje na brdu Promina pored Knina kada su pripadnici HV to zabranili, navodeći da Čermakovo naređenje ne vredi ništa bez odobrenja iz komande Zbornog područja Split, na čijem je čelu bio Gotovina.

Kada mu je predložen deo transkripta Čermakovog razgovora sa predstavnicima tužilaštva iz 1998. godine u kojem je, tada osumnjičeni, general rekao da je nakon "Oluje" bez konsultovanja sa višim zapovednicima izdao naređenje jedinicama HV da se odobri sloboda kretanja u sektoru Jug svim međunarodnim posmatračima, Dondo je i dalje ostao pri stavu da on to nije mogao da radi. Svedok tvrdi da je Čermak u takvim i sličnim situacijama svojim saradnicima u Kninu govorio: "Napisaćemo naređenje, a ja ću to posle rešiti sa Gotovinom".

Na pitanje tužiteljice da li se Čermak u Kninu zapravo "pretvarao da obavlja stvari za koja nije imao ovlašćenja", Dondo je rekao da se ovaj na dokumentima potpisivao funkcijom koju je zaista obnašao, ali da verovatno ni sam nije znao da nema ovlašćenja da zapoveda vojnoj i civilnoj policiji. Čermakovo "neznanje" bilo je, kaže, rezultat zbrke u pogledu komandnih ovlašćenja koja je vladala na oslobođenom području. Po njemu je "sasvim moguće" da pre dolaska u Knin 6. avgusta 1995. godine na dužnost zapovednika zbornog mesta Čermak uopšte nije upoznat sa svojim dužnostima i ovlašćenjima. Kada ga je, na koncu, tužiteljica suočila sa tvrdnjom da on zapravo nije upoznat sa ovlašćenjima koja je zapovednik zbornog mesta imao na papiru i da mu se iskaz zasniva na nagađanjima, Dondo je odgovorio: "Da, moje tvrdnje o Čermakovim ovlastima nad vojnom i civilnom policijom u Kninu zasnivaju se samo na spekulacijama".

Svedok je na kraju iskaza zamolio da se rukuje sa optuženim generalima, što mu predsedavajući sudija nije dozvolio uz objašnjenje da to nije običaj, nakon čega se Dondo okrenuo ka optuženičkoj klupi i blago naklonio. Nakon Karolja Donda, Čermakova odbrana je izvela novog svedoka, čija je izjava uvedena u dokaze, ali nije pročitana njen sažetak, tako da je javnost i ovog puta ostala uskraćena za detalje iskaza koji se u dokaze uvode pisanim putem. Jedino što se za sada zna je da se svedok preziva Dodig i da će ga sutra unakrsno ispitivati tužilac

2009-10-07

HAG/DEN HAAG

PSIHIJATAR ZA ZLOČINE OPTUŽUJE PSIHOPATE

Splitski psihijatar Goran Dodig kaže da je siguran da su hrvatski generali Gotovina, Čermak i Markač nisu krivi za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" i smatra da počiniocima treba tražiti među psihopatama kojih u svakom društvu ima 10 do 15 procenata.

Tek iz unakrsnog ispitivanja splitskog psihijatra Gorana Dodiga se moglo saznati da je on u avgustu i septembru 1995. godine kao predstavnik hrvatske vlade u više navrata na kratko posetio Knin i tamo se nekoliko puta sreo sa generalom Ivanom Čermakom, u čiju odbranu svedoči. U izjavi predstavnicima odbrane koja je juče uvedena u dokaze i u današnjem iskazu Dodig je negirao postojanje udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine za šta se terete generali Gotovina, Čermak i Markač, iako je, kaže, svestan da su određeni zločini počinjeni.

◀ Goran Dodig, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Mada priznaje da ga niko iz vrha hrvatske vlasti nije konsultovao u vezi sa bilo čim prilikom priprema za operaciju "Oluja", svjedok je siguran da cilj napada na Krajinu nikako nije bilo proterivanje Srba već reintegracija tog područja u Hrvatsku. Naglasio je da je, po njegovim saznanjima, predsjednik Tuđman prema Srbima imao "razuman i normalan stav" i smatrao ih je delom građanskog korpusa svoje države kojem bi trebalo dati čak veća prava nego drugim građanima.

Dodig tvrdi da prilikom poseta Kninu nije došao do bilo kakvih saznanja o zločinima počinjenim nad Srbima i njihovom imovinom, a pretpostavlja da ni general Čermak nije o tome ništa znao. Tek kasnije je, tvrdi, čuo

da je zločina nad Srbima bilo, ali je siguran da za to nisu odgovorna trojica generala kojima se sudi u Hagu, već psihopate, kojih u svakom društvu ima od 10 do 15 procenata.

Nastojeći da diskredituje svjedoka, tužilac je predočio članak iz 2001. godine u kojem Dodig Tribunal u Hagu naziva "političkim sudom bez moralne snage". Svjedok odgovara "da se ljudi menjaju" i da danas možda ne bi izjavio isto i pozvao je sudije da razumeju njegov "emotivan stav prema instituciji" pred kojom se sudi ljudima za koje duboko veruje da su časni i da nisu krivi za zločine počinjene u vreme "Oluje". "Kada bih znao da je bilo ko od ovih ljudi doprineo počinjenju dela koja im se stavljaju na teret, ja ne bih više mogao živeti u Hrvatskoj. Suđenje hrvatskim generalima u Hagu doživljam kao suđenje sebi", zaključio je doktor Dodig.

Branilac Kiho/Kehoe je u dodatnom ispitivanju dokazivao da današnji svjedok nije jedini koji misli da je Tribunal "politički sud" i da isti stav dele i neki bivši delatnici te institucije. Predočio je deo knjige bivše glasnogovornice tužilaštva Florans Artman/Florence Hartman "Mir i kazna" u kojoj ona slično kvalifikuje rad Tribunala. Kada se u raspravu uključio predsedavajući sudija, razjašnjeno je da svjedok Tribunal naziva političkim sudom zbog toga što je tužilaštvo nije pronašlo prave krivce za zločine u Krajini već je nepravedno optužilo "simbole Domovinskog rata", a Artmanova zbog navodnih pokušaja stranih vlada da utiču na njegov rad.

2009-10-08

HAG/DEN HAAG

KAKO SU "PLANIRANI ZLOČINI" POSTALI "IZOLOVANI INCIDENTI"

Bivši gradonačelnik Knina Petar Pašić u izjavi istražiteljima tužilaštva tvrdio da su zločini u Krajini nakon "Oluje" planirani u vrhu hrvatske vlasti, da bi se potom tokom više razgovora sa predstavnicima odbrane Ivana Čermaka ispravio i rekao da se radilo samo o "izolovanim incidentima".

◀ Petar Pašić, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Posle oslobađanja Krajine u avgustu 1995. godine, hrvatske vlasti su na vodeće položaje u Kninu postavile i nekoliko Srba. Tako je na mesto šefa policije kninskog kotara postavljen Čedo Romanić, za načelnika policijske postaje Miloš Mihić, a na funkciju vladinog poverenika za Knin Petar Pašić, koga su u to vreme često zvali i gradonačelnikom. I dok se Romanić i Mihić do sada nisu pojavljivali kao svjedoci u Hagu, barem ne na sednicama otvorenim za javnost, Pašić je danas dao iskaz na poziv odbrane Ivana Čermaka, optuženog zajedno sa generalima Gotovinom i Markačem za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja".

Pašić je prvu izjavu za potrebe suđenja hrvatskim generalima dao istražiteljima tužilaštva 2002. godine, ali je te navode u međuvremenu drastično izmenio, pa su tako u dokaze danas uvedena i dva dokumenta pod nazivom "Ispravke izjave tužilaštvu", kao i izjava Čermakovoj odbrani iz aprila ove godine. U kratkom sažetku tih dokumenata, koji je branilac Kej/Kay pročitao na početku Pašićevog iskaza, se navodi samo da je optuženi general Čermak kao zapovednik Zbornog mesta Knin bio usredotočen pre svega na normalizaciju civilnog života u gradu.

U unakrsnom ispitivanju svjedoka od strane Gotovininog branioca Luke Mišetića se, međutim, moglo čuti da je Pašić u izjavi istražiteljima tužilaštva rekao da su zločini u Krajini nakon "Oluje" "planirani u vrhu hrvatske vlasti" i da je u Kninu "vladala anarhija koju je samo predsjednik Tuđman mogao zaustaviti". S druge strane, u izjavi predstavnicima odbrane, svjedok je naveo da je u Krajini bilo samo "izolovanih incidenata", kao i da bi i sam napustio strukture vlasti da je mislio da su ubistva srpskih civila i uništavanje njihovih kuća bila deo službene politike. Gotovinin branilac je predočio i novinski članak iz 1996. godine u kojem je Pašić rekao da "pojedinačni ekscesi ne odražavaju stav zvanične

hrvatske politike" i pitao Pašića kako to da je u izjavi tužilaštvu iz 2002. godine tvrdio suprotno. Svedok je odgovorio da se ne seća da je u razgovoru sa istražiteljima rekao da su zločini u Krajini planirani u vrhu hrvatske vlasti.

Na pitanje da li se kao Srbin plašio da hrvatskim organima prijavi te "izolovane incidente", Pašić je odgovorio odrečno, a branilac je ukazao na pismo od 25. oktobra 1995. godine kojim policiju u Zadru izveštava "o krađi grožđa i žita u Kninu". U izjavi istražiteljima tužilaštva Pašić je, međutim, pomenuo niz težih incidenata nakon "Oluje" koje on, kako tvrdi, nije prijavljivao pisanim ali jeste usmenim putem, pre svega kninskim policijskim zvaničnicima Romaniću i Mihiću. Na pitanje da li su oni u tim prilikama nešto preduzimali, svedok je posle malo oklevanja rekao da nisu ništa.

Jedan od težih incidenata za koji je Pašić čuo je bilo ubistvo srpske starice Marte Vujnović i njenog mentalno obolelog sina. U izveštaju Hrvatskog helsinškog odbora o zločinima nakon "Oluje", koji je uveden u dokaze na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču, se navodi da su predstavnici te organizacije u avgustu 1995. godine kontaktirali Pašića i zamolili ga da reaguje povodom nestanka starice i njenog sina, na šta je on odgovorio da "ima pametnija posla nego da skuplja leševe Srba po Krajini". Na pitanje branioca Mišetića da li se seća prepiske sa predstavnicima HHO, Pašić kaže da je od njih primio samo jedan zahtev ali ne povodom pomenutog incidenta.

Pred kraj današnjeg zasedanja počelo je unakrsno ispitivanje svedoka od strane tužiteljice Gustafson.

2009-10-09

HAG/DEN HAAG

DA LI JE PESMA O JURI I BOBANU USTAŠKA ILI DOMOLJUBNA

Među brojnim izmenama izjave koju je pre sedam godina dao istražiteljima tužilaštva, svedok Čermakove odbrane Petar Pašić naveo da se nakon "Oluje" u Kninu u prisustvu generala Ante Gotovine nisu pevale "ustaške" nego domoljubne pesme... među kojima i ona o Juri i Bobanu.

◀ Petar Pašić, svedok odbrane Ivana Čermaka

U današnjem tužiočevom unakrsnom ispitivanju bivšeg poverenika hrvatske vlade za Knin Petra Pašića bilo je reči o promenama navoda izjave koju je svedok dao haškim istražiteljima 2002. godine. Juče je, podsetimo, u dokaze uvedena i svedokova izjava predstavnicima odbrane, kao i još dva dodatna dokumenta sa brojnim izmenama njegove izjave istražiteljima u kojoj je optužio hrvatski državni vrh da je planirao zločine u Krajini u leto 1995. godine. Pašić svedoči na poziv odbrane generala Ivana Čermaka, koji se sa Antom Gotovinom i Mladenom Markačem tereti za zločine nad Srbima i njihovom imovinom za vreme i nakon operacije "Oluja".

Najkrupnije izmene zabeležene su u dokumentu sačinjenom po svedokovom dolasku u Hag 6. oktobra ove godine. On se tada, između ostalog, odrekao pet paragrafa u kojima je naveo da hrvatska vojska i policija nisu učinile ništa da spreče zločine u Krajini nakon "Oluje". U izjavi istražiteljima 2002. godine je, naime, rekao da se srpske kuće u Krajini pljačkaju i pale a da policija "nije mogla ili nije htela" to da spreči, kao i da je vojska "mogla ali nije htela" zaustaviti zločine u srpskim selima. Kada je došao u Hag, pozvao je, kaže, predstavnike odbrane da im kaže da sve što je tu navedeno nije tačno, pa je sa njima sačinjen novi dokument u koji su unesene ispravke. Pašić danas tvrdi da je zločina nad Srbima nakon "Oluje" bilo, ali objašnjava da se radilo o "izolovanim incidentima" za koje nisu odgovorni optuženi generali. Kao glavne krivce za odlazak Srba iz Krajine on vidi "njihove samozvane vođe", misleći pre svega na Milana Babića i Borislava Mikičića.

Na pitanje zašto ranije nije izmenio pomenute navode pošto je za to imao više prilika, Pašić odgovara da svoju izjavu istražiteljima nije pažljivo čitao sve dok nije dobio poziv za svedočenje. Tek tada je, objasnio je, shvatio "težinu datih izjava" pa mu se u avionu na relaciji Zagreb-Amsterdam "javila jedna doza nepoverenja u sebe samoga" usled čega je poželeo da promeni svoje prethodne navode. Pašić dodaje da je ranije unosio samo izmene koje se tiču generala Čermaka, jer se sastajao samo sa predstavnicima njegove odbrane. On priznaje da se neposredno pre dolaska u Hag video sa predstavnikom odbrane Željkom Bašićem u Šibeniku, ali tvrdi da nijednom rečju nisu pominjali njegove izjave i eventualne izmene.

Jedna od izmena odnosi se na generala Antu Gotovinu. Pašić se odrekao svog ranijeg navoda po kojem je Gotovina u Kninu bio "nedodirljiv" i da ga je viđao na «društvenim događajima» na kojima su se pevale ustaške pesme poput «Evo zore, evo dana, evo Jure i Bobana». Pašić je po dolasku u Hag promenio taj navod u dijametralno suprotan rekavši da je do Gotovine «bilo lako doći», a pesme koje su se pevale je prekvalifikovao iz "ustaških" u "domoljubne". Dodao je da su stihovi o Juri i Bobanu "možda sporni samo u nekim segmentima" ali ne toliko da bi se mogli nazvati ustaškim. Na pitanje da li bi neko ipak mogao tu pesmu da doživi i kao ustašku, Pašić odgovara: "Možda neko, ali ja ne".

Svedočenje bivšeg poverenika hrvatske vlade za Knin Petra Pašića, jednog od trojice Srba koji su nakon "Oluje" postavljeni na visoke funkcije u Kninu, se nastavlja u ponedeljak.

2009-10-12

HAG/DEN HAAG

OD 90 ODSO SRBA DO 90 ODSO HRVATA

Bivši gradonačelnik Knina Petar Pašić tvrdi da se demografska slika Knina nakon "Oluje" drastično promijenila tako što je udeo Srba sa 90 pao na pet do osam procenata dok se broj Hrvata sa osam povećao na 90 odsto, ali smatra da za to nikako nisu odgovorne hrvatske vlasti.

Bivši poverenik hrvatske vlade za Knin Petar Pašić je u nastavku unakrsnog ispitivanja nastojao da zaštiti nekadašnjeg zapovednika Zbornog mesta Knin Ivana Čermaka, na čiji poziv svedoči. Odgovarajući na pitanja tužiteljice Gustafson, on je rekao da se optuženi general nakon operacije "Oluja" bavio "samo civilnim a nikako poslovima vojske i policije". Čermak se, inače, zajedno sa generalima Gotovinom i Markačem tereti za zločine nad srpskim civilima i njihovom imovinom u Krajini u leto i jesen 1995. godine.

Pašić je priznao da se nakon ulaska hrvatske vojske i policije drastično promijenila demografska slika Knina tako što je broj Srba sa 90 pao na pet do osam procenata, dok se udeo hrvatskog stanovništva sa osam popeo na 90 odsto. Svedok, međutim, smatra da za to nikako nije odgovoran hrvatski državni vrh i tvrdi da nakon "Oluje" nije bilo prepreka za povratak izbeglih Srba u Krajinu. Pašić je, podsetimo, prvog dana svedočenja rekao da su za egzodus srpskog stanovništva odgovorne njihove "samozvane vođe".

Tužiteljica je, međutim, predložila izveštaj tadašnjeg specijalnog izvišćara UN za ljudska prava Elizabet Ren/Elisabeth Rehn u kojem se navodi da je povratak Srba praktično nemoguć budući da im se, po tada donetim hrvatskim zakonima, imovina oduzima ako se u određenom roku ne pojave u Hrvatskoj, dok im se u isto vreme uskraćuju dokumenta neophodna za ulazak u zemlju. Kada je svedok rekao da se ne slaže sa takvom ocenom jer "ne može da veruje specijalnom izvišćaru pre nego hrvatskim vlastima", tužiteljica je predložila izveštaj bivšeg pripadnika UN misije koji tvrdi da mu je u oktobru '95. gradonačelnik Knina Petar Pašić rekao da se ne slaže sa politikom hrvatske vlade u vezi sa povratkom. Pašić to nije negirao ali je naglasio da se nije slagao sa politikom vlade koja je dozvoljavala povratak svima, jer se zalagao da se ulazak u Hrvatsku onemogućiti onima koji su počinili zločine u Krajini.

U drugom delu današnje rasprave svedoku je dodatna pitanja postavljao Gotovinin branilac Mišetić, koji je nastojao da pobije Pašićevu tvrdnju da je bivši zapovednik Zbornog područja Split bio prisutan na proslavama na kojima se pevala pesma bivšim ustaškim poglavnicima Juri Francetiću i Rafaelu Bobanu. Prikazao je snimke dve priredbe iz Knina – jedne na gradskoj tvrđavi u avgustu a druge u osnovnoj školi u decembru 1995. godine – kojima je Gotovina prisustvovao a na kojima se nije pevalo "Juri i Bobanu". Iz Pašićevih odgovora se moglo zaključiti da je on govorio o potpuno drugim događajima, odnosno o koncertima u Časničkom domu u Kninu na kojima su izvođači u prisustvu optuženog generala izvodili pomenutu numeru.

Budući da je Pašić tvrdio da u izjavi iz 2002. godine u kojoj je optužio hrvatski državni vrh za proterivanje Srba iz Krajine nisu navedene njegove već reči haških istražitelja, branilac je prezentovao video zapis razgovora predstavnika tužilaštva sa bivšim ministrom policije Jarnjakom u kojem su mu u više navrata jasno postavljena sugestivna pitanja. Pašić kaže da se i njemu dogodilo isto, odnosno da su ga istražitelji suočavali sa različitim tvrdnjama sa kojima se on, doduše, najčešće slagao... ali je tek kasnije je shvatio da nisu tačne, pa ih se odrekao u izjavama predstavnicima Čermakove odbrane.

2009-10-13

HAG/DEN HAAG

SUDIJA: DA LI JE POVRATAK 0,25 ODSO IZBEGLIH "VREDAN POMENA"

Pošto se bivši gradonačelnik Knina Petar Pašić složio sa sugestijom Gotovininog branioca da brojka od stotinu Srba koji su se do kraja oktobra 1995. godine vratili u Knin ukazuje da povratak nije bio sprečavan, predsedavajući sudija upitao da li je činjenica da se u grad vratilo 100 od 40.000 Srba "uopšte vredna pomena".

◀ Snimak Hrvatske televizije od 5. avgusta 1995. godine u kojem Petar Pašić poziva Srbe da ne napuštaju Krajinu

Iako se svedok Petar Pašić odrekao svih bitnih navoda izjave koju je 2002. godine dao haškim istražiteljima, pre svega onog o planu vrha hrvatskih vlasti da se proteraju Srbi iz Krajine, branilac Ante Gotovine se u nastavku dopunskog unakrsnog ispitivanja ponovo bavio tim dokumentom. Pašić, inače, svedoči na poziv odbrane Ivana Čermaka, optuženog zajedno sa generalima Gotovinom i Markačem za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu s ciljem trajnog proterivanja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Svedok je u to vreme bio gradonačelnik

Knina, odnosno poverenik hrvatske vlade za to područje, izabran iz redova srpske manjine.

Odgovarajući na pitanja branioca Luke Mišetića, Pašić je rekao da nema ni govora o postojanju plana vrha hrvatske vlasti da se Krajina etnički očisti, a kao jedan od primera u prilog tome navodi javni poziv predsednika Franje Tuđmana srpskom stanovništvu da ne napušta Hrvatsku. Ne poriče da su zločini počinjeni ali smatra da ih je bilo nemoguće sprečiti jer su bili rezultat osвете hrvatskih povratnika koji su zatekli svoje kuće srušene sa zemljom, pa ih, kaže, niko nije mogao obuzdati "da ne počine isto ono što se njima desilo".

Obrana je potom prikazala snimak Hrvatske televizije od 5. avgusta 1995. godine u kojem Pašić poziva Srbe da ne napuštaju Krajinu rečima: "Apeliram, ostanite, sačuvajte mir i sačekajte hrvatsku vlast, današnji dan je vaša pobeda». Nastojeći da ukaže da je taj apel bio plod sveukupne državne politike, branilac je pitao svedoka u kojim okolnostima su pomenute reči izgovorene. Ovaj, međutim, odgovara da je obraćanje sam osmislio i da se ni sa kim iz vrha vlasti nije konsultovao pre nego što su novinari došli kod njega.

Pobijajući navod optužnice po kojem je povratak Srba nakon "Oluje" bio sprečavan na različite načine, branilac Mišetić se pozvao na izveštaj evropskih posmatrača od 27. oktobra 1995. godine u kojem se navodi da je gradonačelnik Pašić rekao da se u Knin do tada vratilo oko 100 Srba. Na pitanje kako su oni uspeali da se vrate ako je povratak onemogućavan, Pašić kaže da to potvrđuje da nikakvih prepreka u tom smislu nije bilo i da se Hrvatska trudila da svima omogući povratak kućama, izdajući dokumenta izbeglicama čak i u Belom Manastiru i Vukovaru, tada još uvek okupiranim gradovima.

Predsedavajući sudija je na to pitao svedoka da li smatra da je broj od 100 povratnika "uopšte vredan pomena" ako se zna da to čini "jednu četvrtinu jednog procenta" od ukupno četrdesetak hiljada Srba koliko ih je pre "Oluje" bilo u Kninu. Pašić kaže da je povratak kasnije omasovljen i da se do danas u Hrvatsku vratilo od 112 do 115 hiljada Srba ali nije mogao da navede izvor tog podatka.

Time je iskaz bivšeg gradonačelnika Knina okončan, a pred kraj današnjeg zasedanja počelo je svedočenje nekadašnjeg načelnika Splitsko-dalmatinske Policijske uprave Ivica Cipcija.

2009-10-14

HAG/DEN HAAG

SVEDOK: NIKAKVE NADLEŽNOSTI ČERMAKA NAD POLICIJOM

Svedočeći u odbranu generala Čermaka, bivši načelnik Splitsko-dalmatinske policijske uprave Ivica Cipci tvrdi da optuženi general po hrvatskim zakonima nije bio nadređen civilnoj policiji u Krajini nakon "Oluje", nakon čega je predsedavajući sudija primetio da "praksa ponekad odudara od zakona".

◀ Ivica Cipci, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Bivši načelnik Splitsko-dalmatinske policijske uprave Ivica Cipci je danas, odgovarajući na pitanja branioca Stivena Keja/Steven Kay, rekao da general Ivan Čermak kao zapovednik Zbornog mesta Knin nije imao "ama baš nikakve" nadležnosti nad civilnom policijom u Krajini nakon operacije "Oluja". Na taj način je osporavao navod optužnice po kojem je optuženi general mogao da upotrebi policijske jedinice kako bi sprečio zločine i kaznio počinioce ubistava srpskih civila i pljački i paljevina njihovih kuća u leto i jesen 1995. godine. Za iste zločine su, pored Čermaka, optuženi i generali Ante Gotovina i Mladen Markač.

Cipci tvrdi da je za rad policije bio nadležan načelnik kninske policijske uprave Čedo Romanić, koji je po liniji zapovedanja odgovarao strukturama u MUP Hrvatske i ministru Jarnjaku. Svedok je dozvolio mogućnost da se Čermak nekada obraćao policiji pisanim zapovestima, ali kaže da takvi dokumenti nisu imali nikakvu važnost, osim "informativne". Čermak je, naime, imao obavezu da, kao i svaki drugi građanin, izvesti policiju o počinjenim zločinima, a Cipci nije umeo da kaže zašto je to radio u formi naređenja.

Potkrepljujući svoje tvrdnje, svedok je naveo i primer zapovednika Zbornog mesta Split koji, kaže, nije imao nikakvih nadležnosti nad policijom u Splitsko-dalmatinskoj županiji, baš kao ni Čermak u području Knina. Kada je rekao da se to može proveriti uvidom u zakone koji su u to vreme bili na snazi, predsedavajući sudije Ori/Orie mu je objasnio da veće svakako neće zanemariti zakonski okvir, ali da je takođe poznato "da praksa ponekad odudara od zakona".

U izjavi predstavnicima Čermakove odbrane, koja je danas uvedena u dokaze, Cipci je naveo da je sredinom avgusta 1995. godine obavestio da je u toku velika pljačka napuštenih kuća u Kninu za koju su odgovorni civili koji su došli vozom iz Splita. U unakrsnom ispitivanju od strane Gotovinine odbrane svedok je rekao da je svojim policajcima, koji su bili privremeno dodeljeni kninskoj upravi, predložio da se rasporede duž železničke stanice i tako spreče utovar robe u voz za Split. U tome su, kaže, uspeali, tako da je opljačkana roba ostala u Kninu.

U raspravu se potom uključio predsjedavajući sudija koji je pitao svedoka zašto svojim policajcima nije naredio da spreče pljačku, umesto da čeka da opljačkana roba stigne do železničke stanice. Cipci odgovara da on za to nije bio nadležan, jer su svi pripadnici MUP u Kninu, pa i oni iz Splitsko-dalmatinske uprave, bili podređeni Čedi Romaniću. Na pitanje da li je našao za shodno da o tim događajima izvesti Romanića, svedok kaže da za tim nije bilo potrebe jer su, pretpostavlja, to već učinili policajci sa terena.

Nakon što je svedoku nekoliko pitanja postavio i Markačev branilac Mikuličić, pred kraj današnjeg zasedanja unakrsno ispitivanje je otpočela tužiteljica.

2009-10-15

HAG/DEN HAAG

“NADREĐENI NE SARADUJE, NEGO NAREĐUJE”

Ukazujući na vezu Ivana Čermaka sa civilnom policijom nakon “Oluje” tužiteljica predočila intervju sa haškim istražiteljima u kojem je optuženi priznao da je imao dobru saradnju sa MUP i ministrom Jarnjakom, na šta je svedok odbrane Ivica Cipci uzvratilo da to upravo znači da nije imao ovlasti nad policijom, jer je saradnja jedno a komandna nadređenost nešto sasvim drugo.

◀ Ivica Cipci, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Bivši načelnik Splitsko-dalmatinske policijske uprave Ivica Cipci je do kraja svog iskaza ostao pri navodu iz izjave predstavnicima odbrane da general Čermak nije imao nadležnosti nad civilnom policijom u Kninu nakon operacije “Oluja”. Čermak je tada bio zapovednik Zbornog mesta Knin a zajedno sa generalima Gotovinom i Markačem se tereti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog proterivanja Srba iz Krajine u leto i jesen 1995. godine.

Tužiteljica Adria De Landri je predočila nekoliko dokumenata u kojima kninska policija obaveštava Čermaka o koracima koji su preduzeti u vezi sa krivičnim delima počinjenim u drugoj polovini 1995. godine. Na

pitanje zašto bi ga o tome izveštavali ako mu nisu bili potčinjeni, Cipci je odgovorio da su takvi izveštaji slati nekome u MUP Hrvatske dok ih je Čermak dobijao samo “na pozornost”. Kaže da je zapovednik Zbornog mesta Knin bio na popisu primalaca zbog toga što su mu informacije o istragama bile značajne za komunikaciju sa predstavnicima UN misije i drugim međunarodnim posmatračima koji su mu prijavljivali krivična dela i od njega očekivali informacije o preduzetim koracima.

Potom se tužiteljica pozvala na razgovor koji je 1998. godine optuženi Čermak vodio sa istražiteljima tužilaštva, a u kojem je rekao da je njegovo zborni mesto imalo dobru saradnju sa policijom, navodeći i svoj prijateljski odnos sa ministrom Jarnjakom sa kojim je razgovarao o koracima koje bi policija trebalo da preduzme po pitanju istrage zločina. Svedok je na to uzvratilo da ga navedena izjava optuženog samo učvršćuje u stavu da Čermak nije bio nadređen civilnoj policiji jer pominje saradnju sa njima, a, kako je objasnio Cipci, “nadređeni ne saraduje nego naređuje”. Da je imao komandne nadležnosti, Čermak bi, kaže svedok, policiji izdavao naređenja a ne bi od Jarnjaka tražio da se reši probleme.

Cipci je još rekao da zapovednik Zbornog mesta Knin nije mogao da izdaje civilima propusnice za kretanje po oslobođenom području, iako je to činio. Tvrdi da su propusnice sa Čermakovim potpisom na području pod kontrolom Splitsko-dalmatinske uprave bile ništavne.

Na suđenju trojici hrvatskih generala će uslediti jednonedeljna pauza, do 26. oktobra kada će iskaz dati naredni svedok odbrane Ivana Čermaka, čiji dokazni postupak bi trebalo da bude okončan krajem meseca ili u prvoj nedelji novembra.

2009-10-26

HAG/DEN HAAG

ČERMAKOVE NADLEŽNOSTI OD UKLANJANJA MINA DO UZGOJA RIBE

Ukazujući na ulogu Ivana Čermaka na normalizaciji života u Kninu nakon “Oluje”, svedok odbrane Emin Teskeredžić rekao da se po zahtevu optuženog bavio uklanjanjem mina na oslobođenom području, ali i obnovom kninskog ribogojilišta. Transkripti svedočenja Milana Babića danas uvedeni u dokaze.

◀ Emin Teskeredžić, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Dokazni postupak odbrane Ivana Čermaka nastavljen je danas iskazom bivšeg zapovednika specijalne inženjerijske jedinice Hrvatske vojske (HV) Emina Teskeredžića. U izjavi koju je u maju ove godine dao predstavnicima odbrane svjedok je naveo da je u Knin došao odmah nakon operacije "Oluja", nakon što je na radiju čuo da je Čermak postavljen za zapovednika Zbornog mesta Knin. Mada u to vreme nije bio mobilisan otišao je, kaže, u Knin i ponudio Čermaku svaku pomoć.

Teskeredžić je sa timom saradnika, kako navodi u izjavi, radio po nalogima Čermaka i gradonačelnika Knina Petra Pašića na normalizaciji civilnog života na oslobođenom području. Njegov ključni doprinos bilo je uklanjanje mina

koje su na saobraćajnicama i različitim objektima bile postavljene za vreme postojanja takozvane Republike Srpska Krajina (RSK). Pored toga, Teskeredžić je kao stručnjak za oceanologiju i uzgoj ribe, bio angažovan na obnavljanju kninskog ribogojilišta.

Nastojeći da ukaže na slab uticaj optuženog u Kninu nakon "Oluje", branilac Kej/Key je predočio nekoliko dokumenata iz kojih se vidi da je ministar odbrane Šušak odbio Čermakov prvi zahtev za mobilizaciju Teskeredžića i njegovih ljudi u jedinice HV. Odobrenje ministra je stiglo tek posle drugog zahteva, sredinom septembra 1995. godine. Tužilac je u unakrsnom ispitivanju sugerisao da upravo to ukazuje na Čermakovu moć da i bez odluke viših organa angažuje ljude iako oni nisu mobilisani. Na pitanje da li je odmah nakon "Oluje" bio neformalno angažovan u okviru Zbornog mesta Knin svjedok je odgovorio potvrdno.

Tužilac Vespi/Waespi se potom, dokazujući nadležnost optuženog generala nad vojnom policijom, pozvao na dokument u kojem Teskeredžić traži od Čermaka da angažuje vojnopolicijsko obezbeđenje kninskog ribogojilišta. Svjedok je potvrdio autentičnost tog dokumenta, ali tvrdi da vojna policija ipak nije angažovana. Nije umeo da kaže da li zato što Čermak nije mogao ili nije želeo to da učini.

Odbrana, inače, od početka suđenja odriče komandnu ulogu zapovednika Zbornog mesta Knin nad jedinicama HV, dok optužba dokazuje da je on imao uticaj na njih ali da ga nije iskoristio za sprečavanje zločina nad srpskim civilima. Za zločine u Krajini za vreme i nakon operacije "Oluja" se, pored Čermaka, terete i generali Ante Gotovina i Mladen Markač.

Na kraju današnjeg zasedanja u dokaze su na zahtev Gotovinine odbrane uvedeni transkripti iskaza bivšeg predsednika RSK Milana Babića na suđenjima Slobodanu Miloševiću, Momčilu Krajišniku i Milanu Martiću, kao i njegov sporazum o priznanju krivice sa tužilaštvom. Babić je, podsetimo, nakon što je u januaru 2004. godine, priznao krivicu za progon nesrpskog stanovništva iz Krajine 1991. i 1992. godine, osuđen na 13 godina zatvora. Dve godine kasnije, izvršio je samoubistvo u Pritvorskoj jedinici UN u Sheveningenu/Scheveningen gde je bio privremeno smešten tokom svedočenja u predmetu Milana Martića.

2009-10-27

HAG/DEN HAAG

SVEDOK: "ČERMAKOVO NAREĐENJE MRTVO SLOVO NA PAPIRU"

Iako je na suđenju hrvatskim generalima u dokaze uvedeno naređenje Ivana Čermaka kojim se osniva stožer za asanaciju terena, svjedok odbrane Branko Srak tvrdi da takvo telo u praksi nije postojalo i da optuženi general nije imao ništa sa asanacijom terena nakon operacije "Oluja", pa tako ni sa pokopom oko 300 leševa na kninskom groblju.

◀ Branko Srak, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Iskazom doktora Branka Sruka, bivšeg komandira sanitetskog voda u Kninu, odbrana nastoji da ospori tvrdnju optužbe da je general Ivan Čermak bio nadležan za asanaciju terena na području oslobođenom tokom operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine. Svjedok je u izjavi predstavnicima odbrane, koja je danas uvedena u dokaze, naveo da se asanacijom bavila pre svega civilna odbrana koju je kontrolisao MUP Hrvatske a ne vojska, pa time ni Čermakovo Zborno mesto Knin.

Ključni segment asanacije terena na području Knina je bilo uklanjanje oko 300 leševa koji su tokom avgusta 1995. godine pokopani u pojedinačne grobnice na gradskom groblju. Prema izveštaju veštaka optužbe, britanskog patologa Džona Klarka/John Clark, od 300 pokopanih

njih 245 je stradalo nasilnom smrću. U prilog tvrdnji da je za asanaciju, pa tako i pokop leševa na kninskom groblju, odgovoran general Čermak, tužilac je u dokaze uveo njegovu naredenje od 5. avgusta 1995. godine o formiranju stožera za asanaciju Zbornog mesta Knin na čelu sa doktorom Brkićem i Srukom kao njegovim zamenikom.

Svedok tvrdi da nikada nije bio član bilo kakvog tela koje se bavilo asanacijom terena i da je pomenuto naredenje video tek nedavno, kada se pre dva meseca sastao sa predstavnicima odbrane. Kaže da se u Kninu bavio uspostavljanjem hitne prijemne službe u gradskoj bolnici, a jedina njegova veza sa asanacijom terena su, kaže, dve posete groblju. Prvi put se tamo obreo 6. avgusta 1995. godine i tada je video da je u jednu veću grobnicu pokopano osam do deset leševa. Znao je, kaže, da to nije ispravan postupak, pa je prilikom sledeće posete groblju pripadnike civilne zaštite zamolio da tela sahrane "kako bog zapoveda", odnosno u pojedinačne grobnice, što je potom i učinjeno.

Budući da je u dokaze uveden i jedan broj izveštaja koje je doktor Brkić u svojstvu načelnika stožera za asanaciju poslao generalu Čermaku, tužilac je u unakrsnom ispitivanju pitao svedoka da li smatra da je Brkić sam sebe promovisao u nešto što zapravo nije bio. Sruk kaže da su ti izveštaji "služili za Brkićevo samoisticanje" i preuzimanje zasluga za poslove koje su drugi, odnosno pripadnici civilne zaštite, uradili.

Svedok je još rekao da je Čermaka u Kninu "jedva video dva puta" i da nije delovao pod njegovom komandom. Mada je tvrdio da optuženi general nije bio nadležan za asanaciju, priznao je da nije imao informacija o njegovim dužnostima zapovednika Zbornog mesta Knin.

General Ivan Čermak se, zajedno sa Antom Gotovinom i Mladenom Markačem, tereti za zločine hrvatske vojske i policije počinjene nad krajinskim Srbima i njihovom imovinom za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine.

2009-10-29

HAG/DEN HAAG

POLICIJA HAPSILA SAMO KAD JE SMELA

Bivši načelnik Zadarsko-kninske policijske uprave Ivica Cetina rekao da su civilni policajci u prvih mesec i po dana nakon "Oluje" pokušavali da spreče hrvatske vojnike u pljački "samo ako bi procenili da neće doći do sukoba sa počinioćima". Tvrdi i da nije bilo policijske istrage ubistva petoro staraca u selu Grubori.

◀ Ivica Cetina, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Dokazni postupak odbrane generala Ivana Čermaka nastavljen je iskazom bivšeg načelnika Zadarsko-kninske policijske uprave Ivica Cetine o bezbednosnoj situaciji na oslobođenom području nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. U izjavi istražiteljima tužilaštva iz 2001. godine, kao i u onoj datoj prošle godine predstavnicima odbrane, on je rekao da je posle ulaska hrvatskih snaga u Krajinu njegova uprava požurila da pokrene rad policijskih stanica i uspostavi red, ali je u tom poslu nailazila na različite probleme zbog toga što su se u oslobođenom području dešavali brojni zločini a policija nije imala dovoljno ljudstva.

Ivan Čermak se, zajedno sa generalima Gotovinom i Markačem, tereti za učešće u udruženom zločinačkom

poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine. Na teret mu se, između ostalog, stavlja to što nije iskoristio uticaj zapovednika Zbornog mesta Knin na jedinice vojske i policije, kako bi doprineo sprečavanju zločina i procesuiranju počinilaca. Odgovarajući na pitanja branioca Keja/Kay Cetina je, međutim, rekao da se Čermak "nije nametao policiji", odnosno da nije imao ovlasti da upravlja policijskim poslovima.

Očito nezadovoljan svedokovom tvrdnjom da se samo vojna policija bavila zločinima koje su počinili hrvatski vojnici, Gotovinin branilac Luka Mišetić ga je suočio sa tvrdnjom da je po zakonu i civilna policija mogla da se "umeša" u istrage zločina koje su počinili vojnici. Cetina je odgovorio da je tako stajalo na papiru ali da je u praksi to "malo teže išlo". U slučajevima kada su, recimo, civilni policajci videli da uniformisani ljudi prevoze opljačkanu robu, pokušali bi da ih uhapsu i spreče u krađi "samo ako bi procenili da neće doći do sukoba sa počinioćima". Takva situacija je, kaže, trajala celih mesec i po nakon "Oluje".

Branilac je potom predočio nekoliko dokumenata koji upućuju na suprotno, među kojima je i izveštaj MUP za 14. avgust 1995. godine u kojem se navodi da je policija uhapsila tri pripadnika HV koji su pokušali da ukradu nekoliko traktora. "U tom konkretnom slučaju treba zapljeskati policiji, dobro smo prošli", odgovorio je svedok i potvrdio da je upravo to bio način na koji je policija trebalo da reaguje.

Tužiteljica Mahindaratne je u unakrsnom ispitivanju ukazala na slučaj u kojem, po njoj, policija nije učinila ništa da istraži zločin. Radi se o ubistvu pet srpskih staraca od 25. avgusta 1995. godine u krajinskom selu Grubori, koje se navodi u dodatku optužnice protiv hrvatskih generala. Cetina kaže da, po njegovim saznanjima, nije bilo istrage tog zločina, odnosno da nisu preduzeti zakonom predviđeni koraci. Kaže da se, kao šef uprave na čijoj teritoriji je zločin počinjen, nikada nije raspitao zašto nije urađen uviđaj i druge istražne radnje.

Unakrsno ispitivanje Ivica Cetine se nastavlja sutra.

2009-10-30

HAG/DEN HAAG

ČERMAKOVE "ZAMOLBE" POLICIJI

Kada mu je predloženo nekoliko naređenja Ivana Čermaka policiji, bivši šef zadarsko-kninske uprave Ivica Cetina ostao pri tvrdnji da optuženi general nije imao nadležnosti nad policijom nakon "Oluje", ali priznaje da bi oni proverili informacije o zločinima dobijene od Čermaka i da bi ga, ako bi ih zamolio, izvestili o rezultatima istrage.

◀ Ivica Cetina, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Tužiteljica Mahindaratne je na početku današnjeg zasjedanja predložila transkript sastanka predstavnika vojne i civilne policije od 15. septembra 1995. godine na kojem je ovedeljni svjedok Čermakove odbrane Ivica Cetina opisao situaciju u Krajini nakon operacije "Oluja". U tom periodu, u leto i jesen 1995. godine, u Krajini su počinjeni zločini za koje se terete generali Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač.

Nastupajući u svojstvu načelnika Zadarsko-kninske policijske uprave, Cetina je na sastanku rekao da su u prvoj fazi, neposredno nakon "Oluje", na oslobođenom području delovale profesionalne jedinice HV, a da su ih potom zamenile postrojbe koje su "vršile paljenje kuća i pretile oružjem" onima koji bi pokušali da ih u tome spreče. I na kraju, opisao je tada Cetina, u trećoj fazi u Krajini su prevladavale "civilne osobe koje su masovno odvozile imovinu". Budući da je juče tvrdio da je civilna policija zazirala od pripadnika HV koji su činili zločine, tužiteljica ga je pitala da li je o tim problemima obavestio nekoga iz vojske. Cetina odgovara da on to nije činio, već da je samo izvestio svoje pretpostavljene u MUP, ali ne zna šta su oni dalje radili.

Inertnost policije u pogledu procesuiranja zločina se, po optužbi, ogleda i u delu svjedokove izjave predstavnicima odbrane u kojem je rekao da se većina ubistava dogodila u zabačenim selima, daleko od glavnih puteva, u koja je policija retko zalazila, a informacije o zločinima je dobijala od predstavnika civilne zaštite i međunarodnih posmatrača. Odgovarajući na pitanje zašto su se policajci oslanjali na izveštaje drugih umesto da sami posete ta udaljena sela, Cetina je rekao da MUP u to vreme nije imao dovoljno ljudstva.

Osporavajući svjedokovu tvrdnju da general Čermak kao zapovednik Zbornog mesta Knin nije imao nikakav uticaj na policijske jedinice na terenu, tužiteljica je predložila nekoliko naređenja optuženog generala policiji i izveštaja koje je potom od njih primio. Cetina je, međutim, ostao pri ranijim navodima, rekavši da je Čermakova komunikacija sa jedinicama MUP funkcionisala po principu "zamolbe", odnosno da bi oni proverili informacije o zločinima koje su dobile od njega i da bi ga, ako bi ih general zamolio, izvestili o postignutim rezultatima. U dodatnom ispitivanju od strane branioca Keja/Kay, svjedok je rekao da je Čermak kao i svaki drugi građanin bio dužan da prijavi policiji krivična dela, a da je o rezultatima izveštavan, između ostalog, i zbog toga što je on te informacije trebalo da prosledi predstavnicima misije UN u Krajini.

Budući da je Cetina u unakrsnom ispitivanju rekao da policija po naređenju zamenika ministra MUP Židoveca nije vršila uviđaje kada bi u toku asanacije terena nailazili na ljudske leševe, odbrana je u dodatnom ispitivanju u dokaze uvela i nekoliko dokumenata iz kojih se vidi da je u pojedinim slučajevima takvih uviđaja ipak bilo.

Dokazni postupak odbrane Ivana Čermaka nastavlja se u ponedjeljak.

2009-11-02

HAG/DEN HAAG

HRVATSKI PRIVREDNICI U ČERMAKOVU ODBRANU

Bivši i sadašnji predsednik Hrvatske gospodarske komore Mladen Vedriš i Nadan Vidošević, su svog bivšeg kolegu iz privrednih i političkih organizacija Ivana Čermaka okarakterisali kao «ključnu i izvanrednu» osobu poslata u Knin sa zadatkom da normalizuje civilni život nakon «Oluje». Da li je Stipe Mesić bio u pravu kada je Tuđmana nazvao diktatorom?

Iako zvučno ime, aktuelni predsednik Hrvatske gospodarske komore i kandidat na predstojećim predsedničkim izborima Nadan Vidošević se danas u Tribunalovoj sudnici zadržao tek 45 minuta, što je najkraće svjedočenje u dosadašnjem toku dokaznog postupka odbrane generala Ivana Čermaka. Pošto se svjedok pojavio u sudnici i dao svečanu izjavu da će govoriti samo istinu, u dokaze je uvedena pisana izjava koju je u maju ove godine Vidošević dao predstavnicima odbrane a čiji je sažetak pročitao branilac Kej/Kay.

◀ Nadežda Vidošević, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Vidošević, koji je u vreme operacije "Oluja" bio ministar gospodarstva, je u izjavi naveo da je za hrvatsku privredu od ključnog značaja bilo oslobađanje i reintegracija područja Krajine, pre svega radi uspostavljanja normalnih tokova transporta i osposobljavanje energetskog sistema zemlje. Ključnu ulogu u pokretanju privrede u tom delu Hrvatske nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine imao je, kaže, general Ivan Čermak. Njegova uloga u normalizaciji života u Kninu i okolini je, tvrdi Vidošević, bila "ključna i izvanredna".

Na taj način Vidošević je podržao tezu odbrane da je nakon "Oluje" uloga Čermaka kao zapovednika Garnizona (Zbornog mjesta) Knin bila pre svega civilna,

a ne vojna. Čermak se, zajedno sa generalima Gotovinom i Markačem, tereti za zločine počinjene nad Srbima i njihovom imovinom u Krajini za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine.

U unakrsnom ispitivanju Vidošević se držao navoda svoje izjave, rekavši da je Čermak bio veoma "efikasan, kompetentan i pouzdan" privrednik, zbog čega je i poslat u Knin. Svedok je negirao da je postojao plan za proterivanje Srba iz Krajine. Da jeste, rekao je Vidošević, on i neki drugi ministri ga ne bi prihvatili i napustili bi vladu. Budući da, kako tvrdi, takvog plana nije bilo, Vidošević je na ministarskom mestu ostao do septembra 1995. godine, a potom se premestio u Gospodarsku komoru.

Vidoševićev prethodnik na mestu predsednika Hrvatske gospodarske komore Mladen Vedriš, inače, dugogodišnji Čermakov prijatelj i saradnik, takođe je svedočio na poziv odbrane. Za Čermaka je rekao da je radio "kao buldožer" i da je bio ključna osoba za normalizaciju civilnog života u Kninu nakon "Oluje".

Budući da je Vedriš Hrvatsku iz vremena "Oluje" opisao kao "mladu demokratiju u nastajanju", tužilac Vespi/Waespi ga je pitao da li se slaže sa navodom sadašnjeg predsednika Stipe Mesića koji je Tuđmana u jednom govoru iz novembra 2000. godine nazvao diktatorom. Svedok je rekao da se, iako mu je Mesić prijatelj, sa takvom ocenom ne slaže, ukazujući da je Tuđman "imao izvesnih autoritarnih sklonosti ali da je poštovao parlamentarnu demokratiju". I pored burnog protivljenja odbrane, tužiocu je dopušteno da pročita deo pomenutog Mesićevog govora u kojem je rečeno da je Tuđman donosio sve odluke u Hrvatskoj od toga "ko će biti ministri u vladi do izbora igrača za nacionalni fudbalski tim". Tužiocu, međutim, nije dozvoljeno da nastavi sa tom linijom ispitivanja kada je pokušao da svedokovj tvrdnji o želji hrvatske vlasti da spor sa Srbima reši mirnim putem, suprotstavi Mesićevu tvrdnju da su "neki postupci predsednika Tuđmana antagonizirali krajinske Srbe". Vedriš je u daljem svedočenju naglasio da je hrvatska vlast verovala u koegzistenciju sa krajinskim Srbima ali da je za koegzistenciju "potrebno dvoje".

2009-11-03

HAG/DEN HAAG

ČERMAK PRIJAVLJIVAO ZLOČINE KAO «OBIČNI GRAĐANIN»

Veštak odbrane za policijska pitanja Kristofer Albiston tvrdi da general Ivan Čermak nije imao nadležnosti nad jedinicama hrvatske civilne policije u Kninu i okolini, a da im je informacije o zločinima dostavljao u skladu sa dužnostima "običnog građanina i državnog zvaničnika" a ne kao nadređeni oficir.

◀ Christopher Albiston, svjedok odbrane Ivana Čermaka

U nastojanju da pobije navode optužnice o nadležnosti Ivana Čermaka nad civilnom policijom u Krajini nakon "Oluje", odbrana je u svojstvu veštaka angažovala bivšeg dugogodišnjeg zvaničnika britanske policije Kristofera/Christophera Albistona. U dokaze je danas uveden njegov ekspertski izveštaj u kojem je detaljno obrazložio zašto smatra da Čermak kao zapovednik Zbornog mesta Knin nije mogao da komanduje i rukovodi policijskim jedinicama na terenu. Ivan Čermak se zajedno sa generalima Gotovinom i Markačem tereti za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine.

U optužnici se navodi da je Čermak učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine, između ostalog i time što je "dozvoljavao i poricao kažnjive radnje" nad srpskim civilima, iako je mogao da ih spreči izdavanjem naređenja pripadnicima vojne i civilne policije. Albiston, međutim, tvrdi da je Čermakov odnos sa civilnom policijom bio isključivo "kooperativne naravi" i da on ni po jednom zakonu i propisu nije bio deo policijske hijerarhije. Na početku dokaznog postupka odbrane vojni veštak Franjo Feldi je negirao i nadređenost optuženog generala nad vojnom policijom.

Albiston kaže da je za potrebe ekspertskeg izveštaja pregledao od dve do četiri hiljade različitih dokumenata iz vremena nakon operacije "Oluja" i zaključio da je za rad civilne policije na terenu bio nadležan isključivo pomoćnik ministra unutrašnjih poslova Joško Morić. Pod njegovom, a ne Čermakovom, komandom su, tvrdi, bili načelnik Zadarsko-kninske uprave Ivica Cetina i šef policije kninskog kotara Čedo Romanić.

Britanski veštak kaže da je pogrešna tužiočeva teza po kojoj je Čermak bio odgovoran za istrage zločina nad Srbima kao i za hapšenje počinilaca. To se, objasnio je, vidi iz brojnih policijskih dokumenata u kojima Morić zahteva da se prekine sa učestalim pljačkama i paljenjima napuštenih srpskih kuća i da mu o preduzetim koracima podređeni policajci pošalju izveštaje. Iz dokumenata se, doduše, vidi i da se Čermak s vremena na vreme «mešao» u pitanja vezana za zločine, ali, tvrdi svedok, samo «u svojstvu osobe za vezu». Drugim rečima, on je samo prosledivao informacije o krivičnim delima koje je dobijao od međunarodnih posmatrača. To je, naglašava Albiston, bila njegova dužnost "kao građanina i državnog službenika", na osnovu čega se ne mogu izvoditi zaključci o njegovoj komandnoj ulozi nad policijom.

Ipak, svedok je u toku pregleda dokumenata naišao i na nekoliko zapovedi generala Čermaka upućenih civilnoj policiji na području Zbornog mesta Knin. On, međutim, smatra da se, iako su tako nazvana, "zbog stila kojim su pisana" teško može reći da se radi o pravim policijskim naređenjima. Jedan od "stilskih problema" odnosi se i na dokumente u kojima se policajcima obraća sa "štovana gospodo" što, smatra svedok, nije svojstveno policijskom diskursu. Takođe, naređenja su adresirana na nekoliko primalaca i ne navodi se ko bi trebalo da ih izvrši.

2009-11-04

HAG/DEN HAAG

SLIČNOSTI I RAZLIKE IZMEĐU KRAJINE, KOSOVA I NJU ORLEANSA

Odbrana Mladena Markača dokazivala da je talas kriminala koji je zahvatio Krajinu nakon "Oluje" bio sasvim normalan u postkonfliktnoj situaciji, sa čim se saglasio veštak odbrane Kristofer Albiston, navodeći da je slično bilo i u Severnoj Irskoj i na Kosovu po završetku sukoba. Branilac je potom tražio od svedoka da situaciju u Krajini uporedi i sa naletima kriminalaca u Nju Orleansu nakon "Katrine" i u Parizu po završetku velikih uličnih nereda.

◀ Christopher Albiston, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Prilikom da unakrsno ispita britanskog veštaka za policijska pitanja Kristofera/Christopher Albistona na početku današnjeg zasedanja iskoristila je obrana bivšeg zapovednika hrvatske specijalne policije Mladena Markača. Branilac Goran Mikuličić je dokazivao da je povećanje kriminaliteta nakon "Oluje" bilo normalna pojava i da policija nije bila u stanju da se obračuna sa počinocima. Albiston svedoči za odbranu bivšeg zapovednika Zbornog mesta Knin Ivana Čermaka, koji se zajedno sa generalima Gotovinom i Markačem tereti za zločine nad srpskim civilima i njihovom imovinom za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine.

Osim što je odricao Čermakovu vezu sa civilnom policijom, Albiston je u jučerašnjem glavnom iskazu rekao da policija u to vreme nije raspolagala dovoljnim ljudskim i tehničkim resursima kako bi se obračunala sa talasom pljački i paljevina u tek oslobođenom području. Sugerišući da je nalet kriminalaca normalan u postkonfliktnim situacijama, branilac Mikuličić je zamolio svedoka da se priseti iskustava iz Severne Irske i Kosova gde je boravio kao visoki policijski zvaničnik neposredno nakon sukoba.

Britanski veštak je rekao da su i u tim situacijama kriminalci i gangsteri raznih vrsta pokušali da iskoriste činjenicu da red i mir još nisu u potpunosti uspostavljeni. Kada je branilac otišao i korak dalje tražeći od svedoka da situaciju u Krajini uporedi i sa naletima kriminalaca u Nju/New Orleansu nakon uragana "Katrina" i u Parizu posle uličnih nereda, na prigovor optužbe prekinuo ga je predsedavajući sudija ukazujući da nema osnova za takva pitanja, budući da svedok nije neposredno učestvovao u tim situacijama.

Zatim je unakrsno ispitivanje preuzela tužiteljica Katrina Gustafson, koja se osvrnula na Albistonov zaključak da general Čermak, po vojnim zakonima i propisima, nije imao nikakvih nadležnosti nad civilnom policijom u oslobođenom području. Pitala ga je na osnovu čega je onda zaključio da se optuženi general nakon "Oluje" bavio normalizacijom života u Kninu i okolini, kao i odnosima sa medijima i predstavnicima međunarodne zajednice, budući da ni to nije navedeno kao njegova obaveza ni u jednom pravnom dokumentu. Albiston odgovara da je do takvih zaključaka došao na osnovu onoga što je Čermak radio u praksi.

Optužba dokazuje da je optuženi isto tako u praksi izdavao naređenja civilnoj policiji. Tužiteljica je predočila izveštaj UN misije u Krajini u kojem se navodi da je Čermak obećao međunarodnim posmatračima da "će izdati uputstvo" policiji da sa njima učestvuje u zajedničkim patrolama. Za Albistona to i dalje ne znači da je zapovednik kninskog Garnizona imao ovlasti nad policijom. Po njemu, iz pomenutog dokumenta se može zaključiti samo da je Čermak "imao utisak" da ima ovlašćenja da izdaje operativna uputstva policiji, ali to ne znači da je tako zaista i bilo.

Svedok nije u potpunosti odbacio sugestiju da je predsednik Tuđman možda nezvanično Čermaku dodelio ovlašćenja nad civilnom policijom, naglašavajući da se takvom hipotezom nije bavio u svom izveštaju.

Unakrsno ispitivanje Kristofera Albistona se nastavlja sutra.

2009-11-05

HAG/DEN HAAG

ČEGA SE PLAŠILA HRVATSKA POLICIJA

Veštak odbrane Ivana Čermaka priznao da je izostanak policijskih uviđaja na mestima ubistava srpskih civila u Krajini "razočaravajući", ali je naglasio da ne treba zanemariti činjenicu da su se hrvatski policajci plašili eventualnih napada zaostalih srpskih boraca, zbog čega se nisu zadržavali na mestima gde su leševi otkriveni.

Veći deo drugog dana unakrsnog ispitivanja britanskog policijskog veštaka Kristofera/Christopher Albistona protekao je u nastojanjima tužiteljice Katrine Gustafson da pobije navod njegovog izveštaja po kojem je Ivan Čermak u Krajini nakon operacije "Oluja" samo sarađivao sa civilnom policijom, ali nije nad njom imao komandne nadležnosti. Čermak se tereti da u leto 1995. godine nije upotrebio autoritet zapovednika kninskog Zbornog mesta kako bi sprečio i istražio zločine nad Srbima, čime je doprineo ostvarivanju ciljeva udruženog zločinačkog poduhvata za koji se terete i generali Gotovina i Markač.

Budući da je u dokaze uveden jedan broj Čermakovih naređenja komandantima kninske policije Romaniću i Mihiću, tužiteljica je pitala veštaka da li bi on, da je bio na njihovom mestu, od viših zvaničnika u MUP tražio razjašnjenje zbog čega mu naređuje neko sa kim bi trebalo "samo da sarađuje". Albiston je rekao da bi to svakako učinio i priznao da u dokumentaciji koju je pregledao nije video da se neko iz civilne policije žalio zbog Čermakovih naređenja.

Potom je u sudnici predložen dokument evropskih posmatrača iz avgusta 1995. godine u kojem se navodi da je Čermak, posle njihovih pritužbi na ograničenja slobode kretanja, kontaktirao direktno ministra policije i od njega zahtevao da problem bude rešen. Tužiteljica je pitala svedoka koliko u svojoj zemlji zna ljudi koji imaju neposredan kontakt sa ministrom policije. "Ne znam nikog", rekao je Albiston i priznao da pomenuti dokument svedoči o Čermakovom "uticaju i pristupu najvišim rukovodiocima MUP Hrvatske".

Tužiteljica je zatim osporavala Albistonovu tvrdnju da je porastu kriminala u oslobođenom području doprinelo i pomanjkanje ljudskih i materijalnih resursa policije. Iz dokumenata koje je svedok pregledao se, po optužbi, vidi da nije bilo policijskih uviđaja na većini mesta gde su se dogodila ubistva, između ostalog, i u krajinskom selu Grubori gde je krajem avgusta 1995. godine otkriveno pet leševa starijih Srba sa prostrelnim ranama. Albiston priznaje da je to "razočaravajuće" ali kaže da je i očekivano, jer je prvo trebalo uspostaviti kontrolu nad teritorijom pa tek onda vršiti kvalitetne istrage zločina.

Tužiteljica je uzvratila tvrdnjom da je kontrola teritorije svakako bila uspostavljena pošto je policija leševe odnosila sa mesta zločina i pokopavala uglavnom na kninskom groblju, ali ipak nije vršila uviđaje. Svedok odgovara da ne treba zanemariti činjenicu da su se hrvatski policajci plašili za svoje živote misleći da u okolnim brdima ima još zaostalih srpskih vojnika, zbog čega su nastojali da što pre napuste lice mesta.

Svedočenje Kristofera Albistona će sutra biti završeno i uslediće iskaz poslednjeg svedoka Čermakove odbrane.

2009-11-06

HAG/DEN HAAG

"NEVEROVATNO NEKVALIFIKOVANI" GENERAL ČERMAK

Vojni veštak odbrane Džek Deverel odricao komandnu nadležnost generala Ivana Čermaka nad jedinicama HV u Krajini nakon operacije "Oluja", rekavši da je ovaj bio "neverovatno nekvalifikovan" za bilo kakvu vojnu ulogu i naglasio da ga je "zapanjilo" kada je u optužnici naišao na paragraf u kojem su pobrojane jedinice pod navodnom Čermakovom komandom.

Kraj svedočenja veštaka odbrane za policijska pitanja Kristofera/Christopher Albistona obeležio je "mali rat dokumentima" optužbe i odbrane o (ne)učinkovitosti hrvatske civilne policije nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine.

Tužiteljica Gustafson je, naime, predložila niz izveštaja međunarodnih posmatrača u kojima se navodi su policajci često nisu preduzimali ništa čak i kada su gledali kako se kuće pale i pljačkaju. Potom bi visoki hrvatski policijski zvaničnici u razgovorima sa posmatračima pokušavali da prikriju šta se događa, nudeći različita objašnjenja poput onih da kuće gore zbog kvara na električnim instalacijama. Svedok je rekao da je i sam video takve primere u dokumentaciji koju mu je prosledila odbrana i ocenio ih "nezadovoljavajućim ponašanjem policije", ali je dodao da se mora u obzir uzeti i činjenica da je policijski rad u Krajini nakon sukoba bio otežan iz različitih razloga.

◀ Jack Deverell, svjedok odbrane Ivana Čermaka

Potom je braniteljica Higin/Higgins "odgovorila" setom dokumenata MUP Hrvatske u kojima pomoćnik ministra Morić odmah nakon "Oluje" naređuje da se "stavi tačka" na pljačku i paljevine kuća u Krajini i da se pristupi istragama tih zločina. Albiston je na to rekao da je postojala očigledna dobra namera MUP da se zločini istraže i procesuiraju, ali da su greške uvek moguće u "individualnom policijskom delovanju".

Nakon kraćeg dodatnog ispitivanja od strane odbrana generala Gotovine i Markača, koji se zajedno sa Čermakom terete za zločine za vreme i nakon "Oluje", okončano je svedočenje Kristofera Albistona. Potom je počeo iskaz poslednjeg svedoka Čermakove odbrane –

penzionisanog britanskog generala Džeka Deverela/Jack Deverell. On je u svojstvu vojnog veštaka odbrane sačinio ekspertski izveštaj u kojem je nastojao da rasvetli ulogu Čermaka kao zapovednika Zbornog mesta Knin, koje se u nekim sistemima naziva i komandantom garnizona.

Deverel je proučio biografiju optuženog i zaključio da je bio "neverovatno nekvalifikovan" za preuzimanje bilo kakve vojne funkcije, pošto nije prošao nikakvu obuku. Ipak, kada je već dospao na mesto zapovednika garnizona, Čermak je, po hrvatskim zakonima, bio zadužen za funkcionisanje kninskog Zbornog mesta i "red i stegu" samo među vojnicima koji su bili smešteni u zgradama garnizona, bez ikakvih ovlasti nad jedinicama "u prolazu".

Svedok kaže da ga je "zapanjilo" kada je u optužnici naišao na paragraf u kojem su pobrojane postrojbe nad kojima je Čermak navodno imao kontrolu, poput 4. i 7. gardijske brigade, 126. domobranske pukovnije ili 113. pješačke brigade. Deverel kaže da u dokumentaciji iz tog vremena nije naišao ni na jedno naređenje zapovednika Zbornog mesta Knin upućeno pomenutim jedinicama niti na izveštaje njihovih zapovednika u suprotnom smeru.

Iskaz britanskog generala se nastavlja u ponedjeljak, a trebalo bi da bude okončan u sredu.

2009-11-09

HAG/DEN HAAG

ČERMAK IZVEŠTAVAN «IZ LJUBAZNOSTI»

Pojašnjavajući zašto je u ekspertskom izveštaju naveo da zapovednik kninskog Garnizona Ivan Čermak nakon operacije "Oluja" nije imao nadležnosti nad vojnom policijom u Krajini, britanski general Džek Deverel rekao da Čermaku vojnopolicijski izveštaji nisu upućivani kao "glavnom primaocu", već samo "na znanje" i to "iz ljubaznosti", bez obaveze da sa njima bilo šta učini.

U završnici glavnog ispitivanja vojnog veštaka odbrane Džeka Deverela/Jack Deverell, branilac Kejli/Cayley je ukazivao na delove svedokovog ekspertskog izveštaja u kojem je naveo da general Ivan Čermak kao zapovednik Garnizona, odnosno Zbornog mesta Knin nije imao nadležnosti nad vojnom policijom u Krajini nakon operacije "Oluja" 1995. godine. U to vreme su na području koje su oslobodile hrvatske oružane snage počinjeni brojni zločini nad srpskim civilima, za koje se terete generali Gotovina, Čermak i Markač.

Pobijajući tužiočevu tezu da je Čermak morao da iskoristi nadležnosti nad vojnom policijom u cilju sprečavanja zločina koje su činili pripadnici HV, Deverel je rekao da optuženi general nije učestvovao u donošenju odluka u vezi sa aktivnostima vojne policije. Čermaku, naglasio je svedok, su vojnopolicijski izveštaji ponekad prosleđivani, ali ne kao "glavnom primaocu", nego samo "na znanje" i to ne iz obaveze nego "iz ljubaznosti". Deverel priznaje da je video i nekoliko Čermakovih naređenja vojnoj policiji u Kninu, ali pretpostavlja da je ovaj to uradio "jer nije znao da za to nije ovlašćen" i zato što "nije imao adekvatne savetnike".

U nastavku zasedanja, prilikom da unakrsno ispita svedoka je iskoristio Gotovinin branilac Kiho/Kehoe koji je dokazivao da njegov klijent po završetku operacije "Oluja" nije imao nikakvih nadležnosti nad jedinicama koje su ostale na oslobođenom području, budući da je sa svojom vojskom nastavio da napreduje i ispunjava nove operativne borbene zadatke. Britanski general se saglasio sa svim tvrdnjama branioca.

Posle nekoliko pitanja koja je Deverelu postavio branilac Mladena Markača, unakrsno ispitivanje je preuzeo tužilac Hederali/Hedaraly. On se osvrnuo na svedokovu tvrdnju da Čermak nije bio nadležan za jedinice HV koje su bile "u prolazu" kroz područje Zbornog mesta Knin, već samo za one koje su bile smeštene u zgradama Garnizona. Tužilac je u prilog svojoj tvrdnji predočio Pravilnik o radu HV u kojem se navodi da su "sve jedinice u garnizonu podređene njegovom komandantu". Deverel je odgovorio da bi tužilac bio u pravu samo ako bi se doslovno tumačio taj navod. Svedok smatra da je takvo tumačenje pogrešno jer bi to značilo da je pod Čermakovom nadležnošću bio i svaki vojnik koji je vozilom prošao kroz područje kninskog Garnizona..

Unakrsno ispitivanje se nastavlja sutra.

2009-11-10

HAG/DEN HAAG

KRAJ DOKAZNOG POSTUPKA ODBRANE IVANA ČERMAKA

Posle mesec i po dana okončan dokazni postupak bivšeg zapovednika Zbornog mjesta Knin. Poslednji svedok – vojni veštak Džek Deverel – tvrdio da je optuženi general nakon “Oluje” stavljen na mesto “koje nije razumeo” usled čega je “iz najbolje namere” na sebe preuzeo “odgovornosti koje mu nisu pripadale”. Bez najavljenih iskaza Mesića, Šarinića i Blaževića.

◀ Jack Deverell, svjedok odbrane Ivana Čermaka

U nastavku unakrsnog ispitivanja vojnog veštaka odbrane Džeka Deverela/Jack Deverell, tužilac je ukazivao na komandna ovlašćenja generala Ivana Čermaka u odnosu na vojnu policiju. Predočio je više naređenja, među kojima je i nekoliko iz avgusta 1995. godine, kojima optuženi zahteva angažovanje vojne policije u Kninu na pronalaženju ukradenih vozila misije UN. Optužba tereti generala Čermaka, između ostalog, i zbog toga što, osim za pomoć međunarodnim posmatračima, nije upotrebio svoj uticaj na vojnu policiju i u pogledu sprečavanja i istrage zločina nad Srbima u Krajini nakon operacije “Oluja”. Za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja srpskog stanovništva iz Krajine u leto 1995. godine su, pored Ivana Čermaka, optuženi i generali Gotovina i Markač.

“Dakako da se čini da je Čermak imao ovlašćenja nad vojnom policijom”, rekao je Deverel kada su mu predočena naređenja optuženog generala, ali je potom objasnio zašto “ono što se čini”... ne mora biti tačno. Optuženi je, objasnio je svedok, bio uspešan čovek iz ekonomsko-političkih krugova koji je imao uticaja na ljude, ali je stavljen na mesto “koje nije razumeo” usled čega je “iz najbolje namere” na sebe preuzeo “odgovornosti koje mu nisu pripadale”, uključujući i odgovornosti zapovedanja vojnom policijom. Činjenica da je neko napisao naređenje, po njemu, “ne znači nužno i da je za to bio ovlašćen”.

Ukazujući na rasprostranjenost zločina nakon “Oluje” i Čermakovu svest o njima, tužilac je predočio transkript razgovora optuženog sa haškim istražiteljima u kojem je opisao sukob koji je u leto 1995. godine imao sa glasnogovornikom Ministarstva odbrane generalom Ivanom Toljem. Čermak je, naime, rekao da je negodovao zbog izjave Tolja “Slobodnoj Dalmaciji” da zločine na terenu ne čine hrvatski vojnici nego civili presvučeni u vojnu odeću. Čermak ga je navodno pozvao telefonom i upozorio ga da su takve izjave loše jer “skrivanje i laganje nikome ne koristi”. Tolj mu je, tvrdi, odgovorio: “Ne ljuti se, dobro znaš da postoje ljudi iznad mene”.

Čermak je u istom razgovoru tužiteljima skrenuo pažnju i na intervju koji je on dao istom listu i u kojem navodi da odgovornost za zločine «treba tražiti među hrvatskim vojnicima, zbog čega treba optužiti zapovednike HV». Mada je za potrebe pisanja ekspertske izveštaja pregledao transkript razgovora optuženog sa tužiocima, svedok je rekao da pomenuti navod nije primetio. Na pitanje da li je Čermak u Kninu imao pouzdanije podatke nego Tolj koji je sedeo u Zagrebu, Deverel je rekao da to ne mora biti tačno jer ponekad, iako paradoksalno zvuči, neko ko sedi “na vrhu” ima bolje i sveobuhvatnije podatke od onoga ko je na terenu.

Tako je danas okončan dokazni postupak odbrane Ivana Čermaka koji je počeo 22. septembra ove godine. Primetno je da su izostali najavljeni iskazi javnih ličnosti, poput Stjepana Mesića, Hrvoja Šarinića i Miroslava Čire Blaževića. Nije saopšteno da li ih je sa popisa svedoka izbrisala odbrana ili je tužilac odustao od unakrsnog ispitivanja pa su samo njihove izjave uvedene u dokaze. Saopšteno je, doduše, da su Čermakovi branioci odustali od dva iskaza, ali nije saopšteno o kome se radi već su samo navedeni redni brojevi sa popisa svedoka “IC-32” i “IC-34”.

Na suđenju hrvatskim generalima sledi pauza do ponedeljka, kada će početi dokazni postupak odbrane trećeoptuženog – bivšeg komandanta hrvatskih specijalaca Mladena Markača.

2009-11-16

HAG/DEN HAAG

POČETAK MARKAČEVE ODBRANE NA SEDNICI ZATVORENOJ ZA JAVNOST

Iskaz prvog svedoka odbrane Mladena Markača, bivšeg zapovednika hrvatske specijalne policije, je počeo i biće sutra nastavljen na zasedanju zatvorenom za javnost. Nakon njegovog svedočenja će, prema najavi branioca, slediti duži iskaz “veoma važnog” svedoka odbrane.

◀ Mladen Markač u sudnici Tribunala

Nakon što su u prvom delu današnjeg zasedanja u dokaze uvedeni dokumenti koji su pominjani tokom dokaznog postupka obrane Ivana Čermaka, prvog svedoka su izveli branioci bivšeg komandanta hrvatske specijalne policije Mladena Markača. Njegov identitet je, međutim, zaštićen a iskaz je danas bio u potpunosti zatvoren za javnost.

Mladen Markač se, zajedno sa generalima Gotovinom i Čermakom, tereti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. U uvodnoj reči održanoj u maju ove godine Markačevi zastupnici su negirali postojanje plana za etničko čišćenje Krajine i optuživali rukovodstvo RSK i Srbije za egzodus Srba iz

Hrvatske 1995. godine. Oni su, takođe, odbacili navode optužnice po kojima je Markač odgovoran za ubistva i progon srpskih civila, kao i za pljačke i paljevine njihovih kuća.

Iskaz zaštićenog svedoka će, kako je najavio predsedavajući sudija Ori/Orie, sutra biti nastavljen, takođe na zasedanju zatvorenom za javnost i neizvesno je kada će biti završen. Nakon toga će, rečeno je danas u sudnici, uslediti nešto duži iskaz svedoka koga je branilac nazvao "veoma važnim" za odbranu. Mada nije saopšteno njegovo ime, u okviru rasprave po pritužbi branilaca na kasno obelodanjivanje dokumenata koje će optužba koristiti u unakrsnom ispitivanju moglo se čuti i da je taj svedok svojevremeno prisustvovao sastancima sa predsednikom Tuđmanom. U poslednje vreme u hrvatskim medijima je, inače, bivši ministar spoljnih poslova Mate Granić sebe najavljivao kao jednog od svedoka Markačeve odbrane.

2009-11-17

HAG/DEN HAAG

MATE GRANIĆ U ODBRANU MARKAČA

Bivši hrvatski ministar vanjskih poslova tvrdi da su Tuđmanove vlasti činile svakoake diplomatske napore da vođe pobunjenih krajinskih Srba privedu za pregovarački sto i mirnim putem reše probleme, ali su ovi to odbijali i uporedo indoktrinirali svoje sunarodnike da ne prihvate hrvatsku državu što je, tvrdi, kulminiralo operacijom "Oluja" i "odlaskom tih ljudi".

◀ Mate Granić, svjedok odbrane Mladena Markača

Po okončanju iskaza zaštićenog svedoka na zasedanju u celosti zatvorenom za javnost, u sudnici se kao drugi svedok odbrane policijskog generala Mladena Markača pojavio bivši hrvatski ministar vanjskih poslova Mate Granić. Pošto je u dokaze uvedena izjava koju je u maju ove godine dao predstavnicima odbrane, Granić je do kraja današnjeg zasedanja odgovarao na pitanja branioca Gorana Mikuličića, pre svega o događajima koji su prethodili operaciji "Oluja" u leto 1995. godine, tokom i nakon koje su počinjeni zločini za koje se terete generali Gotovina, Čermak i Markač.

Granić je prvo opisao kako je od priznatog lekara i dekana Medicinskog fakulteta 1991. godine postao potpredsednik vlade a dve godine kasnije i vodeći hrvatski

pregovarač i ministar vanjskih poslova. Svedok je politiku Hrvatske tokom devedesetih opisao kao miroljubivu, ukazujući na stalne napore da se diplomatijom a ne ratom dođe do rešenja. Jedan od takvih primera je, tvrdi, i pritisak na rukovodstvo bosanskih Hrvata na čelu sa Matom Bobanom da se uzdrže od sukoba sa Muslimanima, što je rezultiralo sporazumom Izetbegović-Tuđman iz septembra 1993. godine.

Tokom današnjeg iskaza Granić je insistirao na tome da je rukovodstvo iz Zagreba negovalo prijateljske odnose sa vlastima Alije Izetbegovića i nastojalo da im u svakoj prilici izađe u susret. Hrvatska je, tvrdi, još 1994. godine htela da usliši molbe vlasti BiH i preduzme vojne mere kako bi sprečila napade na Bihać sa područja takozvane Republike Srpska Krajina (RSK), ali nisu dobili zeleno svetlo američke administracije za takvu akciju. Tek u leto 1995. godine stekli su se, kaže, uslovi da Hrvatska vojska pomogne Armiji BiH i HVO u operacijama oko Glamoča i Grahova i tako indirektno utiče na situaciju oko Bihaća.

Sa dela Hrvatske koji je bio pod okupacijom od 1991. do 1995. godine je, kaže Granić, proterano oko 390.000 Hrvata i drugih nesrba a više hiljada ih je ubijeno. Ni zaštitne snage UN (Unprofor), koje su u Hrvatskoj raspoređene 1992. godine, nisu uspele da spreče zločine nad nesrbima u Krajini, niti su, tvrdi svedok, učinile mnogo na razoružanju pobunjenih Srba. Po njemu, misija UN u Hrvatskoj je zapravo dovela do "zamrzavanja stanja etničkog čišćenja" u Krajini.

Granić tvrdi da su svi hrvatski diplomatski napori bili bezuspešni, budući da krajinske vlasti na čelu sa Martićem nisu želele dogovor, niti su poštovala potpisane sporazume. Tako je, kaže, izostala primena sporazuma kojim je dogovoreno puštanje u promet autoputa Zagreb-Beograd i gasovoda koji je prolazio kroz područje pod kontrolom Srba. Zbog nepoštovanja obaveza od strane srpskog rukovodstva, hrvatska strana je u maju 1995. reagovala operacijom "Bljesak" u kojoj, po Graniću, nije bilo nijednog ozbiljnijeg incidenta kršenja ljudskih prava.

Umesto da se urazumi i sedne za pregovarački sto Martić je, opisuje svedok, odgovorio artiljerijskim napadom na Zagreb i druge hrvatske gradove. I pored svega hrvatske vlasti, tvrdi Granić, nisu imale dilemu oko toga da su Srbi iz Krajine ravnopravni građani Hrvatske kojima treba dati najviši stepen ljudskih prava što je, uostalom, bilo garantovano hrvatskim Ustavom. Međutim, kako je rekao, lokalni Srbi su bili izloženi, "stalnoj indoktrinaciji" od strane svojih lidera koji su im govorili da ne prihvate hrvatsku državu, što je, zaključuje Granić, kulminiralo operacijom "Oluja" i "odlaskom tih ljudi".

Iskaz bivšeg hrvatskog diplomate se nastavlja sutra, kada bi trebalo da mu budu postavljena pitanja koja se direktnije odnose na navode optužnice.

2009-11-18

HAG/DEN HAAG

MATE GRANIĆ: "HRVATSKA NIJE SPROVODILA ETNIČKO ČIŠĆENJE"

Mada ne poriče pojedinačne zločine nad Srbima i njihovom imovinom za vreme i nakon operacije "Oluja", bivši ministar vanjskih poslova tvrdi da je cilj hrvatskih vlasti bio da se neprijatelj porazi ali da civili ostanu u svojim domovima. Zašto je manjini Srba dozvoljeno da se vrate odmah, a većina je morala da čeka dve i po godine na povratak?

◀ Mate Granić, svjedok odbrane Mladena Markača

Neposredno nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine čule su se prve međunarodne kritike na račun Hrvatske zbog ubistava preostalih Srba u Krajini i uništavanja imovine onih koji su izbegli. Tadašnji hrvatski ministar vanjskih poslova Mate Granić je, u nastavku svedočenja u odbranu generala Mladena Markača, rekao da su predsednik Tuđman i ljudi oko njega zbog toga bili "duboko zabrinuti" i da su na početku smatrali da se radilo samo o medijskoj kampanji, ali da je i njima "već" 20. ili 25. avgusta postalo jasno da su razmere zločina "značajne" i da se moraju preduzeti najradikalnije mere da se sa takvom praksom prekine.

Mada ne poriče da je bilo pojedinačnih zločina, Granić ostaje pri tvrdnji da je deo međunarodne javnosti neosnovano optuživao Hrvatsku za etničko čišćenje. Bio je to, po njemu, svojevrsan obračun velikih sila u kojem su hrvatske vlasti imale podršku Nemačke i Sjedinjenih Država, ali ne i Velike Britanije, iz koje su stizale najoštrije osude hrvatskih postupaka nakon "Oluje". Granić, naime, tvrdi da su Britanci bili nezadovoljni zbog toga što su njihovi pokušaji za mirno rešenje na čelu sa lordom Owenom/Owen propali, nakon čega je Hrvatska postala deo američke mirovne inicijative u sklopu koje je sprovedena i operacija "Oluja". Cilj hrvatske ofanzive, a ujedno i američkog plana nije, kaže, bilo samo oslobađanje Krajine, nego i nastavak ofanzivnih akcija u BiH i slabljenje vojne pozicije bosanskih Srba, kako bi bili primorani da sednu za pregovarački sto. Svedok je naglasio da hrvatske vlasti u to vreme nisu učinile "nijedan ozbiljniji korak" bez konsultacija sa predstavnicima američke administracije.

Granić je danas izričito tvrdio da etničkog čišćenja u Krajini nije bilo, a razloge odlaska Srba, po njemu, treba tražiti u činjenici da je evakuacija bila "planirana, organizovana i poticana" od strane rukovodstva RSK. Cilj hrvatskih vlasti je, tvrdi, bio da se neprijatelj porazi ali da stanovništvo oстане u svojim domovima. Na taj način je negirao navod optužnice o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata na čelu sa predsednikom Tuđmanom uz učešće generala Gotovine, Čermaka i Markača.

Ukazujući na rešenost da se Srbi zadrže u Krajini, branilac Goran Mikuličić je predočio zapisnik sa sednice hrvatske vlade od 7. avgusta 1995. godine na kojoj Granić i drugi ministri govore o potrebi da se civili pozovu na ostanak. Predsedavajući sudija Ori/Orie je na to primetio da je Pretresno veće upoznato sa brojnim dokazima koji govore da je većina Srba do tog 7. avgusta uveliko napustila Krajinu, pa je svedoka pitao "kako onda shvatiti poziv Srbima da ostanu ako su već otišli?" Granić je odgovorio da manji broj Srba ipak nije otišao do tada, pre svega u sektoru Sever... koji i nije obuhvaćen optužnicom protiv hrvatskih generala.

Pored pokušaja da zadrži Srbe u Krajini, Hrvatska je, kaže Granić, učinila sve da se oni koji su izbegli što pre vrata svojim kućama. U početku, međutim, masovni povratak, kako je objasnio, nije bio moguć iz bezbednosnih razloga, ali su pojedinačni zahtevi za takozvano spajanje porodica, odnosno povratak onih kojima su neki članovi porodice ostali u Hrvatskoj, rešavani pozitivno u najkraćem roku. Hrvatske vlasti su, kaže, 1998. godine u saradnji sa međunarodnim

humanitarnim organizacijama sačinile plan za masovni povratak. Na pitanje predsjedavajućeg sudije da li je to značilo da bi porodica koja je izbegla u celini morala da čeka dve i po godine na povratak budući da nisu imali s kim da se "spoje", Granić je odgovorio potvrdno.

Tako je danas okončano glavno ispitivanje tokom kojeg je branilac Mikuličić prezentovao niz transkripata sa sednica vlade i sastanaka kod predsednika Tuđmana kao i prepisku hrvatskih funkcionera sa međunarodnim zvaničnicima u kojima se uglavnom potvrđuju Granićevi navodi. Pred kraj današnjeg zasedanja počelo je unakrsno ispitivanje svedoka od strane Gotovininog branioca Luke Mišetića.

2009-11-19

HAG/DEN HAAG

“PREDIMENZIONIRANE” SRPSKE PRITUŽBE I MEĐUNARODNE KRITIKE

Bivši ministar vanjskih poslova Hrvatske Mate Granić objašnjava kako je 1995. godine odgovarao na "neistinite", "preterane" ili "čak tendenciozne" međunarodne kritike situacije u Krajini u toku i nakon operacije "Oluja".

Branilac generala Ante Gotovine je u unakrsnom ispitivanju bivšeg ministra vanjskih poslova Hrvatske Mate Granića na neki način preduhitrio tužioca, predočavajući niz dokumenata čiji su navodi nepovoljni po odbranu i koje je u dosadašnjem toku suđenja uglavnom koristila optužba. Granić svedoči na poziv odbrane bivšeg komandanta hrvatske specijalne policije Mladena Markača, koji se zajedno sa Gotovinom i Čermakom tereti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog proterivanja Srba iz Krajine u leto 1995. godine za vreme i nakon operacije "Oluja".

Branilac je prvo predočio zapisnik sa sastanka kod predsednika Tuđmana od 11. avgusta 1995. godine u kojem ministar unutrašnjih poslova Ivan Jarnjak optužuje srpskog političara Milorada Pupovca da "pravi frku" opisujući situaciju sa srpskim izbeglicama katastrofalnom,

a da ga "kurvin sin" Veljko Džakula u tome podržava. Na pitanje zašto je Jarnjak ljut na predstavnike Srba, Granić je odgovorio da je smatrao da su "predimenzionirali probleme", odnosno preterivali u iznošenju podataka o odlascima izbeglica.

Pritužbe na situaciju u Krajini za vreme i nakon operacije "Oluja" nisu, međutim, dolazile samo od srpskih političkih predstavnika već i iz međunarodnih krugova. Tako su se u avgustu 1995. godine oglasili i švedski pregovarač Karl Bilt/Carl Bildt, optužujući Hrvatsku za "barbarsko granatiranje Knina", tadašnji nemački ministar spoljnih poslova Klaus Kinkel koji je "izrazio zabrinutost zbog zločina u Krajini" i visoki komesar UN za ljudska prava Hoze Ajala-Laso/Hose Ayala-Lasso, u čijem se izveštaju od 18. avgusta 1995. godine navodi da se imovina krajinskih Srba "sustavno pljačka i uništava" uz prisustvo Hrvatske vojske i bez reakcije policije.

Hrvatske vlasti su na takve primedbe odgovarale uglavnom pismima koja je potpisivao ministar Granić. Karl Bilt je proglašen personom non grata u Hrvatskoj, a svedok objašnjava da je to učinjeno zbog neistinitosti njegovih navoda o neselektivnom napadu na Knin. Krajem avgusta 1995. godine, Granić je svom nemačkom kolegi Kinkelu odgovorio da se njegovi navodi o zločinima zasnivaju na "preteranim ili čak namerno tendencioznim" izveštajima i da etničkog čišćenja i sistematskih zločina u Krajini nije bilo, već da se radi o "pojedinačnim ekscesima koje izazivaju osvetoljubivi i neodgovorni pojedinci". Svedok je danas dodao da je Kinkel bio temperamentan ali pravdoljubiv političar i osetljiv na kršenja ljudskih prava, uveravajući sudsko veće da su kritike iz Nemačke bile podsticaj hrvatskom rukovodstvu da se odlučnije obračuna sa zločinima, bez namere da se bilo šta prikrije.

Konačno, odgovarajući na kritike visokog predstavnika UN za ljudska prava, Granić je "odlučno odbacio" njegove navode, naglasivši da Hrvatska vojska "nigde nije učestvovala u zločinima". Ipak, dopustio je mogućnost da je pojedinačnih incidenata bilo i dodao da su za paljenje kuća "možda odgovorni i Srbi". Pošto je potvrdio da stoji iza svojih tadašnjih navoda, u dokaze je uvedena kompletna Granićeva prepiska sa stranim diplomatama. Svedok je više puta naglasio da je najobjektivnija ocena situacije u Krajini nakon "Oluje" bio izveštaj generalnog sekretara UN Butrosa Galija u kojem se, prema tumačenju hrvatskog predstavnika u UN, daje "pozitivna i povoljna slika unatoč negativnim tonovima u vezi sa odnosom prema srpskim izbeglicama".

Branilac je predočio i nekoliko zapisnika sa sastanaka predsednika Tuđmana sa hrvatskim političarima, među kojima je i razgovor od 22. avgusta sa ministrom za obnovu Jurom Radićem, koji je zagovarao da se oslobođeno područje mora što pre naseliti Hrvatima i da se ne bi smelo dopustiti da u "prioritetnim" područjima bude više od deset odsto Srba, što je predsednik podržao rečima: "Ma ni deset odsto". Cilj je, objasnio je danas Granić, bio da se u ta područja nasele Hrvati a nikako da se spreči povratak Srba.

Potom mu je predočen i transkript sastanka od 30. avgusta 1995. godine na kojem Tuđman zahteva da se carinicima naloži da ne dozvole povratak Srbima, a šef njegovog kabineta Šarinić dodaje da situaciju treba rešiti kao u zapadnoj Slavoniji gde je sve bilo "pozitivno po nas jer se nijedan Srbin nije vratio". Ni nakon toga Granić nije odustao od tvrdnje da povratak Srba nije sprečavan, navodeći da u to vreme apsolutno nikakvih uslova za povratak nije bilo jer je i dalje postojala pretnja od terorističkih akata i oružanog napada iz Srbije.

Iskaz Mate Granića se nastavlja popodne unakrsnim ispitivanjem od strane tužioca.

2009-11-20

HAG/DEN HAAG

DVE STRANE TUĐMANOVE LIČNOSTI

Komentarišući izjave bivšeg hrvatskog predsjednika da je povratak Srba u Krajinu nakon "Oluje" nemoguć, tadašnji ministar vanjskih poslova Mate Granić objasnio da treba praviti razliku između Tuđmana-povjesničara i Tuđmana-političara. Prvi je, kaže, često iznosio povjesničarske procene o mogućem povratku izbeglica nakon rata, a drugi je bio pragmatičan čovek koji se uvek ponašao u skladu sa preporukama međunarodne zajednice.

U nastojanju da pobije navode bivšeg ministra vanjskih poslova Mate Granića o dobrim namerama hrvatskih vlasti u pogledu povratka Srba nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine, tužilac je predočio više izjava Franje Tuđmana iz tog vremena. U izjavama medijima i na sastancima sa domaćim i stranim političarima, hrvatski predsjednik je u više navrata govorio da je povratak Srba "nemoguć" i "praktično nezamisliv".

"Velika je razlika između Tuđmana kao povjesničara i Tuđmana kao političara", rekao je Granić i dodao da su izjave o nemogućem povratku Srba zapravo predsednikove "povjesničarske procene" a ne njegove namere. Tvrdi da je dobro poznao predsjednika i da je on bio pragmatičan državnik koji se ponašao u skladu sa preporukama međunarodne zajednice o poštovanju ljudskih prava. Mate Granić, inače, svedoči na poziv odbrane bivšeg komandanta hrvatskih specijalaca Mladena Markača, optuženog da je zajedno sa generalima Gotovinom i Čermakom učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu na čelu sa Tuđmanom a sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine.

U svojoj knjizi "Vanjski poslovi iza kulisa politike", čiji su delovi na zahtev tužioca uvedeni u dokaze, Granić je zabeležio da mu je i samom bilo neprijatno zbog jednog "povjesničarskog" istupa predsjednika. Navodi, naime, da ga je "oblio hladan znoj" kada je Tuđman na mitingu u Karlovcu nakon "Oluje" okupljenima rekao da "Srbima koji ne žele hrvatsku državu poručuje da se ne vraćaju". Svedok objašnjava je predsjednik možda bio "ponesen atmosferom", a da je on kao ministar vanjskih poslova želeo da se javno ne govori ništa "što bi moglo povrediti prijatelje Hrvatske u svetu". "Dakle, hladan znoj vas je oblio zbog mogućeg narušavanja imidža Hrvatske a ne zbog brige za srpske izbeglice", upitao je tužilac, na šta Granić nije direktno odgovorio već je ukazivao na svoju brigu za izbeglice kojoj je posvetio nekoliko godina karijere. Teza optužbe je, inače, da sprečavanje povratka Srba u Krajinu nakon "Oluje" ukazuje da je pre te operacije postojala namera hrvatskog rukovodstva da se oni odatle trajno proteraju.

Na samom kraju zasedanja, sudija Ori je ukazao na deo Brijunskog transkripta od 31. jula 1995. godine u kojem ministar odbrane Šušak predlaže, a predsjednik Tuđman prihvata, da se nakon prvog dana "Oluje" među srpskim civilima rasturi letak u kojem će se ukazati na puteve kojima se mogu izvlačiti ka BiH i Srbiji. Predsedavajućeg je interesovalo kako se ukazivanje na puteve za beg uklapa sa Granićevim tvrdnjama da su Srbi pozivani da ostanu u Hrvatskoj. Svedok odgovara da je ovde reč o razgovoru sa ljudima koji je trebalo da vode operaciju i da je verovatno trebalo da posluži u svrhu postizanja vojne pobeđe. Tuđman, tvrdi Granić, nikada nešto slično nije iznosio na sastancima sa domaćim političarima, a da jeste, tvrdi da bi mu se usprotivio i rekao da se ljudska prava Srba moraju "iskreno i duboko poštovati".

Tako je posle četiri dana okončano svedočenje bivšeg hrvatskog diplomate, a odbrana Mladena Markača će u ponedeljak izvesti svog narednog svedoka.

2009-11-23

HAG/DEN HAAG

USLOVI ZA POVRATAK SRBA TRI GODINE NAKON "OLUJE"

Bivši šef hrvatskog Ureda za prognane i izbegle Lovre Pejković tvrdi da su se uslovi za masovni povratak Srba u Krajinu stekli tek 1998. godine, a da su do tada odobravani individualni povratci i "idi i vidi" posete.

◀ Lovre Pejković, svjedok odbrane Mladena Markača

U optužnici protiv generala Gotovine, Čermaka i Markača za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" se navodi da su deportacije i prisilna premeštanja Srba iz Krajine bila praćena "sprečavanjem njihovog povratka na to područje". Tužilac tvrdi da sprečavanje povratka ukazuje na nameru hrvatskog rukovodstva da se Srbi trajno proteraju iz Krajine, a samim tim i na postojanje udruženog zločinačkog poduhvata sa tim ciljem. U nastojanju da pobije te navode, odbrana generala Mladena Markača danas je na klupu za svedoke izvela bivšeg šefa Ureda za prognane i izbegle vlade Hrvatske, Lovru Pejkovića.

Svedok tvrdi da je hrvatska vlada učinila sve da se Srbima omogući povratak na područja oslobođena tokom operacija "Bljesak" i "Oluja", sledeći preporuke najviših međunarodnih institucija. Hrvatske vlasti su se, kaže, vodile izjavom visoke predstavnice UNHCR Sadako Ogata, koja je oktobra 1995. godine na skupu u Ženevi rekla da povratak mora da bude dobrovoljan i da bi trebalo da se odvija u tri faze: prvo bi se vratili raseljeni unutar Hrvatske, potom izbeglice iz okolnih zemalja i, na kraju, iz evropskih i prekookeanskih država.

Pejković tvrdi da je već nakon "Oluje" bio dopušten "individualni povratak" Srba kojima je u Krajini ostao neki član porodice. Ukazujući na dobru volju hrvatskih vlasti, svedok je istakao i da su u to vreme organizovane i "go and see" ("idi i vidi") posete, tokom kojih su izbegli Srbi mogli da se uvere u kakvom im je stanju njihova imovina i odluče se da li žele da se vrate. Bezbednosni i drugi uslovi za masovni povratak u Krajinu su se, tvrdi Pejković, stekli tek 1998. godine kada je donesen plan povratka raseljenih i izbeglih.

Branilac Goran Mikuličić je ukazao i na jedan primer pozitivno rešenog zahteva za povratak. Radi se o bivšem visokom zvaničniku Srpske demokratske stranke iz Krajine Jovi Opačiću koji je 1996. godine zatražio da se sa porodicom vrati, ističući da je Hrvatska njegova država koju je napustio "u okviru egzodusa koji je bio kruna neuspešne politike Slobodana Miloševića i krajinškog rukovodstva". Na pitanje predsedavajućeg sudije kada je Opačićev zahtev odobren, svedok je odgovorio da se to desilo "negde 1998. godine", dakle, dve godine nakon podnošenja.

Do kraja današnjeg zasedanja Pejković nije rekao koliki je, po podacima hrvatskih vlasti, ukupan broj Srba izbeglih iz Krajine niti onih koji su se vratili. Njegov iskaz se nastavlja sutra.

2009-11-24

HAG/DEN HAAG

KOLIKO JE SRBA NAPUSTILO KRAJINU?

Bivši šef Ureda hrvatske vlade za prognane i izbegle Lovre Pejković tvrdi da je Krajinu za vreme i nakon operacije "Oluja" napustilo oko 120.000 Srba, dok je tužilac ukazao na izveštaj Ujedinjenih nacija u kojem se navodi da je taj broj oko 200.000. Po podacima svedokovog ureda, u Hrvatsku se do 2000. godine vratilo oko 40.000 Srba.

◀ Lovre Pejković, svjedok odbrane Mladena Markača

Bivši šef Ureda hrvatske vlade za prognane i izbegle Lovre Pejković je u završnici glavnog ispitivanja rekao da se u Hrvatsku do maja 2000. godine vratilo nešto više od 40.000 Srba izbeglih u vreme i nakon operacija "Oluja" i "Bljesak". Predsedavajućeg sudiju Orija/Orie je zanimalo koliko od tog broja se vratilo u krajinški sektor Jug, koji je predmet optužnice protiv generala Gotovine, Čermaka i Markača, ali svedok nije mogao "napamet" na to da odgovori, pa je veće uputio na izveštaj hrvatske vlade u kojem je broj povratnika naveden po opštinama. Hrvatski generali se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog proterivanja Srba iz Krajine u avgustu 1995. godine.

U izjavi predstavnicima odbrane Mladena Markača, na čiji poziv svedoči, Pejković je rekao da je posle operacije "Bljesak" zapadnu Slavoniju napustilo oko 8.000 Srba, a da je "Oluja" za posledicu imala odlazak oko 120.000 Srba. Tužilac Rajan Kerijer/Ryan Carrier je u unakrsnom ispitivanju osporavao tu brojku ukazujući na izveštaj Ujedinjenih nacija iz oktobra 1995. godine u kojem se navodi da je zapadnu Slavoniju napustilo 12.000 a Krajinu 200.000 Srba. Svedok kaže da se radi samo o procenama, kako hrvatskih vlasti tako i UN, ali tvrdi da su podaci do kojih je kasnije došao UNHCR bili bliži brojcima od 120.000 izbeglih. Dodao je da je u Krajini nakon "Oluje" ostalo oko 10.000 uglavnom starih i nemoćnih Srba.

Sve do 1998. godine, kada je usvojen plan hrvatske vlade za povratak prognanih i izbeglih, bio je dozvoljen samo pojedinačni povratak u Krajinu i to po osnovu takozvanog spajanja malobrojnih preostalih Srba sa izbeglim članovima njihovih porodica. Ukazujući da se brojem povratnika po tom principu manipuliralo, tužilac je svedoku predočio zapisnik sastanka u kabinetu Franje Tuđmana od 25. oktobra 1995. godine na kojem je ministar policije Jarnjak rekao da se do tada nekoliko stotina Srba vratilo u Hrvatsku po osnovu spajanja porodica. Na to je član predsednikovog kabineta Ivica Kostović dodao da je on "javno lagao" da je taj broj nekoliko hiljada. Pejković je odbio da komentariše reči izgovorene na sastanku na kojem nije bio, a odbrana je prigovorila, navodeći da su tada predstavnici hrvatske vlasti razgovarali o povratku izbeglica u bosanski grad Jajce, a ne u Hrvatsku.

Svedok je u glavnom ispitivanju rekao da je hrvatska vlada tek 1998. godine odobrila masovniji povratak Srba i to na osnovu sporazuma o normalizaciji odnosa sa SR Jugoslavijom. Na pitanje tužioca zašto je od tog sporazuma zavisio povratak ljudi koji su u Hrvatskoj rođeni i tamo celog života živeli, Pejković odgovara da je hrvatska vlada zahtevala "dvosmeran povratak", odnosno reciprocitet u pogledu vraćanja Hrvata izbeglih iz Vojvodine i sa Kosova. Iako je druga strana na to pristala, Hrvatima, tvrdi svedok, nikada nije dozvoljen povratak "onako kako je to hrvatska vlast omogućila izbeglim Srbima".

2009-11-25

HAG/DEN HAAG

PUTEVIMA HRVATSKE SPECIJALNE POLICIJE

Nekadašnji pomoćnik Mladena Markača za vezu Davorin Pavlović opisao kretanje hrvatske specijalne policije tokom operacije "Oluja", tvrdeći da specijalci nisu učestvovali u zločinima, niti su bili odgovorni za istrage krivičnih dela. Kako su hrvatski specijalci "popravljali" pokvarena civilna vozila.

◀ Davorin Pavlović, svjedok odbrane Mladena Markača

Penzionisani policajac Davorin Pavlović je u vreme operacije "Oluja" bio pomoćnik za vezu komandanta specijalne policije Mladena Markača, koji mu je dodelio nadimak "Antena". U izjavi predstavnicima Markačeve odbrane koja je uvedena u dokaze naveo je da je specijalna policija u "Oluji" delovala pod komandom Glavnog stožera HV. Markač se tereti da je zločinima specijalaca pod njegovom komandom "doprineo" trajnom uklanjanju srpskog stanovništva sa područja Krajine, što je, po optužnici, bio cilj udruženog zločinačkog poduhvata u kojem su učestvovala i druga dvojica optuženih – Ante Gotovina i Ivan Čermak.

Pavlović je rekao da su specijalci imali naređenje da prvog dana "Oluje" osvoje nekoliko kota na Velebitu, uključujući brdo Čelavac, glavno čvorište veza vojske Republike Srpska Krajina. Kada su taj zadatak obavili ušli su u Gračac, gde je formiran štab specijalne policije sa Markačem na čelu. Optužba je dokazivala da je grad tada opljačkan a mnoge kuće u njemu zapaljene, dok svedok tvrdi da je prilikom ulaska u Gračac video samo jednu zapaljenu kuću i nekoliko oštećenih udarima granata.

Tokom iskaza belgijskog novinara Edmonda Vanderostajna/Vanderostyne optužba je u dokaze uvela više fotografija snimljenih 8. avgusta 1995. godine u Gračacu. Na njima se vide pripadnici jedinice specijalne policije "Delta" kako "na kablove" pale civilne automobile na koje su potom farbom ispisali ime jedinice. Bivši Markačev pomoćnik tvrdi da se radilo o vozilima koja su bila pokvarena i ostavljena pored puta. Policajci su, tvrdi, ulazili u njih sa namerom da ih pokrenu i odvezu "na mesto koje je određeno za skupljanje napuštenih stvari". Ipak, zbog manjka prevoznih sredstava, neki od napuštenih automobila su, tvrdi svedok, iskorišćeni za potrebe specijalne policije. Da bi se izbegla zabuna i moguća "prijateljska vatra", na vozilima su, objasnio je, ispisana imena jedinica.

Već 6. avgusta 1995. godine ujutro stiglo je naređenje da se krene ka Donjem Lapcu, što su specijalci učinili i tamo stigli sutradan. Ubrzo su, tvrdi svedok, nastavili napredovanje ka granici sa BiH, a u Donjem Lapcu je ostao samo mali broj vezista i logističara. Optužba je, inače, dokazivala da je i taj grad opljačkan i spaljen, a Pavlović kaže da je 7. avgusta 1995. godine video samo dve kuće u plamenu i tvrdi da su nakon specijalaca u Lapac ušli pripadnici 118. domobranske pukovnije Hrvatske vojske. Svedok tvrdi da je zadatak specijalaca bio samo da osvajaju određene delove teritorije i da su ih potom prepuštali uglavnom temeljnoj policiji, u čijoj su nadležnosti bile istrage eventualnih zločina.

Iskaz Davorina Pavlovića bi trebalo da bude okončan sutra, a danas je saopšteno i da će dokazni postupak Markačeve odbrane biti završen u prvoj ili drugoj nedelji nakon zimske sudske pauze, što znači do kraja januara.

2009-11-26

HAG/DEN HAAG

SPECIJALCI KAO AUTOMEHANIČARI

Tužilac dokazivao da se na fotografijama zabeleženim u Gračacu neposredno nakon operacije "Oluja" jasno vide hrvatski specijalci kako kradu automobile izbeglih Srba, dok svedok Markačeve odbrane Davorin Pavlović to negira i tvrdi da su oni samo "uklanjali" sa puta neispravna vozila i proveravali da li se u njima nalaze skrivene mine. General Markač umeo i "suzu da pusti".

Penzionisani policijski pukovnik Davorin Pavlović je u završnici glavnog ispitivanja odgovorio na nekoliko pitanja o karakteru bivšeg zapovednika hrvatske specijalne policije Mladena Markača, na poziv čije odbrane je i došao u Hag. Opisao ga je kao "visokomoralnu osobu" koja se brinula za civile bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost. Dodao je i da je Markač bio osetljiv na ljudsku patnju i tvrdi da ga je u više prilika video da je "pustio suzu" kada se sastajao sa majkama poginulih hrvatskih boraca. Pavlović je za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine, kada su počinjeni zločini nad Srbima za koje se terete generali Gotovina, Čermak i Markač, bio pomoćnik zapovednika specijalne policije za vezu.

◀ Davorin Pavlović, svjedok odbrane Mladena Markača

Najveći deo tužiočevog unakrsnog ispitivanja posvećen je događajima u Gračacu u koji su hrvatski specijalci ušli 5. avgusta 1995. godine. Tri dana kasnije taj lički gradić su posetili novinari belgijskog časopisa "Standard/De Standaard" i tada zabeležili više fotografija na kojima se vide policajci kako iz kuća iznose robu i utovaraju je u kamione i kako bez ključa uz pomoć kablova pale civilne automobile, na koje su potom ispisali ime svoje jedinice – "Delta". Budući da je Pavlović juče negirao da se radilo o pljački, tužilac mu je ponovo predočio pomenute fotografije.

Svedok je priznao da se po amblemu na rukavu može zaključiti da je čovek sa fotografije koji pali auto "na kablove" pripadnik specijalne policije koji je, pretpostavlja, dobio nalog da to vozilo skloni na skladište za sakupljanje napuštenih stvari. Budući da nije imao ključ, bio je, objašnjava Pavlović, primoran da ga upali "na jedini mogući način". Svedok prvo nije umeo da kaže gde se nalazilo to sabirno mesto, da bi nešto kasnije tvrdio da se radilo o poljoprivrednom dobru iza lokalne škole. Upitan da razjasni tu nedoslednost, rekao je da je od tada prošlo mnogo vremena i da se mnogih događaja teško može setiti ali da mu se onda "pojave neke slike".

Budući da je svedok tvrdio da su "pokvarena" vozila uklanjana jer su zaprečavala put hrvatskim specijalcima, tužilac ga je suočio sa tvrdnjom da se na jednoj od fotografija vidi da je automobil parkiran ispred kuće i da nikome ne smeta. "To vi pretpostavljate kao što i ja mogu pretpostavljati", odgovorio je Pavlović. Na pitanje tužioca zašto bi se pripadnici elitne policijske jedinice bavili poslovima kao što je uklanjanje automobila, svedok je prvo rekao da to ne može sa sigurnošću da kaže, a onda je u dodatnom ispitivanju prihvatio sugestiju branioca da je njima zapao taj posao iz bezbednosnih razloga. Hrvatski specijalci su, naime, bili obučeni za inženjerske poslove a u automobilima su, objasnio je Pavlović, mogle biti skrivene bombe koji je postavio neprijatelj pre povlačenja.

Suđenje hrvatskim generalima se nastavlja u ponedeljak iskazom novog svedoka Markačeve odbrane.

2009-11-26

HAG/DEN HAAG

HRVATSKA POZVANA NA RASPRAVU O NEDOSTAJUĆIM DOKUMENTIMA

Pretno veće koje vodi predmet generala Gotovine, Čermaka i Markača za 16. decembar zakazalo raspravu o još vek spornim "topničkim dokumentima HV" koje tužilaštvo pune tri godine bezuspešno potražuje od Hrvatske. Pored strana u postupku, raspravi će, po zahtevu veća, prisustvovati i predstavnici Republike Hrvatske.

◀ Alphons Orije, sudija Tribunala

Pretno veće sudije Orija/Orije uputilo je danas zahtev Republici Hrvatskoj da pošalje svoje ovlašćene predstavnike na raspravu o još uvek nerešenom zahtevu tužioca da mu se dostave topnički dnevni i drugi dokumenti HV. Veće je, podsetimo, u septembru 2008. godine izdalo obavezujući nalog Hrvatskoj da dostavi dokumente koje je tužilaštvo tražilo.

Budući da je deo dokumenata u međuvremenu predat, zakazana rasprava će biti prilika da se čuje dokle se stiglo sa višegodišnjim tužiočevim naporima da dođe do sporne dokumentacije. Predstavnici Hrvatske, optužbe, ali i odbrane ako to požele, biće omogućeno da se izjasne po pitanju (ne)postojanja nedostajućih dokumenata.

U današnjem nalogu se podseća da je veće odgovorno za procenu saradnje država sa Tribunalom i da, u skladu sa pravilom 7bis (A) Pravidnika o postupku, ukoliko se uveri da neka država nije ispunila svoje obaveze, od predsednika suda može da traži da o njenoj nesaradnji formalno izvesti Savet bezbednosti UN.

Tužilaštvo, podsetimo, još od novembra 2006. godine potražuje oko 370 vojnih i 200 policijskih dokumenata. Većina policijske i deo vojne dokumentacije u međuvremenu je dostavljen optužbi, koja ne odustaje od zahteva da joj budu predata sva naređenja, dnevni, mape i izveštaji, pre svega oni koji se odnose na artiljerijski napad na Knin i druge krajinske gradove.

Generali Gotovina, Čermak i Markač se terete da su učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Hrvatske, između ostalog i neselektivnim granatiranjem krajinskih sela i gradova za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine.

2009-11-30

HAG/DEN HAAG

KAKO SU POGINULI STARCI U GUBORIMA?

U nastojanju da pobije tvrdnje optužbe da je u selu Grubori 25. avgusta 1995. godine počinjen zločin nad petoro srpskih staraca, branioci predložili izveštaj optuženog Mladena Markača u kojem se navodi da je u tom krajinskom selu došlo do obračuna hrvatskih specijalaca sa zaostalim srpskim borcima, pri čemu je poginuo jedan naoružani Srbin i četvero staraca. Bivši komandant specijalaca iz Zagreba Zoran Cvrk nije želeo da komentariše dokument jer, kaže, nije upoznat sa detaljima događaja u Gruborima.

◀ Zoran Cvrk, svjedok odbrane Mladena Markača

Dokazni postupak odbrane Mladena Markača nastavljen je iskazom bivšeg zapovednika specijalne policije iz Zagreba Zorana Cvrka, koji je u vreme operacije "Oluja" 1995. godine komandovao "pomoćnim pravcem" napada sa ciljem osiguravanja bokova glavnih policijskih snaga. Za vreme i nakon te operacije počinjeni su zločini nad krajinskim Srbima za koje su optuženi generali Gotovina, Čermak i Markač.

Opisujući tok napada iz ugla hrvatskih specijalaca, Cvrk je rekao da su oni po naređenju Glavnog stožera HV od 4. do 8. avgusta 1995. godine prešli između 60 i 80 kilometara i oslobodili teritoriju na potezu od Velebita do granice sa BiH kod Kulen Vakufa. Uglavnom su, kaže,

prolazili kroz nenaseljene delove Krajine, a kada bi ulazili u sela i gradove, radilo se uglavnom o mestima koja su civili prethodno napustili. U operaciji "Oluja" učestvovalo je, kaže, između 2.200 i 2.500 pripadnika specijalne policije na čelu sa komandantom Mladenom Markačem. Opisujući ulaske u Gračac i Donji Lapac, svjedok je rekao da je na objektima za koje tvrdi da su bili legitimni vojni ciljevi video oštećenja od granata, kao i tragove metaka na civilnim kućama u rubnim delovima Gračaca. Tvrdi i da je u Donjem Lapcu bila zapaljena zgrada lokalnog hotela.

Kada je operacija "Oluja" završena, hrvatski specijalci su, po naređenju Glavnog stožera HV, pristupili akcijama čišćenja terena. Prva takva odigrala se na području Petrove Gore između 10. i 20. avgusta 1995. godine, a potom i u drugim delovima oslobođenog područja. Odbrana je u dokaze uvela više izveštaja generala Markača Glavnom stožeru u kojima se navodi da su specijalci prilikom pretrage i čišćenja terena zbrinjavali civile na koje bi naišli i da su se sporadično sukobljavali sa zaostalim srpskim borcima.

Jedan od takvih sukoba dogodio se, po Markačevom izveštaju, u selu Grubori 25. avgusta 1995. godine, kada su se specijalci sukobili sa "osam do deset neprijateljskih vojnika" pri čemu je poginuo Srbin Đuro Karanović koji je bio naoružan snajperom, a uhićen Stevan Karanović koji je kod sebe imao automatsku pušku. Mada ne navodi pod kojim okolnostima, Markač u izveštaju napominje da su tog dana u Gruborima poginule i dve neidentifikovane ženske osobe i dva starca – Miloš i Jovo Grubor.

Svedok je izbegao da komentariše pomenuti dokument, rekavši samo da je čuo da je došlo do "delovanja" u selu Grubori, ali da sa detaljima nije upoznat. Optužba tvrdi da to delovanje specijalne policije nije imalo veze sa vojnim obračunom, nego da se radilo o zločinu protiv starijih srpskih civila, a potom i protiv njihove imovine, budući da je selo spaljeno.

Na samom kraju glavnog ispitivanja, svjedok se izjasnio o Markačevom karakteru, navodeći njegove neizmerne zasluge za rad specijalne policije. Dodao je i da "veruje da je Markač častan čovek".

2009-12-01

HAG/DEN HAAG

POLICAJAC PREBACUJE ODGOVORNOST NA VOJSKU

Svedočeći na poziv policijskog generala Markača, bivši zapovednik zagrebačkih specijalaca Zoran Cvrk tvrdi da je spaljivanje objekata u Donjem Lapcu dogodilo kada je u grad ušla vojska... i to jedinica koja nije bila pod Gotovininom komandom. Počeo iskaz bivšeg pomoćnika ministra hrvatske policije Joška Morića.

Bivši zapovednik zagrebačke jedinice specijalne policije Zoran Cvrk je u unakrsnom ispitivanju nastojao da odgovornost za paljenje kuća u Donjem Lapcu prebaci na pripadnike Hrvatske vojske. Kada bi veće prihvatilo njegov iskaz kao istinit, Mladen Markač bi mogao biti oslobođen optužbi za zločine u tom ličkom gradu, a ni general Gotovina ne bi bio pogođen, budući da je Donji Lapac spadao pod odgovornost Devete gardijske brigade koja je pripadala gospićkom a ne splitskom Zbornom području, kojim je on komandovao. Generali Gotovina, Čermak i Markač se terete za zločine nad Srbima i njihovom imovinom počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine.

◀ Zoran Crvk, svjedok odbrane Mladena Markača

Svedok kaže da je specijalna policija 7. avgusta 1995. godine ušla u Donji Lapac i da tokom dana nije bilo razaranja, ali da su te noći u grad ušli pripadnici HV i tada je, kaže, došlo "do problema". Na pitanje predsedavajućeg sudije o kakvim se problemima radilo, odgovorio je da je spaljeno "do deset" gospodarskih objekata, među kojima i zgrada lokalnog motela. Kaže da o tome nije razgovarao sa svojim nadređenima – generalima Markačem i Sačićem – iako se sa njima sastao ujutro 8. avgusta.

Predsedavajući sudija Ori/Orie je svedoku postavio i nekoliko pitanja o fotografijama koje je tim belgijskih novinara zabeležio u Gračacu 8. avgusta 1995. godine. Crvk je priznao da neke od fotografija "nisu baš afirmativne" po specijalnu policiju, misleći pre svega na

one na kojima se vide policajci kako pevaju i vesele se na ulicama. Kada je sudija ukazao da se na nekim slikama vidi policajac koji uz pomoć kablova pokušava da upali civilno vozilo, svedok je rekao da je možda želeo da ga premesti negde kako bi sprečio njegovo neovlašćeno korišćenje, budući da je iz jednog takvog vozila nešto ranije pucano na pripadnike specijalne policije. Tokom današnje rasprave se moglo čuti da je i pomenuti specijalac, za koga tužilac tvrdi da je krao a branioci da je samo želeo da pomeri civilni automobil, dao izjavu predstavnicima odbrane, ali nije rečeno hoće li i biti ispitan u svojstvu svedoka.

Tužiteljica Mahindaratne je u unakrsnom ispitivanju ukazivala da je general Markač imao ovlašćenja da naloži istragu zločina koje su eventualno počinili pripadnici specijalne policije, ali je svedok to negirao. Raspravljalo se i o tome da li je specijalcima pre svake akcije naglašeno da se moraju pridržavati međunarodnog humanitarnog prava u postupanju sa civilima. Mada takvih upozorenja nema u Markačevim pisanim naređenjima, Crvk tvrdi da ih je redovno dobijao usmenim putem, kao i da je odnos prema civilima bio deo redovne obuke hrvatskih specijalaca.

Pred kraj današnjeg zasedanja odbrana je na klupu za svedoke izvela još jednog bivšeg policijskog zvaničnika. Radi se o nekadašnjem zameniku ministra policije zaduženog za upravljanje temeljnom policijom Joška Morića, čije se ime pominje u brojnim dokumentima koji su od početka suđenja hrvatskim generalima uvedeni u dokaze. Do kraja radnog dana, međutim, nije bilo više vremena osim da njegove dve izjave budu uvedene u dokaze – jedna koju je dao istražiteljima tužilaštva 2004. godine i ovogodišnja koju je od njega uzela odbrana.

2009-12-01

HAG/DEN HAAG

NEMA PREPREKA DA TUŽILAC PRIJAVI HRVATSKU SAVETU BEZBEDNOSTI

Odbijen zahtev odbrane Ante Gotovine da se tužiocu zabrani da obavesti javnost i Savet bezbednosti UN o (ne) saradnji Hrvatske sa Tribunalom u pogledu (ne)dostavljanja topničkih dokumenata HV koje potražuje optužba.

◀ Serge Brammertz, glavni tužilac u Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju

Pretnosno veće holandskog sudije Alfonsa Orija/Alphons Orije odbilo je danas zahtev odbrane generala Ante Gotovine da se glavnom tužiocu Seržu Bramercu/Serge Brammertz zabrani da javno obelodani bilo šta što se tiče saradnje Republike Hrvatske sa Tribunalom. Pod "javno obelodanjivanje", po odbrani, potpada i eventualno obraćanje tužioca Savetu bezbednosti UN i Evropskoj uniji u pogledu nedostavljanja topničkih dokumenata HV koje optužba već više godina neuspešno potražuje.

Gotovini branioci su u podnesku iz oktobra ove godine tvrdili da bi takav tužiočev potez ugrozio princip jednakosti oružja strana pred sudom, jer se za prikupljanje dokumenata služi sredstvima koje odbrana

nema na raspolaganju. Tužilac je odgovorio da jednakost oružja ne podrazumeva pristup identičnim sredstvima i izvorima, što je veće prihvatilo. Sudije ne smatraju da eventualno tužiočevo obraćanje Savetu bezbednosti UN na bilo koji način može negativno uticati na suđenje.

Tužilaštvo, podsetimo, još od novembra 2006. godine od Hrvatskih vlasti potražuje oko 370 vojnih i 200 policijskih dokumenata. Većina policijske i deo vojne dokumentacije u međuvremenu je dostavljen optužbi, koja ne odustaje od zahteva da joj budu predata sva naređenja, dnevници, mape i izveštaji, pre svega oni koji se odnose na artiljerijski napad na Knin i druge krajinske gradove.

Generali Gotovina, Čermak i Markač se terete da su učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Hrvatske, između ostalog i neselektivnim granatiranjem krajinskih sela i gradova za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine.

2009-12-02

HAG/DEN HAAG

NAKON OLUJE... “POPLAVA ŠTETNIH DOGAĐAJA”

Bivši pomoćnik hrvatskog ministra policije Joško Morić kaže da su on i njegovi saradnici sredinom avgusta 1995. godine shvatili da se u Krajini dešava “poplava štetnih događaja” koji su toliko učestali da “preskaču jedan drugog”, zbog čega je izdao naređenje da se dotadašnje pljačke i paljevine ne istražuju, ali da se spreče buduće slične pojave. Svedok ne smatra da je time amnestirao počinioce.

◀ Joško Morić, svjedok odbrane Mladena Markača

Posle jučerašnjeg “uvodnog pojavljivanja”, bivši pomoćnik hrvatskog ministra policije Joško Morić je danas, svedočeci na poziv odbrane Mladena Markača, odgovarao na pitanja o naporima da se spreče zločini u Krajini nakon operacije “Oluja” u avgustu 1995. godine. Reč je o pljačkama i paljevinama napuštenih srpskih kuća koje se u optužnici protiv generala Gotovine, Čermaka i Markača navode kao jedan od elemenata udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem trajnog proterivanja Srba iz Krajine.

Morić kaže da su on i njegovi saradnici sredinom avgusta 1995. godine na osnovu brojnih izveštaja sa terena shvatili da se na oslobođenom području dešava “poplava

štetnih događaja” koji su toliko učestali da “preskaču jedan drugog”. Zbog toga je 18. avgusta izdao dokument u kojem navodi da se u Krajini svakodnevno beleže pljačke i paljevine i da počinitelji “najčešće nose odore Hrvatske vojske”, ali i civilne i policijske, što nanosi veliku štetu državi. Zbog toga je naložio svim policijskim upravama da se problemom pozabave na sledeći način: “Dosadašnje pljačke i paljevine ne treba operativno istraživati, ali se od danas sve takve pojave moraju sprečiti”.

Budući da je optužba u svom dokaznom postupku ukazivala da je Morić time amnestirao sve počinioce zločina do 18. avgusta 1995. godine, branilac Mikuličić ga je pitao šta je time hteo da kaže. Bivši pomoćnik ministra odgovara da je ideja bila da se pripadnici MUP na oslobođenom području fokusiraju na zaustavljanje “štetnih događaja” a da se ljudstvo i energija ne rasipaju na ono “što se više ne može popraviti”. Drugim rečima, želeo je, kaže, da izbegne situaciju u kojoj će policajci biti vezani za mesto na kojem se desilo jedno kazneno delo dok se oko njih dešavaju novi zločini koje u tom slučaju ne bi imao ko da spreči. Tvrdi da svojim nalogom nikako nije želeo da amnestira počinioce dotadašnjih pljački i paljevina, jer tako nešto nije u njegovoj nadležnosti “niti je imanentno policijskom pozivu”.

Na pitanje predsedavajućeg sudije Orija da li bi efekat njegovog naređenja mogao biti da nikada ne budu istraženi zločini počinjeni do 18. avgusta 1995. godine, Morić je odgovorio odrečno. Sudija ga je potom pitao da li je naknadno izdao naređenje za pokretanje istraga u vezi sa tim “starim” krivičnim delima na šta je svedok rekao da za tim nije bilo potrebe jer je iz konteksta njegovog naloga od 18. avgusta 1995. bilo jasno da će istražne radnje svakako biti preduzete, s tim da je prioritet bio sprečavanje novih pljački i paljevina.

U prvom, podužem, delu glavnog ispitivanja branilac Mikuličić je insistirao na događajima od 1991. godine do operacije “Oluja” i nije sprečavao svedoka da daje predugačke i previše detaljne odgovore, zbog čega je u više navrata opomenut od predsedavajućeg sudije. Joška Morića će od sutra unakrsno ispitivati branioci druge dvojice optuženih, a potom i tužilac, zbog čega će se svedok u Hagu zadržati bar do kraja tekuće radne sedmice.

2009-12-03

HAG/DEN HAAG

DA LI JE ČERMAK BIO “SVI” ILI “NIKO”?

Uzimajući u obzir izjavu bivšeg pomoćnika ministra policije Joška Morića da su situaciju u Krajini nakon operacije “Oluja” kontrolisali “svi pomalo a zapravo niko”, branilac Ivana Čermaka dokazivao da je njegov klijent po uticaju na oslobođenom području manje spadao u prvu a više u drugu kategoriju.

U razgovoru koji je pre više godina vodio sa istražiteljima tužilaštva bivši pomoćnik hrvatskog ministra policije Joško Morić je na pitanje ko je kontrolisao situaciju u Krajini nakon operacije “Oluja” odgovorio: “Svi pomalo, a zapravo niko”. Unakrsno ispitujući svedoka, branilac Stiven Kej/Steven Kay je danas dokazivao da je njegov klijent Ivan Čermak kao zapovednik Zbornog mesta Knin manje spadao među “sve” a da je više bio “niko” u svetlu kontrole situacije na oslobođenom području. Morić, inače, svedoči na poziv odbrane bivšeg komandanta specijalne policije Mladena Markača, koji se zajedno sa generalima Gotovinom i Čermakom tereti za zločine nad Srbima i njihovom imovinom za vreme i nakon operacije “Oluja”.

Branilac Kej je prvo sugerisao da Čermak u leto i jesen 1995. godine nije imao nikakvih nadležnosti nad vojnom policijom u Krajini, što je svjedok potvrdio, rekavši da je svima bilo jasno da je za te jedinice zadužen načelnik Uprave vojne policije Mate Laušić. Morić je potom prihvatio i sugestiju da Čermak nije kontrolisao ni civilnu policiju u Krajini. Mada ne negira da su lokalni policijski zvaničnici u Kninu odlazili na sastanke sa Čermakom, svjedok kaže da zapovednik Zbornog mesta kao vojni general na njih nije mogao uticati jer nije imao nikakvu ulogu unutar policijskih struktura. Činjenica da su mu ponekad dostavljali izveštaje, smatra Morić, ne znači da su bili obavezni da to rade, već samo da su možda "time želeli nešto postići", odnosno poboljšati svoj rad na terenu.

Sve bezbednosne akcije u Krajini nakon "Oluje" su, prema Moriću, sprovedene u saradnji sigurnosnih službi, Ministarstva odbrane i MUP Hrvatske. Tako je bilo i kada su u pitanju istrage već počinjenih i sprečavanje novih pljački i paljevina srpskih kuća na oslobođenom području. Morić nije poricao da je nakon "Oluje" bilo masovnih zločina nad napuštenom srpskom imovinom ali je izričit u tvrdnji da to nije bio deo nekog šireg plana. Tvrdi, takođe, da nikada nije primio nijedan izveštaj koji bi ukazivao da se radilo o organizovanom zločinu i dodaje da "nije osetio" da u najvišim državnim strukturama vlada atmosfera odobravanja i ravnodušnosti u odnosu na, kako je juče rekao, "poplavu štetnih događaja" u Krajini.

Mada je postojala volja da se zločini spreče, situaciju na oslobođenom području je, tvrdi, bilo teško kontrolisati. Objasnio je da posle svake vojne operacije sledi "stanovito vreme konfuzije", a da je područje Krajine bilo naročito teško kontrolisati jer se radi o površini od 11.000 kvadratnih kilometara. Pored toga, na taj prostor su, kaže, neposredno nakon "Oluje" počele da ulaze "razne kategorije ljudi", među kojima su i hrvatski povratnici koji su zatekli svoju uništenu imovinu, pa su, razumljivo, bili željni osvete. Zbog svega navedenog, ni 40.000 policajaca, po Morićevoj oceni, ne bi bilo dovoljno da se situacija u potpunosti stavi pod kontrolu.

Branilac Kej će u prvom delu sutrašnjeg zasedanja okončati unakrsno ispitivanje, nakon čega će svjedoka "preuzeti" Gotovini branioci.

2009-12-04

HAG/DEN HAAG

MUKE HRVATSKE POLICIJE SA STOKOM

Ukazujući na probleme sa kojima su se pripadnici MUP Hrvatske susretali nakon operacije "Oluja", bivši pomoćnik ministra policije Joško Morić pomenuo i nedostatak prostora za skladištenje ukradene kabaste robe, poput stoke, zbog čega je ona bila poveravana na čuvanje onima koji su bili osumnjičeni za krađu.

◀ Joško Morić, svjedok odbrane Mladena Markača

Mada je bivši pomoćnik ministra hrvatske policije Joško Morić odgovarajući juče na pitanja odbrane Ivana Čermaka opisao sa kojim su se sve problemima pripadnici MUP susretali pri otkrivanju i procesuiranju zločina nakon operacije "Oluja", zastupnik Ante Gotovine je danas nastojao da dodatno obradi ista pitanja. Branilac Kiho/Kehoe je sugerisao da je, pored "konfuzne situacije nakon borbi" i velikog prostora Krajine, na smanjenu efikasnost u obračunu sa počiniocima pljački i paljevina napuštenih srpskih kuća uticala i činjenica da je oslobođeno područje bilo minirano i da su pljačkaši i palikuće bolje poznavali teren od samih policajaca. Svjedok se sa svim sugestijama bez pogovora složio.

Problem sa kojim se policija suočavala bio je i mentalitet povratnika koji su, kako se navodi u danas predloženim policijskim izveštajima iz tog vremena, smatrali da imaju pravo da povrate stvari koje su iz njihovih kuća opljačkane za vreme okupacije Krajine ili da, naprosto, ukradu tuđe stvari na ime kompenzacije. Branilac je potom predložio i nekoliko dokumenata iz kojih se vidi da je policija na kontrolnim punktovima oduzimala ukradenu robu i ukazao na još jedan problem koji je tom prilikom mučio policajce. Radi se, naime, o nedostatku prostora za skladištenje oduzete imovine.

Branilac Kiho je predložio policijski dokument u kojem se navodi da je predmet krađe sredinom avgusta 1995. godine na području Benkovca bila stoka. Na pitanje da li policija može da oduzme "krave, telad i ovce" i o njima se stara do početka suđenja počiniocima, budući da je to bio važan materijalni dokaz pljačke, svjedok je odgovorio da to nije bilo moguće, zbog čega je sprovedena sledeća procedura: stoka bi formalno na kontrolnom punktu bila oduzeta od osumnjičenih ali bi im potom bila poverena na čuvanje dok ne počne suđenje.

"Dakle, osoba od koje je stoka oduzeta bila je proglašena čuvarem te iste stoke", upitao je predsedavajući sudija Ori/Orie, na šta je Morić odgovorio potvrdno. Na pitanje da li je na sličan način postupano i kada se radilo o kućnim aparatima, svjedok je rekao da nije, ali da bi osumnjičenim pljačkašima na čuvanje bila poverena roba veće zapremine, poput ogeva.

Objašnjavajući nadležnosti u pogledu procesuiranja zločina u Krajini, Morić je rekao da je civilna policija obrađivala

predmete u kojima su osumnjičeni bili civili i nepoznati počinioci, dok je vojna policija bila zadužena za pripadnike HV, koji su, naglasio je, najčešće bili učesnici u pljačkama i paljevinama. Budući da je saradnja civilne i vojne policije bila neminovna, Morić je, tvrdi, koordinirao rad sa načelnikom Uprave vojne policije Matom Laušićem, dok se po tom pitanju nikada nije obraćao zapovedniku Zbornog područja Split Anti Gotovini.

Joško Morić svedoči na poziv odbrane bivšeg komandanta hrvatske specijalne policije Mladena Markača, koji se zajedno sa generalima Gotovinom i Čermakom tereti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine, u toku i nakon operacije "Oluja". Svedoka će u ponedjeljak unakrsno ispitivati tužilac.

2009-12-07

HAG/DEN HAAG

PRIKRIVANJE ZLOČINA ILI "SUKOB STRUČNOG MIŠLJENJA"?

U dokaznom postupku optužbe, bivši policijski koordinator Stjepan Buhin tvrdio da su njegove pokušaje da istraži ubistvo petoro staraca u selu Grubori krajem avgusta 1995. godine osujetili tadašnji Markačev zamenik Sačić i pomoćnik ministra Joško Morić, koji je u današnjem unakrsnom ispitivanju tvrdio da se radilo samo o "sukobu stručnog mišljenja" i naglasio da nema ničeg neobičnog u činjenici da je istraga tapkala u mestu celih šest godina.

Kada je u oktobru prošle godine svedočio na poziv optužbe na suđenju hrvatskim generalima, bivši koordinator policije za kninski kotar Stjepan Buhin je rekao da su njegove pokušaje da istraži ubistvo petoro srpskih staraca u krajinskom selu Grubori sprečili čelni ljudi hrvatskog MUP, uključujući i pomoćnika ministra policije Joška Morića. U današnjem unakrsnom ispitivanju tužiteljica Mahindaratne je omogućila Moriću da iznese svoju verziju tog događaja. On, inače, svedoči na poziv odbrane bivšeg komandanta specijalne policije Mladena Markača, koji se zajedno sa generalima Gotovinom i Čermakom tereti za ubistva srpskih civila i uništavanje njihove imovine za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine.

Buhin je tvrdio da mu je Markačev pomoćnik Željko Sačić u Kninu krajem avgusta 1995. godine rekao da će se smrt staraca tretirati "kao posledica Oluje", zbog čega je pomislio da ovaj želi da prikrije ubistvo. Potom je, kako je opisao, usledio poziv Joška Morića koji mu je u kratkom razgovoru "ljutito rekao" da se ne meša u rad kriminalističke policije. Desetak dana kasnije Buhin je povučen iz Knina u Zagreb.

Morić je danas naveo da je u to vreme imao informaciju da je u "policijskim krugovima" postojao "sukob stručnog mišljenja" po pitanju događaja u Gruborima. Po jednom "stručnom mišljenju" žrtve su bile posledica zločina, dok se po drugom radilo o takozvanim kolateralnim pogibijama civila usled sukoba hrvatske specijalne policije sa zaostalim srpskim vojnicima. Zbog toga je, kaže, jedna struja bila za to da se istraga sprovede odmah, a druga da se ona odgodi. Tužiteljica je upitala zar nije istraga bila jedini način da se otkrije koje je od dva mišljenja ispravno, a svedok je kratko dogovorio: "Naravno". Konačno, prihvatio je i sugestiju da je onaj ko je zagovarao odgađanje istrage, a po optužbi je to bio Markačev zamenik Sačić, zapravo radio na njenom ometanju.

Svedok je dozvolio mogućnost da je nekoliko dana nakon incidenta u Gruborima nazvao koordinatora Buhina i rekao mu da se ne meša u posao kriminalističke policije, odnosno da ne zagovara istragu, ali negira da je ovaj bio povučen samo zbog sukoba sa Sačićem. Mada priznaje da nije želeo da ostavi svog čoveka u takvoj "konfliktnoj situaciji", Morić tvrdi da je ionako bilo vreme za «rotaciju», odnosno za povratak Buhina u Zagreb i slanje drugog koordinatora u Knin.

Na taj način istraga o zločinu u Gruborima je odložena na duže vreme, tačnije do 2001. godine, kada se za slučaj zainteresovao šibenski tužilac. Komentarišući podatak da je istraga tapkala u mestu celih šest godina, Morić je rekao da to nije ništa neobično i da se u svakoj policiji sveta ponekad desi da se pojedinačni slučajevi istražuju godinama.

Iskaz bivšeg pomoćnika ministra policije u vladi Hrvatske će sutra biti okončan.

2009-12-08

HAG/DEN HAAG

BROJNI PROBLEMI HRVATSKE POLICIJE

Na primedbu tužiteljice da je sredinom septembra 1995. godine, i pored masovnih pljački i paljevina srpskih kuća, sa oslobođenog područja u Krajini povukao veći broj policajaca, bivši pomoćnik ministra hrvatske policije Joško Morić odgovara da je MUP morao da se bavi i drugim problemima poput obezbeđivanja granice, obračuna sa zaostalim srpskim borcima i održavanjem reda u ostatku Hrvatske.

U nastavku unakrsnog ispitivanja Joška Morića, bivšeg pomoćnika hrvatskog ministra policije, tužiteljica Mahindaratne se bavila njegovim nalogom od 18. avgusta 1995. godine u kojem od policijskih jedinica traži da na području oslobođenom u operaciji "Oluja" ne sprovedu istrage dotadašnjih pljački i paljevina srpskih kuća, ali da se od tog dana svi zločini moraju sprečiti. Optužba smatra da su na taj način amnestirani brojni počinioci zločina, dok Morić, koji svedoči na poziv odbrane Mladena Markača, tvrdi da mu je namera bila samo da odloži otkrivanje i procesuiranje zločina. Policijski general Markač se zajedno sa Antom Gotovinom i Ivanom Čermakom tereti za zločine počinjene nad Srbima i njihovom imovinom za vreme i nakon operacije "Oluja".

◀ Joško Morić, svjedok odbrane Mladena Markača

Na pitanje da li je naknadno izdao neko naređenje kojim nalaže sprovođenje istraga o zločinima koji su se desili pre 18. avgusta 1995. godine, Morić odgovara da za tim nije bilo potrebe. Objašnjava da "iz tehnologije policijskog posla" proističe da se istrage o zločinima koji su evidentirani sprovedu kad se za to stvore uslovi, odnosno kada policajci zavedu red na oslobođenom području i spreče počinjenje novih pljački i paljevina srpskih kuća.

Tužiteljica ga je potom suočila sa delovima iskaza bivšeg načelnika Zadarsko-kninske policijske uprave Ivica Cetine i još jednog visokog zvaničnika MUP zaštićenog identiteta, koji su rekli da nalog o "odlaganju istraga" nije

bio u skladu sa zakonom, odnosno da je bio "flagrantna greška". Na pitanje da li ga iznenađuju tvrdnje njegovih potčinjenih, Morić je kratko odgovorio: "Gospođo tužiteljice, iznenađuju me".

Budući da je svedok tvrdio da policija usled malog broja delatnika nije mogla da kontroliše 11.000 kvadratnih kilometara oslobođenog područja, tužiteljica je predočila njegov nalog od 13. septembra 1995. godine kojim zahteva povlačenje većeg broja policajaca iz Krajine, iako je dva dana kasnije na sastanku sa predstavnicima vojne policije na Plitvicama rekao da svi pljačkaju napuštene srpske kuće – "od civila i predstavnika vlasti do vojnika i policajaca".

Svedok odgovara da je situacija u Krajini bila samo jedan od problema sa kojima se policija u to vreme susretala. Pored toga je, tvrdi, trebalo obezbediti granicu prema BiH, obračunati se sa zaostalim srpskim vojnicima i održavati red u ostatku Hrvatske. Zbog toga je deo policajaca povučen u svoje matične policijske uprave širom zemlje, a na njihovo mesto su, kaže, došli policajci regrutovani iz redova lokalnog stanovništva. Na konstataciju da su na taj način u području masovnog počinjenja zločina iskusni policajci zamenjeni tek regrutovanim, bivši pomoćnik ministra policije odgovara da je bilo sasvim razumno popuniti jedinice MUP ljudima koji žive u Krajini i koji će se tu duže vreme zadržati.

Iako je bilo predviđeno da Morićevo svedočenje danas bude okončano, on će se na kratko i sutra pojaviti u sudnici, a potom će uslediti iskaz novog svedoka Markačeve odbrane.

2009-12-09

HAG/DEN HAAG

VITEZ U ODBRANU MARKAČA

Bivši pomoćnik zapovednika varaždinske specijalne policije Dražen Vitez tvrdi da su se njegovi ljudi za vreme operacije "Oluja", po instrukcijama generala Mladena Markača, pridržavali odredbi međunarodnog ratnog prava i nisu počinili nijedan zločin. Optuženog opisuje kao "upornog, odgovornog i iznimno cenjenog policajca".

◀ Dražen Vitez, svjedok odbrane Mladena Markača

Svedočeci na poziv odbrane Mladena Markača, bivši pomoćnik zapovednika specijalne policije iz Varaždina Dražen Vitez je opisao kretanje svoje jedinice od 140 ljudi za vreme operacije «Oluja». U njegovoj izjavi predstavnicima odbrane iz maja ove godine, koja je danas uvedena u dokaze, se navodi da su varaždinski specijalci u napad krenuli 4. avgusta 1995. godine sa Velebita i da su četiri dana kasnije izbili na granicu sa BiH, a potom se vratili u Varaždin. Za vreme i nakon operacije "Oluja" su, prema optužnici protiv generala Gotovine, Čermaka i Markača, počinjeni zločini nad Srbima i njihovom imovinom u cilju etničkog čišćenja područja Krajine, a svedok odriče učešće specijalaca u njima.

Vitez tvrdi da je 3. avgusta 1995. godine u mestu Starigrad održan sastanak zapovednog osoblja sa komandantom specijalne policije Mladenom Markačem na kojem im je on izdao zadatke o pravcima delovanja i upoznao ih sa obaveštajnim podacima o snazi i rasporedu neprijatelja. Posebnu pažnju Markač je, tvrdi svedok, posvetio poštovanju međunarodnog ratnog prava, naglašavajući potrebu da se prema civilima i ratnim zarobljenicima postupa po zakonu. Striktna uputstva komandanta specijalaca prenesena su, kaže Vitez, svim varaždinskim policajcima neposredno pre napada.

Prema svedokovim saznanjima, specijalna policija se pridržavala Markačevih uputstava i nije počinila nijedan zločin na svom ratnom putu. Tvrdi da je 7. avgusta 1995. godine prošao kroz Gračac i nije video nijednu oštećenu kuću, osim nekoliko iz kojih je raslo šiblje, na osnovu čega je zaključio da su srušene mnogo ranije. Nastavljajući kretanje ka

granici, specijalci su ušli u selo Mazin gde su, kaže Vitez, zatekli nekoliko srpskih staraca kojima su objasnili da treba tu da ostanu jer će im uskoro pomoć pružiti temeljna policija.

Prve spaljene kuće, i to svega dve do tri, svedok je video po ulasku u Donji Lapac 7. avgusta popodne. Naredne noći taj lički gradić je, po tvrdnjama optužbe, u potpunosti spaljen, ali Vitez kaže da, iako je njegova jedinica tu provela noć, niko od specijalaca nije učestvovao u zločinima. Neki prethodni svedoci odbrane generala Markača su, inače, odgovornost za uništavanje Donjeg Lapca prebacivali na jedinice gospićkog Zbornog područja Hrvatske vojske, koje su u isto vreme boravile u tom mestu.

Na kraju glavnog ispitivanja Vitez je zamoljen da kaže nekoliko reči o svom dugogodišnjem policijskom kolegi Mladenu Markaču. Opisao ga je kao odgovornog i upornog radnika za koga nije bilo zadaća koje se ne mogu izvršiti zbog čega je bio "iznimno cenjen general" i van redova policije.

Pre Viteza iskaz je jutros dovršio bivši pomoćnik hrvatskog ministra policije Joško Morić koji se, "odjavljujući se" iz sudnice, zahvalio sudijama i osoblju Tribunala koje je o njemu brinulo, naglasivši da je u Hag došao sa "stanovitim predrasudama" ali da kući odlazi "bez njih".

2009-12-10

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA I MARKAČ ODBILI DOLAZAK U SUDNICU

Optuženi generali protestuju zbog najnovije akcije hrvatskih vlasti usmerene na pronalaženje dokumentacije koju potražuje tužilaštvo. Odbrane traže od veća da izda nalog za hitnu obustavu svih trenutnih i budućih aktivnosti hrvatskih vlasti po tom pitanju. Uz podsećanje da takav nalog mogu izdati "u izuzetnim okolnostima", sudije odluku odložile za kratko... dok se o akciji potrage dokumenata (sutra) ne izjasne tužilac i Republika Hrvatska.

◀ Ivan Čermak se danas nalazio sam u sudnici Tribunala

Suđenje hrvatskim generalima optuženim za zločine nad Srbima počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" nije nastavljeno predviđenim unakrsnim ispitivanjem bivšeg varaždinskog specijalca Dražena Viteza, jer se dvojica od trojice optuženih nisu pojavili u sudnici. Generali Ante Gotovina i Mladen Markač ostali su u Pritvorskoj jedinici UN i odbili da prisustvuju današnjem zasjedanju iz, kako su objasnili njihovi branioci, protesta protiv najnovije akcije hrvatskih vlasti usmerene na pronalaženje dokumentacije koju tužilaštvo već duže vreme potražuje. General Čermak očito nije smatrao da je njegova odbrana na bilo koji način ugrožena pa je došao u sudnicu i pratio raspravu.

U sinoćnom podnesku i današnjem obraćanju veću, Gotovini branioci su saopštili da je juče počela koordinirana akcija hrvatskih vlasti u kojoj je, između ostalog, iz ureda odbrane u Zagrebu zaplenjen jedan broj dokumenata i tri kompjutera. Pored toga, neki saradnici odbrane su privedeni, među njima i Marin Ivanović. Gotovini branioci navode da zbog upada u njihovu dokumentaciju više ne mogu da garantuju sigurnost podataka koje je veće proglasilo poverljivim. Dodaju i da je akcijom hrvatskih vlasti ostvaren uvid u njihovu komunikaciju sa Gotovinom, čime je narušeno pravo na privilegovan odnos klijent-branilac i da je onemogućena priprema odbrane za dalji rad.

Zbog svega navedenog, Gotovini branioci traže da veće naloži trenutnu obustavu svih aktivnosti hrvatskih vlasti – prekid sudskih postupaka protiv Marina Ivanovića (koji se od ranije tereti za prikrivanje i/ili uništavanje dokumenata sličnih onima koje tužilac potražuje), prekid pregleda oduzetih kompjutera i dokumenata i obustavu svih budućih eventualnih pretresa. Takav moratorijum, po odbrani, bi trebalo da bude na snazi "dok veće ne izda nove naloge" u vezi sa novonastalom situacijom. Zahtevu se pridružila i Markačeva odbrana.

Branici, takođe, zahtevaju i izdavanje obavezujućih naloga glavnom tužiocu Tribunala Seržu Bramercu/Serge Brammerc i hrvatskom državnom odvjetniku Mladenu Bajiću da se 16. decembra pojave u sudnici i izjasne o tvrdnjama odbrane da je Hrvatska po Bramercovom nalogu sprovela akciju potrage za dokumentima. Za taj dan je, naime, zakazana rasprava o nedostajućim topničkim dokumentima na koju su pozvani i predstavnici Hrvatske.

Predsedavajući sudija Ori/Orie je rekao da je situacija "potencijalno vrlo ozbiljna" u slučaju da su navodi obrane tačni. On je naglasio i da će se veće prvo pozabaviti najhitnijim zahtevom branilaca koji se odnosi na "zamrzavanje" aktivnosti hrvatskih vlasti. Tužiocu je naloženo da do sutra u podne dostavi odgovor na zahtev odbrane, a potom bi u 14 časova trebalo da se održi rasprava na kojoj bi mogli da učestvuju i predstavnici Republike Hrvatske.

Pošto je rasprava o najnovijim aktivnostima hrvatskih vlasti okončana, pred kraj današnjeg zasjedanja počelo je unakrsno ispitivanje svedoka Markačeve odbrane Dražena Viteza.

2009-12-11

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA I MARKAČ PROTIV REPUBLIKE HRVATSKE

Nakon četvoročasovne rasprave u kojoj su učestvovali i predstavnici hrvatske vlade, veće sudije Orija izdalo hitan nalog da se do daljeg obustavi pregled dokumenata i predmeta koji su - u okviru akcije provedene protiv osumnjičenih za prikrivanje i/ili uništavanje dokumenata otuđenih iz državnih arhiva - zapljenjeni od sadašnjih ili bivših branilaca Ante Gotovine.

◀ Joško Paro i Josip Čule, predstavnici Republike Hrvatske u sudnici Tribunala

Pretno veće prihvatilo je večeras zahtev odbrane Ante Gotovine i Mladena Markača i izdalo hitan nalog vlastima Republike Hrvatske da do daljeg obustave svaki pregled sadržaja svih zapljenjenih dokumenata i predmeta, uključujući i kompjutere koji su oduzeti od sadašnjih ili bivših članova tima Gotovine odbrane. Vlastima je naloženo da te predmete zapečate i zadrže u svom posedu. Odluka stupa na snagu odmah i ostaje na snazi do daljeg.

Tako je večeras zaključena vanredna četvoročasovna rasprava u juče iniciranom sporu koji bi se mogao nazvati "Gotovina i Markač protiv Republike Hrvatske".

Dvojica generala nisu ni danas prisustvovali raspravi u znak protesta zbog akcije hrvatske policije koja je u sredi 9. decembra pretresla stanove, urede i automobile većeg broja osoba osumnjičenih za prikrivanje ili uništavanje arhivske građe, a neke od njih je i privela na takozvane informativne razgovore. Među privedenima i pretresenima su, prema tvrdnjama Gotovininog branioca Luke Mišetića, bila i dvojica sadašnjih i jedan bivši član tima generalove odbrane.

Na početku današnje rasprave predstavnici Republike Hrvatske – veleposlanik Joško Paro i zamenik državnog tužioca Josip Čule – su detaljno objasnili zašto je i kako sprovedena akcija pretresa i privođenja osumnjičenih. Obojica su istakli da je akcija sprovedena ne samo da bi se odgovorilo na zahteve Pretresnog veća i tužilaštva za dostavljanje dokumenata, već pre svega zato što se krivično delo prikrivanja i/ili uništavanja dokumenata koji bi morali da budu u državnom arhivu goni po službenoj dužnosti. Kao dokaz da akcija nije sprovedena pod navodnim pritiskom tužioca Bramerca/Brammertza, veleposlanik Paro je ponudio da Pretresnom veću dostavi na uvid kompletnu korespondenciju između hrvatskih vlasti i tužilaštva Tribunala. Veće je tu ponudu prihvatilo ukazujući da će uvid u tu korespondenciju imati i strane u sporu.

Glavni motiv naloga za privremeno stavljanje zapljenjenog materijala pod pečat hrvatskih vlasti je bojazan veća da bi u njemu moglo da bude dokumenata koji su zaštićeni takozvanom privilegijom poverljivosti između optuženih i njihovih branilaca. Zbog toga bi, po mišljenju veća, trebalo utvrditi proceduru uz pomoć koje će se ustanoviti da li u zapljenjenom materijalu ima bilo čega što bi moglo da bude obuhvaćeno povlasticom poverljivosti.

Da bi pokazao da tom povlasticom ne mogu da budu obuhvaćeni dokazi o zločinu, sudija Ori/Orie je kao primer naveo situaciju u kojoj neka osoba donosi svom advokatu nož kojim je izvršila ubistvo i kaže mu da ga "pričuva" u kancelariji. Gotovinin branilac Mišetić se složio da taj nož ne bi bio zaštićen povlasticom poverljivosti i da bi njegovo čuvanje predstavljalo opstrukciju pravde. Isto bi, logično je pretpostaviti, važilo i za takozvane "topničke dnevnik" iz Oluje, ukoliko bi se oni kojim slučajem našli u nekoj od advokatskih kancelarija.

2009-12-14

HAG/DEN HAAG

HRVATSKA POLICIJA U POTRAZI ZA VLASNICIMA VOZILA

Kada su mu prikazane fotografije na kojima se vide hrvatski specijalci nakon "Oluje" kako "na kablove" pale i odvoze civilni automobil, bivši specijalac iz Kutine Dragutin Vurnek rekao da je obaveza policije bila da ukloni napuštene automobile i pokuša da pronađe njihove vlasnike. Odbačen zahtev Gotovine odbrane za izdavanje obavezujućeg naloga glavnom tužiocu Bramercu i hrvatskom državnom odvjetniku Bajiću za dolazak na raspravu zakazanu za sredi.

Od sedam dosadašnjih svedoka odbrane policijskog generala Mladena Markača čiji su iskazi bili dostupni javnosti, petorica su bivše kolege optuženog iz MUP Hrvatske i većina je svedočila o kretanju specijalne policije za vreme i nakon operacije "Oluja", kada su počinjeni zločini za koje se terete trojica hrvatskih generala. Danas je saslušan bivši pomoćnik zapovednika specijalaca iz Kutine, Dragutin Vurnek, koji je u "Oluji" učestvovao u osvajanju delova sektora Jug od planine Velebit do granice sa BiH.

◀ Dragutin Vurnek, svjedok odbrane Mladena Markača

Poput nekih prethodnih svjedoka Markačeve odbrane, Vurnek je rekao da je dan pred početak "Oluje", 3. avgusta 1995. godine, u mestu Starigrad održan sastanak na kojem je Markač svojim podređenima naredio da u postupanju sa civilima i ratnim zarobljenicima strogo poštuju odredbe međunarodnog ratnog prava. Svedok tvrdi da je tako i bilo, napominjući da njegovi policajci na svom ratnom putu, prolazeći kroz razna mesta poput Gračaca, Mazina, Donjeg i Gornjeg Lapca, nisu počinili nijedan zločin. Njegova policijska jedinica se u Kutinu vratila 8. ili 9. avgusta, a prethodno su položaje u Krajini predali Hrvatskoj vojsci.

Unakrsno ispitivanje tužiteljice De Landri bilo je teško pratiti, što zbog toga što za većinu od brojnih predloženih dokumenata nije navela izvor i datum, što zbog niza nejasnih pitanja, zbog čega je u nekoliko navrata posle prigovora odbrane veće prekidalo ispitivanje. Ona je, između ostalog, predložila nekoliko fotografija iz Gračaca od 8. avgusta 1995. godine na kojima se vidi da pripadnici specijalne policije "na kablove" pale civilni automobil i odvoze ga u nepoznatom pravcu. Svedok je rekao da u to vreme nije bio u Gračacu i da može samo da pretpostavi da je vozilo bilo napušteno i da ga je trebalo maknuti sa ceste da ne bi ometalo saobraćaj.

Budući da je sa fotografija očigledno da je vozilo bilo parkirano uz jednu kuću, predsedavajući sudija je pitao svedoka na osnovu čega je zaključio da je ono bilo smetnja saobraćaju, na šta je ovaj odgovorio da je obaveza policije da ukloni svako napušteno vozilo i pokuša da pronađe vlasnika. Sudija Ori je potom upitao da li je bio običaj da se u potrazi za vlasnikom na autu ispiše i ime jedinice, pošto se na jednoj fotografiji vidi da je na spornom vozilu crnom farbom napisan naziv jedinice specijalne policije "Delta". Napominjući da o konkretnom slučaju ne zna ništa, bivši specijalac nije želeo da iznosi dalje pretpostavke. Kada je predsedavajući primetio da Vurnekove pretpostavke nisu potkrepljene pomenutim fotografijama ali da jesu slične tvrdnjama nekih prethodnih svjedoka, ovaj je odgovorio da ne zna zašto je tako, niti zna šta su drugi rekli.

Na kraju današnjeg zasedanja, predsedavajući sudija je saopštio da je odbijen zahtev branilaca Ante Gotovine za izdavanje obavezujućih naloga glavnom tužiocu Tribunala Seržu Bramercu/Serge Brammertz i hrvatskom državnom odvjetniku Mladenu Bajiću da se prekosutra 16. decembra pojave u sudnici i izjasne o tvrdnjama odbrane da je Hrvatska po Bramercovom nalogu sprovela nedavnu akciju potrage za dokumentima. Za taj dan je, naime, zakazana rasprava o nedostajućim topničkim dokumentima na koju su pozvani i predstavnici Hrvatske.

2009-12-16

HAG/DEN HAAG

"RAČUNOVODSTVENO ROČIŠTE" O TOPNIČKIM DOKUMENTIMA

U raspravi o nedostajućoj topničkoj dokumentaciji HV saopšteno da tužilac potražuje još 63 dokumenta, dok je delegacija Republike Hrvatske iznosila argumente u prilog tvrdnji da dobar deo traženih topničkih izveštaja iz vremena "Oluje" nikada nije ni sačinjen.

◀ Predstavnici Hrvatske na raspravi o nedostajućim dokumentima Hrvatske vojske

Pred većem holandskog sudije Orija/Orie koje vodi predmet hrvatskih generala Gotovine, Čermaka i Markača, optuženih za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja", danas je održana rasprava o nedostajućim dokumentima Hrvatske vojske koje je po nalogu veća iz septembra 2008. godine Hrvatska bila dužna da dostavi tužilaštvu. Današnjem zasedanju je, pored strana u postupku, prisustvovala i delegacija Republike Hrvatske na čelu sa ravnateljem Uprave za saradnju sa međunarodnim sudovima Ministarstva pravde, Gordanom Markotićem.

Budući da je deo dokumentacije u međuvremenu dostavljen a za neke je utvrđeno da nikada nisu ni sačinjeni, na početku zasedanja je saopšteno da je od prvobitno potraživanih 370 ostalo 63 dokumenta koje tužilac još uvek potražuje. Potom se prešlo na razmatranje o (ne)postojanju svakog pojedinačnog spornog dokumenta.

Za manji broj dokumenata danas je postignuta saglasnost da nikada nisu ni sačinjeni, ali je još uvek sporna većina preostale potraživane dokumentacije. Radi se uglavnom o izveštajima koje su topničke i topničko-raketne skupine slale, ili je bar trebalo da ih pošalju, operativnim grupama u okviru Zbornog područja Split na čijem se čelu nalazio general Gotovina. Tužilac Tiger/Tieger i dalje smatra da su takvi izveštaji sačinjeni i poslati tokom "Oluje" početkom avgusta 1995. godine, dok predstavnici Hrvatske tvrde da je njihova istraga rezultirala zaključkom da oni ne postoje.

Današnja rasprava je bila toliko suvoparna uz stalno navođenje brojeva pod kojima su sporni dokumenti zavedeni, da je predsjedavajući sudija u jednom trenutku rekao da se radi o svojevrsnom "računovodstvenom ročištu" i predložio da se o svim tehničkim detaljima u vezi sa potragom za "topničkim dokumentima" ubuduće raspravlja van sudnice, na posebnim sastancima strana u postupku, hrvatske vlasti i uz prisustvo predstavnika veća. Predlog su prihvatili svi prisutni, a šef hrvatske delegacije je izrazio spremnost da se prvi takav sastanak održi "što pre to bolje" jer, kako je naglasio, u ovom trenutku zbog nerešenog pitanja dostavljanja dokumenata "najveću štetu trpi Republika Hrvatska".

Suđenje trojici generala se nastavlja petak, posljednjeg dana pred zimsku sudsku pauzu, iskazom novog svedoka odbrane Mladena Markača.

2009-12-17

HAG/DEN HAAG

EU POZVANA DA DOSTAVI "KNINSKI DNEVNIK"

Na zahtev odbrane Ante Gotovine Pretresno veće pozvalo Evropsku uniju da "fokusira i intenzivira" napore na pronalaženju knjige dnevnika Kninskog centra Evropske posmatračke misije sa izveštajima sačinjenim za vreme i neposredno nakon operacije "Oluja".

◀ Alphons Orije, sudija Tribunala

Pretresno veće sudije Orija/Orije je danas pozvalo Evropsku uniju da "fokusira i intenzivira" napore na pretrazi arhive i pronalaženju knjige dnevnika Kninskog regionalnog centra Evropske posmatračke misije «koji bi trebalo» da sadrži izveštaje sačinjene za vreme i neposredno nakon operacije «Oluja». U narednih 14 dana dnevnik ili njegovi delovi bi, navodi se u današnjem pozivu veća, trebalo da budu pronađeni i dostavljeni odbrani Ante Gotovine, a ako dokumenti ne budu locirani, sudije očekuju da im bude dostavljen pregled svih napora koji su u tom pogledu preduzeti.

Poziv je upućen generalnom sekretaru Saveta EU Pjeru de Boasjueu/Pierre de Boissieu i visokom predstavniku za spoljnu politiku Ketrin Ešton/Catherine Ashton. Njih dvoje su 1. decembra ove godine na tim pozicijama zamenili Havijera/Javier Solanu kome se veće do sada obraćalo u vezi sa nedostajućim dokumentima evropskih posmatrača.

Prepiska na liniji Gotovinina odbrana – Pretresno veće – EU počela je u martu ove godine, kada su branioi saopštili da im nije dostavljeno blizu 100 izveštaja evropskih posmatrača. Od tada do danas više puta se oglasilo tužilaštvo navodeći da je deo pomenute dokumentacije obelodanjen odbrani po regularnoj proceduri, dok su iz Solanine kancelarije stizale tvrdnje da je istražiteljima odbrane omogućen nesmetan pristup arhivama EU u kojima su pomenuti izveštaji pohranjeni.

U poslednjem podnesku dostavljenom 10. novembra, branioi su saopštili da u ovom trenutku potražuju još samo izveštaje evropskih posmatrača sačinjene od 4. do 15. avgusta 1995. godine i sabrane u knjigu dnevnika Kninskog regionalnog centra Evropske posmatračke misije.

Generali Gotovina, Čermak i Markač se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja". U toku je izvođenje dokaza odbrane bivšeg zapovednika hrvatske specijalne policije Mladena Markača i očekuje se da će suđenje biti okončano do kraja januara iduće godine.

2009-12-18

HAG/DEN HAAG

SVEDOK: "PALILE VOJSKE, NE I POLICIJA"

Svedočeći na poziv odbrane generala Markača, bivši pripadnik saniteta hrvatske specijalne policije Ivan Herman tvrdi da je u avgustu 1995. godine situacija u Donjem Lapcu za vreme boravka specijalaca bila "zadovoljavajuća, a da su paljevine kuća i stogova sena počele pre toga, pri povlačenju srpske vojske i nastavljene po ulasku hrvatskih vojnika u grad.

Poslednjeg radnog dana u ovoj godini odbrana bivšeg komandanta hrvatske specijalne policije Mladena Markača je na klupu za svedoke izvela varaždinskog doktora Ivana Hermana. On je u operaciji "Oluja" učestvovao kao dobrovoljac pri sanitetu hrvatskih specijalaca sa kojima je za pet dana, počev od 4. avgusta 1995. godine, prošao ratni put od Velebita do granice sa BiH. Markačeva odbrana pobija navode optužbe da su u to vreme počinjeni brojni zločini u Gračacu, Donjem Lapcu i drugim mestima kroz koja su specijalci prošli. Generali Gotovina, Čermak i Markač se, inače terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog proterivanja Srba iz Krajine.

◀ Ivan Herman, svjedok odbrane Mladena Markača

Doktor Herman kaže da se tih dana brzo napredovalo i da on u toj brzini nije video nijednog pripadnika specijalne policije da je počinio zločin. Tvrdi da je na početku operacije prošao kroz nekoliko u potpunosti razrušenih hrvatskih sela, a da su u Gračacu mnoge civilne kuće bile napuštene ali ne i oštećene, uz svega nekoliko objekata pogođenih u granatiranju. Retkim starijim civilima koji su ostali kod svojih kuća pružena je, kaže, odgovarajuća pomoć u lekovima, vodi i hrani.

Stanje u Donjem Lapcu je, prema Hermanovom iskazu, bilo nešto burnije, ali zahvaljujući srpskoj i hrvatskoj vojsci, a ne Markačevim specijalcima. Svedok, naime, tvrdi da je policija po ulasku u grad 7. avgusta 1995.

godine zatekla nekoliko uništenih kuća i stogove sena koje su pri povlačenju zapalili srpski borci, a da je situacija potom bila "zadovoljavajuća" sve do ulaska Hrvatske vojske (HV) kada je počelo opšte veselje. Vojnici su, opisao je, počeli da slave "na čudan način" pucajući u zrak, zbog čega su se on i drugi specijalci ubrzo povukli na periferiju tog ličkog grada. Prilikom povlačenja je, kaže, video da su neke kuće počele da gore. Poput nekolicine prethodnih svedoka Markačeve odbrane, doktor Herman je tako odgovornost za paljenje kuća u Donjem Lapcu prebacivao na jedinice Zbornog područja Gospić HV.

Svedok je u unakrsnom ispitivanju naglasio da nije video ko je zapalio kuće u Lapcu, ali je ponovio da je na licu mesta bila vojska. Dodao je i da je on kao stariji pripadnik specijalne policije "odgojno" delovao na svoje mlađe saborce govoreći im da ne pale napuštene objekte jer su sve to domovi hrvatskih građana. Slično je, po njegovom iskazu, razmišljao i general Markač koji je uvek insistirao da se specijalci prema svim civilima ponašaju humano "bez obzira na njihovu veru, naciju, pol ili boju kože".

Dokazni postupak odbrane generala Markača se nastavlja nakon zimske sudske pauze - 11. januara 2010. godine

2009-12-18

HAG/DEN HAAG

HRVATSKA MOŽE DA NASTAVI POTRAGU ZA TOPNIČKIM DOKUMENTIMA

Pretno veće potvrdilo i pojasnilo odluku od prošle sedmice kojom su Hrvatskoj naložili obustavu pretrage dokumentacije i kompjutera zaplenjenih od saradnika Gotovine odbrane, ali odbacilo zahtev branilaca da se zabrane dalji pretresi koji bi eventualno bili preduzeti u cilju potrage za nedostajućim topničkim dokumentima.

Vijeće Tribunalala

U pisanom obrazloženju usmene odluke od prošle sedmice da vlastima Republike Hrvatske naloži obustavu pregleda zaplenjenih dokumenata, Pretresno veće koje vodi predmet hrvatskih generala Gotovine, Čermaka i Markača je ponovilo da bi dalje aktivnosti u tom pravcu mogle da naruše privilegiju zaštićenog odnosa između klijenta i branioca. U današnjoj odluci se navodi da, iako branioci nisu mogli da potvrde da se u pomenutim materijalima i kompjuterima zaista nalaze "privilegovane informacije", sudije su zaključile da za tako nešto postoji velika verovatnoća.

Hrvatska policija je, podsetimo, u sredu 9. decembra pretresla stanove, urede i automobile većeg broja osoba osumnjičenih za prikrivanje ili uništavanje arhivske građe, a neke od njih je i privela na takozvane informativne razgovore. Među privedenima i pretresenima su bila i dvojica sadašnjih i jedan bivši član tima Gotovine odbrane.

Osim što je obrazložilo i potvrdilo nalog o prekidu pregleda zaplenjenih dokumenata i predmeta, veće je u isto vreme odbilo zahteve branilaca da se naloži obustava svih budućih pretraga koje bi eventualno bile usmerene protiv članova i saradnika tima odbrana Gotovine i Markača. Sudije u odluci navode da branioci nisu dostavili dovoljno činjenica koje bi ukazivale na verovatnoću nekih narednih pretresa saradnika odbrane. No, ako do toga ipak dođe,

odbranama je ostavljena mogućnost da se ponovo obrate veću i zatraže obustavu pregleda zaplenjenih dokumenata i predmeta, baš kao što su to učinili i prošle sedmice. Hrvatskim vlastima je na taj način omogućeno da nastave potragu za topničkim dokumentima koje su po nalogu veća iz septembra prošle godine dužne da dostave tužilaštvu.

Današnjom odlukom je odbačen i zahtev Gotovinih branilaca da se hrvatskim vlastima naloži da obustave i odustanu od svih aktivnosti protiv Marina Ivanovića, člana tima odbrane koji je ranije optužen za prikrivanje i/ili uništavanje dokumenata sličnih onima koje tužilac potražuje.

Generali Gotovina, Čermak i Markač se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine. U optužnici se kao jedan od elemenata progona navodi i prekomerno i neselektivno granatiranje Knina i drugih krajinskih mesta, a dokazi za to su, smatra optužba, sadržani u nedostajućim topničkim dokumentima.

2010-01-11

HAG/DEN HAAG

"REVOLUCIONARNA PRAVDA" ILI ZAŠTITA SRPSKE IMOVINE?

Svedočeći na poziv odbrane Mladena Markača, Snježana Bagić - jedan od autora zakona o privremenom oduzimanju imovine napuštene za vreme i nakon operacije "Oluja" - tvrdi da cilj tog akta nije bio sprečavanje povratka Srba već, naprotiv, zaštita njihovih napuštenih kuća tako što bi one na određeno vreme bile ustupljene hrvatskim povratnicima i izbeglicama.

◀ Snježana Bagić, svjedok odbrane Mladena Markača

Prvi radni dan pred Tribunalom u novoj godini počeo je iskazom sutkinje Ustavnog suda Hrvatske Snježane Bagić. Ona je u Hag došla na poziv odbrane bivšeg komandanta hrvatskih specijalaca Mladena Markača, koji se sa generalima Antom Gotovinom i Ivanom Čermakom tereti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog proterivanja Srba iz Krajine u toku i nakon operacije "Oluja" 1995. godine.

Jedan od elemenata koji ukazuju na postojanje udruženog zločinačkog poduhvata po tužiocu je i nastojanje hrvatskih vlasti da nakon "Oluje" spreče povratak izbeglih Srba, pre svega donošenjem propisa o privremenom oduzimanju imovine napuštene u leto

1995. godine. Snježana Bagić, koja je kao tadašnja tajnica Ministarstva pravosuđa učestvovala u izradi predloga spornog akta čiji je pun naziv "Zakon o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom", tvrdi da cilj vlasti nikako nije bio sprečavanje povratka, već, naprotiv, zaštita imovine koja je bila na meti pljačkaša i palikuća.

Namera zakonodavca je, pojasnila je svedokinja, bila da se napuštena imovina dodeli hrvatskim povratnicima i izbeglicama iz BiH, do tada smeštenim na slobodnim delovima Hrvatske. Pored rešavanja njihovog egzistencijalnog pitanja, ujedno je, kaže, sprečena i devastacija napuštenih kuća i pljačka pokretnih dobara.

Srbima je uredbom vlade od 31. avgusta 1995. godine dato 30 dana da se vrate u Hrvatsku i zatraže povrat imovine, a krajem septembra je donesen zakon u kojem je taj rok produžen na 90 dana. Suprotno tvrdnjama optužbe da je to učinjeno pod pritiskom međunarodne zajednice, Bagić je rekla da je do promene došlo jer se period od 30 dana pokazao "nerealnim", odnosno suviše kratkim. Početkom 1996. godine potpuno je ukinut rok za prijavljivanje Srba za povrat imovine, a pitanje povratka je nešto kasnije rešeno međudržavnim sporazumom između Hrvatske i SR Jugoslavije.

Branilac Mikuličić je predočio dokument UN od 23. oktobra 1995. godine u kojem se oštro kritikuje ponašanje Hrvatske u vezi sa napuštenom imovinom uz navod da se radi o "pravnom regulisanju etničkog čišćenja" i konfiskaciji imovine "u duhu revolucionarnog prava". Svedokinja kaže da ne shvata na osnovu čega je autor dokumenta UN zaključio da se radilo o konfiskaciji kada u uredbi vlade i zakonu jasno stoji da je reč samo o privremenom preuzimanju napuštenih imovine, što je, dodala je, potvrđeno i pred Sudom za ljudska prava u Strazburu u presudama po tužbama više srpskih povratnika.

Pred kraj današnjeg zasedanja unakrsno ispitivanje Snježane Bagić je počela tužiteljica Gustafson.

2010-01-12

HAG/DEN HAAG

DOBRO ZAMIŠLJENO ALI PONEKAD NEUČINKOVITO

Svedokinja Markačeve odbrane tvrdi da je nakon operacije "Oluja" stvoren takav zakonski okvir koji je bio zamišljen da omogući što brži povratak Srba u Krajinu, ali priznaje da u pojedinim situacijama možda i nije bio učinkovit, jer se predugo čekalo na povrat napuštenih kuća... ponekad i celih šest godina.

◀ Snježana Bagić, svjedok odbrane Mladena Markača

Tužiteljica Katrina Gustafson je u današnjem unakrsnom ispitivanju sutkinje hrvatskog Ustavnog suda Snježane Bagić sugerisala da su hrvatske vlasti nakon operacije "Oluja" preduzimale korake da se spreči povratak izbeglih Srba na područje Krajine i da se u njihove kuće trajno nasele Hrvati. Jedan od takvih poteza, po optužbi, je bilo i donošenje uredbe i zakona o privremenom preuzimanju napuštene pokretne i nepokretne imovine u avgustu i septembru 1995. godine.

Svedokinja, koja je kao tadašnja tajnica ministarstva pravosuđa učestvovala u izradi spornih akata, odbacila je tužiteljicine navode, rekavši da je cilj bio da se Srbi što pre vrate svojim kućama. Zato je uredbom i zakonom

određen rok, prvo od 30 a potom od 90 dana, u kojem je izbeglice trebalo da se vrate i traže povrat svoje imovine. Tužiteljica je, međutim, ukazivala da je tako kratak rok zapravo uticao da Srbi odustanu od povratka u Hrvatsku, jer zakon nije predviđao mogućnost da se traži povraćaj imovine posle isteka 90 dana. Sutkinja odgovara da zakon o privremenom preuzimanju imovine nije bio jedini po kojem su Srbi mogli da uđu u posed svojih imanja i naglasila da su to mogli da učine i na osnovu ustava i Zakona o vlasničkim odnosima.

Tužiteljica je ostala pri tvrdnji da je Hrvatska činila sve kako bi onemogućila povratak Srba i upitala svedokinju da li zna da se ijedan Srbin vratio u Hrvatsku i ostvario pravo na imovinu od početka 1996. godine, kada je istekao rok od 90 dana, pa sve do 1998. godine, kada je pitanje izbeglica regulisano sporazumom Hrvatske i SR Jugoslavije. Snježana Bagić kaže da praćenje povratka nije bilo u nadležnosti njenog ministarstva i da zbog toga ne može da ukaže ni na jedan konkretan slučaj uspešnog povratka imovine u tom periodu.

Suočena sa tvrdnjom da su izbeglice u nekim slučajevima ušle u posed svojih kuća tek nakon šest godina, svedokinja je rekla da je sistem bio zamišljen tako da se omogući što brži povratak, ali da u pojedinim situacijama možda i nije bio učinkovit. Zbog toga je, objasnila je, zakonska regulativa menjana svaki put kad bi se pokazala neučinkovito.

Budući da je Bagićeva juče tvrdila da nikada nije razmatrana mogućnost da napuštena srpska imovina bude konfiskovana, tužiteljica je predočila zapisnik sa zatvorene sednice hrvatske vlade od 31. avgusta 1995. godine na kojem premijer i ministri navode da konfiskaciju kao rešenje treba izbrisati iz uredbe, zbog mogućeg pritiska zapadnih zemalja u kojima je privatno vlasništvo svetinja. Svedokinja je potom dopustila mogućnost da se konfiskacija "u obliku alternative" ipak pominjala u predlogu uredbe, u čijem je pisanju i sama učestvovala.

Tako je okončan iskaz Snježane Bagić, koja je svedočila na poziv odbrane Mladena Markača, optuženog zajedno sa generalima Gotovinom i Čermakom za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine u leto 1995. godine. Za sutra je najavljen početak iskaza veštaka Markačeve odbrane - generala Repinca.

2010-01-13

HAG/DEN HAAG

VEŠTAK ODBRANE: "SPECIJALCI NISU KONTROLISALI TERITORIJU"

Svedočeći na poziv odbrane bivšeg komandanata hrvatskih specijalaca Mladena Markača, general Dragutin Repinc tvrdio da je zadatak policije u "Oluji" bio da proteraju neprijatelja sa područja između Velebita i granice sa BiH, ali ne i da kontrolišu oslobođenu teritoriju, na kojoj su se, po optužbi, dogodile brojne paljevine i pljačke napuštene srpske imovine.

Dokazni postupak odbrane bivšeg komandanta hrvatskih specijalaca Mladena Markača nastavljen je iskazom Dragutina Repinca, za koga bi se moglo reći da je "vojni veštak za policijska pitanja". On je, naime, vojni general i trenutno obavlja dužnost načelnika Uprave za planiranje u Glavnom stožeru Hrvatske vojske (HV), a u ekspertskom izveštaju, koji je danas uveden u dokaze, opisao je ulogu specijalne policije za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Tada su počinjeni brojni zločini nad krajinjskim Srbima i njihovom imovinom za koje se terete generali Gotovina, Čermak i Markač.

◀ Mladen Markač u sudnici Tribunala

Repinc kaže da je u operaciji "Oluja" učestvovalo oko 2.200 specijalaca na čijem se čelu nalazio stožer od samo 15 ljudi, što je slikovito nazvao vojnom silom "male glave i velikog tela". Na čelu te "male glave" bili su komandant stožera Mladen Markač i njegov zamenik Željko Sačić.

Svedok kaže da se iz vojne i policijske dokumentacije može zaključiti da je specijalna policija za vreme i nakon "Oluje" delovala "pod komandom i po striktnim instrukcijama" Glavnog stožera HV. Zbog toga, objašnjava, general Markač nije imao punu slobodu planiranja, kakvu su, recimo, uživali vojni zapovednici Zbornih područja, među kojima i Ante Gotovina. Komandant specijalaca je, po Repincu, mogao samo da bira na koji će način sprovesti zadatke dobijene iz vrha vojske, ali ne i da sam odlučuje o narednim koracima.

Repinc je na neki način objedinio iskaze nekolicine prethodnih svedoka Markačeve odbrane koji su opisali ratni put specijalne policije za vreme "Oluje". Rekao je da su specijalci 4. avgusta 1995. godine krenuli sa Velebita i prvo osvojili brdo Čelavac na kojem se nalazilo čvorište veze neprijateljske vojske. Već sutradan su ušli u lički gradić Gračac, a potom i u Donji Lapac, da bi ubrzo u dva pravca krenuli ka granici prema bosanskom gradu Kulen Vakuf.

Kao bitnu karakteristiku uloge specijalaca u operaciji "Oluja" svedok je istakao da su njihovi zadaci bili usmereni "samo ka neprijatelju, ali ne i ka teritoriji". Drugim rečima, trebalo je neprijatelja isterati sa područja između Velebita i granice sa BiH, ali specijalna policija nije na duži rok bila odgovorna za kontrolu oslobođene teritorije. Tako je Gračac po oslobađanju prepušten vojnoj i civilnoj policiji, a Donji Lapac vojsci, mada je u njemu ostao manji broj specijalaca. U ta dva grada se, prema optužnici, dogodio niz pljački i paljevina napuštene srpske imovine.

Iskaz hrvatskog generala Repinca se nastavlja sutra.

2010-01-14

HAG/DEN HAAG

MALO INCIDENATA U VELIKOJ PRETRAZI TERENA

Vojni veštak odbrane Dragutin Repinc tvrdi da su specijalci pod komandom generala Mladena Markača nakon operacije "Oluja" za dva meseca pretražili više od 5.000 kvadratnih kilometara terena i da su u tom periodu zabeležena samo dva incidenta, što po njemu ukazuje na visok stepen discipline u jedinicama hrvatske specijalne policije.

Dragutin Repinc, svjedok odbrane Mladena Markača

Posle jučerašnjeg svedočenja o ratnom putu hrvatske specijalne policije za vreme operacije "Oluja", vojni veštak odbrane Dragutin Repinc je u nastavku iskaza obrazlagao delove svog ekspertskeg izveštaja koji se odnose na ulogu specijalaca po okončanju operacije. Repinc svedoči na poziv odbrane bivšeg komandanta specijalne policije Mladena Markača, koji se zajedno sa generalima Gotovinom i Čermakom tereti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine u leto i jesen 1995. godine.

Kada su 9. avgusta 1995. godine završili borbene aktivnosti na potezu od Velebita do granice sa BiH, hrvatski specijalci su, kaže Repinc, prekomandovani na zadatke pretrage i čišćenja terena. Prvo su poslani na područje Petrove Gore u sektoru Sever sa naređenjem da pretraže teren kojim još nije prošla HV i tu se zadržali do 21. avgusta.

Potom su vraćeni na područje sektora Jug, koji je obuhvaćen optužnicom protiv hrvatskih generala, i nastavili sa pretragama terena sve do 9. oktobra 1995. godine, kada se završava njihov angažman u Krajini. U tom periodu su

“pretresli” preko 5.000 kvadratnih kilometara uz samo dva incidenta koja su se, kaže Repinc, dogodila 25. i 26. avgusta. To, po njemu, upućuje na zaključak da je nedisciplina u okviru specijalne policije bila svedena na nivo incidenata a da nikako nije bila opšta pojava. Mada svedok nije rekao o kojim se incidentima radi, po navedenim datumima bi se moglo shvatiti da se jedan od njih odnosi na zločin u selu Grubori gde je ubijeno pet srpskih staraca.

Repinc tvrdi da se iz vojne i policijske dokumentacije vidi da je specijalna policija i nakon “Oluje” nastavila da deluje pod komandom Glavnog stožera HV, budući da su sve akcije pretrage i čišćenja sprovedene po naređenjima generala Červenka. Kao što je naređenja Glavnog stožera samo sprovodio na terenu, general Markač je, tvrdi svedok, izveštaje koje je dobijao sa terena samo potpisivao i prosleđivao ih generalu Červenku. General Repinc je glavno ispitivanje završio navodom da tokom pisanja ekspertskog izveštaja nije naišao ni na jedan dokument u kojem se naređuje ili izveštava o počinjenju krivičnih dela nad civilima i njihovom imovinom.

Do kraja današnjeg zasedanja svedoka su unakrsno ispitali i branioci druge dvojice optuženih. Gotovinina odbrana je dokazivala da je HV imala razloga da smatra da je Knin bio centralno mesto odbrane RSK u koju je bilo uključeno celokupno stanovništvo, dok je Čermakov branilac sugerisao da je njegov klijent izveštavan o vojnim aktivnostima na terenu samo zbog toga da bi izveštaje mogao da prosledi predstavnicima međunarodne zajednice sa kojima se sastajao. Svedok se uglavnom složio sa tim navodima.

Unakrsno ispitivanje generala Repinca će u ponedeljak početi tužiteljica Mahindaratne, a nakon toga se očekuje iskaz poslednjeg svedoka Markačeve odbrane.

2010-01-18

HAG/DEN HAAG

NOVE ILI IZMIŠLJENE ČINJENICE O GRUBORIMA?

Vojni veštak odbrane Dragoslav Repinc kaže da je uočio “veliku razliku” u dva Markačeva izveštaja o ubistvu petoro staraca u selu Grubori, ali dodaje da zbog “osetljivosti događaja” nije mogao sam da sprovede istragu o tome zašto u prvom dokumentu nije navedeno ništa o tom incidentu, dok se u drugom tvrdi da su civili ubijeni u unakrsnoj vatri tokom borbi hrvatskih specijalaca i srpskih boraca. Ne isključuje mogućnost da je do ispravke došlo na osnovu “izmišljenih” a ne “novih” činjenica.

◀ Dragutin Repinc, svjedok odbrane Mladena Markača

Vojni veštak odbrane Dragoslav Repinc je odgovarajući danas na pitanja tužiteljice naveo da su sve jedinice policije koje su učestvovala u operaciji “Oluja” i kasnijim akcijama pretrage terena bile pod kontrolom komandanta specijalaca Mladena Markača. U to vreme, u leto i jesen 1995. godine, nad srpskim civilima i njihovom imovinom su počinjeni zločini za koje se terete generali Gotovina, Čermak i Markač.

Tužiteljica Mahindaratne se osvrnula na svedokovu tvrdnju iz glavnog ispitivanja po kojoj je Markač Glavnom stožeru HV samo prosleđivao dnevne izveštaje svojih podređenih sa terena, ne utičući na njihov sadržaj. Ona je ukazala da u vezi sa događajima u selu Gruborima, gde je 25. avgusta 1995. godine ubijeno petoro srpskih

staraca, postoje dva različita Markačeva izveštaja – jedan u kojem se ne navode nikakvi incidenti i drugi u kojem se kaže da su srpski starci žrtve unakrsne vatre tokom navodnih borbi hrvatskih specijalaca sa zaostalim srpskim borcima. Samo prvi izveštaj se, ukazala je tužiteljica, slaže sa izveštajem komandanata akcije Zdravka Janića.

General Repinc navodi da je i sam tokom pisanja ekspertskog izveštaja uočio “veliku razliku” između ta dva dokumenta i da ga je “kao čoveka” interesovalo zašto je tako, ali da zbog “osetljivosti događaja” nije mogao sam da sprovede istragu o spornom događaju. Kaže da samo pretpostavlja da je novi, kasniji, izveštaj sačinjen na osnovu novih činjenica sa kojima je Markač naknadno upoznat, mada nije umeo da kaže od koga nove informacije potiču. Odgovarajući na pitanja predsedavajućeg sudije Orija/Orie, svedok je priznao da “ne isključuje mogućnost da je novi Markačev izveštaj sačinjen “na osnovu izmišljenih a ne novih činjenica”.

Optužba, inače, dokazuje da je prvobitni izveštaj promenjen na inicijativu generala Markača i njegovog zamenika Željka Sačića sa ciljem prikrivanja zločina u Gruborima, dok odbrana negira umešanost komandanta specijalaca u taj događaj.

Svedok je u glavnom ispitivanju tvrdio da su specijalci za vreme i nakon operacije “Oluja” bili umešani samo u još jedan incident koji se odigrao dan nakon Grubora i da na osnovu ta dva događaja ne bi trebalo suditi da su Markač i njegovi saradnici tolerisali nedisciplinovano ponašanje. Tužiteljica je primetila da do danas niko nije kažnjen za ta dva incidenta, što je svedok potvrdio, ali je naglasio da se postupci i danas vode, podsećajući na nedavno hapšenje Željka Sačića i još nekolicine bivših i sadašnjih specijalaca u Hrvatskoj. U nastavku zasedanja se moglo čuti da veće do sada nije obavesteno o tim hapšenjima, ali je optužba najavila da će to učiniti čim od hrvatskih vlasti dobije traženu zvaničnu dokumentaciju.

Iskaz vojnog veštaka Markačeve odbrane će sutra biti okončan.

2010-01-19

HAG/DEN HAAG

ZAVRŠEN DOKAZNI POSTUPAK MLADENA MARKAČA

Poslednji svedok Markačeve odbrane Tomislav Penić rekao da je Republika Hrvatska donošenjem zakona o amnestiji pokazala dobru volju opraštajući krajinskim Srbima učešće u oružanoj pobuni i "svaku zaludenost, vikanje na barikadi, svaku skrivenu pušku". Franjo Tuđman o svojim zatvorskim danima...

◀ Tomislav Penić, svjedok odbrane Mladena Markača

Ukazujući na dobronameran odnos hrvatskih vlasti prema krajinskim Srbima koji su učestvovali u okupaciji dela Hrvatske, odbrana policijskog generala Mladena Markača je kao poslednjeg svedoka u svom dokaznom postupku pozvala bivšeg vladinog službenika Tomislava Penića. On je kao zamenik hrvatskog ministra pravosuđa učestvovao u izradi i sprovođenju Zakona o opštoj amnestiji koji se odnosio na određena krivična dela počinjena u toku ili u vezi sa oružanim sukobom, među kojima je i učestvovanje u oružanoj pobuni protiv Republike Hrvatske, za šta su se teretili mnogi krajinski Srbi.

Prvi zakon o amnestiji donesen je već u septembru 1992. godine a kasnije je rok važenja tog akta produžen do proleća 1996. godine, što znači da su njime bili obuhvaćeni svi Srbi koji su bili pod oružjem do okončanja operacije "Oluja". Penić je pojasnio da amnestija nije važila za počiniocima ratnih zločina ili krivičnih dela klasičnog kriminala koja nisu bila u vezi sa oružanim sukobom. Namera zakonodavca je, tvrdi, bila da se Srbima u Hrvatskoj oprostimo to što su bili zavedeni i izmanipulisani. On i drugi predstavnici vlasti su, naglasio je, u javnim nastupima stalno ponavljali da će Srbima biti oprostena i zaboravljena "svaka zaludenost, vikanje na barikadi i svaka skrivena puška".

Svedok kaže da je u vreme "kada je Hrvatska gorela" pitanje oprosta bilo vrlo osetljivo, ali da su vlasti ipak izglasale zakon o amnestiji. Posebno je naglasio ulogu predsednika Tuđmana u tom procesu koji mu je, kaže, na jednom sastanku rekao sledeće: "Moramo praštati, pa i ja sam bio u zatvoru i ne znam baš koliko me je zatvor popravio".

Osim što je učestvovao u izradi zakona, Penić je radio i na njegovoj primeni. Tako je neposredno po završetku operacije "Oluja" u dva navrata odlazio u bazu UN u Kninu, gde se sklonilo oko hiljadu Srba od kojih je 70 bilo osumnjičeno za ratni zločin. Njegov zadatak je bio da osumnjičenima preda dokaze koji su protiv njih prikupljeni, ali ih je nekoliko odbilo da primi te papire. Tvrdi da ga je u Kninu sačekao general Čermak i da mu je pružio svu neophodnu pomoć, ali da nije učestvovao u razgovorima sa pripadnicima UN i osumnjičenim Srbima. Svedok naglašava da su svi koji nisu bili pod istragom mogli neometano da napuste bazu i vrate se svojim kućama.

Posle vrlo kratkog unakrsnog ispitivanja, okončan je iskaz Tomislava Penića, čime je ujedno završen i dokazni postupak odbrane trećeoptuženog generala Mladena Markača. On se zajedno sa Antom Gotovinom i Ivanom Čermakom tereti za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine.

Za sutra je u predmetu trojice hrvatskih generala zakazana administrativna rasprava.

2010-01-27

HAG/DEN HAAG

VEĆE POZIVA SVEDOKE NA SUĐENJU ZA "OLUJU"

Na današnjoj administrativnoj raspravi na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču saopšteno da će Pretresno veće pre zaključenja procesa pozvati nekoliko svedoka, čija imena danas nisu saopštena.

◀ Sudijsko vijeće na suđenju Ante Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Prošle sedmice je u predmetu za zločine u "Oluji" završen dokazni postupak trećeoptuženog Mladena Markača, a danas su obavljene i poslednji administrativni poslovi usvajanja dokumenata, ali suđenje hrvatskim generalima time nije okončano. Ostaje još da se, kako je danas najavljeno, saslušaju svedoci koje će pozvati Pretresno veće sudije Orija/Orie.

Predsedavajući nije saopštio imena svedoka za koje se veće opredelilo niti je rekao koliko će ih biti. Sve te informacije, najavio je, biće poznate u najskorije vreme kada bude objavljen nalog o rasporedu njihovih svedočenja.

Na početku današnjeg administrativnog zasedanja tužiocu je omogućeno da usmeno odgovori na pritužbe Gotovinine odbrane na rad istražitelja Joakima Robertsona/Robertsson. Branioci, naime, tvrde da je on u izjavu bivšeg komandanta snaga UN u sektoru Jug Alena Forana/Alain Forand dodao navode koji nisu svedokovi a izostavio delove koji su potencijalno oslobađajući po optužene.

Tužiteljica Gustafson je negirala takve navode zahtevajući od veća da odbaci pritužbe Gotovinine odbrane. Branioci su, navela je ona, imali priliku da za vreme Foranovog svedočenja u aprilu prošle godine preispitaju "problematične" delove izjave, ali oni to nisu učinili. Optužba smatra da se iz podnesaka odbrane može zaključiti da je istražitelj Robertson kriv samo zato što je Šveđanin koji je navodno primao instrukcije od Karla Bilta, koji je, podsetimo, nakon "Oluje" proglašen za *personu non gratu* u Hrvatskoj zbog tvrdnji o neselektivnom "barbarskom napadu na Knin".

Branilac Mišetić je u odgovoru na te tvrdnje rekao da odbrana nije ukazivala na Robertsonovu nacionalnu pripadnost nego na to da je radio za švedsku obaveštajnu službu. Predlog odbrane je da veće naloži tužiocu da razgovara sa istražiteljem i od njega dobije informacije o tome kako je Foranova izjava sačinjena.

Odjavljujući današnje zasedanje, predsedavajući sudija je rekao da veće do daljnjeg prekida sa radom.

2010-02-03

HAG/DEN HAAG

SEDAM SVEDOKA VEĆA NA SUĐENJU ZA "OLUJU"

U današnjem nalogu o rasporedu navedeno da će suđenje generalima Gotovini, Čermaku i Markaču biti nastavljeno 24. februara iskazom prvog od sedam svedoka Pretresnog veća.

Pošto su završeni dokazni postupci optužbe i odbrana hrvatskih generala Gotovine, Čermaka i Markača, suđenje za zločine nad Srbima počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" će biti nastavljeno iskazima svedoka Pretresnog veća.

U danas objavljenom nalogu o rasporedu se navodi da je veće holandskog sudije Orija/Orie odlučilo da u sudnicu pozove sedam svedoka. Njihova imena nisu objavljena, osim što se zna da je prvi od njih "privremeno označen" pseudonimom "CW-1". Da li će njegov identitet ostati zaštićen i po dolasku u Hag znaće se 24. februara popodne za kada je zakazan početak svedočenja.

Generali Gotovina, Čermak i Markač se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine.

2010-02-05

HAG/DEN HAAG

PRETRESNO VEĆE: "EU DA DOSTAVI DETALJNIJI IZVEŠTAJ"

Nezadovoljno poslednjim uopštenim izveštajem EU o koracima preduzetim na pronalaženju dnevnika evropskih posmatrača iz Knina, koji potražuje Gotovininu odbrana, Pretresno veće uputilo "hitan" poziv generalnom sekretaru Saveta EU u kojem se zahteva da u roku od 14 dana dostavi detaljnije informacije o pretrazi evropskih arhiva.

Pretresno veće koje vodi predmet hrvatskih generala Gotovine, Čermaka i Markača pozvalo je Evropsku uniju da u roku od 14 dana dostavi informacije o preduzetim koracima u cilju pronalaženja knjige dnevnika Kninskog regionalnog centra Evropske posmatračke misije koju potražuje odbrana. U toj knjizi bi, po tvrdnjama odbrane, trebalo da se nalaze izveštaji evropskih posmatrača sačinjeni za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine, kada su počinjeni brojni zločini protiv krajinskih Srba i njihove imovine za koje se terete trojica generala.

Sličan zahtev veće je uputilo EU i sredinom decembra prošle godine, ali je mesec dana kasnije stigao odgovor da su "još jednom preduzeti svi koraci" ali da knjiga dnevnika "jednostavno nije pronađena". U danas objavljenom "Hitnom pozivu EU" se naglašava da je veće očekivalo da će biti detaljnije informisano o preduzetim koracima kao što su imena arhivara i drugih zvaničnika koji su u vezi sa spornim dnevnikom konsultovani, kao i o utvrđivanju tačnog "lanca čuvanja" tog dokumenta. Zbog toga veće poziva EU da ovog puta dostavi detaljnije informacije o preduzetim koracima uz opasku da bi rok od 14 dana mogao biti i produžen ako je neophodno.

Kao i u prethodnim prilikama, najnoviji poziv Pretresnog veća sudije Orija/Orie upućen je generalnom sekretaru Saveta EU. Na toj funkciji, koju je do nedavno vršio Havijer/Javier Solana, nalazi se Pjer de Boasje/Pierre de Boissieu.

Prepiska na relaciji Gotovininu odbrana – Pretresno veće – EU počela je u martu prošle godine, kada su branioci tvrdili da im nije dostavljeno blizu 100 izveštaja evropskih posmatrača, da bi u jednom od poslednjih podnesaka naveli da nije dostavljen još samo sporni dnevnik Kninskog regionalnog centra evropskih posmatrača.

Suđenje hrvatskim generalima je ušlo u završnu fazu i ostalo je da se sasluša još sedam svedoka veća. Prvi od njih je "privremeno zaveden" pod pseudonimom "CW-1", a njegov iskaz će početi u sredu 24. februara.

2010-02-18

HAG/DEN HAAG

DNEVNIK KNINSKIH POSMATRAČA NIJE U ARHIVAMA EU

U odgovoru na zahtev Pretresnog veća da dostavi "detaljniji" izveštaj o koracima preduzetim na pronalaženju dnevnika evropskih posmatrača iz Knina iz vremena "Oluje", koji potražuje Gotoviniina odbrana, generalni sekretar Saveta EU Pjer de Boasje naveo da posle pretrage više od 200.000 dokumenata kninski dnevnik nije pronađen i uputio veće da se u daljoj potrazi obrati zemljama članicama Evropske posmatračke misije.

◀ Pierre de Boissieu, Generalni sekretar Saveta EU

Generalni sekretar Saveta EU Pjer de Boasje/Pierre de Boissieu dostavio je danas Pretresnom veću sudije Orija/Orie detaljan izveštaj o koracima preduzetim na pronalaženju dnevnika evropskih posmatrača iz vremena operacije "Oluja" 1995. godine, koji potražuje odbrana generala Ante Gotovine. To je jedini preostali dokument koji na zahtev branilaca do danas nije lociran u evropskim arhivama, pa su pre dve sedmice sudije od Saveta EU tražile da "detaljnije" izveste kako je pretraga obavljena.

U Boasjeovom pismu se navodi da su službenici EU od aprila prošle godine do danas elektronskim putem pretražili gotovo 200.000 dokumenata i ručno još oko 10.000 i da nijedan nije identifikovan kao "Knjiga

dnevnika Regionalnog centra Knin". Tokom pretrage je, navodi se dalje, pronađeno više od deset dokumenata koji su sačinili evropski posmatrači iz Knina, poput dnevnih, situacionih, humanitarnih izveštaja i nedeljnih procena. Lociran je i veliki broj dnevnih i nedeljnih izveštaja evropskih posmatrača iz drugih regionalnih centara. Svi pomenuti dokumenti, navodi De Boasje, dostupni su Gotovininim braniocima.

U zaključku, generalni sekretar je uputio sudije i Gotovininu odbranu da se u daljoj potrazi za nedostajecim dokumentom obrate državama članicama Evropske posmatračke misije i od njih zatraže da pretraže svoje nacionalne arhive.

Prepiska na relaciji Gotoviniina odbrana – Pretresno veće – EU počela je u martu prošle godine, kada su branioci tvrdili da im nije dostavljeno blizu 100 izveštaja evropskih posmatrača, da bi u jednom od poslednjih podnesaka naveli da nije dostavljen još samo sporni dnevnik Kninskog regionalnog centra.

Suđenje hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine nad Srbima počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja", je ušlo u završnu fazu i ostalo je da se sasluša još sedam svedoka veća. Prvi od njih je "privremeno zaveden" pod pseudonimom "CW-1", a njegov iskaz će početi u sredu 24. februara.

2010-02-24

HAG/DEN HAAG

KAKO SU SRBI, HRVATI I BOŠNJACI POSTALI – HRVATI

Upitan da pojasni svoj predlog predsedniku Tuđmanu da se nakon operacije "Oluja" u jednom delu Hrvatske Srbe treba ograničiti na udeo "do deset odsto", bivši hrvatski ministar za obnovu i razvoj Jure Radić, svedočeći na poziv Pretresnog veća, rekao da je pod Srbima podrazumevao samo one koji su sa puškom u ruci napadali Hrvatsku, a pod Hrvatima sve lojalne građane, bez obzira da li su bili Srbi, Hrvati ili Bošnjaci.

◀ Jure Radić, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Prvi od sedam najavljenih svedoka Pretresnog veća na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču je bivši potpredsednik hrvatske vlade i ministar za obnovu i razvoj Jure Radić. On je danas odgovarao na pitanja sudija o eventualnoj nameri hrvatskih vlasti da za vreme i nakon operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine trajno proteraju Srbe iz Krajine, što je, po optužnici, bio cilj udruženog zločinačkog poduhvata na čelu sa predsednikom Franjom Tuđmanom uz učešće trojice optuženih. U zapisnicima brojnih sastanaka vlade i Vijeća obrane nacionalne sigurnosti (VONS) iz 1995. i 1996. godine, koji su tokom izvođenja dokaza tužiocima i odbrana uvedeni u dokaze, svedokovo ime je često navedeno na popisu prisutnih, a zabeleženo je i da je neretko uzimao reč u raspravama.

Na jednom od sastanaka državnog vrha od 17. decembra 1996. godine, kojem je prisustvovao i Radić, Tuđman zahteva da se izbeglim Srbima "ponudi novčana naknada kako se ne bi vratili svojim kućama". Nastojeći da "pojasni" reči tadašnjeg predsednika, Radić je rekao da je to bilo "vreme rasprava" u kojima su nuđena različita viđenja, ali da je "u konačnici" on uverio Tuđmana da je najbolje da se Srbima prvo ponudi povratak pa tek onda naknada onima koji se ne žele vratiti.

Ipak, na istom sastanku, ukazao je predsedavajući sudija Alfons Ori/Alphons Orije, Radić Tuđmana uverava u to da su Srbi "najkorumpiraniji narod na svetu" i da bi hrvatska država "mogla učiniti mnogo otkupljujući njihovu imovinu". Na primedbu da se baš i ne čini da je prednost davao povratku Srba, svedok je rekao da tada ni sam nije bio načisto koje je rešenje najbolje.

Posebna pažnja danas je posvećena i zapisniku sa sastanka od 11. avgusta 1995. godine kada je predsednik Tuđman predložio "radikalnu meru" oduzimanja imovine Srbima koji se u Hrvatsku ne vrata u narednih mesec dana. Radić kaže da na takav predlog nikada nije gledao kao na nešto negativno već, naprotiv, kao na "podsticaj" izbeglima da se što pre vrata. No, kako je povratak iz raznih razloga bio otežan, hrvatske vlasti su, objašnjava, rok produžile na tri meseca a kasnije ga potpuno ukinule. Posle primedbe sudije Orija da je veće čulo dokaze, naročito iz usta nekadašnjeg američkog ambasadora u Zagrebu Pitera Galbrajta/Peter Galbraith, da se od plana za oduzimanje napuštene imovine odustalo usled međunarodnih pritisaka, Radić je priznao da su pojedini ambasadori "predlagali" da se Srbi što pre vrata.

Konačno, predočen je i transkript sastanka hrvatskog državnog vrha od 22. avgusta 1995. godine na kojem Radić predlaže da broj Srba u strateški važnom području na potezu Karlovac-Slunj-Ogulin treba ograničiti na udeo "do deset odsto", na šta predsednik Tuđman dobacuje: "Ma ni deset odsto". Svedok je pokušao da ubedi veće da ni u ovom slučaju sve nije baš onako kako na prvi pogled izgleda. Tvrdi, naime, da ideja nije bila da se spreči povratak srpskih izbeglica, nego da se dosele Hrvati kako bi ih bilo deset puta više od Srba. Budući da je tvrdio da je cilj vlasti bio da se na to, inače nenaseljeno područje, dovede stanovništvo kako bi se zaštitili strateški interesi Hrvatske, predsedavajući je pitao zašto je onda uopšte pominjao njihovu nacionalnu pripadnost. "Kada kažem Srbi, mislim na one koji su sa puškom napadali Hrvatsku, a pod Hrvatima podrazumevam naše državljane bez obzira jesu li oni Srbi, Hrvati, Bošnjaci ili ne znam ko drugi", originalno je uzvratio Radić.

Pre početka iskaza bivšeg hrvatskog ministra za obnovu i razvoj, rečeno je da je on 25. maja 2009. godine dao izjavu predstavnicima odbrane Ante Gotovine, ali nije saopšteno zbog čega su branioći odustali od njegovog svedočenja.

Iskaz Jure Radića se nastavlja sutra.

2010-02-25

HAG/DEN HAAG

DA LI JE "KROATIZIRATI" ISTO ŠTO I "EUROPIZIRATI"?

Bivši hrvatski ministar za obnovu i razvoj Jure Radić objasnio zašto smatra da je kninski grafit "Čedo, ne buš se vrnul" iz avgusta 1995. godine odavao sliku "jedinstva hrvatskog naroda" a ne netrpeljivosti prema Srbima izbeglim tokom operacije "Oluja". O Tuđmanovom nastojanju da Muslimane "kroatiziranjem" približiti zapadnoj civilizaciji.

◀ Jure Radić, svedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

U današnjem unakrsnom ispitivanju bivšeg hrvatskog ministra za obnovu i razvoj Jure Radića, tužiteljica Gustafson je dokazivala da svedok nije bio iskren kada je juče, odgovarajući na pitanja predsedavajućeg sudije, tvrdio da su hrvatske vlasti nakon operacije "Oluja" 1995. godine obezbeđivale jednake uslove za povratak svim izbeglicama, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost. Optužba tvrdi da se iz transkripata sednica hrvatskog državnog vrha iz tog perioda jasno vidi namera da se spreči povratak Srba i da se na oslobođeno područje Krajine nasele Hrvati.

Radić svedoči na poziv Pretresnog veća koje vodi predmet hrvatskih generala Gotovine, Čermaka i Markača, optuženih za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine u leto 1995. godine.

Tužiteljica je danas predočila zapisnik sa sastanka predsednika Tuđmana sa visokim vojnim oficirima od 23. avgusta 1995. godine, na koji je pozvan i Radić da obrazloži demografsku situaciju u Krajini. On se tada požalio na "nepovoljan raspored pučanstva" u Hrvatskoj i predložio naseljavanje delova Krajine Hrvatima kako bi se "napravio balans". Na primedbu da govori samo o povratku Hrvata, a ne i Srba, svedok je retorički upitao zašto bi pred vojnim vrhom govorio o povratku Srba? Kaže da se tim pitanjem bavio "na vladi", dok je na pomenutom sastanku pokušavao da ubedi prisutne da u oslobođene krajeve "nasele" poneku vojnu jedinicu. Kako se radilo o hrvatskim vojnicima, logično je, kaže, da govori o "povratku Hrvata".

U nastavku "demografskog" izlaganja na istom sastanku, Radić kaže da Hrvate treba vratiti, između ostalog, i na područje Slunja gde "na sreću ranije nije bilo Srba". Bivši ministar ni u tom navodu ne vidi ništa loše, naglašavajući da se izrazio "kolokvijalno" nazivajući agresore Srbima. Kaže da bi sporni navod zapravo trebalo da glasi: "U Slunju, na sreću, nije bilo agresora".

Dan pre sastanka sa vojnim oficirima, Radić je u obraćanju predsedniku Tuđmanu izjavio da "nema ništa lepše" nego kad u Knin zajedno uđu Hrvati iz Varaždina i Splita. U sklopu takvog viđenja "lepote", Radić je ukazao i na jedan kninski grafit sa porukom: "Čedo, ne buš se vrnul". Nastojeći da objasni svoje tadašnje divljenje spomenutom grafitu, rekao je da je naglasak bio na kajkavskoj reči "buš" iz koje se vidi da su i Hrvati iz Zagorja stigli u Knin što je odavalo sliku "jedinstva hrvatskog naroda". Osim toga, Čedo je, kaže, narodski izraz za četnika, što znači da je autor grafita želeo reći: "Četniče, okupatore, nećeš se vratiti".

U prilog tvrdnji da je hrvatski državni vrh težio etnički čistim prostorima, kako u Hrvatskoj tako i u BiH, po tužiteljici govori i transkript jednog sastanka na kojem predsednik Tuđman kaže da Hrvati moraju "nositi na leđima" bosanske Muslimane i usput ih "postupno kroatizirati". Radić, očekivano, drugačije od tužiteljice shvata reči bivšeg predsednika i kaže da je ovaj pod pojmom "kroatizirati" zapravo mislio da Muslimane treba "eupeizirati" kako bi zajedno sa Hrvatima "postali deo zapadne civilizacije".

Pred kraj današnjeg zasedanja počelo je unakrsno ispitivanje svedoka od strane Gotovinih branilaca.

2010-02-26

HAG/DEN HAAG

MINE KOJE UBIJAJU SAMO SRBE

Bivši hrvatski ministar Jure Radić tvrdi da nije bilo bezbednosnih uslova da se Srbi vrata u Krajinu nakon "Oluje", jer su povratnici, između ostalog, bili izloženi riziku stradanja od zaostalih mina, pa su ga sudije pitale zašto je u isto vreme Hrvatima omogućena puna sloboda kretanja po oslobođenom području.

U unakrsnom ispitivanju bivšeg hrvatskog ministra za obnovu i razvoj Jure Radića, branilac Kiho/Kehoe se više bavio "kontekstom" u kojem su visoki državni zvaničnici razmatrali (ne)mogućnost povratka Srba u Krajinu nakon operacije "Oluja", a manje sadržajem sastanaka na kojima se to pitanje pominjalo. Pretresno veće je, podsetimo, Radića pozvalo u Hag kako bi razjasnio svoja izlaganja na sastancima državnih organa u kojima se, između ostalog, zalaže da se u pojedinim delovima Krajine ne dozvoli prisustvo "više od deset odsto Srba" i zagovara naseljavanje Hrvata u napuštene srpske kuće.

Gotovinin branilac je sugerisao da se radilo o vremenu kada je u neposrednoj blizini Krajine besneo rat u BiH, što je svedok prihvatio i podsetio da je Milošević tada još bio na vlasti u Srbiji. Odbrana je, dalje, nastojala da dokaže da o stvarnoj nameri hrvatskog državnog vrha u pogledu povratka Srba više svedoče javna obraćanja hrvatskih zvaničnika, a manje ono što se pričalo na sastancima iza zatvorenih vrata. Jedan od takvih javnih nastupa je Tuđmanov poziv "svim Srbima koji nisu učestvovali u oružanoj pobuni" da ostanu u Hrvatskoj, upućen preko medija prvog dana "Oluje" 4. avgusta 1995. godine. Radić kaže da je poziv za ostanak bio iskren, ali da se, "suprotno volji predsednika", dogodio "svojevoljni odlazak Srba".

Branilac Kiho je predočio zapisnik sa sednice vlade održane dve nedelje nakon "Oluje" na kojem Radić izveštava Tuđmana o situaciji na oslobođenom području sledećim rečima: "Puno su naši zapalili, pale i danas, to je zlo, jer se radi o našoj a ne tuđoj imovini. Ovo je period pljačke, jada i svih tih stvari, ne znam kako se to može sprečiti". Budući da predsednik Tuđman na to dodaje da se takve pojave moraju sprečiti, odbrana smatra da to ukazuje da nije bilo namere da se onemogući povratak Srba u Krajinu, sa čim se svedok složio.

U nastavku opisivanja "konteksta" u kojem je trebalo organizovati povratak izbeglih Srba, svedok je rekao da se radio o teškoj bezbednosnoj situaciji u kojoj su povratnici bili izloženi različitim rizicima, poput pogibije i ranjavanja od zaostalih mina. Zbog toga je, kaže, trebalo prvo normalizovati situaciju u Krajini, pa se tek onda upustiti u masovni povratak srpskih izbeglica. Budući da je u isto vreme građanima Hrvatske bila omogućena puna sloboda kretanja po oslobođenom području, sudija Kinis je pred kraj današnjeg zasedanja pitao svedoka kako je moguće da isti bezbednosni rizici nisu stajali i pred hrvatskim povratnicima. Radić odgovara da su vlasti svima "javno govorile" da još nije vreme za povratak, ali nije umeo da odgovori zahtevu sudija da ukaže na bar jedan takav javni nastup, osim što je pomenuo svoja navodna obraćanja Hrvatima u izbegličkim kampovima.

Tako je na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču završen iskaz bivšeg ministra i bliskog Tuđmanovog saradnika Jure Radića, a drugi svedok Pretresnog veća će se u sudnici pojaviti u četvrtak 4. marta.

2010-03-04

HAG/DEN HAAG

“MISTERIJA” ZLOČINA U KISTANJU

Drugi svjedok Pretresnog veća – bivši bojni hrvatske vojne policije Ivan Jurić – tvrdio da tokom posete krajinskom selu Kistanju neposredno nakon operacije “Oluja” nije video “ništa izvanredno”, pa mu je predsjedavajući sudija predočio izveštaje pripadnika UN ali i hrvatske obavještajne službe u kojima se navodi da je selo u plamenu, a da leševi “zaudaraju” i zamolio ga da pomogne veću da razreši “tu misteriju”.

◀ Ivan Jurić, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Bojnik HV Ivan Jurić je u avgustu 1995. godine po naređenju načelnika Uprave vojne policije Mate Laušića poslat u Knin sa zadatkom da “koordinira rad” 72. i 73. bojne vojne policije, koje su bile zadužene za sprečavanje i istragu eventualnih zločina hrvatskih vojnika na oslobođenom području. U dosadašnjem toku suđenja za zločine počinjene za vreme i nakon operacije “Oluja”, tužilac je nastojao da dokaže da su vojnom policijom, između ostalih, komandovali i dvojica od trojice optuženih – Ante Gotovina i Ivan Čermak – dok su odbrane to negirale, prebacujući odgovornost na generala Laušića. Mada su se često pozivale na Jurićevu

ulogu u Krajini, nijedna od strana ga nije pozvala u Hag, pa su to učinile sudije. Tadašnji bojni je u međuvremenu “dogurao” do čina generala i dalje je na službi u Hrvatskoj vojsci.

Opisujući sistem vojnog izveštavanja u leto 1995. godine, Jurić je rekao da je dnevne izveštaje od podređenih jedinica sa terena sabirao u jedan dokument i slao ga Upravi vojne policije u Zagrebu. Ipak, tvrdi da je komandant 72. bojne vojne policije bio u svakodnevnom kontaktu sa komandantom Zbornog područja Split Antom Gotovinom i da su jedan drugog redovno izveštavali o događajima u Krajini, što pisanim putem, što usmeno na brifinzima.

Odgovarajući na pitanja predsjedavajućeg sudije Orija/Orie o vezi generala Čermaka i vojne policije, svjedok je rekao da je ovaj mogao izdavati zadatke vojnopolicijskim jedinicama u svojstvu komandanta Zbornog mesta Knin. Ipak, tvrdi da Čermak “nije imao veliku kontrolu” nad vojnom policijom i kaže da su zadaci koje je on izdavao morali biti u skladu sa ranije propisanom ulogom tih jedinica.

Dobar deo današnjeg ispitivanja sudije su posvetile Jurićevim saznanjima o zločinima koji su se dogodili na oslobođenom području u prvoj polovini avgusta 1995. godine. Svjedok kaže da je za vreme boravka u Krajini, od 3. do 13. avgusta 1995. godine, dobio izveštaje da pripadnici HV ili “ljudi u odorama” čine kaznena dela, “ali ne velika”. Znao je da su na kontrolnim punktovima zaustavljani pojedinci sa robom čije poreklo nisu mogli dokazati, ali tvrdi da nikada nije čuo za ubistva srpskih civila ili pljačke i paljevine njihovih napuštenih kuća.

Pošto je svjedok rekao da, osim što nije bio izvešten, nije ni lično video pripadnike vojske da čine zločine, usledilo je ispitivanje o njegovoj poseti krajinskom selu Kistanje 9. avgusta 1995. godine. Jurić tvrdi da u Kistanju “nije zamjetio ništa izvanredno”, osim četiri do pet devastiranih objekata, što je pripisao ratnim dejstvima.

Taj njegov navod, primetio je predsjedavajući, demantuju pripadnici kanadskog bataljona UN koji su istog dana prošli kroz Kistanje i u izveštaju naveli da su morali zatvarati prozore automobila “zbog vrućine od plamena spaljenih kuća i zaudaranja mrtvih tela”. Sudija Ori je predočio i izveštaj radnika hrvatske Sigurnosne-informativne službe (SIS) Ante Gugića od 8. avgusta 1995. u kojem se navodi da “u oslobođenim mestima Bribirske Mostine, Đevrske i Kistanje vlada kaotično stanje uz masovne pljačke i paljevine”, te da su pripadnici HV “dezorganizirani i konzumiraju alkohol”.

Predsjedavajući je primetio da se takvi navodi “ne podudaraju” sa Jurićevim zapažanjima i zamolio ga da pomogne veću da “razreši tu misteriju”. Svjedok je ostao pri ranijoj tvrdnji da “stvarno ništa od toga nije video” i retorički upitao “zar bi, da jeste, samo stajao ništa ne preduzimajući”.

Generala Jurića će sutra unakrsno ispitivati tužilac i zastupnici optuženih.

2010-03-05

HAG/DEN HAAG

NEZNAJJE ENGLESKOG KAO ALIBI

Odbrana Ante Gotovine ukazuje da general HV Ivan Jurić u avgustu 1995. godine nije govorio engleski jezik, pa da tako prilikom susreta u selu Kistanje nije mogao reći kanadskim posmatračima da je cilj “akcije čišćenja” da se “četnici više nikada ne vrate u Krajinu”, kako je svedočeći za optužbu tvrdio kanadski obavještajac.

◀ Ivan Jurić, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

U kratkom unakrsnom ispitivanju generala HV Ivana Jurića, tužilac Rajan Kerijer/Ryan Carrier se bavio pitanjem nadležnosti za rad vojne policije na području Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja", kada su počinjeni zločini za koje se terete hrvatski generali Gotovina, Čermak i Markač. Svedok je u to vreme, po naređenju načelnika Uprave vojne policije Mate Laušića, boravio u Kninu sa zadatkom da koordinira rad vojnopolicijskih jedinica na terenu, koje su bile zadužene za sprečavanje i istragu zločina.

U jučerašnjem ispitivanju od strane Pretresnog veća, na čiji poziv je i došao u Hag, Jurić je rekao da je zapovednik

72. bojne vojne policije, bojničar Mihael Budimir, svakodnevno izveštavao generala Antu Gotovinu o aktivnostima svoje jedinice. Danas je to dopunio navodom da je Gotovina kao Zapovednik zbornog područja Split bio nadređen vojnoj policiji u Krajini po pitanju izdavanja "dnevno-operativnih zadataka". Tvrdi da njegov dolazak u Krajinu po nalogu Laušića nije ni u čemu narušio zakonom utvrđeni lanac komandovanja sa Gotovinom na čelu.

Gotovinin branilac Luka Mišetić je u unakrsnom ispitivanju predočio jedan dnevni izveštaj 72. bojne vojne policije iz kojeg se vidi da je zapovednik Zbornog područja Split bio samo jedan od desetak primalaca, što je svedok i potvrdio. Odbrana je, dalje, ukazivala da general Gotovina nije izveštavan baš o svim događajima na terenu, poput oduzimanja ukradenih stvari od hrvatskih vojnika na kontrolnim punktovima. Jurić se i sa tim složio i rekao da ne zna zbog čega je tako.

Branilac je zatim pitao svedoka da li je u vreme boravka u Krajini znao engleski jezik i kako se sporazumevao sa pripadnicima kanadskog bataljona koje je sreo na području sela Kistanje 9. avgusta 1995. godine. Jurić odgovara da je znao tek pedesetak reči engleskog i da je sa Kanađanima razgovarao "znacima i rukama", jer prevodioca nije bilo. Ovaj mali "test engleskog" braniocu očito treba da posluži za pobijanje navoda bivšeg kanadskog vojnog obaveštajca Filipa Roja Berikofa/Philip Roy Berikoff, koje je u iskazu na poziv optužbe 2008. godine tvrdio da mu je Jurić prilikom susreta u Kistanju rekao da je cilj "akcije čišćenja" da se "četnici više nikada ne vrate u Krajinu", s tim da je pod četnicima podrazumevao sve Srbe.

Pravo na unakrsno ispitivanje iskoristio je i Stiven Kej/Steven Kay, branilac generala Ivana Čermaka, koji je negirao da je njegov klijent bio nadređen vojnoj policiji. Sugerisao je svedoku da su naređenja koja je Čermak izdavao vojnoj policiji nakon operacije "Oluja" zapravo bile informacije kojima bi se oni bavili i da ih je poslao bilo koji vojnik. Jurić se sa tim saglasio i dodao da Čermak kao zapovednik Zbornog mesta Knin vojnoj policiji nije mogao da izdaje "zapovijedi već samo zadaće".

Pošto je Jurićevo svedočenje okončano, na suđenju hrvatskim generalima će uslediti dvonedeljna pauza do 19. marta, kada će iskaz dati novi svedok Pretresnog veća.

2010-03-15

HAG/DEN HAAG

HRVATSKOJ "TRAJNO" ODREŠENE RUKE

Pretresno veće odbilo zahtev branilaca da se Republici Hrvatskoj naloži "trajna obustava" pregleda kompjutera i dokumenata zaplenjenih prošle godine od članova tima Gotovine odbrane a u cilju potrage za nedostajućim topničkim dnevnicima, s tim da su državni organi dužni da iz pretrage izostave dokumentaciju koja se tiče komunikacije između branilaca i optuženog i materijale koje je za potrebe predmeta pripremila odbrana.

Pretresno veće holandskog sudije Orija/Orie odbilo je danas zahtev branilaca generala Gotovine da se Republici Hrvatskoj naloži "trajna obustava" pregleda kompjutera i dokumenata zaplenjenih od članova tima odbrane u akciji hrvatske policije s početka decembra prošle godine. U današnjoj odluci se navodi i da je odbijen zahtev da se Hrvatska spreči u svim daljim istražnim koracima usmerenom prema članovima timova odbrana Ante Gotovine i Mladena Markača.

Sličnu odluku Pretresno veće je donelo i 18. decembra prošle godine, s tim što se tada radilo o "privremenom", a sada o "trajnom" nalogu. U međuvremenu su branioci dostavile nove argumente u kojima pojašnjavaju svoje zahteve, kojima su se u svojim odgovorima suprotstavili tužilac i Republika Hrvatska.

Akcije hrvatske policije su, podsetimo, preduzete sa ciljem ispunjavanja naloga veća o potrazi za topničkim dokumentima iz perioda operacije "Oluja" koje tužilaštvo već duže vreme neuspešno potražuje od Republike Hrvatske.

Današnja odluka nameće i izvesna ograničenja. Hrvatskoj se, naime, nalaže da se uzdrži od pregleda zaplenjene dokumentacije koja se tiče komunikacije između branilaca i optuženog i materijale koje je za potrebe suđenja pripremila odbrana. Pošto se postavilo pitanje ko je merodavan da odluči šta potpada pod pomenuta ograničenja, sudije su prepustile Gotovininim braniocima i hrvatskim vlastima da o tome postignu dogovor, a ako do toga ne

dođe, odluku će doneti nezavisno telo Tribunala. Dodajmo i to da je veće naložilo Hrvatskoj da sve informacije o zaštićenim svedocima do kojih dođe pregledom zaplenjenog materijala moraju ostati poverljive.

Konačno, današnjom odlukom je odbijen i zahtev branilaca da se obustave istraga i krivični postupci protiv članova tima Gotovine odbrane Marina Ivanovića i Joze Ribičića, pokrenuti zbog prikrivanja i/ili uništavanja dokumentacije iz "Oluje".

Generali Gotovina, Čermak i Markač se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine. U optužnici se kao jedan od elemenata progona navodi i prekomerno i neselektivno granatiranje Knina i drugih krajinskih mesta, a dokazi za to su, smatra optužba, sadržani u nedostajućim topničkim dokumentima.

2010-03-19

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA TRAŽI ODOBRENJE ZA ŽALBU

Nezadovoljni odlukom Pretresnog veća kojom su hrvatskim vlastima date "odrešene ruke" da nastave istražne radnje protiv članova tima odbrane osumnjičenih za skrivanje i/ili uništavanje dokumentacije iz državnih arhiva, branioci Ante Gotovine zahtevaju odobrenje za žalbu. Iskaz bivšeg Markačevog zamenika Željka Sačića na zasjedanju zatvorenom za javnost.

Branioци hrvatskog generala Ante Gotovine traže odobrenje za ulaganje žalbe na odluku Pretresnog veća od 15. marta ove godine kojom je odbijen zahtev da se Republici Hrvatskoj naloži da trajno obustavi sve istražne radnje protiv članova tima odbrane. Podsetimo, u decembru prošle godine hrvatske vlasti su u sklopu potrage za topničkim dnevnicima HV iz vremena operacije "Oluja" zaplenili kompjutere i dokumente od nekoliko članova tima Gotovine odbrane, a pre toga je protiv nekih od njih pokrenut krivični postupak zbog skrivanja i/ili uništavanja dokumentacije iz državnih arhiva.

Odbrana smatra da odluka Pretresnog veća negativno utiče "na pravično i ekspeditivno suđenje", te da bi hitna odluka Žalbenog veća mogla da "suštinski pospeši postupak", što su, inače, uslovi koji moraju biti ispunjeni da bi se odobrilo ulaganje takozvane "interlokutorne žalbe".

Branioци ukazuju da je Pretresno veće u odluci navelo da je "svesno da pretrage preduzete protiv članova tima odbrane mogu predstavljati praktičnu prepreku u njihovom radu" i tako, po odbrani, na neki način priznalo da je "pravično i ekspeditivno suđenje" ugroženo. Ukoliko bi Žalbeno veće u kratkom roku donelo odluku, bila bi, smatra odbrana, prekinuta buduća sporenja po pitanju istražnih radnji protiv članova tima odbrane, što je i do sada opterećivalo postupak.

Mada se odlukom Pretresnog veća Hrvatskoj nameću izvesna ograničenja u pretrazi zaplenjene dokumentacije, Gotovini branioci Mišetić i Kiho/Kehoe očito ne smatraju da je to dovoljna zaštita prava i interesa optuženog. Sudije su, naime, naložile hrvatskim vlastima da se uzdrže od pregleda komunikacije između branilaca i optuženog ili materijala koje je odbrana pripremila za potrebe suđenja. Takođe, sve informacije o zaštićenim svedocima do kojih se dođe tokom pregleda zaplenjenih materijala moraju, prema odluci veća, ostati poverljive.

Inače, suđenje generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, po optužnici za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine, danas je nastavljeno na zatvorenoj sednici iskazom Željka Sačića, bivšeg zamenika komandanta specijalne policije Mladena Markača. Njegovo ime se do sada pominjalo u iskazima više svedoka optužbe i odbrane u kontekstu prikrivanja zločina u selu Grubori, gde je krajem avgusta 1995. godine ubijeno petoro srpskih staraca. Kako je danas najavio predsedavajući sudija Ori/Orie, Sačićev iskaz će biti nastavljen iduće nedelje, a odvijaće se "većim delom" na zasjedanju zatvorenom za javnost.

2010-03-23

HAG/DEN HAAG

"OTVORENO" SVEDOČENJE MARKAČEVOG ZAMENIKA

Bivši načelnik stožera hrvatske specijalne policije Željko Sačić i zamenik optuženog Mladena Markača u kraćem javnom delu svedočenja opisao ulogu i ratni put specijalaca u operaciji "Oluja". Ostaje utisak da je zanimljiviji deo njegovog glavnog iskaza održan na zasjedanju zatvorenom za javnost.

Posle dva i po dana ispitivanja bivšeg načelnika stožera hrvatske specijalne policije Željka Sačića na sednici zatvorenoj za javnost, u drugoj polovini današnjeg radnog dana se prešlo na javno zasjedanje. Sačić je u Hag došao kao svedok Pretresnog veća, kako bi odgovorio na pitanja u vezi sa delovanjem hrvatskih specijalaca koja su, po sudijama, ostala otvorena nakon završetka dokaznih postupaka optužbe i odbrana generala Gotovine, Čermaka i Markača, optuženih za zločine nad Srbima počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine.

◀ Željko Sačić, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Predsedavajući sudija Ori/Orie je prvo predočio nekoliko fotografija snimljenih 8. avgusta 1995. godine u Gračacu na kojima se vide uniformisani pripadnici hrvatskih oružanih snaga kako "na kablove" pale jedan civilni automobil, iznose stvari iz zgrada i utovaruju ih u kamion i proslavljaju oslobođenje tog ličkog gradića. Upitan da li se radilo o pripadnicima specijalne policije, svedok je rekao da je osoba koja pali civilni automobil "sto odsto" specijalac, a i za druge osobe sa fotografija je tvrdio da su "verovatno" ili "sigurno" pripadnici policijskih jedinica koje su učestvovala u "Oluji", a kojima je komandovao optuženi Mladen Markač.

U nastavku ispitivanja svedok je odgovarao na pitanja predsedavajućeg sudije o kretanju specijalne policije tokom operacije "Oluja" od 4. do 9. avgusta 1995. godine. Detaljno je opisao ratni put specijalaca od Velebita do Gračaca, pa dalje preko Bruvna i Mazina prema Gornjem i Donjem Lapcu u granici sa BiH.

Željko Sačić je, podsetimo, u iskazima nekolicine svedoka na suđenju hrvatskim generalima pominjan u kontekstu prikrivanja zločina u selu Grubori, gde je krajem avgusta 1995. godine ubijeno petoro srpskih staraca. Tako je, recimo, zamenik komandanta antiterorističke jedinice "Lučko" Josip Čelić tvrdio da mu je Sačić naredio da izmeni izveštaj u kojem je naveo da u Gruborima nije bilo borbi i napiše da je došlo do okršaja sa zaostalim srpskim borcima tokom kojeg su u unakrsnoj vatri stradali civili. Isto tako, komandant jedinice "Lučko" Josip Turkalj je u izjavi haškim istražiteljima naveo da je krajem avgusta 1995. godine prisustvovao razgovoru u kojem je Sačić generalu Ivanu Čermaku rekao da događaj u Gruborima treba da bude predstavljen kao «slučajni incident» u kojem su civili poginuli u unakrsnoj paljbi, "bez obzira da li je to istina ili ne".

Čelić i Turkalj su 2008. godine svedočili na poziv optužbe, a hrvatsko pravosuđe je krajem prošle godine optužilo Željka Sačića za prikrivanje dokaza o zločinu u Gruborima i naložilo njegovo hapšenje. Budući da postupak koji je pokrenulo hrvatsko pravosuđe još nije zaključen, logično je pretpostaviti da se o "slučaju Grubori" raspravljalo na zatvorenim sednicama.

Sudije su danas okončale ispitivanje svedoka, a sutra i prekosutra će mu pitanja postavljati tužilac i branioci optuženih.

2010-03-24

HAG/DEN HAAG

SAČIĆ ZAHVALAN ZBOG "OSVEŽAVANJA PAMĆENJA"

Mada je u prvi mah tvrdio da nije dobio nikakve izveštaje o spaljivanju Gračaca i Donjeg Lapca, bivši zamenik zapovednika specijalne policije Željko Sačić se zahvalio tužiteljici kada ga je podsetila da je upravo on primalac izveštaja o spaljivanju napuštenih kuća. Priznaje da o tome nije pokrenuo istragu i upućuje tužiteljicu da optuženog generala Markača - tadašnjeg zapovednika hrvatskih specijalaca - pita da li je on to učinio.

◀ Željko Sačić, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

U prvom delu unakrsnog ispitivanja svedoka suda Željka Sačića, tužiteljica Mahindaratne se bavila navodima o pljačkama i paljevinama u području koje je u operaciji "Oluja" početkom avgusta 1995. godine oslobodila hrvatska specijalna policija. Sačić je u to vreme bio načelnik stožera specijalne policije i zamenik komandanta specijalaca Mladena Markača, koji se sa generalima Gotovinom i Čermakom tereti za zločine nad srpskim civilima i njihovom imovinom u leto i jesen 1995. godine.

Hrvatski specijalci, a sa njima i Sačić i Markač, su ušli u Gračac 5. avgusta 1995. godine, a dva dana kasnije i u

Donji Lapac. Optužba dokazuje da su ta dva mesta nakon oslobođenja spaljena i opljačkana, ali se svedok u prvi mah sa tim nije složio. Tvrdi da je to pitanje bilo "izvan njegovog interesa" i da "nije zapazio", niti je bio izvešten o bilo kakvim zločinima.

Tužiteljica je ukazala da su, za razliku od Sačića, paljevinu napuštenih kuća "zapazili" njemu podređeni specijalci - zapovednik logistike Branislav Bole i jedan od komandanata na terenu Zdravko Janić. Oni su u izveštajima sačinjenim nakon "Oluje" naveli da je u Donjem Lapcu 7. i 8. avgusta 1995. godine došlo do spaljivanja kuća.

Svedok je prvo tvrdio da je "gotovo sto odsto siguran" da nije primio nikakve izveštaje o spaljivanju Donjeg Lapca, ali se ubrzo zahvalio tužiteljici jer mu je "osvežila pamćenje" ukazivanjem da se na dokumentima kao primalac navodi upravo Sačić. U Janićevom izveštaju je čak olovkom zapisano da "o spaljivanjima treba izvestiti generala Markača", a Sačić priznaje da je to njegov rukopis. Na pitanje da li je neko iz specijalne policije pokrenuo istragu o spaljivanjima u Lapcu, svedok je odgovorio: "Ja nisam sigurno, a Markača pitajte da li je on".

Tužiteljica je potom ukazala na činjenicu da je Pretresno veće u dosadašnjem toku suđenja čulo dokaze o tome da je Gračac spaljen i opljačkan 8. avgusta 1995. godine, tri dana nakon oslobođenja i u vreme kada se u centru grada nalazio stožer specijalne policije. Svedok je rekao da «ne može verovati da bi to moglo biti tačno» jer je general Markač svima «izrekom zapovedio» da ne sme biti kršenja zakona. Upitan da li je neki specijalac kažnjen zbog pljački i paljevina, Sačić je stavio prste na čelo, na trenutak razmislio i rekao: "Doista se ne mogu setiti da je toga bilo". Nešto kasnije se prisetio da je čuo za hapšenje "jednog piromana na motoricu", ali nije umeo da kaže da li se radilo o civilu, policajcu ili vojniku, niti kada se to dogodilo.

Jedan od svedoka optužbe je rekao i da je u vreme operacije "Oluja" video da je zapaljeno čak 90 odsto kuća duž ceste između Gračaca i Donjeg Lapca, ali je svedok odbacio takvu mogućnost. "Verovatno bih u tom slučaju i ja izgoreo", zaključio je.

Druga polovina današnjeg ispitivanja održana je na sednici zatvorenoj za javnost.

2010-03-26

HAG/DEN HAAG

SAČIĆ O MARKAČEVOJ HUMANOSTI

U završnom dijelu iskaza Željko Sačić je o svom nekadašnjem nadređenom generalu Mladenu Markaču govorio u superlativima navodeći, između ostalog, da ga je njegova humanost uvijek impresionirala. Suđenje se nastavlja sredinom aprila iskazom novog svjedoka Pretresnog vijeća.

◀ Željko Sačić, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

"Njegova humanost me uvijek impresionirala" - rekao je bivši načelnik stožera hrvatske specijalne policije Željko Sačić, govoreći o svom nekadašnjem nadređenom Mladenu Markaču. Dodao je kako "inače ne bi mogli surađivati" pošto je "i on sam human čovjek". Bio je to samo uvod u svjedokov odgovor satkan od superlativa na pitanje branioca Gorana Mikuličića kakav je Markač bio kao zapovjednik.

Sačić je, inače, bio načelnik stožera specijalne policije i zamjenik komandanta specijalaca generala Markača koji se sa generalima Gotovinom i Čermakom tereti za zločine nad srpskim civilima i njihovom imovinom u ljeto

1995. godine. On je u Hag došao kao svjedok Pretresnog vijeća i šest dana je, uglavnom na sjednicama zatvorenim za javnost, odgovorio na pitanja u vezi sa djelovanjem hrvatskih specijalaca koja su, po sudijama, ostala otvorena nakon završetka dokaznih postupaka optužbe i odbrane.

Svjedok se veoma pohvalno izrazio o Markačevom poštivanju i provođenju zakona, tvrdeći da "nikada nije ni vidio ni čuo" za neki primjer nezakonitog ponašanja optuženog. Na pitanje branioca da li je on sam ikada izvijestio Markača o nekom nezakonitom postupanju pripadnika specijalne policije svjedok je naveo da je jednom prilikom prijavio samog sebe. Radilo se, kako je objasnio, o prometnom prekršaju za koji ga je Markač "propisno kaznio" jer je bio "striktan i dosljedan".

Protiv Željka Sačića se u Hrvatskoj vodi krivični postupak pod sumnjom da je prikrivao dokaze o zločinu u krajinskom selu Grubori, u dolini Plavnog, gdje je krajem augusta 1995. godine ubijeno pet srpskih civila. Taj zločin se, inače, navodi u optužnici protiv generala Gotovine, Čermaka i Markača. Tužilac je izvodio dokaze da su za taj zločin odgovorni pripadnici jedinice "Lučko" hrvatske specijalne policije, dok je odbrana nastojala dokazati da su srpski civili poginuli u unakrsnoj vatri u borbi specijalaca sa zaostalim pripadnicima srpskih snaga.

Nakon što je Sačićevo ispitivanje zaključeno predsjedavajući sudija je najavio da će se suđenje nastaviti sredinom aprila iskazima četiri preostala svjedoka Pretresnog vijeća. Svoje završne podneske strane bi trebalo da predaju do 31. maja, nakon čega će veće zakazati iznošenje završnih riječi.

2010-04-14

HAG/DEN HAAG

RAZJAŠNJAVANJE “MISTERIJE” O GRUBORIMA

U nastojanju da shvate protivrečnosti u policijskim izveštajima o pogibiji srpskih staraca u krajinskom selu Grubori krajem avgusta 1995. godine, sudije Pretresnog veća na suđenju za zločine počinjene za vreme i nakon operacije “Oluja” u Hag pozvali Stjepana Žinića, vođu jedne od grupa hrvatskih specijalaca koji su učestvovali u “akciji čišćenja terena” u dolini Plavnog.

◀ Stjepan Žinić, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

O akciji čišćenja terena u dolini Plavnog krajem avgusta 1995. godine, kada je u selu Grubori ubijeno petoro srpskih staraca, iskaze je u toku dokaznih postupaka optužbe i odbrane na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču dalo više bivših pripadnika specijalne policije. Pretresno veće sudije Orija/Orie očito smatra da taj incident nije u potpunosti rasvetljen pa je kao svedoka pozvalo još jednog od učesnika akcije čišćenja – Stjepana Žinića, vođu jedne od grupa jedinice specijalne policije “Lučko”.

Pitanje je, međutim, da li će i posle njegovog iskaza stvari biti iole jasnije, budući da tvrdnje koje je danas izneo

u priličnoj meri odudaraju od navoda iz ranije izjave haškim istražiteljima i prošlogodišnje koju je dao hrvatskom istražnom sudiji. Kao i kod većine prethodnih svedoka, glavne protivrečnosti Žinićevih navoda tiču se spornog pitanja – da li je u Gruborima 25. avgusta 1995. godine došlo do sukoba hrvatskih specijalaca i zaostalih srpskih snaga tokom kojih su starci mogli poginuti u unakrsnoj vatri, kako to tvrdi odbrana.

Kao i drugi specijalci koji su učestvovali u akciji čišćenja doline Plavnog, Žinić je prvo izvestio nadređene da nikakvog sukoba sa “četnicima” nije bilo, ali se zatim “korigovao” i počeo da u kasnijim izveštajima i izjavama navodi da je sukoba, ipak, bilo. Danas kaže da se njegova grupa nije ni sa kim sukobila, ali da je tokom akcije čišćenja iz pravca Grubora čuo pucnjavu i video dim koji bi mogao dolaziti iz spaljenih objekata. Tvrdi da je naknadno saznao da je došlo do borbi, pa je to uneo u izveštaj koji je sastavio u Zagrebu početkom septembra 1995. godine, na zahtev komandanta jedinice “Lučko” Josipa Turkalja.

Žinić je bio izričit u tvrdnji da izveštaj nije pisao ni pod čijim pritiskom. Za razliku od njega, komandant akcije čišćenja doline Plavno Josip Čelić je u iskazu na poziv optužbe u septembru 2008. godine priznao da je priča o navodnom sukobu u policijske izveštaje ušla tek nakon intervencije komandanta specijalaca Mladena Markača i njegovog zamenika Željka Sačića, koji je, inače, nedavno optužen u Hrvatskoj upravu zbog prikrivanja zločina u Gruborima.

Čelić je, naime, rekao da komandanti specijalne policije nisu bili zadovoljni njegovim izveštajem u kojem nije pominjao sukobe, pa su ga pozvali u štab u Gračacu, gde mu je Sačić izdiktirao novi izveštaj. Čelić je tvrdio i da se fabrikovanje izveštaja nastavilo u Turkaljevom zagrebačkom uredu, gde mu je na potpis dat već pripremljeni dokument u kojem se pominje sukob sa “četnicima”, čiji su delovi onda praktično prepisani u izveštaje koje su potpisali Žinić i drugi komandanti grupa. Žinić je, međutim, danas to negirao navodeći da je procedura bila sledeća – svi su došli u Turkaljev ured, napisali rukom izveštaje, dali ih sekretarici na prekucavanje, potom su prekucano potpisali, predali Turkalju, a ovaj prosledio Sačiću.

Iskaz Stjepana Žinića se sutra nastavlja.

2010-04-15

HAG/DEN HAAG

PROMENIO MIŠLJENJE POŠTO JE “MALO RAZMISLIO”

Hrvatski specijalac Stjepan Žinić u unakrsnom ispitivanju na suđenju hrvatskom generalima Gotovini, Čermaku i Markaču pokušavao da objasni zašto se sve što je ranije rekao o ubistvu srpskih staraca i spaljivanju kuća u selu Grubori... razlikuje od onoga što govori danas.

U unakrsnom ispitivanju pripadnika hrvatske specijalne policije Stjepana Žinića, koji na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču svedoči na poziv Pretresnog veća, tužilac Hederali/Hedaraly je nastojao da dodatno rasvetli na koji način je 25. avgusta 1995. godine stradalo petoro staraca u krajinskom selu Grubori i ko je za to odgovoran. Incident se dogodio u vreme kada su na području doline Plavnog pripadnici jedinice “Lučko” sprovodili akciju čišćenja terena u cilju stvaranja bezbednosnih preduslova za prolazak “Vlaka slobode”, kojim je 26. avgusta u Knin iz Zagreba doputovao hrvatski državni vrh na čelu sa predsednikom Tuđmanom.

◀ Stjepan Žinić, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Stjepan Žinić je u izjavi hrvatskom istražnom sudiji iz decembra prošle godine rekao da je tokom akcije čišćenja u jednom momentu iz pravca Grubora čuo pucnjavu i da je, kada je prišao selu, video zapaljenu kuću. Odmah nakon toga, iz Grubora je, opisao je tada, izašlo petnaestak specijalaca iz grupe koju je predvodio Frano Drlje. Danas, međutim, nije mogao "sa stoprocentnom sigurnošću" da potvrdi da li se radilo "baš o selu Grubori ili o nekom zaseoku" i tvrdi da nije video zapaljenu kuću, već samo dim. Na pitanje da pojasni raskorak između današnjeg iskaza i izjave hrvatskom pravosuđu od pre samo nekoliko meseci, kaže da je "u međuvremenu malo razmislio".

Nakon akcije u dolini Plavnog, hrvatski specijalci su 26. avgusta 1995. godine raspoređeni na područje sela Ramljani sa naređenjem da nastave čišćenje terena. Svedok je, kaže, i tog dana video dim iz kuća koje su, kako tvrdi, mogle biti spaljene neposredno pre dolaska specijalaca. Nakon završetka akcije u Ramljanima, specijalci su se uputili ka Gračacu, ali ih je na putu presreo general Mladen Markač i posle kraće rasprave naložio im da se vrate u Zagreb.

I u pogledu tog događaja Žinićeve ranije izjave se razlikuju od današnjih. On je, naime, u izjavama predstavnicima hrvatskog pravosuđa ali i haškim istražiteljima tvrdio da je Markač bio besan i vikao na jednog od vođa specijalaca, Franu Drlju, zbog toga što su "neke kuće popaljene a ljudi pobijeni". Svedok danas, međutim tvrdi da nije čuo o čemu su Drlja i Markač razgovarali. Odgovarajući na pitanja Markačevog branioca rekao je da je u ranijim izjavama naveo stvari koje je "najverovatnije čuo od drugih specijalaca".

Odgovarajući na pitanja Markačevog branioca, svedok je objasnio i zašto je neposredno nakon incidenta u Gruborima zapovednika Josipa Čelića izvestio da tokom akcije nije bilo sukoba sa zaostalim srpskim borcima, da bi onda nekoliko dana kasnije u pisani izveštaj uneo da je borbi ipak bilo. Kaže da je smatrao da će Čelića o sukobima obavestiti drugi pripadnici grupa. Tvrdi i da kasnije izveštaje nije pisao ni pod čijim pritiskom, a naročito ne komandanta specijalaca Mladena Markača. Odbrana, podsetimo, dokazuje da je Markač izvešten da su starci poginuli u unakrsnoj vatri između specijalaca i zaostalih srpskih boraca.

Suđenje za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" nastavljeno je na zasedanju zatvorenom za javnost iskazom narednog svedoka Pretresnog veća.

2010-04-19

HAG/DEN HAAG

HRONOLOGIJA ZLOČINA U GRUBORIMA

Svedočeći na poziv Pretresnog veća, jedan od učesnika akcije hrvatskih specijalaca iz avgusta 1995. godine u kojoj je ubijeno petoro srpskih staraca izneo saznanja o tom incidentu, ukazujući i ko bi mogli biti direktni počinioci zločina u Gruborima, navedenog u optužnici protiv generala Gotovine, Čermaka i Markača.

Mada je do sada više svedoka na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja", opisalo okolnosti koje su pratile ubistvo petoro srpskih staraca u selu Grubori 25. avgusta 1995. godine, Pretresno veće je danas čulo možda i najkonkretniji iskaz o tom incidentu, a prvi put su u haškoj sudnici pomenuta imena mogućih počinilaca. Na poziv veća sudije Orija/Orie svedočio je specijalac Branko Balunović, vođa jedne od četiri grupe Antiterorističke jedinice "Lučko" koje su učestvovala u akciji čišćenja terena na području doline Plavnog krajem avgusta 1995. godine.

Odgovarajući na pitanja predsedavajućeg sudije, Balunović je danas rekao da je tokom akcije čuo sporadičnu pucnjavu iz pravca sela Grubori, kroz koje je tada prolazila grupa Frane Drlje. Tvrdi da tada nije znao ni da su starci ubijeni, niti da su kuće spaljene, pa o tome nije ni izvestio zapovednika akcije Josipa Čelića. Budući da je na sličan način izvešten i od vođa ostalih grupa, Čelić je u svom izveštaju napisao da u dolini Plavnog nije bilo većih incidenata. To se, međutim, nije dopalo čelnicima specijalne policije pa su ga pozvali da sutradan 26. avgusta dođe u štab u Gračacu. Sa njim je pošao i Balunović.

Mada tvrdi da je sve vreme čekao u hodniku i da nije bio očevidac svega što se tada u štabu događalo, svedok kaže da mu je Čelić rekao da je "temeljem napatka gospodina Sačića", zamenika komandanta specijalaca Mladena Markača, napisao novi izveštaj o akciji čišćenja u kojem je naveo da su se specijalci u Gruborima sukobili sa zaostalim srpskim borcima, što je moglo dovesti do stradavanja staraca u unakrsnoj vatri. Čelić i Balunović su 27. avgusta zajedno sa Sačićem otišli u Grubore kako bi se uverili da je incidenta zaista bilo. Svedok kaže da je tom prilikom video potresne prizore kojih se često priseća. Na ulazu u selo su, opisao je, videli mrtve svinje i krave, nakon čega im je jedan meštalin rekao da "nije šteta stoke nego ljudi" i odveo ih do mesta na kojima su se nalazili leševi ubijenih staraca.

Po povratku u Zagreb zapovednik Čelić i vođe grupa, među kojima i Balunović, pozvani su u komandu jedinice "Lučko"

kako bi podneli pisane izveštaje o akciji u dolini Plavno. Izveštaje su, kaže danas Balunović, pisali "prema podacima koje je Čelić dobio od Sačića", a ne prema onome što su na terenu videli i doživeli. Da bi priča o sukobima sa srpskim borcima bila uverljivija, u izveštaj je uneseno i da su specijalci zarobili dva neprijateljska vojnika. Iako priznaje da su se po završetku akcije sve četiri grupe specijalaca okupile na jednom mestu i da tom prilikom nije video nijednog zarobljenika, Balunović danas kaže da nije sumnjao u Sačićeve navode.

Upitan da li je naknadno saznao šta se tačno dogodilo u Gruborima, svedok kaže da mu je "negde 2003. godine" specijalac Marjan Šoša rekao da su Frano Drlje i Igor Beneta "nekog ubili u Gruborima". Šoša mu je, takođe, rekao da ga je Drlje odveo u šumu nadomak baze jedinice "Lučko" i pretio mu "da će ga ubiti i tu zakopati ako bude kazivao šta zna o ubistvu staraca".

Pred kraj današnjeg zasedanja tužilac je počeo unakrsno ispitivanje svedoka.

2010-04-20

HAG/DEN HAAG

SPECIJALCI "NEVIČNI PISANJU"

Objašnjavajući zašto je u izveštaj o ubistvu srpskih staraca u selu Grubori krajem avgusta 1995. godine naveo da je tada došlo do obračuna sa zaostalim srpskim borcima iako ih on nije video, svedok Pretresnog veća Branko Balunović rekao da specijalci tada prosto "nisu bili vični pisanju izveštaja" i priznao da je na taj način dobijena "iskrivljena slika stvarnih događaja".

◀ Branko Balunović, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

U kratkom unakrsnom ispitivanju od strane tužioca Hederalija/Hedaraly, pripadnik hrvatske specijalne policije Branko Balunović je jasno rekao da tokom akcije čišćenja terena na području doline Plavnog krajem avgusta 1995. godine, kada je u selu Grubori ubijeno petoro starijih civila, nije video zaostale srpske borce. Ipak, u izveštaju koji je nakon akcije napisao u Zagrebu naveo je da je u Gruborima došlo do obračuna specijalaca sa "četnicima", što je bilo u skladu sa tadašnjim zvaničnim stavom hrvatskih vlasti – izraženim u izjavi generala Čermaka - da su srpski starci ubijeni tokom borbi u unakrsnoj vatri.

Branilac bivšeg zapovednika specijalne policije Mladena Markača je u unakrsnom ispitivanju sugerisao da njegov klijent nije imao veze sa pritiscima na učesnike akcije da promene svoje prve izveštaje. Odgovornost je prebacivao na Markačevog zamenika Željka Sačića i zapovednika akcije čišćenja Josipa Čelića. Balunović je ponovio deo jučerašnjeg iskaza u kojem je rekao da je u Zagrebu izveštaj pisao po Čelićevim instrukcijama, kome je Sačić nešto ranije izdiktirao "istinu o Gruborima". Tvrdi da se Markač nije time bavio i da nikada nije čuo da je on uticao na bilo koga da promeni izveštaj o incidentu u Gruborima.

Budući da je Balunović u februaru ove godine pred hrvatskim sudom izjavio da je u izveštaj uneo stvari za koje "ne bi mogao reći da li odgovaraju stvarnom stanju na terenu", predsedavajući sudija ga je pitao zašto je to uradio. Odgovorio je da tada "nije imao razloga, niti se usudio sumnjati" u istinitost onoga što su mu pretpostavljeni rekli. Sudiju Orija/Orie je zanimalo koja je onda svrha takvog dokumenta ako se u njemu pod plaštom izveštavanja sa terena navode stvari koje su navodno videli drugi a ne onaj ko ga je pisao. Balunović je objasnio da tadašnji specijalci prosto "nisu bili vični pisanju izveštaja" i priznao da je na taj način dobijena iskrivljena slika stvarnih događaja.

Markačev branilac je potom podsetio na deo jučerašnjeg Balunovićevog iskaza u kojem je rekao da je 2003. godine čuo da su specijalci Frano Drlje i Igor Beneta "nekog ubili u Gruborima" i pitao ga da li je o tim saznanjima izvestio nadređene oficire. Svedok kaže da je smatrao da nije neophodno odmah prijaviti počiniocima pošto je znao da ratni zločin nikad ne zastareva i dodaje da je u to vreme bilo pretnji njemu i drugim specijalcima koji su znali istinu o Gruborima, pa nisu hteli "da se izlažu osveti".

Budući da zbog problema u avio-saobraćaju naredni planirani svedok nije doputovao u Hag, sutra će na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja", biti održana administrativna rasprava.

2010-04-22

HAG/DEN HAAG

NI REČ O GRUBORIMA

Bivši hrvatski specijalac Božo Krajina iskoristio pravo da ne odgovara na pitanja o ubistvu srpskih staraca u selu Grubori jer smatra da bi istiniti odgovori mogli ugroziti njegovu poziciju pred hrvatskim sudom, gde je optužen za prikrivanje tog zločina. Iako je iscrpljena lista svedoka Pretresnog veća, suđenje generalima Gotovini, Čermaku i Markaču nije završeno, budući da je odobren zahtev tužioca za ponovno otvaranje dokaznog postupka.

◀ Božo Krajina, svjedok na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Sudeći po izboru svedoka za koje se opredelilo Pretresno veće, najviše nerazjašnjenih pitanja nakon okončanja dokaznih postupaka optužbe i odbrana na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču je ostalo u vezi sa ubistvom petoro staraca u selu Grubori 25. avgusta 1995. godine. Naime, od sedam svedoka veća, četvorica su direktni ili indirektni učesnici akcije čišćenja doline Plavnog tokom koje se dogodio taj incident, a jedan svedok je dao iskaz na zasedanju zatvorenom za javnost.

Danas je svedočio Božo Krajina, vođa jedne od četiri grupe hrvatske specijalne policije u akciji čišćenja doline

Plavnog. On se zajedno sa Željkom Sačićem, bivšim zamenikom zapovednika specijalaca Mladena Markača, u Hrvatskoj tereti za prikrivanje zločina u Gruborima, pa mu je na samom početku iskaza predsedavajući sudija ukazao na pravo da nije obavezan odgovarati na pitanja koja bi mogla negativno uticati na njegovu odbranu pred hrvatskim sudom. Kao dodatna mera opreza, dodeljena mu je braniteljica, Suzana Tomanović, kojoj je dozvoljeno da tokom celog iskaza savetuje svog klijenta.

Već pri prvom konkretnom pitanju u vezi sa događajima u Gruborima bilo je jasno da će svedok u potpunosti iskoristiti pravo da se uzdrži od odgovora koji bi ga mogli inkriminisati. Prvo nije želeo da odgovori sudiji Oriju "na šta je njegova grupa specijalaca naišla 25. avgusta 1995. godine u Gruborima". Potom je odbio da govori o bilo čemu što se odnosi na pisanje, odnosno "fabrikovanje" izveštaja sačinjenih nakon akcije čišćenja, o čemu je ranije svedočilo nekoliko njegovih saboraca iz specijalne policije.

Mada na to imaju pravo, sudije su odlučile da ne nalože Krajini da ipak odgovori na ta pitanja. Predsedavajući je samo konstatovao da svedok «strahuje da bi ga tačan i istinit odgovor mogao inkriminisati».

Iskaz Bože Krajine se tako sveo na incident spaljivanja kuća u selu Ramljani od 26. avgusta 1995. godine. Odgovarajući na pitanja sudija, tužioca i Markačevog branioca, Krajina je rekao da je nakon te akcije video dim koji je dolazio iz pravca sela ali da ne zna ko je spalio kuće. Ipak, potvrdio je navode nekolicine prethodnih svedoka po kojima je general Markač presreo specijalce pri povratku iz Ramljana, ljutito im rekao da "nisu smeli zapaliti kuće" i da bi ih "sve trebalo pohapsiti", što se nije desilo, "i vratiti u Zagreb", što je učinjeno. Pred komandanta specijalaca je, tvrdi svedok, tada izašao jedan od vođa grupa Frano Drlje i rekao mu: "Ja sam to učinio pa šta mi možeš". Markač mu očito ništa nije mogao, ili nije želeo, budući da Drlje nije ni disciplinski ni krivično procesuiran zbog spaljivanja kuća u Ramljanima.

Tako je završen iskaz sedmog, poslednjeg, svedoka Pretresnog veća ali suđenje hrvatskim generalima još nije okončano, budući da su sudije, kako je danas saopšteno, odobrile zahtev za ponovno otvaranje dokaznog postupka optužbe, koji je ranije upućen u poverljivom obliku. Tužilac je saopštio da iz razloga logističke prirode nije u mogućnosti da izvede planirane svedoke pre 17. maja, ali je pitanje da li će se to i tada dogoditi, budući da je odbrana Ivana Čermaka najavila podnošenje zahteva za žalbu na pomenutu odluku veća.

2010-06-02

HAG/DEN HAAG

"PRIVREMENO POVERLJIVA" SVEDOČENJA

Iskazi trojice svedoka u ponovo otvorenom dokaznom postupku optužbe na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču održaće se, prema odluci veća, na zasedanju zatvorenom za javnost, s tim da je predsedavajući sudija naglasio da se radi o "privremenoj meri", odnosno da će javnost naknadno biti upoznata sa sadržajem njihovih svedočenja

Mesec i po dana nakon završetka izvođenja dokaza odbrana u predmetu hrvatskih generala Gotovine, Čermaka i Markača, tužilac je danas izveo prvog od svoja tri "dopunska" svedoka. Pretresno veće je, podsetimo, sredinom aprila odobrilo poverljiv zahtev optužbe za ponovno otvaranje dokaznog postupka.

Na samom početku današnjeg zasedanja predsedavajući sudija Ori/Orie je saopštio odluku veća po kojoj će sva tri tužiočeva svedoka biti saslušana na zasedanju zatvorenom za javnost, a obrazloženje za takvu meru biće naknadno saopšteno i to javno.

Odbrane Gotovine i Markača su prigovorile odluci veća, navodeći da u pravilima Tribunala nema osnova za zatvaranje iskaza u konkretnom slučaju. Čermakov branilac Kej/Kay se nadovezao i "izrazio zabrinutost" zbog toga što je o stvarima na koje će se odnositi svedočenje "već bilo mnogo publiciteta u Hrvatskoj i šire", te smatra "da je sada prava prilika da javnost čuje taj iskaz". Predsedavajući sudija je utešio braniocima, ukazujući da se radi samo o "privremenoj meri" i da "namera veća nije da ovonedeljni iskazi ostanu poverljivi". Nije, međutim, saopšteno kada bi se moglo očekivati obelodanjivanje iskaza tužiočevih dopunskih svedoka.

Generali Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog uklanjanja srpskih civila iz oslobođenog područja Krajine u leto 1995. godine. Taj cilj je, navodi se u optužnici, ostvarivan "silom, zastrašivanjem, progonima, prisilnim premeštanjima, deportacijama, pljačkom i uništavanjem imovine" srpskih civila, a moglo se pretpostaviti da su ubistva i dela nehumanog i okrutnog postupanja "moguća posledica sprovođenja cilja udruženog zločinačkog poduhvata" na čijem je čelu bio tadašnji predsednik Hrvatske Franjo Tuđman.

2010-06-03

HAG/DEN HAAG

OKONČANA "PRIVREMENO POVERLJIVA" SVEDOČENJA NA SUĐENJU ZA "OLUJU"

Pred kraj današnjeg radnog dana predsedavajući sudija Ori obelodanio identitet trojice "dopunskih" svedoka optužbe koji su prethodnih dana saslušani na zasedanjima zatvorenim za javnost. Radi se o Jozi Bilobrku, Antoniju Gerovcu i Željku Mikuliću, čiji će iskazi uskoro postati javno dostupni.

Posle dvodnevno zasedanja za sednicama zatvorenim za javnost, predsedavajući sudija Ori/Orie je javno saopštio da su okončani iskazi trojice "dopunskih" svedoka optužbe na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine.

Prema ranijoj odluci veća, iskazi trojice svedoka su, iz razloga koji nisu saopšteni, bili zatvoreni, ali je unapred rečeno da će javnost naknadno biti upoznata sa sadržajem njihovih svedočenja. Pred kraj današnje rasprave je saopšteno da se radi o Jozi Bilobrku, Antoniju Gerovcu i Željku Mikuliću, a predsedavajući je najavio da će uskoro kratkom odlukom biti ukinut status poverljivosti sa svega što se juče i danas dešavalo u sudnici. Sudije su, podsetimo, sredinom aprila odobrile poverljiv zahtev optužbe za ponovno otvaranje dokaznog postupka.

Suđenje će biti nastavljeno u četvrtak 10. juna, kada će odbrana Ivana Čermaka izvesti svog "dodatnog" svedoka kao odgovor na ovonedeljni "dopunski" dokazni postupak optužbe. Branioci Mladena Markača su saopštili da nemaju nameru da izvode nove svedoke.

Pretno Veće sudije Orija danas je, inače, donelo odluku kojim je, čini se, stavilo tačku na višegodišnje zahteve odbrane generala Gotovine za dostavljanje dokumentacije evropskih posmatrača iz arhive EU. Prvi zahtev odbrane je, podsetimo, upućen još krajem 2007. godine i odnosio se na oko 100 izveštaja evropskih posmatrača iz vremena operacije "Oluja". Vremenom su dostavljeni svi dokumenti osim dnevnika Kninskog regionalnog centra Posmatračke misije Evropske zajednice (ECMM/PMEZ), navodno sačinjenog u avgustu 1995. godine.

Generalni sekretar Saveta EU Pjer de Boasje/Pierre de Boissieu je u februaru ove godine na zahtev veća dostavio detaljan izveštaj o koracima preduzetim na pronalaženju traženog dokumenta. Tada je naveo da je pretraženo više od 200.000 dokumenata iz arhive, ali da dnevnik nije lociran. Nezadovoljni izveštajem, Gotovini branioci su nekoliko dana kasnije zatražili od sudija da upute novi zahtev Savetu EU kojim će ih primorati na detaljniju istragu u vezi sa "lancem čuvanja" spornog dnevnika. Odbrana, između ostalog, tvrdi da su u posedu traženog dokumenta bili bivši evropski posmatrači Soren Liborius i Stig Marker-Hansen, ali da ih predstavnici EU tokom istrage nisu kontaktirali.

Pretno veće je današnjom odlukom odbilo zahtev odbrane, naglašavajući da su predstavnici EU sprovedli opsežnu istragu svoje arhive, ali da "nisu bili u mogućnosti da nađu dnevnik Kninskog regionalnog centra, niti čak da potvrde njegovo postojanje". Isto tako, veće primećuje da su pomenuti evropski posmatrači Liborius i Mark-Hansen, inače svedoci optužbe u predmetu hrvatskih generala, ranije saopštili da su kancelariji tužioca predali svu dokumentaciju Evropske posmatračke misije koju su imali u posedu.

2010-06-10

HAG/DEN HAAG

JAVNI ODGOVOR NA TAJNE ISKAZE

Dodatni svjedoci odbrane Ivana Čermaka opisali šta se dešavalo tokom asanacije terena u krajinskim selima Strmica i Grubori 27. avgusta 1995. godine, odgovarajući tako na navode iznesene u prošlonedeljnom dodatnom dokaznom postupku optužbe. Teško je, međutim, reći o čemu se tačno radi, budući da su transkripti iskaza tužiočevih svjedoka i dalje nedostupni javnosti, uprkos odluci veća od 7. juna kojom su ukinute "privremene zaštitne mere"

◀ Ivica Vrtičević, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Pred većem sudije Orija/Orie, koje sudi hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču optuženim za zločine nad Srbima u toku i nakon operacije "Oluja" 1995. godine, danas su saslušana poslednja dva svjedoka. Radi se o bivšem krim-tehničaru Splitsko-dalmatinske policijske uprave Ivici Vrtičeviću i nekadašnjem pripadniku civilne zaštite Miletu Serdareviću, koji su u leto 1995. godine bili deo ekipe za asanaciju terena, odnosno uklanjanje ljudskih i životinjskih leševa, na oslobođenom području.

Njih dvojica su u Hag došli na poziv odbrane bivšeg zapovednika Zbornog mesta Knin Ivana Čermaka, kojoj je odobreno izvođenje novih dokaza kojima će odgovoriti

na prošlonedeljni "dodatni" dokazni postupak optužbe. No, budući da su trojica "dopunskih" tužiočevih svjedoka svedočili na zasedanju zatvorenom za javnost, a njihovi iskazi uprkos odluci veća još nisu obelodanjeni, ispada da odgovor prethodi onome na šta se odgovara.

Za sada su poznata samo imena trojice prošlonedeljnih svjedoka optužbe - radi se o Jozi Bilobrk, Željku Mikuliću i Antoniju Gerovcu. U današnjim iskazima se moglo čuti da je Bilobrk u svojstvu krim-tehničara učestvovao u asanaciji terena na području Knina. Vrtičević i Serdarević su u izjavama odbrani, koje su danas uvedene u dokaze, opisali šta se u Kninu i okolini dešavalo 27. avgusta 1995. godine.

Tog jutra je, kažu, stigla informacija da je u selu Strmica pronađen jedan a u dolini Plavnog, u zaseoku Grubori, pet leševa. Informaciju je u policijskoj stanici "pokupio" Bilobrk i saopštio ekipi za asanaciju koja se okupljala u obližnjoj kafani. Prvo su se uputili ka Strmici, pokupili leš u poluraspadnom stanju i prebacili ga na kninsko groblje, gde su sahranjivani leševi znanih i neznanih civila i vojnika, pronađenih na oslobođenom području nakon operacije «Oluja».

Potom je ekipa za asanaciju nastavila ka selu Grubori, gde je dva dana ranije ubijeno petoro srpskih civila, što je navedeno u optužnici protiv hrvatskih generala. Prema današnjim iskazima, u Gruborima su tela prvo fotografisali i pregledali krim-tehničari Bilobrk i Vrtičević, a potom su ih pripadnici civilne zaštite, među kojima i Serdarević, obeležili identifikacionim brojevima, stavili u plastične kese i kombijem odvezli na groblje u Kninu.

I Vrtičević i Serdarević tvrde da su "kod mosta u selu Plavno", videli generala Čermaka, ali se ne sećaju da je on ulazio u Grubore. Branilac Kej/Kay je obojicu pitao da li su tog dana čuli da je "iko sugerisao da se postavi oružje pored tela ubijenih civila u Gruborima kako bi se to mesto lažno prikazalo poprištem borbi". Obojica su odgovorili odrečno. Potom je tužilac Hederali/Hedaraly sugerisao da Vrtičević nije ni bio u prilici da čuje takvu sugestiju, jer nije čuo razgovore koje je njegov kolega Bilobrk vodio ispred policijske stanice i "kod mosta" u Plavnom, što je ovaj priznao navodeći da je u prvoj situaciji sedeo u kafani, a u drugoj stajao udaljen od mosta i "pušio cigaru" sa pripadnicima civilne zaštite. Da li je upravo to deo iskaza kojim odbrana nastoji da ospori navode Bilobrk, Mikulića i Gerovca znaće se uskoro, ili malo nakon toga, kada transkripti njihovih svedočenja budu konačno obelodanjeni javnosti.

Za sutra je na suđenju hrvatskim generalima zakazana administrativna rasprava.

2010-06-11

HAG/DEN HAAG

KO JE OD MRTVIH CIVILA U GRUBORIMA PRAVIO VOJNIKE?

Skinuta oznaka poverljivosti sa prošlonedeljnog svedočenja trojice hrvatskih policajaca čijim je iskazima optužba nastojala da dokaže da je general Ivan Čermak 27. avgusta 1995. godine naložio ili predložio da se pored mrtvih civila u selu Grubori ostave puške kako bi izgledalo da su poginuli u oružanom sukobu. Svjedoci Čermakove odbrane, koji su takođe učestvovali u uklanjanju leševa iz Grubora, tvrdili su juče da nisu čuli takav nalog ili predlog.

◀ Jozo Bilobrck, svjedok na suđenju Gotovini, Čermaku i Markaču

Da li je general Ivan Čermak naložio ili barem predložio da se mesto zločina u krajinskom selu Grubori - gde je 25. avgusta 1995. godine ubijeno pet srpskih staraca - "preuredi" tako da izgleda kao da su civili stradali u oružanom sukobu sa hrvatskim specijalcima?

Bila je to centralna tema dvodnevnog dodatnog dokaznog postupka optužbe na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, optuženim za zločine u toku i nakon operacije "Oluja". Radi "zaštite integriteta postupka" veće je naložilo da svedoci daju iskaz na privatnim sednicama, da bi nakon toga odlučilo da se njihova svedočenja javno objave.

Centralna ličnost rasprave iza zatvorenih vrata bio je Jozo Bilobrck, splitski policajac koji je u avgustu 1995. godine upućen u Knin sa zadatkom da radi na "asanaciji terena", to jest na registrovanju i pokopavanju leševa pronađenih na oslobođenom području. O događajima od 27. avgusta '95. Bilobrck je u poslednjih desetak meseci dao čak 7 izjava, među kojima je teško naći dve identične.

Bilobrck je bio najizričtiji u razgovoru sa kolegama Mikulićem i Gerovcem, policijskim inspektorima iz Zagreba koji su ga u novembru prošle godine saslušali u okviru istrage o nalogodavcima i počiniocima zločina u Gruborima. Prema "službenoj belešci" o tom razgovoru, Bilobrck je rekao da mu je Čermak 27. avgusta 1995. godine ispred policijske stanice u Kninu naložio da obavi uviđaj u Gruborima, uz sugestiju da se "prethodno postave puške pored leševa ubijenih civila, kako bi izgledalo da su ubijeni prilikom pokušaja pružanja otpora hrvatskim specijalcima". Bilobrck je, prema belešci, "ljutito odgovorio" Čermaku da to neće uraditi, pa su leševi civila ostali u stanju u kojem su zatečeni - bez oružja.

U ostalim izjavama Bilobrck je postepeno odstupao od verzije iz "službene beleške", čiji je sadržaj u prošlonedeljnom svedočenju u celosti negirao. Pred sudom u Zagrebu u februaru i u izjavi haškim istražiteljima u maju ove godine, sugestiju da se "postavi oružje" pripisao je nekom od anonimnih Čermakovih pratilaca pred kninskom policijskom stanicom. A onda je, nakon što mu je odbrana "osvežila pamćenje" pokazujući mu neke dokumente iz tog vremena, promenio i lokaciju: razgovor o "postavljanju oružja" se nije odvijao pred policijskom stanicom u Kninu već na seoskom putu kod Plavnog, gde se okupilo 20-30 ljudi, podeljenih u nekoliko manjih grupica. Dok je tu stajao Bilobrck je, kako je opisao pred Tribunalom, čuo da neko iza njegovih leđa kaže da treba "ostaviti oružje u Gruborima", na šta se okrenuo i ljutito reagovao. U prethodnim izjavama Bilobrck je tvrdio da je Čermak, koji je bio udaljen 5-6 metara i u razgovoru sa grupom novinara, "sigurno mogao" da čuje razgovor o "postavljanju oružja", ali nije na to reagovao. Pred Tribunalom, međutim, više nije bio siguran da je Čermak "mogao da čuje", upućujući tužioca da sam pita optuženog "da li je čuo?"

Konačno, Bilobrck je pred Tribunalom odstupio i od svog prvobitnog tumačenja sugestije o "postavljanju oružja", tvrdeći da se ona zapravo odnosila na "ostavljanje oružja" u vozilima, na ulazu u Grubore, kako preostale civile "ne bi plašili dugim cevima". Nije, međutim, umeo da objasni zašto o tako bitnoj promeni u tumačenju nije u proteklih deset meseci obavestio nikog, pa čak ni Čermakovu odbranu.

Po okončanom iskazu Joze Bilobrcka, tužilac je na klupu za svedoke izveo policijske inspektore Željka Mikulića i Antonija Gerovca. Oni su opisali kako je tekao razgovor sa Bilobrckom, ko je postavljao pitanja a ko vodio beleške i kada je i kako napisana "službena zabeleška". U unakrsnom ispitivanju, Čermakov branilac je insistirao na tome da su inspektori postavljali "sugestivna pitanja" i da su Bilobrcku - ukazivanjem da imaju informacije da su "visoki zvaničnici MUP ili Ministarstva odbrane" predlagali da se nešto uradi na mestu zločina u Gruborima - zapravo "stavili u usta" Čermakovo ime. Mikulić i Gerovac su to energično odbacili, tvrdeći da je razgovor sa Bilobrckom vođen u skladu sa pravilima službe, da mu ništa nije sugerisano i da je splitski policajac sam pomenuo Čermaka kao predlagača "postavljanja oružja u Grubore".

Odbrana generala Čermaka je, kako smo juče izvestili, izvela dvojicu svedoka: Ivicu Vrtičevića i Mileta Serdarevića, koji su 27. avgusta 1995. godine sa Bilobrckom učestvovali u "asanaciji" Grubora. Obojica tvrde da nisu čuli da Čermak ili bilo ko drugi nalaže ili predlaže da se pored tela žrtava ostave ili postave puške.

2010-06-11

HAG/DEN HAAG

KRAJ IZVOĐENJA DOKAZA NA SUĐENJU ZA ZLOČINE U "OLUJI"

Dokazni postupak na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču zaključen danas posle više od dve i po godine i 145 svedočenja, uz malu rezervu da bi neka od strana još mogla zatražiti "dopunsko" izvođenje dokaza. Ako do toga ne dođe, završne reči optužbe i odbrane će biti saslušane u drugoj polovini avgusta ili početkom septembra.

Pošto su na današnjoj raspravi privedeni kraju svi zaostali administrativni poslovi, holandski sudija Ori/Orie je proglasio završetak dokaznog postupka u predmetu hrvatskih generala Gotovine, Čermaka i Markača. Suđenje je počelo 11. marta 2008. godine i za više od dve godine u sudnici se zasedalo 303 radna dana i saslušano je 145 svedoka, od kojih je optužba pozvala 81, odbrana 57, a sudsko veće sedam.

Ipak, predsedavajući sudija je danas naglasio da "ne bi bilo neočekivano" ako neka od strana zatraži ponovno otvaranje dokaznog postupka posle preostalih odluka Pretresnog i Žalbenog veća, čije se donošenje očekuje u narednim sedmicama. Jedna od takvih je odluka po žalbi Gotovinih branilaca na nedavnu odluku Pretresnog veća kojom je odbijen zahtev odbrane da se organima Evropske unije naloži nova istraga arhiva u cilju pronalaženja knjige dnevnika Kninskog regionalnog centra evropskih posmatrača.

Ukoliko ipak ne bude zahteva za izvođenje novih dokaza, rok za završne podneske strana bi, kako je najavljeno, trebalo da bude početak jula, a potom bi u nedelji koja počinje 23. avgusta bile saslušane završne reči strana. Odbrana generala Čermaka je tražila kraće odlaganje oba roka, a odluku o tačnim datumima uskoro će doneti Pretresno veće.

Generali Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog uklanjanja srpskih civila iz oslobođenog područja Krajine u leto 1995. godine. Taj cilj je, navodi se u optužnici, ostvarivan "silom, zastrašivanjem, progonima, prisilnim premeštanjima, deportacijama, pljačkom i uništavanjem imovine" srpskih civila, a moglo se pretpostaviti da su ubistva i dela nehumanog i okrutnog postupanja "moguća posledica sprovođenja cilja udruženog zločinačkog poduhvata" na čijem je čelu bio tadašnji predsednik Hrvatske Franjo Tuđman.

2010-06-17

HAG/DEN HAAG

ZAVRŠNE REČI U PREDMETU "OLUJA" KRAJEM AVGUSTA

Suđenje generalima Gotovini, Čermaku i Markaču biće okončano iznošenjem završnih argumenata strana od 25. do 27. avgusta ove godine.

Pretresno veće holandskog sudije Orija/Orie danas je izdalo nalog o rasporedu završetka suđenja generalima Gotovini, Čermaku i Markaču.

Veće od strana u postupku očekuje da završne podneske dostave pre 16. jula, a završne reči su zakazane za 25, 26. i 27. avgust ove godine. Tužiocima će za iznošenje završnih argumenata na raspolaganju biti šest časova, a timovima odbrane po dva i po sata, s tim da je braniocima dozvoljeno da vreme podele između sebe kako im odgovara. Potom će optužba imati jedan sat za odgovor na argumente branilaca, a isto vreme je dodeljeno i odbranama trojice optuženih.

Suđenje je, podsetimo, počelo 11. marta 2008. godine i tokom više od dve godine i 303 radna dana saslušano je ukupno 145 svedoka.

Generali Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog uklanjanja srpskih civila iz oslobođenog područja Krajine u leto 1995. godine. Taj cilj je, navodi se u optužnici, ostvarivan "silom, zastrašivanjem, progonima, prisilnim premeštanjima, deportacijama, pljačkom i uništavanjem imovine" srpskih civila, a moglo se pretpostaviti da su ubistva i dela nehumanog i okrutnog postupanja "moguća posledica sprovođenja cilja udruženog zločinačkog poduhvata" na čijem je čelu bio tadašnji predsednik Hrvatske Franjo Tuđman.

2010-07-05

HAG/DEN HAAG

ODBAČENA ŽALBA MARKAČEVE I ČERMAKOVE ODBRANE

Iskazi dopunskih svedoka optužbe o Čermakovoj ulozi u prikrivanju ubistva petoro srpskih staraca u krajinskom selu Grubori ostaju u sudskom spisu, budući da je odbačena žalba odbrane na nedavno ponovno otvaranje tužiočevog dokaznog postupka.

Žalbeno veće sudije Mehmeta Guneja/Guney odbacilo je zahtev odbrana hrvatskih generala Ivana Čermaka i Mladena Markača da se poništi odluka Pretresnog veća kojom je tužiocu odobreno ponovno otvaranje dokaznog postupka i prezentovanje novih činjenica o ubistvu petoro srpskih staraca u selu Grubori krajem avgusta 1995. godine. Taj zločin naveden je u optužnici kojom se generali Gotovina, Čermak i Markač terete za učestvovanje u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja".

Budući da odbrana nije tražila obustavu procesa do donošenja odluke o žalbi, u međuvremenu su saslušana tri "dopunska" svedoka optužbe i dva svedoka Čermakove odbrane.

Odbrane hrvatskih generala su se protivile izvođenju dopunskih dokaza, navodeći da će to dovesti do bespotrebnog prolongiranja suđenja jer je tužilac mogao da ih prezentuje tokom svog "regularnog" dokaznog postupka. Žalbeno

veće je odbacilo takvu argumentaciju, navodeći da je tužilac do novih saznanja u vezi sa zločinom u Gruborima došao tek kada su mu obelodanjeni rezultati istrage u Hrvatskoj o tom zločinu.

Podsetimo, "glavna zvezda" tužiočevog dopunskog dokaznog postupka bio je Jozo Bilobrk, splitski policajac koji je nakon operacije "Oluja" učestvovao u asanaciji terena na oslobođenom području, između ostalog i u Gruborima. Prema službenoj belešci hrvatskih istražnih organa iz novembra prošle godine, on je rekao da je Ivan Čermak pre odlaska u Grubore 27. avgusta 1995. godine predložio da se pored mrtvih staraca postave puške kako bi izgledalo da su poginuli u oružanom sukobu.

Bilobrk je te navode u kasnijim izjavama i iskazu pred Tribunalom poricao, pa je tužilac posle njega saslušao i hrvatske policajce Željka Mikulića i Antonija Gerovca, koji su sačinili spornu službenu belešku. Njih dvojica su izričito tvrdili da je Bilobrk u istrazi označio Čermaka kao nalogodavca podmetanja oružja pored leševa u Grubrima. Bilobrk je, prema službenoj belešci, "ljutito" odbacio Čermakov "predlog", pa su leševi civila ostali u stanju u kojem su zatečeni – bez oružja.

Čermakovi branioci su u odgovoru na tužiočev dopunski dokazni postupak izveli dva svedoka – policajca Ivicu Vrtičevića i bivšeg pripadnika civilne zaštite Mileta Serdarevića – koji su u leto 1995. godine zajedno sa Bilobrkom radili na asanaciji terena. Obojica su tvrdili da nikad nisu čuli da je Čermak ili bilo ko drugi zahtevao da se pored leševa u Gruborima postave puške.

Suđenje hrvatskim generalima će biti okončano iznošenjem završnih reči strana od 25. do 27. avgusta.

2010-07-08

HAG/DEN HAAG

KRAĆE ODLAGANJE ZAVRŠNIH REČI NA SUĐENJU ZA "OLUJU"

Završne reči strana na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču odložene za pet dana i biće održane od 30. avgusta do 2. septembra ove godine.

◀ Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Pretrerno veće holandskog sudije Orija/Orie je izdalo novi nalog o rasporedu završetka suđenja generalima Gotovini, Čermaku i Markaču prema kojem će završne reči strana umesto od 25. do 27. avgusta biti održane od 30. avgusta do 2. septembra ove godine. U odluci se navodi da je do kraćeg odlaganja došlo na zahtev "jedne od strana" zbog preklapanja obaveza.

Prema ranijem nalogu, tužiocima će za iznošenje završnih argumenata na raspolaganju biti šest časova, a timovima odbrane po dva i po sata, s tim da je braniocima dozvoljeno da vreme podele između sebe kako im odgovara. Potom će optužba imati jedan sat za

odgovor na argumente branilaca, a isto vreme je dodeljeno i odbranama trojice optuženih.

Suđenje je, podsetimo, počelo 11. marta 2008. godine i za 303 radna dana tokom više od dve godine saslušano je ukupno 145 svedoka.

Generali Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog uklanjanja srpskih civila iz oslobođenog područja Krajine u leto 1995. godine. Taj cilj je, navodi se u optužnici, ostvarivan "silom, zastrašivanjem, progonima, prisilnim premeštanjima, deportacijama, pljačkom i uništavanjem imovine" srpskih civila, a moglo se pretpostaviti da su ubistva i dela nehumanog i okrutnog postupanja "moguća posledica sprovođenja cilja udruženog zločinačkog poduhvata" na čijem je čelu bio tadašnji predsednik Hrvatske Franjo Tuđman.

2010-07-20

HAG/DEN HAAG

NOVA OPSEŽNA PRETRAGA ARHIVA EU BEZ REZULTATA

Savet EU dostavio novo pismo Tribunalu u kojem se navodi da je do sada Gotovinoj odbrani dostavljeno više od 10 izveštaja Kninskog regionalnog centra Evropske posmatračke misije iz avgusta 1995. godine, ali da nema pouzdanih pokazatelja da je dnevnik kninskih posmatrača u to vreme uopšte sačinjen, kako to tvrde branioci.

◀ Pierre de Boissieu, Generalni sekretar Saveta EU

Generalni sekretar Saveta EU Pjer de Boasje/Pierre de Boissieu dostavio je sudu najnovije informacije o opsežnoj pretrazi evropskih arhiva sa ciljem pronalaženja dnevnika Kninskog regionalnog centra evropskih posmatrača, za koji odbrana generala Ante Gotovine tvrdi da je sačinjen u avgustu 1995. godine. Boasje u pismu navodi da je poslednja pretraga obavljena od 23. do 25. juna ove godine i podseća da je od aprila 2009. godine do danas pregledano više od 200.000 dokumenata, ali sporni dnevnik nije lociran.

U pismu se navodi da je do sada odbrani dostavljeno više od 10 izveštaja sačinjenih u predmetno vreme u Kninskom regionalnom centru, ali da nema pouzdanih

pokazatelja da je dnevnik posmatrača iz Knina uopšte sačinjen, niti da je prosleđen u evropski arhiv nakon okončanja misije u Hrvatskoj. Pored toga, Boasje kaže da, suprotno tvrdnjama Gotovinine odbrane, nema dokaza o tome da je svaki regionalni centar evropskih posmatrača u Hrvatskoj vodio detaljan dnevnik "iz sata u sat". Savet EU upućuje sudije da se, ukoliko to smatraju neophodnim, u potrazi za nedostajućim dokumentom obrate državama članicama EU i od njih zatraže da pretraže svoje nacionalne arhive.

Boasjeovo najnovije pismo upućeno je sudiji Patriku/Patrick Robinsonu, predsedavajućem Žalbenog veća kojem su se Gotovini branioci obratili sa zahtevom za poništavanje odluke Pretresnog veća iz juna ove godine. Tom odlukom je odbijen zahtev odbrane da se Savetu EU naloži istraga "lanca čuvanja" spornog dokumenta, iako je Boasje neposredno pre toga dostavio detaljan izveštaj o naporima uložnim u pretragu i pronalaženje dnevnika.

Generali Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog uklanjanja srpskih civila iz oslobođenog područja Krajine u leto 1995. godine. Taj cilj je, navodi se u optužnici, ostvarivan "silom, zastrašivanjem, progonima, prisilnim premeštanjima, deportacijama, pljačkom i uništavanjem imovine" srpskih civila, a moglo se pretpostaviti da su ubistva i dela nehumanog i okrutnog postupanja "moguća posledica sprovođenja cilja udruženog zločinačkog poduhvata" na čijem je čelu bio tadašnji predsednik Hrvatske Franjo Tuđman.

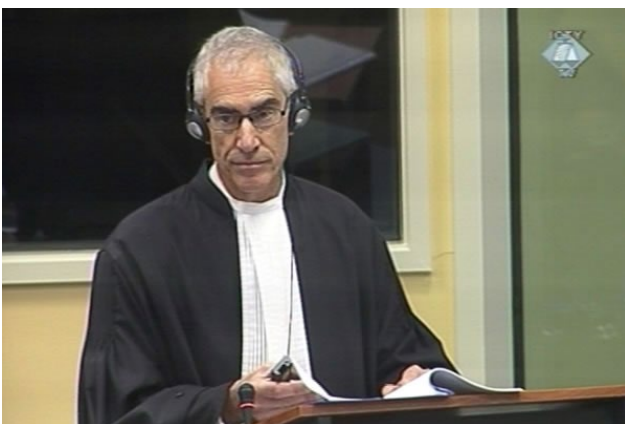
Suđenje je, podsetimo, počelo 11. marta 2008. godine i za 303 radna dana tokom više od dve godine saslušano je ukupno 145 svedoka. Završne reči strana biće održane od 30. avgusta do 2. septembra pred Pretresnim većem holandskog sudije Orija/Orie.

2010-08-30

HAG/DEN HAAG

TUŽILAC: "SPORNI SU ZLOČINI, A NE OLUJA"

U završenoj reči na suđenju generalima Gotovini, Čermaku i Markaču tužilac naglasio da nikada nije tvrdio da je Hrvatska imala plan ili politiku da protera krajinske Srbe, već da su to uradili hrvatski zvaničnici uključeni u udruženi zločinački poduhvat koji je predvodio predsednik Tuđman, a u kojem su učestvovala i trojica optuženih.

◀ Alain Tieger, tužilac na suđenju Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču

Odluka o pokretanju operacije "Oluja" nije sporna, ali je sporan "uspešan napor" dela hrvatskih zvaničnika na čelu sa predsednikom Franjom Tuđmanom da se "okoriste tom okolnošću" i u delo sprovedu plan da se iz Krajine eliminišu Srbi. Takav stav haškog tužilaštva je u uvodnom delu završne reči na suđenju generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču izneo američki tužilac Alen Tiger/Alain Tieger, naglašavajući da on i njegove kolege nikada nisu tvrdili da je Hrvatska imala plan ili politiku da nekoga protera, već da su to uradili učesnici udruženog zločinačkog poduhvata, među kojima su i trojica optuženih.

Prema tužiocu, cilj udruženog zločinačkog poduhvata proterivanja Srba iz Krajine definisan je 31. jula 1995. godine na Brijunskom sastanku predsednika Tuđmana sa njemu lojalnim visokim zvaničnicima. Podsetio je sudije veća na delove Tuđmanovog izlaganja u kojima se nalaže da se srpskim civilima "otvori izlaz" za bekstvo, a da im se u isto vreme garantuju "tobožnja ljudska prava", u nadi da će za njima poći i krajinska vojska. Tiger je podsetio i na Tuđmanovo protivljenje višenacionalnim državama i zagovaranje etnički homogene Hrvatske bez Srba, i to u prisustvu međunarodnih predstavnika. Hrvatski predsednik je, ukazao je tužilac, Srbe nazivao "rakom u stomaku Hrvatske" čije je širenje trebalo da bude sprečeno "Olujom".

Kada su Srbi jednom proterani iz Hrvatske, činjeno je sve da se oni ne vrate: uništavana je ili konfiskovana njihova imovina i povratak je bio i fizički sprečavan. Tuđman je, naglasio je tužilac, "bio ponosan na učinjeno", o čemu svedoče reči izgovorene na proslavi prve godišnjice "Oluje" kada je rekao "da je Knin vraćen u krilo Hrvatske, čist kao u vreme kralja Zvonimira". Drugim rečima, ostvareno je prisilno i trajno proterivanje Srba iz Krajine, što je bio cilj udruženog zločinačkog poduhvata.

Nakon Tigera, reč su preuzeli njegovi saradnici, koji su govorili o pojedinačnim elementima udruženog zločinačkog poduhvata i uloji optuženih u njima. Tužilac Ruso/Russo je naglasio da je na Brijunskom sastanku isplanirano da se proterivanje srpskog stanovništva ostvari kombinacijom neselektivnih artiljerijskih napada i psihološkog pritiska. Podsetio je na Gotovino naredenje od 2. avgusta 1995. godine da se pod topničku paljbu stave gradovi Knin, Obrovac, Gračac i Benkovac. Da bi se izbegle oštrije reakcije međunarodne zajednice pribeglo se "umerenim protivpravnim napadima" sa ciljem da se stanovništvo zastraši i natera u beg, a da se gradovi i sela ne oštete previše. Tužilac odbacuje tezu odbrane da je odluka krajinskog rukovodstva o evakuaciji bila razlog odlaska srpskih civila, te ukazuje da je panika zahvatila stanovništvo i pre donošenja te odluke, za koju, uostalom, mnogi civili nisu ni čuli.

Jedan od elemenata udruženog zločinačkog poduhvata, po tužiocu Hederaliju/Hedaraly, bilo je spaljivanje i pljačkanje kuća u Krajini sa ciljem da se preostali Srbi prisile na odlazak i spreči povratak onih koji su već otišli. U toku i neposredno nakon "Oluje", prema izveštajima međunarodnih predstavnika na koje je podsetio tužilac, uništeno je između 60 i 90 odsto kuća u srpskim selima. Jedino je "koliko-toliko" pošteđena imovina u većim mestima u koja su potom useljeni Hrvati.

Za vreme i nakon "Oluje", podsetio je Hederali, ubijeno je najmanje 324 srpskih civila i ratnih zarobljenika, čiji su leševi uglavnom bez istrage sahranjeni na groblju u Kninu. Činjenica da je dve trećine žrtava stradalo odmah po ulasku Hrvatske vojske u Krajinu, te da više od polovine ubijenih čine žene i starci likvidirani vatrenim oružjem, po tužiocu ukazuje da se ubistva nisu dogodila slučajno, već da su bila deo jednog obrasca. Ubistva se, inače, u završnom podnesku optužbe ne navode kao element udruženog zločinačkog poduhvata, već kao njegova "prirodna i predvidiva posledica".

Govoreći o odgovornosti trojice optuženih, predstavnici optužbe su naveli da su generali Gotovina i Markač aktivno učestvovali u operaciji "Oluja", ali i na Brijunskom sastanku gde je utemeljen plan za proterivanje Srba, dok je Čermaka u udruženi zločinački poduhvat "uveo predsednik Tuđman" postavljanjem na mesto zapovednika Zbornog mesta Knin.

General Gotovina se tereti za dela vojnika koji su mu bili podređeni kao zapovedniku Zbornog područja Split i prvom čoveku "Oluje", kao i za to što nije preduzeo razumne mere da se ubistva, pljačke, paljevine i drugi zločini spreče. Isto tako, general Markač se tereti za, kako je rekla tužiteljica Mahindaratne, "celu bujicu" zločina koje su počinili njemu potčinjene jedinice specijalne policije. Radi se, između ostalog, o spaljivanju i pljačkanju Gračaca, Otrića i Donjeg Lapca i ubistvima srpskih civila koji su se našli na putu hrvatskim specijalcima, među kojima je i petoro staraca u selu Grubori. General Čermak je, prema optužbi, odgovoran zbog toga što svoja ovlašćenja nad vojnom i civilnom policijom u Kninu nije iskoristio za sprečavanje zločina i kažnjavanje počinilaca nakon "Oluje".

Tužilac traži da se, u skladu sa stepenom učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu i težinom individualne odgovornosti, trojica optuženih osude na višegodišnje kazne zatvora. Predložena kazna za generala Gotovinu je 27, za Markača 23 a za Čermaka 17 godina zatvora.

Pred kraj današnjeg celodnevnog zasedanja počelo je iznošenje završnih reči Gotovinih branilaca koji su, inače, danas dostavili podnesak u kojem od sudija traže da, ukoliko u toku razmatranja dokaza zaključie da njihov klijent nije kriv, usmeno nalože njegovo momentalno oslobađanje, ne čekajući pisanu presudu.

2010-08-31

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: "SVET DUGUJE ZAHVALNOST GOTOVINI"

Uz opaske da se tužilac u predmetu hrvatskih generala ponašao kao "đavolji advokat" koji iznosi tezu o "nevidljivom etničkom čišćenju", braniozi zatražili slobodu za Antu Gotovinu, navodeći da se radi o "hrabrom i čestitom vojniku kome svet duguje zahvalnost jer je svoj život izložio opasnosti da bi porazio one koji su etnički očistili prostor bivše Jugoslavije". Oslobađajući presudu za svoje klijente zahtevaju i odbrane Ivana Čermaka i Mladena Markača.

Na početku završne reči odbrane generala Ante Gotovine, branilac Luka Mišetić je rekao da se stav optužbe može sažeti u jednu rečenicu: "Časni sude, ne verujte svojim očima jer ništa nije onako kako se čini". A istina je, po odbrani, očigledna – udruženi zločinački poduhvat sa ciljem proterivanja Srba nije postojao, iako je bilo pojedinačnih zločina za koje, međutim, Gotovina kao prvi čovek operacije "Oluja" nije odgovoran. Tužilac, po Mišetiću, nudi "zamršenu teoriju zavere" sa ciljem da se Gotovina kompromituje.

Odbrana optužuje tužioca da je završni podnesak napisao sa stanovišta "đavoljeg advokata" koji ne traži pravdu nego po svaku cenu iznosi stavove protiv Gotovine, negirajući sva dobra dela optuženog. Mišetić se osvrnuo na navod optužbe da je predsednik Tuđman, znajući da će se međunarodna zajednica žestoko protiviti etničkom čišćenju, učinio sve da nakon "Oluje" prikrije proterivanje Srba koje je još bilo u toku. Tako tužilac, ironično je zaključio Mišetić, govori o "nevidljivom etničkom čišćenju", kojeg nisu bili svesni ni oni koji su navodno proterivani, jer, po njemu, nijedan srpski svedok nije rekao da je napustio Krajinu iz straha od granatiranja.

◀ Luka Mišetić branilac Ante Gotovine

Suprotno tužiocu, branilac smatra da je general Gotovina preduzeo sve razumne mere da se zločini spreče i počinio kazne. Odbrana u to ubraja i naređenja da se spreče i obustave pljačke i paljevine srpskih kuća, a koja je tužilac juče nazvao "neiskrenim", tvrdeći da je optuženi general znao da ona neće biti poštovana, ali ništa nije preduzeo da takvo stanje promeni.

Drugi Gotovinin branilac Gregori Kiho/Gregory Kehoe je odbacio navode o nesrazmernom granatiranju kao jednom od elemenata udruženog zločinačkog poduhvata. On je ukazao da optužba nije ponudila video i foto dokaze o razaranju Knina i drugih krajinskih gradova, niti analize kratera kao što je to učinjeno na suđenjima generalima

VRS Galiću i Miloševiću, osuđenim za artiljerijski teror nad Sarajevom. "Uzalud tražite dokaze o velikim razaranjima i civilnim žrtvama u Kninu, tužilac ih nije ponudio", ukazao je Kiho sudijama.

Mada ne poriče da je bilo pljački i paljevina srpskih kuća, Kiho smatra da nema dokaza da se radilo o organizovanoj kampanji. Po njemu, pripadnicima HV se ne mogu pripisati pljačke i paljevine u nekom području samo zbog toga što su se oni u to vreme nalazili na datom mestu, jer je u Krajinu odmah nakon "Oluje" došao veliki broj civila željnih osvete. Od sličnih nedostataka "pate i tužiočevi dokazi o ubistvima civila", tvrdi odbrana.

Završnu reč Gotovinine odbrane zaključio je Pajam Akavan/Payam Akhavan tvrdnjom da je optuženi general već pet godina u pritvoru "po neosnovanim optužbama". Dodao je da se radi o "hrabrom i čestitom vojniku kome svet duguje zahvalnost jer je svoj život izložio opasnosti da bi porazio one koji su etnički očistili prostor bivše Jugoslavije". Gotovinu zato, zaključio je Akavan, treba proglasiti nevinim po svim tačkama optužnice.

Oslobađajuću presudu traže i branioci Ivana Čermaka koji tvrde da je on u Knin poslat po odluci predsednika Tuđmana da bi se bavio civilnim a ne vojnim poslovima... iako je imao čin generala i bio na mestu vojnog zapovednika Zbornog mesta Knin. Branilac Stiven Kej/Steven Kay je odricao Čermakova ovlašćenja nad vojnom i civilnom policijom i pozvao sudije da se ne obaziru na to kakve je on dužnosti imao na papiru, već šta se dešavalo u praksi. A u praksi se, po njemu, bavio normalizacijom života u Kninu i saradnjom sa međunarodnim predstavnicima. "Ono što se ovde dešava jeste da je trebalo da se tri generala nađu na suđenju, pa se pojavilo i Čermakovo ime. On je osoba koja se u pogrešno vreme našla na pogrešnom mestu, a nije učinila ništa loše", zaključio je branilac.

Odbrana bivšeg zapovednika specijalne policije Mladena Markača smatra da nije dokazana njegova veza sa zločinima na terenu i negira tužiočev navod o nepreduzimanju mera da se zločini spreče ili kazne. Istragom eventualnih zločina specijalaca, ukazala je odbrana, mogla se baviti samo kriminalistička policija, te Markač nije ni mogao da preduzme bilo kakve mere.

Branilac negira Markačevu odgovornost za zločin u selu Grubori, gde je u akciji specijalaca 25. avgusta 1995. godine ubijeno petoro srpskih staraca. Tvrdi da optuženi nije imao saznanja o tome šta se dešavalo tokom operacije specijalaca u Gruborima i zaključio: "Ako su njega podređeni lagali, a on samo prosledio dalje te izveštaje, ne može ga se kriviti zbog toga što drugi nisu imali hrabrosti da mu saopšte istinu".

Markačev branilac Goran Mikuličić je negirao postojanje oružanog sukoba u Krajini nakon 8. avgusta 1995. godine, osporavajući tako nadležnost Tribunala za zločine koji su se dogodili po okončanju operacije "Oluja". Takođe je rekao da, po njemu, "nema govora" o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine.

Za sutra je predviđeno jednočasovno obraćanje tužioca koji će odgovoriti na današnje završne reči branilaca, a isto vreme će potom biti dodeljeno i odbranama optuženih.

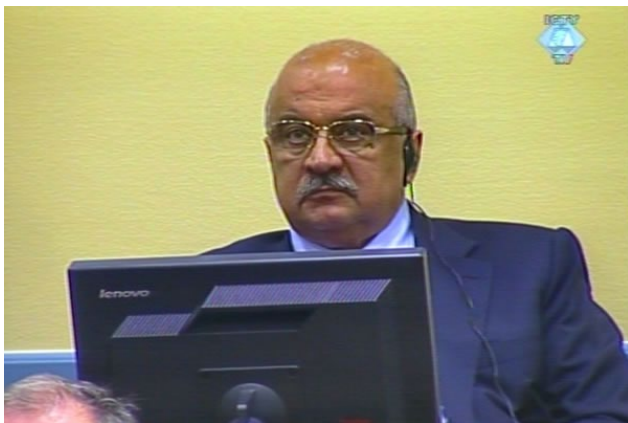
2010-09-01

HAG/DEN HAAG

ZAVRŠENO SUĐENJE HRVATSKIM GENERALIMA

Trodnevnim završnim rečima zaključeno suđenje hrvatskim generalima optuženim za zločine počinjene u toku i nakon operacije "Oluja". Tužilac traži da se Ante Gotovina osudi na 27, Ivan Čermak na 17 a Mladen Markač na 23 godine zatvora, dok odbrane zahtevaju njihovo oslobađanje. Presuda u "dogledno vreme", verovatno pre kraja godine.

Razmenom odgovora kojima su tužilaštvo i odbrane nastojale da pobiju neke od argumenata iz završnih reči iznetih u prethodna dva dana, danas je okončano suđenje hrvatskim generalima optuženim za zločine nad srpskim civilima, počinjene u toku i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Presuda će, kako je najavio predsedavajući sudija Ori/Orie, biti doneta "u dogledno vreme".

◀ Ivan Čermak u sudnici Tribunala

U replici na jučerašnje završne reči branilaca, tužilac Tiger/Tieger se osvrnuo na tvrdnju odbrane generala Gotovine da nesrazmerno granatiranje Knina nije dokazano, jer nisu dostavljene fotografije i video snimci razrušenog grada. Stav optužbe, podsetio je Tiger, nikada nije bio da je Knin bio "pretvoren u šut" poput Vukovara ili Staljingrada, već da je granatiran sa ciljem da se stanovništvo zastraši i natera na odlazak.

Tužilac tvrdi da je na Knin tokom "Oluje" palo oko hiljadu granata i da je tek mali broj njih pogodio vojne objekte u gradu. Činjenicu da velikih razaranja nije bilo objašnjava time da artiljerijski udari nisu bili koncentrisani na određene tačke, već raspršeni po celom gradu kako bi se

izazvala panika. Odgovarajući na tvrdnju odbrane da su argumenti optužbe suviše zamršeni, tužilac Tiger je rekao da je sled događaja u "Oluji" vrlo jednostavan: Prvo je na Brijunskom sastanku 31. jula 1995. godine dogovoreno da se artiljerija upotrebi za izazivanje panike i proterivanje civila iz Krajine, usledilo je naređenje komandanta operacije, generala Gotovine, od 2. avgusta da se granatiraju čitavi gradovi, a ne samo vojne mete, a dva dana kasnije je otpočeo napad za koji su očevici, svedočeći pred Pretresnim većem, rekli da je bio usmeren protiv civila.

Tužilac je odgovorio i na jučerašnje navode odbrane da bivši komandant specijalne policije Mladen Markač nije mogao da zna šta se tačno dešavalo Gruborima 25. avgusta 1995. godine, niti ko je tačno učestvovao u ubistvu petoro srpskih staraca i spaljivanju tog krajinskog sela. Stav optužbe je da je Markač, kada je čuo za ubistva i spaljivanja u Gruborima, samo trebalo da telefonom pozove svoje podređene i utvrdi koja je jedinica bila raspoređena na tom pravcu i da je potom povuče iz operacije čišćenja terena. Umesto toga, jedinica "Lučko" je posle Grubora raspoređena u selo Ramljane koje je sutradan spaljeno.

Optužba je danas osporavala i navode odbrane Ivana Čermaka po kojima on - kao zapovednik Zbornog mesta Knin - nije bio nadređen vojnoj policiji. Tužilac je ukazao na izjavu zapovednika kninske satnije Vojne policije Boška Đolića haškim istražiteljima u kojoj je rekao da je u svakodnevnim zadacima bio podređen Čermaku. Tužilac je danas tvrdio i da je Čermak, suprotno jučerašnjim navodima odbrane, bio veoma blizak predsedniku Tuđmanu, o čemu svedoče njihovi česti sastanci nakon operacije "Oluja".

U "odgovoru na odgovor tužioca", Gotovinina odbrana je još jednom odbacila tvrdnje o nesrazmernom granatiranju Knina, navodeći da se čak i u obaveštajnim izveštajima vojske krajinskih Srba navodi da su u Kninu gađani vojni ciljevi kao što su Severna kasarna, komanda srpske vojske i fabrika Tvik. Tužilac je kao jedan od elemenata koji ukazuju na postojanje udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem etničkog čišćenja Krajine pomenuo i sprečavanje povratka proteranih Srba, na šta je danas odgovorio Gotovinin branilac Akavan/Akhavan. On je rekao da je Hrvatska imala pravo da privremeno spreči povratak Srba, budući da se radilo o "neprijateljski nastrojenim građanima" koji nisu bili državljani Hrvatske nego bivše SFRJ.

Branilac Kej/Kay je potom odbacio tužiochev navod o bliskosti Ivana Čermaka sa Tuđmanom, kao i tvrdnju da je Čermakova uloga u Kninu definisana još na Brijunskom sastanku. Markačevi branioци su tvrdili da on nije znao šta se dogodilo u Gruborima, a pobijali su i tužiochev tvrdnju o pljačkanju Gračaca od strane hrvatskih specijalaca.

Sve tri odbrane su danas još jednom iznele zahteve za oslobađajuću presudu, nazivajući trojicu generala "časnim i poštenim oficirima koji su na najbolji mogući način obnašali svoje dužnosti". Optužba, podsetimo, za generala Gotovinu zahteva kaznu od 27, Markača 23, a Čermaka 17 godina zatvora.

2011-02-15

HAG/DEN HAAG

ŽALBENO VEĆE: "OBUSTAVITI KRIVIČNO GONJENJE ČLANOVA GOTOVININOG TIMA"

Prema odluci Žalbenog veća, Hrvatskoj će biti naložena obustava svih krivičnih postupaka i istražnih radnji protiv članova tima odbrane Ante Gotovine koji su ili bi mogli biti preduzeti u vezi sa potragom za nedostajućim topničkim dokumentima iz vremena "Oluje". Hrvatske vlasti su, po odluci Žalbenog veća, dužne i da odbrani vrate sve do sada zaplenjene materijale.

Pretresno veće koje vodi postupak za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" dužno je da Hrvatskoj naloži da se uzdrži od krivičnog gonjenja članova tima odbrane Ante Gotovine i da obustavi sve istražne radnje koje su ili bi mogle biti uperene protiv njih. To je odluka Žalbenog veća Tribunala, doneta po žalbi branilaca na nalog Pretresnog veća iz marta prošle godine, kojom su hrvatskim vlastima date "odrešene ruke" za procesuiranje članova Gotovininog tima, a u okviru potrage za topničkim dnevnicima i drugim nedostajućim dokumentima iz vremena operacije "Oluja".

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Suprotno kolegama iz veća sudije Orija/Orie, sudije Žalbenog veća smatraju da članovi timova odbrane mogu uživati "funkcionalni imunitet" od krivičnog gonjenja pred domaćim pravosuđima u vezi sa aktivnostima vezanim za Tribunalova suđenja. Zbog toga je hrvatskim vlastima, pored obustave krivičnog gonjenja i istražnih radnji, naloženo da članovima Gotovininog tima vrate dokumente, kompakt diskove i drugi oduzeti materijal.

Tužilac je, podsetimo, još u junu 2008. godine od Hrvatske tražio dostavljanje više stotina policijskih i vojnih dokumenata iz vremena "Oluje", među kojima su i "topnički dnevnici" sa popisom artiljerijskih meta pri napadima na Knin i druga krajinska mesta početkom

avgusta 1995. godine. Posle višegodišnjeg natezanja, hrvatske vlasti su dostavile veći deo, ali ne sve dokumente, pa je potraga nastavljena, između ostalog, i pretragom kancelarija i kompjutera članova Gotovininog tima u Hrvatskoj. I pored toga, određeni broj dokumenata nije lociran do okončanja suđenja početkom jula prošle godine, a Pretresno veće je nedugo zatim odbacilo tužiočev zahtev za daljom "potražnjom" topničkih dnevnika. U obrazloženju je navedeno da "ne bi bilo prikladno" od Hrvatske zahtevati dostavljanje dokumenata o čijem se nastanku i postojanju ne može sa sigurnošću govoriti.

Generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču je suđeno po optužnici za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem etničkog čišćenja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije «Oluja» u leto 1995. godine. Suđenje je počelo u martu 2008. godine i tokom više od dve godine saslušano je ukupno 145 svedoka. Izricanje prvostepene presude očekuje se tokom proleća.

2011-03-14

HAG/DEN HAAG

PRESUDA HRVATSKIM GENERALIMA 15. APRILA

Pretresno veće sudije Orija zakazalo izricanje presude generalima Gotovini, Čermaku i Markaču po optužnici za zločine koji su nad krajinskim Srbima počinjeni u toku i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine.

◀ Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Izricanje prvostepene presude hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženim za zločine počinjene nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja", zakazano je za petak 15. aprila u 11 časova, saopšteno je danas u Tribunalu.

Suđenje Gotovini, Čermaku i Markaču je, podsetimo, počelo 11. marta 2008. godine, a okončano je završnim rečima strana krajem avgusta i prvih dana septembra prošle godine. U međuvremenu je tokom 303 radna dana saslušano ukupno 145 svedoka.

Pretresno veće sudije Orija/Orie pred sobom ima zahtev tužioca da se glavnokomandujući operacije "Oluja" Ante

Gotovina osudi na 27, bivši zapovednik kninskog garnizona Ivan Čermak na 17, a nekadašnji prvi čovek specijalne policije Mladen Markač na 23 godine zatvora. Odbrane trojice optuženih su u završnim rečima zahtevale oslobađajuću presudu za svoje klijente.

Generali Gotovina, Čermak i Markač se terete za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog uklanjanja srpskih civila iz oslobođenog područja Krajine u leto 1995. godine. Taj cilj je, navodi se u optužnici, ostvarivan "silom, zastrašivanjem, progonima, prisilnim premeštanjima, deportacijama, pljačkom i uništavanjem imovine" srpskih civila, a moglo se pretpostaviti da su ubistva i dela nehumanog i okrutnog postupanja "moguća posledica sprovođenja cilja udruženog zločinačkog poduhvata" na čijem je čelu bio tadašnji predsednik Hrvatske Franjo Tuđman.

2011-03-18

HAG/DEN HAAG

JAVNA STRANA POVERLJIVIH DOKUMENATA

Pridržavajući se zahteva Evropske unije, tužilac traži da deo dokumenata evropskih posmatrača u Krajini iz perioda za vreme i nakon operacije "Oluja" budu proglašeni poverljivim, mada se ne protivi da se o njihovom sadržaju javno govori.

Optužba je podnela zahtev da se deo dokumenata Posmatračke misije Evropske zajednice (PMEZ/ECMM) koji su korišćeni na suđenju hrvatskim generalima Gotovini, Čermaku i Markaču proglasi poverljivim. U podnesku Pretresnom veću sudije Orija/Orie tužilac navodi da se na takav potez odlučio nakon što je to od njega tražila Evropska unija od koje je i dobio dokumente evropskih posmatrača iz Krajine.

Pridržavajući se zahteva Evropske unije, optužba navodi da se "ne protivi da se sudije u presudi javno pozivaju na sadržaj pomenutih izveštaja u neophodnoj meri, sve dok ti dokumenti ostanu poverljivi". Drugim rečima, javnost neće moći da ima uvid u dokumente, osim u meri u kojoj ih u presudi bude pominjalo veće. Dobar deo pomenutih izveštaja evropskih posmatrača tokom suđenja je korišćen na javnim delovima zasedanja.

Uz tužiočev podnesak dostavljen je i aneks sa kratkim sažecima dela dokumentacije koja bi trebalo da postane poverljiva. Radi se uglavnom o dnevnim i periodičnim izveštajima kninskog i drugih timova evropskih posmatrača u Krajini iz avgusta 1995. godine. Među njima je i izveštaj u kojem se navodi da je general Gotovina rekao posmatračima "da policija mora zaustaviti pljačke, paljevine i maltretiranja", ali da on mržnju prema neprijatelju razume kao "normalnu ljudsku reakciju".

U dokumentima se navode pljačke i paljevine srpskih kuća, a deo se odnosi i na ubistva civila i paljenje kuća u selu Grubori. Izveštaj evropskih posmatrača za period od 6. do 12. avgusta 1995. godine govori o "nepotrebim pljačkama i brutalnostima Hrvatske vojske", a potom se navodi da se razaranje krajinskih mesta, naročito Knina, nastavlja i u narednom periodu. U izveštajima se pominje i general Ivan Čermak kao "vojni guverner" Knina koji je "u centru vojne i političke moći" na području Krajine.

Suđenje generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču po optužnici za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja" je okončano u septembru 2010., a izricanje prvostepene presude je zakazano za 15. april ove godine.

2011-03-22

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA PROTIV POVERLJIVOSTI IZVEŠTAJA EVROPSKIH POSMATRAČA

Branioци generala Gotovine se protive zahtevu tužioca i Evropske unije da se deo dokumenata evropskih posmatrača iz vremena operacije "Oluja" proglasi poverljivim jer smatraju da bi time bilo ugroženo pravo građana EU, među kojima je i francuski državljani Ante Gotovina.

Odbrana Ante Gotovine smatra da Pretresno veće treba da odbije nedavni zahtev optužbe da se deo dokumenata Evropske posmatračke misije (ECMM) u Krajini iz perioda za vreme i nakon operacije "Oluja" proglasi poverljivim. Dokumenti evropskih posmatrača su, podsetimo, korišćeni na javnim delovima zasedanja tokom suđenja generalima Gotovini, Čermaku i Markaču.

U podnesku Gotovine odbrane, kojem su se naknadno pridružili i branioци Mladena Markača, se navodi da tužilac nije pokazao da je zahtev Evropske unije za poverljivost dokumenata "pravovremeno dostavljen", te da ne bi trebalo "retroaktivno povlačiti dokumenta iz javnog domena". Pretresnom veću i odbrani, kako se navodi, nije dostavljena pisana komunikacija između tužioca i EU bez koje se ne može proceniti da li je zahtev upućen pravovremeno ili ne.

Tužilac je u nedavnom podnesku naveo da EU zahteva da se deo dokumentacije evropskih posmatrača proglasi poverljivim ali da nema ništa protiv da se sudije "u presudi javno pozivaju na njihov sadržaj u neophodnoj meri". Odbrana upozorava da bi uvažavanje takvog zahteva narušilo prava građana Evropske unije, jer bi njima bio onemogućen uvid u dokumente a u isto vreme data mogućnost Tribunalu da ih, makar delimično, koristi javno. Jedan od građana EU čije pravo bi time bilo ugroženo je, podsećaju branioци, i general Gotovina koji ima francusko državljanstvo.

Odbrana napominje da su prava direktno uskraćena još jednom francuskom državljaninu Ivanu Jurašinoviću kada je prošle godine konačno odbijen njegov zahtev za uvid u arhivu EU sa ciljem pronalaženja izveštaja kninskog tima evropskih posmatrača koje je odbrana potraživala, ali je iz Brisela dobijala odgovor da ta dokumentacija ne postoji. U današnjem podnesku se navodi da je generalu Gotovini onemogućen uvid u pomenute izveštaje koje "smatra ključnim za svoju odbranu" jer bi pomoću njih "mogle da se pobiju" tužiočeve tvrdnje o granatiranju civilnih meta i učešću hrvatskih jedinica u paljenju, pljačkanju i ubistvima širokih razmera. Branioци najavljuju da nameravaju da pokrenu to pitanje u žalbenom postupku "ukoliko to bude neophodno", odnosno ako Gotovina bude proglašen krivim.

Ante Gotovina se, zajedno sa Ivanom Čermakom i Mladenom Markačem tereti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine što je, prema tužilaštvu, ostvarivano zločinima počinjenim za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Izricanje prvostepene presude zakazano je za 15. april ove godine.

2011-04-15

HAG/DEN HAAG

GOTOVINI 24, MARKAČU 18 GODINA, ČERMAK SLOBODAN

Hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač osuđeni kao učesnici udruženog zločinačkog poduhvata na čijem čelu je bio bivši predsednik Franjo Tuđman, dok je za Ivana Čermaka zaključeno da ničim nije doprineo zločinima nad Srbima u Krajini za vreme i nakon operacije "Oluja".

◀ Ante Gotovina u trenutku izricanja presude

U Hrvatskoj je u leto 1995. godine postojao udruženi zločinački poduhvat sa predsednikom Franjom Tuđmanom na čelu i sa ciljem trajnog uklanjanja srpskog civilnog stanovništva iz Krajine, zaključak je Pretresnog veća holandskog sudije Orija/Orie. U danas izrečenoj presudi za zločine počinjene za vreme i nakon operacije "Oluja" se navodi da su učesnici tog zločinačkog poduhvata bili i tadašnji ministar odbrane Gojko Šušak, načelnik Glavnog stožera HV Zvonimir Červenko, kao i drugi visoki politički, vojni i policijski zvaničnici, među kojima i dvojica optuženih – Zapovednik zbornog područja Split Ante Gotovina i prvi čovek specijalne policije Mladen Markač – ali ne i zapovednik Zbornog mesta Knin Ivan Čermak.

Veće je dvojicu optuženih proglasilo krivim po osam od devet tačaka optužnice za progon, deportacije, pljačke i razaranje imovine, ubistva, nečovečna dela i okrutno postupanje i Ante Gotovini izreklo kaznu zatvora od 24 godine, a Mladenu Markaču od 18 godina zatvora. Ivan Čermak je oslobođen svih optužbi i biće pušten na slobodu. Osuđenima će u presudu biti uračunato vreme koje su do sada proveli u pritvoru, što u Gotovininom slučaju iznosi oko pet godina i četiri meseca, a u Markačevom malo više od četiri godine.

◀ Mladen Markač u trenutku izricanja presude

Pretresno veće je zaključilo da tokom artiljerijskog napada na Knin, Benkovac, Gračac i Obrovac 4. i 5. avgusta 1995. godine nisu gađani samo ranije utvrđeni vojni ciljevi već i civilna područja, što predstavlja neselektivni i protivpravni napad na stanovništvo. U presudi se navodi i da je postojanje naredbe krajinskih vlasti za evakuaciju civila od 4. avgusta uzeto u obzir, ali da su sudije zaključile da je to imalo "malo ili nimalo" uticaja na odlazak Srba iz Krajine. Glavni razlog za odlazak bio je strah od nasilja koji je stvoren neselektivnim granatiranjem gradova i drugim zločinima poput ubistava, pljački, paljevina i nečovečnih dela koja su počinile Hrvatska vojska i specijalna policija. "Ti zločini doprineli su stvaranju atmosfere u kojoj krajinski Srbi nisu imali drugog izbora nego da odu", zaključilo je veće.

Nakon što su srpski civili napustili Krajinu, hrvatske vlasti su donele niz "pravnih instrumenata" kojima je sprečavan njihov povratak, navodi se u sažetku presude. Cilj je bio da se osigura da imovina krajinskih Srba "dođe u ruke Hrvata", što po sudijama predstavlja diskriminatornu meru sprovedenu u cilju progona. Pored toga, zaključeno je da su pripadnici Hrvatske vojske i specijalne policije počinile i više ubistava na području Krajine, poput likvidacije starice i njenog bolesnog sina u selu Mokro Polje, streljanju pet muškaraca u Očestovu i više staraca u Gruborima. Pripadnici vojske i policije se smatraju odgovornim i za pljačke i razaranja napuštene srpske imovine, kao i deportacije i nečovečno postupanje prema stanovnicima Krajine.

Svim tim jedinicama zapovedao je general-pukovnik Ante Gotovina. On je učestvovao u pripremama za operaciju "Oluja" na sastanku predsednika Tuđmana sa državnim i vojnim vrhom na Brionima 31. jula 1995. godine, što je bio jedan od ključnih događaja za procenu postojanja udruženog zločinačkog poduhvata. U presudi se navodi da je Gotovina značajno doprineo ostvarenju cilja tog poduhvata naređenjem za protivpravni napad na civile, kao i nečinjenjem da se zločini spreče a počinioci kazne, čime je stvorena atmosfera u kojoj su se krivična dela podrazumevala.

◀ Ivan Čermak u trenutku izricanja presude

Slična je situacija i sa Mladenom Markačem, s tim da je on komandovao samo delom snaga u "Oluji", odnosno jedinicama specijalne policije, koje su učestvovala u neselektivnom granatiranju Gračaca, ubistvu staraca u selu Grubori i pljačkama i razaranju Gračaca i Donjeg Lapca. Obojici optuženih je u otežavajuće okolnosti prilikom određivanja visine kazne ubrojana činjenica da su zločini počinjeni na velikoj teritoriji tokom dugog perioda, kao i ranjivost žrtava i zloupotreba položaja, dok je kao olakšavajuća Markaču uzeto zdravstveno stanje, a Gotovini primereno vladanje u pritvoru i sudnici.

Ivan Čermak je oslobođen po svim tačkama optužnice jer je veće utvrdilo da su njegova zaduženja na oslobođenom području bila prevashodno civilne prirode, poput održavanja kontakata sa međunarodnim posmatračima i normalizacije života u Kninu. Iako smatraju da je imao "izvesnog uticaja" na vojsku i policiju, sudije se na osnovu tužiočevih dokaza nisu uverile da im je bio nadređen. U sažetku presude se navodi da su predloženi dokazi da je Čermak krajem avgusta 1995. godine "poricao i skrivao" zločin u Gruborima, ali se veće "nije uverilo da je davao obmanjujuća uveravanja" međunarodnim predstavnicima da će zločini nad Srbima biti zaustavljeni.

Nakon izricanja presude u galeriji za publiku se čuo tek poneki uzdah i izraz negodovanja, ali nije bilo većih incidenata.

2011-04-18

HAG/DEN HAAG

ANALIZA BRIONSKOG TRANSKRIPTA

Presuda hrvatskim generalima

Na osnovu kojih je činjenica Pretresno veće sudije Orija došlo do pravnog nalaza o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem trajnog uklanjanja Srba iz Krajine, na čijem je čelu u leto 1995. godine bio tadašnji hrvatski predsednik Tuđman, a kojem su značajan doprinos dali osuđeni generali Gotovina i Markač, ali ne oslobođeni Čermak.

U presudi kojom su prošlog petka generali Ante Gotovina i Mladen Markač osuđeni na 24 i 18 godina zatvora a Ivan Čermak oslobođen svih optužbi se navodi da se do zaključka o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem trajnog uklanjanja Srba iz Krajine u leto 1995. godine došlo, između ostalog, i na osnovu analize priprema operacije "Oluja". "Centralni element" planiranja se, prema presudi, odigrao na sastanku predsednika Tuđmana sa hrvatskim vojnim vrhom 31. jula 1995. godine na Brionima. Veće je u posebnom odeljku presude analiziralo tok sastanka i odredilo se prema tvrdnji tužioca da je tom prilikom "iskristalisan plan da se Srbi trajno i prisilno premeste iz Krajine".

Prema brionskom transkriptu, koji je u sudske spise zaveden kao tužiočev dokaz P461, predsednik Tuđman je ovako definisao temu sastanka: "Da nanesimo takve udarce da Srbi praktično nestanu, odnosno da ono što nećemo odmah zahvatiti da mora kapitulirati u nekoliko dana". Prema tužiocu, Tuđman je imao u vidu "praktični nestanak" ne samo Srpske Vojske Krajine već i srpskih civila, ali veće je to odbacilo ukazujući da u nastavku hrvatski predsednik govori o "nanošenju na nekoliko pravaca takvih udara da se srpske snage ne mogu više oporaviti, nego da moraju kapitulirati". Iz toga je, zaključilo je veće, jasno da se "praktični nestanak" odnosi uglavnom na srpske vojne snage, a ne na civile.

Međutim, druge izjave Tuđmana i ostalih učesnika sastanka o tome šta bi trebalo da se dogodi "Srbima" su, prema sudijama, manje jasne u pogledu toga odnose li se na vojsku ili na civile. U presudi se navode Tuđmanove reči da je "važno da civili prvi pođu, pa će onda i vojska... kada kolone pođu, to djeluje psihološki jedni na druge". Na to se nadovezuje general Gotovina sledećim rečima: "Već sada ima velikog iseljavanja civila iz Knina, koji odlaze za Banja Luku i Beograd. Znači da mi, ako nastavljamo ovaj pritisak verovatno za neko vrijeme, neće biti toliko civila, nego onih, koji moraju ostati, koji nemaju mogućnosti otići". Nešto kasnije se govori o tome da Srbima treba javno garantovati ljudska prava a istovremeno im ukazati na put kojim mogu da napuste Krajinu. Posebna pažnja u presudi je posvećena Tuđmanovim rečima da civilima "treba dati put" a u isto vreme "jamčiti tobože ljudska prava".

Pretresno veće je, takođe, razmotrilo da li je otvaranje koridora kojim će srpski civili napustiti Krajinu bilo motivisano željom da se izbegnu ili smanje na najmanju meru civilne žrtve vojne operacije. To je, inače, bila teza nekih od svedoka odbrane, poput bivšeg šefa hrvatske diplomatije Mate Granića. Sudije, međutim, nisu u brionskim transkriptima našli bilo kakvu potvrdu za tu tezu: učesnici sastanka, ukazuje se u presudi, nisu uopšte govorili o tome kako voditi vojnu operaciju a da se minimizuju civilne žrtve. Naprotiv, u jednoj razmeni Tuđman govori o artiljerijskom napadu na Knin u cilju "potpune demoralizacije", a sve pod izgovorom srpskog kontranapada, na šta Gotovina odgovara da se, ako je potrebno, "Knin može razoriti u nekoliko sati". Predsednik još pominje potrebu da se izbegne gađanje UN kasarne, ali ne i civilnih ciljeva u Kninu.

Analizirajući ih zajedno, veće je zaključilo da se sve te izjave – ako ne isključivo, onda primarno - odnose na civile. Odbačena je teza odbrane da je Tuđman, kao stari komunista, govorio o “tobožnim ljudskim pravima”, a ne o “tobožnim garancijama”. Prema sudijama, ne bi mnogo menjalo na stvari ako bi se “tobože” odnosilo na ljudska prava, budući da su ta dva koncepta – garancije ljudskih prava i “davanje puta da odu” – međusobno nepomirljiva. Jer, zaključuje se u presudi, “garancija ljudskih prava bila bi da Srbi ostanu, a ne da odu”.

Sve to, zaključilo je Pretresno veće, predstavlja izraz pravih namera učesnika brionskog sastanka da se Srbima ukaže na put kojim će napustiti Krajinu, a da se istovremeno “stvori utisak da su mogli da ostanu u svojim domovima”.

2011-04-19

HAG/DEN HAAG

TUĐMANOVI STAVOVI O SRBIMA

Presuda hrvatskim generalima (2)

Do nalaza o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata u presudi generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, Pretresno veće nije došlo samo analizom transkripta Brionskog sastanka, već i na osnovu nekoliko drugih pokazatelja, među kojima je i odnos predsednika Tuđmana i hrvatskog državnog vrha prema srpskoj manjini i pitanju njihovog povratka nakon “Oluje”.

Osim na detaljnoj analizi transkripta brionskog sastanka od 31. jula 1995. godine, zaključak o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem trajnog i prisilnog proterivanja Srba iz Krajine u leto 1995. godine zasniva se i na dokazima koji ukazuju na tadašnje stavove i politiku hrvatskog državnog vrha prema srpskoj manjini i povratku izbeglica nakon operacije “Oluja”. U presudi se zaključuje da je u tom pogledu “centralnu ulogu” imao predsednik Franjo Tuđman, baš kao što je bio i ključna figura udruženog zločinačkog poduhvata.

Veće je krenulo od iskaza svedoka optužbe – bivšeg američkog ambasadora u Zagrebu Pitera Galbrajta/Peter Galbraith – koji je rekao da se hrvatski predsednik zalagao za “homogenu Hrvatsku”, a Srbe i Muslimane je smatrao delom druge civilizacije. Verovao je, tvrdio je Galbrajt, u ideju “Velike Hrvatske” i smatrao da su Srbi “suviše brojni i da predstavljaju stratešku pretnju državi”. Američki ambasador je rekao i da je Tuđman negirao pravo na povratak srpskih izbeglica nakon “Oluje” a u depeši ambasade od 11. decembra 1995. godine se navodi da je hrvatski predsednik na sastanku sa jednim američkim kongresmenom rekao “da bi bilo nemoguće da se Srbi vrate na mesta gde su njihove familije živele stolicima”. U depeši američke ambasade od 31. avgusta 1995. godine stoji da se Srbima javno garantuju ljudska prava samo u svrhu propagande, a da je zapravo po sredi “etničko čišćenje” Krajine sa ciljem da se omogući doseljavanje milion Hrvata na to područje.

Piter Galbrajt je rekao “da je Tuđmanova politika zapravo bila državna politika” i da su njegove stavove delili i drugi pripadnici političkog rukovodstva. Mnogi od njih su svedočili na poziv odbrane, poput Mate Granića, Miomira Žužula, Nadana Vidoševića ili Vesne Škare Ožbolt. Oni su listom negirali Galbrajtove tvrdnje insistirajući da nije bilo plana za proterivanje Srba i da je povratak bio omogućen svima bez obzira na nacionalnu pripadnost. U isto vreme, uglavnom nisu poricali da je predsednik Tuđman bio centralna ličnost tadašnje hrvatske vlasti.

Veće je u presudi posebno analiziralo dokaze koji se odnose na Tuđmanove javne nastupe na mitinzima i u medijima. Pominje se, recimo, njegov nastup na mitingu u Kninu 26. avgusta 1995. godine kada je rekao: “Nema povratka na ono što je bilo da nam u sred Hrvatske šire rak koji je razarao hrvatsko nacionalno biće i koji nije dopuštao da hrvatski narod bude zaista sam svoj na svome. (...) Nestalo ih je za dva-tri dana, nisu imali vremena da pakuje svoje prljave pare, devize, niti gaće”. Isto tako, u obraćanju pripadnicima Hrvatske vojske Tuđman 5. avgusta 1995. godine govori o “povratku u Knin, čist kakav je bio u Zvonimirovo vreme”.

Veće je, navodi se u presudi, svesno da su te izjave date u vreme “visokog nivoa neprijateljstava” i da politički nastupi ponekad mogu služiti “u svrhu pridobijanja poverenja naroda za potrebe rata i mobilizacije vojnih snaga”. Sudije, međutim, ukazuju da se Tuđmanovi nastupi ne mogu posmatrati samo kroz tu prizmu, već i da imaju “određenu, iako ograničenu, važnost” u pogledu procene njegove politike prema srpskoj manjini u Hrvatskoj.

S druge strane, sudije napominju da su stavovi koji su ispoljeni na sastancima državnog vrha relevantni na drugačiji način od javnih nastupa jer nisu “opterećeni” potrebom da se podilazi publici. U presudi se navodi niz sastanaka Tuđmana sa najbližim saradnicima u kojima se govori o sprečavanju povratka Srba u Krajinu, kao i o potrebi da se spreče dalje pljačke i paljevine napuštenih kuća budući da će se na to područje naseliti Hrvatima.

Na sastanku od 22. avgusta 1995. godine, navodi se u presudi, zamenik premijera Jure Radić je rekao da deo Krajine treba “hitno kolonizovati Hrvatima” i da “nema ni govora da na tom delu ikad bude više od 10 odsto Srba”, na šta je Tuđman dodao: “Ma ni deset odsto”. Radić dalje govori o “prelepim slikama” ulaska ljudi iz Varaždina i Splita u Knin i transparentu na jednom zidu koji glasi: “Čedo, ne buš se vratio”. Kada je dan kasnije na sastanku državnog vrha obavешten o pokušaju Srba da preko Mađarske uđu u Hrvatsku i vrate se svojim kućama Tuđman je izričito naglasio da im “jednostavno treba reći da ne mogu da uđu”, jer “ako ih sada pustimo njih 204, sutra će ih biti 1.204 a za deset dana 12.000”. “Ništa za sada”, jasan je bio predsednik.

Na nekoliko sastanaka iz avgusta i septembra 1995. godine se naglašava da su kuće u Krajini sada u rukama Hrvatske, pa treba sprečiti njihovo dalje paljenje i pljačkanje. U presudi se zaključuje da su visoki hrvatski zvaničnici bili svesni

široko rasprostranjenih razaranja privatne imovine Srba, a da su tražili da se to obustavi samo zato što su smatrali da je to postalo “vlasništvo Hrvatske koje je potrebno sačuvati za povratak Hrvata” u Krajinu.

Na osnovu tih navoda, Pretresno veće je zaključilo da je “jedan od aspekata” politike Tuđmana i hrvatskog državnog vrha bio da se Hrvati “potaknu na povratak i nasele u Krajini u kućama koje su napustili Srbi”. U isto vreme povratak Srba je, po ideji hrvatskog režima, trebalo da bude “ograničen na minimum”, zaključuje se u presudi hrvatskim generalima.

2011-04-20

HAG/DEN HAAG

DISKRIMINATORSKI ZAKONI NAKON “OLUJE”

Presuda hrvatskim generalima (3)

U presudi Gotovini, Markaču i Čermaku se zaključuje da je cilj pravnih mera hrvatskih vlasti nakon “Oluje” bio da se napuštena srpska imovina na oslobođenom području “dodeli Hrvatima i da se tako pravim vlasnicima uskrati pravo na kuće i imanja”, što je uticalo na nalaz Pretresnog veća o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata.

Pravni akti u vezi sa tretmanom napuštene srpske imovine koje su hrvatske vlasti donele nakon operacije “Oluja” se u presudi generalima Gotovini, Čermaku i Markaču navode kao još jedan od pokazatelja postojanja udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem trajnog proterivanja Srba iz Krajine u leto 1995. godine. Pretresno veće se bavilo ne samo sadržajem tih akata već i diskusijom na sastancima državnog rukovodstva koji su prethodili njihovom usvajanju.

U središtu analize je vladin Dekret o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom i zakon koji je pod istim imenom nešto kasnije usvojio Sabor. Dekret je usvojen na sednici vlade od 31. avgusta 1995. godine i predviđao je da kuće i imanja koja su napuštena za vreme i nakon operacije “Oluja” prelaze u ruke države, a da komisije lokalnih uprava mogu da ih dodele “prognanicima, izbeglicama, povratnicima koji su izgubili imovinu ili su ranjeni u Domovinskom ratu, kao i porodicama palih hrvatskih boraca” i drugim osobama zaslužnim “za bezbednost, obnovu i razvoj” upravo oslobođenog područja. Odluka komisije o dodeli imovine pomenutim kategorijama ljudi mogla je biti poništena samo u slučaju da se stvarni vlasnici “vrate u roku od 30 dana od donošenja dekreta i zatraže povrat imovine”. Drugim rečima, vlasnici bi ostali bez imovine ako se ne bi pojavili pred komisijom u pomenutom roku.

Dvadesetak dana kasnije, 20. septembra iste godine, u hrvatskom Saboru je usvojen i zakon u koji su prepisane sve glavne stavke iz dekreta s tim da je rok za povratak produžen na 90 dana. Nekolicina svedoka koji su u to vreme bili na visokim državnim funkcijama, poput potpredsednika vlade Jure Radića, su tvrdili da je rok produžen jer se zbog “nerealno kratkog roka” od 30 dana mali broj osoba prijavio za povratak imovine. Bivši američki ambasador u Zagrebu Piter Galbrajt/Peter Galbraith je, međutim, u svom iskazu rekao da je rok produžen tek nakon pritiska SAD i međunarodne zajednice.

Nekadašnji hrvatski državni funkcioneri su u iskazima pred sudom listom tvrdili da je ideja bila da se “zaštiti napuštena imovina”, da se davanjem roka od 30 ili 90 dana “ubrza povratak”, kao i da u zakonima nije navedena nacionalnost osoba kojima se imovina oduzima. Tužilaštvo je, međutim, u dokaze uvelo niz zapisnika sa sastanaka hrvatskih državnih organa na kojima se raspravljalo o toj temi. Još u junu 1995. godine nakon operacije “Bljesak” Jure Radić na sastanku Vijeća za obranu i nacionalnu sigurnost traži da Hrvatska preuzme kuće izbeglih Srba “u početku privremeno, a vremenom za stalno”. Na sastanku vlade na kojem je usvojen dekret Radić taj pravni akt naziva “istorijskim dokumentom koji određuje demografsku strukturu oslobođenih teritorija” i jasno zahteva da se u napuštene kuće nasele “Hrvati koji su proterani iz BiH i Srbije”. Na jednom sastanku vlade nakon “Oluje” predsednik Tuđman se složio sa predlogom da se “napuštena imovina proglasi državnom kao izgovor za njeno oduzimanje”.

Jure Radić se, inače, na sastancima sa Tuđmanom i drugim hrvatskim političarima naročito isticao predlozima da se napuštena srpska imovina oduzme vlasnicima i dodeli Hrvatima. Zbog toga ga je veće, iako nije direktno učestvovao u “Oluji”, proglasilo jednim od članova udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem etničkog čišćenja Krajine.

Mere o privremenom preuzimanju ukinute su 17. januara 1996. godine kada su već dale rezultate i kada je bilo jasno da će se samo manji broj Srba odlučiti na povratak. Prema iskazu tadašnje specijalne izaslanice Komisije UN za ljudska prava Elizabet Ren/Elizabeth Rehn do početka 1998. godine u Krajinu se vratilo svega deset odsto srpskih civila, dok je Piter Galbrajt ocenio da je do 2000. godine bilo “nimalo ili vrlo malo povrataka” a da su se i oni dogodili zahvaljujući pritisku američkih vlasti na Hrvatsku. On je u svom svedočenju izneo stav da je namera hrvatskog vrha bila da se zakonima “oduzme imovina, povratak Srbima učini nemogućim i Krajina naseli Hrvatima”.

Pretresno veće je u presudi navelo da se može zaključiti “da je razlog uvođenja vremenskog roka od 30 i 90 dana bio da se nastojanja ljudi koji žele da se vrate i povrate svoju imovinu učine što komplikovanim”. Konačno, sudije su jednoglasno došle do zaključka da je cilj pravnih mera nakon “Oluje” bio da se napuštena srpska imovina na oslobođenom području “dodeli Hrvatima i da se tako pravim vlasnicima uskrati pravo na kuće i imanja”. Takve pravne mere u presudi hrvatskim generalima označene su “kao diskriminatorne”.

2011-04-21

HAG/DEN HAAG

“OGRANIČENI REZULTATI” ISTRAGA ZLOČINA NAKON “OLUJE”

Presuda hrvatskim generalima (4)

U presudi generalima Gotovini, Čermaku i Markaču se na propuste u istragama zločina nakon “Oluje” ukazuje kao na jedan od pokazatelja postojanja udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine. Akcenat na zločinu u Gruborima gde su hrvatski specijalci ubili civile, da bi potom njihovi zapovednici izmislili priču o sukobu sa “teroristima”.

Pored analize planiranja vojnog napada na Krajinu i mera koje su nakon toga preduzete da bi se sprečio povratak izbeglih Srba, Pretresno veće je pri donošenju zaključka o udruženom zločinačkom poduhvatu posebno obratilo pažnju na ono što se događalo za vreme i neposredno nakon operacije “Oluja”. U presudi hrvatskim generalima se navodi da je od prvog dana operacije 4. avgusta 1995. godine počeo neselektivni artiljerijski napad na civile, a da je po ulasku hrvatske vojske i specijalne policije na do tada okupirano područje usledilo razaranja napuštenih kuća, ubistva, nehumano postupanje i deportacija civila.

Pomenuti zločini nisu adekvatno istraženi i kažnjeni a Pretresno veće je u zasebnom odeljku presude sa nalazima o udruženom zločinačkom poduhvatu izložilo svoje zaključke o uzrocima “neprikladnog odgovora” organa gonjenja i sudstva na događaje na terenu. Analizirajući stav hrvatskih vlasti po pitanju istraga, sudije su ukazale na deo iskaza bivše specijalne izaslanice Komisije UN za ljudska prava Elizabet ren/Elizabeth Rehn, koja kaže da joj je predsednik Franjo Tuđman rekao da je bilo nemoguće “boriti se u rukavicama” i sprečiti hrvatske povratnike da se svete i uništavaju srpske kuće. Veće se pozvalo i na izveštaj generalnog sekretara UN od 14. februara 1996. godine u kojem se ukazuje na “neobjašnjivo veliki raskorak između zločina na terenu i onoga što hrvatske vlasti prihvataju da se desilo”, kao i da - osim u slučaju masakra nad devetoro Srba u Varivodama - ima “malo dokaza o napretku u rešavanju brojnih ubistava” civila.

Kada je područje Krajine oslobođeno, hrvatske vlasti su sprovele asanaciju terena, tokom koje je bez istrage sahranjen određen broj ubijenih Srba. Veće ne smatra da je asanacija služila za namerno prikrivanje zločina, ali zaključuje da je tom prilikom došlo do brojnih propusta u sprovođenju istraga. U prilog tome se, između ostalog, navodi i iskaz bivšeg zamenika splitskog vojnog tužioca, a danas državnog odvjetnika Hrvatske Mladena Bajića koji je u svedočenju izjavio da je na kninskom groblju 2001. godine ekshumirano oko 300 leševa koji su nakon “Oluje” pokopani bez prethodno obavljenog uviđaja.

Sudije su prihvatili neke argumente odbrane po kojima je nedostatak istraga bio uslovljen objektivnim okolnostima, kao što je nedostatak ljudstva i opreme, teški uslovi tokom ratnog perioda i veliki broj zločina. U presudi se navodi da je bilo i namerne opstrukcije istražnih radnji, ali da nema dokaza da su hrvatske vlasti sprovodile politiku sprečavanja istraga. Budući da je procesuiran manji broj zločina, veće je zaključilo da su “određeni istražni koraci preduzimani, ali sa relativno malim rezultatima”, a i oni su “makar delimično bili motivisani političkom brigom za međunarodni položaj Hrvatske, pre nego iskrenom brigom za žrtve”.

Klasičan primer namerne opstrukcije istrage predstavljaju događaji koji su usledili nakon ubistva petoro srpskih staraca u krajinskom selu Grubori 25. avgusta 1995. godine. O tom incidentu je saslušano daleko više svedoka nego u vezi sa bilo kojim drugim zločinom iz optužnice. Na osnovu iskaza tadašnjih policijskih zapovednika i specijalaca, veće je zaključilo da je nakon ubistva staraca u vrhu specijalne policije izmišljena priča o sukobu sa “srpskim teroristima”.

Do takvog zaključka se došlo između ostalog i na osnovu navoda Josipa Čelića, zapovednika čišćenja doline Plavno tokom koje se dogodio incident u Gruborima. Mada je u sudnici pokušao da ospori neke od navoda iz izjave haškim istražiteljima, veće se u presudi držalo te izjave u kojoj je tvrdio da je izvestio nadređene da tokom akcije nije bilo nikakvih borbi, ali da je potom pozvan u Gračac gde su mu Mladen Markač i njegov zamenik Željko Sačić rekli da je u Gruborima bilo “oružanog sukoba” i da treba da napiše novi izveštaj koji mu je potom Sačić u odvojenoj prostoriji izdiktirao. Potom je, po zaključku iz presude, priča o teroristima “dodatno ojačana” kada su i drugi pripadnici specijalne policije u avgustu i septembru 1995. godine po naređenju Markača i Sačića retroaktivno napisali izveštaje koji su se podudarali sa onim što je ranije izdiktirano Čeliću.

Pretresno veće je nakon trogodišnjeg izvođenja dokaza optužbe i odbrane presudilo da su za ubistvo u Gruborima izvan razumne sumnje odgovorni pripadnici hrvatske specijalne policije.

2011-04-27

HAG/DEN HAAG

GRANATIRANJE, IPAK, NESELEKTIVNO

Presuda hrvatskim generalima (5)

Na osnovu čega je Pretresno veće došlo do zaključka da su artiljerijski napadi na krajinske gradove za vreme operacije "Oluja" provedeni u svrhu progona srpskog civilnog stanovništva, kako je na suđenju tvrdio tužilac, a ne sa ciljem postizanja vojne pobede, što je bila teza odbrane.

◀ Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

U presudi kojom su hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač osuđeni na 24 odnosno 18 godina zatvora, a Ivan Čermak oslobođen svih optužbi, navodi se da je progon srpskih civila iz Krajine za vreme operacije "Oluja" počinjen, između ostalog, i putem neselektivnog granatiranja gradova Knin, Benkovac, Obrovac i Gračac. Pretresno veće sudije Orija/Orie je do takvog zaključka došlo na osnovu poređenja artiljerijskih izveštaja Hrvatske vojske (HV) sa stanjem na terenu, odnosno mestima udara granata, kao i analizom broja udara i načina delovanja artiljerije po gradovima.

Veće je pred sobom imalo naređenje zapovednika Zbornog područja Split Ante Gotovine i njegovog komandanta za topništvo Marka Rajčića od 2. avgusta 1995. godine, kojim se nalaže da se "pod topničku paljbu stave gradovi Drvar, Knin, Benkovac, Obrovac i Gračac". Mada u presudi navode da bi se po samom tekstu naređenja moglo zaključiti da se čitavi gradovi tretiraju kao mete, sudije su uzele u obzir i deo Rajčićevog iskaza pred sudom u kojem je rekao da su ranije utvrđeni vojni ciljevi u gradovima i da se spornim naređenjem predviđa gađanje tih tačaka. Kada su u obzir uzeti i izveštaji HV sa terena koje je veće imalo na raspolaganju, zaključeno je da se ne može izvan razumne sumnje utvrditi da su navedeni gradovi tretirani kao mete udara.

Analizirajući dokaze u vezi sa granatiranjem Knina, po kojima su se udari odvijali u tačno određenim vremenskim intervalima, veće se osvrnulo na iskaze vojnih eksperata optužbe i odbrane Harija/Harry Koningsa i Džefrija Korna/Goefrey Corn. Njih dvojica su se složili da takvo korišćenje artiljerije može biti primenjeno "i za potrebe vojnog uspeha ali i u cilju psihološkog zastrašivanja civila". U presudi se zbog toga navodi da se na osnovu metoda granatiranja Knina ne može zaključiti da je napad na grad bio usmeren na civile.

Ono što je veće navelo na zaključak da je Knin ipak neselektivno granatiran u svrhu zastrašivanja civila jeste činjenica da su granate u velikom broju padale na područja u kojima nema vojnih ciljeva. Na Knin je, po zaključku veća, 4. avgusta 1995. godine palo ukupno 600 granata a dan kasnije još 300. U presudi se navodi da je tek za jedan deo granata utvrđeno gde su tačno pale, a da se iz dokaza vidi da je od tog broja "značajan deo pogodio civilne objekte ili područja". Razdaljina od 200 metara je uzeta kao dozvoljena udaljenost greške u odnosu na preciznost artiljerijskih oruđa HV i udaljenost sa kojih su granate ispaljivane.

Pretresno veće je prihvatilo da su objekti u Kninu koji se u nekim naređenjima navode kao ciljevi granatiranja - poput Glavnog štaba krajinske vojske, Severne kasarne i kasarne "Senjak", policijske stanice, stana Milana Martića ili železničke stanice - bili legitimne vojne mete. Međutim, značajan broj granata je, po predloženim dokazima, pao na udaljenosti od 300 do 700 metara od tih ciljeva. Tako je, recimo, oko 40 projektila palo u blizini sedišta Evropske posmatračke misije u gradu, 300 metara dalje od najbližeg vojnog cilja. Isto tako, četiri granate su eksplodirale u neposrednoj blizini kninske bolnice i najmanje jedna kod groblja, što je 450, odnosno 700 metara daleko od vojnih meta. To nisu jedini primeri te vrste koji se navode u presudi. Veće, takođe, smatra da je gađanje stana Milana Martića u gradu bilo neproporcionalno i da je predstavljalo "preveliki rizik po civile u odnosu na moguću vojnu dobit". Na osnovu toga sudije su zaključili da je hrvatska artiljerija "namerno gađala" civilne ciljeve u Kninu.

Slični zaključci su izvedeni i u vezi sa granatiranjem Benkovca, Obrovca i Gračaca, a jedino u vezi sa Donjim Lapcem nije donesen zaključak o neselektivnom granatiranju civilnih meta.

U presudi se navodi da se - u svetlu onoga što se događalo na terenu - Gotovinino naređenje o stavljanju Drvara, Knina, Benkovca, Obrovca i Gračaca pod artiljerijsku paljbu pre može tumačiti kao tretiranje čitavih gradova kao artiljerijskih meta, nego gađanja unapred utvrđenih vojnih ciljeva.

Zbog svega navedenog, u presudi se zaključuje da su artiljerijska delovanja po Kninu, Benkovcu, Obrovcu i Gračacu predstavljala "neselektivni napad na te gradove i time nezakoniti napad na civile i civilne objekte". Kada se uzme u obzir etnička struktura pomenutih gradova, zaključak je da su napadi sprovedeni u nameri da se stanovništvo "diskriminiše na političkoj, rasnoj ili verskoj osnovi".

2011-04-29

HAG/DEN HAAG

DEPORTACIJA A NE EVAKUACIJA

Presuda hrvatskim generalima (6)

I pored naređenja vlade Milana Martića o evakuaciji civilnog stanovništva od 4. avgusta 1995. godine, Pretresno veće zaključilo da je su za odlazak krajinskih Srba za vreme i nakon operacije "Oluja" odgovorne prevashodno Hrvatska vojska i specijalna policija.

Da bi neki skup događaja bio okarakterisan kao deportacija ili prisilno premeštanje potrebno je utvrditi da su ljudi "premešteni protiv svoje volje i bez drugog izbora" i da je postojao osnovani strah od zločina koji je doveo do toga da civili "nisu imali drugog izbora nego da odu". Upravo to se, po presudi generalima Gotovini, Čermaku i Markaču, desilo krajinskim Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine.

Pretresno veće je zaključilo da se odlazak civila iz Krajine dogodio "za vreme i neposredno nakon artiljerijskih udara" na Knin, Benkovac, Obrovac i Gračac i da se "velika većina ako ne i svi" od onih koji su otišli odlučili na to zbog straha od granatiranja. Veće je, takođe, imalo u vidu i druge svoje nalaze po kojima je na Brionima uoči "Oluje" utvrđen cilj udruženog zločinačkog poduhvata da se Srbi proteraju, kao i da su 4. i 5. avgusta 1995. godine Hrvatska vojska i specijalna policija sprovele artiljerijske napade "sa namerom da civili napuste Krajinu".

Pored granatiranja, strah stanovništva je u pomenuta četiri grada, ali i u opštinama Civljane, Kistaje i Orlić, bio izazvan i drugim zločinima vojske i policije, poput ubistava, nečovečnog postupanja, zatočavanja civila, kao pljačke i razaranja imovine. Kada se u obzir uzmu uslovi u kojima se odvijao egzodus stanovništva iz Krajine, nacionalnost žrtava kao i vreme i mesta na kojem se deportacija dogodila, zaključak veća je da je ona bila deo "široko rasprostranjenog i sistematskog napada na civile".

Pretresno veće nije zanemarilo činjenicu da je u popodnevnim časovima 4. avgusta 1995. godine tadašnji predsednik takozvane Republike Srpska Krajina Milan Martić izdao naređenje za evakuaciju civilnog stanovništva. Sudije su, međutim, zaključile da je to naređenje imalo "malo ili nimalo" uticaja na odluku civila da napuste svoje domove.

Prvo, naređenje za evakuaciju je sačinjeno najranije u 16 časova i 45 minuta, a postalo je operativno tek nekoliko sati kasnije, kada je civilno stanovništvo već uveliko bilo u begu, pošto je granatiranje počelo u ranim jutarnjim časovima. Drugo, u iskazima svedoka koji su bili u izbegličkim kolonama "ima nekoliko ili nimalo indicacija" da je njihova odluka o odlasku donesena pod uticajem krajinskih vlasti. Naprotiv, listom su svedočili da su otišli iz straha od granatiranja i drugih zločina hrvatske vojske i policije.

Treće, i pored postojanja planova za evakuaciju na nivou opština, veće se nije uverilo da su krajinske vlasti imale bilo kakav jasan plan kako da se civili evakušu. U tom smislu, veće se, između ostalog, oslonilo na iskaz tadašnjeg komandanta UN snaga u sektoru Jug Alena Forana/Alain Forand koji je rekao da su predstavnici krajinskih vlasti na sastanku sa njim 4. avgusta oko 18 časova delovali "totalno konfuzno i u panici" i da mu nikada nisu pokazali plan o evakuaciji, iako su obećali da će ga sačiniti u narednih nekoliko sati nakon sastanka.

Konačno, veće navodi da se iz dokaza ne vidi da je kretanje civila na bilo koji način bilo organizovano, niti da je krajinska vojska u tom smislu asistirala na bilo koji način. Pre će biti, navodi se u presudi, da je u pravu tadašnji načelnik Generalštaba Srpske vojske Krajine Mile Mrkšić koji je pred sudom rekao da su mnogi vojnici napustili jedinice kako bi pomogli rodbini da napusti Krajinu, zbog čega je vojska doživela kolaps. To je, inače, u obraćanju na brionskom sastanku predsednik Hrvatske Tuđman naveo kao poželjan scenario raspleta operacije "Oluja".

Zbog svega navedenog, Pretresno veće je zaključilo da "uopšteno gledano, ljudi nisu napustili svoje kuće usled postojanja bilo kakvog plana za evakuaciju" krajinskih vlasti. Na donošenje takvog zaključka dobrim delom je uticao i iskaz generala Mrkšića i njegovog pomoćnika za informisanje Koste Novakovića. Podsetimo, Mrkšićev iskaz ne bi bio u dokazima da ga u Hag nije pozvala odbrana Ante Gotovine. Sudeći po zaključcima iz presude hrvatskim generalima, takav rizik nije se isplatio braniocima i doneo je optuženima više štete nego koristi.

Inače, u presudi se navodi da je Knin 4. i 5. avgusta 1995. godine napustilo oko 14.000 ljudi, pretežno žena, dece i staraca, a da ih je u gradu ostalo svega hiljadu. Na drugom mestu u presudi se navodi da je granicu sa Bosnom i Hercegovinom kod Donjeg Lapca prešlo između 50 i 70.000 ljudi. Veće je zaključilo da je od tog broja "najmanje 20.000" deportovano iz Hrvatske putem neselektivnog granatiranja i drugih zločina nad civilima.

2011-05-03

HAG/DEN HAAG

GOTOVININ DOPRINOS UDRUŽENOM ZLOČINAČKOM PODUH VATU

Presuda hrvatskim generalima (7)

Nakon što smo u prethodnih šest nastavaka detaljno analizirali nalaze Pretresnog veća o osnovnim elementima udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine, neselektivnom granatiranj u gradova i deportacijama civila, naredna tri nastavka posvetićemo nalazima presude o individualnoj krivičnoj odgovornosti svakog od optuženih.

Pretresno veće sudije Orija/Orie je na osnovu dokaza predočenih tokom suđenja zaključilo da je Ante Gotovina na različite načine učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog proterivanja srpskih civila iz Krajine. Zbog toga je osuđen na 24 godine zatvora, dok je iz sličnih razloga bivši komandant specijalne policije Mladen Markač kažnjen 18-godišnjom kaznom, a Ivan Čermak oslobođen svih optužbi.

U presudi se navodi da je Gotovina kao komandant Zbornogpodručja Split (ZPS) nesumnjivo komandovao svim jedinicama koje su učestvoval e u operaciji "Oluja" i počinile zločine nad Srbima u leto 1995. godine. Njegov doprinos udruženom zločinačkom poduhvatu se, po veću, ogleda u tome što je učestvovao na sastanku na Brionima tokom kojeg je uobličen plan za proterivanje Srba iz Krajine. "Važan element" u sprovođenju tog plana predstavlja "nezakonit napad na civile" putem neselektivnog granatiranja kninskih gradova koje je, kada su u pitanju Knin, Obrovac i Benkovac, po presudi naredio upravo general Gotovina. Sudije, između ostalog, podsećaju na njegovo naređenje od 2. avgusta 1995. godine u kojem od potčinjenih traži da prilikom artiljerijskih napada "čitave gradove tretiraju kao mete".

Gotovina je, po presudi, doprineo ostvarenju ciljeva udruženog zločinačkog poduhvata i tako što nije sprečio ubistva i druge zločine nad srpskim civilima, niti je preduzeo mere da se počinio ci kazne, što je "imalo uticaja na opšti stav prema zločinima" na oslobođenom području.

Sudije su procenile da je predočeno dovoljno dokaza koji ukazuju na to da je zapovednik ZPS od potčinjenih oficira i međunarodnih predstavnika redovno dobijao informacije o učestalim zločinima nad srpskim civilima. Već prvog dana operacije "Oluja", 4. avgusta 1995. godine, Gotovini se pismom obratio komandant UN snaga u sektoru Jug Alan Foran/Alain Forand tražeći hitnu obustavu granatiranja "nenaoružanih civila" koje je "u suprotnosti sa međunarodnim humanitarnim pravom". Foran je sutradan u novom pismu upozorio Gotovinu i na pljačke i razaranja srpske imovine, a slične primedbe je iznosio i na sastancima koji su usledili po okončanju operacije "Oluja". Na sastanku održanom 5. septembra 1995. godine Foran ga je pitao "zašto ne okonča pljačku i paljevina kuća", na šta je Gotovina odgovorio da "neke stvari ne može kontrolisati i da je to način na koji se njegovi ljudi (i vojnici i civili) svete Srbima za ono što se dogodilo 1991. godine".

Sudije se u presudi pozivaju i na više izveštaja podređenih oficira upućenih zapovedniku splitskog Zbornog područja, a kao važan pokazatelj da je Gotovina znao za zločine se pominje i sastanak koji je sa svojim oficirima održao 6. avgusta 1995. godine na Kninskoj tvrđavi. General Gotovina je tada situaciju na oslobođenom području nazvao "sramotnom" i rekao da se tako ponašaju samo "barbari i vandali koji su plaćeni ratnim plenom". Pored toga, tadašnji zapovednik združene satnije vojne policije u Kninu Boško Džolić je u iskazu pred sudom rekao da se tog 6. avgusta sa Kninske tvrđave iz pravca okolnih sela mogao videti dim.

Tom sastanku je prisustvovao i general Ivan Čermak koji je u izjavi haškim istražiteljima prokomentarisao Gotovinine opaske o lošem ponašanju potčinjenih vojnika sledećim rečima: "Jedno je reći, a drugo nešto i učiniti u vezi sa tim... Oni su samo pričali". Čermak je u izjavi rekao i da mu je Gotovina na drugim sastancima više puta pominjao "nezakonite aktivnosti Hrvatske vojske na terenu koje se moraju prekinuti", prebacujući odgovornost za događaje oko Knina na civilne vlasti, ali i priznajući odgovornost vojske za situaciju u samom gradu.

Budući da je Gotovina imao nadležnost nad svim jedinicama ZPS, njegova odgovornost je, navodi se u presudi, bila da preduzme mere za procesuiranje zločina podređenih. Između ostalog i korišćenjem jedinica vojne policije koje su na oslobođenom području, suprotno tvrdnjama odbrane, bile pod njegovom komandom. Veće je, međutim, zaključilo da je on "retko koristio svoju nadležnost nad vojnom policijom", a disciplinskim merama je, sudeći po dokumentima koji su uvedeni u dokaze, u avgustu i septembru 1995. godine pribegao najmanje 70 puta, ali "uglavnom u vezi sa minornim prekršajima".

Umesto kažnjavanja prekršilaca Gotovina je, navodi se u presudi, hvalio svoje podređene i davao im preporuke na osnovu kojih su kasnije dobijali medalje i unapređenja. U izveštaju načelniku Glavnog stožera HV Zvonimiru Červenku 15. avgusta 1995. godine je naveo da su "vojna disciplina i ratni moral na izuzetno visokom nivou".

Na osnovu svega navedenog, veće je zaključilo da je Gotovina bio učesnik udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem da se putem progona, deportacija i prisilnog premeštanja trajno protera srpsko civilno stanovništvo iz Krajine. U presudi se navodi i da je bio svestan da su razaranja i pljačka imovine, ubistva, nečovečna dela, okrutno postupanje i nezakonito zatočavanje civila bile prirodne i predvidive posledice tog udruženog zločinačkog poduhvata.

2011-05-06

HAG/DEN HAAG

MARKAČEVO (NE)ČINJENJE TOKOM OPERACIJE "OLUJA"

Presuda hrvatskim generalima (8)

U presudi kojom je general Mladen Markač osuđen na 18 godina zatvora se navodi da se njegov doprinos udruženom zločinačkom poduhvatu ogleda u učestvovanju na brionskom sastanku gde je isplanirano proterivanje Srba iz Krajine, naređivanju neselektivnog artiljerijskog napada na Gračac i propustu da kazni počiniocima i spreči zločine specijalaca u Gračacu, Donjem Lapcu, Gruborima i drugim krajinskim mestima u kojima su ubijani civili i uništavana njihova imovina.

◀ Mladen Markač u sudnici Tribunala

Policijski general Mladen Markač je presudom Pretresnog veća holandskog sudije Orija/Orie osuđen na 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu čiji je cilj bio da se Srbi trajno proteraju iz Krajine u leto 1995. godine. On je u to vreme bio zamenik ministra policije zadužen za specijalne jedinice i komandovao je združenim policijskim snagama koje su početkom avgusta 1995. godine učestvovali u operaciji "Oluja" i akcijama čišćenja terena nakon toga. Markačevi specijalci su tokom "Oluje" bili deo Zbornog područja Split na čijem je čelu bio Ante Gotovina, ali su imali svoj pravic delovanja na potezu Dinara – Gračac – Donji Lapac.

U presudi se navodi da je Markač, kao i Gotovina, 31. jula 1995. godine aktivno učestvovao na sastanku na Brionima sa predsednikom Tuđmanom kada je, prema sudijama, iskristalisan cilj udruženog zločinačkog poduhvata da se Srbi proteraju iz Krajine. Nakon toga, naredio je nezakonit napad na civile neselektivnim granatiranjem na lički gradić Gračac, što je predstavljalo "važan element" u sprovođenju prethodno skovanog plana. Kada su specijalci ušli na oslobođeno područje, počinili su brojne zločine koje, po mišljenju veća, Markač nije sprečio niti procesuirao ili izopštio počiniocima iz jedinica i to nečinjenje je u presudi okarakterisano kao još jedan doprinos udruženom zločinačkom poduhvatu.

Kao i u slučaju generala Gotovine i Čermaka, veće je odbacilo navod optužnice da je Markač učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu putem "širenja lažnih vesti da bi se izazvao odlazak Srba" i "kreiranjem i podržavanjem diskriminatorne politike prema Srbima".

Markačevi specijalci su već 5. avgusta popodne ušli u Gračac i, po dokazima koje su uvažile sudije, učestvovali u pljačkama srpskih kuća i razaranju "značajnog dela grada". U to vreme Markač je bio u Gračacu i, po presudi, "jedini razuman zaključak" bi bio da je znao šta rade njegovi podređeni. Ipak, nije preduzeo nikakve mere da se zločini istraže i počinioci kazne ili bar o svemu izvesti kriminalistička policija. Njegovo nečinjenje je, smatraju sudije, otvorilo put počinjenju novih zločina... dan ili dva kasnije u Donjem Lapcu.

Jedinice pod Markačevom kontrolom napustile su Gračac 6. avgusta ujutro i zaputile se ka Donjem Lapcu. Na tom putu, po zaključku veća, specijalci su ubili četvoro srpskih civila u selu Oraovac, a za vreme boravka u Lapcu spalili "značajan deo grada". "Niti je veće pronašlo dokaze, niti su strane u postupku ukazivale" da je Markač učinio bilo šta da se ti zločini procesuiraju i počinioci kazne i spreči da se slične stvari ponove u bliskoj budućnosti. Nema dokaza da je Markač u vreme zločina 7. i 8. avgusta bio prisutan u donjem Lapcu, ali veće smatra da je morao znati šta se dešava, tim pre što je njegov zamenik Željko Sačić o svemu bio obavešten.

Kada je "Oluja" okončana, specijalna policija je bila zadužena za više akcija čišćenja. Jedna od takvih odigrala se u dolini Plavno krajem avgusta 1995. godine, tokom koje je u selu Grubori ubijeno petoro srpskih staraca i spaljeno više kuća, za šta su, po nalazu veća, odgovorni hrvatski specijalci. Umesto da sprovede istragu tog incidenta, Markač je, navodi se u presudi, "izmislio lažnu priču" o sukobu sa srpskim "teroristima" da bi prikrio zločin i poslao "lažan izveštaj" načelniku Glavnog štaba HV Zvonimiru Červenku. Samo dan kasnije specijalci su spalili i obližnje selo Ramljane, ali je i nakon toga izostala reakcija njihovog komandanta.

U zaključku o Markačevoj odgovornosti, veće je navelo da je on bio učesnik udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem da se putem progona, deportacija i prisilnog premeštanja trajno protera srpsko civilno stanovništvo iz Krajine. Navodi se i da je bio svestan da su razaranja i pljačka imovine, ubistva, nečovečna dela, okrutno postupanje i nezakonito zatočavanje civila bile prirodne i predvidive posledice tog udruženog zločinačkog poduhvata.

2011-05-10

HAG/DEN HAAG

ZAŠTO JE OSLOBOĐEN IVAN ČERMAK

Presuda hrvatskim generalima (9)

Pretno veće sudije Orija odlučilo da nema dovoljno dokaza da su aktivnosti generala Čermaka nakon operacije "Oluja" bile usmerene ka ostvarenju cilja udruženog zločinačkog poduhvata, niti da je imao značajne nadležnosti nad vojskom i policijom u području Knina za koje je bio odgovoran.

◀ Ivan Čermak u sudnici Tribunala

General Ivan Čermak se zajedno sa generalima Gotovinom i Markačem teretio da je za vreme i nakon operacije "Oluja" učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem da se proteraju Srbi iz Krajine putem progona, ubistava, deportacija, pljački, paljevina i drugih zločina protiv civila i njihove imovine. Pretno veće, međutim, nije našlo dokaze o njegovoj odgovornosti, za razliku od Gotovine i Markača, osuđenih na 24 odnosno 18 godina zatvora.

Čermak nije učestvovao u operaciji "Oluja", već je po odluci predsednika Tuđmana od 5. avgusta 1995. godine imenovan zapovednikom Zbornog područja (garnizona) Knin i upućen na oslobođeno područje. U tom svojstvu

je, navodi se u presudi, bio deo vojne hijerarhije i, makar na papiru, potčinjen zapovedniku Zbornog područja Split Anti Gotovini. Veće je uzelo u obzir dokumente iz kojih se vidi da je Čermak po dolasku u Knin izdavao naređenja jedinicama Hrvatske vojske (HV), uključujući i ona u kojima traži da mu se pretpočine određeni vojnici, ali je zaključak da "postoje ograničeni dokazi da su ta naređenja bila delotvorna".

Tužilac je tvrdio da je Čermak imao nadležnosti nad vojnom i civilnom policijom i samim tim mogućnost da spreči ili istraži zločine. U dokaze je uvedeno više njegovih naređenja vojnoj policiji, poput onog o potrebi da se istraže navodi o krađi vozila misije UN u Krajini. U isto vreme, pojedini zvaničnici vojne policije, poput bivšeg zapovednika kninske združene satnije Boška Džolića, su u sudnici odustajali od ranijih izjava u kojima su tvrdili da im je Čermak bio nadređen. Zbog svega navedenog, sudije su zaključili da nadležnost generala Čermaka nad vojnom policijom "nije jasna". U presudi se navodi i da je, po hrvatskim zakonima, zapovednik zbornog područja imao "ograničene ovlasti" nad vojnom policijom, "iako mu ona nije bila potčinjena". Visoki zvaničnici međunarodnih posmatračkih misija su u iskazima navodili da im je Čermak obećavao da će vojnoj policiji izdati naređenja u vezi sa pritužbama na ponašanje hrvatskih vojnika, ali veće nije našlo dokaze da on to nije mogao da učini "bez obzira kako je u tom pogledu sebe predstavljao".

Iako na papiru nije imao nadležnosti nad civilnom policijom, sudije su zaključile da je mogao da utiče na njene postupke zahvaljujući svom položaju, ali i "harizmi i autoritetu koji proističu iz čina general-pukovnika". Ipak, veće je razmotrilo ponuđene dokaze i zaključilo da Čermakov uticaj na civilnu policiju "nije bio dubok niti konstantan". U dokaze je uvedeno sedam Čermakovih naređenja policiji tokom predmetnog perioda, a veće je u obzir uzelo i mišljenje veštaka odbrane Kristofera/Christopher Albistona koji je rekao da bi u slučaju postojanja njegove de fakto nadležnosti očekivao i "značajan broj naređenja, instrukcija i zahteva za izveštavanje", čega, po dostupnim dokazima, nije bilo.

Pretno veće je zaključilo da je Čermakova uloga u Kninu podrazumevala "čišćenje grada, poboljšanje higijene, organizovanje javnih kuhinja, osposobljavanje bolnice, snabdevanje vodom i strujom" i druge civilne poslove. U presudi se navodi da se na osnovu transkripta sastanka predsednika Tuđmana sa ministrom Jurom Radićem od 22. avgusta 1995. godine može zaključiti da je njegova uloga "bila povezana sa ciljem da se Krajina naseli Hrvatima pre nego Srbima", ali da nema dokaza da je i sam Čermak bio svestan takvog cilja, niti da mu doprinosio onim što je radio na normalizaciji života u gradu.

Dokazi koje je veće razmotrilo u presudi pokazuju da je Ivan Čermak redovno izveštavan o pljačkama i paljevinama srpskih kuća, ubistvima i drugim zločinima nad civilima na oslobođenom području. Najuporniji u tom nastojanju bio je komandant UN misije u sektoru Jug general Foran/Forand, čiji su brojni pisani apeli zapovedniku Zbornog područja Knin uvedeni u dokaze. U Čermakovim odgovorima na te i slične apele, po nalazu veća, nema poricanja zločina niti osporavanja učešća hrvatskih vojnika u njima. Ono što on jeste radio u kontaktima sa međunarodnim predstavnicima je, po veću, stvaranje lažne slike o preduzimanju mera da se zločini spreče, ali nema dokaza da je to radio namerno.

Jedini izuzetak u tom smislu je njegov angažman u događajima nakon ubistva srpskih staraca u selu Grubori krajem avgusta 1995. godine. Sudije smatraju da je Čermak u kontaktima sa medijima i međunarodnim posmatračima "namerno poricao zločin" u Gruborima, ali ne i da to predstavlja "značajan doprinos udruženom zločinačkom poduhvatu". Kada se tome doda činjenica da nije učestvovao na sastanku na Brionima gde je skovan plan o

proterivanju krajinskih Srba i nedostatak dokaza da je radio na ostvarenju tog cilja, zaključeno je da general Ivan Čermak nije bio učesnik udruženog zločinačkog poduhvata na čijem je čelu bio predsjednik Tuđman. Oslobođen je optužbi po svih devet tačaka optužnice za progon, deportacije, prisilna premeštanja, pljačke i razaranja imovine, ubistva, nečovečna dela i okrutno postupanje.

Oslobađajućoj presudi generalu Ivanu Čermaku doprineo je i britanski advokatski par Stiven Kej/Steven Kay i Džilijan Higin/Gillian Higgins, koje se koncentrisao na odbranu svog klijenta, a ne lika i dela pokojnog predsjednika Tuđmana, čistote "Domovinskog rata" i legitimnosti operacije "Oluja".

2011-05-17

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA I MARKAČ SE ŽALE NA PRESUDU, ALI NE I TUŽILAC

Odbrane traže poništavanje nalaza o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine i zahtevaju oslobađajuću presudu za generale Gotovinu i Markača, dok je tužilaštvo nakon što je proučilo presudu odlučilo da se neće žaliti, što znači da je Ivan Čermak i definitivno to jest pravosnažno slobodan.

Branioци hrvatskih generala su sinoć kasno dostavili Tribunalu najave svojih žalbi na prvostepenu presudu kojom su Ante Gotovina i Mladen Markač osuđeni na 24 odnosno 18 godina zatvora. Najavljuju žalbu na sve nalaze Pretresnog veća, sa zahtevom da optuženi budu oslobođeni po svim tačkama i pušteni na slobodu. Markačeva odbrana, alternativno, traži smanjenje kazne ukoliko prvi zahtev ne bude prihvaćen.

U centru pažnje žalbe branilačkog tima generala Ante Gotovine je nalaz Pretresnog veća da su artiljerijski udari Hrvatske vojske i specijalne policije na krajinske gradove tokom operacije "Oluja" predstavljali "nezakonit napad na civile". Odbrana smatra da se cela presuda zasniva na "proizvoljnom" zaključku veća po kojem se nezakonitim smatraju svi udari projektila koji su pali na mesta udaljena više od 200 metara od predviđenih vojnih meta. Ukoliko žalbeno veće odbaci taj zaključak, prvostepena presuda, po tumačenju odbrane, "ne može opstati" jer je Gotovina osuđen zbog toga što je naredio nezakonit artiljerijski napad na civile koji je bio "glavni i direktan uzrok" odlaska Srba iz Krajine, na osnovu čega je na koncu izvučen i zaključak o njegovom učešću u udruženom zločinačkom poduhvatu.

U podnesku se navodi da tokom suđenja nijedna od strana nije ukazivala da dozvoljena greška prilikom artiljerijskih udara iznosi 200 metara od predviđenih vojnih meta, ali da, čak i kad bi se prihvatio taj kriterijum, nalazi veća govore da je svega pet odsto projektila, odnosno šezdesetak od 1205, zasigurno palo na civilna područja. Sudije su, smatraju branioци, u tom slučaju zaključak o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata doneli na osnovu postojanja navodnog nezakonitog artiljerijskog napada "u kojem je za 95 odsto projektila na zadovoljavajući način pokazano da su bili usmereni na vojne mete". Branioци ukazuju i na to da je, po presudi, većina od spornih pet odsto projektila pala na "čistinu" koje se ne mogu karakterisati kao civilna područja. Pored svega, u presudi se, po odbrani, ne navodi da je tokom napada na Krajinu "ijedan civil bio ubijen, ranjen ili je proteran zahvaljujući nezakonitom granatiranju".

Izlažući svoje argumente u ukupno sedam osnova za žalbu, tim Gotovinine odbrane, koji je u međuvremenu pojačan švajcarskim advokatom Genelom Metroom/Guenaël Mettraux, navodi da je Pretresno veće pogrešilo kada je odbacilo "pouzdanе dokaze" o planovima za evakuaciju i antihrvatskoj propagandi krajinskih vlasti kao uzroku odlaska srpskih civila. Branioци smatraju da je veće pogrešilo kada je zaključilo da je postojao udruženi zločinački poduhvat sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine, kao i da je Ante Gotovina u njemu učestvovao i bio svestan postojanja rasprostranjenog i sistematskog napada na civile.

Postojanje udruženog zločinačkog poduhvata i učešće svog klijenta u njemu negira i odbrana Mladena Markača u najavljenih 12 osnova za žalbu na presudu. Branioци smatraju da je veće trebalo prvo "da se zapita" da li je "Oluja" bila legitimna vojna operacija, pa tek onda da se upusti u zaključak o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata. U podnesku se navodi i da je veće trebalo da zaključi da je Markač bio "pogrešno informisan" o ubistvu srpskih staraca u Gruborima, a ne, kako se navodi u presudi, da je želeo da zataška taj zločin. Odbrana takođe smatra da su pogrešni zaključci veća o učešću specijalne policije, na čijem je čelu bio Markač, u neselektivnom granatiranju Gračaca i razaranja i pljačkama u tom ličkom gradu, spaljivanju Donjeg Lapca i ubistvima civila.

U tužilaštvu su danas kratko saopštili da su "nakon što su proučili presudu odlučili da se ne žale. Osim što ukazuje na zadovoljstvo optužbe presudom Gotovini i Markaču, taj čin ujedno znači da je Ivan Čerak i pravosnažno oslobođen svih optužbi za zločine nad Srbima u Krajini.

2011-05-23

HAG/DEN HAAG

IMENOVANO ŽALBENO VEĆE U PREDMETU HRVATSKIH GENERALA

Predsednik tribunala Patrik Robinson odlučio kojih će petoro sudija odlučivati po žalbi odbrana Ante Gotovine i Mladena Markača na presudu kojom su proglašeni krivim za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu i osuđeni na zatvorske kazne od 24 odnosno 18 godina.

U žalbenom veću u predmetu hrvatskih generala će, objavljeno je danas u tribunalalu, sedeti sledeće sudije: Mehmet Ginej/Guney iz Turske, Fausto Pokar/Pocar iz Italije, Senegalka Andresia Vaz, Amerikanac Teodor/Theodor Meron i Karmel/Carmel Agius sa Malte. Odluku o imenovanju je potpisao predsednik tribunala Patrik/Patrick Robinson.

Navedene sudije će odlučivati po žalbama odbrana na prvostepenu presudu kojom su generali Ante Gotovina i Mladen Markač osuđeni na 24 odnosno 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu na čelu sa predsednikom Hrvatske Tuđmanom a sa ciljem nasilnog i trajnog proterivanja srpskog civilnog stanovništva iz Krajine. U presudi Pretresnog veća holandskog sudije Alfonsa Orija/Alphons Orije je zaključeno da su dvojica generala odgovorni za progon, ubistva, deportacije i druge zločine protiv krajinskih Srba i njihove imovine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Istom presudom general Ivan Čermak je oslobođen svih optužbi.

Na presudu se nije žalio tužilac, jer je procenjeno da u slučaju Gotovine i Markača zaključci Pretresnog veća "adekvatno odslikavaju razmere zločina i individualnu odgovornost" optuženih, dok je, kada je u pitanju oslobađajuća presuda Čermaku, procena tužilaštva da "nema dovoljno izgleda u uspeh žalbe koja bi opravdala žalbeni postupak".

2011-06-23

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA TRAŽI POMOĆ OD SRBIJE

Polazeći od izjave Slobodana Miloševića na jednom sastanku Vrhovnog saveta odbrane, odbrana osuđenog hrvatskog generala Ante Gotovine smatra da je identifikovala dokumente koji bi joj "verovatno mogli biti od pomoći" za obaranje prvostepene presude i zahteva od veća da naloži Srbije njihovo dostavljanje do 15. jula ove godine.

◀ Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Branioци Ante Gotovine su nedavno naišli na podatke koji bi im, smatraju, u žalbenom postupku mogli biti od koristi za obaranje prvostepene presude kojom je njihov klijent zbog zločina nad krajinskim Srbima osuđen na 24, a Mladen Markač na 18 godina zatvora. Reč je o delovima nedavno obelodanjenih transkripata sa sednice Vrhovnog saveta odbrane (VSO) SR Jugoslavije, koji su u celosti objavljeni na internet stranici agencije "Sense".

Odbrana je pošla od zapisnika sa 41. sednice VSO od 14. avgusta 1995. godine na kojem tadašnji predsednik Srbije Slobodan Milošević govori da bi bila "idiotska glupost" pomoći RSK nakon što su odlučili da izađu iz Krajine i izazvali egzodus "kada su imali sve uslove da se brane". Zar sada, upitao je Milošević, "to treba da bude razlog da Jugoslavija jurne tamo da brani te teritorije sa kojih su oni utekli kao zečevi?!"

Odbrana smatra da je pomenuti izvod relevantan za žalbeni postupak protiv hrvatskih generala jer "baca novo svetlo na to šta je srpsko rukovodstvo smatralo uzrokom odlaska civila iz Krajine" za vreme i nakon operacije "Oluja". Branioци smatraju da Miloševićeve reči idu u prilog njihovoj tezi po kojoj je naređenje krajinskih vlasti za evakuaciju civilnog stanovništva - a ne granatiranje od strane hrvatske vojske i policije - bio glavni uzrok odlaska Srba iz Knina, Obrovca, Benkovca, Gračaca i drugih delova Krajine.

Polazeći od Miloševićevih reči, branioци su podneli zahtev da im se obelodane dodatni zapisnici sa sastanaka VSO koji bi mogli biti relevantni za žalbeni postupak. U zapisniku sa 43. sednice od 29. avgusta 1995. godine su pronašli trag koji vodi do dokumenata za koje smatraju da bi im mogli biti od pomoći. U pomenutom zapisniku se, naime, navodi da su svi oficiri, uključujući i komandanta 40. kadrovske centra VJ, koji je pokrивao područje Krajine, bili obavezni da napišu "izjave o događajima u zoni odgovornosti svojih jedinica tokom hrvatske agresije na RSK" i dostave ih načelniku Generalštaba VJ Momčilu Perišiću.

Branioци smatraju da bi ti dokumenti "verovatno mogli da sadrže" informacije o razlozima odlaska Srba iz Krajine koji idu u prilog tezi odbrane. Zbog toga su krajem maja ove godine preko srpske ambasade u Holandiji uputili zahtev Republici Srbiji za dostavljanje navedenih dokumenata, ali odgovor nisu dobili do 15. juna pa su poslali novi zahtev koji je takođe ostao bez odgovora. Zato u najnovijem podnesku od Žalbenog veća zahtevaju da Srbiji naloži dostavljanje pomenute dokumentacije do 15. jula ove godine. Odbrana je tražene dokumente, ili makar indicije o njihovom postojanju, navela u poverljivom aneksu.

Podsetimo, generali Ante Gotovina i Mladen Markač osuđeni na 24 odnosno 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu na čelu sa predsednikom Hrvatske Tuđmanom a sa ciljem nasilnog i trajnog proterivanja srpskog civilnog stanovništva iz Krajine. Istom presudom general Ivan Čermak je oslobođen svih optužbi. Na presudu su se žalile odbrane Gotovine i Markača, ali ne i tužilac.

2011-09-07

HAG/DEN HAAG

OBNOVLJEN ZAHTEV GOTOVININE ODBRANE ZA POMOĆ SRBIJE

Odbrana hrvatskog generala po drugi put od Žalbenog veća zahteva da Republici Srbiji izda nalog za dostavljanje dokumentacije koja bi navodno mogla biti od pomoći Anti Gotovini u pokušaju da obori prvostepenu presudu.

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Branioци Ante Gotovine obnovili su danas zahtev Žalbenom veću da Republici Srbiji izda nalog za dostavljanje dokumenata za koje smatraju da bi mogli biti od pomoći optuženom u žalbenom postupku. Radi se o izveštajima pripadnika 40. kadrovske centra Vojske Jugoslavije, koji su činili oficiri angažovani u vojsci krajinskih Srba, o događajima iz perioda operacije "Oluja". Branioци veruju da izveštaji postoje i da sadrže informacije koje bi mogle biti od pomoći za dokazivanje teze da krajinski Srbi nisu napustili svoje kuće iz straha od granatiranja od strane Hrvatske vojske, već zato što su kninske vlasti naredile njihovu evakuaciju.

Gotovini branioци su se sa zahtevom za dostavljanje dokumenata obratili srpskim vlastima 15. juna ove godine i, budući da u narednih nedelju dana nisu dobili nikakav odgovor, uputili su zahtev Žalbenom veću za izdavanje obavezujućeg naloga Srbiji da odbrani dostavi tražene dokumente. U tadassnjem podnesku su naveli da se iz zapisnika Vrhovnog saveta odbrane SR Jugoslavije iz avgusta 1995. godine može videti da su svi oficiri 40. kadrovske centra, uključujući i komandanta, imali obavezu da načelniku Generalštaba VJ Momčilu Perišiću dostave "izjave o događajima u zoni odgovornosti svojih jedinica tokom hrvatske agresije na RSK". Te izjave, po odbrani, "verovatno bi mogle" da sadrže informacije o odlasku Srba iz Krajine koje idu u prilog osuđenom generalu. Tačan popis dokumenata, ili makar indicije o njihovom postojanju, branioци su dostavili u poverljivom dodatku.

Žalbeno veće je, međutim, 19. jula odbacilo zahtev branilaca, navodeći da Srbiji "nije dato dovoljno vremena da odgovori na zahtev odbrane" i da se "još uvek ne može reći da srpske vlasti odbijaju da odgovore na zahtev" Odbrana je ekspresno, istog dana, uputila pismo Rasimu Ljajiću, predsedniku Nacionalnog saveta za saradnju sa Međunarodnim sudom u Hagu, u kojem se još jednom zahteva dostavljanje dokumenata. Pošto do sada iz Srbije nije stigao nikakav odgovor, odbrana se odlučila da obnovi zahtev Žalbenom veću.

U današnjem podnesku se traži da Žalbeno veće naloži Srbiji dostavljanje tih dokumenata "bez odlaganja", a najkasnije do 30. septembra. Branioци smatraju da sudije takvu odluku treba da donesu "bez prethodnog davanja prilike Srbiji da bude saslušana".

Podsetimo, generali Ante Gotovina i Mladen Markač osuđeni su na 24 odnosno 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu na čelu sa predsednikom Hrvatske Tuđmanom a sa ciljem nasilnog i trajnog proterivanja srpskog civilnog stanovništva iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Istom presudom general Ivan Čermak je oslobođen svih optužbi. Na presudu su se žalile odbrane Gotovine i Markača, ali ne i tužilac.

2011-09-20

HAG/DEN HAAG

TUŽILAC: "ODBACITI GOTOVININ ZAHTEV ZA OBAVEZUJUĆI NALOG SRBIJI"

Optužba smatra da nema osnova za usvajanje ponovljenog zahteva Gotovinine odbrane kojim se traži izdavanje naloga srpskim vlastima da dostave dokumente za koje branioци veruju da bi im mogli biti od pomoći u žalbenom postupku.

Tužilac smatra da treba odbaciti zahtev odbrane Ante Gotovine da se Republici Srbiji izda obavezujući nalog za dostavljanje dokumenata za koje branioци smatraju da bi im mogli biti od pomoći za obaranje prvostepene presude hrvatskom generalu. Gotovini odbrana je nedavno podnela "obnovljeni zahtev" za izdavanje naloga Srbiji za dostavljanje dokumenata, nakon što im je u julu ove godine identičan zahtev odbijen uz obrazloženje sudija Žalbenog veća da Srbiji "nije dato dovoljno vremena da odgovori na zahtev odbrane" i da se "još uvek ne može reći da srpske vlasti odbijaju da odgovore na zahtev".

Optužba u odgovoru navodi da se ponovljeni zahtev ne može podnositi tako što se iznova navode isti argumenti kao i u zahtevu iz jula. Čak ako Žalbeno veće i pristane da razmotri iste argumente, optužba smatra da bi ih trebalo odbaciti iz istih razloga kao i prvi put.

Tužilac se naročito usprotivio delu podneska odbrane u kojem se zahteva da se Srbiji izda obavezujući nalog bez mogućnosti da se saslušaju argumenti njenih predstavnika. Odbrana nije pokazala da srpske vlasti odbijaju dobrovoljno da dostave izveštaje, a procenu branilaca da se ne radi o dokumentima od interesa po nacionalnu bezbednost Srbije tužiocima nazivaju "preuranjenom i neosnovanom". Takođe, optužba smatra "spekulativnom" Gotovininu tvrdnju da će "zbog Srbije" žalbeni postupak biti prolongiran.

Podsetimo, odbrana od Srbije potražuje izveštaje pripadnika 40. kadrovske centra Vojske Jugoslavije, koji su činili oficiri angažovani u vojsci krajinskih Srba, o događajima iz perioda operacije "Oluja". Branioци veruju da izveštaji postoje i da sadrže informacije koje bi mogle biti od pomoći za dokazivanje teze da krajinski Srbi nisu napustili svoje kuće iz straha od granatiranja od strane Hrvatske vojske, već zato što su kninske vlasti naredile evakuaciju.

Generali Ante Gotovina i Mladen Markač osuđeni su na 24 odnosno 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu na čelu sa predsednikom Hrvatske Tuđmanom a sa ciljem nasilnog i trajnog proterivanja srpskog civilnog stanovništva iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Istom presudom general Ivan Čermak je oslobođen svih optužbi. Na presudu su se žalile odbrane Gotovine i Markača, ali ne i tužilac.

2011-09-27

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA SE TUŽI NA HRVATSKU

Branioци hrvatskog generala zahtevaju izdavanje naloga Republici Hrvatskoj da obustavi krivično gonjenje Marina Ivanovića, člana tima odbrane, i objasni zašto do sada to nije učinjeno iako je takav nalog sudsko veće već izdalo pre sedam meseci.

U podnesku upućenom Žalbenom veću sudije Teodora/Theodor Merona branioци Ante Gotovine navode da se Republika Hrvatska još uvek nije povinovala nalogu sudija iz februara ove godine. Tada je, naime, Pretresno veće naložilo hrvatskim vlastima da obustave sve krivične postupke protiv članova tima Gotovinine odbrane, pošto je prethodno Žalbeno veće donelo odluku u kojoj se navodi da oni mogu uživati "funkcionalni imunitet" pred domaćim sudovima.

Branioци u najnovijem podnesku podsećaju da je član tima odbrane Marin Ivanović u novembru 2008. godine optužen zbog "skrivanja arhivske građe", odnosno dokumenata Hrvatske vojske iz perioda za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine. On je u julu 2010. godine oslobođen svih optužbi, ali je u januaru ove godine tužilac uložio žalbu na tu presudu i do danas je nije povukao uprkos februarском nalogu Pretresnog veća.

Branioци sada traže da Žalbeno veće naloži Hrvatskoj da se povinuje tom nalogu i obustavi žalbeni postupak u predmetu Marina Ivanovića, kao i da objasni zašto to nije učinjeno do sada, sedam meseci nakon izdavanja prvobitnog naloga.

Predmet generala Ante Gotovine i Mladena Markača je u žalbenoj fazi. Njih dvojica su osuđeni na 24 odnosno 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu na čelu sa predsednikom Hrvatske Tuđmanom a sa ciljem nasilnog i trajnog proterivanja srpskog civilnog stanovništva iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Istom presudom general Ivan Čermak je oslobođen svih optužbi. Na presudu su se žalile odbrane Gotovine i Markača, ali ne i tužilac.

2011-09-29

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA I MARKAČ U SUDNICI PRVI PUT NAKON PRESUDE

Prvo pojavljivanje hrvatskih generala Ante Gotovine i Mladena Markača u sudnici nakon prvostepene presude za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije Oluja. Rekordno kratka statusna konferencija na kojoj se raspravljalo o toku žalbenog postupka.

◀ Ante Gotovina i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Bivši zapovednik Zbornog područja Split Ante Gotovina i komandant specijalne policije Mladen Markač danas su se po prvi put pojavili u sudnici nakon 15. aprila kada im je izrečena prvostepena presuda za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije Oluja u avgustu 1995. godine.

Gotovina je proglašen krivim po osam od devet tačaka optužnice za progon, deportacije, pljačke i razaranje imovine, ubistva, nečovečna dela i okrutno postupanje i izrečena mu je kazna od 24 godine zatvora dok je Markač za ista dela osuđen na osamnaetogodišnju zatvorsku kaznu. Bivši zapovednik kninskog garnizona Ivan Čermak je oslobođen svih optužbi. Na presudu su se žalili branioци Gotovine i Markača ali ne i tužilaštvo.

Konferencija o stanju u žalbenom postupku je trajala svega 12 minuta. Na pitanje predsedavajućeg sudije Teodora/Theodor Merona da li želi da o zdravlju govori na zatvorenoj sednici, Gotovina je odgovorio: "Časni sude, ne, hvala, sve je u redu". Sudija je Markača upitao da li se oseća "ugodno" da o zdravlju govori na javnoj sjednici. "Da, časni sude", uzvratio je Markač i to je bilo sve.

Pred Žalbenim većem trenutno su dva nerešena podneska. U prvom branioci Gotovine traže da se Republici Srbiji izda obavezujući nalog za dostavljanje dokumentacije koja bi, po njima mogla da bude oslobađajućeg karaktera za hrvatskog generala. Veće će o tom zahtevu, rekao je sudija Meron, odlučiti "u dogledno vreme". Veće će naknadno odlučiti i o zahtevu tužilaštva da se iz najave žalbe koju je podneo Gotovina izbace 23 osnova i podosnova za žalbu od kojih je odbrana odustala u konačnoj verziji svog žalbenog podneska.

Branioци Greg Kiho/Kehoe i Luka Mišetićnisu pokrenuli nikakva pitanja dok je tužiteljica Helen Brejdi/Brady ukazala da su u toku razgovori strana o tome koje delove žalbenih podnesaka odbrane treba označiti kao poverljive. Tužiteljica je obavestila veće da se timovi odbrane i tužilaštva "ne slažu koje delove treba redigovati".

2011-09-30

HAG/DEN HAAG

TUŽILAC: "POTVRDITI KAZNE GOTOVINI I MARKAČU"

U odgovoru na žalbene podneske hrvatskih generala, optužba smatra da treba odbaciti sve žalbene osnove kojima se negira postojanje udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine i učešće dvojice osuđenih u njima.

◀ Helen Brady, predstavnica tužilaštva

Tužilac smatra da su odbrane Ante Gotovine i Mladena Markača u svojim žalbenim podnescima "propustile da ukažu na bilo kakve propuste" u nalazima prvostepene presude kojom su hrvatski generali osuđeni na 24 odnosno 18 godina zatvora. Zbog toga od Žalbenog veća traže da zahtev branilaca za oslobađanje njihovih klijenata bude "u celosti odbačen".

U odgovoru na Gotovinin žalbeni podnesak tužiocu navode da osporavanje nalaza Pretresnog veća o nezakonitom artiljerijskom napadu na Knin predstavlja "suštinsko nerazumevanje" prvostepene presude od strane branilaca. U žalbenom podnesku odbrane se, podsetimo, navodi da je veće do zaključka o nezakonitom

artiljerijskom napadu na Krajinu došlo tako što je tek za pet odsto od ukupno 1.200 granata utvrđeno da su pale na civilna područja, odnosno 200 metara ili dalje od najbližeg vojnog cilja. Tužilac ukazuje da je veće utvrdilo tačno mesto udara za 154 granate od kojih je 77 pogodilo civilna područja, što je 50 a ne 5 odsto. Zaključak odbrane se, navodi se u odgovoru, zasniva na pretpostavci da su sve granate za koje nije utvrđeno tačno mesto udara zapravo pale unutar 200 metara od vojnih ciljeva.

Osim toga, u odgovoru optužbe se navodi da zaključak o neselektivnom granatiranju gradova nije donet samo na temelju analize statistike udara granata već i na osnovu naređenja generala Gotovine od 2. avgusta 1995. godine. U tom naređenju on zahteva da se "pod topničku paljbu stave Knin, Benkovac, Obrovac i Grčac", odnosno da se celi gradovi tretiraju kao mete.

Za razliku od odbrane koja smatra da je Pretresno veće pogrešilo kada je odbacilo "pouzdanе dokaze" o planovima za evakuaciju i antihrvatskoj propagandi krajinskih vlasti kao uzroku odlaska srpskih civila, tužilac podržava navod presude po kojem je strah od neselektivnog granatiranja bio "primarni i direktni uzrok" odlaska desetina hiljada civila. U tom delu žalbe se, smatra tužilac, ponavljaju "argumenti koji nisu prihvaćeni na suđenju" i iznosi "pogrešno razumevanje" zaključaka o nezakonitom artiljerijskom napadu. Odbrana, po tužiocu, pogrešno zahteva da sudije povežu svaki pad projektila sa konkretnim odlaskom civila, zanemarujući izjave očevidaca i propuštajući da sagleda dokaze u celini.

Konačno, tužilac osporava navode žalbenog podneska po kojima udruženi zločinački poduhvat sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine nije postojao, niti je general Gotovina u njemu učestvovao. Podseća se na zaključak veća o takvom poduhvatu donesen na osnovu četiri elementa koji se "uzajamno osnažuju". Prvi je transkript Brionskog sastanka na kojem su se učesnici, među kojima i predsednik Tuđman i dvojica optuženih, dogovorili o sprovođenju nezakonitog artiljerijskog napada što je rezultiralo Gotovininim naređenjem da se "celi gradovi tretiraju kao mete", a drugi je sam nezakoniti napad od 4. i 5. avgusta 1995. godine sa posledicom odlaska najmanje 20.000 civila iz Krajine. Treći element predstavlja zločini hrvatskih oružanih snaga počinjeni po njihovom ulasku u Krajinu što je dovelo do klime u kojoj "žrtve nisu imale drugog izbora osim da odu". I, konačno, četvrti element su zakonske i druge mere hrvatskih vlasti da se spreči povratak srpskih izbeglica iz Krajine a u njihove napuštene kuće usele Hrvati. Svaki pokušaj odbrane da se bilo koji od ovih elemenata posmatra "izolovano i izvuče iz konteksta" treba biti odbačen, smatra tužilac.

Optužba smatra da se u delu žalbenog podneska u kojem se negira Gotovinino učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu odbrana više bavila "svojim interpretacijama dokaza, nego nalazima veća" uporno ponavljajući da "nema dokaza" za zaključke iz presude. Takav pristup, po tužiocu, nije u skladu sa žalbenim standardima i treba biti odbačen. U tužiočevom podnesku se navodi niz pokazatelja Gotovinog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu poput aktivnog prisustva na Brionskom sastanku, izdavanjem naređenja za artiljerijski napad i propust da se kazne počinioci i spreče zločini po ulasku Hrvatske vojske u Krajinu.

Slični argumenti u vezi sa postojanjem udruženog zločinačkog poduhvata i učešćem Mladena Markača u njemu navedeni su i u tužiočevom odgovoru na žalbu njegove odbrane uz izuzetak da je bivši zapovednik specijalne policije naredio "samo" nezakonit artiljerijski napad na Gračac a ne, kao Gotovina, na više krajinskih gradova.

Tužilac u svom podnesku navodi da treba odbaciti i žalbene osnove Markačeve odbrane u kojima se negira odgovornost hrvatskih specijalaca u razaranju i pljačkanju Gračaca, spaljivanju Donjeg Lapca i ubistvu civila u selu Oraovac. Optužba takođe smatra da ima dovoljno dokaza o tome da je Markač znao za ubistvo petoro srpskih staraca u selu Grubori i da je pokušao namerno da prikrije taj zločin umesto da ga istraži i doprinese kažnjavanju počinitelja.

Gotovinina odbrana je u žalbenom podnesku zahtevala isključivo oslobađajuću presudu, a Markačeva, alternativno, i smanjenje kazne, pa je tužilac naglasio da je 18-godišnja kazna zatvora sasvim u skladu sa zločinima za koje je bivši zapovednik specijalaca osuđen. Radi se o najtežim ratnim zločinima poput progona, ubistva i nečovečnog postupanja, kao i deportacija koje, podseća tužilac, predstavljaju "jedan od najokrutnijih zločina poznatih čovečanstvu".

2011-10-03

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: "OSLOBODITI GOTOVINU UPRKOS TUŽIOČEVOM PROTIVLJENJU"

Branioци smatraju da tužilac u odgovoru na žalbeni podnesak odbrane nije ponudio argumente koji bi mogli da odvrte Žalbeno veće od poništavanja presude kojom je hrvatski general osuđen na 24 godine zatvora.

Branioци generala Gotovine smatraju da njihova žalbatreba da bude usvojena jer tužilac u svom odgovoru, po njihovoj oceni, nije ponudio argumente koji bi osporili navode žalbenog podneska. General Gotovina je, podsetimo, u aprilu ove godine osuđen na 24 godine zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja srpskih civila iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine, a odbrana u žalbi traži poništavanje te presude i oslobađanje bivšeg zapovednika Zbornog područja Split.

Odbrana smatra da se tužiočev argument o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata zasniva na četiri pojedinačno "nedokazana argumenta" od kojih se svaki koristi "da bi dokazao onaj drugi" – Brionski sastanak, neselektivno granatiranje, zločini hrvatske vojske i policije i mere da se spreči povratak srpskih izbeglica nakon "Oluje".

U odgovoru Gotovinih branilaca se navodi da tužilac nijednim citatom transkripta Brionskog sastanka od 31. jula 1995. godine nije potkrepio svoju tvrdnju da je tom prilikom "eksplicitno razmatrano da se nezakonitim artiljerijskim napadom Srbi nateraju na odlazak iz Krajine". Odbrana tvrdi da i tužilac priznaje da na sastanku nije bilo "formalne odluke" da se artiljerija upotrebi protiv civila, niti "ijedna izjava" učesnika ukazuje na to.

Odbrana osporava i tužiočev argument da je u presudi ispravno zaključeno da je cilj Gotovinog naređenja od 2. avgusta 1995. godine – kojim nalaže da se pod "topničke udare stave Knin, Benkovac, Obrovac i Gračac" - bio da se "celi gradovi tretiraju kao mete". Branioци smatraju da je prevodilačka služba Tribunala pogrešila kada je reč "udari" prevela kao "fire" (vatra, paljba) umesto kao "strikes", što po njima značajno menja situaciju, jer reč "udari" ukazuje na to da su artiljerijski napadi bili usmereni na vojne mete. To se, po branioциma, vidi i iz kasnijih naređenja Gotovine i njegovog zapovednika topništva u kojima su svaki put navodili koje vojne ciljeve u pomenutim gradovima treba gađati. Zato smatraju da ne postoje dokazi o neselektivnom napadu na civile, zbog čega, po njima, "pada cela presuda".

U presudi se, ukazuju branioци, izričito navodi da cilj udruženog zločinačkog poduhvata "nije podrazumevao niti uključivao počinjenje zločina koji su bili predvidivi", dok tužilac tvrdi da su zločini bili planirani. Da su zaista bili planirani predstavljali bi deo cilja udruženog zločinačkog poduhvata, ali veće je, smatra odbrana, utvrdilo suprotno. Što se tiče sprečavanja povratka srpskih izbeglica, odbrana smatra da "ukoliko se dokaže da oni nisu deportovani iz krajinskih gradova, onda ni demografska politika nakon "Oluje" ne može biti nezakonita".

Branioци tvrde da Gotovina nije bio član udruženog zločinačkog poduhvata, što se, po njima, vidi i iz navoda žalbenog podneska koje tužilac navodno nije ni sporio: da je u brojnim naređenjima zahtevao granatiranje samo vojnih meta, da tokom granatiranja krajinskih gradova nije bilo civilnih žrtava, da naknadne istrage međunarodnih posmatrača nisu pokazale da je bilo neselektivnih artiljerijskih napada na civile, kao i da je general Gotovina uoči i nakon operacije "Oluja" izdavao naređenja da se spreče zločini protiv civila i njihove imovine.

2011-11-16

HAG/DEN HAAG

ODBIJEN GOTOVININ ZAHTEV ZA OBAVEZUJUĆI NALOG SRBIJI

Žalbeno veće zaključilo da je tokom prvostepenog postupka već izvedeno dovoljno dokaza o razlozima za odlazak Srba iz Krajine i da Gotovinina odbrana nije pokazala da bi dodatni dokumenti koje traži od Republike Srbije mogli "odlučno uticati" na zaključke Pretresnog veća.

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Žalbeno veće sudije Teodora/Theodor Merona odbacilo je danas zahtev hrvatskog generala Ante Gotovine da se Republici Srbiji izda nalog za dostavljanje dokumentacije za koju odbrana smatra da joj može biti od pomoći u žalbenom postupku. Radi se o izveštajima pripadnika 40. kadrovskog centra Vojske Jugoslavije, koji su činili oficiri angažovani u vojsci krajinskih Srba, o događajima iz perioda operacije "Oluja". Na osnovu uvida u nedavno obelodanjene zapisnike Vrhovnog saveta odbrane SR Jugoslavije, branioci su zaključili da izveštaji postoje i da sadrže informacije koje bi mogle biti od pomoći za dokazivanje teze da krajinski Srbi nisu napustili svoje kuće iz straha od granatiranja i napada Hrvatske vojske, već zato što su kninske vlasti naredile njihovu evakuaciju.

U obrazloženju odluke se podseća da izdavanje naloga suverenim državama za dostavljanje dokumenata "nije nešto za čim Tribunal olako poseže" i da žalbeni postupak ne predstavlja novo suđenje na kojem se mogu ispravljati "greške i previdi" strana iz prvostepenog postupka. Navodi se i da je Gotovinina odbrana navela "vrlo ograničeno obrazloženje" koje bi opravdalo izdavanje obavezujućeg naloga.

U odluci se, takođe, podseća da se u Gotovininom zahtevu navodi da bi traženi dokumenti "mogli potkrepiti ili podržati" već postojeće dokaze koje odbrana poseduje. Žalbeno veće navodi da su tokom suđenja prezentovani opsežni dokazi u vezi sa razlozima za odlazak Srba iz Krajine, uključujući iskaze oficira krajinske vojske i njihove vojne izveštaje, zatim, svedočenja žrtava, kao i dokaze o sastancima Vrhovnog saveta odbrane SR Jugoslavije. Pod tim okolnostima, žalbene sudije se nisu uverile da će traženi dokumenti "odlučno uticati" na zaključke Pretresnog veća. Zaključeno je da Gotovinina odbrana nije pokazala "vanredne uslove" koji bi opravdali intervenciju Žalbenog veća.

Podsetimo, generali Ante Gotovina i Mladen Markač osuđeni su na 24 odnosno 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu na čelu sa predsednikom Tuđmanom a sa ciljem nasilnog i trajnog proterivanja srpskog civilnog stanovništva iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Istom presudom general Ivan Čermak je oslobođen svih optužbi. Na presudu su se žalile odbrane Gotovine i Markača, ali ne i tužilac.

2011-12-05

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA TRAŽI "TOPNIČKE DNEVNIKE" OD UN

Odbrana traži od Žalbenog veća izdavanje naloga Ujedinjenim nacijama za dostavljanje "topničkih dnevnika" HV iz vremena operacije "Oluja" koji navodno sadrže informacije od značaja za obaranje prvostepene presude kojom su Ante Gotovina i Mladen Markač zbog zločina nad srpskim civilima osuđeni na 24 odnosno 18 godina zatvora.

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Branioci hrvatskog generala Ante Gotovine smatraju da se u arhivama Ujedinjenih nacija (UN) može naći deo takozvanih topničkih dnevnika koji bi im mogli biti od pomoći u žalbenom postupku. Radi se o dokumentima Hrvatske vojske (HV) iz perioda operacije "Oluja" koji sadrže informacije o artiljerijskim metama u Kninu i drugim krajinskim gradovima izloženim topničkoj paljbi. Dokumentaciju o tome je tokom suđenja tužilac bezuspešno potraživao od Republike Hrvatske, smatrajući da će time dokazati neselektivnost artiljerijskog napada na Knin i druge gradove, dok odbrana sada tvrdi da nedostajući dokumenti kriju informacije koje bi mogle pokazati suprotno - da su mete artiljeraca HV bile isključivo vojne.

Tvrđnja odbrane da je deo "topničkih dnevnika" u posedu UN temelji se na delovima iskaza bivšeg vojnog posmatrača UN, ruskog pukovnika Aleksandra Černjetskog/Alexander Tchernetsky, koji je pred Tribunalom rekao da je u septembru 1995. godine na napuštenom komandnom mestu HV u BiH pronašao deo artiljerijskih dokumenata. Tvrđio je da ih je predao šefu UN posmatrača u Zagrebu, Britancu Piteru Vilijamsu/Peter Williams, a ovaj ih prosledio šefu Vojnog informativnog centra – ruskom oficiru Viktoru Tarusinu. Nakon toga, navodi se u današnjem podnesku odbrane, dokumenti "od velike važnosti su neobjašnjivo izgubljeni".

Braniojima je u nekoliko navrata dozvoljen pristup arhivama UN u Ženevi i Njujorku, ali nisu uspjeli da lociraju traženu dokumentaciju. Zbog toga zahtevaju da Žalbeno veće naloži Ujedinjenim nacijama da pronađu i dostave "topničke dnevnike" koje imaju u svom posedu. Ako u tome ne uspeju, odbrana traži od sudija da nalože dostavljanje detaljnog izveštaja o istrazi UN u kojem bi, između ostalog, trebalo navesti i saznanja Černjetskog, Vilijamsa i Tarusina o dokumentaciji koja je nestala.

Podsetimo, Žalbeno veće je nedavno odbacilo zahtev Gotovine odbrane da se Republici Srbiji naloži dostavljanje izveštaja Vojske Jugoslavije koji navodno sadrže informacije o tome da su srpski civili svojevolejno a ne pod pritiskom napustili Krajinu. Ocenjeno je da te dodatne informacije neće "odlučno uticati" na pobijanje presude Pretresnog veća kojom su Ante Gotovina i Mladen Markač zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog proterivanja Srba iz Krajine osuđeni na 24 odnosno 18 godina zatvora. Istom presudom svih optužbi je oslobođen hrvatski general Ivan Čermak.

2012-01-13

HAG/DEN HAAG

AMERIČKI EKSPERTI: "ODBACITI NAVODE O PROTIVPRAVNOM ARTILJERIJSKOM NAPADU NA KRAJINU"

Dvanaest vojnih eksperata, među kojima i veštak odbrane generala Ante Gotovine, pozvali Žalbeno veće Tribunala da odbaci navode prvostepene presude o protivpravnom artiljerijskom napadu na civile u krajinskim gradovima za vreme operacije "Oluja" i ujedno upozorili na važnost žalbene presude za razvoj međunarodnog humanitarnog prava.

Predstavljajući se kao "prijatelji suda", grupa vojnih stručnjaka obratila se danas Žalbenom veću pred kojim je predmet hrvatskih generala Ante Gotovine i Mladena Markača sa zahtevom da "razmotri i odbaci" nalaze prvostepene presude o protivpravnom artiljerijskom napadu na civile u Kninu i drugim krajinskim gradovima za vreme operacije "Oluja" početkom avgusta 1995. godine. Podnesak veću je potpisalo 12 osoba koje, kako sami navode, "dele interes za vezu između vojne prakse i međunarodnog prava". Većina su Amerikanci, a među njima je i Džefri Korn/Goefrey Corn, vojni veštak odbrane Ante Gotovine.

Podsetimo, presudom Pretresnog veća od 15. aprila prošle godine generali Ante Gotovina i Mladen Markač osuđeni su na 24 odnosno 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem da se Srbi proteraju iz Krajine. U presudi se navodi da je artiljerijski napad na Knin, Obrovac, Benkovac i Gračac bio neselektivan i nezakonit, odnosno da je bio uperen protiv civila a ne krajinske vojske. Neselektivni artiljerijski napad je tek jedan od elemenata udruženog zločinačkog poduhvata na čijem je čelu, po presudi, bio hrvatski predsednik Franjo Tuđman.

U uopštenom uvodu podneska "prijatelji suda" upozoravaju Žalbeno veće da će konačna presuda hrvatskim generalima u vezi sa artiljerijskim napadom biti od velike važnosti za buduću primenu međunarodnog humanitarnog prava u oružanim konfliktima. Upozorava se, takođe, i da "nijedan vojni komandant ne može da garantuje apsolutno savršenu primenu" zakonskog plana artiljerijskog napada.

Potpisnici navode da su "zabrinuti" zbog odluke Pretresnog veća da sve udare granata udaljene više od 200 metara od vojnih meta u krajinskim gradovima tretira kao deo namernog napada na civilne ciljeve. Tvrde da vojnom praksom nikada nije određena granica od 200 metara i da se radi o standardu koji "nije u skladu sa realnošću". Čak ako se i usvoji takva granica, presudom je, po potpisanim vojnim ekspertima, utvrđeno da je svega četiri odsto granata palo mimo vojnih ciljeva, što po njima nije dokaz namere zapovednika Gotovine da napad usmeri na civile. U presudi Pretresnog veća je, podsetimo, navedeno da je tačno mesto udara utvrđeno tek za jedan manji broj granata koje su 4. i 5. avgusta 1995. godine pale na Knin, ali da je od tog broja "značajan deo pogodio civilne ciljeve".

Jedini konkretan primer kojim se 12 eksperata bave u podnesku je artiljerijski napad Hrvatske vojske na stan predsednika krajinskih Srba Milana Martića koji je u prvostepenoj presudi ocenjen kao neproporcionalan. Zapovednik operacije "Oluja" Ante Gotovina je, smatraju eksperti, tada imao pravo da napadom pokuša da umanjí mogućnost predsednikovog uticaja na donošenje vojnih odluka, i "veoma je vodio računa" da izbegne civilne ciljeve iako je "mogao razumno verovati" da je većina stanovnika već napustila područje oko Martićevog stana.

Današnji podnesak je dostavljen na osnovu pravila Tribunala koje omogućava svakoj državi, organizaciji ili pojedincu da u svojstvu "prijatelja suda" pozvani ili nepozvani upute svoje mišljenje Tribunalu. Odbrana i optužba imaju pravo na odgovor.

2012-01-24

HAG/DEN HAAG

TUŽILAC: ODBACITI ZAHTEV AMERIČKIH EKSPERATA

Odgovor tužilaštva na podnesak 12 vojnih veštaka koji u svojstvu "prijatelja suda" traže da se odbace navodi prvostepene presude u predmetu hrvatskih generala Ante Gotovine i Mladena Markača. "Tužilaštvo smatra da podnesak ne može da bude od koristi Žalbenom veću», da je njegov sadržaj «irelevantan» a da podnosioci «nisu objektivni i nepristrasni».

◀ Ante Gotovina, Ivan Čermak i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Tužilaštvo traži da Žalbeno veće pred kojim je predmet hrvatskih generala Ante Gotovine i Mladena Markača ne prihvati podnesak 12 vojnih stručnjaka koji se u svojstvu "prijatelja suda" zalažu za odbacivanje nalaza prvostepene presude o protivpravnom artiljerijskom napadu na civile u Kninu i drugim krajinskim gradovima za vreme operacije "Oluja" u avgustu 1995. godine. Generali Gotovina i Čermak su osuđeni na 24 i 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu čiji je cilj bilo proterivanje Srba iz Krajine.

Tužilaštvo smatra da podnesak "prijatelja suda" "ne može da bude od koristi Žalbenom veću" jer je veći njegov deo

"irelevantan". Značajni delovi, pak, "samo ponavljaju ekspertska svedočenja" koja je prvostepeno veće čulo tokom dokaznog postupka odbrane.

U tužiočevom podnesku se navodi da podnosioci zahteva "pokreću pitanja vezana za činjenično stanje" i "razmatraju nesporne pravne principe" poput principa da se krivična odgovornost utvrđuje na osnovu celine dokaza, da je neophodno utvrditi svest optuženog da čini krivično delo kao i princip pretpostavljene nevinosti. Veće je, navodi tužilaštvo, te principe uzelo u obzir u prvostepenoj presudi.

Tužilaštvo dalje ukazuje da vojni eksperti ne razmatraju "pravna pitanja", što bi "trebalo da čine kao prijatelji suda", već se bave "činjeničnim stanjem" i nude "zaključke da je prvostepeno veće pogrešilo u brojnim pitanjima". Oni, tako, nastoje da preuzmu uloge "advokata odbrane, veštaka i presuditelja o činjenicama" što, po tužilaštvu, "ne može da pomogne Žalbenom veću".

Dalje, podnesak "prijatelja suda" se zasniva, smatra tužilaštvo, na "pogrešnom razumevanju značenja i sadržine presude" a njegovi podnosioci "nisu objektivni". Tužilaštvo navodi primer Džefrija Korna/Goeffrey Corn koji je bio vojni veštak odbrane Ante Gotovine a sada se potpisuje kao "prijatelj suda" koji bi "trebalo da bude objektivni i nepristrasni".

Tužilaštvo traži da se podnesak "prijatelja suda" odbaci. Ipak, ukoliko Žalbeno veće odluči da ga prihvati, tužilaštvo traži da im se da prilika da detaljno odgovore na suštinska pitanja pokrenuta u tom dokumentu kao i da "testiraju činjenične navode" koje su izneli vojni eksperti.

2012-01-26

HAG/DEN HAAG

NA PROLEĆE ŽALBENA RASPRAVA U PREDMETU HRVATSKIH GENERALA

Rasprava po žalbama Ante Gotovine i Mladena Markača održaće se "na proleće", najavio je predžalbeni sudija Teodor Meron na redovnoj statusnoj konferenciji. Zdravlje Gotovine "u redu". Stanje Markača "nije dobro" ali "zdravstvene službe poduzimaju odgovarajuće mere".

Sudija Teodor Meron/Theodor Meron, predsedavajući u veću koje odlučuje po žalbama hrvatskih generala Ante Gotovine i Mladena Markača je najavio da će se žalbena rasprava u tom predmetu održati "na proleće" a da će datum biti naknadno određen. Bivši zapovednici Zbornog područja Split i specijalne policije, Gotovina i Markač, su u aprilu prošle godine osuđeni na kazne od 24 i 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja srpskih civila iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995.

Na uobičajeno pitanje sudije o zdravstvenom stanju optuženih, Gotovina je odgovorio da je "sve u redu". Markač se, međutim, požalio da "stanje nije dobro" dodajući da "zdravstvene službe" u Pritvorskoj jedinici UN, "poduzimaju adekvatnemere". Predsedavajući sudija je rekao da se "nada" da će se optuženi "osećati bolje".

Sudija Meron je podsetio da su pred većem dva javna podneska. U prvom odbrana prvooptuženog Gotovine traži dozvolu da uvede nove dokaze. Drugi podnesak je uputila grupa od 12 mahom američkih vojnih eksperata koji

u svojstvu "prijatelja suda" traže od Žalbenog veća da "razmotri" zaključke prvostepenih sudija o "protivpravnom napadu" na civile tokom operacije "Oluja". Pred većem je, takođe, i jedan broj poverljivih podnesaka koji će biti rešeni "u dogledno vreme".

Strane u postupku nisu pokrenule druga pitanja tokom konferencije o stanju u žalbenom postupku, koja je trajala nepunih deset minuta.

2012-01-30

HAG/DEN HAAG

GOTOVININA ODBRANA: "PRIHVATITI STAVOVE AMERIČKIH EKSPERATA"

Branioци hrvatskog generala Ante Gotovine navode da se podnesak 12 američkih vojnih eksperata o (ne) zakonitom artiljerijskom napadu na krajinske gradove podudara sa njihovim žalbenim podneskom i traže da ga Žalbeno veće američkog sudije Teodora Merona uzme u razmatranje.

Za razliku od tužioca koji je nedavno zahtevao da se zbog neobjektivnosti i pristrasnosti odbaci podnesak 12 vojnih veštaka koji su u svojstvu "prijatelja suda" tražili da Žalbeno veće poništi nalaze prvostepene presude generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču, odbrana se u današnjem podnesku zalaže za prihvatanje stavova vojnih veštaka. Hrvatski generali Gotovina i Markač su, podsetimo, osuđeni na 24 odnosno 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja srpskih civila iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" 1995. godine.

Odbrana smatra da bi podnesak američkih eksperata - u kojem se zahteva odbacivanje zaključaka presude o protivpravnom artiljerijskom napadu na Knin i druge krajinske gradove - mogao biti od pomoći Žalbenom veću za "razumevanje odnosa vojnog prava i tehničkih aspekata sprovođenja vojnih operacija". Branioци naglašavaju veliko vojno iskustvo 12 "prijatelja suda" i njihovu "nezavisnost i objektivnost" koju, smatraju, ne narušava ni činjenica da je jedan od potpisnika - profesor Džefri Korn/Goefrey Corn - svedočio kao vojni veštak na poziv Gotovinine odbrane.

U današnjem podnesku se navodi da bi stavovi američkih stručnjaka, među kojima je i jedan bivši pravni savetnik kancelarije haškog tužilaštva i nekoliko profesora prava, mogli biti od pomoći sudijama Žalbenog veća u vezi sa donošenjem odluke o (ne)zakonitom artiljerijskom napadu na krajinske gradove. Podseća se na stavove "prijatelja suda" po kojima se Gotovina navodno pridržavao odredaba međunarodnog humanitarnog prava kada je naredio napad na Knin, uključujući i granatiranje stana bivšeg predsednika takozvane Republike Srpske Krajine Milana Martića.

Žalbeno veće bi, smatraju branioци, trebalo da se osloni i na stavove američkih eksperata u vezi sa zaključkom prvostepene presude da sve udare artiljerije Hrvatske vojske koji su pali na udaljenost veću od 200 metara od vojnih meta tretira kao deo namernog napada na civilne ciljeve. "Prijatelji suda" su, podsetimo, naveli da su "zabrinuti" zbog tog dela presude, navodeći da "nije u skladu sa realnošću".

Gotovini branioци u svom podnesku na nekoliko mesta navode da 12 američkih eksperata zajedno imaju "290 godina vojnog iskustva" i ukazuju da se njihovi zaključci u bitnim delovima poklapaju sa navodima žalbenog podneska odbrane.

Zbog svega navedenog, branioци zahtevaju da Žalbeno veće prihvati podnesak "prijatelja suda" i omogući stranama da podnesu svoje detaljne komentare na taj dokument.

2012-02-08

HAG/DEN HAAG

ŽALBENO VEĆE: PRESUDA GENERALIMA NIJE OSUDA HRVATSKE

Odbačen zahtev Hrvatske da se uključi u predmet generala Gotovine i Markača koji se trenutno razmatra pred Žalbenim većem Tribunala. Zaključci prvostepene presude se, navodi se u današnjoj odluci, odnose se isključivo na individualnu krivičnu odgovornost konkretnih optuženih, a ne i na hrvatsku državu.

Žalbeno veće odbacilo je danas zahtev Hrvatska da joj se dozvoli da se uključi u predmet hrvatskih generala Ante Gotovine i Mladena Markača i obrazloži u čemu se ogleda njen interes u tom slučaju.

U presudi od 15. aprila 2011. godine Pretresno veće je zaključilo da su Gotovina i Markač učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu i značajno doprineli njegovom cilju - trajnom uklanjanju srpskog stanovništva iz Krajine, tokom i nakon operacije Oluja u avgustu 1995. Pored optuženih, veće je kao članove udruženog zločinačkog poduhvata označilo i bivšeg predsednika Hrvatske Franju Tuđmana, ministra odbrane Gojka Šuška kao i druge osobe u vojnom i političkom vrhu Hrvatske.

Hrvatska je u svom zahtevu iz decembra prošle godine navela da zaključak Pretresnog veća o učešću optuženih u udruženom zločinačkom poduhvatu označava i Hrvatsku odgovornom za zločine koji su počinjeni u njegovom okviru, te smatra da joj zbog toga treba dozvoliti da "interveniše i objasni svoj interes".

◀ Theodor Meron, predsjednik Tribunala i predsjedavajući drugostupanjskog Vijeća

Hrvatska navodi da su njeni interesi različiti od interesa optuženih i ukazuje da će presuda veća "negativno uticati na sposobnost hrvatskih zvaničnika da donose odluke o spoljnoj politici i odbrani zemlje". Ta presuda, navodi se u podnesku, takođe može da ugrozi legitimitet Zagreba pred međunarodnim organima i "umanji" veru hrvatskog naroda u legitimitet međunarodnih institucija. Hrvatska je takođe navela da se zaključi veća koriste kao "negativan presedan" u drugim slučajevima pred međunarodnim i domaćim sudovima.

Odbacujući zahtev i argumentaciju Hrvatske, Žalbeno veće u današnjoj odluci ukazuje da su tribunalovi nalazi o krivičnoj odgovornosti obavezujući samo za optužene, u ovom slučaju Gotovinu, Markača i Čermaka. Veće takođe navodi da nalazi o udruženom zločinačkom poduhvatu "ni na koji način" ne utvrđuju odgovornost Hrvatske i nisu obavezujući u drugim slučajevima pred Tribunalom. Konačno, Veće smatra da važeća pravila Tribunala ne daju osnova Hrvatskoj da učestvuje u postupku pred tim sudom.

Veće je, na kraju, takođe odbacilo alternativni zahtev Hrvatske da se u žalbeni postupak uključi u statusu "prijatelja suda". Hrvatska je u podnesku ukazala da će kao "prijatelj suda" pokrenuti nova pravna pitanja te da će njen doprinos pomoći Žalbenom veću. Po oceni sudija, hrvatski nacionalni interes je "izvan opsega pitanja koja se raspravljaju u žalbenom postupku" zbog čega smatra da dozvola Hrvatskoj da se pojavi u postupku kao "prijatelj suda" ne bi pomogla Veću u oceni žalbe na prvostepenu presudu.

2012-02-14

HAG/DEN HAAG

ODBAČEN PODNESAK "PRIJATELJA SUDA" U PREDMETU HRVATSKIH GENERALA

Sudije "nisu ubeđene" da bi im u žalbenom postupku mogao biti od pomoći podnesak u kojem 12 prevashodno američkih eksperata traže odbacivanje dela presude Ante Gotovini i Mladenu Markaču o protivpravnom artiljerijskom napadu na srpske civile. Ključni razlozi za odbacivanje podneska – upitna objektivnost potpisnika i pokretanje pitanja koja su već obrađena od strane Pretresnog veća i u žalbenim podnescima strana.

◀ Ante Gotovina i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Žalbeno veće sudije Teodora/Theodor Merona odbacilo je danas podnesak 10 američkih te po jednog kanadskog i britanskog vojnog i pravnog eksperta koji su, predstavljajući se kao "prijatelji suda", tražili odbacivanje nalaza prvostepene presude hrvatskim generalima Ante Gotovini i Mladenu Markaču o protivpravnom artiljerijskom napadu na civile u toku operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Presudom Pretresnog veća Gotovina i Markač su, podsetimo, osuđeni na 24 odnosno 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem da se proteraju srpski civili iz Krajine.

Uz podsećanje da se sudije u žalbenom postupku prevashodno oslanjaju na argumente strana, u današnjoj odluci se navodi da se podnesak "prijatelja suda" bavi "brojnim činjeničnim pitanjima" i "interpretacijama do sada usvojenih dokaza". Na taj način, smatra Žalbeno veće, oni iznova pokreću pitanja koja su već obrađena od strane Pretresnog veća, kao i u žalbenim podnescima strana. Žalbene sudije primećuju da se tri ekspertska izveštaja koji su uključeni u podnesak "prijatelja suda" nalaze na popisu dopunskih dokaza čije je usvajanje tražila Gotoviniina odbrana.

Primećeno je, takođe, da u podnesku američkih eksperata nigde nije obelodanjeno da je jedan od 12 potpisnika – vojni ekspert Džefri Korn/Goefrey Corn ranije svedočio kao veštak Gotovinine odbrane, iako je pravilima o radu "prijatelja suda" predviđeno da se "identifikuje i objasni svaki kontakt koji je podnosilac imao ili ima sa bilo kojom od strana u postupku". Veće podseća i da je, pored toga, još jedan od potpisnika radio kao savetnik tima odbrane što "pokreće dodatnu zabrinutost" po pitanju objektivnosti "prijatelja suda".

Zbog svega navedenog, sudije u zaključku odluke navode da "nisu ubeđeni" da bi im predloženi podnesak 12 eksperata "mogao biti od pomoći" u žalbenom postupku, pa je odlučeno da se on ne prihvati.

Ranije je najavljeno da će se žalbena rasprava u predmetu hrvatskih generala održati "na proleće", a tačan datum bi mogao da bude određen uskoro.

2012-04-05

HAG/DEN HAAG

ŽALBENA RASPRAVA U PREDMETU GOTOVINE I MARKAČA 14. MAJA

Veće sudije Teodora Merona zakazalo raspravu na kojoj će branioci prezentovati žalbene argumente na prvostepenu presudu kojom su Ante Gotovina i Mladen Markač osuđeni na 24 i 18 godina zatvora, potom će uslediti odgovor optužbe i, eventualno, obraćanje optuženih.

Trinaest meseci nakon izricanja prvostepene presude hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču biće održana rasprava po žalbama optuženih. Gotovina je 15. aprila prošle godine zbog zločina nad Srbima u operaciji "Oluja" osuđen na 24, a Markač na 18 godina zatvora, a rasprava po žalbama odbrana je zakazana za 14. maj ove godine. Tužilac se, podsetimo, nije žalio na presudu jer očito smatra da su optuženi adekvatno kažnjeni.

U nalogu o rasporedu koji je potpisao predsedavajući Žalbenog veća Teodor/Theodor Meron se navodi da će se 14. maja nakon uvodnih desetak minuta sudijama prvo obratiti Gotovini branioci u trajanju od sat i po vremena. Potom će isto vreme imati tužilac za odgovor, a onda ponovo odbrana pola časa za repliku. Uslediće iznošenje argumenata Markačeve odbrane i odgovora tužilaštva po identičnom rasporedu. Za sam kraj rasprave, koja bi trebalo da traje od 9 časova ujutro do 18 i 30 popodne, predviđeno je po 10 minuta za eventualno obraćanje dvojice optuženih.

Drugi detalji o rasporedu i eventualni poziv veća da strane u svojim obraćanjima odgovore na konkretna pitanja sudija biće navedeni u narednoj odluci.

Ante Gotovina i Mladen Markač su, podsetimo, osuđeni za progon, deportacije, pljačke i razaranja imovine, ubistva, nečovečna dela i okrutna postupanja prema krajskim Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. U presudi je zaključeno da su pomenuti zločini počinjeni u okviru udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem da se srpski civili proteraju iz Krajine. Gotovina je tada kao zapovednik Zbornog područja Split bio na čelu operacije, dok je Markač bio komandant specijalne policije čiji su pripadnici učestvovali u "Oluji". Na čelu udruženog zločinačkog poduhvata je, po Pretresnom veću, bio hrvatski predsednik Franjo Tuđman, a njegovi učesnici, osim optuženih, tadašnji ministar odbrane Gojko Šušak, načelnik Glavnog stožera Hrvatske vojske Zvonimir Červenko i drugi visoki zvaničnici.

U svojim žalbenim podnescima odbrane su zahtevale da Žalbeno veće poništi nalaz o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata, osvrćući se prevashodno na jedan od njegovih elemenata – artiljerijski napad na Knin i druge krajske gradove. Branioci smatraju da se cela presuda zasniva na "proizvoljnim zaključcima" Pretresnog veća i da nema dokaza da je granatiranje predstavljalo "nezakonit napad na civile". Prvostepenom presudom je, podsetimo još, bivši zapovednik Zbornog mesta Knin Ivan Čermak oslobođen svih optužbi i, budući da se tužilac nije žalio ni na jedan deo presude, on je i pravosnažno slobodan.

2012-04-20

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA I MARKAČ U SUDNICI UBRZO NAKON ŽALBENE RASPRAVE

Devet dana nakon rasprave po žalbama odbrana na kazne od 24 i 18 godina zatvora Anti Gotovini i Mladenu Markaču u istom predmetu će biti održana konferencija o stanju u postupku na kojoj će optuženi moći da pokrenu pitanja uslova pritvora i svog zdravstvenog stanja.

Konferencija o stanju u žalbenom postupku u predmetu hrvatskih generala Ante Gotovine i Mladena Markača biće održana u sredu 23. maja pred sudijom Teodorom/Theodor Meronom. Statusne konferencije se, po pravilima Tribunala, održavaju jednom u četiri meseca kako bi se optuženima dala prilika da iznesu eventualne primedbe na uslove pritvora i izveste veće o mogućim zdravstvenim problemima, kao i da se razmotre nerešena administrativna pitanja. Prošlo takvo zasedanje održano je 26. januara.

Devet dana pre statusne konferencije, u ponedeljak 14. maja, u istom predmetu je predviđeno održavanje žalbene rasprave. Bivši zapovednik Zbornog područja Split Ante Gotovina je 15. aprila prošle godine zbog zločina nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine osuđen na 24 godine zatvora, a komandant hrvatskih specijalaca Mladen Markač na 18-godišnju zatvorsku kaznu. Na prvostepenu presudu su se žalile odbrane optuženih koje negiraju nalaz Pretresnog veća o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja srpskih civila iz Krajine i učešću optuženih u njemu.

Tužilac nije uložio žalbu na presude Gotovini i Markaču, kao ni na oslobađajuću presudu bivšem zapovedniku Zbornog mesta Knin Ivanu Čermaku.

2012-04-24

HAG/DEN HAAG

DEFINISANA KLJUČNA PITANJA ZA ŽALBENU RASPRAVU U PREDMETU “OLUJA”

Žalbeno veće dostavilo stranama četiri ključna pitanja o kojima bi na raspravi od 14. maja trebalo da se izjasne. Pitanja se odnose na nalaz Pretresnog veća da artiljerijski napad Hrvatske vojske na krajinske gradove proglasi nezakonitim i, kao takvim, elementom udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine.

Tri sedmice uoči žalbene rasprave u predmetu hrvatskih generala Ante Gotovine i Mladena Markača, drugostepeno veće kojim predsedava sudija Teodor/Theodor Meron dostavilo je stranama listu tema u vezi sa kojima bi trebalo da se izjasne u usmenim izlaganjima. Žalbena rasprava će biti održana na celodnevnom zasedanju 14. maja ove godine.

U današnjem nalogu od strana se traži da se u usmenim izlaganjima drže tema navedenih u žalbenim podnescima odbrana Gotovine i Markača i da se uzdrže od prezentovanja novih argumenata. Pored toga, optužba i odbrane su pozvane da obrade četiri pitanja koja su vezana za nalaz Pretresnog veća o nezakonitom artiljerijskom napadu na Knin i druge krajinske gradove kao jednom od elemenata udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije “Oluja” u leto 1995. godine.

Prvo pitanje o kojem strane treba da se izjasne je da li je Pretresno veće pogrešilo kada je odredilo udaljenost od 200 metara od vojnih ciljeva kao granicu izvan koje se udari računaju kao napadi na civilno stanovništvo. Drugo pitanje je da li se zaključci o udarima granata na civilna područja mogu održati u slučaju da se odbaci nalaz o legitimnoj granici u prečniku od 200 metara od vojnih meta. U slučaju da zaključci o mestima udara budu poništeni, veće postavlja treće pitanje – da li su u tom slučaju održivi nalazi o nezakonitom artiljerijskom napadu. I, konačno, ako bi Žalbeno veće eventualno odbacilo zaključak o nezakonitom artiljerijskom napadu, pitanje za strane je da li to obara i deo prvostepene presude o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine.

Sva ta pitanja u skladu su sa ključnim primedbama navedenim u žalbenom podnesku Gotovinih branilaca. Oni su, naime, naveli da se cela presuda zasniva na “proizvoljnom” zaključku po kojem se nezakonitim smatraju svi udari projektila koji su pali na mesta udaljena više od 200 metara od vojnih meta. Ukoliko Žalbeno veće odbaci taj zaključak, prvostepena presuda, po tumačenju odbrane, “ne može opstati” jer je Gotovina osuđen zbog toga što je naredio nezakonit artiljerijski napad koji je bio “glavni i direktan uzrok” odlaska Srba iz Krajine, na osnovu čega je na koncu izvučen i zaključak o njegovom učešću u udruženom zločinačkom poduhvatu. U presudi se, podsetimo, navode i drugi elementi udruženog zločinačkog poduhvata poput planiranja proterivanja Srba na Brionskom sastanku, pljačke i paljenja njihovih kuća i sprečavanja povratka izbeglih.

Bivši zapovednik Zbornog područja Split i vojni vođa operacije “Oluja” Ante Gotovina je u aprilu prošle godine osuđen na 24 godine zatvora, a komandant specijalne policije Mladen Markač na 18-godišnju zatvorsku kaznu, dok je prvi čovek Zbornog mesta Knin Ivan Čermak oslobođen svih optužbi. Na presudu su se žalile odbrane Gotovine i Markača, ali ne i tužilac.

2012-05-14

HAG/DEN HAAG

ODBRANA GOTOVINE NEGIRA NEZAKONITE NAPADE NA CIVILE

U prvom delu današnje žalbene rasprave u predmetu “Oluja”, argumente razmenili branioci generala Ante Gotovine i predstavnici tužilaštva. Branioci negiraju zaključak prvostepene presude o udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog uklanjanja srpskih civila iz Krajine, ostvarenog uz pomoć nezakonitog napada na civile u Kninu i drugim krajinskim gradovima u avgustu 1995. godine.

Nalaz prvostepene presude o udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem da se srpski civili proteraju iz Krajine zasniva se na pogrešnom zaključku o nelegitimnosti svih artiljerijskih udara koji su pali na više od 200 metara od najbliže vojne mete – tvrdi odbrana generala Ante Gotovine. Na današnjoj žalbenoj raspravi u predmetu “Oluja” branioci su naveli da je Pretresno veće “izmislilo” takav standard i onda na osnovu njega donelo zaključak o protivpravnom napadu na Knin, Obrovac, Benkovac i Gračac, a potom i o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata. Prvostepenom presudom na koju su se žalile odbrane, generali Ante Gotovina i Mladen Markač osuđeni su na 24 odnosno 18 godina zatvora zbog zločina nad krajinskim Srbima.

Gotovinin branilac Luka Mišetić je rekao da je Pretresno veće u presudi navelo da je samo pet odsto od 1.200 granata - koje su 4. i 5. avgusta 1995. godine ispaljene na Knin i druge krajinske gradove - palo izvan pomenute margine od 200 metara. Osim toga, odbrana smatra da tužilac nije dokazao da su objekti u područjima koja je veće ocenilo civilnim - zaista i korišćeni samo u civilne svrhe.

Svi ti navodi, po odbrani, ukazuju da je general Gotovina izdao naređenje za zakonit napad na legitimne vojne mete za vreme operacije “Oluja” početkom avgusta 1995. godine. Branioci kao dodatni dokaz u prilog zakonitosti napada navode i tvrdnju da tokom suđenja nisu ponuđeni nikakvi dokazi da je tokom granatiranja Knina ijedna osoba ranjena ili poginula, pa čak ni da se nakon 18 godina od tog događaja u javnosti nije pojavila “ni glasina” da je tada neko od civila stradao.

U odgovoru na izlaganje branilaca, tužilac Douglas/Douglas Stringer je naveo da je zaključak veća o legitimnosti margine od 200 metara izveden na osnovu iskaza vojnog veštaka optužbe, ali da, čak ako ga Žalbeno veće odbaci, to ne znači da automatski "pada" i nalaz prvostepene presude o protivpravnom napadu. Optužba, naime, smatra da za to postoje brojni drugi dokazi, poput Gotovininog naređenja od 2. avgusta 1995. godine u kojem navodi da artiljerija treba da gađa neprijateljske linije fronta i druge vojne ciljeve, kao i da se "gradovi Knin, Benkovac, Obrovac i Gračac stave pod topničku paljbu". Osim toga, u izveštajima Hrvatske vojske se navodi da su gradska područja neselektivno gađana. Tako se u jednom dokumentu navodi da je 18 projektila ispaljeno "na opšte područje Knina".

Tužilac osporava tvrdnju odbrane da je 95 odsto granata palo na područje gde su bile vojne mete i podseća da je Pretresno veće utvrdilo tačna mesta udara za samo 10 odsto ispaljenih projektila, a da je polovina od tog broja pala na civilna područja. Optužba smatra da se iz analize udara granata vidi njihova "distribucija po celim gradovima". Tužilac Metju Kros/Matthew Cross se pita da li je zaista bilo potrebno za dan i po ispaliti 900 granata na Knin, grad u kojem se u tom trenutku nalazilo svega 150 vojnika, ali i 15.000 civila.

Na tvrdnju da granatiranje nije rezultiralo ranjavanjem i ubistvom nijednog civila, tužilac odgovara da su svedoci govorili o leševima na ulicama Knina, ali da njegova obaveza nije bila da o tome ponudi detaljne dokaze, budući da je dokazivao da je cilj napada bio progon civila, a ne njihovo ubistvo. Tužilac kaže da su žrtve granatiranja i oni koji su zbog tog protivpravnog napada morali da napuste Krajinu.

Optužba je danas, takođe, ukazala i da je protivpravni napad na Knin samo jedan od elemenata udruženog zločinačkog poduhvata i pozvalo Žalbeno veće da dokaze sagleda u celini – od planiranja na Brionskom sastanku da se civili proteraju, do granatiranja tokom operacije "Oluja", potom i ubistva civila, pljačke i razaranja njihovih kuća i drugih zločina koje general Gotovina nije istražio i sprečio, do sprečavanja povratka izbeglih u kojem optuženi nisu direktno učestvovali, ali jesu drugi učesnici udruženog zločinačkog poduhvata na čelu sa predsednikom Franjom Tuđmanom.

2012-05-14

HAG/DEN HAAG

MARKAČEVA ODBRANA RUŠI "KULU OD KARATA"

Odbrana bivšeg zapovednika hrvatske specijalne policije smatra će prvostepena presuda pasti kao "kula od karata" a optuženi biti oslobođen, dok tužilac ukazuje na Markačevu ulogu u planiranju proterivanja Srba u Krajine, protivpravnom granatiranju Gračaca, kao i ubistvima civila i razaranju njihove imovine. Optuženi se Žalbenom veću obratili na različitim jezicima, ali sa sličnim porukama.

◀ Mladen Markač u sudnici Tribunala

U nastavku današnje žalbene rasprave na suđenju za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja" branioci bivšeg zapovednika hrvatskih specijalaca Mladena Markača su izneli argumentaciju protiv nalaza prvostepene presude kojom je njihov klijent osuđen na 18, a general Ante Gotovina na 24 godine zatvora. Markačevi branioci su podržali jutrošnje izlaganje Gotovinine odbrane i njihovu argumentaciju dopunili svojim osporavanjima prvostepene presude uz nekoliko slikovitih objašnjenja.

Markačeva odbrana, poput Gotovinine, smatra da je nalaz presude o protivpravnom artiljerijskom napadu na civile u Krajini neodrživ navodeći da je od 150 granata

koje su po naređenju zapovednika specijalaca ispaljene na Gračac većina pala u blizini vojnih ciljeva. Ukoliko Žalbeno veće prihvati da nezakonitog granatiranja nije bilo, neminovno će, smatra branilac Džon Džons/John Jones, zaključiti da nije bilo ni udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem da se Srbi proteraju iz Krajine.

"Prvostepena presuda je kao kula od karata koja će se srušiti kada se odbaci zaključak o protivpravnom artiljerijskom napadu", rekao je Džons. Potom je presudu uporedio i sa "štrikanim džemperom" koji će se oprati kada se iz njega izvuče "glavna nit" - protivpravno granatiranje. Ukratko – ako nema protivpravnog granatiranja, nema udruženog zločinačkog poduhvata, pa ni Markačevog učešća u njemu.

U svom odgovoru optužba navodi da je Markač krajem jula 1995. godine prisustvovao Brionskom sastanku na kojem je donesena odluka o proterivanju srpskih civila, a potom izdao naredbu da se ceo Gračac tretira kao vojna meta, doprinoseći tako ostvarenju cilja udruženog zločinačkog poduhvata. Pored toga, nije učinio ništa da spreči pljačku i razaranje tog ličkog grada od strane specijalne policije 5. i 6. avgusta 1995. godine, iako je u to vreme bio na licu mesta. Slična argumentacija, po optužbi, važi i za razaranja Donjeg Lapca i Ramljana, kao i za ubistvo civila i spaljivanje sela Grubori, što je zločin koji je, po optužbi ali i prvostepenoj presudi, Markač pokušao da prikrije.

Izlaganje optužbe na kratko je prekinuo predsedavajući sudija Teodor/Theodor Meron pitanjem o tome koliko je egzodusu Srba iz Krajine doprinela odluka krajinskog rukovodstva da pozove stanovništvo na evakuaciju. Tužiteljica Ingrid Eliot/Elliot je odgovorila da uticaja praktično nije bilo jer je odluka o evakuaciji doneta 4. avgusta 1995. godine u

17 časova, dok je većina stanovništva već bila u izbegličkim kolonama od ranog jutra kada je artiljerijski napad počeo. Nešto kasnije, Gotovinin branilac Mišetić je replicirao tvrdnjom da se radi o "fantaziji" optužbe i da nema dokaza o tome da je većina civila napustila svoje domove pre 17 časova tog dana.

Na samom kraju žalbene rasprave veću su se obratili i optuženi. Bivši zapovednik Zbornog područja Split Ante Gotovina je odlučio da to učini na francuskom jeziku, navodeći da kao čovek "žali za izgubljenim životima, ali da ne može biti odgovoran za tuđe zločine i tuđe propuste". Priznaje da je odluka da se godinama skriva od pravde bila pogrešna, ali smatra da se ne može ustanoviti da je "ikad želeo ili pristao da civil ili vojnik bude ubijen samo zato što je Srbin". Tvrdi da je "pošten časnik koji je pokušao dati najbolje od sebe u teškim okolnostima".

Mikrofon je potom preuzeo Mladen Markač koji je rekao da je "iznenađen izrečenim navodima o 'Oluji' koji nemaju veze sa činjenicama". Smatra da nije "nikakav član" udruženog zločinačkog poduhvata za čije postojanje mu, objašnjava, nikad niko ništa nije rekao do dolaska u Hag. Isto tako, nije znao ni za bilo kakvo nezakonito postupanje svojih specijalaca. "Kao čovek i humanista" duboko saoseća sa žrtvama, ali smatra da nije kriv i očekuje pravednu presudu.

Odjavljujući današnju raspravu, predsedavajući veća je saopštio da će žalbena presuda biti izrečena "u dogledno vreme".

2012-07-20

HAG/DEN HAAG

KOJI OBLIK ODGOVORNOSTI ZA GOTOVINU I MARKAČA?

Ako bi Gotovina i Markač u žalbenom postupku bili oslobođeni krivice za artiljerijski napad na krajske gradove ili za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu, treba li ih proglašiti odgovornim po komandnoj odgovornosti ili za pomaganje i podržavanje zločina? Tužilaštvo ima rok do 10. avgusta ove godine na zahtev Žalbenog veća odgovori na ta hipotetička pitanja, kako bi sudijama pomoglo u "pravičnom razrešenju" žalbenog postupka.

◀ Ante Gotovina i Mladen Markač u sudnici Tribunala

Žalbeno veće je naložilo tužilaštvu da se izjasni da li smatra da hrvatske generale Antu Gotovinu i Mladena Markača treba proglašiti odgovornim po komandnoj odgovornosti ili za pomaganje i podržavanje zločina, u slučaju da budu oslobođeni optužbi za artiljerijski napad na civilno stanovništvo ili za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem trajnog proterivanja srpskog stanovništva iz Krajine. Podnesak tužilaštva treba da bude dostavljen do 10. avgusta, a potom se do 31. avgusta očekuje odgovor odbrana Gotovine i Markača.

Bivši zapovednik Zbornog područja Split Ante Gotovina i komandant specijalne policije Mladen Markač su u aprilu

prošle godine proglašeni krivim za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu i osuđeni na kazne od 24 i 18 godina zatvora. Cilj tog poduhvata je, prema presudi, između ostalog ostvaren neselektivnim granatiranjem Knina, Obrovca, Benkovca i Gračaca u okviru operacije Oluja u leto 1995. godine. Odbrane su se žalile na presudu, tražeći od Žalbenog veća da poništi "proizvoljni" nalaz o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata, koji se, po njima, zasniva na "nedokazanim argumentima".

U današnjem nalogu Žalbeno veće se poziva na prethodnu pisanu i usmenu argumentaciju strana o mogućnostima za osudu po alternativnim oblicima odgovornosti. Po oceni veća, "dodatna uputstva" na tu temu bi pomogla sudijama u "pravičnom razrešenju" žalbenog postupka. Od tužilaštva se očekuje da ukaže da li "preostali nalazi Pretresnog veća" zadovoljavaju pravni standard koji potvrđuje postojanje alternativnih oblika odgovornosti.

Kako se ne bi pomislilo da ova neuobičajena hipotetička pitanja tužilaštvu nagoveštavaju da je oslobađajuća presuda hrvatskim generalima "gotova stvar", Žalbeno veće naglašava da današnji nalog "ni na koji način ne izražava stav sudija o žalbi Gotovine i Markača".

2012-08-11

HAG/DEN HAAG

ODBRANA: "GOTOVINA NE MOŽE BITI OSUĐEN PO ALTERNATIVNIM OBLICIMA ODGOVORNOSTI"

Branioci hrvatskog generala smatraju da Žalbeno veće nema pravo da se bavi razmatranjem komandne odgovornosti njihovog klijenta, budući da tužilac tako nešto nije zahtevao u svom žalbenom podnesku.

◀ Ante Gotovina u sudnici Tribunala

Osvrćući se na raniji nalog Žalbenog veća u kojem je od tužioca traženo da se izjasni treba li hrvatske generale Antu Gotovinu i Mladena Markača u drugostepenom postupku osuditi po komandnoj odgovornosti ukoliko budu oslobođeni za artiljerijski napad na krajinske gradove i učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu, branioci prvooptuženog su se oglasili tvrdnjom da Žalbeno veće za takvu odluku nije nadležno. Gotovina i Markač su, podsetimo, prvostepenom presudom osuđeni na 24 i 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja srpskih civila iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine.

Gotovina odbrana smatra da bi on u žalbenom postupku mogao biti osuđen po komandnoj odgovornosti ili nekom drugom alternativnom obliku odgovornosti samo u slučaju da je tužilac tako nešto zahtevao u svom žalbenom podnesku. Budući da to nije slučaj, branioci tvrde da Žalbeno veće ne može samo od sebe da inicira i donese takvu odluku. U prilog svojoj tvrdnji, dostavili su primere iz sudske prakse međunarodnih sudova, izvode iz statuta i pravilnika Tribunala, kao i izvesne teorijske navode u kojima se navodi da je Žalbeno veće ograničeno da se bavi samo onim pitanjima koja su u žalbenom postupku pokrenule strane.

Odbrana smatra da bi upuštanje Žalbenog veća u razmatranje alternativnih oblika odgovornosti generala Gotovine bilo protivno interesima pravde i pravu optuženog na fer suđenje.

Inače, tužiocu je juče istekao rok za dostavljanje odgovora na nalog veća da se izjasni o mogućnosti da se Gotovina i Markač osude po komandnoj odgovornosti u slučaju da budu oslobođeni za artiljerijski napad i učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu. Takav podnesak, ako je dostavljen Žalbenom veću, još nije javno obelodanjen.

General Ante Gotovina je u avgustu 1995. godine kao zapovednik Zbornog područja Split komandovao operacijom "Oluja", dok je tadašnji zapovednik specijalne policije Mladen Markač bio zadužen za liniju napada prema Gračacu i Donjem Lapcu.

2012-08-14

HAG/DEN HAAG

TUŽILAC: NE SMANJIVATI KAZNE GOTOVINI I MARKAČU

U odgovoru na nalog veća da se izjasni da li hrvatske generale treba osuditi po alternativnim oblicima odgovornosti ukoliko budu oslobođeni za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu, tužilac obrazložio zašto smatra da su njih dvojica po komandnoj odgovornosti odgovorni i za pomaganje i podržavanje zločina nad krajinskim Srbima u leto 1995. godine, navodeći da kazne od 24 i 18 godina ne treba smanjiti.

Optužba smatra da generali Ante Gotovina i Mladen Markač treba da budu osuđeni po komandnoj odgovornosti za "pomaganje i podržavanje" zločina ukoliko žalbenom presudom budu oslobođeni za artiljerijski napad na krajinske gradove i učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije «Oluja». U dva zasebna podneska, tužilac je detaljno obrazložio svoju poziciju u vezi sa optuženima odgovarajući tako na raniji nalog Žalbenog veća da se izjasni o njihovoj alternativnoj odgovornosti.

Tužilac podseća da se Pretresno veće u prvostepenoj presudi nije izjašnjavalo o drugim oblicima odgovornosti osim o učešću u udruženom zločinačkom poduhvatu, ali da njihovi nalazi svakako podržavaju zaključak da su Gotovina i Markač odgovorni i za pomaganje i podržavanje zločina navedenih u osam od devet tačaka optužnice. Radi se o progonu, deportacijama, ubistvima, bezobzirnim razaranjima, pljački, okrutnom postupanju i drugim neljudskim postupcima.

U svom podnesku tužilac navodi da odgovornost Gotovine i Markača za pomaganje i podržavanje progona i deportacija počinjenih u "Oluji" ni na koji način ne zavise od toga kako će veće tretirati artiljerijski napad na Knin i druge krajinske gradove, niti da li će zaključiti da njih dvojica jesu ili nisu učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu. Podseća se, takođe, da su se zločini nad srpskim civilima i njihovom imovinom događali i nakon završetka artiljerijskog napada, odnosno po ulasku hrvatske vojske i policije u naseljena mesta. Dokazi, po tužiocu, upućuju da su optuženi znali da će vojnici i policajci koje su uputili u Krajinu, «verovatno počinuti» ubistva, okrutna postupanja, pljačke, paljevine i progone srpskih civila.

Dokazi koji ukazuju na odgovornost za pomaganje i podržavanje u isto vreme, po tužiocu, ukazuju i na odgovornost Gotovine i Markača za planiranje, naređivanje i podsticanje zločina.

Odbrana generala Ante Gotovine prošle sedmice je, inače, dostavila podnesak u kojem se navodi da Žalbeno veće nema nadležnost da se bavi alternativnim oblicima odgovornosti optuženih jer tužilac tako nešto nije tražio u svom žalbenom podnesku.

General Gotovina je u vreme kada su počinjeni zločini nad Srbima je kao zapovednik Zbornog područja Split komandovao operacijom "Oluja", dok je Markač bio komandant specijalaca koji su učestvovali u napadu na Krajinu. U aprilu 2011. godine osuđeni su na 24, odnosno 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine na čijem je čelu bio predsednik Hrvatske Franjo Tuđman. Tužilac smatra da te kazne ne bi trebalo smanjiti čak iako hrvatski generali budu oslobođeni odgovornosti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu i osuđeni "samo" po komandnoj odgovornosti.

2012-09-04

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA I MARKAČ NI PO INDIVIDUALNOJ NI PO KOMANDNOJ ODGOVORNOSTI

Branioći objasnili zašto smatraju da hrvatski generali ne treba da budu osuđeni za pomaganje i podržavanje zločina u slučaju da Žalbeno veće zaključi da nisu krivi za nezakonit artiljerijski napad na Knin i učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja krajinskih Srba za vreme i nakon operacije "Oluja".

Odbrane Ante Gotovine i Mladena Markača smatraju da njihovi klijenti ne treba da budu osuđeni po alternativnim oblicima odgovornosti ukoliko Žalbeno veće zaključi da nisu krivi za neselektivni artiljerijski napad na krajinske gradove i učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu u leto 1995. godine. Alternativni oblici odgovornosti odnose se na potencijalnu krivicu optuženih po zapovednoj odgovornosti koja podrazumeva pomaganje i podržavanje zločina progona, deportacija, ubistava, bezobzirnog razaranja, pljački, okrutnog postupanja i drugih neljudskih postupaka.

Generali Gotovina i Markač osuđeni su u aprilu prošle godine na 24 odnosno 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja". Na presudu su se žalile njihove odbrane, a veće je u žalbenom postupku, koji teče brže nego što je uobičajeno, ranije pozvalo tužioca da se izjasni u vezi sa mogućnošću da hrvatski generali u slučaju zaključka da nisu krivi po individualnoj budu osuđeni po komandnoj odgovornosti. Tužilac je u odgovoru naveo da oni u tom slučaju moraju biti kažnjeni po komandnoj odgovornosti i da im kazne ne treba smanjivati. Najnoviji podnesci odbrana predstavljaju odgovor na taj podnesak optužbe.

Za razliku od tužioca koji smatra da presuda Gotovini i Markaču ne može zavisiti samo od zaključka u vezi sa postojanjem ili nepostojanjem neselektivnog granatiranja Knina i drugih krajinskih gradova, branioći smatraju da se svi nalazi prvostepene presude o odgovornosti optuženih zasnivaju na zaključku o postojanju neselektivnog artiljerijskog napada. Branioći zato smatraju da, odbaci li Žalbeno veće taj zaključak, nema osnova da Gotovina i Markač budu osuđeni za bilo šta drugo.

Gotovinina odbrana smatra da iz prvostepene presude proizlazi da su zločini progona i deportacije počinjeni u toku navodnog neselektivnog artiljerijskog napada na civile i da, ukoliko se zaključi da takvog napada nije bilo, oni ne mogu po tom osnovu biti krivi. Odgovarajući na tužiočev navod da su zločini nad civilima, poput deportacija, ubistava, razaranja i pljački, počinjeni i nakon završetka artiljerijskog napada, branioći navode da se u presudi i ta krivična dela tretiraju u sklopu artiljerijskog napada. Pretresno veće je, navodi odbrana, zaključilo da je Gotovina odgovoran za stvaranje "opšte atmosfere zločina" jer su krivična dela nakon "Oluje" počinjena "u svetlu njegovog naređenja za nezakoniti napad na civile i civilne objekte".

Sličnu argumentaciju ponudili su i Markačevi branioći koji smatraju da su se optužbe protiv njega menjale tokom procesa što je činilo da se on kreće "između nade i očaja", upozoravajući Žalbeno veće da optuženi ne može biti "igračka u rukama pravde".

Podsetimo, odbrane su ranije prigovorile na mogućnost da se Žalbeno veće uopšte bavi alternativnim oblicima odgovornosti optuženih, smatrajući da to u žalbenoj fazi postupka nije moguće pošto nijedna od strana nije podnela takav zahtev.

2012-09-18

HAG/DEN HAAG

GOTOVINA I MARKAČ NAKRATKO U SUDNICI

Kako se suđenje Ratku Mladiću i drugi dan za redom odvijalo na zatvorenoj sednici, jedina javna rasprava u Tribunalu bila je sedmominutna konferencija o stanju u žalbenom postupku u predmetu hrvatskih generala osuđenih za zločine nad srpskim civilima za vreme i nakon operacije "Oluja". Markač "okej" nakon teške operacije, Gotovina bez zdravstvenih problema.

Pred većem sudije Teodora/Theodor Merona danas je održana konferencija o stanju u žalbenom postupku u predmetu hrvatskih generala Ante Gotovine i Mladena Markača. Oni su u aprilu prošle godine osuđeni na 24 odnosno 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Branioći su za optužene tražili oslobađajuću presudu, a tužilac je odgovorio da prvostepene kazne treba da budu potvrđene.

Nakon kraćeg proceduralnog uvoda, predsjedavajući sudija je, kako pravila nalažu, pozvao optužene da iznesu eventualne primedbe na pritvorske uslove i upoznaju veće sa mogućim zdravstvenim problemima. Prvi se oglasio Mladen Markač, navodeći da je nakon "teške operacije" u fazi oporavka i da je "zdravstvena skrb primerena", tako da je "sve okej". Nakon njega, veću se obratio Ante Gotovina i rekao da nema zdravstvenih problema, odnosno da je sa njim "sve u redu".

Pre nego što je zaključio današnje zasedanje, sudija Meron je podsetio da je tužilac u avgustu odgovorio na raniji zahtev veća da se izjasni o tome da li hrvatski generali treba da budu osuđeni po komandnoj odgovornosti za podržavanje i pomaganje zločina u slučaju da budu oslobođeni krivice po individualnoj odgovornosti za artiljerijski napad na krajinske gradove i učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu. Tužilac je naveo da ih treba osuditi po komandnoj odgovornosti i da u tom slučaju kazne ne treba smanjiti, dok su odbrane u svom odgovoru zahtevale da generali ne budu osuđeni ni po jednom od dva oblika odgovornosti.

Branioци Gotovine su, pored toga, 11. avgusta dostavili podnesak u kojem tvrde da Žalbeno veće nema ovlašćenja da se bavi razmatranjem komandne odgovornosti njihovog klijenta, jer tužilac nije podneo žalbu sa takvim zahtevom. Gotovininom podnesku se potom pridružila i Markačeva odbrana. Na pitanje Gotovininog branioca Grega Kiha/Kehoe kada se može očekivati odluka po tom pitanju, predsjedavajući sudija je odgovorio da će obavestiti strane čim odluka bude donesena.

Žalbena rasprava u predmetu hrvatskih generala održana je neuobičajeno brzo, u maju ove godine, malo više od godinu dana nakon prvostepene presude. Danas nije bilo reči o tačnim datumima izricanja konačne presude za zločine nad Srbima za vreme i nakon operacije "Oluja", pa ostaje informacija sa poslednjeg obraćanja predsednika suda, ujedno i predsedavajućeg Žalbenog veća, Teodora Merona Savetu bezbednosti UN kada je rekao da će se to dogoditi do kraja ove godine.

2012-11-02

HAG/DEN HAAG

KONAČNA PRESUDA GOTOVINI I MARKAČU 16. NOVEMBRA

Žalbeno veće će u petak 16. novembra izreći konačnu presudu hrvatskom generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču, prvostepeno osuđenim na 24 i 18 godina zatvora zbog zločina u operaciji «Oluja».

Konačna presuda generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču biće izrečena u petak 16. novembra u 9 časova ujutro u sudnici broj jedan, saopšteno je danas u Tribunalu,

Gotovina i Markač su, podsetimo, u aprilu prošle godine osuđeni na 24 i 18 godina zatvora zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu na čelu sa predsednikom Hrvatske Franjom Tuđmanom, a sa ciljem nasilnog proterivanja Srba iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Usledila je žalba odbrana na presudu sa zahtevom da se optuženi oslobode, uz negiranje postojanja udruženog zločinačkog poduhvata i, pre svega, jednog od njegovih elemenata – neselektivnog artiljerijskog napada na Knin i druge gradove. Tužilac se nije žalio na presudu, pa čak ni na onaj njen deo kojom je Ivan Čermak oslobođen svih optužbi.

Samo 13 meseci kasnije, što je za Tribunalove standarde ekspresno brzo, zakazana je žalbena rasprava, a nedugo zatim Žalbeno veće je od strana tražilo da se izjasne o dopunskom pitanju: da li bi Gotovina i Markač trebalo da budu osuđeni po alternativnom, komandnom, obliku odgovornosti ukoliko sudije zaključe da nisu krivi za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu. Tužilac je odgovorio potvrdno, odbrana odrečno, s tim da su branioци argumentovali da Žalbeno veće nema pravo da se bavi tim pitanjem, jer to od njega nije tražila nijedna od strana u žalbenom postupku.

Konačna presuda hrvatskim generalima, dakle, biće izrečena šest meseci nakon žalbene rasprave. Gotovina je do sada u pritvoru Tribunala proveo nešto manje od 7 godina, što mu se uračunava u kaznu, dok će Markač, zbog povremenih odlazaka na privremenu slobodu, imati nešto više od pet i po godina pritvora.

2012-11-16

HAG/DEN HAAG

SUDIJE PODELJENE, GOTOVINA I MARKAČ OSLOBOĐENI

Petočlano Žalbeno veće preglasavanje tri prema dva poništilo nalaz prvostepene presude o protivpravnom artiljerijskom napadu na krajinske gradove kao glavnom uzroku deportacije srpskih civila za vreme i nakon operacije "Oluja" i zaključilo da udruženi zločinački poduhvat sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine - nije postojao.

Sudije Teodor/Meron, Patrik/Patrick Robinson i Mehmet Ginej/Guney su, suprotno mišljenju svojih kolega u Žalbenom veću Fausta Pokara/Pocar i Karmela Ađuisa/Carmel Agius, doneli odluku o poništavanju zaključka prvostepene presude o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja srpskih civila iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Tako su se sudije iz Sjedinjenih Država, Jamajke i Turske suprotstavile stavovima kolega iz Italije i Malte i donele oslobađajuću presudu po svim tačkama optužnice.

◀ Ante Gotovina i Mladen Markač nakon objavljivanja oslobađajuće presude

Većina u Žalbenom veću je poništila zaključak Pretresnog veća o protivpravnom karakteru artiljerijskog napada na Knin, Obrovac, Benkovac i Gračac, ocjenjujući da se on zasniva na pogrešnom standardu da se svi udari udaljeni više od 200 metara od utvrđenih vojnih ciljeva – mogu smatrati protivpravnim napadom na civile. Nadalje, većina smatra da se u nalazima prvostepene presude, kako su tvrdile i odbrane optuženih, protivpravni artiljerijski napad nalazi u srži zaključka o udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba, tako da dalje nije ni analizirano da li bi se na osnovu drugih elemenata, poput Brionskog transkripta, zločina koji su

mimo artiljerijskog napada počinjeni u "Oluji" i sprečavanja povratka Srba, mogao doneti zaključak o postojanju cilja da se stanovništvo Krajine protera iz Hrvatske.

Budući da su prvostepenom presudom osuđeni zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu, generali Gotovina i Markač su danas oslobođeni svih optužbi po načelu individualne odgovornosti za krajske zločine. Žalbeno veće je zatim razmatralo da li bi mogli biti osuđeni po alternativnom, komandnom, vidu odgovornosti zbog propusta da spreče zločine i kazne počinioce. Zaključeno je da veće u ovoj fazi, u skladu sa sudskom praksom, ima pravo da se bavi tim pitanjem, uprkos protivljenju odbrane.

Ipak, Žalbeno veće navodi da u prvostepenoj presudi nije navedeno dovoljno činjenica koje bi ukazivale da Gotovina - kao zapovednik operacije "Oluja" - nije preduzeo razumne mere da drži pod kontrolom svoje vojnike. Takođe je zaključeno da Pretresno veće nije navelo dokaze da je Markač, kao komandant specijalne policije, imao efektivnu kontrolu nad svojim specijalcima. Odlučeno je, zato, da nema osnova za razmatranje njihove komandne odgovornosti, a dodatni razlog za to je i što tužilac u tom smislu nije dostavio nikakve žalbene podneske. Ni po tom pitanju, međutim, sudije nisu bile jedinstvene, jer je sudija Ađius izdvojio mišljenje.

Tako je nadglasavanjem sudija Žalbenog veća poništena osuđujuća presuda i zatvorska kazna od 24 i 18 godina zatvora Anti Gotovini i Mladenu Markaču, i naloženo je njihovo momentalno oslobađanje iz tribunalove Pritvorske jedinice. Gotovina je, podsetimo, u pritvoru proveo nešto manje od sedam, a Markač oko pet i po godina.

Izricanje presude je pratio veliki broj poklonika hrvatskih generala, tako da se, kada je saopšteno da su oslobođeni, iz prepune galerije za publiku prolomio pljesak i glasni povici slavlja. Ubrzo potom, branioci optuženih su se medijima obratili trijumfalnim izjavama, a jedan od njih je otišao tako daleko da je poručio predsedavajućem Pretresnog veća čija je presuda poništena – holandskom sudiji Alfonsu Oriju/Alphons Orije – da bi sada trebalo da se povuče. U tužilaštvu su se uzdržali od bilo kakvih komentara, ukazujući da prethodno moraju da prouče presudu, kao i protivna mišljenja dvojice i izdvojena mišljenja još dvojice od pet sudija Žalbenog veća.

2012-11-19

HAG/DEN HAAG

ŠTA MANJINA ZAMERA VEĆINI

Kako su sudije Ađius i Pokar u svojim protivnim mišljenjima secirali pristup i nalaze većine Žalbenog veća u prošlonedeljnoj presudi kojom su Ante Gotovina i Mladen Markač oslobođeni po svim tačkama optužnice koja ih je teretila za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu u okviru kojeg su – tokom i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine – počinjeni zločini nad srpskim civilima u Krajini.

◀ Fausto Pocar i Carmel Agius, sudije Tribunalu

Protivna mišljenja sudija nisu retkost u presudama Pretresnih i Žalbenih veća, ali nikada do sada nisu bila formulisana tako kritičkim i oštrim rečnikom, kao što je prošle sedmice manjina (sudije Ađius/Agus i Pokar/Pocar) izrazila svoje fundamentalno neslaganje sa zaključcima većine (sudije Meron, Robinson i Ginej/Guney) u konačnoj, oslobađajućoj presudi generalima Gotovini i Markaču.

Pristup većine prvostepenoj presudi kojom su Gotovina i Markač osuđeni na 24 i 18 godina zatvora, po oceni manjine je "veštački i defektan", "protivrečan, siromašan i iskrivljen", a analiza im je "zbrkana i zbunjujuća", puna "pogrešnih interpretacija", koje su dovele do "pogrešnih rezultata", dok je njihovo rezonovanje u delovima presude "naprosto groteskno". Sve u svemu, zaključuje sudija Pokar, presuda većine je "suprotna svakom poimanju pravde".

Suština neslaganja sudija Pokara i Ađiusa je u tome što je većina – po njihovom mišljenju - pogrešno interpretirala i iskrivila navode i zaključke Pretresnog veća, “rasparčala” ih i analizirala “izdvojeno” od celine predloženih dokaza. Nalaz Pretresnog veća da su protivpravni svi artiljerijski udari udaljeni više od 200 metara od vojnih ciljeva, većina u Žalbenom veću je, naime, proglasila “temeljem” cele prvostepene presude. A onda je taj standard proglasila “proizvoljnim” i “neobrazloženim” i tako izvukla “temelj” koji je sama postavila, što je dovelo do rušenja čitave građevine, to jest presude. Jer, bez standarda od 200 metara, po većini, nema nezakonitog napada na civile, a bez nezakonitog napada nema ni udruženog zločinačkog poduhvata, pa time ni krivice optuženih.

Takav pristup je, smatra manjina, višestruko manjkav. Prvo, ako smatra da je Raspravno veće primenilo pogrešan pravni standard, Žalbeno veće je – prema pravilima i sudskoj praksi Tribunala – dužno da formuliše novi, ispravni pravni standard, i da u odnosu na njega preispita sve nalaze prvostepene presude. Većina se, međutim, upustila u navodno preispitivanje bez bilo kakvog standarda. I dok se sudija Pokar glasno pita “da li je uspostavljen novi standard od 400 metara... ili možda 100 metara ... ili možda nula metara”, sudija Ađius zaključuje da je većina u ovom slučaju dozvoljenu marginu greške proširila ad infinitum, što će reći “do u beskraj”. A to se, po sudiji Ađiusu, “nije smelo uraditi”, jer bi na bazi toga “bilo praktično nemoguće neki napad kvalifikovati kao protivpravan”. Biće interesantno videti kako će odbrane Karadžića i Mladića - u osporavanju dokaza o nediskriminativnom granatiranju Sarajeva - iskoristiti ovaj “novi zakon” koji je formulisala većina u Žalbenom veću

Manjina, dalje, ukazuje da se – suprotno tvrdnjama većine - zaključak Pretresnog veća o protivpravnom granatiranju ni u kom slučaju ne zasniva isključivo na dopuštenoj margini greške od 200 metara, već i na nizu “međusobno potkrepljujućih” dokaza, koji se moraju razmatrati u celini. A ti dokazi su: prvo, transkript Brionskog sastanka na kojem je skovan plan o progonu Srba iz Krajine; drugo, Gotovino naređenje od 2. avgusta '95. da se pod “topničku paljbu” stave četiri grada u Krajini; treće, dokazi o implementaciji tog naređenja od strane artiljerije HV; četvrto, svedočenja osoblja UN koje se nalazio u Kninu u dane granatiranja, te, peto, dokazi o neproporcionalnim napadima na boravište Milana Martića.

Sve te “međusobno potkrepljujuće” dokaze, većina je, po sudiji Pokaru, odbacila na osnovu rasuđivanja koje je “daleko od uverljivog”. U samo tri paragrafa žalbene presude većina je odbacila nalaze o protivpravnom granatiranju koji su u prvostepenoj presudi obrazloženi na više od 200 stranica.

Za interpretaciju Brionskog transkripta koji je ponudila većina, Pokar kaže da je “naprosto groteskna”. Na sličan način manjina dovodi u pitanje i interpretaciju većine da Gotovina nije “izričito” naredio “nezakonite napade” na gradove, već samo njihovo stavljanje pod topničku paljbu. Sudija Ađius, dalje, ukazuje da je većina “pogrešno interpretirala” navode Pretresnog veća koje je oprezno pristupilo iskazima međunarodnih svedoka, ograđujući se da neki od njih nemaju artiljerijsku obuku koja bi im omogućila da procenjuju da li je granatiranje bilo nediskriminativno. Većina je, međutim, tu opreznu “ogradu” iskoristila da jednostavno otpiše iskaze svih međunarodnih svedoka, uključujući i sedmorice pripadnika evropske posmatračke misije i mirovnih snaga UN na čelu sa kanadskim generalom Foranom/Forand, komandantom sektora Jug, čija su svedočenja prihvaćena u prvostepenoj presudi.

Iznenadjujuće je da većinska trojka sudija, izabраниh i plaćenih od UN, ima tako malo poverenja u generale i druge visoke oficire iz zemalja-članica UN, koji su u vreme događaja o kojima se raspravlja bili u Kninu pod zastavom UN, i o tome svedočili pred Tribunalom UN.

Prema sudiji Ađiusu, ne može se ignorisati činjenica da je na Knin za dan i po “palo najmanje 900 granata, a da nema dokaza o bilo kakvom otporu iz grada”. On navodi da je, po izvedenim dokazima, najmanje 50 projektila palo na udaljenosti između 300 i 700 metara od najbližeg vojnog cilja. Pri tom je, podseća sudija Ađius, Hrvatska vojska koristila precizan koordinatni sistem koji je omogućavao minimalnu grešku od svega jednog metra. Gotovinin zapovednik artiljerije Marko Rajčić je, naime, u svom iskazu naveo da jemargina greške bila ispod 200 metara, dakle ispod standarda koji je usvojilo Pretresno veće.

Uprilog svom nalazu da artiljerijski napad na krajinske gradove nije bio neselektivan, većina je navela da su pripadnici HV možda ciljali pokretne mete po Kninu, i to ilustruje pogotkom u “jedno policijsko vozilo”. Za sudiju Ađiusa to je “očigledna i nesrećna protivurečnost” u rezonovanju većine. Jer, ukazuje on, “pošto je pogođeno jedno policijsko vozilo, većina pretpostavlja da je artiljerija HV bila precizna i mogla direktno pogoditi metu. Međutim, za sve ostale – promašene fiksne mete – za koje je imala precizne koordinate, većina daje HV benefit sumnje sa marginom greške ad infinitum”, to jest “do u beskraj”. Zbunjen tim rezonovanjem, sudija Ađius se kolegama obraća sa sledećom molbom.

“Voleo bih da me većina prosvetli objašnjenjem o tome kako je moguće da je HV bila tako precizna pri gađanju pokretnih meta, a one statične je promašivala za više stotina metara”.

Sudija Ađius i ostali koji bi hteli da im se to objasni će, sva je prilika, ostati “neprosvetljeni” budući da iznad Žalbenog veća, odnosno većine sudija u njemu, nema više pravne instance kojoj bi bili dužni da polažu račune.

2012-11-20

HAG/DEN HAAG

OTVORENO PITANJE O NAMERAMA

Šta manjina zamera većini (2)

Osim što je rezonovanje većine Žalbenog veća u oslobađajućoj presudi Gotovini i Markaču ocenio "pogrešnim, nekorektnim i obmanjujućim", pa čak i "grotesknim", bivši predsednik Tribunala Fausto Pokar je u zaključku svog protivnog mišljenja ostavio otvoreno pitanje o tome zašto je većina – ako je već želela da oslobodi Gotovinu i Markača – morala da ukine i sve nalaze o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata, umesto da se samo koncentriše na njihov doprinos tom poduhvatu.

Analizirajući transkript Brionskog sastanka od 31. jula 1995. godine, neposredno pred operaciju "Oluja", Pretresno veće je u prvostepenoj presudi zaključilo je da je tada skovan plan da se srpsko stanovništvo protera iz Krajine. Reči predsednika Franje Tuđmana da je važno "da pođu civili" i da im se "ostavi put" za beg a ujedno "tobože jamče ljudska prava" veće sudije Orija/Orie je tretiralo kao izraz očigledne namere da se srpsko stanovništvo protera iz Krajine.

Žalbeno veće je, međutim, u prošlonedeljnoj oslobađajućoj presudi donetoj većinom glasova (sudije Meron, Robinson i Ginej/Guney "za" a Ađius/Agus i Pokar/Pocar "protiv") takav zaključak prvostepenog veća proglasilo neosnovanim. Sastanak hrvatskog političkog i vojnog vrha na Brionima i Tuđmanove reči o "ostavljanju puta civilima za beg" se, ukazuje većina, mogu sagledati kao pokušaj "pomoći civilima da privremeno napuste područje konflikta da bi se ostvarila legitimna vojne prednost i smanjio broj žrtava". Dalje, Gotoviniina izjava na istom sastanku da njegova artiljerija može "za nekoliko sati kompletno srušiti Knin" bi se, po većini sudija Žalbenog veća, mogla shvatiti kao puka "skraćena" za opis vojnih potencijala i nadmoći hrvatskih snaga.

Takvo rezonovanje sudija Merona, Robinsona i Gineja je sudija Pokar u svom protivnom mišljenju okarakterisao "naprosto grotesknim".

Po sudiji Pokaru, "pažljiva i detaljna analiza Pretresnog veća" je u prvostepenoj presudi izričito odbacila mogućnost da se razgovor na Brionima odnosio na zaštitu civila.

Zaključci o Tuđmanovoj brizi za srpske civile su, dodaje Pokar, nepomirljivi i sa govorom tadašnjeg hrvatskog predsednika nakon "Oluje" u kojem je rekao da "nema više povratka na ono što je bilo, da nam usred Hrvatske šire rak koji je razarao hrvatsko nacionalno biće (...) nestalo ih je za dva, tri dana, nisu imali vremena ni da pokupe ni svoje prljave pare, devize, niti gaće".

Brionski transkript je, po prvostepenoj presudi, jedan od četiri elementa udruženog zločinačkog poduhvata. Ostala tri odnose se na protivpravni artiljerijski napad na Knin, Obrovac, Benkovac i Gračac, zatim zločine počinjene nad srpskim civilima i njihovom imovinom nakon "Oluje" i, konačno, sprečavanje povratka izbeglih Srba. Žalbena većina je, iz razloga navedenih u našem jučerašnjem tekstu, zaključila da nema dokaza da je artiljerijski napad na četiri grada bio neselektivan, pa time i protivpravan, što po njihovom mišljenju ruši sve druge nalaze o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata. Jedan tako važan zaključak, ukazuje sudija Pokar, donet je na osnovu samo tri paragrafa analize u žalbenoj presudi.

Bivši predsednik tribunala, dalje, podseća da se nalaz o udruženom zločinačkom poduhvatu zasniva na četiri pomenute "međusobno potkrepljujuće grupe dokaza" i da se ni u kom slučaju Pretresnom veću ne može pripisati da je artiljerijski napad istaklo u prvi plan. Žalbena većina, međutim, navodi da je artiljerijski napad u prvostepenoj presudi okarakterisan kao "ključni pokazatelj" i "glavno sredstvo" deportacija Srba, pa tako i udruženog zločinačkog poduhvata. Po viđenju sudije Pokara, radi se o "pogrešnom predstavljanju" zaključaka Pretresnog veća i "nekorektnom i obmanjujućem" pristupu žalbene većine u kojem ne navode "nijednu referencu" iz prvostepene presude na koju se navodno pozivaju.

U odluci većine se, ukazuje Pokar, ignoriše nalaz da su se deportacije događale i nevezano za granatiranje. U prvostepenoj presudi se, naime, naglašava da su srpski svedoci kao razlog za bekstvo, pored straha od granatiranja, navodili i bojazan od drugih zločina koji su se nakon "Oluje" događali u Krajini, poput ubistava i zlostavljanja drugih civila, pljački i razaranja njihovih kuća. Pretresno veće u svojoj presudi, podseća Pokar, zaključuje da su takvi postupci hrvatskih oružanih snaga izazvali "prinudu i strah kod žrtava i svedoka zločina i stvorili atmosferu u kojoj im nije preostalo ništa osim da odu".

I drugi žalbeni sudija koji je priložio protivno mišljenje u odnosu na žalbenu presudu – Maltežanin Karmel Ađius/ Carmel Agus – smatra da je udruženi zločinački poduhvat sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine postojao. On u svojoj analizi izričito stoji na stanovištu da je artiljerijski napad na krajinske gradove bio nezakonit i dodaje da se po svim drugim pitanjima u vezi sa udruženim zločinačkim poduhvatom slaže sa ocenama sudije Pokara.

Svoje protivno mišljenje sudija Pokar zaključuje implicitnom sugestijom da je većina u razmatranju prvostepene presude mogla da se rukovodi i nekim drugim, a ne čisto pravnim, motivima:

"Čak i da je želela da u potpunosti oslobodi Gotovinu i Markača, postavlja se pitanje šta je većina nameravala da postigne poništavanjem samog postojanja udruženog zločinačkog poduhvata, umesto da se usredsredi na značaj doprinosa Gotovine i Markača tom poduhvatu. To pitanje ostavljam otvorenim".

2012-11-21

HAG/DEN HAAG

ZAŠTO MORA "IZRIČITO" AKO JE "OČIGLEDNO?"

Šta manjina zamera većini (3)

Protiveći se odluci većine u Žalbenom veću da generale Gotovinu i Markača ne osude ni po komandnoj odgovornosti – zbog propusta da spreče ili kazne zločine potčinjenih - sudija Pokar ukazuje na «pravnu konfuziju» u rezonovanju većine, dok sudija Ađius ističe da su zaključci prvostepenog veća o odgovornosti optuženih za počinjene zločine nisu prihvaćeni zbog nedostatka "izričitih formulacija"... iako se radi o "očiglednim stvarima".

◀ Theodor Meron, predsednik MICT-a

Pošto su Gotovinu i Markača oslobodile individualne odgovornosti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu, konstatujući da takvog poduhvata nije ni bilo, sudije Meron, Robinson i Ginej/Guney su se upustile u razmatranje eventualnih "alternativnih oblika odgovornosti". Rezultat tog razmatranja je da – prema većini u Žalbenom veću - optuženi generali nisu krivi ni po načelu komandne odgovornosti - za propust da spreče i kazne njima podređene počiniocima zločina nad srpskim civilima, u toku i nakon operacije "Oluja".

Takvoj odluci većine – kao i ostalim nalazima presude Žalbenog veća - oštro su se suprotstavili sudije Pokar/Pocar i Ađius/Agius. Sudija Pokar, bivši predsednik

Tribunala, je razmatranje "alternativnih oblika odgovornosti" opisao kao još jednu potvrdu "pravne konfuzije" u rezonovanju tročlane većine. Po njemu, zaključak o komandnoj odgovornosti optuženih ne bi bila nikakva "nova osuda", već puka revizija prvostepene presude od jednog na drugi oblik odgovornosti, što se događa često u žalbenom postupku.

Po drugom članu manjine, sudiji Ađiusu, inače aktuelnom potpredsedniku Tribunala, pitanje "alternativnih oblika odgovornosti" nije trebalo ni postavljati, budući da su, smatra on, optuženi krivi kao učesnici u udruženom zločinačkom poduhvatu. No, kada je već postavljeno, Ađius se potrudio da na njega odgovori i demonstrira zašto je, po njemu, pogrešan zaključak većine da nema osnova za osudu Gotovine i Markača po komandnoj odgovornosti.

Iznoseći razloge za odluku da se Gotovina ne osudi po komandnoj odgovornosti, žalbena sudijska većina ukazuje da u prvostepenoj presudi nigde nije izričito navedeno kojim "relevantnim osobama" je Gotovina trebalo da se obrati u vezi sa zločinima, kakva javna saopštenja je trebalo da izdaje, kojim "kapacitetima" za sprečavanje zločina je raspolažao, a nije precizno naznačeno ni kako bi njegove "dodatne mere" uticale na kažnjavanje počinilaca. Pomenutim pitanjima prvostepeno veće se, navodi većina, bavilo samo u šest redova svoje presude.

Takva kritika je, po sudiji Ađiusu, ne samo "neopravdana i bezvredna", već je i "u potpunosti nepravedna i nefer" prema Pretresnom veću sudije Orija/Orie. Prvo, navodi malteški sudija, nije tačno da je analiza prvostepenog veća izložena u samo šest redova, već joj je posvećena 21 stranica presude. Na tim se stranicama, nastavlja Ađius, "detaljno objašnjava" sledeće: prvo, da je Gotovina znao za zločine potčinjenih i da je to potvrdio čak i komandant Zbornog mesta Knin Ivan Čermak; drugo, šta jeste a šta nije preduzeo u vezi s tim zločinima; treće, da je "u više od jedne" prilike odbio da prizna da njegova vojska čini zločine i da je čak hvalio potčinjene iako je znao za njihova krivična dela.

Nadalje, većina, po sudiji Ađiusu, "ignoriše relevantne delove prvostepene presude u kojima se "izuzetno detaljno" opisuju Gotovininova ovlašćenja komandanta Zbornog područja Split, kao i da su "relevantne osobe" kojima je trebalo da se obrati u vezi sa zločinima bili njemu podređeni pripadnici vojne policije. Iz prvostepene presude je, dodaje, sasvim jasno da je Gotovina znao koja su mu ovlašćenja i odgovornosti, ko su akteri na ratnoj pozornici i kome je trebalo da se obrati u vezi sa procesuiranjem zločina. Većina, po Ađiusu, od Pretresnog veća očekuje "da se izjasni u vezi sa očiglednim stvarima".

U pogledu zaključaka većine o Markačevoj odgovornosti, sudija Ađius je, kaže, "potpuno izgubljen" u pokušaju da shvati razloge za odluku da se ni on ne osudi po komandnoj odgovornosti. Kada je procenjivala Gotovininu komandnu odgovornost, makar se, kaže, "činilo da je većina spremna" da prouči nalaze Pretresnog veća. Kod Markača čak ni to. U njegovom slučaju im ne pada ni na kraj pameti da procenjuju relevantne nalaze prvostepene presude, već se oni "naprosto odbacuju" zbog navodnog "nedostatka eksplicitnih formulacija" o njegovoj komandnoj nadležnosti. Radi se o "dva potpuno različita pristupa", kaže sudija Ađius i pita se po kojem osnovu je većina tako postupila.

Prva "eksplicitna formulacija" koja, po žalbenoj većini, nedostaje u prvostepenoj presudi jeste da je komandant specijalne policije Markač "imao efektivnu kontrolu nad specijalnom policijom". Iako Pretresno veće zaista nije upotrebilo baš takvu formulaciju, iz njihovih zaključaka se, po Ađiusu, nesumnjivo vidi da je on imao efektivnu kontrolu nad specijalcima. Prvo, jasno je da je bio operativni komandant specijalnih snaga na terenu za vreme i nakon "Oluje", da su mu potčinjeni specijalci bili odgovorni i "redovno ga izveštavali". Zatim, da je redovno dobijao informacije o zločinima potčinjenih i da je bio obavezan da pokrene istrage i suspenduje počiniocima.

Druga nedostajuća "eksplicitna formulacija" u prvostepenoj presudi, prema većini, je ocena da je Markač "značajno doprineo" zločinima specijalne policije. Sudija Ađius se ne slaže da je baš takva formulacija neophodna ako se uzmu u obzir nalazi Pretresnog veća koji "ne ostavljaju sumnju" u pogledu njegovog doprinosa zločinima nekažnjavanjem, što je stvorilo klimu u kojoj su se krivična dela podrazumevala.

Sve navedeno, smatra Ađius, "više je nego dovoljno da se otkloni svaka sumnja" da je Pretresno veće utvrdilo Markačevu "efektivnu" i "de jure" kontrolu nad policijskim snagama, kao i njegov "značajan doprinos" počinjenju zločina.

U zaključku, sudija Ađius navodi da "čvrsto veruje" da su i Gotovina i Markač, nezavisno od toga da li su artiljerijski napadi na krajinske gradove bili protivpravni ili ne, po načelu komandne odgovornosti mogli da budu osuđeni za propust da spreče ili kazne zločine koje su počinili njima potčinjeni vojnici i policajci.

2012-11-21

HAG/DEN HAAG

TUŽILAŠTVO ĆE RAZMISLITI O ZAHTEVU ZA REVIZIJU PRESUDE GOTOVINI I MARKAČU

Pet dana nakon što je Žalbeno veće, većinom glasova 3:2, izreklo oslobađajuću presudu hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču, glavni tužilac Tribunala Serž Bramerc oglasio se saopštenjem za javnost.

◀ Serge Brammert, glavni tužilac Tribunala

U ime Tužilaštva i žrtava čije patnje, kako navodi, "nisu priznate", glavni tužilac Bramerc/Brammert je izrazio razočarenje ishodom žalbenog postupka, najavljujući ujedno da će njegov ured "razmisliti" o eventualnom zahtevu za reviziju presude Žalbenog veća. Prema pravilima Tribunala, zahtev za reviziju se može podneti u roku od godinu dana od izricanja konačne presude, ukazivanjem na nove činjenice koje tužilaštvu nisu bile poznate u vreme žalbenog postupka.

Glavni tužilac Tribunala, dalje, indirektno poziva Hrvatsku da na osnovu dokaza koje će joj haško tužilaštvo staviti na raspolaganje započne procesuiranje zločina iz "Oluje" i izražava nadu da će hrvatsko pravosuđe "biti doraslo svojim obavezama".

Bramerc, konačno, poziva Tribunal da "razmisli" o pitanjima koja su pokrenuta u protivnim mišljenjima sudija Pokara/Pocar i Ađiusa/Agius a tiču se primene "doslednih standarda" u žalbenom postupku i "primerenog poštovanja činjeničnih nalaza pretresnog veća". Takvo razmišljanje bi, po njemu, moglo da bude "katalizator za dalje jačanje sistema međunarodne pravde".

Izjavu glavnog tužioca prenosimo u celosti.

2012-11-30

KAKO IZBJEĆI DA NAS PRESUDA NE OSUDI NA SUKOB

Inicijativa koja će ići prema smirenju situacije, ispravljanju nepravdi, jednakom tretmanu svih ratnih zločina, treba doći s hrvatske strane. Srpska strana je povrijeđena nečim što smatra dubokom nepravdom i to ne toliko oslobađajućom presudom za Gotovinu i Markača koliko implikacijom te presude – da zločina u kojima su Srbi bili žrtve gotovo da nije ni bilo i da su seljaci ostavljali svoje kuće, imanja, stoku i bježali u dugogodišnje izbjeglištvo 'malte ne' iz objesti - piše Zoran Pusić, predsjednik 'Građanskog odbora za ljudska prava' u Hrvatskoj i potpredsjednik 'Igmanske inicijative'.

Presuda Žalbenog vijeća izazvala je u Hrvatskoj i Srbiji euforične reakcije suprotnog predznaka. Malo koji političar može si dopustiti da ne dijeli opće oduševljenje "pobjedom pravde" odnosno opću frustriranost i ogorčenje "očitom nepravdom". Međutim, u ovom slučaju, za "iracionalno ponašanje balkanskih urođenika", kako nas intimno doživljava dio međunarodne zajednice, priličnu odgovornost snosi jedna od najrespektabilnijih međunarodnih sudskih institucija, zamišljena kao visoko stručna i visoko moralna, iznad svih korupcija i političkih utjecaja. Razlika između osude na 24 godine zatvora i oslobađajuće presude, donesene bez i jedne nove činjenice, svjedočenja ili dokaza ozbiljna je mrlja na rad MKSJ; ili je Raspravno ili je Žalbeno vijeće gadno pogriješilo. O stupnju racionalnosti ove presude govori nešto i podatak da su se najtočnija predviđanja pokazala ona katoličkog klera, koji je godinama sotonizirao "Haški sud", a u ovom je slučaju prognozirao oslobađajuću presudu pod utjecajem molitvenog bdijenja. Da li su još neki vanpravni elementi utjecali na odluke Raspravnog ili Žalbenog vijeća (jedan član Žalbenog vijeća

takvu mogućnost, prvi put u povijesti MKSJ, sugerira u izdvojenom mišljenju) bit će tema žučnih pravnih i političkih rasprava koje će ovu presudu o tako osjetljivom pitanju, donesenu s tako tankom većinom, pratiti vjerojatno duže od postojanja samog Suda. Neki ovdašnji stručnjaci za bjelosvjetske zavjere, poput admirala Domazeta –Loše, nemaju nikakve dvojbe ni danas: Raspravno vijeće radilo je po diktatu Velike Britanije, Žalbeno vijeće prema nalogu SAD.

◀ Zoran Pusić

Međutim, egzodus Srba iz Hrvatske, zločini, žrtve, zataškavanje i neprocesuiranje zločina, masovna spaljivanja kuća, govori Tuđmana[1], Jure Radića[2], Bosiljka Mišetića[3], ..., uspostavljanje režima na granici koji je, mjesecima onemogućavao, a, poslije, godinama otežavao povratak izbjeglica, ... ostale su činjenice koje, na žalost, odluka ni jednog suda ne može promijeniti.

Ovih dana često se citira izjava Gotovine iz kratkog i odmjerеног govora održanog u euforičnoj atmosferi na glavnom zagrebačkom trgu: "Okrenimo se budućnosti". Moguće je da su pred Hrvatskom, što se tiče okretanja prema budućnosti, dva izbora. Može kratkovidno uživati u trijumfalizmu u kojem su sve glasnjivi tipovi s

osebnim shvaćanjem pravde – čuo se već jedan saborski zastupnik koji traži da se, na osnovu haške presude, abolira Glavaša[4] i prekine suđenje Merčepu[5]. Može odlučiti da se ne obazire na tuđe frustracije i duboki osjećaj nepravde, posebno kod izbjeglica, koji već broje osamnaestu godinu svog izbjeglištva. Takve frustracije lako prelaze u mržnju koja bi mogla desetljećima trovati život ljudima na ovom području i biti latentni izvor nekih novih sukoba. Brojni su primjeri, od stvaranja plodnog tla za uspon nacizma u Njemačkoj poslije Prvog svjetskog rata, do stvaranja terorističkih organizacija, dobrim dijelom iz očaja, među izbjeglim Palestincima.

Druga mogućnost je da onaj dio hrvatskih političara koji trenutno određuje hrvatsku politiku, prije svega Vlada i Predsjednik republike, pokaže dovoljno mudrosti, koje je falilo Tuđmanu i hrvatskom političkom vrhu nakon "Oluje", da u "pobjedi pokaže velikodušnost". Da se javno odrekne one politike koja je oslobođenje zemlje uprljala svojim idejama o "etničkoj čistoći" i postupcima da se ona postigne, da ljudima koji su bili žrtve tih postupaka upute riječi koje će pokazati da današnja hrvatska službena politika nije neosjetljiva na njihova stradanja i da te riječi prate postupci koji će predstavljati konkretnu pomoć.

Za sada je takvu poruku, osim dvije polurečenice Predsjednika i premijera i izjava nekih hrvatskih nevladinih organizacija, najizravnije i na opće iznenađenje, uputio sam Gotovina. Njegov smiren kratki govor na Trgu, dok su se oko njega tiskali ljudi koji su očekivali i priželjkivali govor s mnogo manje tolerancije, bio je u tolikoj opreci sa stvorenom atmosferom da je bio popraćen zvižducima iako je Gotovina u tim trenucima uživao status hodajućeg sveca. Mnoge je podsjetio da se o Gotovininim današnjim stavovima puno pretpostavlja a malo zna, da ni prije ni poslije "Oluje", kad su se mnogi političari, akademici, pisci i vojnici nadmetali u izjavama od kojih bi se danas mogla složiti knjiga o netrpeljivosti i netoleranciji, on nije dao ni jednu takvu izjavu. Njegova izjava u razgovoru s novinarkom "Kurira", da na Hrvatsku kao svoju domovinu ima isto pravo svaki izbjeglica iz nje koji je danas u Srbiji kao i on sam, da se "svi oni koji žele trebaju vratiti, da je Hrvatska njihova kuća kao i njegova", bila je iznenađujuća, a zvučala je iskreno i plemenito. Da budem precizan, meni je zvučala iskreno, a za Hrvatsku bi bilo jako važno i ja bi jako volio da je uistinu iskrena.

U ovom trenutku inicijativa koja će ići prema smirenju situacije, ispravljanju nepravdi, jednakom tretmanu svih ratnih zločina, treba doći s hrvatske strane; srpska strana je povrijeđena nečim što oni smatraju dubokom nepravdom i to ne toliko oslobađajućom presudom za Gotovinu i Markača koliko implikacijom te presude – da zločina u kojima su Srbi bili žrtve gotovo da nije ni bilo i da su seljaci ostavljali svoje kuće, imanja, stoku i bježali u dugogodišnje izbjeglištvo "malte ne" iz objesti. Lako je sada nadmoćno pametovati da je glavni problem u Srbima i srpskim političarima jer se ne mogu suočiti s istinom da je Srbija bila agresor. Zamislimo na čas kakve bi ogorčene i iracionalne reakcije bile u hrvatskoj javnosti i među hrvatskim političarima da je tanka većina u Žalbenom vijeću prevagnula na drugu stranu.

Ovo nije važna nogometna utakmica u kojoj je jedna strana pobijedila na penale ili sumnjivo dosuđenim jedanaestercem, nego trenutak kad izbor postupaka u velikoj mjeri može odrediti budućnost odnosa u ovoj regiji i između Hrvata i Srba (za većinu za koju to još uvijek nije privatna stvar svakog pojedinca). Nadam se da nije previše i od hrvatskih i od srpskih političara očekivati malo više racionalnosti nego što to pokazuju nogometni navijači. Racionalnost i empatiju, koje su uvijek nedostajale na ovim prostorima, a koje je u ovom slučaju, podsjetivši da je svijet koji puta složeniji nego što izgleda, najjasnije pokazao sam Gotovina.

* Autor je predsjednik 'Građanskog odbora za ljudska prava' u Hrvatskoj i ko-predsjednik 'Igmanske inicijative'

[1]Franjo Tuđman, Predsjednik RH 1990 -1999., na primjer govor u Karlovcu 26.8.1995., 18 dana nakon završetka "Oluje": "A oni koji nam predbacuju da palimo srpske kuće na oslobođenim dijelovima Hrvatske neka se prisjete da je upravo biblijsko načelo, iz Starog zavjeta, oko za oko, zub za zub". Ili: Srbi su neslavno nestali iz ovih krajeva kao da ih nikada nije ni bilo. Ali još ih ima, i ovdje kod vas! Od 22 suca u Karlovcu sedmero su Srbi.

[2]Jure Radić, ministar obnove u VladiRH 1995., na primjer na sastanku s Tuđmanom 22.8.1995: "Ne smije se dopustiti da u tim područjima (odakle su Srbi izbjegli) bude više od 10% Srba". Tuđman: "Mani 10%".

[3]Bosiljko Mišetić, potpredsjednik Vlade RH 1995., na primjer govor u kolovozu 1995: "Hrvatska ne želi da u njoj žive ljudi koji pripadaju drugom narodu".

[4]Branimir Glavaš, hrvatski general, parlamentarni zastupnik, osuđen u Hrvatskoj za ratne zločine, pobjegao u BiH. Sada služi zatvorsku kaznu u Zenici.

[5]Tomislav Merčep, zapovjednik posebne jedinice policije, bivši parlamentarni zastupnik, sada mu se sudi u Hrvatskoj za ratne zločine.

HAŠKE SVESKE

www.sensecentar.org

SENSE Transitional Justice Center

Urednik tekstova: **Mirko Klarin**

Urednik izdanja: **Mina Vidaković**

Grafički dizajn: **Sanja Vrzić**

Prelom i priprema za tisak: **Sanja Vrzić, Diogo Pereira**

Fotografija: **SENSE TJC Archive / ICTY press office**

Tehnička podrška: **Davor Brigić**

Ovo djelo podliježe autorskim pravima. Sva prava su pridržana. Za bilo kakvu upotrebu potrebno je dobiti dopuštenje vlasnika autorskih prava.

© 2024 SENSE CTP